NİL'den FIRAT'a DEVLET OYUNLARI

ERDAL SARIZEYBEK

pozitif

6. BASKI

NİL'den FIRAT'a
DEVLET OYUNLARI

ERDAL SARIZEYBEK

S-17122

pozitif

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

φ4 (5)

Nil'den Fırat'a Devlet Oyunları

Erdal Sarızeybek

Yazarla iletişim adresi:
e-mail: erdalsarizeybek@gmail.com
web: www.erdalsarizeybek.com.tr

Editör: Arzu Sarı
Sayfa Tasarımı: Adem Şenel
Kapak Tasarımı: Yunus Karaaslan
Arka Kapak Fotoğraf: Figen Elçi

© Pozitif Yayınları / Erdal Sarızeybek
ISBN: 978-605-5514-95-2

6. Baskı: Ekim 2012

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifikası No: 1206-34-004355

Baskı-Cilt : Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Cad. Güven san. Sit. C Blok No:244 Topkapı/İstanbul
Tel : 0 212 612 31 85 Sertifika No:12156

GENEL DAĞITIM
ARTI YAYIN DAĞITIM
Alemdar Mah. Çatalçeşme Sok. Çatalçeşme Han
No: 25/2 34110 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0212) 514 57 87 • Faks: (0212) 512 09 14
info@artidagitim.com.tr
satis@artidagitim.com.tr
www.artidagitim.com.tr

POZİTİF YAYINLARI
Alemdar Mah. Çatalçeşme Sok. Çatalçeşme Han
No: 25/2 34110 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0212) 514 57 87 • Faks: (0212) 512 09 14
Tel: (0212) 512 48 84 • Fax: (0212) 512 09 14
www.pozitifkitap.com

NİL'den FIRAT'a

DEVLET OYUNLARI

ERDAL SARIZEYBEK

pozitif

Erdal Sarızeybek

Aslen Adana ili nüfusuna kayıtlı olan Erdal Sarızeybek, 1956 yılında Kırşehir-Kaman'da doğdu. Kuleli Askeri Lisesi ve Kara Harp Okulu'ndaki eğitim ve öğrenimini müteakip, 1976 yılında jandarma teğmen olarak mezun oldu. 1978-1996 yılları arasında jandarma teşkilatının sınır, eğitim ve iç güvenlik birliklerinde komutanlık yaptı.

1990 yılında Fransa'da İç Güvenlik stajını yapan Sarızeybek, 1992'de Şemdinli Hudut Tabur Komutanlığı görevine atandı. Terörle mücadelede gösterdiği başarıdan dolayı, Türk Silahlı Kuvvetleri Birinci Derece Gümüş Liyakat Madalyası ile taltif edildi. 1996-98 yılında Paris'e askeri ataşe yardımcısı olarak atanan Sarızeybek 2002'de Türkiye'de adli kolluk konusunda yüksek lisans yaptı.

1999-2004 yılları arasında Van, Manisa ve Şanlıurfa'da il jandarma komutanlığı görevlerinde bulunan Sarızeybek, 2005 yılında Ankara Uzman Jandarma Öğrenci Alay Komutanlığı'na atandı. Bu görevinde albay rütbesindeyken kendi isteğiyle emekliye ayrıldı. Erdal Sarızeybek evli ve iki çocuk babası olup Fransızca bilmektedir.

Halen araştırmacı yazar olarak terörle mücadelesini sürdüren Sarızeybek, terör ve siyaset, kaçakçılık ve karakol baskınları üzerine sekiz kitap yazdı. Kitapları *Şemdinli'de Sınırı Aşmak, Hesaplaşma, Ya Gazi Paşa Duyarsa, İhaneti Gördüm, Son Harekât Kod Adı Yahuda, Ergenekon Gölgesinde İhaneti Yaşamak, Kurt Kapanı* ve *Çarçella.*

Bu kitabı, kutsal topraklarda nur içinde yatan şehitlerimize ve mazlum Filistin Halkı'na ithaf ediyorum...

TEŞEKKÜR

Kitabın basım, yayım ve sizlere ulaştırılmasına kadarki süreçte emeği geçen Pozitif Yayınları sahipleri Dursun Çimen, Muharrem Kaşıtoğlu ve Saim Akpınar'a, mizanpajda Adem Şenel'e, editör Arzu Sarı'ya, kapak tasarımında Yunus Karaaslan'a ve kitabın içeriğinde başvuru kaynakları olarak yer alan Tanah/ Tevrat ve İncil'in Türkçe tercümesinde bilgi desteği veren İzmir Protestan Kilisesi'ne, İsrailoğulları'nın kutsal kavram ve sembolleri hakkında bilgi sunan Sevinon web yöneticilerine, BOP haritasına dayanak teşkil eden Ralph Peter's imzalı 'Blood Border' adlı makale ile İsrail'in yeni yol haritasını çizen, Oded Yınon imzalı 'A Strategy for İsrael in the Nineteen Eighties' adlı makalenin Türkçe tercümesi için büyük emek veren Bahar Dayıoğlu'na, kitabın yazımı süresince bana katlanıp destek veren eşim ve iki çocuğuma kalben teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Teşekkür 7
Giriş 11
İsrailoğulları 19
Vaat Edilmiş Topraklar 32
Kutsalların Çatışması: El Halil 42

BİRİNCİ BÖLÜM
YAHUDİLERİN DOĞUŞU VE KUTSALLARI

İsrail'e Kısa Bir Bakış 57
Büyük Tufan: Kutsal Dağ Ağrı 64
Kutsal İnsan İbrahim 73
Mısır'dan Göç ve Musa 83
On Emir; Tanrı'nın Buyrukları 97
Altın Buzağı Günahı 103
Vaat Edilmiş Toprakların Paylaşımı 112
Kutsal Topraklarda Kutsal Savaşlar; Yeşu 124
Kutsal Krallığa Doğru: Samuel ve Saul 132

İKİNCİ BÖLÜM
KUTSAL KRALLIK, TAPINAK VE SEMBOLLERİ

İsrail'in Şifreleri 141
Tanrı Konutu, Buluşma Çadırı: Sina Dağı 152
Menorah, Kutsal Işık Yedi Kollu Şamdan 159
Yahuda Krallığı: Davut 166
Büyük İsrail Krallığı: Yahuda ve İsrail; Davut 173
Süleyman ve Kutsal Mabet: 1. Tapınak Bet-Amikdaş 184
Davut Yıldızı 200

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YAHUDİLERİN ÇÖKÜŞÜ VE BÜYÜK GÖÇLER

İsrailoğulları Ne Yapmak İstiyor? 211
Kutsal Krallık'ın Yıkılışı 222
Asur Hakimiyeti ve İlk Yahudi Sürgünü 228
Babil İşgali, Birinci Tapınak'ın Yıkılması ve İkinci Sürgün 237
Pers İşgali, Sürgünden Dönüş ve İkinci Tapınak'ın Yapımı 242
Helen ve Roma İşgali, İkinci Tapınak'ın Yıkılışı ve Büyük Göç 247
Ester: İran Kralının Yahudi Kraliçesi 260

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SİYONİZM VE İŞBİRLİKÇİLERİ

İçimizdeki İsrailoğulları 275
İsrail'in Siyon'u ve Zeytindağı 293
Siyon Âşıkları ve Siyonizm 301
Siyon Casusları: Simi Simon ve Raşel 314
İngilizlerin Siyon Çıkarması 329
Amerika'nın Siyon Devleti: İsrail 336
İsrail'in Araplarla Savaşları 345
ABD'nin Ortadoğu'ya Bakışı 353

BEŞİNCİ BÖLÜM
NİL'den FIRAT'a DEVLET OYUNLARI

Büyük Peygamber Yeşaya'nın Kehanetleri 367
İsrail'in Yeni Savaş Oyunları 377
Ortadoğu'da Yeni İsrailoğulları 395
Sonuç: Türkiye Ne Yapabilir? 407

EK: Türkiye - İsrail İlişkileri Kronolojisi

Türkiye-İsrail İlişkileri 425

Giriş

Ve Tanrı Hazreti İbrahim'e gökyüzünden seslendi, yıl MÖ 1.750, yani günümüzden yaklaşık 4.000 yıl öncesi, ünlü Hitit uygarlığının Anadolu'da hüküm sürdüğü yıllar:

> *"İbrahim. Mısır Irmağı'ndan büyük Fırat Irmağı'na kadar uzanan bu toprakları -Ken, Keniz, Kadmon, Hitit, Periz, Refa, Amor, Kenan, Girgaş ve Yevus topraklarını– senin soyuna vereceğim."*[1]

İbrahim (Abram ya da Abraham) El Halil'dedir (Hebron). El Halil bir Filistin toprağıdır ve kendisi de Harran'dan göç ederek gelmiştir. Fakirdir, eşiyle kıt kanaat geçinmektedir, fazlasında gözü yoktur. Göklerden gelen bu sese şaşırmış, ne olduğunu anlayamamıştır. Bir süre düşünür, Mısır Irmağı'ndan Büyük Fırat Irmağı'na kadar uzanan toprakları gözünde canlandırmaya çalışır; çok büyük topraklardır, verimlidir, bal ve süt kokan bu diyar sanki bir cennettir. Soyunun alabildiğine çoğaldığını ve her bir kabilesinin ülkenin dört bir yanında at koşturduğunu düşünür. Hayal bile edemeyeceği bu düşüncelerle bir an için mutlu olur. Yüreğini sağlam bir inanç kaplar, kendine güveni gelir, çünkü bu vaadi veren Tanrı'dır, her şeye egemen Rab'dir!

Aradan zaman geçer, iki oğlu dünyaya gelir; ilkine İsmail (Ishmael ya da Yisma'el), sonrakine İshak (Isaac) adını verir.

1 *Tanah / Tevrat / Tekvin*: 15:18-21.

İshak da baba memleketi Urfa'dan evlenir, Esav (Esau) ve Yakup (Jacob) adında iki oğlu olur. İbrahim'e bal ve süt kokan toprakları vaat eden Tanrı, Yakup'u kutsamıştır ve soyu onunla devam edecektir. Yakup büyür, baba memleketi Harran'a gider, yeni gelin de Harranlı'dır. Çocukları olur, bu kez ailesini alıp Filistin topraklarındaki baba evi El Halil'e dönmek üzere yola çıkar. Yolda babası İbrahim'in Tanrı'sı gökyüzünden bu kez ona seslenir:

"Bundan sonra adın Yakup değil, İsrail olacak!"[2]

Yakup dört eşlidir: Rahel, Lea, Zilpa ve Bilha. Bu evliliklerinden on iki oğlu ve bir kızı olur. Kızı Dina hariç, soyu bu on iki erkek evladı ile sürer; Reuben, Şimon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun, Gad, Aşer, Dan, Naftali, Yusuf ve Benyamin (Bünyamin). İşte İsrailoğulları bunlardır; bu isimlerle birlikte anılan Yahudi, Musevi ve İbrani gibi tanımlar, İsrail'in oğullarının bilinen diğer isimleridir. Kutsal kitapları *Tanah*'tır, *Tevrat* bu kutsal kitabın ilk beş bölümüdür ve Musa'nın Kitabı olarak tanınır.

İsrailoğullarını tanımanın en güzel ve kolay yolu onların kutsal kavram ve sembollerini, bayram ve özel günlerini bilmekten geçer. Bu bize hem Yahudi inancını, özlemlerini, mutluluklarını, acılarını ve geleceğe yönelik tasarılarını gösterir hem de Yahudi tarihi hakkında bilmediklerimizi öğretir. Merak edilen firavunlar, Hz. Musa ve On Emir (Aseret ha-Dibrot), Altın Buzağı (Egel Hazahav), Davut'un Yıldızı (Magen David ya da Davut'un Kalkanı), Yedi Kollu Şamdan (Menorah), Tanrı vaadi topraklar, Samson ve Delilah,[3] Golyat (Câlût), Süleyman Mabedi, Ağlama Duvarı gibi konular aslında Yahudi tarihinden

2 *Tanah / Tevrat / Tekvin*: 32:28.

3 *Samson ve Delilah*: *İncil*'de geçen bir hikâyedir. Samson İsrailli, Delilah da Filistinlidir.

birer sayfa olup onların kutsallarıdır. Hepsi birer simge, özel işarettir, her biri İsrailoğullarının bir gizemidir: Şabat (Sebt), Yom Kippur (Kefaret Günü), Sukot (Barakaların Festivali ya da Çadırların Festivali), Asara Ba Tevet, Tu Bişvat, Purim, Pesach (Fısıh ya da Hamursuz Bayramı) gibi.

Önemlidir bunları bilmek, çünkü günümüz İsraili Müslüman coğrafyanın tam ortasında yaşayan tek Yahudi devlettir. Kuruluşundan günümüze hep savaş halindedir, hem içeride hem de dışarıda. Peki, bu savaş ne olacaktır, nereye kadar uzanacak ya da nasıl bitecektir? Bu savaş bitmeden Ortadoğu huzur ve barışı bulamayacağına göre, bu sorulara bir cevap bulmalı ve bu cevap da gelecek için bir umut olmalıdır. Bu noktada karşımıza çıkan her cevap İsrailoğullarının kutsal kavram ve sembollerini, özellikle de "Nil'den Fırat'a vaat edilmiş topraklar" kavramını karşımıza çıkaracaktır. Bu kavramı çözebilirsek işimiz kolaydır, ama nasıl? Kimse çıkıp da anlatmıyor ki bize, nedir bu İsrailoğulları ve ne yapmak istiyor diye. Kaldı ki herkes İsrail'den şu ya da bu şekilde kuşkulanıyor, ama kuşkularını teyit edecek kanıtlara bir türlü ulaşamıyor. Bu durum bizi hep endişeye sevk ediyor, bir türlü aradığımız cevaplar bize gelmiyor, ama artık bu iş çözülmeli ve gerçek ne ise ortaya çıkarılmalıdır ki bu amaçla yola çıktık biz.

Ana amacımız bu olsa da bir küçük detay daha var çıktığımız yolda, o da etrafımızda gelişen olaylar karşısında bizi yok sayanlara, bizi anlamaz ve bilmezden gelenlere tarihi bir yanılgıya düştüklerini göstermektir. İbrahim oğlu İsrail çocukları Tanrı'nın aklı bir tek onlara verdiğini ve kalan insanların da bu akla hizmet etmesi gerektiğini varsaymaktadır. Bu varsayım mantık dışı olsa da yeni İsrail için hazırlanmış olan stratejik bir planda açığa çıkmış olduğu için sizlere anlatılmalıdır. İsrail'in izlediği yol açıktır: "1980'lerde İsrail için Strateji" adlı

bir belge,[4] yazan Oded Yinon adlı bir Yahudi, yayımlayan da bir Yahudi kuruluş, *Dünya Siyonist Dergisi Kivunim; bu her şeyi açıkça anlatmaktadır.* Buradaki olumsuz vurgunun bizi üzen tarafı şudur: Şu ana kadar kimse çıkıp da bu plan ve projeleri yazanlara, yayınlayanlara ve de sahip çıkanlara karşı tek bir söz etmemiş ve Türk kamuoyunun dikkatini de bu yöne çekmemiştir. Bunu anlayabilmek çok zordur, ama siz bu kitabın son satırlarına ulaştığınızda bu zorluk eminiz ki ortadan kalkmış olacaktır.

Dünyada pek çok plan ve proje yayımlanmıştır, sözünü ettiğimiz bu plan hiç de ötekilerine benzememektedir. Bir başka eşinin olmadığına inandığımız bu planda yazılanlar hiç de yabana atılacak cinsten olmayıp incelenmelidir. Planda yer alan İsrail'in hedefindeki ülkelerin detaylı analizleri bir yana, İsrail'e yeni bir yol haritası çizen Oded Yinon'un tasarılarını anlatırken kullanmış olduğu ifadeler dikkatten kaçmamalıdır. Çünkü bu Yahudi stratejist, Ortadoğu coğrafyasındaki ülkelerin taktik ve stratejik analiz yeteneğinden yoksun bir halk yığını olduğunu ileri sürmektedir. Buna gerekçe olarak da *"Müslüman çevrelerin İsrail denildiği zaman, Nil'den Fırat'a deyişini anladığını, ancak İsrail'in aslında ne yapmak istediğinin farkında bile olmadıklarını"* göstermektedir. Gerçi bu ifadesi ile Nil-Fırat ekseninin önemini biraz olsun vurgulamaktadır, ama sözleri de yenilir yutulur gibi değildir. Bir bakınız, kullanmış olduğu sözcüklere yakından bir bakınız, sanki çevremizde olup bitenin hiç farkında değilmişiz gibi bir ifadeyle bizi yok saymış olması göz ardı edilmemeli: *"... Arap dünyası şu ana kadar İsrail-Yahudi cemaatinin detaylı ve mantıklı bir analizini yapmak konusunda yetersiz kalmıştır ve Filistinliler de ortalamada diğerlerinden daha iyi durumda değildir. Böyle bir durumda İsrail'in yayılmacı politikasının*

---

4 Orijinal metin için bakınız: http://cosmos.ucc.ie/cs1064/jabowen/IPSC/articles/article0005345.html

tehlikeleri konusunda ki bunlar gerçektir, uyaranlar bile, bunu somut ve detaylı bilgilere dayanarak değil, bir efsaneye olan inançlarından yapmaktadırlar. Buna iyi bir örnek; bir kanıta dayanmayan, ancak varlığına ısrarla inanılan Knesset'in[5] *duvarında 'Nil ve Fırat'a' dair İncil'deki bir ayetin yazılı olmasıdır..."*[6]

Size bunu daha başta duyurmamızın sebebi ise şudur: Oded Yinon'un bu vurgusu ile Ortadoğu'daki yöneticiler devekuşu örneğiyle yan yana getirilmektedir, başını kuma gömüp çevresini göremeyen garipler gibi. Bunu kabul etmemiz mümkün değildir. Gönül isterdi ki söz ile değil, bu planda hedef seçilmiş olan ülkeler tatbik ettikleri uygulama ve aldıkları kararlar ile buna tavır koymuş olsun, ama ne yazık ki bu da olmadı hiç, tıpkı Yinon'un öngördüğü gibi, Türkiye de dahil bu ülkeler İsrail'in stratejik düşüncesi yolunda sürüklenip gittiler, yazık!

Keşke bununla sınırlı kalsaydı size anlatacaklarımız, ama değil, çünkü dahası var. Bu Müslüman ülkelerin Nil-Fırat'ı bile kavrayamadığını ileri süren bu stratejist, hedefteki ülkeleri "görmez, duymaz ve anlamaz"lardan varsayarak oldukça aşağılayıcı ifadelerini alenen kamuoyuna açıklamaktan, onun peşinde koşanlar da yayınlamaktan çekinmiyorlar. İster istemez canı sıkılıyor insanın, ulusal çıkarlarını gerçekleştirmek için herkes koşsun; her ülke, her yönetici, her uzman bu konuda çaba sarf etsin, kabul, ama işi bu noktaya getirmenin bir anlamı yok ki var ise eğer, bu kendini Tanrı gibi görmektir. İsrail oğlu da olsa, Tanrı'dan büyük değildir, aksine onun kuludur. Tüm bunları, bu kitapta ele aldığımız konunun önemini vurgulamak için yazdık size; bakınız, bu mesele üzerinde durulmadan geçecek bir mesele değildir, görünüz:

> *"... Bir diğer örnek ise tamamıyla yanlış olmasına rağmen ısrarla en önemli Arap liderlerinin bulunduğu bir grup tarafından*

---

5 *Knesset*: İsrail devletinin yasama organı.

6 Oded Yinon, "İsrail İçin Strateji," *Dünya Siyonist Dergisi Kivunim*, 1980.

dile getirilen İsrail bayrağındaki iki mavi şeridin 'Nil ve Fırat'ı sembolize etmesidir ki aslında bu iki şerit Yahudilerin dua ettiği talliti, yani Yahudi erkeklerinin sabah dualarında taktıkları beyaz üzerine mavi çizgileri olan şalı sembolize eder. İsrail uzmanları Araplarm gelecek ile ilgili ciddi tartışmalara hiç ilgi duymayacağını varsaymaktadırlar ve bu varsayım Lübnan Savaşı sayesinde bir kere daha doğru çıkmıştır..."[7]

İsrailli uzmanların yaptığı böylesi açıklamalar karşısında, "Ne yapmaya çalışıyor bunlar?" diye sormadan edemiyor insan. Öyle ya; bir strateji geliştiriyorsun, bu yolda bazı ülkeleri hedef alıyorsun, bunu da ilan ediyorsun ve üstüne üstlük bu ülkelerin yöneticilerini aşağılamaya kalkıyorsun, bunun anlamı ne olabilir? Bu durum açıkçası danışıklı bir dövüş içine düşürüldüğümüzü ifade ediyor. Çünkü bu strateji yayımlandığı gün, normal şartlar altında, hedef gösterilen ülkelerin hemen harekete geçmesi ve karşı stratejiler, siyaset ve diplomasi geliştirmesi gerekirken, hatta İsrail'e karşı bölgesel ittifak kurması gerekirken, bugün ne İran, Irak ve Suriye'de ne de Türkiye'de böylesi bir tavır olmadığına göre, demek ki düşüncemiz yanlış değildir. Bu da içine çekilmeye çalışıldığımız tuzağın derinliğini bize göstermektedir. Ama bu iş sanıldığı kadar kolay olmayacaktır; çünkü birlikte bu planı inceleyeceğiz, karşı stratejileri birlikte ortaya koyacağız ve halkımızı bu tehdit ve tehlikelerden birlikte haberdar edeceğiz, demokrasilerde en büyük güç halk değil midir?

Günümüzde yaşanılan gerçek şudur: Ortadoğu'da çatışma, iç savaş ve dış müdahaleler zirveye tırmanmış olup kelimenin tam anlamıyla bölge coğrafyası kan gölüne dönmüştür. Öldürülen insan sayısı birkaç milyonla ifade edilmekte ve İsrail bu kan gölünün tam ortasında yer almaktadır. Peki, bu insanlık dramına yol açan mesele nedir: Nil'den Fırat'a Tanrı'nın vaat

---

7 Oded Yinon.

ettiği toprakları ele geçirmek isteyen İsrail'in yeni kutsal savaş oyunları mı, yoksa emperyalizmin yeni Ortadoğu siyaseti mi ya da gerçekten demokrasi peşinden koşan insanların mevcut siyasi düzenlere bir başkaldırısı mı?

Bu kitap size Yahudi tarihini ve kutsallarını anlatmak için yazılmadı. Bu kitap haddini aşan bir Yahudi stratejistine karşılık olarak da yazılmadı. İsrailoğullarını tanımadan, kutsal inanç ve değerlerini bilmeden, bugün aradığımız cevapları bulabilmemiz gerçekten zordur. Amacımız, tarih ve kutsallardan yola çıkarak "Nil'den Fırat'a" gelişen kanlı olaylar içerisinde İsrailoğullarının bir rolünün olup olmadığını, en önemlisi Türkiye'nin bu resimde nerede durduğunu ve ulusal güçlerini kullanarak bu kutsalların savaş oyunlarında neler yapabileceğini sizlere anlatabilmektir. Buradaki can alıcı nokta; "gökten taş yağsa, İsrail'den bilmek" değil, Nil'den Fırat'a varsa eğer, hangi taşın altında İsrail'in olduğunu ortaya çıkarabilmektir, o da karşı tedbir alabilmek için. Takip ediniz, aradığınız bütün cevapları bulacaksınız...

Erdal Sarızeybek

Ankara, Eylül 2012

5-17122

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

İsrailoğulları

Her şey, sanırız ki Nuh'un gemisiyle başladı. Tanrı günahlarından dolayı insanı yok etmeye karar verdiğinde bir tek Nuh'u korudu, onu ve seçtiklerinin yaşamasına izin verdi, çünkü o iyi bir insandı. Nuh'un üç oğlu vardı: Sam, Ham ve Yafes. Tufan'dan iki yıl sonra Sam yüz yaşındayken oğlu Arfakşad doğdu. Sam beş yüzyıl daha yaşadı, birçok oğluyla kızı oldu ve öldü. Nuh soyundan Terah'ın üç oğlu vardı: İbrahim, Nahor ve Haran. Gün geldi, zaman geçti ve İbrahim akrabası Sara ile evlendi, sonra babası Terah'la birlikte Kenan Ülkesi'ne[8] gitmek üzere Kildanilerin[9] Ur kentinden[10] ayrıldı, önce Harran'a gidip yerleşti. Babası Terah iki yüz beş yıl yaşadıktan sonra orada öldü. İbrahim'in iki oğlu oldu: İshak ve İsmail. Tanrı'dan gelen bir buyruk üzerine ailesini yanına alıp Kenan Ülkesi'ne doğru yola çıktı. Yahudilerin atası olarak kabul edilen İbrahim, Nuh oğlu Sam'ın soyundandır, Tanrı buyruğu ile sonradan "Avram" adı "Abraham" olarak değiştirilmiştir. Ve Yahudilerin atası olarak kabul edilen İbrahim'in ve aynı zamanda İsrailoğullarının dört bin yıllık hikâyesi de böylece başlar...

8 *Kenan Ülkesi*: Diğer adıyla Kenan Diyarı Şeria Nehri'nin (Ürdün) batısındaki Antik Filistin topraklarına İbrahim dini metinlerinde verilen isimdir. Bu bölge günümüzdeki İsrail, Filistin ve Lübnan topraklarıyla Ürdün Suriye ve Mısır'ın kıyı kesimlerini kapsar.

9 *Kildaniler*: Güneyden batıya göç ederek güney Mezopotamya'ya yerleşen Asurlular için büyük bir tehdit olan ve 587'de Kudüs'ü alarak Yahudileri Babil esaretine mahkûm eden Mezopotamya halkı.

10 *Ur kenti*: Antik Sümer uygarlığının Mezopotamya'da yer alan büyük şehri.

İbrahim uzun bir yolculuktan sonra Kenan Ülkesi'ne vardı ve El Halil yakınlarındaki Mamre Meşeliği'ne yerleşti. İyice yaşlanmıştı, ölmeden önce oğlu İshak'ın muradını görmek istiyordu. Kendi haline bıraksa onu, mutlaka gidip Filistinli bir kız alacak, sonra da "Ben evlendim," diyerek karşısına çıkacaktı. Buna izin veremezdi, çünkü Tanrı ona Kenan Ülkesi'ni vaat etmişti, bal ve süt kokan toprakları. Şimdi misafir gibi yaşadığı bu diyardan kız almak ve bu yerdekilerle akraba olmak hiç de iyi olmazdı. Öte yandan bir de soy meselesi vardı; İshak soyunu sürdürecek olan oğluydu, Filistinli bir kızla evlenmesi demek, soyunun da karışması demekti ki buna da izin veremezdi. Kaldı ki Harran'da kardeşleri vardı, onların pek çok kızı vardı, akrabalarından biriyle evlendirip soyunu sürdürmek daha doğru olacaktı. Bu düşüncelerle uşağını çağırdı ve Harran'a gidip akrabalarından Nahor'un kızını oğluna gelin olarak istemesi için ondan söz aldı:

> "Elini uyluğumun altına koy. Yerin göğün Tanrı'sı Rabbin adıyla ant içmeni istiyorum. Aralarında yaşadığım Kenanlılardan oğluma kız almayacaksın. Oğlum İshak'a kız almak için benim ülkeme, akrabalarımın yanına gideceksin."[11]

Biliyordu ki uşağın kendisini anlaması, neden böyle bir istekte bulunduğunu kavraması zordu. Zaten uşak da anlamak için kendini zorlamadı, hiç düşünmeksizin elini İbrahim'in uyluğunun altına koyup söz vererek geçip gitti. Bir kervan hazırlandı, hediye için çok değerli eşyalar kervana yüklendi ve başta uşak, yanında adamları hepsi birden Harran'a doğru yola çıktı. Uşağın derdi büyüktü; efendisi İbrahim adına kız isteyecek, onlara hediyeler sunacak ve kabul görürse kızı alıp El Halil'e getirecekti, zor bir işti bu. Uzun bir yolculuk oldu

11 *Tevrat*: 24:2/3

onun için. Vardığında ne yapacağını, ne diyeceğini tasarlamak maksadıyla tam şehrin girişinde mola vererek kervanı yaydı. Burası bir suyun başı, tıpkı çöl ortasında bir vaha gibiydi, dinlenmek için de iyiydi. Bir ara gözlerini çevirdi etrafa ne var ne yok görmek için, çok genç ve güzel bir kız dikkatini çekti, testisine su dolduruyordu. Uşak, gayriihtiyarı güzelliğinden etkilendi ve efendisi İbrahim'in gelini olabileceğini düşünerek rahatladı. Ama Tanrı bu işe ne derdi, onu bilemiyordu, canı sıkıldı. Kızı sınamak için sordu:

> "Lütfen testinden biraz su ver, içeyim."[12]

Genç kız hiç şaşırmadı, ürkmedi, doğal bir hareketle testiyi ona uzatarak, "İç efendim," dedi. Uşağın su istemesindeki maksat aslında susamış olması değil, genç kızın sadece ona mı, yoksa develer dahil bütün kervandakilere mi, yani herkese mi su vereceğini anlamaktı. Çünkü bu ikinci davranış bir ölçüde anlayış ve hoşgörüsünün işareti olacaktı, bu da Tanrı'nın işiydi, müstakbel gelini karşısına ilk anda çıkarmış olması demekti. Genç kız önce uşağa su verdi, "İç efendim, siz içiniz, ben şimdi kervana su vereyim," diyerek koşa koşa kuyuya gitti, testisini yeniden doldurdu ve kervana boydan boya su verdi. Uşak hayran kalmıştı, içinden, "İşte efendim İbrahim'e layık gelin bu," diyerek gevşedi, ama hemen kim olduğunu öğrenmek için sordu:

> "Lütfen söyle, kimin kızısın sen? Babanın evinde geceyi geçirebileceğimiz bir yer var mı?"
>
> "Milka'yla Nahor'un oğlu Betuel'in kızıyım. Bizde saman ve yem bol, geceyi de geçirebileceğiniz yer var."

Bunu duyunca uşak daha da sevindi, çünkü bu kız, efendisi İbrahim'in akrabasıydı, üstelik tam da işaret ettiği kişiydi,

12 *Tevrat*: 24:43

heyecanlandı, mutlu oldu. O, bu düşünceler içinde kaybolmuşken, genç kız evine dönmüş, annesiyle babasına karşılaştığı bu kervanı anlatmıştı. Evdekiler önce işin farkına varmamış, ama bunun hayırlı bir iş olacağını düşünmüşlerdi. İçlerinden, "Hayırlısı olsun," dediler ve kervanı, özellikle de başındaki adamı beklemeye başladılar. Uşak vardığında herkes hazırlıklıydı. Hoşbeşten sonra iş asıl konuya geldi ve sözü fazla uzatmadan uşak, "Efendim İbrahim'in dileği budur," diyerek genç kızı İshak'a istedi. Nahor, "Tanrı'ya şükürler olsun," diyerek rahatladı, hemen teklifi kabul ederek kızları Rebeka'yı İbrahim oğlu İshak'a verdiler. Gönülleri rahattı çünkü gelenler akrabası İbrahim'in adamlarıydı ve onun oğluna kendi kızını istiyorlardı. Nahor'un bu düşüncelerinden habersiz uşak, "Efendim İbrahim'im dilekleri kabul oldu," diye düşünerek yere kapanıp Tanrı'ya şükretti. Sonra yanında getirdiği altın, gümüş takı olmak üzere ne varsa, hepsini söz nişanı olarak Nohar'la eşine verdi, ardından müstakbel gelin Rebeka'yla hizmetçilerini alarak El Halil'e doğru yola çıktı.

Bu olaylardan İshak'ın haberi yoktu, o işinde gücünde olup çalışmaktaydı. Bütün bildiği babası İbrahim'in kendisi için bir gelin aradığıdıydı, ama Filistin'den değil, akrabalarının bulunduğu Harran'dan. Bir akşamüzeri geri dönüş yolundaki kervanı gördü ve neler olduğunu öğrenmek için koşarak uşağın yanına gitti. Uşak anlattı, o dinledi; o anlattı uşak dinledi ve sonunda İshak her şeyi öğrendi. Bu arada Rebeka da İshak'ı uzaktan süzmekte ve nasıl biri olduğunu anlamaya çalışmaktaydı.

İşin özünde İshak, ilk görüşte sevdiği Rebeka'ya bağlandı, hemen onu annesine götürüp tanıştırdı ve sonra evlendi. İshak, Betuel'in kızı Rebeka'yla evlendiğinde kırk yaşındaydı. Aradan epey bir zaman geçti, ama çocukları olmadı. İkisi birlikte Tanrı'ya dua etti bir çocukları olması için. Onların yakarışını duyan Tanrı, bir değil iki çocuk birden verdi. Rebeka bu

durum karşısında şaşkındı, iki çocuğa hamile kalmak ne demek, bilemediği için üzüldü ve Tanrı'ya dua ederek başına ne geldiğini sordu:

"Nedir bu başıma gelen, ey Tanrı'm?"

Tanrı:

"Rahminde iki ulus var, senden iki ayrı halk doğacak, biri öbüründen güçlü olacak, büyüğü küçüğüne hizmet edecek."

İlk doğan oğlu kıpkırmızı ve tüylü oldu; kırmızı bir cüppeyi andırıyordu, adını Esav koydular. Sonra kardeşi doğdu, ona da Yakup adını verdiler. Çocuklar büyüdü; Esav kırları seven usta bir avcıyken, Yakup da hep çadırda oturan sakin bir adamdı. Derken zaman geçti, İshak yaşlandı, artık gözleri görmez oldu. İlk doğan olduğu için Esav'ı kutsaması gerekiyordu, ama Rebeka Yakup'u çok sevdiğinden, bir aldatmaca yapıldı ve İshak Yakup'u kutsamak durumunda kaldı. Bu yüzden oğullarının arası açıldı ve Yakup, annesinin Harran'daki kardeşi Lavan'ın yanına gitmeye karar verdi. Ama gitmeden önce, her şeyi bilen ve gören babası onu çağırdı, "Kenanlı kızlarla sakın evlenme" diyerek tembihat etti ve akrabalarından birinin kızıyla evlenmesini istedi:

"Kenanlı kızlarla evlenme. Hemen Paddan-Aram'a, annenin babası Betuel'in evine git. Orada, dayın Lavan'ın kızlarından biriyle evlen. Her şeye gücü yeten Tanrı seni kutsasın, verimli kılsın, soyunu çoğaltsın; soyundan halklar türesin. İbrahim'i kutsadığı gibi, seni ve soyunu da kutsasın, öyle ki Tanrı'nın İbrahim'e verdiği topraklara sahip olasın."

Yakup hiç oyalanmadı, El Halil'den yola çıkarak doğruca Harran'daki dayısı Lavan'ın evine gitti. Babasının vasiyetini anlattı ve Tanrı'nın emriyle kızını istedi. Oysaki Lavan'ın iki

kızı vardı; büyüğünün adı Rahel, küçüğününküyse Lea'ydı. Lea'nın gözleri alımlıydı, Rahel ise boyu bosu yerinde güzel bir kızdı. Yakup daha ilk görüşte Rahel'i sevdi, ona ısındı ve onunla evlenebilmek için yedi yıl dayısı Lavan'ın yanında çalıştı. Düğün günü geldiğinde, Lavan bütün yöre halkını toplayıp bir şölen verdi. Gecenin sonunda kızı Lea'yı yanına aldı, cariyesi Zilpa'yı da hizmetine verdi ve doğruca Yakup'un odasına götürdü. Olan bitenden habersiz Yakup, Rahel niyetine Lea ile gerdeğe girdi. Ama sabah olunca kalkıp bir de baktı ki yanındaki sevdiği kız Rahel değil, kardeşi Lea! Önce şaşırdı, sonra üzüldü, duruma bir anlam veremedi ve öğrenmek için Lavan'ın yanına gidip sordu:

"Nedir bana bu yaptığın? Ben Rahel için yanında çalışmadım mı? Niçin beni aldattın?"

Lavan çok sakin bir ifadeyle:

"Bizim buralarda âdettir. Büyük kız dururken küçük kız evlendirilmez. Bu bir haftayı tamamla, Rahel'i de sana veririz. Yalnız ona karşılık yedi yıl daha yanımda çalışacaksın."

Yakup çaresiz kabul etti, çünkü Rahel'i seviyordu. Yedi yıl daha çalıştı ve sonunda dayısının karşısına geçip Rahel'i istedi. Evlendiler; onu Lea'dan daha çok sevdi ve cariyesi Bilha'yı da hizmetine aldı. Yakup'un Lea ile evliliğinden altı oğlu bir kızı, Rahel'den de iki oğlu oldu. Öyle bir zaman geldi ki eşlerinin cariyeleri Bilha ve Zilpa ile de yatmak durumunda kaldı ve bu beraberliklerinden dört oğlu daha oldu. Yakup'un artık dört eşi, bu dört eşinden on iki oğlu ve bir kızı vardı: Reuben, Şimon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun, Gad, Aşer, Dan, Naftali,

Yusuf, Benyamin ve kızı Dina. Kızı Dina hariç, bu on iki oğul günümüze kadar gelen on iki İsrail oymağıdır ve Yakuboğulla-rının bu on iki boyu sonradan İsrailoğulları olarak anılacaktır.

Oğlu Benyamin hariç, Yakup'un on bir oğlu ile bir kızı Harran'da doğmuştur. Yaşamının büyük bir bölümü Harran'da, yani günümüz Şanlıurfa'sında geçmiştir. Dolayısıyla Yahudi-lerin atası olarak İbrahim'in ayak bastığı yerler ne kadar kut-sal ise, Şanlıurfa da Yahudiler için o kadar kutsaldır. Kaldı ki Yakup'un babası da Harran'dan evlidir, İbrahim de Harran'da yaşamış olduğu için bu kutsallık daha da önem kazanmakta-dır. Tekrar geriye dönersek, oğlu Yusuf'un doğumundan sonra Yakup, Harran'dan ayrıldı. Artık zengindi; Lavan'ın yanında çalışarak geçirmiş olduğu yıllar onu zengin etmişti, çok sa-yıda sürü, erkek ve kadın köle, deve, eşek sahibi olmuştu. Ba-bası İshak'ın yanına gitmek üzere, ailesi ile birlikte doğruca Filistin'e yola koyuldu. Yolda Tanrı'nın melekleriyle karşılaştı ve "Tanrı'nın ordugâhı bu," diyerek oraya "Mahanayim"[13] adını verdi. Yolculuk esnasında Yakup bir gece kalkarak iki karısını, iki cariyesini, on bir oğlunu ki Benyamin henüz doğmamıştı, yanına alıp Yabbuk Irmağı'nın sığ yerinden karşıya geçirdi. Kendisi arkada yalnız kaldı ve tam bu sırada bir adam ortaya çıktı ve gün ağarıncaya kadar onunla güreşti. Öyle ki güreşir-ken Yakup'un uylukkemiği çıktı. Adam, "Bırak beni, gün ağa-rıyor," dese de Yakup onu bırakmadı ve kendisini kutsamasını istedi. Bu ısrar üzerine adam sordu:

"Adın ne?"

"Yakup."

---

13 *Mahanayim*: Bugün İsrail'de bir semtin adıdır, aynı zamanda bu adın veril-diği birçok yerleşkeler vardır. İsrail-Suriye ateşkesi de 20 Temmuz 1949'da Mahanayim'de imzalanmıştır.

"Artık sana Yakup değil, İsrail denecek. Çünkü Tanrı'yla, insanlarla güreşip yendin."

"Lütfen sen de adını söyler misin?"

Adam adını söylemedi, ama onu kutsadı. Yakup, "Tanrı'yla yüz yüze görüştüm, ama canım bağışlandı," diyerek oraya "Tanrı'nın yüzü" anlamına gelen "Peniel" adını verdi. Uyluğundan ötürü aksadığı için İsrailliler bugün bile, uylukkemiğinin üzerindeki siniri yemezler. Çünkü Yakup'un uylukkemiğinin başındaki sinire çarpılmıştı.[14] Yakup güvenlik içinde Kenan Ülkesi'nin Şekem kentine vararak orada konakladı. Çadırını kurduğu arsayı Hamor'un oğullarından yüz parça gümüşe alıp orada bir sunak kurdu ve "El-Elohe-İsrail"[15] adını verdi. Ve bir gün Tanrı, Yakup'a da görünerek Beytel'e yerleşmesini istedi:

"Git, Beytel'e yerleş. Tanrı'ya orada bir sunak yap."

Yakup bu durumu ailesine bildirdi, alelacele eşyalarını toplayıp hemen yola koyuldular. Kenan Ülkesi'ndeki Luz-Beytel kentine geldiler, orada Tanrı'ya bir sunak yaparak "El-Beytel"[16] adını verdiler. Ve Tanrı gökyüzünden Yakup'a bir daha seslendi, onu kutsayıp İsrail adını onayladı:

"Sana Yakup diyorlar, ama bundan böyle adın Yakup değil, İsrail[17] olacak. Ben her şeye gücü yeten Tanrı'yım, verimli ol, çoğal. Senden bir ulus ve uluslar topluluğu doğacak, kralların atası olacaksın. İbrahim'e, İshak'a verdiğim toprakları sana verecek, senden sonra da soyuna bağışlayacağım."[18]

---

14 Tora/Tevrat, Tekvin, Bölüm 32: 22-31.

15 El-Elohe-İsrael (İbranice): "İsrail'in Tanrı'sı" anlamında.

16 El Beytel: "Beytel'in Tanrı'sı" anlamına gelir (bkz. Bursa Protestan Kilisesi resmi web sayfası).

17 İsrail: "Tanrı ile güreşir" anlamına gelir.

18 Tekvin:35:10-13.

Yakup, Tanrı'nın kendisiyle konuştuğu bu yere taş bir anıt dikti, üzerine dökmelik sunu ve zeytinyağı döktü ve Tanrı'nın kendisiyle konuştuğu için bu yere "Tanrı'nın evi" anlamına gelen "Beytel" adını verdi. Sonra oradan da göçtüler. Aslında bütün konup göçtükleri yer El Halil ve çevresiydi. Yeni bir yere yerleşmek için yola çıktıklarında, aniden Rahel fenalaştı, doğum sancıları başlamıştı, çok acı çekiyordu, üstelik kendilerine yardım edecek kimse de yoktu. Bin bir güçlükle ona yardım ettiler. Rahel doğum yaptı, ama bakımsızlıktan hemen oracıkta can verdi. Bir oğlu oldu, adının "kederimin oğlu" manasına gelen "Ben Oni"[19] olmasını istemişti, ama Yakup ona Benyamin adını verdi. Sonradan Yakup dedesi İbrahim'in de yabancı olduğu, bugün "El Halil" denilen yere, babası İshak'ın yanına döndü. İshak'sa orada yüz seksen yıl yaşadı. Kocamış, yaşama doymuş olarak son soluğunu verdi, atalarına kavuştu. Oğulları Esav'la Yakup onu El Halil'de bugün Atababalar Mezarı olarak bilinen yere defnettiler, mezarı halen oradadır.

Aradan pek çok zaman geçti, günlerden bir gün Yakup'un oğlu Yusuf kardeşleri ile anlaşmazlığa düşünce, kardeşleri ona bir tuzak kurdular ve önce Mısırlı bir kervana, ardından da Mısır firavununun muhafız birliği komutanı Potifar'a köle olarak sattılar. Yusuf, sanılanın aksine orada kendine çok güzel bir yaşam kurdu, çalıştı, firavunun gözüne girdi, çok üst düzey bir yönetici konumuna geldi, ama kardeşleri bunu hiç bilmedi. Yusuf, Mısır'da ne kadar çok rahat ettiyse, kardeşleri ve babası Yakup da aksine o kadar zor duruma düştü. Kenan'da kıtlık başlamıştı; halk kırılıyor, yiyecek ekmeği bile zor buluyordu, çoğu göç etmek zorunda kaldı; kimi Asur'a, kimi Hitit'e, kimiyse Mısır'a, yani Yusuf'un yaşadığı yere.

19 Ben-Oni: "Kederimin oğlu" anlamına gelir.

Hitit ve Kenan Ülkesi

Asur Diyarı

İsrailoğullarının tarihinde artık ikinci bir dönem başlamıştı. 430 yıl sürecek bir Mısır esaretinin belki de bu kıtlık bir başlangıcı olmuştu. Çünkü İsrail'in oğulları, bu nedenle Kenan Ülkesi'nden çıkarak Mısır'a gitmiş ve orada bir yaşam kurmak zorunda kalmıştı. Zaten Mısırlı bir kervana satılmış olan Yusuf'un hasretiyle yanan babası Yakup gün gelmiş, istemese de Mısır'a gitmek ve oradaki yaşama ayak uydurmak zorunda kalmıştı. Vefakâr Yusuf, geçmişte yaşadıklarını unutmuş, babası ve kardeşlerini, yani İsrailoğullarını kentin en iyi yerine yerleştirmiş, üstüne de Ramses bölgesinde mülk vermişti.

Günümüz Yahudileri ne kadar "acı günler, zor günler" olarak Mısır'da geçirmiş oldukları dört yüz otuz yıldan şikâyet etseler de aslında İsrailoğulları günümüze kadar bir güç olarak gelmelerini Mısır'a borçludurlar. Borçludurlar çünkü en başta Yusuf Mısır'a gitmiş olmasaydı, İsrailoğulları belki de Mısır'a hiç göç etmeyecekti. Eğer ki kıtlık yüzünden İsrailoğulları Mısır'da bir yaşam alanı ki Yusuf sayesinde bulamasalardı, şu an yine hiçbiri olmayacak, tıpkı Doğu Anadolu'daki Nesturiler gibi yok olup gideceklerdi. Öte yandan fakir olarak Mısır'a gelip zengin olarak Mısır'dan çıkmış olmasalardı bu İsrailoğulları belki de kutsal savaşları hiç yapamayacak, bugünkü Filistin topraklarında da varlıklarını hiç gösteremeyeceklerdi. Olan oldu, geçen geçti, gün geldi ve Yakup, oğlu Yusuf'u çağırarak sordu:

"Eğer benden hoşnut kaldınsa, lütfen elini uyluğumun altına koy. Bana sevgi ve sadakat göstereceğine söz ver. Lütfen beni Mısır'da gömme. Atalarıma kavuştuğum zaman, beni Mısır'dan çıkarıp onların yanına göm."

Yusuf, "Dediğin gibi yapacağım," diyerek söz verince, diğer oğullarını da yanına aldı ve konuşmaya başladı:

"Ben ölmek üzereyim. Tanrı sizinle olacak. Sizi atalarınızın toprağına geri götürecek. Sana kardeşlerinden bir pay fazla veriyorum; onu Amorlulardan kılıcımla, yayımla aldım. (...) Şimdi yanıma toplanın. Gelecekte size neler olacağını anlatayım. Yakupoğulları, toplanın ve dinleyin, babanız İsrail'e kulak verin."

Yakup sırayla oğullarının adını söyleyerek onlar hakkında ne düşündüğünü de tek tek anlattı. On iki oğul saygıyla babalarını dinledi. Sıra Yahuda'ya gelince, Yakup coştu ve heyecan içinde onu övmeye başladı:

"Yahuda, kardeşlerin seni övecek, düşmanlarının ensesinde olacak elin. Kardeşlerin önünde eğilecek. Yahuda bir aslan yavrusudur. Oğlum benim! Avından dönüp yere çömelir, aslan gibi, dişi bir aslan gibi yatarsın. Kim onu uyandırmaya cesaret edebilir? Sahibi gelene kadar krallık asası Yahuda'nın elinden çıkmayacak, yönetim hep onun soyunda kalacak, uluslar onun sözünü dinleyecek. Eşeğini bir asmaya, sıpasını seçme bir dala bağlayacak; giysilerini şarapta, kaftanını üzümün kızıl kanında yıkayacak. Gözleri şaraptan kızıl, dişleri sütten beyaz olacak."

Yusuf'a sıra geldiğinde Yakup, Yahuda'yı önder ilan ederken, Yusuf'u onun da üstünde bir mertebeye çıkardı:

"Yusuf meyveli bir dal, kaynak kıyısında verimli bir dal gibidir, filizleri duvarların üzerinden aşar. Okçular

acımadan saldırdı ona. Düşmanca savurdular oklarını üzerine, ama onun yayı sağlam, kolları esnek çıktı; Yakup'un güçlü tanrısı, İsrail'in kayası, çobanı olan Tanrı sayesinde. Sana yardım eden babanın Tanrı'sıdır, her şeye gücü yeten Tanrı'dır seni kutsayan. Yukarıdaki göklerin ve aşağıdaki denizlerin bereketiyle, memelerin, rahimlerin bereketiyle O'dur seni kutsayan. Babanın kutsamaları ebedi dağların nimetlerinden, ebedi tepelerin bolluğundan daha yücedir; Yusuf'un başı üzerinde, kardeşleri arasında önder olanın üstünde olacak."

Yakup artık ölmek üzereydi. Son sözlerinde mezarının Mısır'da değil, atalarının diyarında, Tanrı tarafından vaat edilmiş topraklarda bulunmasını istediğini yine hatırlattı. Oğullarına bu son sözlerini söyledikten sonra, ayaklarını yatağın içine çekip son nefesini vererek atalarına kavuştu:

"Ben ölmek, halkıma kavuşmak üzereyim. Beni Kenan Ülkesi'nde atalarımın yanına, Mamre yakınlarında Hititli Efron'un El Halil'deki tarlasındaki mağaraya, Makpela Tarlası'ndaki mağaraya gömün. İbrahim o mağarayı mezar yapmak üzere Hititli Efron'dan tarlasıyla birlikte satın almıştı. İbrahim'le karısı Sara, İshak'la karısı Rebeka oraya gömüldüler. Lea'yı da ben oraya gömdüm. Tarla ile içindeki mağara Hititlerden satın alındı.

İsrailoğullarının kısa öyküsü ve on iki İsrail oymağı işte budur; Yakup'un ilk oğlu olan Reuben, Şimon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun, Yusuf, Benyamin, Dan, Naftali, Gad ve Aşer. Yakup ile Lea evliliğinden doğan kız çocuğu "Dina" da bu oymakbaşlarına katılırsa eğer, karşımıza on üç İsrail oymağı/kabilesi çıkar. Daha geçtiğimiz günlerde Kıbrıs Rum kesimi, İsrail'le ABD'nin yapmış olduğu müşterek tatbikata, "Asil Dina" anlamına gelen "Noble Dina" adını vermiş olduğuna göre, artık

İsrailoğulları kabilesini on iki değil, on üç olarak dikkate almak gerekebilir.

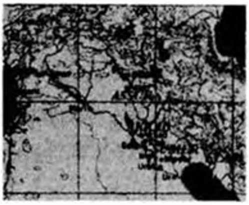

Antik Ortadoğu haritası

İsrailoğulları atası İbrahim'in doğduğu Ur kenti Sümer, Akad ve Asur uygarlıklarının hüküm sürdüğü Mezopotamya'nın Basra Körfezi'ndeki önemli şehirlerinden biridir. Doğum yeri olarak İbrahim ve babası Terah, bugünkü Irak topraklarında dünyaya gelmişlerdir. Yaşadıkları yer ise Urfa, Harran'dır. Soylarının sürdüğü ve göçebe olarak giderek kalıp yerleştikleri yerse El Halil kenti, yani Filistin'dir. Soylarını devam ettirenlerin kıtlık yüzünden yer değiştirdiği ve dört yüz otuz yıl boyunca mesken tuttukları yer dikkate alındığında, İsrailoğulları Mısırlıdır. Helen, Asur, Babil, Pers ve Roma işgalleri ve sürgünleri dikkate alındığındaysa Yunanlıdır, İtalyandır, İranlı ve Iraklıdır. Hepsini bir araya getirdiğinizde İsrailoğulları Nil-Fırat coğrafyasındandır.

Vaat Edilmiş Topraklar

Günümüzde İsrail denildiği zaman, ilk olarak "vaat edilmiş topraklar" akla gelir ve bu kavram hemen Nil'den Fırat'a dek uzanan bölgeyi çağrıştırır ki bu doğaldır. Çünkü vaat edilmiş topraklar meselesi artık hepimizin hafızasında yer etmiştir ve bu deyiş İsrail'in gelecekteki olası emel ve hedeflerini hatırlatarak bizleri ürkütür, bu da doğaldır. Çünkü Fırat bizim nehrimizdir, vatan toprağını sular. Dolayısıyla Nil-Fırat demek, İsrail'in bizim vatanımıza göz dikmesi anlamına gelir ki bu durumun içgüdüsel de olsa, İsrail'e karşı bir tepkiye yol açması oldukça doğaldır. Peki, içgüdülerin ötesinde, aklın ve mantığın hâkim olduğu bir düzlemde, bu tepki doğru ve doğal mıdır? Bu kitap bunun için yazıldı zaten, birlikte göreceğiz. Peki, gerçekten İsrail'in *Tevrat*'ta geçen Nil'den Fırat'a uzanan toprak vaadi ile bugünkü siyaseti arasında dinsel ve kutsal bir bağ var mıdır? Bunu da göreceğiz, bu kitap burada bitmeyecek. Peki, nedir bu kutsal toprak, Tanrı vaadi ya da diğer adıyla Arz'ı Mev'ud? Tüm bu sorulara cevap bulmak için MÖ 1.800'lü yıllara doğru bir yolculuk yapmak gerek, yani günümüzden yaklaşık dört bin yıl öncesine...

Kenan Ülkesi'ne göç etmeden önce İbrahim, Harran'da kabilesiyle birlikte yaşamaktaydı. Eşi Sara yanındaydı, çocukları İshak ve Esav henüz doğmamıştı. Bir gün bir gece, Tanrı gökyüzünden İbrahim'e göründü, onu kutsadı, soyunu büyük bir

ulus yapacağı konusunda söz verdi ve ülkesini, akrabalarını ve baba evini bırakıp ayrılmasını istedi:

> *"Sana göstereceğim ülkeye git. Seni büyük bir ulus yapacağım, seni kutsayacak, sana ün kazandıracağım, bereket kaynağı olacaksın. Seni kutsayanları kutsayacak, seni lanetleyeni lanetleyeceğim. Yeryüzündeki bütün halklar senin aracılığınla kutsanacak."*[20]

İbrahim hiç tereddüt etmedi; Tanrı'nın bu buyruğu üzerine karısı Sara'yı, yeğeni Lut'u, kazandıkları malları, edindikleri uşakları yanına alıp Kenan Ülkesi'ne gitmek için Harran'dan ayrıldı. Ülke boyunca Şekem kentindeki More meşesine kadar ilerledi, o günlerde orada Kenanlılar yaşıyordu ve tam orada Tanrı göklerden bir daha seslendi:

> *"Bu toprakları senin soyuna vereceğim."*

Tanrı'nın buyruğu üzerine Harran'dan ayrılan İbrahim çok uzun bir süre Kenan topraklarında yaşadı. Hep Tanrı'nın bu vaadini hatırladı, bu toprakların hayalini kurdu, çünkü kendisine vaat edilmiş topraklar oldukça büyüktü ve soyuna sonsuza dek yeterdi. Ama bir sorun vardı, o da bu topraklarda halen ve çok sayıda yerli kabilenin yaşamasıydı. İbrahim'e verilen buyruk Tanrısal bir buyruk olduğu için, kimse ötesini berisini düşünmedi ve İbrahim oradan ayrılarak Beytel'in doğusundaki dağlık bölgeye gitti. Çadırını batıdaki Beytel'le doğudaki Ay kentinin arasına kurup Tanrı'ya bir sunak yaptı. Sonra kona göçe Negev'e[21] doğru ilerlerdi. Ve bir gün Tanrı, İbrahim'e yeniden görünerek toprak vaadini tekrarladı:

> *"Bulunduğun yerden kuzeye, güneye, doğuya, batıya dikkatle bak. Gördüğün bütün toprakları sonsuza dek sana ve soyuna*

---

20 *Tanah / Tevrat, Tekvin*: 12:1-3.

21 *Negev (Necef / Neguev):* İsrail'in güneyindeki çölün adı.

vereceğim. Soyunu toprağın tozu kadar çoğaltacağım. Öyle ki biri çıkıp da toprağın tozunu sayabilirse, senin soyunu da sayabilecek. Kalk, sana vereceğim toprakları boydan boya dolaş."[22]

Tanrı bu vaadi yaptığı sırada İbrahim bugünkü Kudüs'ün güneyindeki El Halil yakınlarındaydı. Bulunduğu yerden dört anayöne baktığında gördükleri ile çok zaman sonraları Falih Rıfkı Atay'ın Zeytindağı Tepesi'nden bakıp gördükleri aynıdır: "... Zeytindağı'nın tepesindeyim. Lut Denizi'ne ve Gerek Dağları'na bakıyordum. Daha ötede Kızıldeniz'in bütün sol kıyısı, Hicaz ve Yemen var. Başımı çevirdiğim zaman Kamame'nin[23] kubbesi gözüme çarpıyor. Burası Filistin'dir. Daha aşağıda Lübnan var: Suriye var; bir yanda Süveyş Kanalı'na, öbür yandan Basra Körfezi'ne kadar çöller, şehirler..."[24]

Tanrı'nın vaat ettiği topraklar bir yanda Mısır'a, öte yanda Suriye ve Irak'a kadar uzanmaktadır, uçsuz bucaksız, bal ve süt kokan topraklar. Tanrı'nın 'kalk, dolaş' demesi üzerine İbrahim hemen çadırını sökmüş ve gidip El Halil'deki Mamre Meşeliği'ne yerleşti. Orada Tanrı, yine gökyüzünden İbrahim'e seslenerek soyunu bekleyen geleceği ona bildirdi:

"Şunu iyi bil ki senin soyun yabancı bir ülkede, gurbette yaşayacak. Dört yüzyıl kölelik edip baskı görecek. Ama soyuna kölelik yaptıran ulusu cezalandıracağım. Sonra soyun oradan büyük mal varlığıyla çıkacak. Sen de esenlik içinde atalarına kavuşacaksın. İleri yaşta ölüp gömüleceksin. Soyunun dördüncü kuşağı buraya geri dönecek. Çünkü Amorluların yaptığı kötülükler henüz doruğa varmadı."

---

22 *Tevrat / Tekvin*: 13:12-18

23 Kamame Kilisesi: Diğer adıyla Kıyamet Kilisesi tüm tektanrılı dinler için kutsal bir şehir olan Kudüs'tedir. Hıristiyanlara göre Hazreti İsa çarmıhta can verdikten sonra, bu kilisenin içinde bulunan mezara gömülmüştür. Bu yüzden Kamame Kilisesi tüm Hıristiyanlık âlemi için aynı derecede önemli ve kutsal sayılıyor (Oktay Ekşi, *Hürriyet*, 23.04.2008).

24 Falih Rıfkı Atay, *Zeytindağı* (İstanbul: Pozitif Yayınları, 2004): 41.

Tanrı'nın İbrahim'e buyurduğu bu sözler bir akşamüstü bildirilmişti. Güneş batıp da karanlık çökünce, dumanlı bir mangalla alevli bir meşale ortaya çıktı ve o gün Tanrı, İbrahim'e vaat ettiği toprakların sınırını çizdi:

> *"Mısır Irmağı'ndan büyük Fırat Irmağı'na kadar uzanan bu toprakları –Ken, Keniz, Kadmon, Hitit, Periz, Refa, Amor, Kenan, Girgaş ve Yevus topraklarını– senin soyuna vereceğim."*[25]

Anlaşılan odur ki günümüzde dilden dile dolaşan "vaat edilmiş topraklar" ya da "kutsal topraklar"ın kabaca sınırı budur: Nil'den Fırat'a dek uzanan bölge... Ve burada geçen "dört yüzyıl kölelik" Yusuf'un Mısır'a satılması ve Musa'nın İsrailoğullarını Mısır'dan çıkarmasıyla arada geçen dört yüz otuz yıldır. Nil'den Fırat'a diyerek başlayan cümle arasında geçen isimlerse antik çağlarda bu coğrafyada yaşamış olan toplulukların adıdır ki bunların başında Filistinliler yer alır. *Tevrat*'a göre Tanrı'nın; vaat ettiği topraklara İsrailoğullarının gelmesi, yerleşmesi ve yaşaması için de bir şartı vardır. Tanrı bu şartı açıklamadan önce İbrahim'e vaadini yeniden hatırlatır:

> *"Ben her şeye gücü yeten Tanrı'yım. Benim yolumda yürü, kusursuz ol. Seninle yaptığım anlaşmayı sürdürecek, soyunu alabildiğine çoğaltacağım. Seninle yaptığım anlaşma şudur: Birçok ulusun babası olacaksın. Artık adın Avram değil, İbrahim olacak. Çünkü seni birçok ulusun babası yapacağım. Seni çok verimli kılacağım. Soyundan uluslar doğacak, krallar çıkacak. Anlaşmamı seninle ve soyunla kuşaklar boyunca, sonsuza dek sürdüreceğim. Senin, senden sonra da soyunun Tanrı'sı olacağım. Bir yabancı olarak yaşadığın toprakları, bütün Kenan Ülkesi'ni sonsuza dek mülkünüz olmak üzere sana ve soyuna vereceğim. Onların Tanrı'sı olacağım."*

25 *Tekvin*: 15:12-21.

Ve Tanrı şartını açıklar; toprak vaadinin ilk şartı sünnettir ve Tanrı bu şartı, İsrailoğullarının bu anlaşmaya bağlı olması koşuluna bağlamaktadır:

> *"Aranızdaki erkeklerin hepsi sünnet edilecek. Sünnet olmalısınız. Sünnet aramızdaki anlaşmanın belirtisi olacak. Evinizde doğmuş ya da soyunuzdan olmayan bir yabancıdan satın alınmış köleler dahil, sekiz günlük her erkek çocuğu sünnet edilecek. Gelecek kuşaklarınız boyunca sürecek bu."*[26]

Başlangıçta Avram adıyla yola çıkan bu kutsal kişilik, Tanrı buyruğu ile Abraham adını alır ve Abraham; *Kuranıkerim* ayetlerinde geçen Hazreti İbrahim'dir. Karısı Sara'ya gelince, onun da Saray olan adı Sara olmuştur artık, çünkü Tanrı onun da ismini değişmiştir:

> *"Karın Saray'a gelince, ona artık Saray demeyeceksin. Bundan böyle onun adı Sara olacak. Onu kutsayacak, ondan sana bir oğul vereceğim. Onu kutsayacağım, ulusların anası olacak. Halkların kralları onun soyundan çıkacak."*

İbrahim'in eşi Sara'dan İshak, diğer eşi Hacer'dense (Hager) İsmail adında iki oğlu olur ve ilk çocuğu İsmail'dir. Bu nedenle İbrahim soyunun İsmail'le sürmesini ister, çünkü ilk eşinden doğan çocuğudur, ancak Tanrı bunu kabul etmez ve İbrahim'e soyunun İshak'la süreceğini bildirir:

> *"Karın Sara sana bir oğul doğuracak, adını İshak koyacaksın. Onunla ve soyuyla anlaşmamı sonsuza dek sürdüreceğim. İsmail'e gelince, seni işittim. Onu kutsayacak, verimli kılacak, soyunu alabildiğine çoğaltacağım. On iki beyin babası olacak. Soyunu büyük bir ulus yapacağım. Ancak anlaşmamı gelecek yıl bu zaman Sara'nın doğuracağı oğlun İshak'la sürdüreceğim."*[27]

---

26 *Yaratılış*: 17: 4/14.
27 *Yaratılış*: 17: 15/21

İbrahim, Tanrı'nın buyruklarını aynı gün yerine getirir ve evindeki bütün erkekleri o gün sünnet ettirir. Böylece Tanrı'nın vaat edilmiş topraklara ilişkin ilk şartı da yerine getirilmiş olur. İbrahim uzun süre Kenan topraklarında yaşamıştır. Daha sonra Tanrı, İbrahim'i sınamak ister ve kendine olan bağlılığını görmek için oğlu İshak'ı kurban etmesini buyurur. Tanrı'nın İbrahim'e yapmış olduğu toprak vaadi oğlu İshak ile sürer. *Tevrat* okurlarının bildiği üzere, Filistin'de bir kıtlık çıkıp da İshak, Mısır'a ilk gitmeye kalktığında, Tanrı onu durdurarak babasına yapmış olduğu vaadi ona anlatmıştır:

> *"Mısır'a gitme. Sana söyleyeceğim ülkeye yerleş. Orada bir süre kal. Ben seninle olacak, seni kutsayacağım: Bütün bu toprakları sana ve soyuna vereceğim. Baban İbrahim'e ant içerek verdiğim sözü yerine getireceğim. Soyunu gökteki yıldızlar kadar çoğaltacağım. Bu ülkelerin tümünü onlara vereceğim. Yeryüzündeki bütün uluslar senin soyun aracılığıyla kutsanacak. Çünkü İbrahim sözümü dinledi. Uyarılarıma, buyruklarıma, kurallarıma, yasalarıma bağlı kaldı."*[28]

Bu yüzden İshak, oğlu Yusuf'un peşine takılarak hemen Mısır'a gitmemiş, El Halil'de kalmıştır. O da tıpkı babası gibi, oğlu Yakup'un Kenanlı kadınlarla evlenmesine karşı çıkmış ve onu akrabası Nahor'un torunu Lavan'ın kızı ile evlendirmiştir. Gelinleri alıp geri dönerken Yakup gece bir düş görmüştür; yeryüzüne bir merdiven dikilmiş, bu merdivenle başı göğe erişmekte ve Tanrı'nın melekleri merdivenden inip çıkmaktadır. Ve aynı gece Tanrı, Yakup'a İbrahim soyunun kendisi ile süreceğini bildirmiştir:

> *"Atan İbrahim'in, İshak'ın Tanrı'sı RAB benim. Üzerinde yattığın toprakları sana ve soyuna vereceğim. Yeryüzünün tozu kadar sayısız bir soya sahip olacaksın. Doğuya, batıya,*

---

28 *Yaratılış*:26:1/6.

kuzeye, güneye doğru yayılacaksınız. Yeryüzündeki bütün halklar sen ve soyun aracılığıyla kutsanacak. Seninle birlikteyim. Gideceğin her yerde seni koruyacak ve bu topraklara geri getireceğim. Verdiğim sözü, yerine getirinceye kadar senden ayrılmayacağım."[29]

Yakup, Paddan-Aram'dan dönünce de Tanrı ona yine görünmüş, onu kutsamış ve adının İsrail olduğunu bildirmiştir:

"Sana Yakup diyorlar, ama bundan böyle adın Yakup değil, İsrail olacak. Ben her şeye gücü yeten Tanrı'yım. Verimli ol, çoğal. Senden bir ulus ve uluslar topluluğu doğacak. Kralların atası olacaksın. İbrahim'e, İshak'a verdiğim toprakları sana verecek, senden sonra da soyuna bağışlayacağım."[30]

Yıllar sonra İshak'ın babası İbrahim ölür ve El Halil'e gömülür. İshak yaşlanır, oğlu Yusuf Mısır'a satılır ve uzun süre onu göremez. Sonra İshak da Mısır'a gider ve orada, oğullarının yanında yaşadıktan sonra hayata gözlerini kapar. İsrailoğulları Mısır'da çok uzun süre yaşamış, çoğalmış, büyümüştür. Öylesine çoğalmışlardır ki Mısırlılar bundan rahatsız olmuş, sayılarının artmaması için yeni doğan İbrani çocuklarını öldürmeye başlamışlardır. Tam böylesi bir süreçte Musa dünyaya gelir ve Tanrı, İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a yapmış olduğu Nil'den Fırat'a kutsal topraklar vaadini Musa'ya da yapar ve ona gökyüzünden seslenir:

"Musa, Musa! Fazla yaklaşma. Çarıklarını çıkar. Çünkü bastığın yer kutsal topraktır. Ben babanın Tanrı'sı, İbrahim'in Tanrı'sı, İshak'ın Tanrı'sı ve Yakup'un Tanrı'sıyım. Halkımın Mısır'da çektiği sıkıntıyı yakından gördüm. Angaryacılar yüzünden ettikleri feryadı duydum. Acılarını biliyorum. Bu yüzden onları Mısırlıların elinden kurtarmak için geldim. O ülkeden çıkarıp

29 *Yaratılış*:28:10/15.
30 *Yaratılış*:35:6/15.

geniş ve verimli topraklara, süt ve bal akan ülkeye; Kenan, Hitit, Amor, Periz, Hiv ve Yevus topraklarına götüreceğim."[31]

Tanrı'nın Musa'ya yaptığı bu ilk vaatten sonra, Tanrı'ya güvenerek İsrailoğulları Mısır'dan çıkarlar, Musa önderliğinde vaat edilmiş topraklara doğru, çölde kırk yıl süren uzun bir yolculuk yaparlar. Bugünkü Ürdün'ün Şeria Nehri yakınlarında konaklarlar. Aynı anda gökyüzü sarsılır ve Tanrı tekrar Musa'ya görünerek ilk kez vaat edilmiş toprakların sınırını baştan aşağıya çizer:

"Ey Musa, İsraillilere de ki mülk olarak size düşecek Kenan Ülkesi'ne girince, sınırlarınız şöyle olacak: Güney sınırınız Zin Çölü'nden Edom sınırı boyunca uzanacak. Doğuda, güney sınırınız Lut Gölü'nün ucundan başlayacak, Akrep Geçidi'nin güneyinden Zin'e geçip Kadeş-Barnea'nın güneyine dek uzanacak. Oradan Hasar-Addar'a ve Asmon'a, oradan da Mısır Vadisi'ne uzanarak Akdeniz'de son bulacak. Batı sınırınız Akdeniz ve kıyısı olacak. Kuzey sınırınız Akdeniz'den Hor Dağı'na dek uzanacak. Hor Dağı'ndan Levo-Hamat'a, oradan Sedat'a, Zifron'a doğru uzanarak Hasar-Enan'da son bulacak. Kuzeyde sınırınız bu olacak. Doğu sınırınız Hasar-Enan'dan Şefam'a dek uzanacak. Sınırınız Şefam'dan Ayin'in doğusundaki Rivla'ya dek inecek. Oradan Kinneret Gölü'nün doğu kıyısındaki yamaçlara dek uzanacak. Oradan Şeria Irmağı boyunca uzanacak ve Lut Gölü'nde son bulacak. Her yandan ülkenizin sınırları bu olacaktır."[32]

Vaat edilmiş toprakların olası hudutları

---

31 *Tanah / Tevrat:*3:4/8.
32 *Tevrat / Tekvin:* 34:1/13.

Tanrı'nın Musa'ya çizdiği vaat edilmiş toprakların sınırı, çoğu kez Yahudi düşünürler arasında tartışmalara yol açar, tıpkı ülkemizde olduğu gibi. Kimi sadece Filistin der, kimi ise bunun da ötesi. Nil'den Fırat'a kadár uzanan toprak parçası, İsrailli akademisyen İsrael Shakak'a göre ki bu yeni İsrail stratejisinin fikir babasıdır, Mısır'ın başkenti Kahire'den Türkiye'nin incisi Van'a kadar uzanmaktadır:

"Güneyde tüm Sina Yarımadası ve buna ek olarak Kuzey Mısır'ın Kahire'ye kadar uzanan bir parçası; doğuda Ürdün'ün tamamı ve Suudi Arabistan'ın kuzey bölgesi; Kuveyt'in tümü ve Irak'ın çok büyük bir bölümü; kuzeyde Lübnan ve Suriye'nin tamamı, buna ek olarak Türkiye'nin Van Gölü'ne kadar uzanan büyük parçası ve batıda Kıbrıs..."

İsrail devletinde bu sınırlar üzerinde araştırmalar yapılmakta, istihbarat servisleri bu konuda özel raporlar hazırlamakta, kitap ve atlaslarda bu harita öğrencilere sunulmaktadır. Örneğin okullarda dağıtılan bir bildiride konuyla ilgili şu ifadelere yer verilmektedir:

"Biz burada en uygun yayılma yönteminden bahsediyoruz... Politik açıdan (kuzeyde) ulaşmamız gereken sınır Fırat ve Dicle nehirleridir. Bu Yahudi şeriatında yazılıdır. Dolayısıyla bu konuda herhangi bir anlaşmazlık olamaz. Tartışılabilecek tek konu, bunun nasıl hayata geçirileceğidir."[33]

Gerçek budur ve karşımızda Nil-Fırat kutsalını kendi kutsallarına dahil etmek için gayret gösteren bir İsrail vardır. Mesele kutsal olanın nerede başladığını ve nerede bittiğini bilebilmektir. Bu düşüncelerimiz bir yana, Tanrı'nın İsrailoğullarına vaat ettiği toprak anlaşması Musa'dan sonra onun yardımcısı Nun oğlu Yeşu ile devam eder. Tanrı, kulu Musa'nın ölümünden sonra onun yardımcısı Yeşu'ya, Sina Dağı'nda Musa ile

---

33 Hikmet Erdoğdu, Büyük İsrail Stratejisi (İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005):21.

yapmış olduğu anlaşmaya sadık kalmak şartıyla vaat etmiş olduğu toprakları bildirir:

> *"Kulum Musa öldü. Şimdi kalk, bütün halkla birlikte Şeria Irmağı'nı geç. Size, İsrail halkına vereceğim ülkeye girin. Musa'ya söylediğim gibi, ayak basacağınız her yeri size veriyorum. Sınırlarınız çölden Lübnan'a, büyük Fırat Irmağı'ndan –bütün Hitit ülkesi dahil– batıdaki Akdeniz'e kadar uzanacak. Yaşamın boyunca hiç kimse sana karşı koyamayacak; nasıl Musa ile birlikte oldumsa, seninle de birlikte olacağım."*[34]

Bugün araştırmacılar için en güvenilir kaynak olan Yahudilerin kutsal kitabı *Tanah*'ta geçen "vaat edilmiş topraklar" meselesi budur; Tanrı tarafından İsrailoğullarına bahşedilmiş Nil'den Fırat'a kadar uzanan kutsal topraklar. Neden bu topraklar diye sorulduğunda İbrahim soyunun doğduğu, yaşadığı, göç ettiği ve sürgüne gittiği topraklar akla gelmektedir; Nil'den Fırat'a. Bu bir inanç meselesidir, belgesi kutsal kitap *Tanah*'tır ve herkes inançlarında özgürdür. Dolayısıyla buradaki asıl mesele Yahudilerin *Tanah*'ta geçen kutsal vaade yürekten bağlı olup olmadıkları değil, bu vaadi gerçekleştirmek için günümüz Ortadoğu'sunda bir savaşı göze alıp alamayacakları meselesidir. Bu soruya cevap, ancak Yahudi tarihi ve kutsalları ortaya konulduktan sonra ortaya çıkabilecektir. Bu noktada Yahudi kutsalı olan El Halil, belki de bize bu sorunun ilk cevabını verebilecek özelliklere sahiptir.

---

34 *Tanah / Yeşu*: 1:1/9.

Kutsalların Çatışması: El Halil

Kudüs'ün güneyinde, yaklaşık 35 kilometre ötesinde bir kent yer alır, adı El Halil'dir. Filistin toprağıdır ve nüfusu 150 bini aşkındır. Bu kentte Filistinli Arapların yanı sıra az sayıda Yahudi de vardır. El Halil, tarih boyunca birçok imparatorluk ve devletin egemenliği altına girmiş, 1517 yılında Osmanlı tarafından fethedilmiş ve nihayetinde Birinci Dünya Savaşı'nın kaybedilmesinin ardından İngilizler egemen olmuştur. Manda yönetimi altında bölgeye Yahudi göçleri teşvik edilmiş, ama bu durum Yahudi aleyhtarlığına yol açmış ve sonuçta Müslümanlar tarafından 1929 yılında gerçekleştirilen saldırılarda altmış üç Yahudi öldürülmüştür. Olay sonrasında yaklaşık bin beş yüz Yahudi Kudüs'e tahliye edilmiştir. El Halil, 1948 Arap-İsrail Savaşı'nın ardından Ürdün'ün kontrolü altına girmiştir. Süregelen Arap-İsrail savaşları sonunda 08 Haziran 1967 tarihinde, bu kez kent İsrail tarafından işgal edilmiştir. Bir yıl sonra ise Yahudi göçü tekrar başlatılmış ve bu yerleşimciler El Halil'in doğusundaki Kiryat Arba'ya yerleştirilmiştir. Bugün Kiryat Arba'nın nüfusu altı bin civarındadır.

İsrail işgali sonrasında da bu kentte olaylar durulmamıştır. 05 Şubat 1994 günü cuma sabah namazı sırasında, İbrahim Camisi'ne giren bir Yahudi, ibadet eden Müslümanların üzerine ateş açmış ve yirmi dokuz kişinin ölümüne, üç yüz kişinin de yaralanmasına neden olmuştur. Eylemci Yahudi daha

sonra Müslüman halk tarafından öldürülmüştür. Bu çatışmaları durdurmak üzere İsrail ve Filistin Kurtuluş Örgütü arasında barış görüşmeleri yapılmış ve 28 Eylül 1995 tarihinde imzalanan "Batı Şeria ve Gazze Geçici Mutabakatı" gereğince şehir, Filistin ve İsrail bölgesi olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Ancak günümüzde, asayiş ve kamu düzeninin sağlanması için iki bölgeli bir anlaşmaya varılmış olmasına karşın, İsrail kentin her iki bölgesinde devriye gezmekte, kendi inisiyatifinde arama ve kontroller yapmaktadır. Yahudi bölgesine Filistinlilerin giriş ve çıkışı da İsrail'in kontrolü altındadır. İsrail, Filistin Polis Gücü'nün silah taşımamasını ve hatta kentin belli bölgelerinden çekilmesini talep etmektedir. Antik çağların en eski yerleşim yerlerinden biri olan El Halil'in günümüzdeki durumu budur.[35]

İsrail'in kente müdahalesi bununla da sınırlı kalmamış, 21 Şubat 2010'da bu kenti "Ulusal Miras" listesine dahil ederek tek taraflı korumaya almıştır. Konuyu araştıran Mesut Çevikalp, bu bölgede görev yapmış Emekli Büyükelçi Dr. Ercan Özer'i bularak, "Neden?" diye sormuştur: "... El Halil şehri ismini ev sahipliği yaptığı Hazreti İbrahim Halilullah'tan alıyor. Şehrin İbranice ismi Hebron da zaten "dostun evi" demek. Ama şehir yıllardır dostluğu, İbrahimi hoşgörüyü unutmuş. Ayrıca bir İbrahim şehri olan Şanlıurfa'daki barış ortamı El Halil'de neden yok? Sebep, Urfa'da yaşayanların, "Bu şehir hepimizin," derken, El Halil'i işgal edenlerin, "Bu şehir benim ulusal mirasım!" demesi olabilir mi? İsrail 21 Şubat 2010'da El Halil'deki Halilürrahman Camisi ve altındaki Atababalar Mağarası'nı ulusal mirasının parçası ilan etti. On altı yıl önce de yine bir şubat günü Baruch Goldstein adındaki bir fanatik Yahudi, o zaman tamamı Müslümanların elinde olan camiye girmiş ve sabah namazını kılan ellinin üzerinde insanı katletmişti..." Neden?

---

35 Emniyet Genel Müdürlüğü, Dışilişkiler Dairesi Başkanlığı Resmi Sitesi, **TIPH Misyonu.**

Şanlıurfa Halilürrahman Camisi

El Halil Hz. İbrahim türbesi

Büyükelçi Özer, İsrail'in bu tavrını "kentin kutsallığına" bağlayarak açıklamıştır: "... Geçmişi milattan önce 2000'li yıllara kadar uzanan El Halil, Kudüs'ten sonra Filistin'in ikinci kutsal kenti. İbrahim Camisi Museviler için yeryüzünün ikinci, Müslümanlar içinse dördüncü kutsal mekânı olarak kabul görüyor. "Tanrı'nın dostu" anlamıyla El Halil'in Türkiye için dini olduğu kadar, tarihi önemi de bulunuyor. Hz. İbrahim'in yaşamı Şanlıurfa'dan El Halil'e uzanan kutsal bir bağın olduğunu gösterir. Müslüman ve Musevilerin ortak peygamberi Hz. İbrahim "Peygamberler Şehri" Şanlıurfa'da doğmuş ve yaşamış, MÖ 1900 yıllarında da Filistin'e göçmüş ve son durağı El Halil şehri olmuş. Mezarı da El Halil Camisi'nin altında. Hz. İbrahim'in yanı sıra oğulları İshak ve Yakup ve eşleri yatıyor bu mekânda. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in de Mekke'den Kudüs'e yapmış olduğu gece yolculuğu sırasında bu kutsal mekânı ziyaret ettiğine inanılıyor. Filistin'de göreve başladığımda misyonumuzdaki çalışanlarımla birlikte ilk ziyaret ettiğim yerlerden biri bu camiydi. El Halil'e verdiğimiz önem 6 Ekim 2007'de Şanlıurfa ile El Halil arasında kardeş şehir ilişkisinin El Halil Belediye Meclisi'nde onaylanmasıyla da perçinlenmiştir..."[36]

Günümüzde sadece El Halil kenti değil, Halilürrahman Camisi de ikiye bölünmüş durumdadır. Caminin Müslüman ve

---

36 Mesut Çevikalp, "İsrail Gerilim Politikasının Son Halkası," *Aktüel* dergisi, 15 Mart 2010.

Yahudi ibadetine açılan iki bölümü vardır, ancak her ikisi de İsrail'in kontrolündedir. Müslümanlarca kutsal olan bir caminin Yahudilerce "ulusal miras" listesine alınması ve bölgede yeni Yahudi yerleşkelerinin kurulması konunun üzerinde durulması gereken bir başka yönüdür. El Halil'deki mesele tamamen kutsallık üzerine kurgulanmıştır. Bu kenti uluslararası platforma taşıyan ve çok uluslu bir güç tarafından korunmasına yol açan olayların altında yatan temel neden; kentin Müslümanlarca kutsallığıdır. Çünkü Müslümanların atası olan Hazreti İbrahim'in türbesi El Halil Camisi'ndedir. Oğlu Hz. İshak ve torunları Hz. Yakup ile Hz. Yusuf'un kabirlerinin de burada olduğuna inanılmaktadır. İsrail'in bu kente ilgisine gelince mesele yine aynıdır, söz konusu olan yine kutsallıktır. Çünkü bu kent Yahudilerce de kutsaldır; en başta İbrahim, Yakup ve İshak Yahudi'dir, onların eşleri de aynıdır. Kabirlerinin bulunduğu El Halil Yahudiler için ilk kutsal topraktır, bu gerçeği bilmeyen El Halil'i hiç bilmez, mesele işte budur.

Çoğumuz Yahudileri 1948'de İsrail kuruluncaya değin topraksız ve vatansız bir millet olarak hatırlarız, ama bu doğru değildir, tıpkı İsrailoğullarının Mısır esaretinde fakir, ama gerçekte zengin oldukları konusunda yanılmamız gibi. Çünkü ve belki de yeryüzünde ilk toprak sahibi olan İsrailoğullarıdır. Bu toprak sahipliği antik levhalarda değil, MÖ 4000'li yıllarda yaşandığı ileri sürülen ve bu yaşamı kutsala geçmiş *Tevrat*'ta açıklanmaktadır. Bu sözlü bir satış anlaşmasıdır ve tanıkları vardır. Satın alınan toprağın adı Machpelah'tır (Makpela), yani Atababalar Mağarası ve El Halil'dedir. El Halil, Yahudi tarihçiler için önemlidir ve bu önem yazdıkları kitaplara yansımıştır: El Halil, eski Kudüs'ün yaklaşık 30 kilometre güneyinde, Filistin ya da Juda Dağları'nın 4.500 metre yüksekliğinde yer alan antik bir kentin adıdır. Orada, Machpelah mağarasında

başta İbrahim olmak üzere peygamberlerin/patriklerin mezarları bulunmaktadır. Eski geleneğe göre değerli antik kabirlerden birinde, Yahudi dininin kurucusu ve Yahudi ırkının atası olan İbrahim yatmaktadır. Yanındaki mezar, eşi Sara'ya aittir. Binanın içinde, oğlu İshak ile eşi Rebeka'nın ikiz mezarları da yer almaktadır. İç avlunun karşı tarafında İbrahim'in torunu Yakup ve eşi Seah'ın ikiz mezarları ile binanın tam dışında, oğulları Yusuf'un mezarları bulunmaktadır.

El Halil

Tarihçilere göre Yahudilerin 4000 yıllık tarihi, belki de zaman ve mekân olarak bu yörede başlamıştır. El Halil'in kutsallığı sadece patrik mezarlarının orada bulunmuş olmasından değil, aynı zamanda Yahudi tarihinin bazı ünlü kral/peygamberlerinin de yaşamını burada geçirmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Yahuda kralı Davut'un El Halil'e gidişi bir Tanrı buyruğudur ve yedi yıl orada krallık yapmıştır. Kral Davut'un altı çocuğu El Halil'de doğmuştur: Amnon, Kilav, Avşalom, Adoniya, Şefatya ve Yitream. El Halil tüm bu özelliklerin yanında, Sina Çölü'nden çıkan İsrailoğullarının vaat edilmiş topraklarda araştırma yapmak ve bölgede yaşayan halklar hakkında bilgi edinmek (casusluk) için Kenan topraklarında ilk uğradıkları yerdir.

Yahudi tarihi üzerine araştırma yapan uzmanlar bu kente ayrı bir önem vermektedir, Kudüs'ün ötesinde bir önem: El Halil; 4000 yıllık Yahudi tarihinin çıkış noktası olmak üzere

muhteşem ve saygın bir güzelliğe sahiptir. Çoğunlukla eski toprakların huzurlu ve sessiz atmosferini telkin etmekle birlikte, taşları bitmek bilmeyen dini ve siyasi kavgaların sessiz tanıklarıdır. Yıllar boyunca sırasıyla İbrani türbesi, sinagog, Bizans kilisesi, cami, haçlı kilisesi ve sonra tekrar cami olarak değişime uğramıştır. Büyük Herod bu yapıyı, hâlâ ayakta kalan 12 metre yüksekliğinde, bazıları yedi metre uzunluğunda, yekpare, yontulmuş taştan muhteşem bir duvarla çevrelemiştir. Selahattin Eyyubi türbeyi bir minberle süslemiştir. El Halil aynı zamanda Yahudilerin uzun ve trajik tarihleri boyunca, tarihselliklerine karşı eşsiz bir azimle nasıl direndiklerinin bir göstergesidir. Yahuda krallığının ilk başkenti El Halil'dir, sonradan Kudüs'e taşınmıştır. Kral Davut önce Yahuda kralı olarak burada taç giymiş ve sonra da bütün İsrail'in kralı olmuştur.[37]

Eski Kudüs düşünce, Yahudiler kovulur ve oraya Edom yerleşir. Önce Yunanistan, sonra da Roma tarafından fethedilir, farklı dinlerden toplulukların hâkimiyetine girer, asi Yahudi partizanlar tarafından yağma edilir, Romalılar tarafından yakılır ve sıra ile Araplar, Frenkler ve Memluklar tarafından işgal edilir. Yahudiler Tanrı vaadi topraklarda, 1660'larda sahte Mesih Şabbetay Zvi'yi (Sabetay Sevi), 18. yüzyılda ilk Hıristiyan hacılarını, yüzyıl sonra laik Yahudi göçmenlerini ve 1918'te de İngiliz fatihlerini karşılar. Hiçbir zaman fazla kalabalık olmayan Yahudi toplumu 1929'da Arapların saldırısına uğrar. 1936'daki ikinci saldırıdaysa adeta onları yok ederler. Altı günlük savaşta, 1967'de İsrail askerleri El Halil'e girince, en az bir nesilden beri orada bir tek Yahudi'nin dahi yaşamadığını görürler. 1970'lerde yeniden mütevazı bir yaşam düzeni kurulur, hâlâ duydukları büyük korku ve belirsizliğe rağmen yerleşim düzenleri gelişir.[38]

---

37 Tanah/Eski Ahit, 2. Samuel Bölüm 5: 1-3.

38 Paul Johnson, Yahudi Tarihi (İstanbul: Pozitif Yayınları):11.

Dolayısıyla bugün El Halil'i ziyaret eden bir tarihçi gayriihtiyarı kendi kendine "bir zamanlar burada olan bütün toplumlar acaba nerede?" diye sormaktadır. "Kenanlılar nerede? Edomitler nerede? Tarihi Helenler ile Bizanslılar, Frenkler, Memluklar, Osmanlı nerede?" Hepsi geri dönüşü olmayan bir zaman tünelinden geçerek buharlaşıp kayboldular. Onlar kayboldu, ama Yahudiler hâlâ El Halil'dedir ve Yahudi azminin 4000 yıllık tanığı olarak ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda El Halil, Yahudi toplumunun toprak mülkiyetiyle işgaline karşı çelişkili duygularını da yansıtmaktadır. Bugüne kadar hiçbir ırkın, dünyanın hiçbir köşesine karşı böylesine bir bağlılık göstermediği görülmemiştir. Keza hiçbir ırk bu kadar azimli bir göç dürtüsü ile bulunduğu yerden köklerini söküp başka yere yeniden dikme cesareti göstermemiştir. Tuhaf olan şu ki tarihlerinin yüzde yetmiş beşine eşit bir süreden beri Yahudilerin büyük çoğunluğu "vatanımız" dedikleri bu ülkenin dışında yaşamış ve halen de yaşamaya devam etmektedir.

Antik El Halil kenti

Önemli tarihçilerden biri olan Paul Johnson'un *Yahudi Tarihi* adlı kitabı işte bu satırlarla başlar ve şu sözlerle devam eder: "... El Halil Yahudilerin resmen sahip oldukları ilk topraktır. *Yaratılış Kitabı*'nın 23. Bölümü'nde İbrahim'in ölen eşi Sara için, daha sonra da kendisinin gömülmesi için Machpelah Mağarası'nı nasıl satın aldığı anlatılmaktadır. Bu bölüm,

aynı zamanda *İncil*'de de geçer ve bütün bölümlerin en önemlilerinden biridir. Yahudi gelenekleri arasında en eski ve sadakatle sürdürdüklerinden birini kapsar. Belki de *İncil*'de geçen, anlatılan olayların içinde tek gerçek olanıdır. Zira tanıkları vardır ve otantik ayrıntıları ile sözlü olarak da teyit edilmiştir. Gerek görüşmeler gerekse satın alma töreni en ince ayrıntısına kadar anlatılmıştır. Şurası muhakkak ki küçük bir toplumda cereyan eden böylesine önemli bir olay unutulacak gibi değildir. Sadece bir mülkiyetin devri değil, aynı zamanda bir statü değişikliği söz konusudur. Gelenek haline gelmiş temennalar, sahte nezaketler ve ikiyüzlülüklerle sert çekişmeler *İncil*'deki hikâyede muhteşem bir şekilde anlatılmıştır. Bununla birlikte okuyucuyu en çok etkileyen ve akılda kalan bölüm İbrahim'in alışverişe başlarken sarf ettiği duygu dolu sözleridir: *"Ben bir yabancıyım ve misafirinizim."* Daha sonra alışveriş tamamlanınca, toprağın İbrahim'e mülk olarak emanet edildiği yerel halk tarafından tekrarlanmıştır. Yahudi tarihindeki gerçek olan bu ilk olay bu ırka özgü endişe ve belirsizlikleri açıkça ortaya koymaktadır..."[39]

Tevrat'a inananların gözüyle El Halil işte bu anlama gelir: Sözlü anlaşma ile alınmış kutsal ilk Yahudi toprağı. Yahudi tarihine gerçek olay olarak geçen ve kutsal kitap *Tanah*'ta anlatılan "toprak satışı" şöyle anlatılmaktadır:

> "... Sara yüz yirmi yedi yıl yaşadı. Ömrü bu kadardı. Kenan Ülkesi'nde, bugün El Halil denilen Kiryat-Arba'da öldü. İbrahim yas tutmak, ağlamak için Sara'nın ölüsünün başına gitti ve sonra karısının ölüsünün başından kalkıp Hititlere seslendi:
>
> 'Ben aranızda konuk ve yabancıyım. Bana mezar yapabileceğim bir toprak satın. Ölümü kaldırıp gömeyim.'

39 Paul Johnson, 14.

Hititler cevap verdi:

"Efendim, bizi dinle. Sen aramızda güçlü bir beysin. Ölünü mezarlarımızın en iyisine göm. Ölünü gömmen için kimse senden mezarını esirgemez."

İbrahim, ülke halkı olan Hititlerin önünde bir kez daha eğilerek sözlerine devam etti:

"Eğer ölümü gömmemi istiyorsanız, benim için Sohar oğlu Efron'a ricada bulunun. Tarlasının dibindeki Machpelah Mağarası'nı bana satsın. Fiyatı neyse huzurunuzda eksiksiz ödeyip orayı mezarlık yapacağım."

Tarlanın sahibi Hititli Efron halkının arasında oturmaktaydı, İbrahim'in sözlerini duydu ve kent kapısında toplanan herkesin duyacağı biçimde karşılık verdi:

"Hayır, efendim. Beni dinle, mağarayla birlikte tarlayı da sana veriyorum. Halkımın huzurunda onu sana veriyorum. Ölünü göm."

Efron, Hititlerin önünde sözünü ettiği dört yüz şekel gümüşü tüccarların ağırlık ölçülerine göre tartarak satışı yaptı. Böylece Mamre yakınında Machpelah'daki tarla, çevresindeki bütün ağaçlar ve içindeki mağarayla birlikte İbrahim'in mülkü kabul edildi. İbrahim karısı Sara ölünce, onu Machpelah'da bulunan tarladaki mağaraya gömdü. İbrahim sahip olduğu her şeyi oğlu İshak'a bıraktı. Yüz yetmiş beş yıl yaşadı, ömrü bu kadardı, kocadı, yaşama doymuş ve iyice yaşlanmış olarak son soluğunu vererek atalarına kavuştu. Oğulları İshak'la İsmail, onu Hititli Sohar oğlu Efron'un tarlasında Mamre'ye yakın Machpelah Mağarası'na gömdüler."

Bu açıklamalarımızı kutsal kitap *Tanah*'ta teyit edilmekte ve yanlışımızın olmadığı doğrulanmaktadır:

"Yakup'un on iki oğlu vardı. Eşi Lea'dan oğulları: Reuben, Şimon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun. Eşi Rahel'den oğulları: Yusuf, Benyamin. Rahel'in cariyesi Bilha'dan doğan oğulları: Dan, Naftali. Lea'nın cariyesi Zilpa'dan olan oğulları ise Gad ve Aşer'dir. Yakup, İshak ile İbrahim'in de yabancı olarak kalmış olduğu, bugün El Halil denen Kiryat-Arba yakınlarındaki Mamre'ye, babası İshak'ın yanına gitti. İshak yüz seksen yıl yaşadı. Kocamış, yaşama doymuş olarak son soluğunu verdi. Ölüp halkına kavuştu. Oğulları Esav'la Yakup onu gömdüler."[40]

El Halil aradan yüzlerce yıl geçtikten sonra, İsrailoğullarının Mısır'dan çıkışı sonrası, Tanrı'nın vaat ettiği coğrafyada paylaşılan ilk topraklardan biridir. İsrailoğulları içinde Kalev'in payına düşmüştür. Toprak paylaşımı Kâhin Elazar, Nun oğlu Yeşu ve oymakbaşları tarafından yapılmıştır: Yahudaoğulları Gilgal'da bulunan Yeşu'nun yanına gelir, Kalev, Yeşu'ya seslenir ve El Halil'i pay olarak ister:

"... Musa o gün bana, 'Tümüyle Tanrı'm RABBİN yolundan gittiğin için ayak bastığın topraklar sonsuza dek sana ve oğullarına mülk olacak,' diye ant içti. Tanrı sözünü tuttu ve beni yaşattı. İsrailliler çölden geçerken Tanrı'nın Musa'ya bu sözleri söylediği günden bu yana kırk beş yıl geçti. Şimdi seksen beş yaşındayım. Bugün de Musa'nın beni gönderdiği günkü kadar güçlüyüm. O günkü gibi hâlâ savaşa gidip gelecek güçteyim. Tanrı'nın o gün söz verdiği gibi, bu dağlık bölgeyi (El Halil) şimdi bana ver..."

Yeşu, Kalev'i kutsar ve El Halil'i ona mülk olarak verir. Eğer ki bugün Yahudi Kalev'in yaşayan torunları varsa ve bu torunlar da *Tanah*'ı biliyorsa, çıkıp ortaya "Burası bizimdir," diyebilir ve *Tanah*'ı da belge olarak gösterebilir. Belki de İsrail bu gerekçelerle El Halil'i işgal etmiştir. Ama günümüz evrensel

40 *Tevrat, Tekvin*: 35: 23-29.

hukukunda Kutsal'ın kutsal ayetleri toprak mülkiyeti için belge olarak henüz kabul görmediğinden, ne Kalev ne de İsrailoğulları ortaya çıkıp da "Bu topraklar bizim," diyemez, her ne kadar İsrail bu kenti "ulusal miras" listesine almış olsa da...

Şanlıurfa ve El Halil Belediye Başkanları Toplantısı

El Halil Müslümanların kutsal kentidir. Şanlıurfa Belediyesi El Halil'i kardeş şehir ilan ederek bu kutsallığı paylaşmıştır, tıpkı kendinden önce harekete geçmiş olan Konya Belediyesi gibi.[41] Daha yakın bir zamanda Şanlıurfa Belediyesi ile El Halil Belediyesi arasında da kardeşlik anlaşması imzalanmış ve Urfa'dan El Halil'e bir barış ve kardeşlik köprüsü kurulmaya başlanmıştır.[42]

Topraksız, vatansız olarak bugüne kadar söylenegelen İsrailoğulları hakkındaki düşünceler, yukarıda anlatılan olayların ışığından bakıldığında, hiç de göründüğü gibi değildir. Çünkü İsrailoğullarının, Tanrı tarafından vaat edildiği ileri sürülen bu topraklarla bağı hiç kesilmemiş, aksine sürekli toprak alımlarıyla mülkiyet bağları daha da güçlenmiştir. El Halil bu tespitimizin Yahudilerce kutsal olan bir örneğidir. Kutsallıktan yola çıkan İsrail, El Halil'i işgal etmekle kalmamış, "ulusal miras" ilan ederek bu işgali gelecek kuşaklarına da taşımıştır. Ancak bu kent Müslümanların da kutsal kentidir.

41 Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın 12 Şubat 2009 günkü kararı ile El Halil "kardeş şehir" ilan edilmiştir.

42 *Şanlıurfa Yerel Gazetesi*, Urfa Bülteni, 03 Haziran 2011

- Peki, bu kutsallık nasıl paylaşılacaktır?
- Bugün Filistin'in zayıflığıyla Arap ülkelerinin parçalanmışlığından yararlanarak bu kutsal kenti işgal eden İsrail, yarın başka bir kutsalı için de aynı yola başvuracak mıdır?
- Böylesi bir işgal yakın vadede bir İsrail-Filistin ve uzun vadede bir Müslüman-Yahudi çatışmasına dönüşecek midir?

Başlangıçtaki sorumuz şuydu: İnançların kutsalları inananlar arasında kutsal bir savaşa yol açabilir mi? Nasıl ki sorumuz açık ise, bu konuda cevabımız da açıktır. Bu konuda gerçeğe ulaşmanın tek yolu vardır: Yahudi tarihini ve kutsallarını bilmek, bu kutsalların Yahudiler nazarındaki önemini bilmek ve bu bilgileri günümüz siyaseti ve olayları ile yana yana getirerek bir sonuca ulaşmak ki sorunun en kısa cevabı budur. Bu açıdan bakıldığında, biz Türklerin İsrailoğullarına, tarihine, coğrafyasına, inançları ve kutsallarına karşı kayıtsız kalması düşünülebilir mi? Asla! Çünkü İsrail'in bu kutsal değerler üzerinden yürüteceği siyasetin önce yayılma stratejisine, ardından da kutsal savaşlara dönüşebilmesi muhtemeldir ki Türkiye'nin bunun dışında kalabilmesi mümkün değildir. Nil-Fırat ekseni Türkiye'yi doğrudan kesmektedir. El Halil bu açıdan yalın bir örnektir; kutsal inançların güç kullanımına dönüştüğünü gösteren sade, açık ve yalın bir örnek. Kaldı ki *Tanah/Tevrat*'ta yer alan her isim, her mevki, yer ve coğrafya Yahudiler için kutsal olduğuna göre, bize düşen kutsalların kutsal coğrafyasında yaşamakta olduğumuzu hiç unutmamaktır. El Halil ibret olası bir örnektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

YAHUDİLERİN DOĞUŞU VE KUTSALLARI

İsrail'e Kısa Bir Bakış

1948 yılında kurulan İsrail, 4.000 yıl önce Harran'dan Kenan Ülkesi'ne yola çıkmış olan İbrahim ve oğullarının soyundan geldiğini düşünmektedir. Sadece soy açısından değil, kutsalları, inançları ve geleceğe yönelik umutlarıyla da bu soyun bir devamı olduğuna inanmaktadır. Dolayısıyla bugünkü İsrail'i anlamak ve nereye koştuğunu görmek isteyenler önce Harran'dan yola çıkmalı, Filistin, Sina, Mısır derken Horev Dağı'nda bir oturmalı ve İsrailoğullarının Tanrı ile yaptığı anlaşmalarla bu anlaşmaların şartlarını bir gözden geçirmelidir. Bu noktada temel düşünce İsrail devleti ile tarihteki İsrailoğullarının bir olup olmadığını açığa çıkarmak olmalıdır. Biz bu düşünce ile yola çıktık, ama önce İsrail devletine kısaca bir göz atıp önce bu devleti tanıyacağız. Bakalım bu İsrail nedir; coğrafyası, nüfusu, toplumu, yaşayışı ile günümüz İsrail'i kimdir?

"İsrail nedir?" sorusuna bir cevap bulmak için pek fazla uzağa gitmeye gerek yok. Yahudi resmi kaynakları tarafından hazırlanmış olan metinlere bir göz atmak kâfidir: Bugün İsrail'de 7 milyondan çok insan yaşamaktadır; 5,4 milyon kadarı Yahudi ve 1,4 milyon kadarı Arap. İsrail'in toplam alanı 22.145 kilometrekare olup uzunluğu 470 km, en büyük genişliği ise 135 km'dir. Ülke, kuzeyde Lübnan, kuzeydoğuda Suriye, doğuda Ürdün, güneybatıda Mısır, batıda Akdeniz ile çevrelenmiştir.[43]

43 *İsrail Hakkındaki Gerçekler İsrail Enformasyon Merkezi. (Kudüs, İsrail, 2008)* 67, 122.

İsrail

Yahudiye tepelerinde yer alan Kudüs 3.000 yıl önce kral Davut'un burayı krallığının başkenti yaptığı günden beri, Yahudi halkının tarihi, manevi ve milli merkezi olup hükümet merkezi ve İsrail'in başkentidir. Yıllar önce Kudüs bir Osmanlı toprağıydı, o zamanlar Müslüman Araplar çoğunlukta, Yahudilerse azınlıktaydı, biz Türklerse Kudüs'ün bekçisi: "Kudüs kelimesi Hıristiyanlığı akla getirir. Fakat ne Kudüs'te ne de Filistin'de Hıristiyanlık diye bir mesele yoktur. Kudüs'ün Hıristiyanlığı; Ortodoks Petersburg, Protestan Berlin, dinsiz Paris, Katolik Roma ve Anglikan Londra'nın politika merkezidir. Kudüs'ün kendi meselesi Yahudi-Arap sorunudur: Bir avuç Yahudi, altı yüz bin Arap! Yafa'dan Kudüs'e kadar Yahudi Filistin'i birkaç defa dolaştım. Filistin'in yeni kasabaları ve köyleri Yahudi eseridir. Bu, yeni değil, yepyeni bir Filistin'dir. Köylerinde akşamları smokin giyen İngiliz Yahudisi muhtarlık eder. Kırmızı yanaklı Alman Yahudi kızları dilijanslar üstünde şarkı söyleyerek bağdan köye döner. Müslüman Araplarsa, bu efendilerinin hizmetindedir: Üzümü Arap gündelikçi sıkar ve semiz şarabı Yahudi içer..."[44]

Din ve gelenek, kutsal yer ve ibadethaneler ile kutsallaşan bu şehre dünyanın her yerindeki Yahudiler, Hıristiyanlar ve Müslümanlar tarafından hürmet edilir. 1860 yılına kadar Kudüs dört mahalleden, yani Yahudi, Müslüman, Ermeni ve Hıristiyan mahallelerinden oluşan duvarlı bir şehirdi. O dönemde şehrin nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Yahudiler duvarların

44 Falih Rıfkı Atay, 69.

dışında yeni mahalleler kurmaya başladılar. Bu yeni mahalleler çağdaş Kudüs'ün çekirdeğini teşkil etmekteydi. Otuz yıl süren Britanya'nın manda yönetimi devrinde (1918-48), şehir tedrici olarak her biri orada yaşayan, belirli topluluğun karakterini yansıtan ve birçok yeni mahalleyle gelişip büyüyen bir metropol haline geldi.

Yeni kurulan İsrail devletine karşı Arap saldırısının ardından, 1949 yılında şehir İsrail ve Ürdün yönetimleri altında bölündü ve bu tarihten sonraki on dokuz yıl boyunca beton duvarlar ve dikenli tellerle bir kesmi diğerinden ayrıldı. 1967 Altı Gün Savaşı neticesinde şehir yeniden birleşti. Günümüzde İsrail'in en büyük şehri olan Kudüs'ün 730.000'dan fazla nüfusu vardır. Hem eski hem de çağdaş bir şehir olan Kudüs; kültür ve milliyetlerin, dindar ve laik hayat tarzlarının bir karışımını temsil eden sakinleriyle çeşitlilik arz eden bir kenttir. Onun devamlılığı ve canlılığına şahitlik eden itinayla restore edilmiş tarihi mekânlar, iyi düzenlenmiş yeşil sahalar, modern ticari bölgeler, sanayi parkları ve genişleyen banliyöler ile Kudüs, geçmişini koruyan ve geleceğini inşa eden bir şehirdir.

Kırsala gelince, değişik boyutlardaki köylerde başta Araplarla ülke nüfusunun yüzde 1.7'sini teşkil eden Dürziler oturmaktadır. Toprak ve evler özel mülkiyet altında olup çiftçiler ürünlerini kendileri yetiştirip pazarlamaktadır. Arap kesmindeki bir azınlık olan göçebe Bedevi Araplar ki 170.000 kişi oldukları tahmin edilir, geleneksel bir toplumdan yerleşik modern bir hayat tarzına geçişi yansıtan bir kentleşme sürecinden geçmektedir.

Komün yaşamın hâkim olduğu kibbutz, kararların üyeler tarafından alındığı, taşınmaz mallarla üretim araçlarının topluluk mülkiyetinde olduğu, kendi kendine yeterli sosyal ve ekonomik bir ünitedir. Günümüzde nüfusun yüzde 1.7'si 267 kibbutzda yaşamaktadır. Kibbutz ekonomisinin farklı dallarında

işler üyeler arasında paylaştırılır. İsrail tarımının geleneksel olarak belkemiğini teşkil eden kibbutzlar günümüzde sanayi, turizm ve hizmet faaliyetleriyle gitgide daha çok uğraşmaktadır. Birçok kibbutz geleneksel kolektif yaklaşımlarını değiştirerek özelleştirmenin muhtelif aşamalarında kendilerini göstermeye başlamışlardır.

Bir kibbutz

Moşav ise her ailenin kendi çiftliğiyle hanesine baktığı kırsaldaki bir yerleşim şeklidir. Geçmişte işbirliğinin kapsamı satın alma ve pazarlama işine dayanıyordu, bugünse moşav çiftçileri ekonomik açıdan daha bağımsız olmayı seçmişlerdir. 441 moşav, ülke nüfusunun neredeyse yüzde 3.4'ünü oluşturmakta ve tarımsal üretimin büyük kısmını sağlamaktadır.

Yishuv kehilati (cemaat yerleşimi) yeni bir yerleşim şeklidir. Mevcut olan 107 cemaatten her biri yüzlerce aileden oluşur. Her ailenin ekonomik hayatı tamamen bağımsız olup üyelerin çoğu cemaatin dışında çalışmakla beraber, üyelerin cemaat hayatına gönüllü katılım seviyesi çok yüksektir. Cemaatin merkezi yönetim organı olan ve hane reislerinden oluşan genelkurul yıllık toplantısında cemaatin bütçesini tespit ve kabul eder. Yönetim ve denetim komiteleri yanında; eğitim, kültür, gençlik, maliye ve benzeri konularla ilgilenen çalışma grupları vardır. Ücretli bir sekretarya teşkilatı seçilmiş organların kararlarına göre, cemaatin günlük işlerini yürütür. Yeni üyeler ancak cemaatin tasdikiyle kabul edilirler.

İsrail toplumu birçok etnik, dini, kültürel ve sosyal kökenden gelen son derece çeşitli bir nüfus yapısına sahiptir. Kökleri çok eskilere dayanmasına rağmen yeni bir toplum olan İsrail'in birleşme, kaynaşma ve evrimleşmesi hâlâ devam etmektedir. Onun 7.1 milyonluk nüfusunun yüzde 75.8'i Yahudi, yüzde 19.9'u Arap ki çoğu Müslümandır, geri kalan yüzde 4.3'ü Dürzi, Çerkez ve dine göre tasnif edilmeyen başka gruplardır. Toplum nispeten gençtir; sosyal ve dini bağlılık, politik ideoloji, ekonomik girişkenlik ve kültürel yaratıcılık niteliklerini taşır. Bunların hepsi onun devam eden gelişmesine ivme kazandırır.

İsrail nüfusunun yüzde 24 kadarını oluşturan 1.7 milyon insan Yahudi değildir. Bunlar topluca İsrail'in Arap vatandaşları olarak tarif edilmekle beraber, her biri ayrı özelliklere sahip, esas itibariyle Arapça konuşan farklı gruplardan oluşmaktadır. Bir milyona yakın Müslüman Arap nüfusun çoğu Sünnidir ve yarıdan fazlası ülkenin kuzeyinde olmak üzere, esas olarak küçük şehirlerle köylerde otururlar. Bedevi Araplar ki 170.000 civarında oldukları tahmin edilir, bunlar da Müslüman olup otuz kadar aşirete mensupturlar. Bu cemaatin çoğunluğu güneyde geniş bir alana yayılmıştır. Eskiden göçebe çobanlar olan Bedeviler günümüzde aşiret yapısından yerleşik bir toplum yapısına geçiş sürecindedir ve kademeli olarak İsrail'in işgücüne katılmaktadır. Sayıları 117.000 civarında olan Hıristiyan Araplar esas itibariyle Nasıra, Şhefa-'amr ve Hayfa dahil olmak üzere kentlerde yaşamaktadır. Bunların çoğunluğu Yunan Katolik, Yunan Ortodoks ve Roma Katolik kiliselerine mensuptur.

Ancak başka mezhepler de nominal olarak temsil edilir. Dürziler kuzey İsrail'deki 22 köyde yaşayan, Arapça konuşan, 117.000 civarında bir nüfusa sahip ayrı bir kültürel, sosyal ve dini yapısı olan bir topluluktur. Dürziler dinsel olarak yabancılara açık olmamakla beraber, sınırları içinde yaşadıkları

ülkenin hükümetine tam bir sadakati öngören takiye kavramı da felsefelerinin bilinen bir yönüdür. Sayıları yaklaşık 3000'ü bulan Çerkezler kuzeydeki iki köyde toplanmışlardır; daha geniş Müslüman cemaatinin ne Arap kökenini ne de kültürel geçmişini paylaşmadıkları halde Sünnidirler. Ayrı bir etnik kimliği sürdürmekle beraber, İsrail'in ekonomik ve milli işlerine katılırlar, fakat ne Yahudi toplumuna ne de Müslüman cemaatine asimile olmazlar.

Şimon Peres, İsrail cumhurbaşkanı

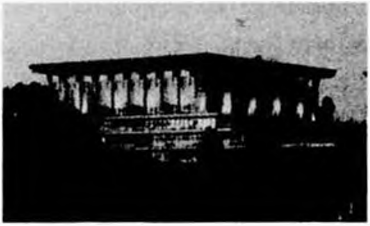

İsrail Parlementosu, Knesset

Kutsallar ülkesi İsrail'de her mekân ve tapınak kendi yetkili dini makamı tarafından idare edilir. Erişim ve ibadet hürriyeti kanunla temin edilmiştir. Başlıca Yahudi kutsal yerleri: İkinci Tapınak döneminden Tapınak Dağı'nın istinat duvarının son kalıntısı olan Kudüs'teki Ağlama Duvarı, Beytüllahim yakınında bulunan Raşel Türbesi, El Halil'deki Machpelah Mağarası'nda bulunan Atababalar Mezarı, Tiberya'daki Musa ibn Meymun[45] ve Meron'daki Haham Şimon Bar Yohay mezarları. İslami kutsal mekânlar da neredeyse Yahudi kutsallarıyla iç içedir: Kudüs'te bulunan Kaya Kubbesi (Kubbet-üs-Sahra) ve Mescid-i Aksa'yı içine alan Tapınak Dağı üzerindeki Haremüşşerif bina topluluğu, El Halil'deki Atababalar Mezarı, Akka'da bulunan El-Cezzar Camisi. Her ikisi arasında da Hıristiyan

45 *Musa ibn Meymun*: Musevi filozof, hahambaşı, yasa koyucu, Talmud bilgini ve vezaret tabibi. Musevi bilginler arasında *İkinci Musa* lakabı ya da rütbesiyle adının başharflerinden oluşan *RaMBaM* (Rabbī Mōšę ben Mąymōn) adıyla da bilinir.

kutsalları yer alır: Kudüs'te bulunan Via Dolorosa, Son Akşam Yemeği Odası, Kutsal Mezar Kilisesi ve İsa'nın ıstırabına ve çarmıha gerilişine tanık olmuş başka mekânlar, Beytüllahim'de Doğum Kilisesi, Nasıra'da Müjde Kilisesi, Celile Denizi (Kinneret Gölü) yakınında Mutluluklar Dağı, Tabgha ve Capernaum.

Üç büyük hak dini olan Musevilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlık kutsalları diğer inançlara göre kutsal olanlarla çevrelenmiştir: Dürzilerin Celile'de Hittin Boynuzları yakınında Nebi Şuayb Türbesi (Musa'nın kayınpederi Yetro'nun mezarı), 19. asrın ortalarında İran'da kurulmuş olan bağımsız dünya dini olan Bahailik için Hayfa'da bulunan Bahai Dünya Merkezi Bab Tapınağı ve Akka yakınındaki Bahai dininin peygamberi ve kurucusu Bahaullah'ın tapınağı.[46]

İsrail budur, şimdi geriye dönüp Harran'dan Tanrı tarafından vaat edilmiş topraklara doğru uzun bir yolculuk yapabiliriz, İsrailoğullarını tanıyabilmek ve kutsalları nedir anlayabilmek için...

46 *İsrail Hakkındaki Gerçekler*, 67, 122.

Büyük Tufan: Kutsal Dağ Ağrı

Evet, her şey Nuh'un gemisiyle başladı demiştik, gerçekten de her şey Tanrı'nın günahlarından dolayı insanı yok etmeye karar verdiğinde bir tek Nuh'u korumasıyla başladı. Tanrı, Nuh'u seçti, çünkü o doğru bir insandı, bir tek onun ve seçtiklerinin yaşamasına izin verdi. Tanrı'nın bu karara varmasına yol açan nedense insanların günahlarıydı. Kainatın yaratılışı *Tevrat*'a göre altı günde tamamlandı. Başlangıçta Tanrı yeri ve göğü yarattı, insanı yarattı, çünkü yer boştu ve yeryüzü şekilleri yoktu. Birinci günde gece ile gündüz, ikinci günde kara ve deniz, ardından gökyüzü ve aynı gün içinde bitkiler, tohum veren otlar, türüne göre tohumu meyvesinde bulunan meyve veren ağaçlar yaratıldı. Dördüncü gün mevsimler, ay ve güneş, beşinci gün suda ve havada uçan kuşlar ve canlılar meydana geldi. Kainatın yaratılışının altıncı gününde Tanrı düşündü ve karar verdi:

> *"Yeryüzü çeşit çeşit canlı yaratık, evcil ve yabanıl hayvan, sürüngen türetsin. Kendi suretimizde, kendimize benzer insan yaratalım, denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, evcil hayvanlara, sürüngenlere, yeryüzünün tümüne egemen olsun."*

Ve Tanrı insanı yarattı, insanı kendi suretinde erkek ve dişi olarak yaratarak onları kutsadı:

> *"Verimli olun, çoğalın. Yeryüzünü doldurun ve denetiminize alın; denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, yeryüzünde yaşayan bütün canlılara egemen olun. İşte, yeryüzünde tohum veren her*

otu, tohumu meyvesinde bulunan her meyve ağacını size veriyorum. Bunlar size yiyecek olacak. Yabanıl hayvanlara, gökteki kuşlara, sürüngenlere yiyecek olarak yeşil otları veriyorum."

Ve öyle oldu, gök ve yer bütün öğeleriyle tamamlandı. Tanrı yedinci günü kutsal bir gün olarak belirledi, yapmakta olduğu işi bitirdi ve dinlendi. Bugün Museviler için kutsaldır, cuma akşamı başlar ve cumartesi akşamı sona erer. Yahudiler "Şabat Günü" derler ve bu günü yorucu bir iş yapmaksızın dinlenip ibadetle geçirirler. Bugünün "Şabat" olarak kutlanması da bir Tanrı buyruğudur:

> *"Şabat Günü'nü tutmalısınız, çünkü sizin için kutsaldır. Kim onun kutsallığını bozarsa, kesinlikle öldürülmeli. O gün çalışan herkes halkının arasından atılmalı. Altı gün çalışılacak, ama yedinci gün Tanrı'ya adanmış Şabat'tır, dinlenme günüdür... İsrailliler, sonsuza dek sürecek bir anlaşma gereği olarak Şabat Günü'nü kuşaklar boyu kutlamaya özen gösterecekler. Bu, İsraillilerle benim aramda sürekli bir belirti olacaktır. Çünkü ben, RAB yeri göğü altı günde yarattım, yedinci gün işe son verip dinlendim."*[47]

Tanrı ilk insan olan Âdem'i topraktan yarattı ve ona cennette çok güzel bir bahçe yaptı. Aden'i unutmak ne mümkün, binlerce şehidimiz yatıyor o topraklarda: *"Bir gün aşağı geçecek bir kıtayı selamlamaya inmiştik. Tren varken, Adana'dan beri yayan yürümekteydiler. Üç bin kadar zayıf, soluk ve üstü başı yıpranmış Türk çocuğu yorgun argın önümüzden geçtiler. Biliyor musunuz nereye gidiyorlardı, Aden'e*[48]*!* Elbet Âdem nereden bilecekti ki aradan binlerce yıl geçecek, Osmanlı topraklarını korumak için Türk askeri Suriye, Lübnan, Filistin ve Kudüs üzerinden Aden'deki Cennet Bahçesi'ne bir daha geri dönmemek için gidecekti...

47 Tora/Tevrat, Çıkış, Bölüm 3: 14-17.

48 Aden (Eden): Türkçe "cennet bahçesi" demektir.

Cennet Bahçesi'nin ortasından büyük bir ırmak geçiyor ve sonra dört kola ayrılıyordu: Pişon, Gihon, Dicle ve Fırat, Anadolu'dan doğup Mezopotamya'ya dökülen bizim Dicle ve Fırat. Bir gün Tanrı, Âdem'e göklerden seslendi ve bahçesindeki bir ağaca yasak koydu:

"Bahçede istediğin ağacın meyvesini yiyebilirsin, ama 'iyiyle kötüyü bilme' ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün."[49]

Sonra Havva yaratıldı ve Âdem'le evlendi. Cennet Bahçesi'nde gezinirken bir gün bir yılanla karşılaştı, onun tatlı diline kandı ve yasak ağacın meyvesini yedi. Böylece yeryüzünde ilk günah işlenmiş oldu ve bunu gören Tanrı önce yılanı lanetledi:

"Bu yaptığından ötürü bütün evcil ve yabanıl hayvanların en lanetlisi sen olacaksın. Karnının üzerinde sürünecek, yaşamın boyunca toprak yiyeceksin. Seninle kadını, onun soyuyla senin soyunu birbirinize düşman edeceğim. Onun soyu senin başını ezecek, sen onun topuğuna saldıracaksın."

Ardından Havva'ya seslendi ve işlemiş olduğu günahtan ötürü onu da lanetledi:

"Çocuk doğururken sana çok acı çektireceğim. Ağrı çekerek doğum yapacaksın. Kocana istek duyacaksın, seni o yönetecek."

Ve Tanrı, Âdem'le toprağı da lanetledi:

"Karının sözünü dinlediğin ve sana, meyvesini yeme dediğim ağaçtan yediğin için toprak senin yüzünden lanetlendi. Yaşam boyu emek vermeden yiyecek bulamayacaksın. Toprak sana diken ve çalı verecek, yabanotu yiyeceksin. Toprağa dönünceye

49 Tora/Tevrat, Tekvin, Bölüm 2: 16-17.

dek ekmeğini alın teri dökerek kazanacaksın. Çünkü topraksın, topraktan yaratıldın ve yine toprağa döneceksin."[50]

Gün geldi Âdem'in 130 yaşındayken kendi suretinde ve kendisine benzer bir oğlu oldu, adını Şit koydu. 800 yıl daha yaşadı, sonra hayata gözlerini kapadı, çünkü ömrü bu kadardı. Aradan çok zaman geçti, insan soyu çoğaldı ve günün birinde Âdem soyundan Lamek'in 182 yaşındayken bir oğlu dünyaya geldi. "Tanrı'nın *lanetlediği bu toprak yüzünden çektiğimiz eziyeti, harcadığımız emeği bu çocuk hafifletip bizi rahatlatacak,"* diyerek çocuğa "Nuh" adını koydu. Nuh'un öyküsü şöyledir:[51]

> "... Nuh doğru bir insandı. Çağdaşları arasında kusursuz biriydi. Tanrı yolunda yürüdü. Üç oğlu vardı: Sam, Ham ve Yafet. Onun yaşadığı dönemde, Tanrı'nın gözünde yeryüzü bozulmuş, zorbalıkla dolmuştu. Çünkü insanlar yoldan çıkmıştı. Tanrı insanoğlunun bu nankörlüğüne kızdı ve onu yok etmeye karar verdi. Doğru insan olarak bildiği Nuh'u çağırdı, bu kararını bildirdi ve ona büyük tufanın geleceğini bildirerek kurtulmak için bir gemi yapmasını istedi:
>
> *'İnsanlığa son vereceğim. Çünkü onlar yüzünden yeryüzü zorbalıkla doldu. Onlarla birlikte yeryüzünü de yok edeceğim. Kendine gofer ağacından bir gemi yap. İçini dışını ziftle, içeriye kamaralar yap. Gemiyi şöyle yapacaksın: Uzunluğu üç yüz, genişliği elli, yüksekliği otuz arşın olacak. Pencere de yap, boyu yukarıya doğru bir arşını bulsun. Kapıyı geminin yan tarafına koy. Alt, orta ve üst güverteler yap. Yeryüzüne tufan göndereceğim. Göklerin altında soluk alan bütün canlıları yok edeceğim. Yeryüzündeki her canlı ölecek. Ama seninle bir anlaşma yapacağım. Oğulların, karın, gelinlerinle birlikte gemiye bin. Sağ kalabilmeleri için her canlı türünden bir erkek bir dişi*

50 Tora/Tevrat, Tekvin, Bölüm 3: 14-19.
51 Tora/Tevrat, Tekvin, Bölüm 6.

olmak üzere birer çifti gemiye al. Çeşit çeşit kuşlar, hayvanlar, sürüngenler sağ kalmak için çifter çifter sana gelecekler. Yanına hem kendin hem onlar için yenebilecek ne varsa al, ileride yemek üzere depola...'"

Nuh gemiyi yaptı, canlılardan birer örnek yanına aldı ve Tanrı her şeyin hazır olduğunu görünce Nuh'a yine seslenerek bu gemiye binmelerini istedi:

"Bütün ailenle birlikte gemiye bin. Çünkü bu kuşak içinde yalnız seni doğru buldum. Yeryüzünde soyları tükenmesin diye, yanına temiz sayılan hayvanlardan erkek ve dişi olmak üzere yedişer çift, kirli sayılan hayvanlardan birer çift, kuşlardan yedişer çift al. Çünkü yedi gün sonra yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdıracağım. Yarattığım her canlıyı yeryüzünden silip atacağım..."

Nuh; oğulları, karısı, gelinleri ile birlikte gemiye bindi. Temiz ve kirli sayılan her tür hayvan, kuş ve sürüngenden erkek ve dişi olmak üzere birer çift yanına aldı. Yedi gün sonra tufan koptu; Nuh altı yüz yaşındayken, o yılın ikinci ayının on yedinci günü enginlerin bütün kaynakları fışkırdı, göklerin kapakları açıldı, kutsal tufan başlamıştı.

Temsili Tufan ve Nuh'un gemisi

Ağrı Dağı (Ararat)

Kırk gün kırk gece yağmur yağdı, sular yükseldi, çoğaldıkça çoğaldı; Nuh'un gemisi yukarıda, ama bütün yeryüzü aşağıda kaldı, suların altında kalan bütün canlılar yok oldu.

Ve Tanrı göklerden seslenerek Nuh'la oğullarını kutsadı, insanlarla yaptığı yeni anlaşmayı açıkladı:

"Verimli olun, çoğalıp yeryüzünü doldurun. Yerdeki hayvanların, gökteki kuşların tümü sizden korkup ürkecek. Yeryüzündeki bütün canlılar, denizdeki bütün balıklar sizin yönetiminize verilmiştir. Bütün canlılar size yiyecek olacak, yeşil bitkiler gibi, hepsini size veriyorum. Yalnız kanlı et yemeyeceksiniz, çünkü kan canı içerir. Sizin de kanınız dökülürse, hakkınızı kesinlikle arayacağım, her hayvandan hesabını soracağım... Kim insan kanı dökerse, kendi kanı da insan tarafından dökülecektir. Çünkü Tanrı insanı kendi suretinde yarattı. Verimli olun, çoğalın. Yeryüzünde üreyin, artın. Sizinle ve gelecek kuşaklarınızla, sizinle birlikteki bütün canlılarla anlaşmamı sürdürmek istiyorum. Bir daha tufanla bütün canlılar yok olmayacak. Yeryüzünü yok eden tufan bir daha olmayacak..."

Ve Tanrı, 'Sizinle ve bütün canlılarla kuşaklar boyu sonsuza dek sürecek anlaşmamın belirtisi şu olacak,' diyerek sürdürdü Nuh'la konuşmasını:

'Yayımı bulutlara yerleştireceğim ve bu, yeryüzüyle aramdaki anlaşmanın belirtisi olacak. Yeryüzüne ne zaman bulut göndersem, yayım bulutların arasında ne zaman görünse, sizinle ve bütün canlı varlıklarla yaptığım anlaşmayı anımsayacağım: Canlıları yok edecek bir tufan bir daha olmayacak. Ne zaman bulutlarda yay görünse, ona bakıp yeryüzünde yaşayan bütün canlılarla yaptığım sonsuza dek geçerli anlaşmayı anımsayacağım...'"

Yaratılış günü Yahudilerce her yıl adına "Roş Aşana" denilen bir bayramla 17-18 Eylül günlerinde kutlanır. Bayram günü yapılan dualarda günah ve pişmanlıklardan bahsedilmez, çünkü insanoğlu bugün tekrar yaratılmış olduğundan pişmanlık ya da günah olacak bir geçmiş yoktur. İbranicede yılın karşılığı olan Şana kelimesinin iki anlamı daha vardır:

Tekrarlamak ve değişmek.[52] Kutsal *Tevrat* yorumcuları genellikle yağmur sonrası ortaya çıkan gökkuşağını Tanrı'nın Nuh ile yapmış olduğu anlaşmasının bir işareti olarak değerlendirmektedir: "Tufan yeryüzünü ve üzerinde yaşayan her canlıyı yok ettikten sonra Tanrı, gelecekte hiçbir zaman yeryüzünü bir tufan tarafından tamamen yok etmeyeceğine söz verdi. Yağmurdan sonra görülen gökkuşağı, Tanrı ile yeryüzündeki tüm canlılar arasındaki bu anlaşmanın işaretidir." Gökkuşağını kutsal kitap ayetlerine göre yorumlayan Yahudi düşünürlerin hepsi, bunun Tanrı ile yapılan anlaşmanın bir işareti olduğu konusunda aynı düşüncededir.

Bununla birlikte farklı yorumlar da vardır. Ramban'ın yorumuna göre, gökkuşağının kavisi bir yayı andırır. Ama yayın açısı okları yeryüzüne doğru yöneltecek şekilde değildir. Tam tersine gökyüzüne doğrudur. Ayrıca burada yayın ok atması için gereken ip de mevcut değildir. Bunlar gökkuşağının barışçı bir işaret olduğunu gösterir. Z. Hillel'in yorumuna göre ise, gökkuşağı bir çok renk, nüans ve farklı tonlardan oluşur; bütün bunlar bir bütünü oluşturur. Aynı şey insanlar, gruplar, milletler arasındaki farklılıklar için de geçerlidir. Dünyanın var olmaya devam etmesinin temeli karşılıklı anlayış, hoşgörü ve uyuma bağlıdır. Tanrı'nın yeryüzü ile yaptığı anlaşmanın da temeli budur.

Tufan kırk gün sürdü, sonra sert bir rüzgâr esmeye başladı, sular alçaldı, yağmur dindi. Gemi yedinci ayın on yedinci günü Ağrı, diğer bir deyişle Ararat Dağı'nda karaya oturdu. Kırk gün sonra Nuh geminin penceresini açtı, tufanın sona erip ermediğini anlamak için önce kuzgunu, ardından güvercini dışarı gönderdi. Bir gün güvercin gagasında yeni kopmuş bir zeytin yaprağıyla geri dönünce, toprağın kurumuş olduğunu

52 Sevinon: Türk Musevileri resmi sitesi: http://www.sevivon.com

gördü, kutsal tufan artık sona ermişti. Ve Tanrı, Nuh'a seslenerek gemiden çıkmasını istedi:

> *"Karın, oğulların ve gelinlerinle birlikte gemiden çık. Kendinle birlikte bütün canlıları, kuşları, hayvanları, sürüngenleri de çıkar. Üresinler, verimli olsunlar, yeryüzünde çoğalsınlar."*

Nuh, Tanrı için orada bir sunak yaptı ve bütün temiz sayılan hayvanlarla kuşlardan yakmalık sunular sundu. Güzel sunulardan hoşnut olan Tanrı içinden şöyle seslendi:

> *"İnsanlar yüzünden yeryüzünü bir daha lanetlemeyeceğim. Çünkü insan yüreğindeki eğilimler çocukluğundan beri kötüdür. Şimdi yaptığım gibi bütün canlıları bir daha yok etmeyeceğim. Dünya durdukça ekin ekmek, biçmek, sıcak, soğuk, yaz, kış, gece, gündüz hep var olacaktır."*

Nuh'un üç oğlu vardı: Sam, Ham ve Yafet. Yeryüzüne yayılan bütün insanların soyu onlardan gelmektedir. Nuh çiftçidir ve ilk bağı o dikmiştir. Bir gün şarap içer, sarhoş olur, çadırının içinde çırılçıplak uzanır. Ham, babasının çıplak olduğunu görünce dışarı çıkıp iki kardeşine anlatır. Sam'la Yafet bir giysi alıp omuzlarına atar, geri geri yürüyerek çıplak babalarını örterler. Nuh ayılınca küçük oğlunun ne yaptığını anlar ve Kenan'ı lanetler:

> "Kenan'a lanet olsun, köleler kölesi olsun kardeşlerine. Övgüler olsun Sam'ın Tanrı'sı RAB'BE, Kenan, Sam'a kul olsun. Tanrı, Yafet'e bolluk versin, Sam'ın çadırlarında yaşasın, Kenan, Yafet'e kul olsun..."[53]

İnsanın yaratılışı, Tufan ve Nuh'un gemisi ile ilgili *Tevrat* 'ta olaylar budur. Nuh'un, "Kenan'a lanet olsun," sözünde geçen Kenan aynı zamanda Filistin'in antik çağlardaki adıdır. Tufan'daki geminin karaya oturduğu yer Ağrı Dağı'mız, Cennet

53 Tevrat/Tekvin, Bölüm 9: 18-27.

Bahçesi'nden geçen büyük ırmağın kollarıysa Dicle ve Fırat'tır, yani bizimdir. Hepsi bu değildir, devamı vardır ve bundan sonraki olaylar da bizi yakından ilgilendirmektedir, başta Hazreti İbrahim ve yaşamı olmak üzere...

Kutsal İnsan İbrahim

Avram, Hz. İbrahim'in Tanrı tarafından adı değiştirilmeden önceki adıdır. MÖ 2000 ile MÖ 1900 yılları arasında yaşamış olduğu düşünülmektedir, bu konuda yapılmış olan ciddi araştırmalar vardır: "*... Albright meslek hayatının büyük bir bölümünü İbrahim'in yaşamış olduğu dönemin kesin tarihini saptamaya çalışmakla geçirmiştir. MÖ 20. yüzyılla 19. yüzyıl arasında hayli bocaladıktan sonra, nihayet MÖ 20. yüzyıldan önce veya MÖ 19. yüzyıldan sonra yaşamış olamayacağına karar verdi. Bu da makul bir tahmindir.*"[54]

Bu tespite göre bu anlatılanlar günümüzden 4.000 yıl önce yaşanmıştır. Yahudi tarihçileri de İsrailoğullarının tarihini bu olaylarla İbrahim'e dayandırmaktadır. Tarihçi Paul Johnson, *Yahudi Tarihi* adlı kitabında, "Kimdi bu İbrahim?" diyerek söze girer: "Kimdi bu İbrahim? Nereden gelmişti? *Eski Ahit*'in ilk kitabı ve *İncil* bununla ilgili bölümleri İbrahim'in gerçekten yaşamış olduğunun tek kanıtıdır. İbrahim'in farz edilen yaşamından belki bin yıl kadar sonra kanıtlar, yazılı tarihi kanıt olarak *İncil*'e geçmiştir. Geçerliliği 200 yıldan fazla tartışma konusu olmuştur. Yaklaşık olarak 1800 yılına kadar hem bilginler arasında hem de halk arasında tutucu bir atmosfer hüküm sürüyordu. Birçok Yahudi ve Hıristiyan bilgini *İncil*'in bilhassa eski kitaplarında anlatılan olayların gerçek vaka olarak değil de sadece örnek olarak ve mecazi manada yorumlanması gerektiği konusunda yüzyıllar boyu ısrar ettiler. Buna karşı tutucu kesim ilahi vahiyle gelen bu hikâyelerin harfiyen doğru olduğunu iddia ediyordu."

54 Paul Johnson, 21.

İbrahim, Nuh'un Sam soyundan gelmektedir. Ailesi ile birlikte Harran'da yaşamaktadır. Eşi Sara yanındadır, çocukları İshak ve Esav henüz doğmamıştır. Babası Terah'ın ölümünden sonra Tanrı ona ilk kez seslenmiş ve Harran'dan ayrılmasını istemiştir:

"Sana göstereceğim ülkeye git. *Seni büyük bir ulus yapacağım, seni kutsayacak, sana ün kazandıracağım, bereket kaynağı olacaksın. Seni kutsayanları kutsayacak, seni lanetleyeni lanetleyeceğim. Yeryüzündeki bütün halklar senin aracılığınla kutsanacak.*"[55]

İbrahim, yetmiş beş yaşındayken Harran'dan ayrıldı. Karısı Sara'yı, yeğeni Lut'u, Harran'da kazandıkları malları, edindikleri uşakları yanına alarak Kenan Ülkesi'ne doğru yola çıktı. Önce Şekem'deki Mamre Meşeliği'ne, oradan Beytel'in doğusundaki dağlık bölgeyi ve derken El Halil'i geçti. Çadırını batıdaki Beytel'le doğudaki Ay kentinin arasına kurdu. Uzun süre burada yaşadı. Sonra ülkede kıtlık baş gösterdi ve geçimlerini sağlayabilmek için eşiyle birlikte Mısır'a gitti. Mısır'da da anılarımız vardır bizim, hatırlayınız, İngiliz kuvvetlerini söküp atmak için Cemal Paşa komutasındaki Türk askerlerinin son bir gayretle nasıl kanal harekâtına giriştiğini, nasıl kendilerini feda ettiklerini: "Hemen hemen hiç talim görmemiş tulumlu askerler, hakikaten büyük bir cesaretle suyun içine atladılar. Karşıya ancak küçük bir kıta geçti; üstlerinden sızan sular, yaralı ve yarasız bu bir avuç adam İngilizlerin demir çemberi içine sıkışıp kayboldu. İngiliz ateşi Kanal'ın ortasını bir düz çizgi gibi yalıyordu. Şehitlerimizin çoğunu orada verdik. Kanal hücümundan son hatıra, onların sular üstündeki solgun kan izleri oldu. Kanal seferinde, bizim için talih de aksi gitti. Yüzü acı acı döven, mesafeleri ve hedefleri karmakarışık eden şiddetli bir kum fırtınasına tutulduk. Gece yollarımızı kaybettik. Gündüz

55 Tanah/Tevrat, Tekvin: 12: 1-3.

tayyarelerden sakınmak için kum yığınları içine gömülüp çıktık. Yaralılarımızı develer üstünde götürüyoruz. Yarı yolda bir subay bana diyor; ah, bilmezsin, deve her adım attıkça, yaram, yeni bir yara gibi sızlıyor..."[56]

İbrahim'in eşi Sara çok güzel bir kadındı ve bu güzelliğinin başlarına bir bela açmasından korkuyordu. Mısır'a yaklaştıklarında karısı Sara'ya bu endişesini anlattı:

> "Güzel bir kadın olduğunu biliyorum. Olur ki Mısırlılar seni görüp, 'Bu onun karısı,' diyerek beni öldürür, seni sağ bırakırlar. Lütfen, 'Onun kız kardeşiyim,' de ki senin hatırın için bana iyi davransınlar, canıma dokunmasınlar."

Mısır'a vardıklarında korktuğu başına geldi; eşinin güzelliğini duyan firavun onu saraya aldı ve onunla evlendi. Onun hatırına İbrahim'e davar, sığır, erkek ve dişi eşek, erkek ve kadın köle ve deve verdi, iyi bir yaşam sağladı. Ama durumu gören Tanrı, firavuna çok kızdı, hem onun hem de sarayda yaşayanların başlarına büyük felaketler getirdi. Firavun şaşırmış, başına gelen onca felaketin sebebini anlayamamıştı. Uzun süre düşündü ve nihayetinde başına gelenlerin ilahi bir güç tarafından yapıldığına ve buna da İbrahim'in eşi Sara'nın neden olduğuna inandı. Hemen İbrahim'i çağırttı ve sordu:

> "Nedir bana bu yaptığın? Neden Sara'nın karın olduğunu söylemedin? Niçin, 'Sara kız kardeşimdir,' diyerek onunla evlenmeme izin verdin? Al karını, git!"

Böylece Mısır'dan ayrıldılar ve yeniden Negev'e gelip yerleştiler. İbrahim artık çok zengindi; sürüleri, altınları, gümüşleri vardı. Bir süre sonra oradan da ayrıldılar, kona göçe El Halil'e geldiler ve yaşamlarının sonuna dek orada kaldılar. Mutlu bir yaşamları vardı, geçim dertleri yoktu, ama çocukları

56 Falih Rıfkı Atay, 132-133.

olmuyordu, çünkü eşi kısırdı. Sara da ona bir evlat veremediği için üzülüyordu. Üstelik İbrahim kutsal bir insandı ve böyle giderse soyu tükenecekti. Bir gün eşini yanına çağırıp durumu anlattı, cariyesi Hacer ile yatmasını ve ondan bir çocuk sahibi olmasını istedi. İbrahim çaresiz, durumu kabullendi, onunla evlendi ve bir süre sonra, tıpkı düşündükleri gibi Hacer hamile kaldı. Kaldı, ama bu kez başka sorunlar ortaya çıktı; Hacer, kısır olduğu için hanımını küçük görüyor ve her fırsatta bunu yüzüne vuruyordu. Tam mutlu olduk derken bu aile sorunları hayatı yaşanmaz bir hale getirdi ve cariye Hacer evden kaçtı. Tanrı her şeyi görüyor ve izliyordu; meleğini gönderdi, onu çölde bir pınarın, Şur yolundaki bir pınarın başında buldu ve sordu:

> *"'Sara'nın cariyesi Hacer, nereden gelip nereye gidiyorsun?'*
>
> *'Hanımım Sara'dan kaçıyorum.'*
>
> *'Hanımına dön ve ona boyun eğ. Senin soyunu öyle çoğaltacağım ki kimse sayamayacak. İşte hamilesin, bir oğlun olacak, adını İsmail koyacaksın. Çünkü Tanrı sıkıntı içindeki yakarışını işitti. Oğlun yaban eşeğine benzer bir adam olacak. O herkese, herkes de ona karşı çıkacak. Kardeşlerinin hepsiyle çekişme içinde yaşayacak ve bütün kardeşlerinin yaşadığı yerin doğusuna yerleşecek...'"*

Sonrasında Hacer bir erkek çocuk doğurdu ve adını İsmail koydular. İbrahim o gün seksen altı yaşına girmiş, Harran'dan ayrılalı tam on bir yıl olmuştu. Bir gece güneş batıp karanlık çökünce dumanlı bir mangalla alevli bir meşale aniden gökyüzünde belirmiş ve o gece Tanrı, İbrahim'e vaat etmiş olduğu toprakların önce sınırlarını çizmişti:

"Mısır Irmağı'ndan büyük Fırat Irmağı'na kadar uzanan bu toprakları –Ken, Keniz, Kadmon, Hitit, Periz, Refa, Amor, Kenan, Girgaş ve Yevus topraklarını– senin soyuna vereceğim."[57]

Tanrı bu vaadi için bir şart ileri sürmüş ve doğan her erkeğin sünnet olmasını istemişti. İsrailoğullarına yapılan Nil'den Fırat'a toprak vaadinin ilk şartı buydu ve anlaşmanın bir işareti olarak kabul edildi. Başlangıçta Avram adıyla yola çıkan bu kutsal kişilik, daha sonra Tanrı buyruğu ile İbrahim adını almıştı, Avram, *Kuranıkerim* ayetlerinde geçen "Hazret İbrahim"dir. Karısı Saray'a gelince, o da Sara adını aldı, çünkü Tanrı onun da adını değiştirmişti.

Hâlâ öz bir çocukları yoktu, bu yüzden Tanrı'ya yakarışları da hiç eksilmemişti, bir evlat sahibi olabilmek için her gün dua ediyorlardı. Tanrı bu duaları kabul etti, Sara'nın kısırlığına son verdi ve ona da bir erkek evlat verdi, adını İshak koydular. İbrahim'in soyu İshak'la devam edecekti ve bu soy sonradan İsrailoğulları olarak anılacaktı. İbrahim, Tanrı'nın sevdiği bir kuluydu, çok doğru insandı. Bir gün Tanrı onu sınamaya karar verdi ve gökyüzünden seslenerek oğlu İshak'ı kurban etmesini istedi:

"İbrahim! İshak'ı, sevdiğin biricik oğlunu al, Moriya bölgesine git. Orada sana göstereceğim bir dağda oğlunu yakmalık sunu olarak sun."

İbrahim sabah erkenden kalkıp eşeğine palan vurdu, ateş için gerekli odunu hazırladı, uşaklarından ikisini ve oğlu İshak'ı yanına alıp yola koyuldu. Üçüncü günün sonunda gideceği yeri uzaktan gördüğünde uşaklarını orada bıraktı ve kestiği odunları oğlu İshak'a yükleyerek tepeye tırmanmaya başladı. Birlikte giderlerken İshak babasına seslendi:

57 Tekvin: 15: 12-21.

"'Baba!'

'Evet, oğlum!'

'Ateşle odun burada, ama yakmalık sunu kuzusu nerede?'

'Oğlum, yakmalık sunu için kuzuyu Tanrı kendisi sağlayacak.'"

Tanrı'nın kendisine belirttiği yere varınca İbrahim bir sunak yaptı, üzerine odun dizdi ve oğlu İshak'ı bağlayıp üzerine yatırdı. Onu boğazlamak için uzanıp tam bıçağı aldığı sırada Tanrı'nın meleği göklerden İbrahim'e seslendi:

"'İbrahim, İbrahim!'

'İşte buradayım!'

'Çocuğa dokunma. Ona hiçbir şey yapma. Şimdi Tanrı'dan korktuğunu anladım, biricik oğlunu benden esirgemedin.'"

İbrahim çevresine bakındı, oğlu yerine koyacağı bir kurban aradı, boynuzları sık çalılara takılmış bir koçu görünce, hemen alıp getirdi ve onu Tanrı'ya kurban etti. Oraya "Tanrı sağlayacaktır," anlamına gelen "Yahve yire" adını verdi; bu söz bu yüzden bugün de söylenmektedir.

İbrahim ve oğlu (Temsili resim)

Hazreti İbrahim ve oğlu İshak (temsili resim)

Sonra Tanrı'nın meleği göklerden İbrahim'e ikinci kez seslenir:

"Tanrı diyor ki kendi üzerime ant içiyorum. Bunu yaptığın için, biricik oğlunu esirgemediğin için seni fazlasıyla

kutsayacağım; soyunu göklerin yıldızları, kıyıların kumu kadar çoğaltacağım. Soyun düşmanlarının kentlerini mülk edinecek. Soyunun aracılığıyla yeryüzündeki bütün uluslar kutsanacak. Çünkü sözümü dinledin."

Sonra İbrahim uşaklarının yanına döner. Birlikte yola çıkıp Beer-Şeva'ya giderler. Sara yüz yirmi yedi yıl yaşar, çünkü ömrü bu kadardır. Filistin ülkesinde, bugün El Halil denilen Kiryat-Arba'da ölür ve Machpelah Mağarası'na gömülür. İbrahim, oğlu İshak'ı Harran'dan evlendirir, torunları olur, ama kendisi yalnızdır. Ketura isimli bir kadınla daha evlenir ve ondan altı çocuğu olur: Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, Yişbak ve Şuah. Yaşlandığında sahip olduğu her şeyi oğlu İshak'a bırakır. Yüz yetmiş beş yıl yaşındayken kocamış, yaşama doymuş, iyice yaşlanmış olarak son soluğunu verip atalarına kavuşur. Oğulları İshak'la İsmail onu Mamre'ye yakın Machpelah Mağarası'na gömerler. Mezarı hâlâ orada, yani El Halil'dedir...

Müslümanlarda sünnet töreni

Yahudilerde sünnet töreni

Tanrı'nın İsrailoğullarıyla yapmış olduğu anlaşmanın bir işareti olan sünnet, İbranicede "Brit Milah"tır, kutsal bir vecibedir ve Yahudi çocukları doğduktan sekiz gün sonra yapılır. Yahudi kaynaklarına göre sünnet, Tanrı ile yapılmış bir sözleşmedir. İbrahim, tarihte sünnet olan ilk kişidir ve kendi kendini sünnet etmiştir. İbrahim'in soyu Yahudi olarak bilinen ve hâlâ soyu devam eden İsrail milletini oluşturmuştur. Tanrı, İbrahim'e dünyada insanlar var oldukça Yahudilerin de

olacağının teminatını vermiştir. Bugün Yahudiler sünnet olayını yerine getirirken, bu sözleşmeyi sürekli kılarak çocuklarını da verilmiş olan bu ebedi sözün bir parçası olarak görürler.[58]

Geçtiğimiz günlerde Almanya, Köln Eyalet Mahkemesi adam yaralama suçu oluşturduğu gerekçesiyle "sünnet"i yasakladı. Müslümanlar ve Yahudiler için dini bir vecibe olan sünnete karşı alınmış olan bu karar hem Müslüman hem de Yahudi toplumunca tepkiyle karşılandı. İşte olayın medyaya yansıyan satır başları: "... Müslüman ve Yahudi temsilciler, Köln Eyalet Mahkemesi'nin verdiği dini gerekçeyle çocuğu sünnet ettirmenin 'adam yaralama suçu' kapsamına girdiğine ve suç sayılacağına dair karara tepki verdiler. Almanya Yahudi Cemaati başkanı, sünnetin binlerce yıldır dinlerinin ayrılmaz bir parçası olduğunu hatırlatarak kararı dini özgürlükleri kısıtlama amaçlı 'eşi benzeri olmayan dramatik bir müdahale' olarak tanımladı ve konuya Federal Meclis'in el koymasını talep etti. Kararın ardından Almanya'da sünnet uygulaması durdu. Yahudi Cemaati Başkanı Dieter Graumann, 'Sünnet, Yahudi inancının temel unsurlarından biridir ve pazarlık konusu edilemez,' dedi."[59]

Gerçek odur ki kutsal kitapların ayetleri de olsa, Hazreti İbrahim'le ünlenip bir peygamberler şehri olan Şanlıurfa, adı gibi şanlı bir ilimizdir ve Harran da bu ilimizin bir ilçesidir ve bizimdir. Yahudilerin de atası olan İbrahim'in türbesi El Halil'dedir. Ayrıca Hazreti Aleyhisselam'ın babası Azer Harran halkındandır. Onun Küfe ile Basra arasındaki Kusa köyü halkından da olduğu söylenir. Harran'ı ilk önce kuran İbrahim Aleyhisselam'ın kardeşi Haran olduğu için "Harran" adı

---

58 Sevinon; bayram ve özel günler, Brit Milah..

59 *Trakya'nın Sesi Gazetesi*, 13 Temmuz 2012.

verilmiştir. Nuh Tufanı'ndan sonra yeryüzünde ilk kurulan şehirdir.[60]

İbrahim kutsaldır, Tanrı'nın peygamberidir. Oğlu İshak Harran'dan evlidir, torunu Yakup da uzun süre Harran'da kalmış ve oradan evlenmiştir. İshak ve Yakup da müşterek kutsallarımızdır. Kutsallıktan yola çıkarak toprak mülkiyeti iddiasında bulunmak bu yönde bir siyaset izlemek yanlıştır, doğru olsaydı eğer, bugün Avrupa'daki tüm Hıristiyanlar gidip Filistin'e yerleşmiş olurdu, çünkü İsa, Nasıralı'ydı. Buna karşın Ermenilerle Yahudilerin kutsallardan yola çıkarak Doğu ve Güneydoğu'da toprak satın aldıkları da bilinen bir gerçektir. Bu gerçek, bir dönem adalet bakanlığı yapmış olan Şevket Kazan tarafından açıkça dile getirilmiştir. Erdoğan hükümetinin yabancılara toprak satışını kolaylaştıran yeni düzenlemesiyle ilgili olarak bir gazeteye verdiği demeçte bu konunun altını dikkatle çizmiştir: "Her yıl Türkiye'ye gelen Ermenilerin Van'da uçaktan indikten sonra Akdamar'a gittiklerini ve ondan sonra Beytüşşebap Dağları'na gittiklerini gören biriyim... Şimdi bunlar gelecekler, bu toprakları satın almaya başlayacaklar... Şimdi bütün bunlarda yavaş yavaş Türkiye'nin doğusunda bir Ermeni işgali boy gösterecek... Güneydoğu da İsrail tarafından toprak alınması suretiyle kolay işgal edilir... Bugün organik tarım konusunda dünyada en güçlü ülkenin İsrail olduğu biliniyor. Buraya gelen İsrail firmaları buralarda kolhozlarını kuracak, nasıl Golan tepelerinde, nasıl Filistin topraklarında organik tarım yapmak suretiyle o toprakları işgal ettilerse, burada da bu topraklar üzerinde organik tarım yapmak suretiyle bizim Güneydoğu topraklarını adeta işgal edecekler..."[61]

---

60 M. Asım Köksal, *Peygamberler Tarihi*, (İstanbul: Türk Diyanet Vakfı Yayınları, 2011): 141.

61 Aktif Haber, 19 Mayıs 2012.

Bizim olan değerlere elbet sahip çıkacağız. Bizim olan kutsalların, başka ulusların da kutsalı olması durumunda da elbet birlikte olacağız. Nasıl ki sünnet Müslüman ve Yahudi toplumlarının bir kutsalıysa ve bu kutsalın korunmasında Almanya örneğinde olduğu gibi, müşterek hareket etmek mümkünse, diğer kutsallar konusunda da dayanışma içinde olmak elbette mümkün olabilir. Ancak taraflar hoşgörüsüz olduklarında ya da bir taraf paylaşmayı bilmediğinde, bu müşterek inançlar çatışma konusu da olabilmektedir, El Halil'de olduğu gibi, toprak mülkiyetine de konu olabilmektedir, Şanlıurfa ve Van gibi. Mesele müşterek kutsal değerler etrafında birlikte barış içinde yaşayabilmek, ama nasıl?

Mısır'dan Göç ve Musa

Babası İbrahim'in ölümünden sonra İshak, El Halil'de yaşamaya başladı. Oğlu Yakup, Harran'dan evlenmiş, on iki oğlu ile bir kızı olmuştu. Torunu Yusuf ise kardeşleriyle bir anlaşmazlığa düşmüş ve Mısırlı bir kervana satılmıştı. Kalan İsrailoğulları da El Halil'de yaşamlarını sürdürüyordu. Aradan çok uzun yıllar geçti, zamanla Yusuf, kardeşleri ve o kuşağın hepsi öldü. Yusuf'un köle olarak gittiği Mısır'daysa soyları arttı; üreyip çoğaldı, gittikçe büyüdü, Mısır ülkesi onlarla dolup taştı. Başlangıçta her şey iyiydi, kimse kimseden rahatsız değildi, ama bir gün Mısır'da yeni bir kral tahta çıktı ve olanlar oldu...

Kral, İsraillilerin çoğalmasından duyduğu endişeyi önce halkına anlattı, MÖ 1.700'lü yıllardı ve İsrailoğullarını durdurmanın artık zamanının gelmiş olduğunu söyledi:

> "Bakın, İsrailliler sayıca bizden daha çok. Gelin, onlara karşı aklımızı kullanalım, yoksa daha da çoğalırlar; bir savaş çıkarsa, düşmanlarımıza katılıp bize karşı savaşır, ülkeyi terk ederler."

Ardından Mısırlılar köle gibi gördükleri İsraillilere eziyet ederek onları sindirmeye çalıştı. Sonuç hiç de beklendiği gibi olmadı; İsrailliler daha da çoğalarak tüm Mısır'a yayıldılar. Onlar yayıldıkça Mısırlılar korktu, korktukça da üzerlerindeki baskıyı daha da artırdılar ve tarla, harç ve kerpiç yapımı gibi her türlü ağır işle yaşamı onlara zehir ettiler. Endişeleri bu İsrailoğullarının olası bir savaşta düşmanla işbirliği yaparak Mısır'a

karşı gelmesiydi. Ama sonradan İsrailoğullarının Mısır'a egemen olmasından korktular. Çünkü bu iş böyle giderse, onların yönetime gelerek idareyi ele alması, hatta kutsal firavunun yerine geçmesi işten bile değildi. Bu düşünce Mısır yönetimini hepten endişelendirdi; bir araya geldiler, nasıl bir tedbir alınması gerektiğini konuştular, anlaştılar ve şu karara vardılar: Yeni doğan her İbrani bebesi öldürülecekti, kızlar hariç. Firavun, *"Doğan her İbrani erkek çocuk Nil'e atılacak, kızlar sağ bırakılacak,"* diye ülkenin her yanına buyruk gönderdi ve Mısır kralı, Şifra ve Pua adındaki İbrani ebeleri çağırarak bu emri iletti:

> "İbrani kadınlarını doğum sandalyesinde doğurturken iyi bakın; çocuk erkekse öldürün, kızsa dokunmayın."

Ebeler Tanrı'dan korktular, Mısır kralının buyruğuna uymayarak yeni doğan erkek çocukları sağ bıraktılar. Böylesi bir dönemde, yani İbrani erkek bebekleri Mısır'da öldürülürken, Levili bir Yahudi kendi oymağından bir kızla evlendi. Kadın gebe kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. Güzel bir çocuk olduğunu görünce, onu üç ay gizlediler, kimseye söylemediler. Ama Mısır yönetiminden daha fazla gizleyemeyeceklerini anlayınca, hasır bir sepet alıp katran ve ziftle sıvadılar ve içine çocuğu yerleştirip Nil kıyısındaki sazlığa bıraktılar...

Bir gün firavunun kızı yıkanmak için Nil Irmağı'na indi. Sazların arasındaki sepeti gördü ve onu getirmesi için hizmetçisini gönderdi. Sepeti açıp baktığında bir de ne görsün; içinde çok küçük bir erkek çocuk vardı ve ağlıyordu. Onun bir "İbrani"[62] olduğunu hemen anladı, çünkü babası firavunun işiydi bu, çok üzüldü. Minicik çocukları öldürmek çare değildi ki asıl çözüm birlikte yaşayabilmekti. Çocuğa bir sütnine bulundu, bu sütnine de hizmetçinin oyunu ile çocuğun gerçek annesi oldu, çocuğunu besledi. Büyüyünce aldı onu ve

62 İbrani: Musevi, Yahudi.

istemeye istemeye de olsa geri götürdü. Firavunun kızı bu çocuğu sevmişti, kendisini annesi gibi görüyordu, evlat edinip yanına aldı ve "Onu sudan çıkardım," diyerek adını Musa koydu

Musa

Gün geldi, zaman geçti, Musa evlendi ve bir gün kayınbabası Midyanlı Kâhin Yitro'nun sürüsünü güderken Tanrı Dağı'na, Horev'e çıkması gerekti, çünkü orada sürüleri için güzel otlaklar vardı. Gezine gezine sürüsünü çölün önce batısına doğru sürdü, sonra dağa doğru yöneldi. Etrafta bakına bakına giderken az ötede bir ateş gördü, bir çalıdan göğe doğru yükseliyordu. Şaşırdı, çalı yanıyor, ama ne çalı ne de ateş bir türlü bitmek bilmiyordu. "Çok garip, gidip bakayım, nedir bu iş," diyerek çalıya doğru yürüdü ve tam bu anda Tanrı'nın meleği yükselen alevlerin içinden ona görünerek seslendi:

"'Musa, Musa!'

'Buyur!'

'Fazla yaklaşma. Çarıklarını çıkar. Çünkü bastığın yer kutsal topraktır. Ben babanın Tanrı'sı, İbrahim'in Tanrı'sı, İshak'ın Tanrı'sı ve Yakup'un Tanrı'sıyım.'"

Musa heyecanlandı, hemen yüzünü kapadı, Tanrı'ya bakmaya korkuyordu, melek ise ateşin içinden konuşmaya devam ediyordu:

'Halkımın Mısır'da çektiği sıkıntıyı yakından gördüm. Angaryacılar yüzünden ettikleri feryadı duydum. Acılarını biliyorum. Bu yüzden onları Mısırlıların elinden kurtarmak için geldim. O ülkeden çıkarıp geniş ve verimli topraklara, süt ve bal akan ülkeye, Kenan, Hitit, Amor, Periz, Hiv ve Yevus topraklarına götüreceğim. İsraillilerin feryadı bana erişti. Mısırlıların onlara yapmakta olduğu baskıyı görüyorum. Şimdi gel, halkım İsrail'i Mısır'dan çıkarmak için seni firavuna göndereyim.'"

Musa korku, heyecan ve şaşkınlık içinde ne yapacağına o anda karar veremedi; zaten Mısır'da can güvenliği yoktu, zaten firavunun adamları her yeni doğan bebeği öldürüyordu, içinden, "Bir başıma ben ne yapabilirim?" diyerek meleğe sordu:

"'Ben kimim ki firavuna gidip İsraillileri Mısır'dan çıkarayım?'

'Kuşkun olmasın, ben seninle olacağım. Seni benim gönderdiğimin kanıtı şu olacak: Halkı Mısır'dan çıkardığın zaman bu dağda bana tapınacaksınız.'

'İsraillilere gidip, "Beni size atalarınızın Tanrı'sı gönderdi," dersem, "Adı nedir?" diye sorabilirler. O zaman ne diyeyim?'

'Ben Ben'im. İsraillilere de ki: "Beni size Ben Ben'im diyen gönderdi." İsraillilere de ki: "Beni size atalarınızın Tanrı'sı, İbrahim'in Tanrı'sı, İshak'ın Tanrı'sı ve Yakup'un Tanrı'sı Yahve gönderdi." Sonsuza dek adım bu olacak... Git, İsrail ileri gelenlerini topla, onlara şöyle de: "Atalarınız İbrahim'in, İshak'ın, Yakup'un Tanrı'sı Yahve bana görünerek şunları söyledi: 'Sizinle ve Mısır'da size yapılanlarla yakından ilgileniyorum. Söz verdim, sizi Mısır'da çektiğiniz sıkıntıdan kurtaracağım; Kenan, Hitit, Amor, Periz, Hiv ve Yevus topraklarına, süt ve bal akan ülkeye götüreceğim." İsrail ileri gelenleri seni dinleyecekler. Sonra birlikte Mısır kralına gidip, 'İbraniler'in Tanrı'sı

Yahve bizimle görüştü. Şimdi izin ver, Tanrı'mız Yahve'ye kurban kesmek için çölde üç gün yol alalım,' diyeceksiniz. Ama biliyorum, güçlü bir el zorlamadıkça Mısır kralı gitmenize izin vermeyecek. Elimi uzatacak ve aralarında şaşılası işler yaparak Mısır'ı cezalandıracağım. O zaman sizi salıverecek. Halkımın Mısırlıların gözünde lütuf bulmasını sağlayacağım. Gittiğinizde eli boş gitmeyeceksiniz. Her kadın Mısırlı komşusundan ya da konuğundan altın ve gümüş takılar, giysiler isteyecek. Oğullarınızı, kızlarınızı bunlarla süsleyeceksiniz. Mısırlıları soyacaksınız.'

'Ya bana inanmazlarsa? Sözümü dinlemez, "RAB sana görünmedi," derlerse ne olacak?'

'Elinde ne var?'

'Değnek.'

'Onu yere at.'

Musa değneğini yere atınca değnek yılan oldu. Musa korkup yılandan kaçtı. Bunun üzerine Tanrı, yılanı tutmasını istedi:

'Elini uzat ve kuyruğundan tut.'

Musa elini uzatıp kuyruğunu tutunca yılan yine değnek oldu. Musa iyice şaşırdı, başına gelenleri hâlâ anlayamamıştı, kararsızdı. Bunun üzerine Tanrı onu ikna etmeye çalıştı:

'Bunu yap ki ataları İbrahim'in, İshak'ın, Yakup'un Tanrı'sı RAB'BİN sana göründüğüne inansınlar. Şimdi, elini koynuna koy.'

Musa bu kez elini koynuna koydu, çıkardığı zaman bir de baktı ki eli bir deri hastalığına yakalanmış gibi kar beyazı olmuştu. Tanrı o zaman yine seslendi:

'Elini yine koynuna koy.'

Bir baktı ki sanki hiçbir şey olmamış gibi, eli eski haline dönmüştü.

Tanrı, İsrailoğullarına karşı Mısırlıların yaptığı zulmü iyi bilmektedir. Kolay kolay onları bırakmayacaklarını da bilmektedir. Bu iş için güçlü bir el lazımdır, o da Tanrı'nın bizzat kendisidir. Çıkabilecek zorlukları bildiği için Musa'ya mucizelerini iyice anlattı:

"Eğer sana inanmaz, ilk belirtiyi önemsemezlerse, ikinci belirtiye inanabilirler. Bu iki belirtiye de inanmaz, sözünü dinlemezlerse, Nil'den biraz su alıp kuru toprağa dök. Irmaktan aldığın su toprakta kana dönecek."

"Aman, ya Rab! Ben kulun ne geçmişte ne de benimle ko nuşmaya başladığından bu yana iyi bir konuşmacı oldum. Çünkü dili ağır, tutuk biriyim."

"Kim ağız verdi insana? İnsanı sağır, dilsiz, görür ya da görmez yapan kim? Ben değil miyim? Şimdi git! Ben konuşmana yardımcı olacağım. Ne söylemen gerektiğini sana öğreteceğim."

"Aman, ya Rab! Ne olur, benim yerime başkasını gönder."

Musa'nın durmadan mazeret öne sürmesi, bu işi yapmaktan neredeyse korkması üzerine Tanrı öfkelenmeye başladı:

"Ağabeyin Levili Harun var ya! Bilirim, o iyi konuşur. Hem şu anda seni karşılamaya geliyor. Seni görünce sevinecek. Onunla konuş, ne söylemesi gerektiğini anlat. İkinizin konuşmasına da yardımcı olacak, ne yapacağınızı size öğreteceğim. O sana sözcülük edecek, senin yerine halkla konuşacak. Sen de onun

için Tanrı gibi olacaksın. Bu değneği eline al, çünkü belirtileri onunla gerçekleştireceksin."[63]

İsrailoğullarının Mısır'da kölelik yaşamı (temsili)

Musa sürüsünü alıp koşarak dağdan indi, doğruca Harun'un yanına gitti. Yaşadıklarını bir bir Harun'a anlattı, konuştular, tartıştılar ve sonunda firavunun yanına gidip Tanrı'nın buyruklarını ona iletmeye karar verdiler. Söylediklerinin doğru olduğunu kanıtlamak için huzurunda önce değneği yılana çevirdiler, sonra yılanı değneğe, ama firavun bunlara inanmadı ve İsrailoğullarının Mısır'dan çıkmasına izin vermedi. Tanrı, firavunun bu inatçılığını bildiği için, gelecekte ona yapacaklarını şimdiden hazırlamıştı. Önce Mısır halkını lanetledi ve her belayı onların üzerine göndermeye başladı. "Kan belası" verdi, tüm ırmakları kana buladı, bütün balıklar öldü, Mısırlılar su içemez hale geldi, ama firavun gene de inat etti. Tanrı ardından "kurbağa belası" verdi, bütün ülkeyi kurbağalar kapladı, hayat yaşanmaz oldu, ama firavun gene inat etti ve İsrailoğullarını bırakmadı. Tanrı belalarını peş peşe göndermeye başladı: Sivrisinek ve atsineği belası verdi, ardından bütün hayvanları kırıma uğrattı, çıban belası verip herkesi hasta etti,

63 Tevrat/ Mısır'dan Çıkış: 4:1-17.

ama firavun Nuh dedi, peygamber demedi ve İsrailoğullarını yine salmadı. Tanrı bu kez gelecekte olacaklardan dolayı son uyarılarını yapmak üzere Musa'ya seslendi:

> *"Sabah erkenden kalkıp firavunun huzuruna çık, de ki: 'İbranilerin Tanrı'sı RAB şöyle diyor: "Halkımı salıver, bana tapsınlar. Yoksa bu kez senin, görevlilerinin, halkının üzerine bütün belalarımı yağdıracağım. Öyle ki bu dünyada benim gibisi olmadığını öğrenesin. Çünkü elimi kaldırıp seni ve halkını salgın hastalıkla vurmuş olsaydım, yeryüzünden silinmiş olurdun. Gücümü sana göstermek, adımı bütün dünyaya tanıtmak için seni ayakta tuttum. Hâlâ halkımı salıvermiyor, onlara üstünlük taslıyorsun. Bu yüzden yarın bu saatlerde Mısır'a tarihinde görülmemiş ağır bir dolu yağdıracağım. Şimdi buyruk ver, hayvanların ve kırda neyin varsa hepsi sığınaklara konsun. Dolu yağınca, eve getirilmeyen, kırda kalan bütün insanlarla hayvanlar ölecek.'"*

Mısır'da herkes korku içindeydi, olan biteni izliyordu. Firavunun görevlileri arasında da Tanrı'ya inanan ve onun gazabından korku duyanlar vardı. Ama hiçbirinin elinden bir şey gelmiyordu, çünkü bu büyük bir meseleydi, Tanrı ile firavun karşı karıya gelmişti. Tanrı'nın uyarısından korkanlar köleleriyle hayvanlarını çabucak evlerine getirdi, ama bu işi önemsemeyenlerse köleleriyle hayvanlarını tarlada bıraktı. Ve gün geldi, Tanrı, Musa'ya elini uzatmasını istedi:

> *"Elini göğe doğru uzat. Mısır'ın her yerine, insanların, hayvanların, kırdaki bütün bitkilerin üzerine dolu yağsın."*

Birden gök gürlemeleriyle birlikte Mısır'a korkunç bir dolu yağmaya başladı. Her yere yıldırım düşüyor ve şimşekler çakıyordu. Gökyüzü Tanrı'nın öfkesinden kapkara

bir hale gelmişti. Mısır, Mısır olalı böylesi bir dolu görmemişti; insandan hayvana dek kırdaki her şey, bütün bitkiler mahvolmuş, bütün ağaçlar kırılmıştı. Ama Tanrı İsrailoğullarını bu doludan korumuş ve onların yaşadığı Goşen bölgesine tek bir parça dahi dolu düşürmemişti. Mısır firavunu yaşadıklarına inanamıyordu, ama bu cehennem gibi doluyu görünce artık Mısır'da yaşamın da tehlikeye düşeceğini anladı ve hemen Musa ile Harun'u çağırtarak yalvarmaya başladı:

> "Bu kez günah işledim. Tanrı haklı, ben ve halkım haksızız. Tanrı'ya dua edin, yeter bu gök gürlemeleri ve dolu. Sizi salıvereceğim, artık burada kalmayacaksınız."

Musa aldandı ve ellerini gökyüzüne uzatarak yağmakta olan doluyu durdurdu. Aslında firavun kurnazlık yapmış, onu kandırmıştı, inadından hiç vazgeçmemişti, hâlâ Tanrı'yı tanımıyordu. Tanrı bu duruma çok öfkelendi; hemen çekirge belası gönderip Mısır'ı boydan boya çekirge ile kapladı. Öyle çoktular ki böylesi hiçbir zaman görülmemişti ve kuşaklar boyu da görülmeyecekti. Toprağın üzerini öyle kapladılar ki ülke kapkara kesildi. Bütün bitkileri, dolunun zarar vermediği ağaçlarda kalan meyvelerin hepsini yediler, Mısır'ın hiçbir yerinde ne ağaçlarda ne de kırdaki bitkilerde yeşillik kaldı. Ardından Mısır'a "karanlık belası" gönderdi, sonra "ilk doğan çocukların ölümü belası" verip gece yarısı tahtında oturan firavunun ilk çocuğundan zindandaki tutsağın ilk çocuğuna kadar Mısır'daki bütün insanlarla hayvanların ilk doğanlarını öldürdü. Tanrı yine İsrailoğullarını bu belalardan muaf tutmuş, onları korumuştu; bir kuzu kurban edip evlerinin kapılarına bir işaret koymalarını istemiş ve yeni doğanları öldürürken bu işaretlerin olduğu evleri atlamıştı. Bunun üzerine firavun tüm

yaptıklarına pişman oldu, hemen Musa ile Harun'u çağırttı ve Mısır'ı terk etmelerini istedi:

> "Kalkın! Siz ve İsrailliler halkımın arasından çıkıp gidin, istediğiniz gibi Tanrı'ya tapın. Dediğiniz gibi davarlarınızı, sığırlarınızı da alın götürün. Beni de kutsayın!"

Mısırlılar da firavunu desteklediler ve onların hemen ülkeyi terk etmesini istediler. Çünkü hepsi çok korkmuştu, "Yoksa hepimiz öleceğiz!" diye feryat ediyorlardı. İsrailliler, Tanrı'nın buyruğunda olduğu gibi, Mısır'dan çıkarken altın, gümüş eşya ve giysi ne varsa alıp onları soydular. Mısır'da dört yüz otuz yıl yaşamışlardı. Dört yüz otuz yılın sonuncu günü "Tanrı'nın halkı" ordular halinde Mısır'ı terk etti. Çıkarken sayıları yaklaşık 600.000 kişiydi, bu rakama kadın ve çocuklar dahil değildi. Daha pek çok kişi de onlarla birlikte gitmişti Sina Çölü'ne doğru... Aslında Sina Çölü de yabancımız değildir bizim 57. Çanakkale Alayı'nın kahramanlık destanlarına bir yenisini eklediği yerdir bu yer: "... O zaman Sina cephesi henüz yeniydi. Cephe deniz tarafından Gazze kasabası, şarkta Birüssebi kasabasıyla nihayet buluyor. Ara yerde devam eden çıplak, şehirsiz, sıcak topraklarda Çanakkale'den, Kafkasya'dan, Irak'tan ve daha bilmem hangi seferlerden artan son Anadolu askerleri dövüşüyordu. İngiliz cephesi yorgun ve boş bulan taarruza kadar Gazze ordusuna iki defa taarruz ettiler. Denizden büyük gemi topları şehri kaç defa hak ile yeksan etti. Artık harap olan Gazze, on defadan fazla harple yıkılmış, yeniden yapılmıştı. Gazze'yi ilk müthiş hücumdan kurtaran alay bizim tarihte en iyi isimlerden birini bırakmıştır. Bu alay kendinden en aşağı dört, beş defa üstün kuvvetlere karşı Gazze'yi kurtardı. Bir düzine demir yağmuru altında insanı deli eden bu Gazze muharebelerinde Kudüs'e

dönen yaralıları ziyaret ederken bir arkadaşım, neferlerden birine demişti ki: 'Nasıl, yine gelirler mi dersin?' 'Gelemezler efendi, bizim alayı gördüler,' diye gururla cevap vermişti nefer. Anlatmak istediği şey, bu alayın Çanakkale'de bulunmuş olmasıdır..."[64]

Mısır'dan çıkan İsrailoğulları, çıkıştan hemen sonra deniz kıyısında mola verdiler ve konaklamaya geçtiler. Mısır'da hiç Yahudi kalmamış ve hepsi ülkeyi terk etmişti. Ertesi gün halk kalkıp da köle olarak kullandıkları Yahudileri göremeyince, bu kez de şaşkınlığa düştüler, "Onca işi bundan kim yapacak?" diyerek kara kara düşünmeye başladılar. Kısa bir süre sonra işler aksamaya başlayınca da *"Biz ne yaptık? İsraillileri salıvermekle kölelerimizi kaybetmiş olduk!"* diyerek onları bıraktıklarına pişman oldular. Oturdular, düşündüler, tartıştılar ve gidenlerin peşlerine düşmeye ve geri getirmeye karar verdiler. Firavun hemen savaş arabasını hazırlattı, ordusunu yanına aldı, seçme altı yüz savaş arabasının yanı sıra, Mısır'daki bütün savaş arabalarını da alıp bir zafer havası içinde ilerleyen İsraillilerin peşine düştü. Her şeyden habersiz deniz kıyısında konaklamış olan İsrailoğullarına yetişti. Firavunun büyük bir orduyla kendilerine doğru geldiğini gören İsrailliler dehşete kapılarak önce Tanrı'ya feryat etmeye, ardından da Musa'yı çekiştirmeye başladılar:

> "Ey Musa. Mısır'da mezar mı yoktu da bizi çöle ölmeye getirdin? Bak, Mısır'dan çıkarmakla bize ne yaptın! 'Bırak bizi, Mısırlılara kulluk edelim,' demedik mi? Çölde ölmektense Mısırlılara kulluk etsek bizim için daha iyi olurdu."

---

64 Falih Rıfkı Atay, 152.

"Korkmayın! Yerinizde durup bekleyin, Tanrı bugün sizi nasıl kurtaracak görün. Bugün gördüğünüz Mısırlıları bir daha hiç görmeyeceksiniz. Tanrı sizin için savaşacak, siz sakin olun yeter."

Tanrı olan biteni izlemektedir. Sanki tüm umutlar bitmişçesine İsraillilerin feryatlarına kızmıştır, gücünü hâlâ anlayamamış olduklarını düşünür ve Musa'ya korkmamalarını ve yola devam etmelerini söyler:

"Niçin bana feryat ediyorsun? İsraillilere söyle, ilerlesinler. Sen değneğini kaldır, elini denizin üzerine uzat. Sular yarılacak ve İsrailliler kuru toprak üzerinde yürüyerek denizi geçecekler. Ben Mısırlıları inatçı yapacağım ki artlarına düşsünler. Firavunu, bütün ordusunu, savaş arabalarını, atlılarını yenerek yücelik kazanacağım. Firavun, savaş arabaları ve atlılarından ötürü yücelik kazandığım zaman Mısırlılar bilecek ki ben RAB'BİM."

Bunun üzerine İsrail ordusunun önünde yürüyen Tanrı'nın meleği yerini değiştirip arkaya geçti. Önlerindeki bulut sütununun da yerini değiştirip arkalarına, Mısır ve İsrail ordularının arasına getirdi. Gece boyunca bulut bir yanı karartmakta, öbür yanı aydınlatmaktaydı. Bu yüzden bütün gece iki taraf da birbirine yaklaşamadı. Musa elini denizin üzerine uzattığı anda Tanrı, bütün gece güçlü doğu rüzgârıyla suları geri iterek denizi karaya çevirdi. Sular ikiye bölündü ve İsrailliler kuru toprak üzerinde yürüyerek denizi geçtiler. Bu sırada Mısırlılar arkalarından gelmekte ve denizde onları izlemekteydi. Sabah nöbetindeyse Tanrı ateş ve bulut sütunundan Mısır ordusuna baktı, onları şaşkına çevirdi ve arabalarının tekerleklerini çıkardı, öyle ki arabalarını dahi zorlukla sürdüler.

Musa'nın denizi yarması (temsili resim)

Ve Tanrı Musa'ya seslenerek elini denize doğru uzatmasını istedi. Musa elini uzattığı anda, deniz eski haline döndü, geri kaçmaya çalışan Mısırlıların savaş arabalarını, atlılarını, velhasıl firavunun bütün ordusunu yuttu. Onlardan bir kişi bile sağ kalmadı. Tanrı bir kez daha İsraillileri Mısırlıların elinden kurtarmıştı. Tanrı'nın büyük gücünü gören, olup biteni heyecanla, şaşkınlıkla, korkuyla ve büyük hayranlıkla izleyen İsrail halkı tüm bu yaşananlardan korkup O'na ve kulu Musa'ya güvenmişti.

İsrailoğullarının dört yüzyıldan fazla süren Mısır esaretinden kurtuluşunu, günümüz Yahudileri "Pesach" adını verdikleri Hamursuz Bayramı ile 26 Mart- 02 Nisan tarihleri arasında kutlamaktadır. Yahudi kaynaklarına göre bu bir Tanrı buyruğudur; kurtuluşun anısına Tanrı yedi gün süreyle Hamursuz Bayramı'nın kutlanmasını, matza, yani mayasız ekmek yenmesini, fakat hamets, yani mayalı ekmekle mayalı yiyeceklerin yenmemesini emretmiştir. Hamursuz Bayramı 3000 yıldan beri Yahudiye her zaman özgürlüğünü hatırlatır ve o sebeptendir ki bu bayramın diğer adı da "Özgürlük Bayramı"dır. Yahudi aileler Hamursuz Bayramı gecesinde bir araya gelirler ve aynı sofrayı paylaşarak atalarının yaşadıkları bu öyküyü nesilden nesle aktararak hatırlarlar. Hamursuz Bayramı gecesi sofrada anlatılan öyküde Tanrı'nın mucizeleri babadan oğla

aktarılmakta ve *"Bunu oğluna söylemeli ve anlatmalısın,"* denilerek tüm çocuklara öğretilmesi sağlanmaktadır.

Yahudilerin Hamursuz Bayramı sofrası

Hamursuz Bayramı'na özgü bir kadeh

İsrailoğullarının Mısır'dan çıkışı 4.000 yıllık Yahudi tarihinin en eski olaylarından biridir. Günümüz Yahudileri Hamursuz Bayramı kutsalıyla bu antik çağdaki yaşamlarını akıllarda taze tutmakta ve özel gün ve ayinlerle hep hatırlanmasını sağlamaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında, karşımızda biri varsa eğer, onun İsrail değil, İsrailoğulları olduğu açıkça görülecektir...

On Emir; Tanrı'nın Buyrukları

İsrailoğullarının Mısır'da süren kölelik dönemi artık bitmişti, Mısır'dan Tanrı'nın yardımıyla çıkmış ve özgürlüklerine kavuşmuşlardı. Çıkıştan tam üç ay sonra Sina Çölü'ne vardılar ve Sina Dağı'nın karşısında konakladılar. Hepsi mutluydu, özgürdü, ellerine tef alıp zil takarak Tanrı'ya, kendilerini kurtarmış olan Tanrı'ya şarkı söylediler. Söyledikleri şarkı ve türkülerle bir yandan kurtuluş için Tanrı'ya şükrettiler, ama öte yandan yerleşmek için gidecekleri vaat edilmiş topraklardaki yerli halklara korku ve savaş mesajları gönderdiler. Orada Musa, Tanrı'nın huzuruna çıktı ve Tanrı dağdan kendisine seslenerek gücünü anlattı, anlaşmaya sadık kalmalarını istedi:

> *"Yakup soyuna, İsrail halkına şöyle diyeceksin: 'Mısırlılara ne yaptığımı, sizi nasıl kartal kanatları üzerinde taşıyarak yanıma getirdiğimi gördünüz. Şimdi sözümü dikkatle dinler, anlaşmama uyarsanız, bütün uluslar içinde öz halkım olursunuz. Çünkü yeryüzünün tümü benimdir. Siz benim için kâhinler krallığı, kutsal ulus olacaksınız.' İsraillilere böyle söyleyeceksin."*

Musa gidip olanları halkına anlatınca da halk hep bir ağızdan, "Tanrı'nın *söylediği her şeyi yapacağız,*" diye yanıt vererek bağlılığını dile getirdi. Musa hoşnuttu, halkının Tanrı'ya bağlılığından büyük gurur duymuştu ve gidip hepsini Tanrı'ya bir bir anlattı. Musa'nın halk üzerinde büyük bir güce sahip olduğunu ve halkın da ona itaat ettiğini gören Tanrı, bu bağı daha da güçlendirmek için Musa'yı çağırdı: *"Sana koyu bir*

bulut içinde geleceğim. Öyle ki seninle konuşurken halk işitsin ve her zaman sana güvensin," diyerek aşağıya, yani Sina Dağı'na ineceğini, halkını haberdar etmesini ve gerekli hazırlıkları yapmasını istedi:

> *"Git, bugün ve yarın halkı arındır. Giysilerini yıkasınlar. Üçüncü güne hazır olsunlar. Çünkü üçüncü gün bütün halkın gözü önünde ben RAB, Sina Dağı'na ineceğim. Dağın çevresine sınır çiz ve halka de ki: 'Sakın dağa çıkmayın, dağın eteğine de yaklaşmayın! Kim dağa dokunursa, kesinlikle öldürülecektir. Ya taşlanacak ya da okla vurulacak; ona insan eli değmeyecek. İster hayvan olsun ister insan, yaşamasına izin verilmeyecek. Ancak boru uzun uzun çalınınca dağa çıkabilirler.'"*

Bütün hazırlıklar yapıldı ve Tanrı'nın gelişi beklenmeye başlandı. Üçüncü günün sabahı gök birden gürlemeye başladı, şimşekler çaktı, dağın üzerini koyu bir bulut kapladı ve derken çok güçlü bir boru sesi duyuldu. Herkes Tanrı'nın gücü ve görkemi karşısında korkmuş, donakalmış, titremeye başlamıştı, çünkü Tanrı geliyordu. Sina Dağı'nın her yanından duman tütmekteydi, dağdan ocak dumanı gibi duman çıkmakta ve bütün dağ şiddetle sarsılmaktaydı. Heyecan, korku, merak içinde olacakları izlemeye başladılar. Tanrı dağın üstüne ateş içinde indi ve Musa'yı yanına çağırdı. Musa da heyecanlıydı yüce Tanrı'yı dünya gözüyle göreceği için. Musa koşarak tepeye çıktığında Tanrı buyurdu:

> *"Aşağı inip halkı uyar. Sakın beni görmek için sınırı geçmesinler, yoksa birçoğu ölür. Bana yaklaşan kâhinler de kendilerini kutsasınlar, yoksa onları şiddetle cezalandırırım."*
>
> "Halk Sina Dağı'na çıkamaz. Çünkü sen, 'Dağın çevresine sınır çiz, onu kutsal kıl,' diyerek bizi uyardın."

"Aşağı inip Harun'u getir. Ama kâhinlerle halk huzuruma gelmek için sınırı geçmesinler. Yoksa onları şiddetle cezalandırırım

Musa ve On Emir figürü

On Emir film afişi

Bunun üzerine Musa aşağı inip durumu halka anlattı, yeniden dağa çıktı. Ve Tanrı "On Emri" buyurdu:

1. *Seni Mısır'dan, köle olduğun ülkeden çıkaran Tanrı'n RAB benim. Benden başka Tanrı'n olmayacak.*
2. *Kendine yukarıda, gökyüzünde, aşağıda yeryüzünde ya da yeraltındaki sularda yaşayan herhangi bir canlıya benzer put yapmayacaksın. Putların önünde eğilmeyecek, onlara tapmayacaksın. Çünkü ben, Tanrı'n RAB, kıskanç bir Tanrı'yım. Benden nefret edenin babasının işlediği suçun hesabını çocuklarından, üçüncü, dördüncü kuşaklardan sorarım. Ama beni seven, buyruklarıma uyan binlerce kuşağa sevgi gösteririm.*
3. *Tanrı'n RAB'bin adını boş yere ağzına almayacaksın. Çünkü RAB, adını boş yere ağzına alanları cezasız bırakmayacaktır.*
4. *Şabat Günü'nü kutsal sayarak anımsa. Altı gün çalışacak, bütün işlerini yapacaksın. Ama yedinci gün bana, "Tanrı'n RAB'be Şabat Günü" olarak adanmıştır. O gün sen, oğlun, kızın, erkek ve kadın kölen, hayvanların, aranızdaki yabancılar dahil hiçbiriniz hiçbir iş yapmayacaksınız. Çünkü ben, RAB yeri göğü, denizi ve bütün canlıları altı günde yarattım,*

yedinci gün dinlendim. Bu yüzden Şabat Günü'nü kutsadım ve kutsal bir gün olarak belirledim.

5. *Annene babana saygı göster. Öyle ki Tanrı'n, RAB'bin sana vereceği ülkede ömrün uzun olsun.*
6. *Adam öldürmeyeceksin.*
7. *Zina etmeyeceksin.*
8. *Çalmayacaksın.*
9. *Komşuna karşı yalan yere tanıklık etmeyeceksin.*
10. *Komşunun evine, karısına, erkek ve kadın kölesine, öküzüne, eşeğine, hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin.*[65]

Tanrı, Sina Dağı'nda Musa ile konuşmasını bitirince, üzerine eliyle anlaşma koşullarını yazdığı iki taş levhayı ona verir.

Kutsal "On Emir" budur ve on emrin verildiği bugün Yahudilerce her yıl eylül ayında kutlanır. Bu bir bayramdır, adına "Yom Kippur" denir. "Yom Kippur," yani Kefaret Günü, Musa tarafından, Tanrı'nın yönergeleri doğrultusunda halkına tebliğ edilen bir gündür. Gün boyunca yakaran ve pişmanlık belirten halk, Tanrı tarafından affedilecek ve "Altın Buzağı" günahını unutturmaya çalışacaktır. Yom Kippur İbrani takvimi içinde yer alan en kutsal gündür. Genellikle "Şabatların Şabatı" diye anılır. Roş Aşana ile birlikte "Yüce Kutsal Günler" (Yamim Noraim) kapsamına girer. Tüm yıl boyunca belki bir kez bile sinagoğa gitmeyen insanlar dahi o gün ibadet için sinagoğa gidip dindaşlarına katılır. Pişmanlık hissedip Tanrı'ya yakarırlar. Kippur gününde her Yahudi adeta bir melek gibi olur Praglı Maharal'ın açıkladığı gibi: *"Kippur günü için Tanrı'nın koymuş olduğu kurallar kişinin, mümkün olduğu kadar fiziksel dünyayla*

65 Tevrat/ Çıkış: 20:1-17.

olan ilişkilerinden sıyrılıp bir melek gibi olmasını sağlayacak şekilde tasarlanmıştır."

Yahudilerin Yom Kippur ayini

Yahudiler, Kippur gününün büyük bir kısmını sinagogda ayakta, meleklerin durduğu gibi geçirir, onlar gibi beyaz giyinirler ve yiyip içmezler. O gün beş fiziksel aktiviteden Yahudiler kendilerini uzak tutar: Yemek ve içmek, yıkanmak, deriye krem veya losyon sürmek, eşler arası ilişkide bulunmak ve deri ayakkabı giymek. Kippur günü Tanrı'ya karşı işlenmiş günahların affı olduğu için, bu af insanlara karşı yapılan hataları kapsamaz. Bu yüzden Kippur gününden önce geçmiş yılda incittilen kişilerden özür dilemek gerekir.[66]

İsrailoğullarının Tanrı ile yapmış olduğu çok anlaşma vardır; kutsal toprak vaadi ile İbrahim'in Harran'dan çıkışı, bu anlaşmaya bağlı olarak sünnet oluşu ve Mısır'dan çıkış... hepsi bu anlaşmalar çerçevesinde gelişen olaylardır. Ancak Sina Dağı'na yapılmış olan bu anlaşma, hepsinin de ötesinde İsrailoğullarının bugünkü kutsal inançlarını şekillendirmiş olan anlaşmadır ve tarihe On Emir olarak geçmiştir. On Emir çeşitli hikâye, tiyatro ve filmlere konu olmuş, bir ölçüde İsrailoğullarının kutsallığı da dünyaya mesaj olarak verilmiştir. Günümüzde İsrail-Filistin savaşları sürmekte ve özellikle Gazze'de yaşayan Müslümanlara karşı baskı ve saldırılar her geçen gün

66 Sevinon: Türk Musevileri Sitesi: ww.sevinon.com

artmaktadır. Müslüman toplumda doğan İsrail karşıtlığını siyasi malzeme olarak kullanmaktan çekinmeyen Başbakan Erdoğan meydanlara çıkmış ve İsrailoğullarına bu "On Emri" hatırlatmıştır, özellikle de "Öldürmeyeceksin" maddesine dikkat çekerek: "Başbakan Tayyip Erdoğan, İsrail'e yönelik eleştirilerinin dozunu Konya'da daha da artırdı. İsrail'in tutumunu *Tevrat*'la eleştiren Erdoğan '*Tevrat*'taki On Emir'den altıncısı öldürmeyeceksin,' diyerek bu bölümü Türkçe, İngilizce ve İbranice tekrarlayıp, 'Öldürmeyeceksin, You shall not kill, Lo tir'tsach,' dedi."[67]

Başbakan Erdoğan *Tevrat*'ı siyasi manevra olarak kullanmış olsa da söylediği doğrudur. "Öldürmeyeceksin!" On Emir'den biridir, ancak İsrail hâlâ öldürmeye devam etmektedir...

---

67 *Sabah* Gazetesi, Ergun Aksoy haberi, 05.06.2010.

Altın Buzağı Günahı

Musa, Tanrı'nın On Emir'ini Sina Dağı'nda alırken, bu arada halk geciktiğini görünce telaşlanmış ve Musa'nın başına bir iş geldiğini, hatta onları terk ettiği düşüncesiyle endişenlemeye başlamıştır. Koşarak Harun'a gitmişler, çevresine toplanıp, *"Kalk, bize öncülük edecek bir ilah yap. Bizi Mısır'dan çıkaran adama, Musa'ya ne oldu bilmiyoruz!"* demişlerdir. Harun da onlara kanıp bir ilah yapmak için halktan altın olarak neyi var neyi yoksa getirip kendisine vermelerini istemiştir. Gelen altınları toplayıp kızgın ateşte eritmiş ve oymacı aletiyle buzağı biçiminde dökme bir put yapmıştır: Altın Buzağı. İsrailoğulları artık puta tapmaya başlamıştır. Harun da Tanrı'yı unutmuş, Altın Buzağı'nın etrafında dönüp durmaya başlamıştır. Bu Altın Buzağı, sonraki geçen yüzyıllar boyu İsrailoğullarının Tanrı yolundan sapmalarının bir işareti olarak kalacak ve akıllardan hiç çıkmayacaktır. İsrailoğullarının belki de Tanrı'ya karşı ilk dönekliğiydi bu, Büyük Peygamber *Yeremya* da bu dönekliği kutsal ayetlerde dile getirecektir:

"Kral Yoşiya döneminde Tanrı bana, 'Dönek İsrail'in yaptığını gördün mü?' dedi. 'Her yüksek tepenin üzerine, her bol yapraklı ağacın altına gidip fahişelik etti. Bütün bunları yaptıktan sonra bana geri döneceğini düşündüm, ama dönmedi...' Tanrı bana, 'Dönek İsrail hain Yahuda'dan daha doğru olduğunu gösterdi,' dedi, 'Git, bu sözleri kuzeye duyur. De ki: 'Ey dönek İsrail, geri dön,' diyor Tanrı."[68]

---

68 Tanah/ Yeremya: 3:6-12.

Altın Buzağı (temsili resim)

Harun işi daha da ileriye götürdü ve halkı toplayıp ertesi gün yapacakları Altın Buzağı şölenine hepsinin katılmasını istedi. Gerçekten de ertesi gün kalktılar, süslendiler, püslendiler, altın puta adak edilmek üzere esenlik sunuları getirdiler. Yiyip içmeye, çılgınlar gibi eğlenmeye ve şarkı söyleyip dans etmeye başladılar. Tanrı yukarıdan her şeyi görüyordu, İsrailoğullarının bu dönekliğine çok öfkelendi, kızdı, hemen Musa'ya haykırdı:

> *"Aşağı in. Mısır'dan çıkardığın halkın baştan çıktı. Buyurduğum yoldan hemen saptılar. Kendilerine dökme bir buzağı yaparak önünde tapındılar, kurban kestiler. 'Ey İsrailliler, sizi Mısır'dan çıkaran ilahınız budur!' dediler. Bu halkın ne inatçı olduğunu biliyorum. Şimdi bana engel olma, bırak öfkem alevlensin, onları yok edeyim. Sonra seni büyük bir ulus yapacağım."*

> "Ya RAB, niçin kendi halkına karşı öfken alevlensin? Onları Mısır'dan büyük kudretinle, güçlü elinle çıkardın. Neden Mısırlılar, 'Tanrı kötü amaçla dağlarda öldürmek, yeryüzünden silmek için onları Mısır'dan çıkardı?' desinler? Öfkelenme, vazgeç halkına yapacağın kötülükten. Kulların İbrahim'i, İshak'ı, İsrail'i anımsa. Onlara kendi üzerine ant içtin, 'Soyunuzu gökteki yıldızlar kadar çoğaltacağım. Söz verdiğim bu ülkenin tümünü soyunuza vereceğim. Sonsuza dek onlara miras olacak,' dedin."

Tanrı affetmiş olsa da, Musa, Tanrı'ya karşı hiç belli etmemeye çalışsa da İsrailoğullarının bu tavrına karşı içinden çok öfkelenmişti. Yaşadıklarına, Tanrı'nın söylemiş olduğu bu buzağı meselesine hâlâ inanamamaktaydı. Çünkü Yüce Tanrı büyük hoşgörüsü ve koruyuculuğu ile onları Mısır'ın esaretinden kurtarmış, üstelik bal ve süt kokan topraklar vaat etmişti. Halk da bu anlaşmayı kabul etmiş, Tanrı'ya, bir tek Tanrı'ya inanacakları yolunda söz vermişti. Ama ya şimdi? Biraz geç kaldı diye İsrailoğulları hem Tanrı'yı hem de kendisini terk etmişti. Bununla da kalmamış bir Altın Buzağı'ya tapmaya başlamışlardı.

Altın Buzağı

Altın Buzağı Başı

Musa bu öfke ve düşünceleriyle Sina Dağı'ndan indi, elinde Tanrı ile yaptığı anlaşma koşullarının yazılı olduğu iki taş levha vardı. Bu levhaların ön ve arka iki yüzü de yazılıydı, onları Tanrı yapmış ve üzerine elyazısı ile yazmıştı, kutsaldı. Ordugâha yaklaştığında buzağıyı ve sevinçten oynayan İsrail halkını gördüğü anda, içinde karşı konulmaz bir öfke oluştu ve bu öfkeyle önce elindeki kutsal taş levhalarını fırlatıp dağın eteğinde parçaladı, ardından Tanrı diye taptıkları Altın Buzağı'yı alıp yaktı, toz haline gelinceye dek ezdi, yok etti ve onu suya serperek İsraillilere içirdi. Böylece İsrail halkı kendi günahını içmiş oldu. Sonra büyük bir hışımla Harun'a dönerek bağırdı:

> "Bu halk sana ne yaptı ki onları bu korkunç günaha sürükledin?"

> "Öfkelenme, efendim! Bilirsin, halk kötülüğe eğilimlidir. Bana, 'Bize öncülük edecek bir ilah yap. Bizi Mısır'dan çıkaran adama, Musa'ya ne oldu bilmiyoruz,' dediler. Ben de 'Kimde altın varsa çıkarsın,' dedim. Altınlarını bana verdiler. Ateşe atınca bu buzağı ortaya çıktı!"

Musa, Altın Buzağı'yı yakıp yok ettikten sonra, halkın inançsız ve başıboş hale geldiğini gördü, çünkü bir yanda Tanrı'nın varlığı, öte yanda putlar halkın aklını iyice karıştırmıştı. Üstelik çok güvendiği Harun onları dizginlememiş, düşmanları karşısında alay konusu olmalarına neden olmuştu. Ancak bu cezasız kalmamalıydı, Tanrı'ya karşı işlenmiş olan bu suç asla cezasız kalmamalıydı; ordugâhın girişinde durdu, *"Tanrı'dan yana olanlar yanıma gelsin!"* diyerek halkını çağırdı, bütün Levililer çevresine toplandı ve Musa, Tanrı'nın varlığını inkâr edenlerin derhal öldürülmesini istedi:

> "İsrail'in Tanrı'sı RAB diyor ki: 'Herkes kılıcını kuşansın. Ordugâhta kapı kapı dolaşarak kardeşini, komşusunu, yakınını öldürsün.'"

Levililer, Musa'nın buyruğunu hemen yerine getirdi ve o gün, orada halktan üç bine yakın adamı öldürdüler. Sonra Musa halkı yeniden topladı ve onlara işlemiş oldukları bu günahtan ötürü Tanrı'dan af dileyeceğini söyledi:

> "Bugün kendinizi Tanrı'ya adamış oldunuz. Herkes öz oğluna, öz kardeşine düşman kesildiği için bugün Tanrı sizi kutsadı, ama korkunç bir günah işlediniz. Şimdi Tanrı'nın huzuruna çıkacağım. Belki günahınızı bağışlatabilirim."

Sonra Tanrı'ya dönerek af dilemeye başladı:

"Ey Tanrı'm! Çok yazık, bu halk korkunç bir günah işledi. Kendilerine altın put yaptı. Lütfen günahlarını bağışla, yoksa yazdığın kitaptan adımı sil."

Musa'nın yakarışına Tanrı kayıtsız kalmadı ve onları affetti, ama bu günahlarının günü geldiğinde hesabının sorulacağını da duyurdu:

"Kim bana karşı günah işlediyse onun adını sileceğim. Şimdi git, halkı sana söylediğim yere götür. Meleğim sana öncülük edecek. Ama zamanı gelince günahlarından ötürü onları cezalandıracağım... Öncekiler gibi iki taş levha kes. Kırdığın levhaların üzerindeki sözleri onlara yazacağım. Sabaha kadar hazırlan, sabah olunca Sina Dağı'na çık; dağın tepesinde, huzurumda dur. Senden başka kimse dağa çıkmasın, dağın hiçbir yerinde kimse görülmesin. Dağın eteğinde davar ya da sığır da otlamasın."

Musa şimdi huzur bulmuş, bütün öfkesi geçmişti, hemen Tanrı'nın buyruğunu yerine getirmeye başladı. Önce iki taş levha kesti, sonra Tanrı'nın buyurduğu gibi sabah erkenden kalktı, taş levhaları da yanına alarak Sina Dağı'na çıktı. Tanrı bulutun içinde oraya inip yanına durdu ve adını RAB olarak duyurdu, Musa'nın önünden geçerek seslendi:

"Ben RAB'bim. RAB; acıyan, lütfeden, tez öfkelenmeyen, sevgisi engin ve sadık Tanrı. Binlercesine sevgi gösterir, suçlarını, isyanlarını, günahlarını bağışlarım. Hiçbir suçu cezasız bırakmam. Babaların işlediği suçun hesabını oğullarından, torunlarından, üçüncü, dördüncü kuşaklardan sorarım."

Musa hemen yere kapanıp tapınmaya ve yakarmaya başladı:

"Ya Rab, eğer benden hoşnutsan, lütfen bizimle gel. Bunlar inatçı insanlardır. Sen suçlarımızı, günahlarımızı bağışla. Bizi kendi mirasın olarak benimse."

Ve Tanrı İsrailoğulları ile yapacağı yeni anlaşmanın şartlarını açıkladı:

"Senin halkınla bir anlaşma yapıyorum. Onların önünde dünyada ve öteki uluslar arasında görülmemiş harikalar yapacağım. Arasında yaşadığın halk neler yapabileceğimi görecek. Senin için korkunç şeyler yapacağım. Bugün sana verdiğim buyruğu tut. Amor, Kenan, Hitit, Periz, Hiv ve Yevus halklarını senin önünden kovacağım. Gideceğin ülkedeki insanlarla anlaşma yapmaktan kaçın. Çünkü bu senin için bir tuzak olur. Onların sunaklarını yıkacak, dikili taşlarını parçalayacak, Aşera putlarını keseceksiniz. Başka ilahlara tapmayacaksınız. Çünkü ben adı kıskanç bir RAB'bim, kıskanç bir Tanrı'yım."

Tanrı vaat edilmiş topraklarda İsrailoğullarının nasıl hareket etmeleri gerektiğini anlattı:

"Gideceğiniz ülke halkıyla herhangi bir anlaşma yapmayın. Yoksa onlar başka ilahlara gönül verir, kurban keserken sizi de çağırırlar; siz de gider yersiniz. Kızlarını, oğullarınıza alırsınız. Kızlar başka ilahlara gönül verirken oğullarınızı da artlarından sürükler."

"Dökme putlar yapmayacaksınız."

"Size buyurduğum gibi, Aviv ayının belirli günlerinde yedi gün mayasız ekmek yiyerek Hamursuz Bayramı'nı kutlayacaksınız. Çünkü Mısır'dan Aviv ayında çıktınız."

"Bütün ilk doğanlar benimdir; ister sığır, ister davar olsun, ilk doğan erkek hayvanlarınızın tümü bana aittir. İlk doğan sıpanın bedelini bir kuzuyla ödeyin. Bedelini ödemeyecekseniz, sıpanın boynunu kıracaksınız. Bütün ilk doğan

oğullarınızın bedelini ödemelisiniz. Kimse huzuruma eli boş çıkmasın."

"Altı gün çalışacak, yedinci gün dinleneceksiniz. Ekim biçim vakti bile olsa, dinleneceksiniz."

"İlk buğday biçiminde Haftalar Bayramı, yıl sonunda da Ürün Devşirme Bayramı yapacaksınız."

"Bütün erkekleriniz yılda üç kez İsrail'in Tanrı'sı ben, egemen RAB'bin huzuruna çıkacaklar."

"Öteki ulusları önünüzden kovacak, sınırlarınızı genişleteceğim. Yılda üç kez Tanrı'nız RAB'bin önüne çıktığınız zaman kimse ülkenize göz dikemeyecek. Evinizde maya bulunduğu sürece bana kurban kesmeyeceksiniz. Fısıh (Hamursuz Bayramı) kurbanı sabaha bırakılmayacak. Toprağınızın seçme ilk ürünlerini Tanrı'nız RAB'bin tapınağına getireceksiniz. Oğlağı anasının sütünde haşlamayacaksınız."

Ve Tanrı, Musa'dan bu anlaşma şartlarını yazmasını istedi:

"Bunları yaz. Çünkü sen ve İsraillilerle bu sözlere dayanarak anlaşma yaptım."

Musa orada kırk gün kırk gece Tanrı ile birlikte kaldı. Bu zaman zarfında ağzına ne ekmek koydu ne de su. Anlaşma şartlarını ve On Emir'i taş levhaların üzerine yazdı ve sonra Sina Dağı'ndan indi. Tanrı ile konuştuğu için yüzü ışıldamaktaydı, ama kendisi bunun farkında değildi. Harun'la İsrailliler Musa'nın ışıldayan yüzünü görünce, önce ona yaklaşmaya korktular, ama sonra hemen yanına gidip toplandılar ve Musa'nın anlattıklarını dinlemeye başladılar. Musa, Tanrı'nın Sina Dağı'nda kendisine bildirdiği bütün buyrukları onlara tekrar etti, hepsi birden onaylayıp bal ve süt kokan kutsal topraklara gitmek için hazırlanmaya başladı.

On Emir'in muhafaza edildiği anlaşma sandığı (temsili resim)

Bir milletin tarihiyle dinini aynı kutsalların kapsaması ve bu tarihle dinin aynı kutsal coğrafyada buluşması sanırız bir tek Yahudi milletinde görülmüştür. Çünkü kutsal kitap *Tanah/Tevrat* aynı zamanda milattan önceki 2.000 yıllık Yahudi tarihini olaylarla yerlere dayanarak anlatmaktadır, yani Yahudi tarihi ile Musevilik aynı kutsal kitap içerisindedir. Yahudi milletinin bugün yaşamakta olduğu Filistin coğrafyası da aynı kutsal kitapta, "Tanrı'nın İsrailoğullarına vaat ettiği topraklar" olarak yer almaktadır. Bu durumda Yahudi dini, tarihi ve kutsal coğrafyası aynı noktada birleşmiştir, dolayısıyla inançlı bir Yahudi aynı zamanda tarihini ve coğrafyasını, tarihini öğrenmek isteyen inançsız bir Yahudi de dinini ve coğrafyasını bilen bir insan olarak yetiştirilmektedir. Belki de bu üçleme (din-tarih-coğrafya) ve bu üçlemeden doğan inanç gücü, İsrailoğullarının iki bin yıl önce yayıldığı dünya coğrafyasında dağılma noktaları olan Filistin topraklarına geri dönmelerini sağlayan itici bir güç olmuştur. Bunun yanı sıra İsrail halkı daha ilk günden Tanrı'nın buyruklarına karşı gelmiş ve daha ilk günden Tanrı ile yapmış olduğu anlaşmayı bozmuştur. Hak yolundan ayrılarak daha ilk günden putlara tapmaya başlamışlardır. İsrailoğullarının bu yanlış tutumu Büyük Yahudi Peygamberi Yeşaya'nın kehanetlerine de konu olmuş ve Tanrı İsrailoğulları için "vefasız halk" diyerek onlara kızmıştır:

"... Ama siz, ey falcı kadının çocukları, fahişelik ve zina edenlerin soyu, buraya gelin! Siz kiminle alay ediyorsunuz? Kime dudak büküyor, dil çıkarıyorsunuz? Ağaçlar arasında, bol yapraklı her ağacın altında şehvetle yanıp tutuşan, vadilerde, kaya kovuklarında çocuklarını kurban eden isyan torunları, yalan soyu değil misiniz siz? Sizin payınız vadinin düzgün taşlarından yapılan putlardır, evet, sizin nasibiniz onlardır! Onlara dökmelik sunular döktünüz, tahıl sunuları sundunuz. Bütün bunlardan sonra sizi cezalandırmaktan çekineceğimi mi sanıyorsunuz?"[69]

İsrailoğullarının Sina Dağı'nda Tanrı'yı inkârı ilk olmayacak, Tanrı'nın da vereceği ceza bununla sınırlı kalmayacaktır.

69 Tanah/ Büyük Peygamber Yeşaya: 57:1/12.

Vaat Edilmiş Toprakların Paylaşımı

Tevrat'taki ifadesiyle dört yüz otuz yıl süren Mısır'daki kölelik döneminden sonra İsraoğulları, Musa'nın önderliğinde Tanrı'nın vaat ettiği topraklara doğru yola çıkmaya hazırlandı. Bir yandan yol hazırlığı yaparken, öte yandan kurtuluşun ve kutsal topraklara kavuşacak olmanın coşkusuyla Tanrı'ya şükran türküleri söylüyorlardı:

> "Öncülük edeceksin sevginle kurtardığın halka, kutsal konutunun yolunu göstereceksin gücünle onlara. Uluslar duyup titreyecekler, Filistin halkını dehşet saracak. Edom beyleri korkuya kapılacak, Moab önderlerini titreme alacak, Kenan'da yaşayanların tümü korkudan eriyecek. Korku ve dehşet düşecek üzerlerine, senin halkın geçinceye dek, sahip olduğun bu halk geçinceye dek bileğinin gücü karşısında taş kesilecekler. Halkını içeri alacaksın, kendi dağına, yaşamak için seçtiğin yere, ellerinle kurduğun kutsal yere dikeceksin! Tanrı sonsuza dek egemen olacaktır."[70]

"Filistin halkını dehşet saracak!" sözleriyle dikkati çeken bu ezgiden sonra Musa, İsraillileri toplayarak kutsal topraklara varıldığında ne yapılacağını anlattı. Musa'nın sözleri İsrailoğullarının mutluluk şarkısındaki sözlerle örtüşmekte ve İsrail-Filistin, İsrail-Arap gibi gelecekteki bir savaşın, belki de emperyalizmin silahlı gücüyle destekli bir kutsal savaşın işaretlerini *Tevrat* açıkça vermekteydi:

70 Tanah/ Tevrat/Çıkış: 15:1/21.

"Tanrı'nız mülk edinmek üzere gideceğiniz ülkeye sizi götürdüğünde, önünüzden birçok ulusu kovacak. Tanrı'nız bu ulusları elinize teslim ettiğinde, onları bozguna uğrattığınızda, tümünü yok etmelisiniz. Bu uluslarla anlaşma yapmayacaksınız, onlara acımayacaksınız. Kız alıp vermeyeceksiniz. Kızlarınızı oğullarına vermeyeceksiniz; oğullarınıza da onlardan kız almayacaksınız. Çünkü onlar oğullarınızı beni izlemekten saptıracak, başka ilahlara tapmalarına neden olacaklardır. O zaman Tanrı size öfkelenecek ve sizi çabucak yok edecek. Onlara şöyle yapacaksınız: Sunaklarını yıkacak, dikili taşlarını parçalayacak, Aşera putlarını devirecek, öbür putlarını yakacaksınız."

Musa, İsrail kavminin Tanrı'nın kutsal kavmi olduğunu söyleyerek sürdürdüğü konuşmasını ve İsrail kavminin Mısır'dan çıkarılışı ve kutsal topraklara gönderilmesinin bir Tanrı buyruğu olduğunu anlattı:

"Siz Tanrı için kutsal bir halksınız. Tanrı, öz halkı olmanız için, yeryüzündeki bütün halkların arasından sizi seçti. Tanrı'nın sizi sevmesinin ve seçmesinin nedeni öbür halklardan daha kalabalık olduğunuzdan değil. Siz sayıca öbür halklardan azdınız. Tanrı size sevgisini göstermek ve atalarınıza ant içerek verdiği sözü yerine getirmek için güçlü eliyle sizi Mısır'dan çıkardı; köle olduğunuz ülkeden, Mısır firavununun elinden sizi kurtardı. O güvenilir Tanrı'dır. Kendisini sevenlerin, buyruklarına uyanların bininci kuşağına kadar anlaşmasına bağlı kalır. Kendisinden nefret edenlereyse üzerlerine yıkım göndererek karşılık verir. Tanrı kendisinden nefret edene karşılık vermekte gecikmeyecek. Onun için, bugün size bildirdiğim buyruklara, kurallara, ilkelere uymaya dikkat edin."[71]

---

71 Tevrat/ Tesniye:7:1/11.

Tanrı'nın On Emir'inin Musa aracılığıyla İsrailoğullarına bildirildiği bu topraklarda Harun, "ilk Kâhin" seçildi. Gerekli tören yapıldı, Musa, Harun'u günahlarından arındırdı ve kâhin olarak İsrailoğullarına atandığını ilan etti. Kâhinlerin yapacağı kutsamalarda söyleyecekleri kutsal sözlerle ayinlerde okunacak dualar Tanrı tarafından belirlendi:

> "Tanrı sizi kutsasın ve korusun; Tanrı aydın yüzünü size göstersin ve size lütfetsin; Tanrı yüzünü size çevirsin ve size esenlik versin."[72]

Sina Dağı'ndan ayrılmadan önce İsrailoğullarının sayımı yapıldı. İsraillilerin Mısır'dan çıkışının ikinci yılıydı, ikinci ayın birinci günüydü. Ve hepsi Tanrı'nın bir emriydi:

> *"Sen ve Harun, İsrail topluluğunun bütün boylarıyla ailelerinin sayımını yapın. Bütün erkekleri bir bir sayıp adlarını yazın. İsraillilerden savaşabilecek durumda yirmi ve daha yukarı yaştaki bütün erkekleri sayıp bölüklere ayırın. Size yardım etmek için yanınızda her oymaktan birer adam bulunsun; bu kişiler aile başı olmalı."*

Bu sayımda görev alacak oymakbaşları belirlendi. Buna göre on iki oymak/kabile sayıldı: Reuben, Şimon, Yahuda, İssakar, Zebulun, Efrayim, Manaşşe, Benyamin, Dan, Aşer, Gad ve Naftali oymakları. Oymaklar içerisinde Yakup'un Lea'dan olan kızı Dina sayılmadı. Sonra Musa'yla Harun bütün halkı topladı, oymakbaşlarını yanına çağırdı, yirmi ve üzerindekiler boylarıyla ailelerine göre birer birer sayılıp adları yazıldı. Sayılanların toplamı 603. 550 kişiydi. Ne var ki Levi oymağı sayılmadı, çünkü Tanrı Levilileri kendine ayırmış ve onlara özel bir görev vermişti, bu bir Tanrı buyruğuydu:

72 Tevrat Çölde Sayım: 6:22/27.

"Ancak Levi oymağını sayma, öbür İsrailliler arasında yaptığın sayıma onları katma. Levilileri Levha Sandığı'nın bulunduğu konuttan, eşyalardan ve konuta ait her şeyden sorumlu kıl. Konutu ve bütün eşyalarını onlar taşısın; konutun bakımını onlar yapsın, çevresinde ordugâh kursun. Konut taşınırken onu Levililer toplayacak; konaklanacağı zaman da onlar kuracak. Levililer dışında konuta yaklaşan ölüm cezasına çarptırılacak. İsrailliler çadırlarını bölükler halinde kuracaklar. Herkes kendi ordugâhında, kendi sancağının altında bulunacak. Ancak İsrail topluluğunun gazabına uğramaması için Levililer Levha Sandığı'nın bulunduğu konutun çevresinde konaklayacak ve konuta bekçilik edecekler."[73]

Böylece İsrailliler sancakları altında ordugâh kurdular, bölük bölük tertiplendiler ve hep birlikte vaat edilmiş topraklara doğru yola çıktılar. Harun'un kâhin olarak atanması, Sina'da İsrail oymaklarının ayrılması ve tek tek sayılması, kutsal topraklara göç için tertiplenme ve oymakbaşlarının belirlenmesi sırasında bir gün Tanrı yine Musa'ya göründü ve vaat ettiği topraklara casuslar göndermesini istedi:

"İsrail halkına vereceğim Kenan Ülkesi'ni araştırmak için atalarının her oymağından bir önder gönder."

İsrailoğullarının kutsal yolculuğu (temsili çizim)

73 Çölde Sayım: 1:49/53.

Musa, Paran Çölü'nde, İsrail halkının önderlerinden adamlar seçti, yapacakları işi bir bir anlatıp onları vaat edilmiş topraklara gönderdi:

> *"Negev'e, dağlık bölgeye gidin. Nasıl bir ülke olduğunu, orada yaşayan halkın güçlü mü zayıf mı, çok mu az mı olduğunu öğrenin. Yaşadıkları ülke iyi mi kötü mü, kentleri nasıl, surlu mu, değil mi, anlayın. Toprak nasıl? Verimli mi kıraç mı? Çevre ağaçlık mı, değil mi? Elinizden geleni yapıp orada yetişen meyvelerden getirin."*[74]

Yola çıkan oymakbaşları doğruca El Halil'e gittiler, bugünkü Kudüs'ün güneyindeki kentteki patrik mezarlarının olduğu yere. Bölgede kırk gün süren bir araştırma yaptılar, yerli kabileler hakkında bilgi toplayıp geri döndüler. Gördükleri, duydukları, bildikleri ne varsa Musa'ya ve halka anlattılar. Araştırdıkları toprakların tıpkı Tanrı'nın vaadinde olduğu gibi *"bal ve süt"* akan çok verimli topraklar olduğunu söylediler, ancak *"oralarda yaşayan halklar vardır ve bunlar oldukça güçlüdür ve kentleri de surlarla korunmaktadır,"* diyerek bir de uyarıda bulundular. Bu durum İsrailoğullarını korkuttu, surlarla korunmuş kentleri ele geçirmek, savaşmak, ölmek, öldürmek belki de zor geldi ve çoğu kutsal topraklara gitmek yerine, Mısır'a geri dönmek istedi. Tanrı İsrailoğullarına yine çok öfkelendi, ama bu kez onları affetmedi ve çok şiddetli bir şekilde hepsini cezalandırdı. Önce kutsal topraklar hakkında kötü haberler yayan adamlar hastalıktan öldüler. Yalnız Nun oğlu Yeşu'yla Yefunne oğlu Kalev sağ kaldı. Musa bu ölümleri, *"Tanrı'nın İsrailoğullarına bir gazabıdır,"* diye İsrail halkına bildirince, bu kez ve yine hepsi pişman oldu, sabah erkenden kalkıp Sina Dağı'nın tepesine çıkarak Tanrı'ya, *"Günah işledik, söz verdiğin yere çıkmaya hazırız,"* diyerek yakardı. Tanrı'nın kendilerini affettiğini

74 Çölde Sayım

düşünerek Kadeş'ten ayrılıp Hor Dağı'na geldiler. Tanrı, Edom sınırındaki Hor Dağı'nda Musa'ya yeniden göründü ve İsrailoğullarına yeni bir kâhin atadı:

> *"Harun ölüp atalarına kavuşacak. İsrail halkına vereceğim ülkeye girmeyecek. Çünkü ikiniz Meriva sularında verdiğim buyruğa karşı geldiniz. Harun'la oğlu Elazar'ı Hor Dağı'na çıkar. Harun'un kâhinlik giysilerini üzerinden çıkarıp oğlu Elazar'a giydir. Harun orada ölüp atalarına kavuşacak."*

Hep birlikte Hor Dağı'na çıktılar. Musa, Harun'un kâhinlik giysilerini üzerinden çıkarıp oğlu Elazar'a giydirdikten sonra, Harun orada, dağın tepesinde son nefesini verdi. Harun'un öldüğünü duyan bütün İsrail halkı onun için otuz gün ağlayıp yas tuttu.

Bir yanda İsrailoğulları Tanrı vaadi topraklara doğru yolculuk ederken, öte yandan onların geldiğini duyan yerli halk da kara kara düşünmeye başlamıştı. Çünkü sahip oldukları toprakları ellerinden almak için bir grup yola çıkmış ve hiçbir engel tanımadan ilerliyordu. İlk olarak Negev'de yaşayan Kenanlı Arat kralı İsraillilerin Atarim yolundan geldiğini duyunca onlara saldırdı ve bazılarını tutsak aldı. Yenilgi korkusu İsraillileri sarınca, hepsi bir ağızdan, *"Eğer bu halkı tümüyle elimize teslim edersen, kentlerini büsbütün yok edeceğiz,"* diyerek Tanrı'ya adak adadılar. Ve Tanrı yine koruyuculuğunu gösterdi, onların bu yakarışı üzerine Kenanlıları yakalayıp ellerine teslim etti. İsrailliler onları da, kentlerini de yakıp yıktılar, yok ettiler. Oraya da "Horma" adını verdiler. Belki de bu, 4.000 yıllık Yahudi tarihindeki ilk Filistin katliamıdır, ilk İsrail-Filistin savaşıdır ve bu savaşta İsrailoğulları doğrudan savaşmamış, Tanrı'nın ellerine teslim ettiği Filistinlileri birer birer öldürerek savaşı kazanmışlardır...

Kutsal topraklar bize yabancı değildir, Osmanlı dört yüzyıl boyunca bu toprakların hâkimi olmuş, savaş yapmış, can alıp can vermiştir. Bu topraklardaki anılarımız daha eskimemiştir, çok tazedir, Birinci Dünya Harbi'nin son yıllarıdır: "... İkinci Gazze taarruzunda İngilizler karadan ve denizden en ağır toplarıyla üç gün boyunca Şeyh Ali Mantar tepesini dövdüler. Korkunç bir gürültüyle toprağı karıştıran mermiler altında küçük bir tepenin irtifası birkaç metre azalmış, ateş altında bir yanardağa benzeyen tepe; toz, toprak, sarı ve siyah dumanlar içinde boğulmuştu. Kaç defa türbe, mezar, ağaç ve ateş parçaları ve senelerden beri ılık mezarlarının içinde uyuyan ölülerin kemikleri bize kadar geldi... Bazen yıkılan toprak tünel ağızlarını kapatıyor, zabitle nefer nefeslerinini boğan bu dar kanalın içinde menfezleri yeniden tırnaklarıyla açıyordu... Onlar hiçbir gün bu cehenneme isyan etmediler. Dünyanın en büyük itidaliyle üç gün üç gece ikinci Gazze harbinin batarya ateşlerini idare ettiler. Mantar tepe, İngilizlere o kadar şüphe verdi ki biz terk ettikten sonra da üstündeki her taşın hareketine karşı yüzlerce mermi attılar. Şeyh Ali Mantar tepesi altında sebat eden tarassut zabitleriyle neferler, Gazze günlerinin hakikaten en büyük kahramanlarıdır..."[75]

Horma'daki galibiyetten güç alan İsrailoğulları, bu kez saldırı beklemeden Amorluların kralı Sihon'a ulaklarla haber gönderdiler ve geçmek için yol istediler:

> "İzin ver, ülkenden geçelim. Tarlalardan, bağlardan geçmeyeceğiz, hiçbir kuyudan su içmeyeceğiz. Sınırından geçinceye dek Kral Yolu'ndan yolumuza devam edeceğiz."

Ne var ki Sihon, onların Horma'da ne yapmış olduğunu bildiği için geçmelerine izin vermedi ve savaşmak üzere bütün halkını toplayıp çöle çıktı. Yahesa'ya varınca ordusuyla birlikte İsraillilere saldırdı. Tanrısal buyruk ve güçlerle hareket

75 Falih Rıfkı Atay, 154.

eden İsrailoğulları hepsini kılıçtan geçirip Arnon'dan Yabbuk'a dek uzanan topraklarını ellerinden aldı. Heşbon ve çevresindeki köylerle birlikte Amorluların bütün kentlerini ele geçirerek orada yaşamaya başladılar. Sonra Yazer çevresindeki köyleri de ele geçirdiler, orada yaşayan Amorluları topraklarından kovdular. Bu savaşlar Nil'den Fırat'a kadar bütün coğrafyada duyuldu, yayıldı, herkes kendince hazırlıklar yaptı ve bir gün Başan kralı Og ordusunu alarak İsrailoğullarının üzerine yürüdü. İki ordu Edrei'de karşılaştı. Tam bu esnada Tanrı yine koruyuculuğunu gösterdi, gücünü İsrail'den yana kullandı ve Musa'ya görünerek gelen orduyla savaşmasını istedi:

"Ondan korkma! Çünkü onu da, ordusuyla ülkesini de senin eline teslim ettim. Amorluların Heşbon'da yaşayan kralı Sihon'a yaptığının aynısını ona da yapacaksın."

Tanrı'nın bir emriydi bu: "*Savaşın, sizden yanayım,*" diyordu. Bu buyruğa karşı gelmek imkânsızdı. Musa ordusunu topladı ve saldırdı. Savaşı kazandılar, kimseyi sağ bırakmadılar, kral Og ile oğullarını öldürdüler, ordularını yok ettiler ve bütün ülkeyi ele geçirdiler. Artık kutsal topraklarda kutsal savaşlar başlamış ve son hızla bütün coğrafyaya yayılmıştı. Filistin ve Amor ordularına karşı büyük zafer kazanmış olan İsrailoğulları, Tanrı'dan aldıkları güçle yollarına devam ediyor ve Nil'den Fırat'a vaat edilmiş toprakları birer birer ele geçiriyorlardı. Karşılarına çıkan yeniliyor, henüz çıkmamış olanlar da yılgıya düşüp geri çekiliyordu, tıpkı Moablılar gibi. Savaştan yorulan İsrailoğulları bir süre dinlenmek için Şeria Irmağı yanında, Eriha karşısındaki Moab Ovaları'nda konakladılar. Tam bu esnada Tanrı, Musa'ya göründü ve göklerden seslenerek vaat etmiş olduğu toprakların nasıl paylaşılacağını ona anlatmaya başladı:

"Ey Musa, İsraillilere de ki: 'Şeria Irmağı'ndan Kenan Ülkesi'ne geçince ülkede yaşayan bütün halkı kovacaksınız. Oyma ve dökme putlarını yok edecek, tapınma yerlerini yıkacaksınız. Ülkeyi yurt edinecek, oraya yerleşeceksiniz; çünkü mülk edinesiniz diye orayı size verdim. Ülkeyi boylarınız arasında kurayla paylaşacaksınız. Büyük boya büyük pay, küçük boya küçük pay vereceksiniz. Kurada kime ne çıkarsa, orası onun olacak. Dağıtımı atalarınızın oymaklarına göre yapacaksınız. Ama ülkede yaşayanları kovmazsanız, orada bıraktığınız halk gözlerinizde kanca, böğürlerinizde diken olacak. Yaşayacağınız ülkede size sıkıntı verecekler. Ben de onlara yapmayı tasarladığımı size yapacağım.'"[76]

Toprakların paylaşımı için oymakbaşları görevlendirildi. Paylaşımın hâkimleri olarak Nun oğlu Yeşu ile Kâhin Elazar seçildi. Ve Tanrı, Şeria Irmağı yanında Eriha karşısındaki Moab Ovaları'nda Musa'ya yeniden seslenerek Kutsal Tapınak görevlisi Levililere özel bir toprak verilmesini istedi:

"İsraillilere buyruk ver, alacakları mülkten oturmaları için Levililere kentler versinler. Kentlerin çevresinde otlaklar da vereceksiniz. Böylece yaşamak için Levililerin kentleri olacak; sığırları, sürüleri, öbür hayvanları için otlakları da olacak. Levililere vereceğiniz kentlerin çevresindeki otlaklar kent surundan bin arşın uzaklıkta olacak. Kent ortada olmak üzere, kent dışından doğuda iki bin arşın, güneyde iki bin arşın, batıda iki bin arşın, kuzeyde iki bin arşın ölçeceksiniz... Levililere otlaklarıyla birlikte toplam kırk sekiz kent vereceksiniz. İsraillilerin mülkünden Levililere vereceğiniz kentler her oymağa düşen pay oranında olsun. Çok kenti olan oymak çok, az kenti olan oymak az sayıda kent verecek."

Ardından sığınak kentlerin kurulmasını bildirdi:

76 Tevrat/ Çölde Sayım: 33:47/56.

"İsraillilere de ki: 'Şeria Irmağı'ndan geçip Kenan Ülkesi'ne girince, sığınak kentler olarak bazı kentler seçin. Öyle ki istemeyerek birini öldüren kişi oraya kaçabilsin; öç alacak kişiden kaçıp sığınacak bir yeriniz olsun. Böylece adam öldüren kişi topluluğun önünde yargılanmadan öldürülmesin. Vereceğiniz bu altı kent sizin için sığınak kentler olacak. Sığınak kentlerin üçünü Şeria Irmağı'nın doğusundan, üçünü de Kenan Ülkesi'nden seçeceksiniz. Bu altı kent İsrailliler ve aralarında yaşayan yabancılarla yerli olmayan konuklar için sığınak kentler olacak..."[77]

Tanrı, vaadi toprakların büyük bir kısmını paylaştırdıktan sonra Musa, Moab Ovaları'ndan Nevo Dağı'na giderek Eriha kenti karşısındaki Pisga Dağı'na çıktı ve orada Tanrı ona vaat etmiş olduğu toprağı eliyle gösterdi:

"Dan'a kadar uzanan Gilat'ı, bütün Naftali'yi, Efrayim ve Manaşşe bölgelerini, Akdeniz'e kadar uzanan bütün Yahuda bölgesini, Negev'i, hurma kenti Eriha Vadisi'nin Soar'a kadar uzanan ovasını. İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a, 'Senin soyuna vereceğim,' diye ant içtiğim ülke budur. Ülkeyi sana gösterdim, ama oraya gitmeyeceksin."

Musa'nın artık vadesi gelmişti ve bunu Tanrı'dan öğrendi:

"Ey Musa. Haavarim dağlık bölgesine çık, İsraillilere vereceğim ülkeye bak. Ülkeyi gördükten sonra, ağabeyin Harun gibi sen de ölüp atalarına kavuşacaksın. Çünkü ikiniz de Zin Çölü'nde buyruğuma karşı çıktınız. Topluluk, sularda bana başkaldırdığında, onların önünde kutsallığımı önemsemediniz."

"Bir dileğim var Tanrı'm. Bütün insan ruhlarının Tanrı'sı RAB bu topluluğa bir önder atasın. O kişi topluluğun önünde yürüsün ve topluluğu yönetsin. Öyle ki Tanrı'nın topluluğu çobansız koyunlar gibi kalmasın."

77 Çölde Sayım:35.

"Kendisinde Tanrı'nın Ruhu bulunan Nun oğlu Yeşu'yu yanına al, üzerine elini koy. Onu Kâhin Elazar'la bütün topluluğun önüne çıkar ve hepsinin önünde görevlendir. Bütün İsrail topluluğu sözünü dinlesin diye ona yetkinden ver. Kâhin Elazar'ın önüne çıkacak; kâhin, Yeşu için Urim aracılığıyla Tanrı'ya danışacak. Bu yöntemle Elazar, Yeşu'yu ve bütün halkı yönlendirecek."

Musa, Yeşu'yu aldı, İsrail halkının yanına götürdü, ellerini üzerine koyarak kutsadı ve kendisinden sonra İsrail halkına önder olarak onu atadı. Böylece İsrailoğulları bugünkü Şeria Irmağı'nın doğusuna yerleşti. Daha sonra Musa, İsrailoğullarının on iki kabilesi arasında bu toprakları paylaştırdı. Gad oymağı kendilerine verilen topraklarda kendi kentlerini yeniden kurdular, ağıllar inşa ettiler, hayvancılık yaptılar, davar yetiştirdiler. Manaşşe oymağı gidip Gilat'ı ele geçirdi ve oraya yerleşti. Musa orada, Moab ülkesinde öldü. Tanrı onu Betpeor Nehri'nin karşısındaki vadide gömdü. Bugün de mezarının nerede olduğunu kimse bilmemektedir. Musa öldüğünde yüz yirmi yaşındaydı, ama ne gözleri zayıflamıştı ne de gücü tükenmişti, dinçti. İsrailliler Musa için otuz gün yas tuttular. Musa'da sonra Yeşu, İsrailoğullarının önderi oldu, bilgelik doluydu. O günden bu yana İsrail'de Musa gibi Tanrı'nın yüz yüze görüştüğü bir peygamber çıkmadı. Tanrı onu Mısır'da firavuna, görevlilerine ve bütün ülkesine bir sürü belirtiler, şaşılası işler yapması için göndermiş ve Musa İsraillilerin gözleri önünde güçlü, büyük ve ürkütücü işler yapmıştı.

Sukot Bayramı

Günümüz Yahudileri, İsrailoğullarının Mısır'dan çıktıktan sonra Sina Dağı'nda geçen bir yıl ve çölde geçen otuz dokuz yılın anısını "Sukot" adı verilen bir bayramla kutlamaktadır. "Çardaklar Bayramı" olarak da bilinen adıyla Sukot; Musevilerin kırk yıl boyunca göçebe olarak yaşadıkları çölde çardaklar altında barınmalarını anma ve bu dönem içinde gördükleri Tanrısal korumaya bir kez daha şükretme adına kutladıkları bir bayramdır. "Sukot" birtakım meyvelerle bağ ürünleri ve zeytinlerin olgunlaşması dönemine de rastladığı için "Hag Aasif" (Hasat Bayramı) olarak da anılır.[78]

Bundan sonraki süreçte, üzerinde yaşamakta oldukları toprakların İsrailoğulları arasında paylaşılmış olduğundan habersiz olan diğer Kenan beyleriyle prensleri daha büyük saldırılarla daha büyük savaşlar beklemektedir. Bu savaş İsrailoğulları için kutsal bir saldırı, ama Filistinliler için kutsal bir savunma olacaktır. Binlerce yıl öncesinde gerçekleşen bu savaşlar için rahatlıkla kutsal kavramı kullanılabilir, ancak günümüz İsrail'inin Filistinlilere karşı yaptığı saldırılar için kutsaldan ziyade, yeni yüzyılda ortaya çıkan emperyalizmin kutsala bulanmış bir savaş stratejisi demek daha doğru olacaktır.

78 Türk Musevi Cemaati resmi web yayın organı; www.turkmusevileri.com, bayramlar.

Kutsal Topraklarda Kutsal Savaşlar; Yeşu

İsrailoğulları kırk yıl çölde kalmış, yürümüş, konaklamış ve gün gelmiş Şeria Nehri kıyısına ulaşarak orada ordugâha geçmişti. Yıl MÖ 1.300-1.200'lü yıllar, yani günümüzden en az üç bin yıl öncesi... Bundan yüz sene önce de biz, yani Türkler aşmıştık Sina Çölü'nü: "... Biz İngiliz ordusunun Gazze'ye geldiği gibi, Kanal'a tren içinde gitmemiştik. Biz geçtiğimiz zamanlar Sina Çölü, Peygamber Musa'nın geçtiği zaman kadar ıssız, boş, kuru ve çoraktı. Fakat biz, Allah ile konuşup kudret helvasına ağız açmadık. Biz Filistin sonlarından Kanal'a doğru, bütün çölde Türk kudretinin yumruğu ile taşı toprağı ve kumu dövdük; her tarafı elektrik, makine, su, bahçe ve kasabalarla donattık... Ya çöl?

"... Ordunun geçtiği yerlerde ilk yolları develerimizin ayak izleriyle açmıştık. Tih Sahrası üç köşeye benzer. Birçok yerlerinde hiç insan yoktur. Urban denilen fakir Bedeviler, odun bulunabilecek yerlerde ve su çukurlarının dibinde otururlar. Çölün başlıca güzergâhlarından Süveyş ile Akabe'yi bağlayan caddedir. Bu eski güzergâh bile hakikatte bir izdir. Yalnız gece gündüz üstünden gelip geçen hayvan ayakları yolun rengini, iki tarafının renginden ayırmıştır. Büyük rüzgâr olursa, bu renk ayrılığı da ortadan kalkar; günlerce boş ve ümitsiz ufuklar içinde kalırsınız. Üç köşenin Akdeniz Cefir Badiyesi, ortasında Tih Badiyesi, cenupta Sina Badiyesi vardır. Filistin ve Mısır'ın eski yolu Cefir Badiyesi'nden geçiyor. Kervanlar eski zamanda buradan

işlediği gibi, İsrailoğullarının kırk sene kaybolduğu çöl de burası idi. Badiyede hiç imar hatıraları yok değildi. Fakat eski saray ve mabetlerden taş, toprak ve tuğla yığınlarından başka bir şey kalmamıştır."[79]

Sina Çölü

Çölde Bedevi çocukları

İsrailoğullarının önderi Musa ölmüş, Moab Dağları'na gömülmüştü. Yeni liderleri Yeşu'ydu. Tanrı, Şeria'da Yeşu'ya seslendi, tıpkı Musa'ya bildirmiş olduğu gibi, Nil'den Fırat'a kadar uzanan coğrafyadaki bütün toprakları İsrailoğullarına verdiğini bir kez daha söyledi ve anlaşmaya bağlı kalmalarını hatırlattı:

"Kulum Musa öldü. Şimdi kalk, bütün halkla birlikte Şeria Irmağı'nı geç. Size, İsrail halkına vereceğim ülkeye girin. Musa'ya söylediğim gibi, ayak basacağınız her yeri size veriyorum.

79 Falif Rıfkı Atay, 118-119.

Sınırlarınız çölden Lübnan'a, büyük Fırat Irmağı'ndan –bütün Hitit ülkesi dahil– batıdaki Akdeniz'e kadar uzanacak. Yaşamın boyunca hiç kimse sana karşı koyamayacak; nasıl Musa ile birlikte oldumsa, seninle de birlikte olacağım. Seni terk etmeyeceğim, seni yüz üstü bırakmayacağım. Güçlü ve yürekli ol. Çünkü halkı, atalarına vereceğime ant içtiğim ülkeyi miras almaya sen götüreceksin. Kulum Musa'nın sana buyurduğu Kutsal Yasa'nın tümünü yerine getirmeye dikkat et... Korkma, yılma. Çünkü Tanrı gideceğin her yerde seninle birlikte olacak."

Yeşu'nun sorumluluğu ağırdı; İsrailoğullarını Şeria'nın doğusuna götürecek, oradaki yerli aşiretlerin topraklarını ele geçirmek için büyük savaşlar yapacak ve Tanrı'nın halkını kutsal topraklara yerleştirecekti. İsrailoğulları için artık savaş günüydü, sadece savaş. Oymakbaşlarını topladı, kadınları, çoluk çocuğu ve hayvanlarını nehrin doğusunda bırakıp yiğit savaşçılarıyla Şeria'nın batısına geçmelerini istedi. Batıdaki topraklar ele geçirildikten sonra Reuben, Manaşşe ve Gad oymakları tekrar geriye dönüp doğudaki topraklara yerleşecekti. Görevler verildi ve hazırlıklar yapıldı.

Ertesi gün Yeşu erkenden kalkıp yiğit savaşçılarını topladı ve izlemeleri için Levili kâhinleri öne geçirdi. Kâhinler Sina Dağı'nda Tanrı ile yaptıkları anlaşmanın levhalarını ve sandığı alıp halkın önünde yürümeye başladılar. Nehre ilk olarak Levili kâhinler girdi, onları her oymaktan seçilen on iki savaşçı izledi, İsrail halkı da peşlerine takıldı. Anlaşma sandığını taşıyan kâhinlerin ayağı suya değer değmez Şeria'nın suları çekildi, Lut Gölü'ne akan sular kesildi, nehir yatağı kupkuru oldu. Kâhinler kurumuş ırmak yatağının ortasında kıpırdamadan durdular ve halk Eriha'nın[80] karşısından ırmağı kolayca geçti. Aslında Tanrı'nın bir mucizesiydi bu; daha ilk görevinde Yeşu'yla birlikte olduğunu, ona güç verdiğini İsrail

80 *Eriha*: Günümüz Ürdün'ün doğusunda eski bir yerleşim yeri.

halkına göstermek istemişti. Tanrı bu nedenle zor olan ırmak geçişini bir anda kolaylaştırmıştı.

Şeria'nın batısına geçen İsrailoğulları hemen savaş düzeni aldılar ve karşılarına çıkan Eriha ve Ay kentlerine saldırdılar. Herkesi öldürdüler ve bu iki kenti ele geçirdiler. Kenti korumak için yeterli güvenlik bıraktıktan sonra, bu kez Livna'nın üzerine saldırıp bütün halkı kılıçtan geçirdiler ve tek bir canlı bile bırakmadılar. Tanrı onlarla birlikteydi ve gücünü İsrail halkına vermişti. Karşılarına çıkan her orduyu yeniyor, her canlıyı öldürüyor ve bu bölgedeki kentleri birer birer ele geçiriyorlardı. Livna'dan sonra Lakiş üzerine yürüdüler ve bir günde bu kenti de ele geçirdiler. Yeşu kimseye acımıyordu, halkı ve kentteki bütün canlıları kılıçtan geçirdi ve hepsini öldürdü. Yahudi tarihinin en kanlı günleriydi, İsrailoğullarının kutsal toprakları ele geçirmek için yaptığı katliamlar tarih sayfalarına binlerce insanın kanıyla yazılıyordu. Bugünkü Filistin topraklarında korkunç savaşlar yaşanıyor, buradaki yerli halk tek tek kılıçtan geçiriliyordu.

Antik Filistin

Ardından Yeşu, İsrail halkıyla birlikte El Halil üzerine yürüyüp saldırıya geçti, kenti alarak herkesi öldürdü. Sonra geri dönüp Devir'e saldırdı, kısa sürede kenti ele geçirdi ve kralıyla

birlikte Devir'i ve köylerini alıp bütün halkı kılıçtan geçirdi; tek canlı bırakmadı, hepsini öldürdü. Bu kanlı savaşlar sonucunda Yeşu dağlık bölge Negev, Şefela ve dağ yamaçları dahil, buralardaki kralları yenilgiye uğratıp bütün Kenan Ülkesi'ni ele geçirdi. Kadeş-Barnea'dan Gazze'ye kadar, Givon'a kadar uzanan bütün Goşen bölgesini egemenliği altına aldı. Ona bu gücü veren Tanrı'ydı ve İsrail'in Tanrı'sı İsrail'den yana savaşmıştı. Nirengi noktası olarak bugünkü Kudüs alınırsa eğer, güneydeki bütün kent ve topraklar İsrailoğullarının eline geçmişti, artık savaşlar kuzeydeki topraklara ve kentlere uzanacaktı.

Bu arada olup bitenleri duyan Hasor kralı Yavin, çevre ülkelere haber gönderdi ve İsrailoğullarına karşı birlik çağrısı yaptı. Bu krallar bütün ordularıyla, kıyıların kumu kadar sayısız askerleriyle, çok sayıdaki at ve savaş arabalarıyla yola çıktı. İsraillilere karşı savaşmak üzere birleşerek Merom suları kıyısına gelip hep birlikte ordugâh kurdular. Ve Tanrı, Yeşu'ya buyurdu:

> *"Onlardan korkma! Onların hepsini yarın bu saatlerde İsrail'in önünde yere sereceğim. Atlarını sakatlayıp savaş arabalarını ateşe ver."*

Yeşu bütün ordusuyla birlikte Merom suları kıyısındaki kralların üzerine beklenmedik bir anda yürüyüp saldırıya geçti ve hepsini bozguna uğrattı. Kaçanları da Büyük Sayda'ya, Misrefot-Mayim'e ve doğuda Mispe Vadisi'ne kadar kovalayıp öldürdü; kimseyi sağ bırakmadı. Sonra geri dönüp Hasor'un üzerine yürüdü, kenti alarak oradaki bütün canlıları yok etti. Böylece Yeşu, dağlık bölgeyi, bütün Negev ve Goşen bölgesi, Şefela, Arava ve İsrail dağlarıyla bu dağların etekleri, Halak Dağı'ndan Hermon Dağı'nın altındaki Lübnan Vadisi'nde bulunan Baal-Gat'a varıncaya dek bütün toprakları hâkimiyeti altına aldı.

Yeşu, kutsal topraklarda hüküm süren krallarla uzun süre savaştı. Givon'da yaşayan Hivliler dışında, İsraillilerle barış anlaşması yapan bir kent olmadı. İsrailliler öbür kentlerin hepsini savaşarak aldı. Bundan sonra Anaklıların üzerine yürüdüler ve onları Yahuda ve İsrail'in bütün dağlık bölgelerinden söküp attılar, kentleriyle birlikte tümünü yok ettiler. Öyle ki İsraillilerin elindeki topraklarda hiç Anaklı kalmadı, yalnız Gazze, Gat ve Aşdot'ta yaşayanlardan sağ kalanlar oldu. Tanrı'nın Musa'ya söylediği gibi, sonunda Yeşu bütün ülkeyi ele geçirmiş ve İsrail oymakları arasında mülk olarak bölüştürmüştü. Kenan Ülkesi'nde İsrailoğulları hâkimiyeti başlamıştı artık...

Tevrat'a göre Tanrı vaadi topraklar (temsili)

Yahudi kaynaklarında İsrailoğullarının vaat edilmiş topraklara girişi bir bayram kutlaması olarak anlatılmaktadır. Bugüne "Tu Bişvat" denmektedir. Tu Bişvat'ın simgelediği anlam; kutsal topraklarda bulunan ağaçların korunması, yenilerin ekilmesi ve gelecek kuşaklara yemyeşil bir dünyanın miras bırakılmasıdır. Tora'da, tarım ve ekim ile ilgili birçok yasa vardır. Bu yasalar insanlara doğaya değer vermeyi, ziraatçiliğin genel kaidelerini öğretmeyi ve doğayla tarım arasındaki dengeyi sağlayabilmeyi anlatmaktadır. Tu Bişvat gününde ağaç fidanlarının dikilmesi bir gelenek halini almıştır. Bu bir dini bayram olmadığı için özel bir duası yoktur. Mısır'dan çıktıktan

sonra kutsal toprakları yurt edinmeye hazırlanan İsrailoğullarına Tora'da verilen Tanrısal emir şudur:

> *"Oraya gireceğiniz zaman, toprak kazanmak için girişeceğiniz savaşlar eğer uzarsa, oradaki ağaçlara kesinlikle zarar vermeyecek, korumaya alacaksınız. Onların meyvesini yiyebilecek, asla kesmeyeceksiniz. Siz her şeyi mükemmel bir şekilde bulduğunuz halde yine de gelecek nesiller için ekecek ve dikeceksiniz. Yaşınız ne olursa olsun, ömrünüzün yetip yetmeyeceğini düşünmeksizin dikeceksiniz ki sizden sonra yetişecek olan çocuklarınız da sizlerin diktiğinden yararlanacaktır."*[81]

İsrailoğullarının kutsal topraklar için yaptığı savaşların tarihi çok eskidir, dört bin yıl öncesi kadar. Ama aradan geçen bu dört bin yıl içinde Yahudiler bu tarihlerini hiç unutmamış, özel gün, ayin, Şabat, Sukot, Kippur, Purim diyerek hep geri dönüş özlemi içinde yaşamış ve çocuklarını bu umutla yetiştirmişlerdir...

Yıl 1917'dir, Osmanlı güney cephesinde İngilizlere karşı son savaşlarını yapmaktadır ve Kudüs henüz düşmemiştir: "... Trenle Kudüs'e gidiyorum. Cehennem vadisini geçmiştik. Kompartımanda sıcaktan, odun yakan lokomotifin bol, siyah dumanından bunalmıştım. Şam'dan beri zayıf, orta boylu, saçı kızıla yakın kumral, teni bembeyaz ve ölü gibi bir Yahudi genciyle seyahat ediyordum. Bana uzun uzun Siyonizm davalarından, Balat Yahudisiyle ideal Yahudinin farkından bahsetti. Yeni bir şey öğrenmek, bana o güne kadar kapalı ve karışık duran bir ruha yol bulabilmek için, bu adamın hususi kokusuna, en küçük menfaati için herkesi rahatsız eden bin telaşına katlandım. Çöl hattının Filistin hattından ayrıldığı Vadii Sarar istasyonuna yaklaştıkça, ağır ağır endişelendi. Trenler bu istasyonda saatlerce durur. Burada ne ağaç, ne yapı ne serin bir dakika vardır. Bir aralık dayanamayıp sordu:

---

81 Sevinon.

'Bugün tayyare gelir mi?'

'İhtimal gelir!'

Arkadaşım bu ihtimalin niçin olduğunu anlayamadı. İstasyonda altı saat kaldık. Ne güneşin bunaltan sıcağı ne bu gencin güneşi unutturan ağır, uzun, mufassal sualleri bitti. Hareket edip ilk yokuşa tırmanınca, ben değişen havadan, o kalbine tekrar dönen emniyetten dolayı bahtiyardık. Şen gözleriyle etrafına bakınıp asıl düşüncesini söyledi:

'Siz Siyonizme karşı mücadele etmekle aldanıyorsunuz, bu toprakları bizim kadar kimse imar edemez, çünkü bizim kadar kimse sevemez.'

Nefret etmiştim. 'Vadii Sarar'dan şimale gideceğinize, şarka dönseydiniz bir iki saat sonra birtakım top sesleri duyacaktınız. Siz bu topraklara buğday ekiyorsunuz, biz kanımızı ve kemiklerimizi gömüyoruz, demek istiyordum...'"[82]

82 Falih Rıfkı Atay, 150-151.

Kutsal Krallığa Doğru: Samuel ve Saul

İsrailoğullarının Mısır'dan çıkışı, vaat edilmiş topraklara gelişi, savaşlar ve kutsal toprakların ele geçirilip paylaşılmasından sonra ve de bu kuşaktan olanların hepsinin ölüp atalarına kavuşmasından sonra, Tanrı'yı tanımayan ve O'nun İsrail için yaptıklarını bilmeyen yeni bir kuşak yetişti. İsrailliler kötü olanı yaptılar, Baallara taptılar. Kendilerini Mısır'dan çıkaran atalarının Tanrı'sını terk ettiler. Çevrelerinde yaşayan ulusların değişik ilahlarına bağlanıp onlara taparak Tanrı'yı öfkelendirdiler. Ve Tanrı İsrailoğullarını sınamaya karar verdi:

> *"Madem bu ulus atalarının uymasını buyurduğum anlaşmayı bozdu ve sözümü dinlemedi, ben de Yeşu öldüğünde bu topraklarda bıraktığı ulusların hiçbirini artık önlerinden kovmayacağım. Ataları gibi özenle Tanrı'nın yolundan gidip gitmeyeceklerini görmek için onları bu uluslarla sınayacağım."*

Tanrı, saydığı bu ulusları hemen kovmamış, Yeşu'nun eline teslim etmeyerek ülkelerinde kalmalarına izin vermişti. Kenan'daki savaşların hiçbirine katılmamış olan İsraillileri sınamak ve hiç savaş deneyimi olmayan yeni kuşaklara savaş eğitimi vermek için Tanrı'nın dokunmadığı uluslar şunlardı: Beş Filist beyliği, bütün Kenanlılar, Saydalılar, Lübnan dağlarında yaşayan Hivliler. Böylece İsrailliler bu halkların arasında yaşadılar. Onlardan kız aldılar, kızlarını onların oğullarına verdiler ve onların ilahlarına taptılar. Bunun üzerine Tanrı, İsrail'e öfkelendi ve onları Aram-Naharayim

kralı Kuşan-Rişatayim'in eline teslim etti. İsrailliler sekiz yıl Rişatayim'in boyunduruğunda kaldılar. Ama yakarmaları üzerine onlara Tanrı, Otniel adında bir kurtarıcı çıkardı, İsraillileri iyi yönetti, onlar için savaştı. Ülke, Otniel'in ölümüne dek kırk yıl barış içinde yaşadı. Sonra İsrailliler Tanrı'nın gözünde yine kötü olanı yaptılar. Bunun üzerine Tanrı, Moab kralı Eglon'u onlara karşı güçlendirdi. Kral Eglon, Amorlularla Amaleklileri kendi tarafına çekerek İsrail'e saldırdı. Onları bozguna uğratarak Hurma kentini ele geçirdi. İsrailliler on sekiz yıl Moab kralı Eglon'un boyunduruğu altında kaldılar. Ama Tanrı'ya yakarmaları üzerine Tanrı onlar için Ehut adında bir kurtarıcı daha gönderdi.

Bundan sonrasında Nil'den Fırat'a Tanrı vaadi topraklarda savaşlar hüküm sürer. Günümüz Ürdün, Sina, Lübnan coğrafyasındaki yerli aşiretlerle çatışmalar devam ederken, asıl savaşlar İsrailoğulları ile Filistin beyleri arasında yaşanır. Ama İsrailoğulları hep Tanrı gözünde kötü olanı yapar, Tanrı her defasında bir kurtarıcı gönderir ve kurtarır; Ehut'tan sonra Şamgar, sonra Deborah, Gidyon, Avimelek, Tola, Yair, Yiftah, İvsan, Elon, Avdon, Şimşon (Samson)... Ne kadar zaman geçer bilinmez, ama geçen çok zamandır ve bir gün Samuel ortaya çıkar...

Samuel

Samuel büyürken Tanrı onun yanındaydı ve ona verdiği sözlerin hiçbirinin boşa çıkmasına izin vermemişti. Böylece Samuel'in bir peygamber olarak onaylandığını Dan'dan Beer-Şeva'ya kadar bütün İsrail anlamıştı. Tanrı, Şilo'da görünmeyi sürdürdü, orada sözü aracılığıyla kendisini Samuel'e tanıttı. Samuel'in sözü bütün İsrail'de yayıldı. Bir gün Samuel, İsrail halkını topladı ve onları Tanrı ile yapmış oldukları anlaşmaya sadık kalmaları için uyardı:

> "Eğer bütün yüreğinizle Tanrı'ya dönmeye istekliyseniz yabancı ilahları ve Aştoret'in putlarını aranızdan kaldırın. Kendinizi Tanrı'ya adayıp yalnız O'na kulluk edin. Tanrı da sizi Filistlilerin elinden kurtaracaktır."

Bunun üzerine İsrailoğulları, Baal ve Aştoret'in putlarını atıp yalnızca Tanrı'ya kulluk ettiler. Mispa'da toplanarak kuyudan su çekip Tanrı'nın önüne döktüler. O gün oruç tutarak, "Tanrı'ya karşı günah işledik," deyip af dilediler. Tanrı yine affetti, bir gün Filistliler saldırmaya kalkınca da Tanrı öyle korkunç bir sesle gürleyerek Filistlileri şaşkına çevirdi ki hepsi geri dönüp kaçtılar, bozguna uğradılar, İsrailliler de onları Beytkar'ın altına kadar kovalayıp öldürdü. Yenilgiye uğrayan Filistliler bir daha İsrail topraklarına saldırmadılar. Ekron'dan Gat'a kadar işgaldeki kentler İsrail'e geri verildi ve sınır toprakları da kurtarıldı. Samuel yaşlanınca oğullarını İsrail'e önder atadı. Beer-Şeva'da görev yapan ilk oğlunun adı Yoel, ikinci oğlunun adıysa Aviya'ydı. *Tevrat*'ta "Beer-Şeva" olarak geçen yer günümüzdeki Filistin'in "Beersheba" kentidir. 19 Ağustos 2012 günü, İsrail'in bu kentteki Beersheba Camisi'nde içkili bir festival düzenleyeceği haberi bir çığ gibi yayıldı kamuoyuna, kutsalın nasıl çatışmaya dönüşebileceğini gösterebilmek için size sunulmuştur: "Beerşeba

Belediyesi, bu yıl altıncısı düzenlenecek ve iki gün sürecek içki festivalinin 5 Eylül'de Beersheba Camisi'nde yapılacağını duyurmuştu. Festivale içki üretimi yapan 30 İsrail şirketinin katılacağı açıklanmıştı. Organizatörlerin verdiği bilgiye göre, caminin olduğu yere masalar ve sandalyeler konulacak, festival akşamlarında İsrail'in meşhur sanatçılarının katılımıyla müzik programı düzenlenecek. Cami, Osmanlı döneminde görev yapan Beersheba kaymakamı Asıf Bey zamanında inşa edildi."[83]

Samuel'in oğulları onun yolundan yürümediler. Aksine haksız kazanca yönelip rüşvet aldılar, yargıda yan tuttular. Bu yüzden İsrail'in bütün ileri gelenleri toplanıp Rama'ya, Samuel'in yanına geldi ve ona çağrıda bulundular:

> "Bak, sen yaşlandın. Oğulların da senin yolunda yürümüyor. Şimdi, öteki uluslarda olduğu gibi, bizi yönetecek bir kral ata."

Ne var ki "Bizi yönetecek bir kral ata," demeleri Samuel'in hoşuna gitmedi, kâhinler vardı, önderler vardı, bir krala gerek yok, diye düşünüyordu. İsrail halkı ısrarlı olunca da gidip Tanrı'ya danışmaya karar verdi. Tanrı onu dinledi ve karar verdi:

> *"Halkın sana bütün söylediklerini dinle. Çünkü reddettikleri sen değilsin; kralları olarak beni reddettiler. Onları Mısır'dan çıkardığım günden bu yana bütün yaptıklarının aynısını sana da yapıyorlar. Beni bırakıp başka ilahlara kulluk ettiler. Şimdi onları dinle. Ancak onları açıkça uyar ve kendilerine krallık yapacak kişinin onları nasıl yöneteceğini söyle."*

Samuel, Tanrı'nın bu buyruğu üzerine halkı topladı. İsraillileri yönetmek üzere bir kralın atanacağını onlara

83 *Vatan* gazetesi.

duyurdu. Ancak koşulları çok ağırdı; halk krala asker verecek, çocukları onun hizmetinde çalışacak, krala vergi ödenecek, sonuçta halk kralın kölesi olacaktı. Samuel, İsrail'de bir krallığın getireceği sonuçları karşısında toplanmış olan halka tek tek anlattı:

> "Size krallık yapacak kişinin yönetimi şöyle olacak: Oğullarınızı alıp savaş arabalarında ve atlı birliklerinde görevlendirecek. Onun savaş arabalarının önünde koşacaklar. Bazılarını biner, bazılarını ellişer kişilik birliklere komutan atayacak. Kimisini toprağını sürüp ekinini biçmek, kimisini de silahların ve savaş arabalarının donatımını yapmak için görevlendirecek. Kızlarınızı ıtriyatçı, aşçı, fırıncı olmak üzere alacak. Seçkin tarlalarınızı, bağlarınızı, zeytinliklerinizi alıp hizmetkârlarına verecek. Tahıllarınızın, üzümlerinizin ondalığını alıp saray görevlileriyle öbür hizmetkârlarına dağıtacak. Kadın erkek kölelerinizi, seçkin boğalarınızı, eşeklerinizi alıp kendi işinde çalıştıracak. Sürülerinizin de ondalığını alacak. Sizler ise onun köleleri olacaksınız. Bunlar gerçekleştiğinde, seçtiğiniz kral yüzünden feryat edeceksiniz. Ama Tanrı o gün size karşılık vermeyecek."

Ne var ki halk Samuel'in sözünü dinlemek istemedi ve kral atanması için ısrar etti:

> "Hayır, bizi yönetecek bir kral olsun. Böylece biz de bütün uluslar gibi olacağız. Kralımız bizi yönetecek, önümüzden gidip savaşlarımızı sürdürecek."

Halkın bu ısrarı karşısında Samuel yeniden Tanrı'nın huzuruna çıktı ve İsrail'e bir kral gerekip gerekmediğine Tanrı'nın karar vermesini istedi:

"Ey Samuel. Onların sözünü dinle ve başlarına bir kral ata!"[84]

Samuel kararsızdı, hâlâ bu işin yürümeyeceğini, İsrail'e bir kralın gerek olmadığını düşünüyordu. Halk ise kararından vazgeçmemiş, ısrarla bir kral istiyordu. Olan biteni gören ve izleyen Tanrı bir gün Samuel'e seslendi ve Saul'u kral olarak seçtiğini bildirdi:

"İşte sana sözünü ettiğim adam! Halkıma o önderlik edecek!"

Kral Saul (temsili)

Yıl MÖ 1.020'dir, günümüzden yaklaşık üç bin yıl öncesi bir zaman. Samuel, İsrail'e Tanrı tarafından Saul'un kral olarak seçildiğini bildirdi. Krallığın ilkelerini açıklayıp bunları kitap haline getirerek Tanrı'nın önüne koydu. Sonra herkesi evine gönderdi, Saul da kendi evine döndü ve Tanrı'nın yüreklendirdiği yiğitler ona eşlik ettiler.

Saul, İsrail'e kral atandıktan sonra, başta Filistliler olmak üzere her yandaki düşmanlarına karşı savaştı. Gittiği her yerde zafer kazandı; Amaleklileri yenilgiye uğrattı ve İsraillileri düşmanın yağmasından kurtardı. Saul'un Yonatan, Yişvi ve Malkişua adında üç oğlu ve Merav ve Mikal adında iki kızı vardı. Ordusunun başkomutanı amcası Ner oğlu Avner'di. Saul yaşamı boyunca Filistlilerle kıyasıya savaştı ve nerede yiğit, güçlü birini görse, kendi ordusuna kattı. Ve bir gün Tanrı, İsrail'e komşu olan Amaleklilere çok öfkelendi. Çünkü onlar

84 Tanah/ 1. Samuel: 8.

Mısır çıkışı sonrasında, İsrailoğulları Kenan Ülkesi'ne geldiği vakit karşı koymuşlardı. Bu yüzden Tanrı onları cezalandırmaya karar vermişti. Samuel'e seslendi ve kararını bildirdi. O da hemen Kral Saul'u çağırıp Tanrı'nın buyruklarını bildirdi:

"Tanrı diyor ki: *'İsraillilere yaptıkları kötülükten ötürü Amaleklileri cezalandıracağım. Çünkü Mısır'dan çıkan İsraillilere karşı koydular. Şimdi git, Amaleklilere saldır. Onlara ait her şeyi tümüyle yok et, hiçbir şeyi esirgeme. Kadın erkek, çoluk çocuk, öküz, koyun, deve, eşek, hepsini öldür.'"*

Saul hemen ordusunu Telaim kentinde topladı; yaklaşık iki yüz bin yaya askerin yanı sıra Yahudalılardan da on bin kişi vardı, büyük bir orduydu bu. Ordusuyla Amalek kentine vardı ve kenti kuşatıp vadide pusu kurdu. Büyük bir savaş başladı, Tanrı'nın yardımıyla Saul, Amaleklileri yendi, halkın tamamını kılıçtan geçirdi, ama Kral Agak'ı sağ bıraktı. Oysaki Tanrı hepsinin öldürülmesini buyurmuştu. Bir de onların en iyi koyunları, sığırları, besili danaları, kuzularını esirgeyip öldürmeyince, gökyüzünden durumu izleyen Tanrı çok öfkelendi ve bu öfkesini Samuel'e anlattı:

"Saul'u kral yaptığıma pişmanım. Beni izlemekten vazgeçti. Buyruklarımı yerine getirmedi."

Tanrı, Saul'u İsrail kralı yaptığına pişmandı...

İKİNCİ BÖLÜM

KUTSAL KRALLIK, TAPINAK VE SEMBOLLERİ

İsrail'in Şifreleri

4.000 yıl önceki İsrailoğullarının kutsalları, kutsal kavram ve sembolleri vardı. Bunların başında Süleyman Mabedi ya da İbranice adıyla Bet-Amikdaş, Davut Yıldızı ve kutsal ışık Yedi Kollu Şamdan yer alıyordu. İsrailoğullarının kutsal on iki kabilesi vardı: Reuben, Zebulun, Levi, Şimon, Yahuda, İssakar, Gad, Dan, Naftali, Aşer ve Yusuf'un başı çektiği oymaklar. Ayrıca kutsal insan ve yer isimleri de önemliydi İsrailoğulları için: İbrahim, Yusuf, Yakup, İsrael, Moşe, Şelome, Yerüşalim, Siyon, Mahanayim, Davut gibi. Bu kutsal kavram ve semboller İsrailoğullarını işaret etmekte ve *Tevrat*'ta yer alan kutsal hedefleri belirtmekteydi, vaat edilmiş topraklar gibi. Binlerce yıl önce ortaya çıkmış olan bu kavram ve semboller aynı zamanda İsrailoğullarının gelecek yol haritasını da çizmekteydi; Tanrı vaadi toprakların ele geçirilmesi, Kudüs merkezli büyük İsrail krallığının kurulması gibi.

Binlerce yıl öncesinden dönüp günümüze geldiğimizde, karşımızda şimdi bir İsrail var, merkezi Kudüs'tür ve vaat edilmiş toprakların bir kısmında yeni bir İsrail devleti kurulmuştur. Bu durumda eski İsrailoğulları ile yeni İsrailoğulları arasında din, inanç, toprak ve kutsallar açısından bir fark mıdır, bunu çözmemiz gerek. Eğer fark varsa yeni İsrail'in yeni değerleri ortaya çıkarılmalı, bunun üzerinden bir strateji geliştirmeli ve Ortadoğu'da Türkiye'nin izlemesi gereken siyaset belirlenmelidir. Ama fark yoksa, mutlaka 4.000 yıl öncesine gidip

eski İsrailoğulları için aynı yol izlenmeli ve çıkacak sonuçlara göre hareket edilmelidir.

Biz bu okuduğunuz bu satırlara kadar, eskinin defterlerini açarak eskinin kutsallarını gözler önüne sermeye çalıştık. Bu noktadan sonra yeni İsrailoğullarına bakarak geleceği tahmin etmek artık bir kehanet olmayacaktır, yeter ki yenilerin kutsallarının ne olduğu iyi bilinsin. Çünkü bu kutsallar bir şifredir, bu şifreleri çözerek sonuca ulaşmak mümkündür. Bunu yapabilmenin en kestirme ve sade yolu da 1948'de kurulan İsrail devletinin kuruluş bildirgesine bakmak ve ardından kullandığı kavram ve sembolleri yan yana getirmektir. Şifreleri çözecek olan *Tevrat*'a ait sembollerdir. Bu sembollerin ne olduğu İsrail'in kuruluş bildirgesinde yer almaktadır. İsrail Enformasyon Merkezi tarafından yayımlanan bir kitapta bu bildirge tüm kamuoyuna açıklanmıştır:

"... Eretz İsrael (İsrail Toprağı) Yahudi halkının doğum yeriydi. Burada onların manevi, dini ve siyasi kimliği şekillendi. Burada onlar ilk defa devlet kurdular, milli ve evrensel anlamı olan kültürel değerler yarattılar ve dünyaya ebedi Kitaplar Kitabını verdiler... Yahudiler nesiller boyunca eski ata topraklarına yeniden yerleşmek için uğraştılar... çölleri yeşerttiler, İbrani dilini canlandırdılar, köyler ve şehirler inşa ettiler, kendi ekonomisine ve kültürüne hâkim olan, barışı seven fakat kendini savunmayı da bilen, canlı bir toplum meydana getirdiler... İsrail devleti, Yahudi göçüne açık olacak... tüm vatandaşlarının menfaati için ülkenin kalkınmasına hizmet edecek; İsrail peygamberlerince tasavvur edildiği gibi, hürriyet, adalet ve barış üzerine dayalı olacak; din, ırk veya cinsiyet farkına bakılmaksızın tüm vatandaşlarına sosyal ve siyasi haklarda tam eşitlik temin edecek; din, vicdan, dil, eğitim ve kültür hürriyetini garanti edecek; tüm dinlerin kutsal yerlerini koruyacak ve Birleşmiş Milletler Anayasası'nın ilkelerine sadık olacaktır. Barış ve iyi komşuluk teklifiyle elimizi tüm komşu devletlere ve

onların halklarına uzatıyoruz ve kendi toprağında yerleşmiş olan egemen Yahudi halkıyla işbirliği ve yardımlaşma bağları kurmak için onlara çağrı yapıyoruz. (İsrail devletinin Kuruluş Bildirgesi'nden)..."[85]

Görünürde doğal olan bu bildirgenin satır aralarına bakıldığında İsrailoğulları, bu yeni devletin kuruluşuna kadar geçen sürede Nil'den Fırat'a olan coğrafyayı vaat edilmiş topraklar olarak nitelerken, şimdi ise Yahudi halkının doğduğu bir anayurt olarak nitelemektedirler. Bu bildirgede geçen, *"İsrail, Yahudi halkının doğum yeriydi"* vurgusu apaçıktır. Öncesinde vaat edilmiş olan bu topraklar, şimdi ise anayurt haline getirilmiştir. Bu da İsrail'in bu toprakları "bir Tanrı vaadi" olmaktan çıkararak artık kayıtsız ve şartsız sahiplendiğini işaret etmektedir. Filistin yurdu İsrail'in anayurdu değildir, çünkü İsrailoğulları İbrahim önderliğinde Yukarı Mezopotamya'dan Filistin'e göç etmiş göçebe bir halktır. Onlar konar göçerken Filistinliler Kenan Ülkesi'nin öz sahipleri olarak bu topraklarda yaşamaktaydı, halen de yaşamaktadır, hiçbir zaman da bu toprakları terk etmemişlerdir.

Kutsal kitap *Tevrat* açıktır; İsrailoğulları önce Harran'dan El Halil'e, oradan da kıtlık yüzünden Mısır'a göç etmiş, dört yüz otuz yıl süren bir ikametten sonra Tanrı'nın yardımıyla çıkıp bu topraklara gelerek Kenan Ülkesi'ni ele geçirmiştir. O dönemde bu toprakları savaşla alırken, şimdi ise Birleşmiş Milletler kararı ile gelip oturmuştur. Bu şekil bir işgal, İsrail'e "anayurt" demek hakkını vermez. Kaldı ki İsrail resmi kaynakları belki bilerek ya da bilmeden bu gerçeği kendi yayınlarında itiraf etmişler:

"... İsrail, Akdeniz'in güneydoğu kıyısında küçük, dar, yarı-kurak bir ülkedir. Yaklaşık 35 asır önce, Yahudi halkı göçebe hayat tarzını terk edip İsrail toprağına yerleştiğinde ve bir

85 İsrail Hakkındaki Gerçekler, 71-72.

millet olduğunda tarih sahnesine girdi. Yıllar boyunca, toprak çeşitli isimlerle tanınmıştır– Eretz Yisrael (İsrail Toprağı); Kudüs'teki tepelerden biri olan ve zamanla hem bu şehri hem de bir bütün olarak İsrail toprağını temsil eder hale gelen Sion; Philistia adından türemiş ve ilk defa Romalılarca kullanılmış olan Filistin; Vaat Edilmiş Toprak ve Kutsal Toprak bunlardan sadece birkaçıdır. Ancak bugün çoğu İsrailli için ülkenin adı sadece Ha'aretz, yani Toprak'tır."[86]

Philistia

Buna karşılık İsrail'in ortaya çıkıp Filistin için "anayurt" demesi, gelecekte izleyeceği siyaseti işaret etmesi açısından önemlidir. Bu siyasetin de hedefi, doğal olarak Filistin ve Filistinliler olacaktır. Ayrıca, "İlk defa devlet kurdular," mesajında geçen ilk devlet sözü Davut zamanındaki Büyük İsrail Krallığı'nı işaret etmektedir ki bu da İsrail'in Nil-Kudüs-Babil ekseninde geçen 4.000 yıllık tarihine bütünüyle sahip çıkmakta olduğunu gösteren şifrelerdir. Öyleyse ya tarih tekerrür edecek ya da ABD gücü kullanılarak tekerrür ettirilmeye çalışılacak anlamındadır.

Bildirgede yer alan bir başka vurgu ise şudur: *"Yahudilerin dini ve siyasi kimliği şekillendi"* demek başta *Tevrat* olmak üzere

86 İsrail Hakkındaki Gerçekler, 95.

Tanah'a bağlı kalınacak demektir. Bu da şu ana kadar anlatılan Yahudi tarihine yazılmış Tanrı vaadi ve buyruğu olarak ne varsa, İsrail'in bunu gerçekleştirmek yolunda bir siyaset izleyeceğinin açık bir mesajıdır. Bu da demektir ki Nil'den Fırat'a uzanan Büyük İsrail hayali ile Tanrı Krallığı'nın gerçekleşebilmesi için bölgede yeni kutsal oyunlara girişilecektir. Bunun içerisinde tapınağın üçüncü kez yapılması vardır, Filistin halkının yok edilmesi vardır ki bu durum büyük, belki de kutsal bir savaşın ayak sesleri olarak yorumlanabilir. Çünkü Süleyman Mabedi'ni yapmak demek, Mescid-i Aksa'yı yıkmak demek anlamına gelir ve bu doğal olarak kutsallar arasında bütün coğrafyayı kaplayacak bir savaşın işareti olur.

Ortada Ağlama Duvarı, sağda Mescid-i Aksa, solda Kubbet-üs-Sahra

Günümüzde hiç dile getirilmeyen bu konu, aslında önceki yıllarda sıkça vurgulanmaktaydı, ama devir değişti, artık gündeme taşınmaz oldu, işte eskiyi işaret eden bir haber: "... Mescid-i Aksa'nın çevresinde yıllardır sürdürdükleri kazılarla kendilerine ait eski mabedin kalıntılarına ulaştıklarını belirterek kendilerince Hz. Süleyman Mabedi'nin krokisini bile çıkarmışlar. Krokiye göre, gerek Mescid-i Aksa'nın gerekse Kubbet-üs-Sahra'nın yıkılması gerekiyor. Mescid-i Aksa'nın altında yürütülen kazılarla da eskimabet hakkında daha fazla bilgi ve delil toplamak, Mescid-i Aksa'nın altını oyarak küçük bir sarsıntıyla çökmesini sağlamak gayesini güdüyorlar.

Bunun sebebi Yahudilerin direkt olarak Mescid-i Aksa'yı yıkmaya cesaret edememeleri. Selahattin Eyyubi (r.a.) tarafından 1187'de Mescid-i Aksa'ya konan muhteşem minberi 1967 yılında çıkardıkları yangınla yok eden Yahudiler, İslam ülkelerinden beklenmedik bir tepki görmüşlerdi. Hatta 'minber yakma' hadisesi bugün İKT olarak bilinen İslam Konferansı Teşkilatı'nın temellerinin de atılmasına vesile olmuştu. İslam ülkeleri ilk defa 22-25 Eylül 1969'da Fas'ın Rabat şehrinde bir araya gelerek minber yakma hadisesini görüşmüş, İsrail toplu olarak kınanırken, İslam Konferansı Teşkilatı'nın da kurulması kararlaştırılmıştı..."[87]

İsrail'in kuruluş bildirgesinde geçen *"İsrail Yahudi göçüne açık olacak,"* vurgusu ise tüm dünyada yaşayan Yahudilerin Kudüs merkezli İsrail'de toplanması için açık bir çağrıdır. 4.000 yıllık tarihi ve bu tarih içerisinde din ve etnik kimliğe bağlılığı ile dikkati çeken Yahudi nüfusu, bu özellikleri dolayısıyla bilinenin çok daha fazla üstündedir. En başta dört yüz otuz yıl Mısır'da yaşamışlar, ama Mısır'dan Filistin'e göç edenlerin sayısı 603.550'dir, bu da Mısır'da saklı ve önemli bir Yahudi nüfusunun olduğunu düşündürmektedir. Aynı şekilde yaklaşık 30.000 Yahudi yetmiş yıl Babil'de (Irak) sürgünde yaşamış, okul, havra açıp Irak toplumunda kendilerine yer bularak varlıklarını sürdürmüşlerdir. Ama Babil sürgününden dönenlerin sayısı 42.360 olduğuna göre, Irak'ta da saklı bir nüfusun olduğu açıktır. Barzani'nin Yahudi olduğuna ilişkin yayınları hatırlayınız. Bu örnekleri dünyanın her yerine dağılmış Yahudiler için de çoğaltmak mümkündür, özellikle Türkiye'deki Yahudiler için. 1492 İspanya'dan kovulduklarında Yahudilere kapılarını açan tek ülke Osmanlı'dır, yani günümüz Türkiye'si. Dolayısıyla Türkiye'de de saklı bir nüfus olduğunu düşünmek

87 *Aksiyon* dergisi.

bu tarihi süreç çerçevesinde mümkündür. Bu durumda dünyadaki saklı tüm Yahudi nüfusu kutsal topraklara doğru bir göç dalgası gerçekleştirdiğinde, bugünkü İsrail haritasının bu nüfusa yetmeyeceğinden, gelecekteki İsrail politikasının yayılmacı temeller üstüne inşa edileceğini şimdiden söylemek bir kehanet olmayacaktır.

Bildiriye bir başka açıdan bakıldığında, "İsrail peygamberlerince tasavvur edildiği gibi" vurgusu gelecek süreçte Filistinlilere yönelik ağır saldırıların olacağını şimdiden işaret etmektedir. Hatırlayınız, İsrailoğullarının Sina Dağı'ndan vaat edilmiş topraklara doğru yola çıkmadan önce, Musa'nın yapmış olduğu konuşmayı:

> "Tanrı'nız mülk edinmek üzere gideceğiniz ülkeye sizi götürdüğünde, önünüzden birçok ulusu kovacak. Tanrı'nız bu ulusları elinize teslim ettiğinde, onları bozguna uğrattığınızda, tümünü yok etmelisiniz. Bu uluslarla anlaşma yapmayacaksınız, onlara acımayacaksınız. Kız alıp vermeyeceksiniz. Kızlarınızı oğullarına vermeyeceksiniz; oğullarınıza da onlardan kız almayacaksınız. Çünkü onlar oğullarınızı beni izlemekten saptıracak, başka ilahlara tapmalarına neden olacaklardır. O zaman Tanrı size öfkelenecek ve sizi çabucak yok edecek. Onlara şöyle yapacaksınız: Sunaklarını yıkacak, dikili taşlarını parçalayacak, Aşera putlarını devirecek, öbür putlarını yakacaksınız."[88]

"Tüm dinlerin kutsal yerlerini artık İsrail'in koruyacağı" yolunda yapılan açıklaması ise Kudüs'ün İsrail'in daimi ve ebedi başkenti olacağını işaret etmesi açısından dikkate alınması gereken bir diğer husustur. Zaten daha 50'lerde (23 Ocak 1950) İsrail Parlamentosu toplanarak Kudüs'ü *"baş şehri"* ilan etmiştir. 1980'de çıkardığı ikinci bir yasayla daimi baş şehir ilan ederek

88 Tanah/ Tevrat, Tesniye: 7:1-11.

Kudüs Yasası çıkarmıştır, istediği kadar BM kınasın, halen de başkentidir. Raporlara geçen tarihi bir kayda bakınız:

"30 Temmuz 1980 - İsrail Parlamentosu kabul ettiği bir yasayla Kudüs'ü İsrail'in daimi başkenti ilan etti. Türkiye yasayı kınadığını açıkladı. 28 Ağustos 1980 - Türkiye, kamuoyundan gelen tepkiler sebebiyle Kudüs Konsolosluğu'nun kapatıldığını açıkladı."[89]

Daha geçenlerde Obama'nın rakibi ABD başkan adayı, "*Kudüs İsrail'in başkenti olacaktır.*" diye açıklama yapmıştı, bir de buna bakınız:

"ABD'de kasım ayında yapılacak başkanlık seçimlerinde Cumhuriyetçilerin adayı olması beklenen Mitt Romney, İsrail ziyaretinde Ortadoğu'yu kana bulayan Bush'u övdü, Kudüs'ün hep İsrail'in başkenti olarak kalacağını iddia etti... Romney, Kudüs'te yaptığı konuşmadaysa, 'Kudüs, İsrail'in başkentidir ve hep başkenti olarak kalacaktır,' dedi. Başkan seçilirse İsrail'i asla eleştirmeyeceğini vurgulayan Romney, bir araya geldiği İsrail başbakanı Netanyahu'yu çok sevindirdi."[90]

Buradan da açıkça görülmektedir ki İsrail söylediğini yapmaktadır, dolayısıyla ciddiye alınması gereken bir ülkedir. Bildiride geçen "barış, kardeşlik, huzur" gibi sözler laf olsun beri gelsin misalinden boş laflardır, İsrail devletinin sembolü olan Yedi Kollu Şamdan'daki zeytin dalları barış ve kardeşliği ifade etmeye yetmemektedir.

İsrail devlet sembolü Yedi Kollu Şamdan

89 Stratejik Düşünce Enstitüsü, Türkiye-İsrail İlişkileri.
90 *Yeni Şafak Gazetesi*, 30.07.2012.

Yeni İsrailoğullarını anlayabilmek ve Nil-Fırat stratejisini açığa çıkarabilmek için kurulan bu yeni devletin sembollerine de bakılmalıdır. İsrail devleti 1948'de kuruldu ve ulusal bayrağındaki sembol Davut Yıldızı'dır. İsrail resmi kaynağında bu yıldız *"İsrail devletinin bayrağı ortasında mavi bir Davut Yıldızı ile Yahudi dua atkısının (tallit) örneğine dayanır,"* şeklinde ifade edilmiştir. Davut, Yahudi tarihinde Büyük İsrail Krallığı'nı kuran ve tarihte ilk kez Kudüs'ü merkez ve başkent yapan kişidir. Kral Davut'un İsrail'i, Yahudilerin yeryüzünde kurmuş olduğu tek, en büyük ve en güçlü krallıktır. Ayrıca Davut, Filistinlilere karşı geçmişte yapılmış olan savaşların galibiyet sembolüdür; Filistinli dev Golyat'ı sapan taşı ile yenerek gücünü göstermiş ve elinden ünlü kalkanını alarak İsrail'in koruyucu sembolü haline getirmiştir. Dolayısıyla İsrail'in Davut Yıldızı'nı ulusal bayrağının sembolü yaparak dünyaya vermek istediği mesaj açıktır; bu krallığı yeniden kurmak ve Filistinlileri yok etmek.

Peki ya, İsrail devletinin sembolünün ne olduğunu hiç düşündünüz mü? Menorah, evet, yani Yedi Kollu Şamdan. İsrail resmi kaynakları bu sembolü, *"İsrail devletinin resmi amblemi bir şamdandır. Bunun şeklinin, antik çağdan bu yana bilinen bir bitki olan, yedi dallı Moriah'tan türediği söylenir. Her iki yandaki zeytin dalları İsrail'in barış özlemini temsil eder,"* şeklinde açıklamaktadır. Menorah kutsal ışıktır ve bu kutsal ışığın İsrail'in Tanrı krallığına giden yolunu aydınlatacağına inanıldığı göz önüne alınırsa eğer, yanındaki barışı temsil eden zeytin dallarının bir işe yaramayacağı oldukça açıktır. Peki, ya yeni İsrail'in milli marşına ne demeli, bir dinleyiniz: *"Kalbinin derinliğinde, bir Yahudinin gönlü hasret çektikçe ve bir göz doğuya doğru, Sion'a doğru baktıkça, ümidimiz henüz kayıp değildir, kendi toprağımızda, Sion ve Kudüs'ün toprağında özgür bir halk olmanın iki bin yıllık ümidi..."*

Bir İsrail posta pulu

Siyon, kutsal kitap *Tanah/Tevrat*'ta geçen Nil'den Fırat'a kadar uzanan coğrafyadır. Kudüs bu coğrafyanın başkentidir. Kudüs merkezli Nil-Fırat'ta kurulacak hâkimiyet ister eski ister yeni İsrailoğullarının iki bin yıllık ümididir, Davut zamanındaki Büyük İsrail Krallığı'nı yeniden kurma ümidi. Bu ümit içerisinde Roma işgalinde yıkılan Süleyman Mabedi'nin (Kutsal Tapınak) üçüncü kez yapılması da var. Bu bir milli marştır, dolayısıyla İsrail devleti var oldukça bu ümit de hep var olacaktır. Belki her şey açık ve gözlerimizin önünde, ancak biz görmek istemiyoruz gibi. Her yol Siyon'a ve Siyon üzerinden Kudüs'e çıkıyor. Dolayısıyla İsrail'in Ortadoğu coğrafyasında ne yapmak istediğini araştırırken ısrarla vurgulamaya çalıştığımız gibi, belirlemiş olduğu ulusal ve kutsal semboller mutlaka dikkate alınmalıdır.

İsrail ordusunun temel savaş doktrini de izlediği siyasetine paralel olarak saldırı prensibine dayanmaktadır ve bu husus İsrail resmi kaynaklarında da belirtilmektedir: "Başarılı olmasını sağlamak için İSK'nin[91] stratejik düzeyde doktrini savunmaya dayanır, taktikleri ise saldırıya yöneliktir. Ülkenin arazi derinliğine sahip olmadığı dikkate alınırsa, İSK gerekli olduğunda hareket önceliğini almak ve saldırıya uğradığı takdirde muharebeyi süratle düşmanın arazisine taşımak zorundadır. Asker sayısı bakımından her zaman düşmanlarının gerisinde olduğu halde, İSK ileri silah sistemleri konuşlandırmak yoluyla bir kalite avantajını sürdürmektedir. Bu sistemlerin

91 İSK: İsrail Savunma Kuvvetleri.

birçoğu ülkenin kendi özel ihtiyaçlarına göre İsrail'de geliştirilmiş ve üretilmiştir."[92]

İsrail işgalindeki Golan tepeleri

Golan tepesindeki su kaynakları

Bu noktaya kadar yapmış olduğumuz tespitlerin ışığında 1948'de kurulan yeni İsrail devletinin; kutsalları, tarihi, inançları, amaçları, hedefleri düşünüldüğünde kutsala ulaşmak için izleyeceği siyasetin eski İsrailoğulları ile birebir aynı yolda olduğunu artık söylemek mümkündür.

92 İsrail Enformasyon Merkezi

Tanrı Konutu, Buluşma Çadırı: Sina Dağı

Günümüzde Ağlama Duvarı olarak bilinen Süleyman Mabedi'nin tarihi, İsrailoğullarının Sina Dağı'nda Tanrı ile yaptığı anlaşmaya dayanmaktadır. Tanrı bu dağda Musa'ya görünmüş ve kendisi için bir konut, kutsal çadır ya da buluşma çadırı yapılmasını istemiştir. Çadır yapılmış ve İsrailoğullarının çölde geçirdikleri kırk yıl boyunca anlaşma levhaları ve sandığı ile birlikte omuzlarda taşınmıştır. Tanrı vaadi kutsal topraklar ele geçirilip kutsal krallıklar kurulduktan sonra, Süleyman döneminde Kutsal Mabet inşa edilmiş ve bu çadırın içindekiler mabede getirilmiştir. Bakınız bundan sonraki olaylar nasıl gelişir; Sina Dağı'ndaki Buluşma Çadırı'ndan Kudüs'teki Birinci Tapınak'a kadar...

Sina Dağı'nda İsrailoğulları (temsili resim)

İsrailoğullarının Sina Çölü'ne varışları üç ay zaman almıştı. Orada Sina Dağı'nın karşısında konaklamışlar, Musa, Sina Dağı'na çıkarak Tanrı ile konuşmuş ve anlaşma yapmıştı. İsrailoğulları Tanrı'nın koruyuculuğunda olacaktı, ama Tanrı'nın da şartları vardı. Örneğin kutsal topraklara ilişkin vaadine karşılık sünnet şartı getirilmişti. İsrailoğulları artık putlara tapmayacak,

Tanrı yolundan ayrılmayacak ve On Emir'de belirtilen bütün buyruklara harfiyen uyacaktı. Ancak İsrailoğulları hemen Tanrı yolundan dönerek altın bir buzağıya tapmaya başlamıştı. Bunun üzerine Tanrı öfkelenmiş, ama onları affederek yeni bir anlaşma yapmıştı. Tanrı ile yapılan anlaşmanın üç ana sembolü vardı; iki adet anlaşma levhası, bu levhaların içine konulacağı sandık ve üstünde taşınacağı masa. Tanrı bu semboller üzerinde önemle duruyor, her birinin bizzat kendisinin buyuracağı özelliklerde yapılmasını istiyordu. Ayrıca Tanrı'nın yeryüzüne indiğinde kalacağı bir konutu yoktu. Şimdi anlatacağımız olaylar Sina Dağı'nda geçmektedir...

Tanrı, Musa'ya görünerek kendisi için taş ve topraktan bir sunak yapılmasını istedi:

> *"Ey Musa! İsraillilere de ki: 'Göklerden sizinle konuştuğumu gördünüz. Benim yanım sıra başka ilahlar yapmayacaksınız, altın ya da gümüş ilahlar dökmeyeceksiniz. Benim için toprak bir sunak yapacaksınız. Yakmalık ve esenlik sunularınızı, davarlarınızı, sığırlarınızı onun üzerinde sunacaksınız. Adımı anımsattığım her yere gelip sizi kutsayacağım. Eğer bana taş sunak yaparsanız, yontma taş kullanmayın. Çünkü kullanacağınız alet sunağın kutsallığını bozar. Sunağımın üzerine basamakla çıkmayacaksınız. Çünkü çıplak yeriniz görünebilir.'"*[93]

Bu yeryüzünde Tanrı için yapılacak ilk sunak olacaktı. Bu yüzden Tanrı sunağın yapımı üzerinde önemle duruyor ve her bir parçasının nasıl yapılacağını, nasıl döşeneceğini birer birer Musa'ya anlatıyordu:

> *"Tanrı'nın konutunu on perdeden yap. Perdeler lacivert, mor, kırmızı iplikle özenle dokunmuş ince ketenden olsun, üzeri keruvlar'la ustaca süslensin. Her perdenin boyu yirmi sekiz, eni dört arşın olmalı. Bütün perdeler aynı ölçüde olacak.*

---

93 Çıkış: 20: 22/26.

Perdeler beşer beşer birbirine eklenerek iki takım perde yapılacak. Birinci takımın kenarına lacivert ilmekler aç. Öbür takımın kenarına da aynı şeyi yap. Birinci takımın ilk perdesiyle ikinci takımın son perdesine ellişer ilmek aç. İlmekler birbirine karşı olmalı. Elli altın kopça yap, perdeleri kopçalayarak çadırı birleştir. Böylece konut tek parça haline gelecek.'"

Tanrı konutunun üzerine çadır çekilecek ve bu çadır keçi kılından olacaktı. Yanlardan sarkan perdeleri konutu örtecek şekilde uzun olacak ve kılıfları kırmızı renkte koç derisinden yapılacaktı. Tanrı, Musa'yı karşısına alarak konutu örtecek çadır için ne istediğini de açıkladı:

"Konutun üstünü kaplayacak çadır için keçi kılından on bir perde yap. Her perdenin boyu otuz, eni dört arşın olacak. On bir perde de aynı ölçüde olmalı. Beş perde birbirine, altı perde birbirine birleştirilecek. Altıncı perdeyi çadırın önünde katla. Her iki perde takımının kenarlarına ellişer ilmek aç. Elli tunç kopça yap, kopçaları ilmeklere geçir ki çadır tek parça haline gelsin. Çadırın perdelerinden artan yarım perde konutun arkasından sarkacak... Çadır için kırmızı boyalı koç derilerinden bir örtü, onun üstüne de deriden başka bir örtü yap. Konut için akasya ağacından dikine çerçeveler yap. Her çerçevenin boyu on, eni bir buçuk arşın olacak."

Tanrı konutu çok özel olmalıydı, görkemiyle herkesi büyülemeli ve Tanrı'nın gücünü göstermeliydi. Bu yüzden konut için taş, toprak, altın, gümüş, tunç ve akasya ağacı, çadır kılıfı için koç derisinden başka malzeme kullanılmayacaktı. Tanrı'nın konutuna 48 pencere yapılacak, her pencerenin altında iki gümüş taban bulunacaktı. Tanrı bu buyrukları Sina Dağı'nda Musa'ya verdi:

"Çerçevelerin birbirine uyan iki paralel çıkıntısı olacak. Konutun bütün çerçevelerini aynı biçimde yapacaksın. Konutun güneyi için yirmi çerçeve yap. Her çerçevenin altında iki

çıkıntı için birer taban olmak üzere, yirmi çerçevenin altında kırk gümüş taban yap. Konutun öbür yanı, yani kuzeyi için de yirmi çerçeve ve her çerçevenin altında iki taban olmak üzere kırk gümüş taban yap... Böylece sekiz çerçeve ve her çerçevenin altında iki taban olmak üzere, on altı gümüş taban olacak."

Tanrı konutun perdelerinin kırmızı, mor ve lacivert renklerdeki özel ipliklerle örülmüş bezlerden yapılmasını istiyordu. Perdeleri bağlayan kopçalar ve çengeller altından olacak ve akasya ağacından yapılmış direkler altınla kaplanacaktı. Konut tamamlandıktan sonra anlaşma levhaları, masası ve sandığı özenle yerleştirilecek ve bir de aydınlatma için özel bir kandillik yapılacaktı. Tanrı bu kandilde yanacak ışığı kutsal görüyor ve İsrailoğullarının yolunu aydınlatacağını düşünüyordu, kainatı yaratırken bunun için ilk olarak, *"ışık olsun,"* demişti. Musa, Tanrı'nın buyruklarını tek tek not alıyor ve bütün dikkatiyle Tanrı'yı dinliyordu:

"Çerçeveleri ve kirişleri altınla kapla, kirişlerin geçeceği halkaları da altından yap. Konutu dağda sana gösterilen plana göre yap. Lacivert, mor, kırmızı iplikle özenle dokunmuş ince ketenden bir perde yap; üzerini keruvlar'la ustaca süsle. Dört gümüş taban üstünde duran akasya ağacından altın kaplı dört direk üzerine as. Çengelleri altın olacak... Çadırın giriş bölümüne lacivert, mor, kırmızı iplikle özenle dokunmuş ince ketenden nakışlı bir perde yap. Perdeyi asmak için akasya ağacından beş direk yap, altınla kapla. Çengelleri de altın olacak. Direkler için tunçtan beş taban dök."[94]

Konut için Tanrı'nın buyruklarını alan Musa, Sina Dağı'ndan aceleyle inerek İsrail halkının yanına geldi, hepsini topladı ve konutun yapımı için yapacakları işleri bir bir anlattı. Halk heyecanlıydı, Tanrı'ya yeryüzünde bir konut yapacağı için hem

94 Tanah/ Tevrat/ Çıkış: 26.

de çok gururluydu. Tanrı bu kutsal görevi İsrailoğullarına bahşetmişti. Hepsi istekle koşuşturdu, konutun yapımı için ellerinde olan her şeyi Musa'ya verdi. Kadın erkek herkes istekle geldi ve Tanrı'ya her çeşit altın takı, broş, küpe, yüzük, kolye sundu, hepsi altından yapılmıştı. Ayrıca kimde lacivert, mor, kırmızı iplik; ince keten, keçi kılı, deri, kırmızı boyalı koç derisi varsa, hepsini getirdi ve konutun yapımı için Musa'ya teslim etti. Bütün becerikli kadınlar bunlarla keçi kılı eğirmeye başladı. On iki İsrail oymağının önderleri efod ve göğüslük için oniks, kakma taşlar, kandil, mesh yağı ve güzel kokulu buhur için baharat ve zeytinyağı getirdiler. Ve hep birlikte Tanrı konutunu yapmaya başladılar...

Kutsal yerdeki bütün işler için kullanılan adanmış altın miktarı kutsal yerin şekeliyle 29 talant 730 şekeldi. Sayımı yapılan İsrailoğulları içindeki yirmi ve daha yukarı yaştaki 603.550 kişiden adam başına bir beka, yani yarım kutsal yerin şekeli düşmekteydi. Kutsal yer ve perde tabanlarının dökümü için 100 talant gümüş harcanmış ve direklerin çengelleri, başlıkların kaplanması ve çemberleri gümüşten yapılmıştı. Bununla Buluşma Çadırı'nın giriş bölümündeki tabanlar, sunakla ızgarası ve bütün takımları, avlu çevresindeki ve girişindeki tabanlar, bütün konut kazıklarıyla avlu çevresindeki kazıklar tunçtandı. Böylece Tanrı konutunun, yani Buluşma Çadırı'nın bütün işleri tamamlanmış oldu. Musa kutsal çadıra son bir kez baktı, bütün işlerin Tanrı'nın buyurduğu gibi yapılmış olduğunu görerek onları kutsadı.

Artık Tanrı'nın konutunu kurmak günü gelmişti. Tanrı, konutun birinci ayın birinci günü kurulmasını istiyordu. Konut kurulduğunda kandillik yakılacak ve bir daha hiç sönmeyecekti. Konut içerisinde tüm eşyalar bizzat Musa tarafından mesh edilecek ve böylece her şeyin kutsal olması sağlanacaktı. Tanrı aynı zamanda Harun oğullarının kuşaklar boyu kâhin

olmaları için konutta kutsanmasını istiyordu. Tanrı tüm bu isteklerini Musa'ya bildirdi:

"Konutu, yani Buluşma Çadırı'nı birinci ayın ilk günü kur. Levha Sandığı'nı oraya getirip perdeyle gizle. Masayı içeri getir, gereken her şeyi üzerine diz. Kandilliği getirip kandillerini yak. Altın buhur sunağını Levha Sandığı'nın önüne koy, konutun giriş bölümüne perdesini tak. Yakmalık sunu sunağını konutun giriş bölümüne koy... Sonra mesh yağıyla konutu ve içindeki bütün eşyaları mesh ederek kutsal kıl... Harun'la oğullarını Buluşma Çadırı'nın giriş bölümüne getirip yıka. Harun'a kutsal giysileri giydir ve onu da kutsa. Oğullarını getirip mintanları giydir. Bana kâhinlik etmeleri için babaları gibi, onları da mesh et. Bu mesh onların kuşaklar boyu sürekli kâhin olmalarını sağlayacak."

Böylece ikinci yılın birinci ayının birinci günü konut kuruldu. Musa, çadırı tıpkı Tanrı'nın kendisine buyurduğu gibi, konutun üzerine gerdi, çadır örtüsünü de üzerine örttü. Kutsal kandilliği Buluşma Çadırı'na, masanın karşısına, konutun güneyine koydu ve kandiller yakıldı. Altın sunak Buluşma Çadırı'na, perdenin önüne konuldu ve üzerinde güzel kokulu buhur yakıldı. Musa konutla sunağı avluyla çevirdi ve girişine perdeyi asarak işini tamamladı. Tam o anda büyük bir bulut Buluşma Çadırı'nı kapladı ve Tanrı'nın görkemi konutu doldurdu. Böylece İsrailoğullarının çölde geçecek olan bütün yolculuklarında, konutun üzerinde gündüzün Tanrı'nın bulutu, gece de kandilin kutsal ateşi onlara yol gösterecekti.

Yaklaşık 4.000 yıl önce Sina Dağı'ndaki Tanrı'nın konutu için yapılmış olan eşyalar günümüz Yahudilerinin de kutsal kavram ve sembolleridir; anlaşma masası, anlaşma levhaları ve buluşma çadırı. Hepsi kutsaldır ve hepsi Tanrı buyruklarına göre yapılmıştır. Bu kutsallar çölde geçen kırk yıl boyunca taşınmış, son olarak Şeria Irmağı'nın kıyısına varan İsrailoğulları

tarafından ırmağın batı yakasına geçirilmiştir. Önümüzdeki süreçte Kutsal Çadır kutsal mabede dönüşecek ve sonrasında karşımıza, Kudüs'teki son parçası "Ağlama Duvarı" olan Süleyman Mabedi olarak çıkacaktır. Ağlama Duvarı, Falih Rıfkı Atay'ın *Zeytindağı* eserine de konu olmuştur: "... Gözyaşının hiçbir faydası olmadığını anlamak için Yahudilerin Kudüs'te yüzlerce yıldan beri her cumartesi günü başlarını dayayıp ağladıkları taşı ziyaret ediniz: Yüzlerce yıllık gözyaşı, bu ağlama duvarını bir santim bile aşındırmamıştır. Paranın ne büyük kuvvet olduğunu anlamak için ise Filistin'de yoğun Arap nüfusunu topraklarından süren Siyonist sömürgeciliğini görün. Yüzlerce yıllık gözyaşı bir külçe altına değmez. Balfour'un[95] bir nutku Davut'un bütün mezmurlarından daha tesirlidir..."[96]

95 Balfour; 1917'de, Filistin'de Yahudi bir devletin kurulacağını açıklayan İngiliz dışişleri bakanı.

96 Falih Rıfkı Atay, 70.

Menorah, Kutsal Işık Yedi Kollu Şamdan

Menorah desem belki hafızalarda bir şey çağrıştırmaz, ama Yedi Kollu Şamdan dersek, sanırım hepimizin aklına ilk İsrail gelir. Çünkü bu şamdan İsrailoğullarının kutsallarından, sembollerinden biri, belki de en önemlisidir. Ülkemizde de Menorah 2004 yılında ATV'den Ali Kırca'nın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile başbakanlık konutunda yapmış olduğu söyleşide ekranlarda görüntülenmiştir.

Başbakanlık makamı ve Menorah

Bu görüntüler halen ne suç işlediği dahi bilinmeyen gazeteci yazar Soner Yalçın'ın da dikkatini çekmiş olmalı ki kitabında bu konuya yer vermiş: "... Başbakan Erdoğan, Musa Peygamber soyundan geliyor. Abdullah Gül de yoldaşı ve iktidar paylaştığı kardeşi Harun'a benziyor (*Milliyet*, 30 Mayıs 2003). Ama danışman-yazara göre bu sadece benzetmeydi; kan bağı yoktu; karakteristik özellikleri ve hayat mücadeleleri birbirine benziyordu! Arif Beki'yi anlayabiliriz. 10 Eylül 2004 tarihinde, gazeteci Ali Kırca, başbakanlık konutunda Başbakan Recep

Tayyip Erdoğan'la bir röportaj yaptı. ATV'den yayınlanan röportaj esnasında ekranda bir görüntü dikkati çekiyordu; başbakanın oturduğu koltuğun hemen yanında, Atatürk tablosunun altında bulunan sehpa üzerinde Yahudilerin kutsal Yedi Kollu Şamdan'ı vardı. Yahudilerin kutsal Yedi Kollu Şamdanı'nı başbakanlık konutuna kim, neden koymuştu? Yahudilerin kutsal Yedi Kollu Şamdanı'nın gösterilmesinin nedeni dekor değildi herhalde. Mutlak bir nedeni olması lazım. Ama ne? Başbakanlıktan bu konuda hiçbir açıklama gelmedi..."[97]

Peki, nedir bu Menorah, neyi simgeler ve neden kutsaldır, anlatalım...

Sina Dağı'nda yapılan Buluşma Çadırı için Tanrı'nın buyrukları sadece kutsal çadırın yapımını değil, aynı zamanda konut içine konulacak malzemeleri de kapsıyordu. Bunların başında malzemelerin cinsi geliyordu ki bunlar altın, gümüş ve tunç olarak belirlenmişti. On Emir'in konulacağı anlaşma sandığı ki akasya ağacından yapılacaktı. Tanrı, konutu için gerekli olan tüm malzemeleri İsrailoğullarından "armağan" olarak istemişti, çünkü bu anlaşmaya büyük önem veriyordu. Anlaşma şartlarını belirten levhaların özel bir sandıkta korunmasını ve bu sandığın da çok görkemli olmasını istiyordu. Her biri Tanrı buyruğuydu ve bizzat Tanrı tarafından Musa'ya iletilmişti:

> *"Akasya ağacından bir sandık yapsınlar. Boyu iki buçuk, eni ve yüksekliği birer buçuk arşın olsun. İçini de dışını da saf altınla kapla. Çevresine altın pervaz yap. Dört altın halka döküp dört ayağına tak. İkisi bir yanda, ikisi öbür yanda olacak. Akasya ağacından sırıklar yapıp altınla kapla. Sandığın taşınması için sırıkları yanlardaki halkalara geçir. Sırıklar sandığın halkalarında kalacak, çıkarılmayacak. Anlaşmanın taş levhalarını sana vereceğim. Onları sandığın içine koy. Saf altından*

97 Soner Yalçın, *Beyaz Müslümanların Büyük Sırrı, Efendi-2* (İstanbul: Doğan Kitap, 2006): 331

bir Bağışlanma Kapağı yap. Boyu iki buçuk, eni bir buçuk arşın olacak."[98]

Anlaşmanın önemini vurgulamak ve İsrail halkına her zaman hatırlatmak için her şey özel olacaktı, hem de çok özel ve kutsal; sandık yerde durmayacak, yine akasya ağacından yapılmış bir masa üzerinde sergilenecekti. Tıpkı sandık gibi, masa da akasya ağacından yapılacak; içi, dışı ve pervazları altınla kaplanacaktı. Bu masanın taşınmasında kullanılacak sırıklar da altın kaplama olacaktı. Her şeye egemen RAB, Musa'dan böyle yapılmasını istemişti:

"Akasya ağacından bir masa yap. Boyu iki, eni bir, yüksekliği bir buçuk arşın olacak. Masayı saf altınla kapla. Çevresine altın pervaz yap. Pervazın çevresine dört parmak eninde bir kenarlık yaparak altın pervazla çevir. Masa için dört altın halka yap, dört ayak üzerindeki dört köşeye yerleştir. Masanın taşınması için sırıkların içinden geçeceği halkalar kenarlığa yakın olmalı. Sırıkları akasya ağacından yap, altınla kapla. Masa onlarla taşınacak."

Tanrı'nın konutu tamamlanmış ve içerisine anlaşma levhaları, sandığı ve masası yerleştirilmişti. Tanrı'nın son bir buyruğu daha vardı; kutsal ışığı yayacak olan kutsal şamdan. Tanrı, belki de en çok önemi bu şamdana veriyordu. Özelin de özeli olacak, saf altından yapılarak kutsal ışık yayacak ve İsrailoğullarına yol gösterecekti. Şamdan yedi kollu olacak, üç kolu sağda, üç kolu solda olacak şekilde ortadaki kol biraz daha uzun olacaktı. Işık için saf zeytinyağı yakılacaktı. İşte günümüze kadar gelen ve Yahudiler için kutsal olan Menorah/Yedi Kollu Şamdan için Tanrı'nın Musa'ya verdiği buyruklar:

"Saf altından bir kandillik yap. Ayağı, gövdesi dövme altın olsun. Çanak, tomurcuk ve çiçek motifleri kendinden olsun. Kandillik

---

98 Çıkış: 25:1/22.

üç kolu bir yanda, üç kolu öteki yanda olmak üzere altı kollu olacak. Her kolda badem çiçeğini andıran üç çanak, tomurcuk ve çiçek motifi bulunacak. Altı kol da aynı olacak. Kandilliğin gövdesinde badem çiçeğini andıran dört çanak, tomurcuk ve çiçek motifi olacak. Kandillikten yükselen ilk iki kolun, ikinci iki kolun, üçüncü iki kolun altında kendinden birer tomurcuk bulunacak. Toplam altı kol olacak. Tomurcukları, kolları tek parça olan kandillik saf dövme altından olacak. Kandillik için yedi kandil yap; kandiller karşısını aydınlatacak biçimde yerleştirilsin. Fitil maşaları, tablaları saf altından olacak. Bütün takımları dahil kandilliğe bir talant saf altın harcanacak. Her şeyi sana dağda gösterilen örneğe göre yapmaya dikkat et."[99]

Dokuz Kollu Şamdan

Yedi Kollu Şamdan

Yedi Kollu Şamdan, Menorah saf altından yapıldı. Tanrı gördü, hoşnut oldu ve Musa'dan kutsal ışığı yakmasını istedi:

"İsrail halkına buyruk ver, kandilin sürekli yanıp ışık vermesi için saf sıkma zeytinyağı getirsinler. Harun'la oğulları kandilleri benim huzurumda, Buluşma Çadırı'nda, Levha Sandığı'nın önündeki perdenin dışında, akşamdan sabaha kadar yanar tutacaklar. İsrailliler için kuşaklar boyunca sürekli bir kural olacak bu..."[100]

---

99 Çıkış: 25:23/40.
100 *Tevrat/ Çıkış*: 27.

Musa, dağda Tanrı'nın kendisine ateşlerle çizip gösterdiği Menorah figürünü aklında tutarak Sinay Dağı'ndan aşağı inmiş çok yetenekli bir çizimci ve sanatçı olan Yehuda Kabilesi'nden Ben Hur'a bu Tanrısal gerecin tarifini vermiştir. Ben Hur, Musa'nın tarifine göre, ortalama bir insan boyunda, ortadaki merkez kolu iki yanındaki diğer üçer koldan daha uzun kutsal Menorah'ı yapmıştır. Kolların başlıklarına badem çiçeği biçiminde içleri saf zeytinyağı ile dolu kâseler yerleştirmiş ve Menorah'ı tek parça altından yekpare hazırlamıştır. Bütün bu işler dövme işçiliğiyle, sadece çekiçle vurularak yapılmıştır. Menorah hâlâ yanmaktadır...

Menorah yedi kollu oluşu itibariyle antik dönem biliminin yedi ana temeli olan aritmetik, geometri, astroloji, simya, retorik, müzik ve etniği simgelemektedir. Menorah'ın yedi ışığı aynı zamanda yaratılışın yedi gününü, altı çalışma günü ve yedinci dinlenme gününü, yani Şabat'ın simgesidir. İsrailoğullarının Mısır'ı terk edişleri ile Sinay Dağı eteklerinde Tora'yı alışları arasında geçen yedi hafta (Şeva Şavuot) da Menorah ile kutsal bir anlam kazanır. Bu çerçevede Menorah; özgürlüğe kavuşma mutluluğu ile bir disiplin zorunluluğu arasındaki zamanı simgeler ki disiplinsiz özgürlüğün hürriyet değil, başıbozukluk olduğu düşüncesinin de temelini oluşturur. Günümüzde Yedi Kollu Şamdan olarak bilinen ve İbranicede "Menorah" olarak adlandırılan şamdanın birçok sembolik anlamı vardır. Menorah'ın ilk anlamı "daimi ışık"ı simgelemesidir. Tanrı yeri ve göğü yarattıktan sonra ilk olarak, *"Yei Or - Işık olsun," demiştir:*

> "Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı. Yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tanrı'nın ruhu suların üzerinde hareket ediyordu. Tanrı, 'Işık olsun,' diye buyurdu ve ışık oldu. Tanrı ışığın iyi olduğunu

gördü ve onu karanlıktan ayırdı. Işığa 'gündüz,' karanlığa 'gece' adını verdi."[101]

Antik Menorah figürü

MÖ 1. yy. Menorah

Bu ışık bir bakıma evrenin ve ruhlarımızın aydınlığını simgelerken, ışığın bilimin aydınlığını ifade etmesi noktasından hareketle Menorah, aynı zamanda bilimin devamlılığını ve sonsuzluğunu sembolize etmektedir. Efsaneye göre Menorah, Yeruşalayim'de ya da Şilo'da gömülüdür. O Mesih'in (Maşiah) gelmesini ve mabedin yeniden inşa edilmesini beklemektedir.[102]

Helen işgali sırasında Yeruşalayim'daki Süleyman Mabedi'ni tekrar kontrolleri altına alan Yahudiler, devamlı yanması gereken Menorah'ı vakit kaybetmeden yakmak istediler. Bunun gerçekleştirilebilmesi için özel bir şekilde hazırlanmış saf zeytinyağına ihtiyaçları vardı. Fakat bu niteliği taşıyan bulabildikleri yağ miktarı, Menorah'nın sadece bir gün yanabilmesine yetecekti. Diğer yandan bu yağın hazırlanması için sekiz güne ihtiyaçları vardı. Bir mucize oldu ve eldeki bir günlük

101 Eski Ahit/Tevrat/ Tekvin: 1:1-5.

102 Sevinon: Türk Musevileri Sitesi; www.sevinon.com.

yağ, sekiz gün boyunca yandı. Bu olayın anısına Yahudiler çağlar boyu Hanuka Bayramı'nda sekiz gün boyunca mumlar ya da daha makbul şekliyle zeytinyağına bulanmış fitiller yakarlar. Hanuka'nın teması Yahudi düşüncesi ve yaşamında çok önemli bir yeri olan ışıktır. Yahudiler, Hanuka mumlarından başka, Şabat mumları, bayram mumları (Yom Tov) ve ayrılan ruhu hatırlama anısına mum yakarlar. Yahudiler için ışık kutsaldır, yol göstericidir ve bu kutsallık Hanuka Bayramı ile kutlanır, sembolü de Menorah'tır, yani Yedi Kollu Şamdan...

Yahuda Krallığı: Davut

İsrailoğulları vaat edilmiş topraklarda gittikçe güçlenmekte, Filistlileri ve bölgedeki diğer aşiretleri yenerek vaat edilmiş topraklara doğru yayılmaktadır. Bugünkü Kudüs'ün kuzeyinde İsrail Krallığı kurulmuş ve başına Tanrı tarafından Saul getirilmiştir. Kudüs güneyinde ise Yahudaoğulları hâkimdir, ama henüz bir krallık kurulmamıştır. Tanrı, Saul'u İsrail kralı yaptığına pişmandır, çünkü buyruklarını dinlememiştir. Bu affedilmez bir suçtur, ceza olarak da Saul'un krallığına son verilmelidir. Saul gidicidir, bakalım yerine kim gelecektir?

Ve Tanrı Samuel'e yeni bir kral seçtiğini bildirdi:

> *"Ben Saul'un İsrail kralı olmasını reddettim diye sen daha ne zamana dek onun için üzüleceksin? Yağ boynuzunu yağla doldurup yola çık. Seni Beytlehemli İşay'ın evine gönderiyorum. Çünkü onun oğullarından birini kral seçtim."*

Samuel korkmuştu, çünkü Saul kindar biriydi, krallıktan alınmasını Samuel'den bilir ve intikam almaya kalkışabilirdi. Bu endişesini Tanrı'ya duyurdu:

> "Nasıl gidebilirim? Saul bunu duyarsa beni öldürür!"
>
> *"Samuel, hemen yanına bir düve al ve 'Tanrı'ya kurban sunmak için geldim,' de. İşay'ı kurban törenine çağır. O zaman ne yapman gerektiğini ben sana bildireceğim. Sana belirteceğim kişiyi benim adıma kral olarak mesh edeceksin."*

Samuel, çaresiz, Beytlehem kentine gitti ve orada kentin ileri gelenlerini topladı. "Tanrı'ya kurban sunmaya geldim. Kendinizi kutsayıp benimle birlikte kurban törenine gelin," diyerek hepsini yapacağı törene davet etti. Sonra İşay ile oğullarını kutsayıp kurban törenine çağırdı. İşay'ın oğullarından Eliav'ı görünce, "Gerçekten Tanrı'nın önünde duran bu adam O'nun kutsadığı kişidir," diye düşündü, ama Tanrı onu seçmedi ve neden yanılmış olduğunu ona açıkladı:

"Onun yakışıklı ve uzun boylu olduğuna bakma. Ben onu reddettim. Çünkü Tanrı insanın gördüğü gibi görmez; insan dış görünüşe, Tanrı ise yüreğe bakar."

İşay oğullarını sırayla Samuel'in önünden geçirmeye başladı. Son gelen çocuk kızıl saçlı, yakışıklı, gözleri pırıl pırıl bir delikanlıydı. Bu genç çocuk tam Samuel'in yanından geçerken Tanrı gökyüzünden seslendi ve "İşte yeni kral," dedi:

"Kalk, onu mesh et. Seçtiğim kişi odur!"

Bu çocuk Davut'tu, İsrail'in yeni kralı. Samuel yağ boynuzunu alıp kardeşlerinin önünde Davut'u kutsadı ve o günden sonra Tanrı'nın ruhu Davut'un üzerinden hiç ayrılmadı. Saul'un bu olaylardan hiç haberi yoktu ve o hâlâ kendisini kral sanıyordu... Bir gün savaşmak üzere ordularını bir araya getiren Filistliler, Yahuda'nın Soko kentinde toplandılar. Filistinli Golyat adında bir dev İsrailoğullarına meydan okuyordu. Davut ortaya çıktı, sapan taşıyla vurup dev Golyat'ı öldürdü. Bu olay kısa zamanda her yerde duyuldu ve Davut büyük bir ün kazanarak ordugâha geri döndü. Komutan Avner onu alıp Kral Saul'a götürdü. Davut elinde Golyat'ın kesik başıyla huzuruna çıktı. "Kimin oğlusun, delikanlı?" diye sorunca kral, *"Kulun Beytlehemli İşay'ın oğluyum,"* diye cevap verdi. Yeni İsrail kralı işte bu Davut'tur. Ama bu olay Saul'la Davut'un arasını açmış

ve birbirlerine düşman etmişti. Çünkü bu olaydan sonra askerler geri dönerken, İsrail'in bütün kentlerinden gelen kadınlar tef ve çeşitli çalgılar çalarak, sevinçli ezgiler söyleyip oynayarak Kral Saul'u karşılamaya çıkmış ve "Saul binlercesini öldürdü, Davut'sa on binlercesini," diyerek tempo tutmuşlardı. Bu sözlere Saul çok gücenmiş ve kendi kendine, *"Davut'a on binlercesini, banaysa ancak binlercesini verdiler. Artık kral olmaktan başka onun ne eksiği kaldı ki?"* diyerek Davut'u rakip olarak görmeye başlamıştı...

Davut (temsili resim)

Aslında Saul, Davut'tan korkmaktaydı. Çünkü Tanrı, Davut'un yanındaydı ve ona güç veriyor, onu koruyordu. Bu yüzden yanından uzaklaştırdı ve onu bin kişilik birliğe komutan atadı. Belki de bir gün savaş meydanlarında nasıl olsa ölür diye düşündüğü için bu atamayı yapmıştı. Ama sonrasında yaşayacakları hiç de düşündüğü gibi olmayacağını gösterecekti. Çünkü Davut askerlere öncü olmuş, onları iyi yönetmiş ve girdiği bütün savaşlardan galip olarak dönmüştü. Onun bu büyük başarılarını gördükçe Saul'un korkusu daha da arttı, nasıl yok edeceği yolunda yeni planlar yapmaya başladı ve bir gün onu Filistlilere karşı savaşa göndermeye karar verdi. Kendisinden yüz iki yüz Filistlinin sünnet derisi kesip getirmesini isteyecek, bunun karşılığında da kızını ona gelin olarak vereceği vaadinde bulunacaktı. Nasıl olsa başaramayacağı için de ölüp gidecekti. Ama yine olaylar düşündüğü olmadı

ve Davut yine zaferle dönünce mecburen kızını da ona verdi. Bundan sonra Davut'la Saul arasındaki rekabet iyice kızıştı, ardından düşmanlığa dönüştü, ama Davut zaten büyük bir ün ve Tanrı'nın güvenini kazanmış olduğu için Saul'un gücü ona yetmeyecekti...[103]

Bir gün Davut'a, "Filistliler, Keila kentine saldırıp harmanları yağmalıyorlar," diye haber ulaştırdılar. Davut ne yapacağına karar veremeyince gidip Tanrı'ya danıştı:

"Gidip şu Filistlilere saldırayım mı?"

"Git, Filistlilere saldır ve Keila kentini kurtar."

Davut hemen saldırıya geçecekti, ama adamları karşı çıkınca, kararsız kaldı ve Tanrı'nın huzuruna çıkarak ne yapması gerektiğini tekrar sordu. Tanrı'nın cevabı açıktı:

"Kalk, Keila'ya git! Çünkü Filistlileri senin eline ben teslim edeceğim."

Davut hemen adamlarını topladı, vakit kaybetmeden Keila'ya gidip Filistlilere karşı savaştı. Onları ağır bir yenilgiye uğratarak Keila halkını kurtardı. Bu sırada Samuel öldü, İsrailliler toplanıp onun için yas tuttu ve onu Rama'daki evine gömdüler. Kazandığı zaferlere rağmen Saul'un Davut'a düşmanlığı hiç bitmedi, hep onu yok etmenin yollarını aradı. Her şeyin farkında olan Davut, *"Bir gün Saul'un eliyle yok olacağım. Benim için en iyisi hemen Filist topraklarına kaçmak. O zaman Saul, İsrail'in her yanında beni aramaktan vazgeçer; ben de onun elinden kurtulmuş olurum,"* diyerek altı yüz yiğit savaşçısını yanına alıp Filist beyi Akiş'in tarafına geçti. Ailesi ve adamlarıyla birlikte onun yanına yerleşti. Saul da onun Gat'a kaçtığını duyunca, artık aramaktan vazgeçti. Bir süre Akiş'in yanında kalan Davut,

103 Tanah/ 1. Samuel:18.

yaptığı hizmetler karşılığında ondan yerleşebileceği bir toprak istemeye karar verdi:

> "Ey Akiş. Benden hoşnut kaldıysan, çevre kentlerden birinde bana bir yer versinler de orada oturayım. Çünkü ben kulunun seninle birlikte kral kentinde yaşamasına gerek yok."

Akiş o gün ona Ziklak kentini verdi. Davut, Filist topraklarında bir yıl dört ay yaşadı. Bu süre içinde Davut'la adamları gidip Geşurlulara, Girizlilere ve Amaleklilere baskınlar yaptılar, büyük zaferler kazandılar.

Kral Davut filminin bir afişi

Yine bir gün Davut'la adamları bölgede seferdeyken Amalekliler Negev bölgesiyle Ziklak'a baskın yaptılar ve Ziklak kentini yakıp yıktılar. Kimseyi öldürmediler, ama kadınlarla orada yaşayan genç yaşlı herkesi tutsak ettiler ve onları da yanlarına alıp götürdüler. Davut'un iki karısı, Yizreelli Ahinoam ile Karmelli Avigayil de tutsak edilmişti. Davut büyük sıkıntı içindeydi. Çünkü herkes oğulları, kızları için acı çekiyordu ve "Davut'u taşlayalım," demeye başlamışlardı...

Ne yapması gerektiğini öğrenmek için Davut, Tanrı'nın huzuruna çıktı ve "Bu akıncıların ardına düşersem, onlara yetişir miyim?" diye sordu. Tanrı hemen cevapladı:

> *"Artlarına düş, kesinlikle onlara yetişip tutsakları kurtaracaksın."*

Davut yanına altı yüz kişi alıp Besor Vadisi'ne doğru ilerlemeye başladı. Vadide yorgun düşen iki yüz savaşçısını orada

bırakıp kalan dört yüz adamıyla Ziklak'a saldıran akıncıların peşine düştü. Baskını yapanlar, peşlerine düşen Davut ve adamlarından habersizdi, dört yana dağılmış, topladıkları büyük yağmadan herkes bir köşede yiyip içmekte ve eğlenip oynamaktaydı. Davut aniden saldırdı ve çoğunu oracıkta öldürdü. Develere binip kaçan dört yüz genç dışında içlerinden kurtulan olmadı. Amaleklilerin ele geçirdiği her şeyi, bu arada iki karısını da kurtardı. Kaçanların peşinden gidilmedi, yorgundular ve geri dönmeye karar verdiler. Besor Vadisi'nde kalan iki yüz kişinin bulunduğu yere vardıklarında Davut hepsine esenlik diledi ve kurtardığı yağmadan pay vermek istedi. Ama Davut'la giden adamlardan bazıları buna karşı çıktı:

> "Madem bizimle birlikte gitmediler, geri aldığımız yağmadan onlara hiçbir pay vermeyeceğiz. Her biri yalnız karısıyla çocuklarını alıp gitsin."

Davut ısrar etti:

> "Hayır, kardeşlerim! Tanrı'nın bize verdikleri konusunda böyle davranamayız! O bizi korudu ve bize saldıran akıncıları elimize teslim etti. Sizin bu söylediklerinizi kim kabul eder? Savaşa gidenle eşyanın yanında kalanın payı aynıdır. Her şey eşit paylaşılacak!"

O günden sonra Davut bunu İsrail için bugüne dek geçerli bir kural ve ilke haline getirdi. Ziklak'a dönünce, dostları olan Yahuda ileri gelenlerine yağma mallardan göndererek, *"İşte Tanrı'nın düşmanlarından yağmalanan mallardan size bir armağan,"* diyerek onlara da verdi. Sonra tüm Kenan diyarında yaşamakta olan İsrailoğullarına da paylarını gönderdi.

Davut tüm bunları yaparken Samuel ölmüş, İsrail Kralı Saul ise hayattaydı. Ama bir gün yine Filistlilerle yapılan bir savaşta İsrail ordusu yenilince Filistliler, Saul'un peşine düştü ve oğulları Yonatan, Avinadav ve Malkişua'yı yakalayıp öldürdüler.

Bu arada Saul da Filistli okçular tarafından vuruldu ve ağır şekilde yaralandı. Esir düşeceğini anlayanca kılıcını çekip kendini üstüne bıraktı ve oracıkta öldü. Vadinin öbür tarafında ve Şeria Irmağı'nın karşı yakasında oturanlar, İsrail ordusunun kaçtığını, Saul'la oğullarının öldüğünü anlayınca onlar da kentlerini terk edip kaçmaya başladılar. Filistliler de gelip boşalan bu kentlere yerleştiler... Davut'a gelince, bundan sonra ne yapması gerektiğini öğrenmek için Tanrı'nın huzuruna yeniden çıktı ve sordu:

"Yahuda kentlerinden birine gideyim mi?

"Git."

"Nereye gideyim?

"El Halil'e."

Davut, iki eşiyle birlikte El Halil'e gitti. Aileleriyle birlikte adamlarını da götürdü ve El Halil'e bağlı kentlere yerleştirdi. Yahudalılar El Halil'e gelerek orada Davut'u Yahuda kralı olarak seçtiler. Davut artık Yahuda kralıydı ve merkezi El Halil'di...

Büyük İsrail Krallığı: Yahuda ve İsrail; Davut

İsrail'e gelince Saul ölmüştü ve artık bir kralları yoktu. Davut ise aynı zamanda İsrail'in de kralıydı, Tanrı seçmişti onu, ama henüz tahta geçmemişti. Başsız kalan İsrailoğulları bir araya geldiler ve El Halil'de oturmakta olan Davut'un yanına gittiler. İstekleri Tanrı emrinin yerine getirilmesiydi:

> "Biz senin etin, kemiğiniz. Geçmişte Saul kralımızken, savaşta İsrail'i komuta eden sendin. Tanrı sana, 'Halkım İsrail'i sen güdecek, onlara sen önder olacaksın,' diye söz verdi."

Yahuda kralı Davut, Tanrı'nın önünde, El Halil'de İsrail halkı ile bir anlaşma yaptı ve onlar da Davut'u İsrail kralı olarak seçtiler. Davut otuz yaşında kral oldu ve kırk yıl El Halil'de Yahuda'da, yedi yıl altı ay da Yeruşalim'de bütün İsrail'e toplam otuz üç yıl krallık yaptı. Yıl MÖ 1.000 yılı, günümüzden üç bin yıl öncesi...

O zamanlar Yerüşalim'de Yevuslular oturmaktaydı. Kendilerine güvenleri vardı ve kimsenin bu kente giremeyeceğini düşünüyorlardı. Hatta Davut'a, *"Sen buraya giremezsin, körlerle topallar bile seni geri püskürtebilir."* diye haber göndermiş, onunla alay etmişlerdi. Buna kızan Davut bir anda kente saldırdı ve Yevusluları yenerek Siyon Kalesi'ni ele geçirdi ve bu kaleye *"Davut kenti"* adını verdi. Sonra da bu kente "Davut kenti" adını verdiği kalede oturmaya başladı. Yerüşalim bugünkü Kudüs, Siyon da Kudüs'teki kutsal tepenin adıdır ve hâlâ oradadır...

Kudüs'te Osmanlı askeri

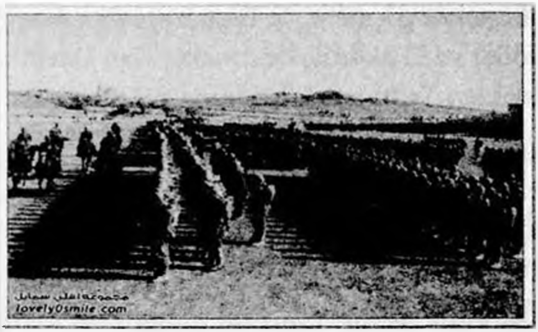

Kudüs'te Osmanlı Alay Sancağı

Davut'un sevinç naralarıyla ele geçirdiği Kudüs'ün, yaklaşık üç bin yıl sonra Türk askerinin gözyaşlarıyla İngilizlere bırakılacağı kimin aklına gelirdi: "... Üç tabur, ah üç tabur. Nebi Samoil siperlerinde Kudüs için kan döken Türk askerine bu kadarcık yardım edemiyoruz. O yıl Galiçya[104] topraklarında dövüşmek için yirmi bin lüzumsuz Türk (!) bulmuştuk. Bir yığın Anadolu çocuğunu, yurdundan kopmuş, uzak Medine içinde, iskorpite ve çöle yediriyorduk. Bir sabah kumandanın odasına girdiğim zaman, gözlerinin ağlamaktan yorulmuş olduğunu gördüm: Kudüs İngilizlerin elinde idi. Oradaki son

104 Galiçya: Birinci Dünya Harbi'nde Almanlara destek için Polonya-Ukrayna sınırına gönderilen Türk askerinden bahsediliyor.

Türklerin nasıl kahramanca vuruştuklarını masanın üzerinden aldığım şifreli telgraftan okudum. Kudüs'ü İsrailoğulları gibi bırakmadık; Türkler gibi bıraktık. Nebi Samoil üstünden Müslüman veya Hıristiyan mabetlerine doğru inenler, Türklerin son gününü hatırlayacaklardır. Karargâhın içinde: 'Kudüs düştü' sözü ölüm haberi gibi yayıldı. Daha şimdiden Beyrut'a, Şam'a, Haleb'e gözyaşlarımızı hazırlamak lazımdı. Artık yalnız Anadolu'yu ve İstanbul'u düşünüyorduk. İmparatorluğa, onun bütün rüyalarına ve hayallerine Allahaısmarladık!"[105]

Kudüs'ü ele geçiren Davut giderek güçlenmekteydi, çünkü Tanrı onunlaydı. El Halil'den ayrıldıktan sonra kendine daha birçok cariye ve kadın aldı, erkek ve kız çocukları oldu. Davut'un Yeruşalim'de doğan çocuklarının adları şunlardı: Şammua, Şovav, Natan, Süleyman, Yivhar, Elişua, Nefek, Yafia, Elişama, Elyada ve Elifelet. Filistlilere gelince, onlar Yahuda ve İsrail'de ne olup bittiğini yakından izlemekteydi. Davut'un hem Yahuda hem de İsrail kralı olarak seçilmiş olduğunu duyunca ordularını topladılar, onu aramaya çıktılar ve gelip Refaim Vadisi'ne yayıldılar. Bunu duyan Davut kaleye sığındı ve sonra Tanrı'nın huzuruna çıkıp ona danıştı:

> "Filistlilere saldırayım mı? Onları elime teslim edecek misin?"
>
> *"Saldır. Onları kesinlikle eline teslim edeceğim."*

Davut hemen ordusunu topladı ve doğrudan Filistlilerin üzerine yürüdü. Baal-Perasim Vadisi'nde korkunç bir savaş oldu ve Davut, Tanrı'nın gücüyle onları yenip çoğunu öldürdü. Bu zaferden dolayı oraya Baal-Perasim adı verildi. Savaştan canını kurtarıp kaçabilenler ülkelerine geri döndüler, yeni bir

105 Falih Rıfkı Atay, 107.

ordu kurup tekrar Davut'un peşine düştüler. Bunu duyan Davut tekrar Tanrı'nın huzuruna geldi ve ne yapması gerektiğini sordu. Tanrı'nın cevabı yine açıktı:

> *"Buradan saldırma! Onları arkadan çevirip pelesenk ağaçlarının önünden saldır. Pelesenk ağaçlarının tepesinden yürüyüş sesi duyar duymaz, acele et. Çünkü ben Filist ordusunu bozguna uğratmak için önü sıra gitmişim demektir."*

Kral Davut heykeli

Davut, Tanrı'nın kendisine buyurduğu gibi yaptı, onun dediği yerden Filistlilere saldırdı ve Geva'dan Gezer'e kadar hepsini bozguna uğrattı. Çevresinde artık bir tehlike kalmayınca geri dönüp kral sarayına yerleşti. Tanrı da onu çevresindeki bütün düşmanlarından koruyarak rahata kavuşturdu.

İsrailoğullarının Sina Dağı'nda yaptıkları anlaşma levhaları, sandığı, masası ve yedi kollu şamdan, çölden çöle, kentten kente taşınmış, son olarak Yerüşalim'e getirilmiş ve çadırda muhafaza edilmekteydi. Davut ise kral sarayında oturmaktaydı. Bundan rahatsız oldu, çünkü Tanrı'nın bir konutu yokken, konut yerine hâlâ çadır kullanırken, Davut'un sarayda oturuyor olması Tanrı'ya karşı bir haksızlıktı. Hemen Peygamber Natan'ı çağırdı ve ne yapılması gerektiğini ona sordu:

"Bak, ben sedir ağacından yapılmış bir sarayda oturuyorum. Oysa Tanrı'nın Sandığı bir çadırda duruyor!"

Natan, Davut'un kalbinden geçenleri okumuş gibi, ona düşündüğü işleri yapmasını söyledi: *"Git, tasarladığın her şeyi yap, çünkü Tanrı seninledir."* Olan biteni gören, duyan ve izleyen Tanrı aynı gece Natan'a göründü ve İsrail halkını Mısır'dan çıkardığı günden bu yana bir konutu olmadığını, çadırdan çadıra konaklayıp onca ülkeleri dolaştığını anlattı. Davut'un sedir ağacından yapılma sarayda kaldığını, buna rağmen kendisinin bir istekte bulunmamış olduğunu da hatırlattı. Tanrı, Davut'u seçmiş, onu kutsamış ve her daim yanında olacağına dair söz vermişti. Tanrı'nın tek amacı İsrail-oğullarına yeni bir yurt vermek ve bu yurtta onların rahat ve huzur içinde yaşmasını sağlamaktı. Bunları tek tek Natan'a Tanrı anlattı:

"Şimdi kulum Davut'a şöyle diyeceksin: 'Tanrı diyor ki halkım İsrail'e önder olasın diye seni otlaklardan ve koyun gütmekten aldım. Her nereye gittiysen seninleydim. Önünden bütün düşmanlarını yok ettim. Adını dünyadaki büyük adamların adı gibi büyük kılacağım. Halkım İsrail için bir yurt sağlayıp onları oraya yerleştireceğim. Bundan böyle kendi yurtlarında otursunlar, bir daha rahatsız edilmesinler. Kötü kişiler de halkım İsrail'e hâkimler atadığım günden bu yana yaptıkları gibi, bir daha onlara baskı yapmasınlar. Seni bütün düşmanlarından kurtarıp rahata kavuşturacağım."

Konuta gelince, Tanrı bu konutu Davut'un değil, onun soyundan gelecek birinin yapacağını bildirdi. Davut soyundan biri çıkacak, Tanrı tarafından kutsanacak ve soyu sonsuza dek sürecekti. Ve bu kişi Tanrı'nın oğlu olacaktı. Tüm bunları Tanrı, gidip Davut'a söylemesi için Natan'a bildirdi:

"Ve Davut'a de ki: 'Tanrı senin için bir soy yetiştireceğini belirtiyor: Sen ölüp atalarına kavuşunca, senden sonra soyundan

birini ortaya çıkarıp krallığını pekiştireceğim. Adıma bir tapınak kuracak olan odur. Ben de onun krallığının tahtını sonsuza dek sürdüreceğim. Ben ona baba olacağım, o da bana oğul olacak. Kötülük yapınca, onu insanların değneğiyle, insanların vuruşlarıyla yola getireceğim. Ama senin önünden kaldırdığım Saul'dan esirgediğim sevgiyi hiçbir zaman esirgemeyeceğim. Soyun ve krallığın sonsuza dek önümde duracak; tahtın sonsuza dek sürecektir.'"

Natan bütün bu sözleri Davut'a aktardı. Bunun üzerine Kral Davut gelip Tanrı'nın huzurunda oturdu, dua etti, kendisini kutsamasını istedi:

"'Senin için bir soy çıkaracağım,' diye kuluna açıkladın. Bundan dolayı kulun sana bu duayı etme yürekliliğini buldu. Sözlerin gerçektir ve kuluna bu iyilikleri söz verdin. Şimdi önünde sonsuza dek sürmesi için kulunun soyunu kutsamanı diliyorum. Çünkü sen böyle söz verdin ve kulunun soyu kutsamanla sonsuza dek kutlu kılınacak."[106]

Bir süre sonra Davut, Filistlilerle yeniden savaşır, yener, boyunduruğu altına alır. Moablıları da bozguna uğratır ve onları haraç ödeyen köle yapar. Davut, Fırat'a kadar krallığını yeniden kurmaya giden Sova kralı Hadadezer'i de yener; 1.700 atlısıyla 20.000 yaya askerini ele geçirir, yüz savaş arabası için gereken atların dışındaki bütün atları da sakatlar. Sova kralı Hadadezer'e yardıma gelen Şam Aramlılarından yirmi iki bin kişiyi de öldürür. Sonra Şam'a askeri birlikler yerleştirir ve onları da haraç ödeyen köle yapar. Tanrı, Davut'u gittiği her yerde zafere ulaştırır. Bütün İsrail'de krallık yapan Davut halkına doğruluk ve adalet sağlar. Yoav ordu komutanı, Yehoşafat devlet tarihçisidir.

106 Tanah/ 2. Samuel: 7.

Sadok'la Ahimelek kâhin, Seraya yazmandır. Davut'un oğullarıysa kâhindir...

Büyük İsrail Krallığı, Davut zamanı

İlkbaharda, kralların savaşa gittiği bir dönemde, Davut kendi subaylarıyla birlikte Yoav'ı ve bütün İsrail ordusunu savaşa gönderdi. Onlar Amorluları yenilgiye uğratıp Rabba kentini kuşatırken Davut, Yeruşalim'de kaldı. Bir akşamüstü yatağından kalktığında, yakında bir yerde yıkanan bir kadın gördü; çok güzeldi. Hemen adamlarını gönderip kadının kim olduğunu araştırdı. Kadın, Eliam'ın kızı Hititli Uriya'nın karısı Bat-Şeva'ydı. Bir adamıyla kadını saraya getirtip onunla yattı. Bir süre sonra kadın Davut'a haber göndererek gebe kaldığını bildirince, bu Davut için bu çok can sıkıcı oldu, çünkü kadın evliydi ve kendisinden hamile kalmıştı. Planlar yapmaya başladı, kocası Uriya'yı bir şekilde öldürmeyi düşünüyordu. Bu düşünceyle önce Uriya'yı yanına çağırdı, onunla dostluk kurdu ve bir gece onu içirip iyice sarhoş etti. Sonra ordu komutanına haber gönderip Uriya'yı savaşa götürmesi istedi, onun savaşta öleceğini hesaplamıştı. Ve Uriya, Davut'un adamlarıyla savaşa gitti, tıpkı tasarlandığı gibi o savaşta hayatını kaybetti. Uriya'nın karısı kocasının öldüğünü duyunca, onun için bir süre yas tuttu, ama sonra saraya gelerek Davut'un karısı oldu ve ona bir erkek evlat doğurdu.

Davut'un bu yaptığı Tanrı'nın hiç hoşuna gitmemişti. Peygamberi Natan'ı Davut'a gönderdi ve bu işin hiç de hoş olmadığını ona anlatmasını istedi. Natan, Tanrı'nın vermiş olduğu bilgelikle olayı evirdi çevirdi ve bir hikâyeye dönüştürüp Davut'a anlatmaya başladı:

"Bir kentte biri zengin, öbürü yoksul iki adam varmış. Zengin adamın birçok koyunu, sığırı varmış. Ama yoksul adamın satın alıp beslediği küçük bir dişi kuzudan başka bir hayvanı yokmuş. Kuzu adamın yanında, çocuklarıyla birlikte büyümüş. Adamın yemeğinden yer, tasından içer, koynunda uyurmuş. Yoksulun kızı gibiymiş. Derken, zengin adama bir yolcu uğramış ve zengin adam gelen konuğa yemek hazırlamak için kendi koyunlarından, sığırlarından birini almaya kıyamadığından, gidip yoksulun kuzusunu alıp yolcuya yemek hazırlamış."

Natan'ın kendisine asıl ne anlatmak istediğinin farkına varamayan Davut, zengin adamın bu hikâyedeki davranışına çok sinirlendi:

"Yaşayan Tanrı'nın adıyla derim ki bunu yapan ölümü hak etmiştir! Bunu yaptığı ve acımadığı için kuzuya karşılık dört katını ödemeli."

Bunun üzerine Natan gerçeği Davut'a açıklamak durumunda kaldı, çünkü Tanrı istemişti bunu:

"O adam sensin! İsrail'in Tanrı'sı diyor ki: *'Ben seni İsrail'e kral olarak mesh ettim ve Saul'un elinden kurtardım. Sana efendinin evini verdim, karılarını da koynuna verdim. İsrail ve Yahuda halkını da sana verdim. Bu az gelseydi, sana daha neler neler verirdim!'* Öyleyse neden Tanrı gözünde kötü olanı yaparak O'nun sözünü küçümsedin? Hititli Uriya'yı kılıçla öldürdün, Amorluların kılıcıyla canına kıydın. Karısını da kendine eş olarak aldın. Bundan böyle, kılıç

> senin soyundan sonsuza dek eksik olmayacak... Tanrı şöyle diyor: *'Sana kendi soyundan kötülük getireceğim. Senin gözünün önünde karılarını alıp bir yakınına vereceğim; güpegündüz karılarının koynuna girecek. Evet, sen o işi gizlice yaptın, ama ben bunu bütün İsrail halkının gözü önünde güpegündüz yapacağım!'*"

Davut yaptığına pişman oldu ve işlediği günahtan ötürü korkmaya başladı. Bu halini gören Natan korkmamasını söyledi, Davut ölmeyecekti:

> "Tanrı günahını bağışladı, ölmeyeceksin. Ama sen bunu yapmakla, Tanrı'nın düşmanlarının O'nu küçümsemesine neden oldun. Bu yüzden doğan çocuğun kesinlikle ölecek."

Uriya'nın eşi Bat-Şeva'nın Davut'tan doğan çocuğu bir süre sonra hastalandı, endişeye düşen Davut, Tanrı'ya yalvarıp oruç tutmaya başladı. Yatağına bile girmedi, gecelerini yerde yatarak geçirdi. Sarayın ileri gelenleri onu yerden kaldırmaya gelince de kalkmadı, onlarla yemek de yemedi ve yedinci gün geldiğinde çocuk öldü. Davut'u karısı Bat-Şeva avuttu, yanına girip onunla yattı. O geceden sonra Bat-Şeva'nın bir oğlu daha oldu, adını Süleyman koydular. Bu çocuğu seven Tanrı, Peygamber Natan aracılığıyla haber gönderdi ve hatırı için çocuğun adını "Yedidyah"[107] olarak kutsadı...

Yıllar geçmiş, Kral Davut yaşlanmıştı. Avşalom'dan sonra dünyaya gelen Adoniya, Davut'un yerine kral olmayı istiyordu. Bu amaçla ortaya çıkıp kendine savaş arabaları, atlılar ve önünde koşacak muhafızlar hazırlıyordu. Önce Yoav ve Kâhin Aviyatar'la görüşüp onların desteğini sağladı, ama Kâhin Sadok, Benaya, Peygamber Natan, Şimi, Rei ve Davut'un muhafızları ona katılmadı. Adoniya'nın kral olmak için bu

107 *Yedidyah*: Tanrı tarafından sevilen anlamında.

hazırlıklarını bilen Peygamber Natan, Süleyman'ın annesi Bat-Şeva'yı çağırarak gidip bu durumu Davut'a anlatmasını istedi:

> "Hagit oğlu Adoniya efendimiz Davut'un haberi olmadan kendini kral ilan etmiş, duymadın mı? Şimdi izin ver de sana kendi canınla oğlun Süleyman'ın canını nasıl kurtaracağına ilişkin öğüt vereyim. Git Kral Davut'a söyle, 'Efendim kral, benden sonra oğlun Süleyman kral olacak ve tahtıma o oturacak diye bana ant içmedin mi? O halde neden Adoniya kral oldu?' Sen kralla konuşmanı bitirmeden ben içeri girip sözlerini doğrulayacağım."

Bat-Şeva, kralın önünde diz çöküp yere kapandı ve Peygamber Natan'ın sözlerini Davut'a aktardı. Daha konuşmasını bitirmeden Natan geldi, o da huzura çıkıp yüzüstü yere kapandı ve Bat-Şeva'nın sözlerini doğruladı. Buna çok öfkelenen Davut, Süleyman'ın kendi yerine kral olacağını bildirdi:

> "Beni bütün sıkıntılardan kurtaran, yaşayan Tanrı'nın adıyla ant içiyorum. 'Benden sonra oğlun Süleyman kral olacak ve tahtıma geçecek,' diye İsrail'in Tanrı'sı RAB'bin adıyla içtiğim andı, bugün yerine getireceğim."

O zaman Bat-Şeva kralın önünde diz çöküp sevinçle haykırdı:

> "Efendim Kral Davut sonsuza dek yaşasın!"

Ardından Davut, Kâhin Sadok'u, Peygamber Natan'ı ve Yehoyada oğlu Benaya'yı çağırdı ve Süleyman'ın kral olması için yapılacak işleri anlattı. Kâhin Sadok ile Peygamber Natan, halkla birlikte giderek Süleyman'ı Kral Davut'un katırına bindirdiler ve Gihon'a kadar ona eşlik ettiler. Sonra Kâhin Sadok, Kutsal Çadır'dan yağ dolu boynuz kabı alıp Süleyman'ı kutsadı. Bu kutsal tören için boru çalınca da bütün halk sevinçle bağırdı:

> "Yaşasın Kral Süleyman!"

Davut'un ölümü artık yaklaşmıştır. Oğlu Süleyman'ı çağırır ve vasiyetini söyler:

"Herkes gibi ben de yakında bu dünyadan ayrılacağım. Güçlü ve kararlı ol. Tanrı'nın verdiği görevleri yerine getir. Onun yollarında yürü ve Musa'nın yasasında yazıldığı gibi Tanrı'nın kurallarına, buyruklarına, ilkelerine ve öğütlerine uy ki yaptığın her şeyde ve gittiğin her yerde başarılı olasın. O zaman Tanrı bana verdiği şu sözü yerine getirecektir: 'Eğer soyun nasıl yaşadığına dikkat eder, candan ve yürekten bana bağlı kalarak yollarımda yürürse, İsrail tahtından senin soyunun ardı arkası kesilmeyecektir.'"

Davut ölüp atalarına kavuşunca, kendi adıyla bilinen kentte gömülür. Yedi yıl El Halil'de, otuz üç yıl Yeruşalim'de olmak üzere toplam kırk yıl İsrail'de krallık yapmıştır. Büyük İsrail'in yeni kralı artık Süleyman'dır...

Süleyman ve Kutsal Mabet: 1. Tapınak Bet-Amikdaş

Babası Davut'un tahtına geçen Süleyman'ın krallığı çok sağlam temellere oturmuştu. Krallığı döneminde Mısır firavununun kızıyla evlendi. Böylece firavunla müttefik oldu. Eşini Davut kentine götürdü. Kendi sarayı, Tanrı'nın Tapınağı ve Yeruşalim'in çevre surları tamamlanıncaya kadar orada yaşadılar. Halk hâlâ çeşitli tapınma yerlerinde Tanrı'ya kurban sunuyordu. Çünkü o güne dek Tanrı'nın adına yapılmış bir tapınak yoktu. Tapınma yerlerinin en ünlüsü Givon'daydı. Kral Süleyman oraya giderek sunakta bin yakmalık sunu sundu. Givon'daykən, gece rüyasında Tanrı göründü ve Süleyman'a bir dileği olup olmadığını sordu:

"Sana ne vermemi istersin?"

Süleyman, "Bana öyle sezgi dolu bir yürek ver ki iyi ile kötüyü ayırt edip halkını yönetebileyim," diye karşılık verdi. Süleyman'ın bu isteği Tanrı'yı hoşnut etti ve bu duasını kabul etti:

"Madem kendin için uzun ömür, zenginlik ve düşmanlarının ölümünü istemedin, bunların yerine adil bir yönetim için bilgelik istedin; isteğini yerine getireceğim. Sana öyle bir bilgelik ve sezgi dolu bir yürek vereceğim ki benzeri ne senden öncekilerde görülmüştür ne de senden sonrakilerde görülecektir. Sana istemediklerini de vereceğim: Yaşadığın sürece öbür kralların erişemeyeceği bir zenginlik ve onura ulaşacaksın. Eğer sen de

baban Davut gibi kurallarıma ve buyruklarıma uyup yollarımda yürürsen, sana uzun ömür de vereceğim."

Süleyman uyanınca bunun bir rüya olduğunu anladı. Sonra Yeruşalim'e gitti. Tanrı'nın Anlaşma Sandığı'nın önünde durup yakmalık sunular ve esenlik sunuları sundu. Ayrıca bütün görevlilerine de bir şölen verdi...

Kral Süleyman'ın bilgeliği (temsili)

Bir gün iki fahişe gelip kralın önünde durdu. Kadınlardan biri krala şöyle dedi:

"Efendim, bu kadınla ben aynı evde kalıyoruz. Birlikte kaldığımız sırada ben bir çocuk doğurdum. İki gün sonra da o doğurdu. Evde yalnızdık, ikimizden başka kimse yoktu. Bu kadın geceleyin çocuğunun üzerine yattığı için çocuk ölmüş. Gece yarısı, ben kulun uyurken, kalkıp çocuğumu almış, koynuna yatırmış, kendi ölü çocuğunu da benim koynuma koymuş. Sabahleyin oğlumu emzirmek için kalktığımda, onu ölmüş buldum. Ama sabah aydınlığında dikkatle bakınca, onun benim doğurduğum çocuk olmadığını anladım."

Öbür kadın hemen itiraz etti:

"Hayır! Yaşayan çocuk benim, ölü olan senin!"

Birinci kadın da "Hayır! Ölen çocuk senin, yaşayan çocuk benim!" diye diretti. Kralın önünde böyle tartışıp durdular. Kral,

"Biri, 'Yaşayan çocuk benim, ölü olan senin,' diyor, öbürü, 'Hayır! Ölen çocuk senin, yaşayan benim,' diyor. O halde bana bir kılıç getirin!" dedi. Kılıç getirilince kral, "Yaşayan çocuğu ikiye bölüp yarısını birine, yarısını öbürüne verin!" diye buyurdu. Yüreği oğlunun acısıyla sızlayan çocuğun gerçek annesi krala:

> "Aman efendim, sakın çocuğu öldürmeyin! Ona verin!"

Öbür kadınsa:

> "Çocuk ne benim ne de senin olsun, onu ikiye bölsünler!"

O zaman kral kararını verdi:

> "Sakın çocuğu öldürmeyin! Birinci kadına verin, çünkü gerçek annesi odur."

Kralın verdiği bu kararı duyan bütün İsrailliler hayranlık içinde kaldı. Herkes adil bir yönetim için Süleyman'ın Tanrı'dan gelen bilgeliğe sahip olduğunu anladı...

Yahuda ve İsrail halkı kıyıların kumu kadar kalabalıktı. Herkes yiyip içip sevinç içinde yaşıyordu. Süleyman, Fırat Irmağı'ndan Filist'e, oradan Mısır sınırına kadar bütün ülkelere egemendi. Bu ülkeler Süleyman'ın yaşamı boyunca ona haraç ödeyip hizmet ettiler. Tifsah'tan Gazze'ye kadar, Fırat Irmağı'nın batısındaki bütün krallıkları Süleyman yönetiyordu. Her tarafta barış vardı. Dan'dan Beer-Şeva'ya kadar Yahuda ve İsrail halkının her bireyi, Süleyman'ın yaşamı boyunca kendi asma ve incir ağacı altında güvenlik içinde yaşadı. Tanrı, Süleyman'a bilgelik, derin bir sezgi, kıyılardaki kum kadar anlayış verdi. Süleyman'ın bilgeliği, bütün doğuluların ve Mısırlıların bilgeliğinden daha üstündü. Ünü çevredeki bütün uluslara yayılmıştı. Üç bin özdeyişi ve bin beş ezgisi vardı. Lübnan sedir ağacından duvarlarda biten mercanköşkotuna kadar bütün ağaçlardan söz ettiği gibi,

hayvanlar, kuşlar, sürüngenler ve balıklardan da söz edebiliyordu. Süleyman'ın bilgeliğini duyan dünyanın bütün kralları ona adamlarını gönderirdi. Bütün uluslardan insanlar gelir, Süleyman'ın bilgece sözlerini dinlerdi. Bir gün Sur kralı Hiram, Süleyman'ın babası Davut'un yerine kral olarak mesh edildiğini duyunca, elçilerini ona gönderdi, çünkü Davut'la hep dostça geçinmişlerdi. Süleyman hemen cevapladı:

> "Bildiğin gibi, babam Davut çevresindeki savaşlar yüzünden Tanrı adına bir tapınak yapamadı. Bu savaşlarda Tanrı, Davut'un düşmanlarını onun ayakları altına serdi. Oysa şimdi Tanrı'm her yönden bana rahatlık verdi. Ne bir düşmanım var ne de kötü bir olay. Tanrı, babam Davut'a, 'Tahtına oturtacağım oğlun benim adıma bir tapınak yapacak,' diye söz verdi. Ben de bir tapınak yapmaya karar verdim. Şimdi bana Lübnan'dan sedir ağaçları kesmeleri için adamlarına buyruk ver. Benim adamlarım da seninkilerle birlikte çalışsın. Adamların için istediğin ücreti vereceğim. Aramızda Saydalılar kadar ağaç kesmede usta adamlar olmadığını biliyorsun."

Aralarında bir anlaşma yaptılar. Kral Süleyman angaryasına çalıştırmak üzere bütün İsrail'den otuz bin adam topladı. Sırayla her ay on binini Lübnan'a gönderdi. 70.000 kişi yük taşımakta, 80.000 kişi de dağlarda taş kesmekteydi. Ayrıca işi yürütmek ve işçileri yönetmek için de 3.300 görevli çalışmaktaydı. İşçiler, kralın buyruğu uyarınca, tapınağın temelini yontma taşlarla atmak üzere ocaktan büyük ve kaliteli taşlar kesip çıkardılar. Süleyman'ın ve Hiram'ın yapıcılarıyla Gevallılar, tapınağın yapımı için taşlarla keresteleri kesip hazırlardılar.

Süleyman Mabedi (antik figür)

Tanrı'nın Tapınağı'nın temeli dördüncü yılın Ziv ayında atıldı. On birinci yılın sekizinci ayı olan Bul ayında tapınak tasarlandığı biçimde bütün ayrıntılarıyla tamamlandı. Tapınağın içinde Tanrı'nın Anlaşma Sandığı'nın konacağı iç oda hazırlandı. Odaya her biri on arşın yüksekliğinde, iğde ağacından iki Keruv[108] yapıldı. Süleyman Keruvlar'ı tapınağın iç odasına yerleştirdi ve hepsini saf altınla kaplattı. Tapınağın yapımı Süleyman'ın yedi yılını almıştı. Konutunun yapıldığını gören Tanrı çok hoşnut oldu ve Süleyman'a seslenerek onu ve halkını asla terk etmeyeceğini bildirdi:

> *"Bu tapınağı yapmaktasın. Kurallarıma, ilkelerime ve bütün buyruklarıma uyup onlara bağlı kalırsan, baban Davut'a verdiğim sözü senin aracılığınla yerine getireceğim. Halkım İsrail'in arasında yaşayıp onları hiç terk etmeyeceğim."*

Kral Süleyman (temsili resim)

---

108 *Keruv*: Kutsal emanetleri koruduğu düşünülen melek tasvirleri..

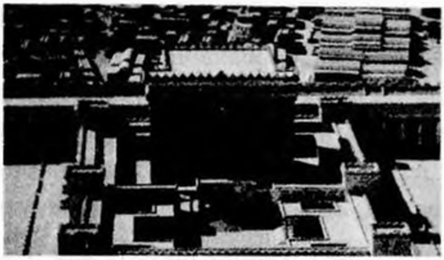

Süleyman Tapınağı (Bet Amiktaş) – Kudüs

Aradan bir zaman geçti ve Kral Süleyman, Tanrı'nın Anlaşma Sandığı'nı Davut kenti olan Siyon'dan getirmek üzere İsrail halkının ileri gelenleriyle bütün oymak ve boybaşlarını Yeruşalim'e çağırdı. Hepsi huzurda toplandı ve kâhinler Anlaşma Sandığı'nı yerden kaldırıp Buluşma Çadırı'nı ve çadırdaki bütün kutsal eşyaları Levililerle beraber tapınağa taşıdılar. Anlaşma Sandığı'nı tapınağın iç odasına, En Kutsal Yer'e taşıyıp Keruvlar'ın kanatlarının altına yerleştirdiler. Kral Süleyman ve bütün İsrail halkı Anlaşma Sandığı'nın önünde sayısız davar ve sığır kurban ettiler. Kâhinler Kutsal Yer'den çıkınca, Tanrı'nın Tapınağı'nı bir bulut doldurdu. O zaman Süleyman Tanrı'ya kutsal mabedi inşa ettiğini bildirdi, yıl MÖ 960'tı:

> "Ya RAB, karanlık bulutlarda otururum demiştin. Senin için görkemli bir tapınak, sonsuza dek yaşayacağın bir konut yaptım."

Sonra Kral Süleyman ayakta duran bütün İsrail topluluğuna döndü ve onları kutsadıktan sonra, kutsal mabedi ne için yapmış olduğunu anlattı:

> "Babam Davut'a verdiği sözü tutan Tanrı'ya övgüler olsun! Tanrı demişti ki *'Halkım İsrail'i Mısır'dan çıkardığım günden bu yana, içinde bulunacağım bir tapınak yaptırmak için İsrail oymaklarına ait kentlerden hiçbirini seçmedim. Ancak halkım İsrail'i yönetmesi için Davut'u seçtim.'* Babam Davut,

Tanrı adına bir tapınak yapmayı yürekten istiyordu. Ama Tanrı, babam Davut'a, *'Adıma bir tapınak yapmayı yürekten istemen iyi bir şey,' dedi, 'Ne var ki adıma yapılacak bu tapınağı sen değil, öz oğlun yapacak.'* Tanrı verdiği sözü yerine getirdi. Babam Davut'tan sonra İsrail tahtına ben geçtim ve İsrail'in Tanrı'sı adına tapınağı ben yaptırdım."

Ve Kral Süleyman dualarının kabulü için Tanrı'ya yakarmaya başladı:

"Ya RAB, Tanrı'm, kulunun bugün ettiği duayı, yalvarışı işit; duasına ve yakarışına kulak ver. Gözlerin gece gündüz, 'Orada bulunacağım!' dediğin bu tapınağın üzerinde olsun… Göklerden, oturduğun yerden kulak ver; duyunca bağışla… Sana karşı günah işlediği için düşmanlarına yenik düşen halkın İsrail yine sana döner, adını anar, bu tapınakta dua edip yakararak önüne çıkarsa, göklerden kulak ver, halkın İsrail'in günahını bağışla. Onları atalarına verdiğin ülkeye yine kavuştur."

Süleyman, Tanrı'ya duasını ve yalvarışını bitirince, elleri göklere açık, dizleri üzerine çökmüş olduğu Tanrı'nın sunağının önünden kalktı ve ayakta durup bütün İsrailoğullarını yüksek sesle kutsadı. Kral ve bütün İsrail halkı kutsal mabet onuruna Tanrı'ya kurban kestiler. Süleyman, esenlik kurbanı olarak Tanrı'ya yirmi iki bin sığır, yüz yirmi bin davar kurban etti. Aynı gün kral, tapınağın önündeki avlunun orta kısmını da kutsadı. Yakmalık sunuları, tahıl sunularını ve esenlik sunularının yağlarını orada sundu. Süleyman, Levo-Hamat'tan Mısır Vadisi'ne kadar her yerden gelen İsraillilerin oluşturduğu büyük toplulukla birlikte Tanrı'nın önünde art arda yedişer gün, toplam on dört gün bayram yaptı. Kral sekizinci gün halkı evlerine gönderdi. Onlar da kralı kutsayıp Tanrı'nın, kulu Davut ve halkı İsrail için yapmış olduğu bütün iyiliklerden dolayı sevinç duyarak mutluluk içinde evlerine döndüler.

İsrailoğullarının günümüzde Ağlama Duvarı olarak bildiği Birinci Tapınak ya da Süleyman Mabedi'nin yapımı bitmişti...

Kral Süleyman Mabedi (temsili)

Süleyman, Tanrı'nın Tapınağı'nı, sarayı ve yapmayı istediği bütün işleri bitirince, Tanrı daha Givon'da olduğu gibi ona seslendi ve kendisi ile yaptıkları anlaşmayı yeniden hatırlattı:

"Duanı ve yakarışını duydum. Adım sürekli orada bulunsun diye yaptığın bu tapınağı kutsal kıldım. Gözlerim onun üstünde, yüreğim her zaman orada olacaktır. Sana gelince, baban Davut'un yaptığı gibi, bütün yüreğinle ve doğrulukla yollarımı izler, buyurduğum her şeyi yapar, kurallarıma ve ilkelerime uyarsan, baban Davut'a, 'İsrail tahtından senin soyunun ardı arkası kesilmeyecektir,' diye verdiğim sözü tutup krallığını sonsuza dek pekiştireceğim. Ama siz ya da çocuklarınız yollarımdan sapar, buyruklarıma ve kurallarıma uymaz, gidip başka ilahlara kulluk eder, taparsanız, size verdiğim bu ülkeden sizi söküp atacağım, adıma kutsal kıldığım bu tapınağı terk edeceğim..."

İsrailoğullarının Tanrı yolundan ayrılıp ayrılmadığı ve Tanrı'nın bu tapınağı terk edip etmediği bilinmez, ama kutsalların, günümüzde ticarete dökülmüş olduğu açıktır:

"... Yalnız Kudüs'te dilencinin çerçevesi ihtişamlıdır: Medine, dini mallaştırmış ve maddeleştirmiş bir Asya pazarı idi.

Kudüs dini oyunlaştırmış bir Garp tiyatrosudur. Kudüs'te oteller yarı kilisedir, uşakları yarı papazdır ve hizmetçiler yarı hemşiredirler. Hepsinin cüppesi, putu ve beyaz başlığı, smokinleri, askıları ve önlükleri ile aynı dolapta durur. Kamame papazlarını takma sakal sanırdım: Bunlar biraz eğildikleri zaman, cüppelerinin arkasında tabanca kabzalarının kabartısı görülür. Rahat döşeğinde ölmeyen İsa'nın mezarı etrafında, çepeçevre, Müslüman jandarmaları nöbet beklemektedir... Her millet kendi yerini süpürür, yıkar ve taşı üstüne yalnız o milletin ayağı basar. Birinin süpürgesi ötekinin taşına dokundu mu, cinayet olur ve İsa'nın mezarına gözyaşı yerine kan sıçrar. Şişli bastonlar gibi Kudüs'te hançerli putlar vardır... İsa'nın mezarı, üstünü temizlemek sevabı pay edilemediği için, toz toprak içindedir. İpi kopararak düşen çanı hiç kimse yerden kaldıramaz. Beytüllahim kilisesi de böyle idi: Enver Paşa, kilise camlarının niçin kırık bırakıldığını sorduğu zaman, masraf etmek sevabını milletlerin paylaşamadıklarını ve her teşebbüsün arkasından kan ve kavga çıktığını söylemişlerdi. Başkumandan kiliseyi bir jandarma müfrezesi ile sardırdı ve kilisenin pencerelerine yeni camlar ancak böyle takılabildi. Kamame Kilisesi'nin en büyük günü, ateş günüdür: İsa'nın ruhunun göğe çıktığı gün! Birden bütün çanlar Kudüs havasını parçaladı. Patrik, mukaddes ateşten yaktığı mumu ile korkudan sapsarı, heyecanlı ve çılgınkari, kabirden çıktı. Telaştan tacının düşmesi lazımdı. Fakat son derece pahalı olan tacın düşeceği yer önceden belli olduğu için, bir papaz yamağı cüppesinin sağlam eteğini açmış bekliyordu. Patrik ufak bir hareketle tacını düşürüp cavlak baş kaldı. Şimdi yakın mumlar Patrik'in mumundan, uzak mumlar birbirinden yanıyor. Tüccarın zembili inmiş, istif istif alevleniyor. Binlerce mumum ağır kokusu, yapışkan bir dumanla alt kalabalığı örttükten sonra, localara doğru kalkıyor, şiddetli bir gönül bulantısı ile dışarı can attık. İsa çivilendikten altmış yıl sonra, Sayda'da dinin bozulduğunu görerek, İsa gibi yiyip

içmeye, oturup kalkmaya ve yaşamaya karar veren birkaç kişiyi, bunlar dini bozuyor diye asmışlardı. İsa'nın ruhu eğer bugün, içinden çıkmış olduğu yere inerek bu sahneyi görseydi, kim bilir Patrikleri hangi oduna çakardı? Daha biz arabamıza binmeden, kilise kapısının dışında sönmüş mumların ilk piyasası kuruluyor ve Müslüman hocası, kilise kapısını kapamak için anahtarını hazırlıyordu..."[109]

Kral Süleyman iki yapıyı, yani Tanrı'nın Tapınağı'yla kendi sarayını yirmi yılda bitirdi. Sonra Edomluların ülkesinde, Kamış Denizi kıyısında Eylat yakınlarındaki Esyon-Gever'de gemiler yaptırdı. Hiram, denizi bilen gemicilerini Süleyman'ın adamlarıyla birlikte Ofir'e gönderdi. Ofir'e giden bu gemiciler, Kral Süleyman'a 420 talant altın getirdiler. Saba kraliçesi, Tanrı'nın adından ötürü Süleyman'ın artan ününü duyunca, onu çetin sorularla sınamaya geldi. Çeşitli baharat, çok miktarda altın ve değerli taşlarla yüklü büyük bir kervan eşliğinde Yeruşalim'e gelen kraliçe, aklından geçen her şeyi Süleyman'la konuştu. Süleyman onun bütün sorularına karşılık verdi. Kralın ona yanıt bulmakta güçlük çektiği hiçbir konu olmadı.

Saba Melikesi (temsili)

Süleyman'ın bilgeliğini, yaptırdığı sarayı, sofrasının zenginliğini, görevlilerinin oturup kalkışını, hizmetkârlarının özel giysileriyle yaptığı hizmeti, sakilerini ve Tanrı Tapınağı'nda

109 Falih Rıfkı Atay, 67- 68.

sunduğu yakmalık sunuları gören Saba kraliçesi hayranlık içinde kaldı ve krala şöyle seslendi:

"Ülkemdeyken yaptıklarınla ve bilgeliğinle ilgili duyduklarım doğruymuş. Ama gelip kendi gözlerimle görünceye dek inanmamıştım. Bunların yarısı bile bana anlatılmadı. Bilgeliğin de zenginliğin de duyduklarımdan kat kat fazla. Ne mutlu adamlarına! Ne mutlu sana hizmet eden görevlilere! Çünkü sürekli bilgeliğine tanık oluyorlar. Senden hoşnut kalan, seni İsrail tahtına oturtan Tanrı'ya övgüler olsun!"

Saba kraliçesi krala 120 talant altın, çok büyük miktarda baharat ve değerli taşlar armağan etti. Krala o kadar baharat armağan etti ki bir daha bu kadar çok baharat bir arada görülmedi. Bu arada Hiram'ın gemileri Ofir'den altın ve büyük miktarda almug kerestesiyle değerli taşlar getirdiler. Kral, Tanrı'nın Tapınağı'yla sarayın tırabzanlarını, çalgıcıların lirleriyle çenklerini bu almug kerestesinden yaptırdı. Bugüne dek o kadar almug ağacı ne gelmiş ne de görülmüştü. Kral Süleyman Saba kraliçesinin her isteğini, her dileğini yerine getirdi. Ayrıca ona gönülden kopan birçok armağan verdi. Bundan sonra kraliçe, adamlarıyla birlikte oradan ayrılıp kendi ülkesine döndü.

Süleyman'a bir yılda gelen altının miktarı 666 talantı buluyordu. Alım satımla uğraşanlarla tüccarların kazançlarından ve Arabistan'ın bütün krallarıyla İsrail valilerinden gelenler bunun dışındaydı. Kral Süleyman her biri altı yüz şekel ağırlığında dövme altından iki yüz büyük kalkan yaptırdı. Fildişinden büyük bir taht yaptırıp saf altınla kaplattı. Tahtın altı basamağı, arka kısmında yuvarlak bir başlığı vardı. Oturulan yerin iki yanında kollar, her kolun yanında birer aslan heykeli bulunuyordu. Hiçbir krallıkta böylesi yapılmamıştı. Kral Süleyman'ın kadehleriyle Lübnan Ormanı adındaki sarayın

bütün eşyaları saf altından yapılmış, hiç gümüş kullanılmamıştı. Kral Süleyman dünyanın bütün krallarından daha zengin, daha bilgeydi. Tanrı'nın Süleyman'a verdiği bilgeliği dinlemek için bütün dünya onu görmek isterdi. Onu görmeye gelenler her yıl armağan olarak altın ve gümüş eşya, giysi, silah, baharat, at, katır getirirlerdi. Krallığı döneminde Yeruşalim'de gümüş taş değerine düştü. Sedir ağaçları Şefela'daki yabanıl incir ağaçları kadar bollaştı.

Kral Süleyman dönemi (temsili resim)

Kral Süleyman firavunun kızının yanı sıra Moablı, Amorlu, Edomlu, Saydalı ve Hititli birçok yabancı kadın sevdi. Oysaki Tanrı, bu kadınlar için, *"Ne siz onların arasına girin ne de onlar sizin aranıza girsinler; çünkü onlar kesinlikle sizi kendi ilahlarının ardınca yürümek üzere saptıracaklardır,"* demişti, ama Süleyman unutmuştu bunu. Süleyman'ın kral kızlarından yedi yüz eşi ve üç yüz cariyesi vardı. Eşleri onu yolundan saptırdılar; Süleyman yaşlandıkça, onu başka ilahların ardınca yürümeye zorladılar. Böylece Süleyman bütün yüreğini Tanrı'ya adamış olan babası Davut gibi yaşamadı, hak yolundan saptı; Saydalıların tanrıçası Aştoret'e ve Amorluların iğrenç ilahı Molek'e taptı. Yeruşalim'in doğusundaki tepede bu putlara tapmak için bir yer yaptırdı. İlahlarına buhur yakıp kurban kesen bütün yabancı eşleri için de aynı şeyleri yaptı. Tanrı, kendisine iki kez görünüp, *"Başka ilahlara tapma!"* demesine karşın Süleyman

O'nun yolundan saptı ve O'nun buyruğuna uymadı. Ve Tanrı Süleyman'a öfkelendi:

"Seninle yaptığım anlaşmaya ve kurallarıma bilerek uymadığın için krallığı elinden alacağım ve görevlilerinden birine vereceğim. Ancak baban Davut'un hatırı için, bunu senin yaşadığın sürede değil, oğlun kral olduktan sonra yapacağım. Ama oğlunun elinden bütün krallığı almayacağım. Kulum Davut'un ve kendi seçtiğim Yeruşalim'in hatırı için oğluna bir oymak bırakacağım."

Bir gün Efrayim oymağından Nevat oğlu Seredalı Yarovam Kral Süleyman'a karşı ayaklandı. Bu ayaklanma Tanrı'nın işiydi, Süleyman'ı cezalandırmak için düzenlenmişti. Kısa öyküsü şöyledir:

"... Yarovam çok yetenekli biriydi. Süleyman bu genç adamın ne denli çalışkan olduğunu görünce, Yusuf soyunun bütün ağır işlerinin sorumluluğunu ona verdi. Bir gün Yarovam, Yeruşalim'in dışına çıktı ve yolda Peygamber Ahiya ile karşılaştı. İkisi kent dışında yalnızdılar. Ahiya üzerindeki giysiyi yırtıp on iki parçaya ayırdı ve Yarovam'a Tanrı'nın buyruklarını bildirdi: "On parçayı kendine al. Çünkü İsrail'in Tanrı'sı diyor ki *'Ben, Süleyman'ın elinden krallığı alıp on oymağı sana vereceğim. Ama kulum Davut'un ve İsrail oymaklarının yaşadığı kentler arasından seçtiğim Yeruşalim kentinin hatırı için bir oymağı onda bırakacağım... Sana gelince, seni İsrail kralı yapacağım. İsrail'i dilediğin gibi yöneteceksin... Süleyman'ın günahından ötürü Davut soyunun gururunu kıracağım, ancak sonsuza dek değil."*

Bunu haber alan Süleyman, Yarovam'ı öldürmeye çalıştı, ama o kaçıp Mısır kralı Şişak'a sığındı ve Süleyman'ın ölümüne kadar orada kaldı. Krallığı dönemindeki öteki olaylar, bütün yaptıkları ve bilgeliği Süleyman'ın tarihinde yazılıdır.

Kırk yıl süreyle bütün İsrail'i Yeruşalim'den yönetmiştir. Ölüp atalarına kavuşunca babası Davut'un kentinde gömülür. Yerine oğlu Rehavam kral olur...

Ağlama Duvarı

Bugün "Ağlama Duvarı" olarak bilinen Süleyman Mabedi, İbranicede "Bet-Amikdaş" olarak ifade edilir. Günümüzde bu mabetten geriye kalan sadece bir duvardır, çünkü bu mabet önce Babil, ardından da Romalılar tarafından yıkılmıştır. Yahudi kaynaklarının Kutsal Tapınak (Süleyman Mabedi) ya da Bet-Amikdaş için söyleyeceği söz çoktur: Bet-Amikdaş, Yahudinin kendi içinde, yüreğinde, gönlünde, Tanrı'ya ayırdığı yerin anıtlaşmış ve somutlaşmış halidir. Sefer Ha Zoar'da anlatılan bir öğretiye göre Tanrı dünyayı yarattığı zaman, göklerdeki muhteşem tahtının altından kıymetli bir taş almış ve onu boşluğa fırlatmıştır. Bu taş gözle görülmeyen bağlarla, yukarıda Tanrı'nın tahtına bağlıymış. Bağın bir ucuna bağlı olan taş yeryüzüne inmiş ve sularda sağa sola ve her yöne hareket ederek dünyamızı oluşturuvermiş. Bu taşın adı "Even Şatiah," yani Nirengi taşıdır ki dünyayı oluşturan bu taş dünyanın merkezi, gözbebeği veya göbeği olarak nitelendirilmektedir. Tanrı, bu taşın düştüğü yerde de Yeruşalayim şehrinin kurulmasını kullarına emretmiş. Onlara, *"İşte Yeruşalayim, onu dünyanın merkezine yerleştirdim, diğer ülkeler de etrafında bulunuyor."* demiş. Birinci

asırda yaşamış Yahudi düşünürlerden Rabi Şemuel, dünyanın şeklini şöyle tarif etmiştir: "Dünya insan gözüne benzer, göz akı, karaları çevreleyen okyanuslardır, üzerinde yaşadığımız topraklar gözün irisi. Yeruşalayim ise gözbebeği ve gözbebeğinin içindeki görüntü ise 'Bet-Amikdaş' yani kutsal tapınaktır."

Bir başka kaynak ise Ağlama Duvarı olarak bilinen Batı Duvarı için şu rivayeti aktarır: Ve bir ilahi ses de yankılanarak şöyle tekrarlamış, "Tanrı'nın kutsal varlığı, Batı Duvarı'nı ebediyyen terk etmeyecektir..."[110]

Üç kutsal mekân: Mescidi Aksa, Kubbet-üs-Sahra ve Ağlama Duvarı

Yahudilerin bugün önüne geçip dua ettikleri yer olan Ağlama Duvarı'nın, Süleyman Mabedi'nden geriye kalmış tek parça duvar olduğu düşünülür. Ağlama duvarının çevresinde iki kutsal mekân daha vardır; biri Kubbetü-s-Sahra, diğeri ise Mescid-i Aksa'dır. Kubbet-üs-Sahra; Hz. Muhammed'in miraca yükseldiğine inanılan tapınak tepesinin merkezindeki "muallak taşı" üzerine yapılan camidir. Mescid-i Aksa ise Müslümanların ilk kıblesi olan camisidir ve Hz. Süleyman zamanında yapılmıştır. *Kuran* ayetlerinde de yer almakta olup çevresiyle birlikte Müslümanlar için kutsaldır. Ancak bazı Yahudi kaynakları hiç de böyle düşünmemektedir: "Eğer kurtuluşun simgesi sayılabilecek en derin, en yüce umut Yahudi Tapınağı'nın yeniden inşası ise o zaman açıktır ki o camilerin (El Haram, El

110 Sevinon.

Şerif ve El Aksa) günün birinde şu ya da bu şekilde ortadan kalkması gerekecektir. Deir Yasin olmasaydı, bugün İsrail devleti toprakları üzerinde yarım milyon Arap hâlâ yaşıyor olacaktı ve tabi İsrail devleti de olmayacaktı. Bu ülke ya Eretz İsrail olacak; topraklarında mutlak Yahudi çoğunluğuyla küçük bir Arap azınlık barındıracak ya da Eretz İsmail olup Araplardan herhangi bir şekilde kurtulamadığımız takdirde Yahudi göçü yeniden başlayacaktır."[111]

Bu mesele kutsal bir inanç meselesidir, elbette çözülmesi gerekmektedir, ama nasıl?

111 Hikmet Erdoğdu, 109.

Davut Yıldızı

Tıpkı Menorah gibi altı köşeli yıldız da bir İsrail sembolü, kutsalı ve işaretidir. Kutsalları tanımak için hep vurguladığımız gibi, sembol ve değerlerini ortaya koymak gerekir. Hatırlar mısınız, çocukluğumuzda anlatılan efsanelerden birinde bir dev vardı, bir adam da sapanı eline alıp bu devi öldürüyordu. Bu mücadelesiyle ün kazanmış ve İsrail kralı Saul'un huzuruna dahi kabul edilmişti. Şimdi desem ki İsraioğullarının kutsal yıldızı bu efsaneye dayanır, elbet şaşırırsınız, ama doğrudur, gerçekten de bu efsaneye dayanır. Vakti zamanın birinde yaşadığına inanılan bu devin adı Golyat'tır ve Filistinlidir. Sapanla bu devi öldüren adam Davut'tur, Büyük İsrail kralıdır. Peki, bu efsane ile İsrail yıldızı arasında ne bağ var, derseniz, anlatalım...

Günlerden bir gün, İsrailoğullarına Kral Saul'un önderlik yaptığı bir dönemde savaşmak üzere ordularını bir araya getiren Filistliler, Yahuda'nın Soko kentinde toplandılar. Efes-Dammim'de ordugâh kurdular. Buna karşılık İsrailliler de Ela Vadisi'nde ordugâh kurup Filistlilere karşı savaş düzeni aldılar. Tam bu esnada Filist ordugâhından Gatlı Golyat adında usta bir dövüşçü ortaya çıktı; boyu altı arşın bir karıştı, başına tunç miğfer takmış ve pullu bir zırh kuşanmıştı. Tunç zırhın ağırlığı beş bin şekeldi. Baldırları zırhlarla korunmuş, omuzları arasında tunç bir pala asılıydı. Mızrağının sapı dokumacı tezgâhının sırığı gibi olup mızrağın demir başının ağırlığı altı yüz şekeldi. Golyat'ın efsanelere konu olmuş bir kalkanı vardı

ve onu ayrı bir adam taşımaktaydı. Giyimi, kuşamı bir yana, görünüşü bile ürkütücüydü. Bu ünlü dev adam çıktı meydana ve İsrail ordusuna meydan okumaya başladı:

> "Neden savaş düzeni aldınız? Ben Filistliyim, sizse Saul'un kölelerisiniz. Aranızdan karşıma çıkacak birini seçin. Dövüşte beni yenip öldürebilirse, biz sizin köleniz oluruz. Ama ben üstün gelip onu yok edebilirsem, siz bizim kölemiz olur, bize kulluk edersiniz. Bugün İsrail ordusuna meydan okuyorum! Benimle dövüşecek birini çıkarın karşıma!"

Filistli Golyat yiğit bir savaşçıdır ve ünü tüm Kenan Ülkesi'ne yayılmıştır. Değil İsrailiIer'den, kimseden korkusu yoktur, kırk gün boyunca sabah akşam çıktı meydana ve hepsine meydan okudu. Bu dev adamın korkunç naralarını duyan Kral Saul da, İsrailliler de çok korkmuş ve dehşet içinde kalmışlardı...

Davut ile Golyat savaşının bir figürü

O zamanlarda bu diyarlarda Davut adında biri yaşardı, Yahuda'nın Beytlehem kentinden Efratlı İşay adında bir adamın oğluydu. İşay'ın sekiz oğlu vardı, üç büyük oğlu kralla birlikte bu savaşa katılmıştı. Davut en küçükleriydi ve babasının sürüsüne gütmek için Beytlehem'e gidip gelirdi. Bir gün İşay, oğlu Davut'a seslendi ve savaştaki ağabeylerine gidip bir bakmasını, halleri niceydi, öğrenmesini istedi:

"Kardeşlerin için şu kavrulmuş bir efa buğdayla on somun ekmeği al, çabucak ordugâha, kardeşlerinin yanına git. Şu on parça peyniri de birlik komutanına götür. Kardeşlerinin ne durumda olduğunu öğren ve iyi olduklarına ilişkin bir belirti getir. Kardeşlerin, Saul ve öbür İsraillilerle birlikte Ela Vadisi'nde Filistlilere karşı savaşıyorlar."

Ertesi sabah Davut erkenden kalktı, sürüyü bir çobana bıraktı ve erzağı alıp vakit geçirmeksizin yola koyuldu. Ordugâha vardığında, İsrailliler bir tarafta, Filistliler öte tarafta düzen almış, savaşmak için bekliyorlardı. Hemen getirdiklerini levazım görevlisine bıraktı, cepheye koştu ve kardeşlerinin yanına varıp onları selamladı. Davut onlarla konuşurken Golyat da Filist cephesinden ileri çıkmış ve daha önce yaptığı gibi yine meydan okuyordu. Bu meydan okuma karşısında İsrailliler ise korkuyla önünden kaçışıyor ve birbirlerini cesaretlendirmek için çeşitli şayialar ortaya atıp konuşuyorlardı:

"İsrail'e meydan okumak için ortaya çıkan şu adamı görüyorsunuz ya! Kral onu öldürene büyük bir armağanın yanı sıra kızını da verecek. Babasının ailesini de İsrail'e vergi ödemekten muaf tutacak."

Gördüğü manzara karşısında Davut şaşkındı; bu dev adamın tek başına meydana çıkıp koca İsrail'e kafa tutuşuna ve buna karşılık İsraillilerin de korkup kaçışmasına bir anlam verememişti. Kimdi bu Golyat! Hemen yanındakilere sordu:

"Bu Filistli'yi öldürüp İsrail'den bu utancı kaldıracak kişiye ne verilecek? Bu sünnetsiz Filistli kim oluyor da yaşayan Tanrı'nın ordusuna meydan okuyor?"

Adamlar daha önce verilmiş olan söze göre Golyat'ı öldürecek kişiye neler verileceğini bir bir anlatmaya başladılar.

Davut can kulağıyla dinliyordu, ama Davut'u gören ağabeyi Eliav, kardeşinin başına bir şey gelmesinden korkarak yanına geldi ve "Ne işi var bunun burada?" diyerek ona çıkıştı:

"Ne işin var burada? Çöldeki üç beş koyunu kime bıraktın? Ne kadar kendini beğenmiş ve ne kadar kötü yürekli olduğunu biliyorum. Sadece savaşı görmeye geldin, öyle mi!"

Davut abisinin bu çıkışı karşısında şaşırmıştır, "Ne yaptım ki? Bir soru sordum, o kadar," diyerek kendini savunmaya çalışır. İşin gerçeğini anlamak için, başka birine dönüp aynı soruyu yine sorar. Adamlar da öncekine benzer bir yanıt verirler. Davut'un niyeti bu Golyat'ın karşısına çıkmak ve onunla dövüşmektir. Bu durumu öğrenen Kral Saul onu çağırır ve Davut düşüncelerini krala anlatır:

"Bu Filistli yüzünden kimse yılmasın! Ben kulun gidip onunla dövüşeceğim!"

"Sen bu Filistli'yle dövüşemezsin Davut. Çünkü daha gençsin, o ise gençliğinden beri savaşçıdır."

"Kralım. Bu kulun babasının sürüsünü güder. Bir aslan ya da ayı gelip sürüden bir kuzu kaçırınca, peşinden gidip ona saldırır, kuzuyu ağzından kurtarırım. Eğer aslan ya da ayı üzerime gelirse, boğazından tuttuğum gibi vurur öldürürüm. Kulun, aslan da ayı da öldürmüştür. Bu sünnetsiz Filistli de onlar gibi olacak. Çünkü yaşayan Tanrı'nın ordusuna meydan okudu. Beni aslanın, ayının pençesinden kurtaran Tanrı, bu Filistli'nin elinden de kurtaracaktır."

Golyat'ın taşıdığı kalkanın bir figürü

Davut'un ısrarı üzerine kral kabul eder ve kendi giysilerini Davut'a verir; başına tunç miğfer takar, ona bir zırh giydirir. Davut giysilerinin üzerine kılıcını kuşanıp yürümeye çalışır, ama bu giysilere alışık değildir. Zorlanınca krala, "Bunlarla yürüyemiyorum. Çünkü alışık değilim," diyerek giysileri üzerinden çıkarır. Değneğini alıp dereden beş çakıltaşı seçer. Bunları çoban dağarcığının cebine koyduktan sonra sapanını alıp Filistli Golyat'a doğru ilerler. Bu sırada Filistli de önünde "kalkan" taşıyıcısı, Davut'a doğru ilerlemektedir. Davut'u tepeden tırnağa süzer. Kızıl saçlı, yakışıklı bir genç olduğu için onu küçümser. *"Ben köpek miyim ki üzerime değnekle geliyorsun?"* diyerek kendi ilahlarının adıyla Davut'u lanetler:

> "Bana gelsene! Bedenini gökteki kuşlara ve kırdaki hayvanlara yem edeceğim!"
>
> "Ey Golyat. Sen kılıçla, mızrakla, palayla üzerime geliyorsun. Bense meydan okuduğun İsrail ordusunun Tanrı'sı adıyla senin üzerine geliyorum. Bugün Tanrı seni elime teslim edecek. Seni vurup başını gövdenden ayıracağım. Bugün Filistli askerlerin leşlerini gökteki kuşlarla yerdeki hayvanlara yem edeceğim."

Golyat'la Davut dövüşmek için karşı karşıya gelir. Davut, elini dağarcığına sokup bir taş çıkarır ve sapanla fırlatır. Taş

Golyat'ın tam alnına çarpıp saplanınca Filistli dev yüzükoyun yere düşer. Davut hemen koşup üzerine çıkar, Golyat'ın kılıcını tutup kınından çektiği gibi onu öldürür ve başını keser. Golyat'ın öldüğünü gören Filistliler de kaçarlar. İsrailliler onları Gat'ın girişine, Ekron kapılarına kadar kovalarlar ve yakalayıp hepsini öldürürler. Sonra dönüp ordugâhlarını yağmalarlar. Davut, Dev Golyat'ı sapanla yenmiştir. Başını alıp Yeruşalim'e götürür, silahlarını da kendi çadırına koyar. Sonra kesik başı eline alıp kralın huzuruna çıkar. Kral Saul, Davut'a sorar:

"Kimin oğlusun, delikanlı?"

"Kulun Beytlehemli İşay'ın oğluyum," diye karşılık verir...[112]

Yahudilerin kutsal kitabı *Tanah*'ta anlatılan efsane işte budur. Davut'un Filistinli dev Golyat'la mücadelesi birçok efsaneye de konu olmuştur. Yahudi kaynaklarınca Davut, "Goliat" adlı deve karşı savaşırken, kendini koruyan kalkanın üzerine bir altıgen motifi işlenmişti. Davut İbranicede üç harfle: Dalet-vav-dalet harfleriyle yazılır. Çok eski İbrani alfabesinde ise Dalet harfi Yunan alfabesindeki Delta'ya benzeyen küçük bir üçgen şeklinde yazılırdı. İki Dalet'in birleşmesi, yani iki üçgenin altıgen bir yıldız şeklinde çizilmesi Kral Davut'un adını temsil ediyordu. Bu şeklin Kral Davut'un sembolü olması mantıklı bir varsayımdır. Çünkü İbranicede "Magen" sözcüğü, savunma anlamındaki Lehagen/Hagana sözcüğüyle aynı köke sahiptir ve "savunucu, koruyucu" anlamını taşır. Magen, ayrıca, koruyucu bir alet olan kalkana verilen bir addır. Buna göre Magen David "Davut'un kalkanı, Davut'un koruyucusu" demektir.

---

112 Tanah/ 1. Samuel: 17.

Davut Yıldızı

Davut Yıldızı ve Yedi Kollu Şamdan

Diğer bir efsaneye göre, Golyat'ın kalkanını büyük bir yıldız süsler. Genç Davut, bu devi öldürdükten sonra, kalkanına sahip olur ve yıldızı da Tanrı'ya sığınmanın bir simgesi olarak benimser. Davut'un mezmurlarının tekrarlanan teması "Tanrı benim kalkanımdır,"[113] sözleridir. Tora, bilinen bir örgütlenmiş orduyu kuran Kral Davut'un, askerlerini profesyonel savaşçı olarak yetiştirdiğini yazar. Davut, askerlerinin zırhlarında da Tanrısal himaye sembolü olarak altıgen yıldız motiflerini kullanmıştır. Davut'un oğlu, Kral Şelomo (Süleyman) ise sembol olarak altı köşeli değil de beş köşeli (pentagram) yıldızı benimsemiştir. Bu yıldız Süleyman'ın mühürlü yüzüğünde yer almaktaydı ve kralın mabedinde de yüzlerce altın kakmalı kalkan bulunmaktaydı. Ünlü kabalist Gershon Sholem, Magen David'in evrimlerini şöyle özetlemektedir: "Hıristiyan dünyasınca kabul edilen Haç'a karşılık Yahudilerin de özgün bir sembol benimsemeleri ihtiyacı doğmuştu. Haç'ın ifade ettiği anlama sahip olmasa da 'Magen David' yaygınlıkla tanınıp sevilmiş bir şekildi ve Yahudi dünyasına kendini kolaylıkla kabul ettirmişti."

David Yıldızı (Bir tasarım)

İsrail Bayrağı

113 Tanah/ Mezmur: 18.

Yine Yahudi düşünürlere göre, Kabala'da, iki üçgenin insanların içindeki mücadeleleri yansıttığı anlatılır: İyilik/kötülük, manevi/maddi gibi. İki üçgen ayrıca Yahudi ile Tanrı arasındaki karşılıklı ilişkiyi de temsil ediyor olabilir. Yukarı işaret eden üçgen, cennete gidecek iyi davranışlarımızı, aşağı işaret eden üçgen ise bu iyilikleri harekete geçirip dünyaya doğru getireceği iyilik dalgasını ifade ediyor olabilir. Bir başka fikir ise, altı kenarı olan bir kübün formunu, ağırlık merkezinden aldığıdır. İç merkez, altı evrensel yönün çevrelediği ruhsal boyutu temsil etmektedir. Yine altıgen merkezli, altı köşeli yıldızda bunu görebiliyoruz. Bu arada aynı fikir Şabat için de geçerlidir: Altı günü dengeye kavuşturan yedinci gün.[114]

Efsanede anlatılan olayların ışığında bu yıldıza bakıldığında, bir devi sapanla deviren büyük bir güç, İsrail'in Filistin'e açık üstünlüğü, Tanrı'nın koruyuculuğu ve Davut görülmektedir. Davut, Yahudi tarihindeki en ünlü ve güçlü İsrail kralıdır ve onun zamanında İsrailoğulları tarihinde ilk kez büyük bir krallık kurmuş ve en büyük gücüne ulaşmıştır. Günümüz İsrail'i bu yıldızı ulusal bayrağında bir sembol olarak taşıyorsa eğer, bunun anlamı, bu gücü herkese hatırlatmak için verdiği bir mesajdan başka bir şey değildir.

---

114 Sevinon.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YAHUDİLERİN ÇÖKÜŞÜ VE BÜYÜK GÖÇLER

dikkate alacak ve buna karşı yeni savunma ve saldırı mekanizmaları geliştirecektir.

Yine günümüzdeki İsrail devletine karşı topyekûn imha ancak iki şekilde olasıdır; biri nükleer silah kullanımı, diğeri ise bu coğrafyadaki tüm Müslüman ülkelerin birleşerek İsrail'e karşı topyekûn imha harekâtına girişmesidir, yoksa mevzi savaşlarla İsrail'i yok etmek mümkün değildir. Bu analiz ışığında, yeni İsrail stratejisinin bu iki temel tehdidi, yani nükleer silah ve cihadı etkisiz hale getirecek bir yol izlemesi gerekir ki varlığını koruyabilsin. Bu da bize İsrail siyasetinin geleceği konusunda ipuçları vermektedir; nükleer güce sahip olmak ve bölge coğrafyasında nükleer silah potansiyeline sahip diğer ülkeleri vurmak, ayrıca Müslümanların cihat mantığı ile birleşmelerini engellemek için etnik-dinsel temelde bu ülkeleri ayrıştırıp parçalamak. Günümüzde İran'ı nükleer bir tehdit olarak algılayan İsrail, bu tehdide karşı savaş açarak yok edeceğini açık açık söylemektedir. Bir ordu yetkilisine dayanılarak kamuoyuna yansıtılan haber ve habere konu olan İsrail planı açıktır:

"Belgedeki operasyon Bush yönetiminin 2003 Nisan ayında Irak'a 'şok ve dehşet operasyonu' koduyla başlattığı harekâtı andırıyor. Savaşın, İran rejimini elektronik anlamda felç edecek siber savaş taktikleri de içereceği belirtiliyor. Silverstein'a göre, İsrail'in İran'a hazırlık planı kapsamında önce bir dizi füze saldırısı, ardından hava saldırıları ve hatta üst düzey İranlı ordu ve istihbarat yetkililerine suikastlar düzenlenmesi yer alıyor."[116]

İsrail'in bu yeni stratejisi de sayılan bu ana prensipleri açıkça göstermektedir: "... 30 yıldır göreceli olarak ve hâlâ barış içinde yaşadığımız bu nükleer dünyada, barış ve bir arada var olma kavramları SSCB gibi bir süper gücün sahip olduğu askeri

116 *Vatan* Gazetesi, 16.08.2012 tarihli ve "İşte İsrail'in İran'ı vurma planı" başlıklı haberi.

ve politik doktrin karşısında manasız kalmaktadır: Marksizmin amaçlarının elde edilmesi için nükleer bir savaşın olası ve gerekli olduğu, bu savaştan sonra var olmanın mümkün olduğu ve bu savaşta kazanan bir tarafın olacağı... Topluma dair önemli kavramlar, özellikle Batı'ya ait kavramlar politik, askeri ve ekonomik gelişmeler sebebi ile değişmektedir. Dolayısıyla SSCB'nin nükleer ve konvansiyonel gücü, daha evvelki çağlarda gerçekleşen dünya savaşlarına kıyasla bir çocuk oyunu kalacağı çok boyutlu bir küresel savaşta dünyamızın büyük bir bölümünü yerle bir edecek destanın gerçekleşeceği çağı şekillendirmektedir. (...)

Nükleer ve konvansiyonel silahların gücü, miktarı, hassasiyetleri ve kaliteleri birkaç yıl içinde dünyamızın çoğunu altüst edebilecek güçtedir ve buna karşı durabilmek için İsrail olarak kendimizi konumlandırmamız gerekmektedir. Bu, Batı dünyasına ve bizim varoluşumuza karşı ana tehdittir. Dünya kaynakları, petrolde Arap tekeli ve Batı dünyasının ihtiyaç duyduğu hammaddelerin çoğunu üçüncü dünya ülkelerinden ithal etme ihtiyacı için olacak savaşlar dünyamızı şekillendirmektedir. SSCB'nin önemli hedeflerinden birinin Basra Körfezi'ndeki devasa kaynakların ve dünya madenlerinin çoğunun bulunduğu Güney Afrika'nın kontrolünü ele geçirmek suretiyle Batı dünyasını alt etmek olduğu düşünüldüğünde, gelecekte karşımıza çıkacak küresel yüzleşmeleri tahmin etmek zor değildir..."

Öte yandan dünyadaki enerji kaynakları konusunda yapılmış olan araştırmalar, enerji kaynaklarının üç ana coğrafyada yer aldığını göstermektedir: Körfez, Hazar Denizi ve Afrika. Kendi toprakları dışındaki enerji kaynaklarını ele geçirmek ve yönetmek için küresel plan ve projeler yapan ABD-İngiltere'nin ve bu iki ülkenin Ortadoğu'daki ileri karakolu durumundaki İsrail'in ortaya koyacağı yeni stratejilerde, askeri operasyonların hedefleri seçilirken, elbet bu durum da dikkate alınacaktır. Dolayısıyla kutsalların yeni savaş oyunları doğal olarak

Körfez'e, ardından Hazar'a ve sonrasında Afrika'ya yönelecektir. Körfez operasyonu zaten devam etmekte, Hazar'a yönelik operasyonlar da Afganistan üzerinden geliştirilmektedir. Geride Afrika ise yeni stratejilerin hedefi durumundadır. Bu noktadan bakıldığında, ABD destekli Gülen örgütünün okullar vasıtasıyla neden Afrika'ya açılmak için ısrarcı olduğunun gerekçeleri de tartışma konusu olmaktadır.

Sonuç olarak İsrailoğulları ne yapmak istiyor dediğiniz zaman yeni hareket tarzları şu noktalarda toplanmaktadır:

- Ahlak ve din öğeleri bir kenara, önemli olan insan ihtiyaçlarını karşılayacak kaynakları ne pahasına olursa olsun ele geçirmek,
- Gelecek bir nükleer savaşa hazırlıklı olmak ve kazanacak tarafta bulunmak,
- Ortadoğu coğrafyasındaki ülkelerin nükleer silah sahibi olmasını engellemek ve bu amaçla savaşı kayıtsız şartsız göze almak,
- Ve bir diğer dikkat çekici özelliği de Afrika'daki enerji kaynaklarının kontrol ve yönetimini ele geçirmek.

İsrail'in bu yeni yol haritası bize, önümüzdeki süreçte Ortadoğu'yu ne gibi gelişmelerin beklediğini de göstermektedir: Nükleer silah potansiyeline sahip İran'ın desteğindeki Suriye'de Esad yönetiminin devrilerek yerine İsrail-ABD yanlısı bir yönetimin getirilmesi, İran'ın yalnızlaştırılması ve ardından İran'ın etkisiz hale getirilmesi, Irak'ın kuzeyinde Barzani Yahudi Kürt yönetiminin siyasi ve askeri alanda güçlendirilmesi ve diğer Müslüman ülkelerde etnik ve dinsel temelli ayrıştırma ve çatıştırma siyasetinin sürdürülmesi şeklinde sıralanabilir.

Şimdi, "Ortadoğu'da İsrailoğulları ne yapmak istiyor?" diye soracak olursanız, Birleşmiş Milletler kararıyla gelip konduğu Filistin topraklarında sonsuza dek yaşamak ve varlığını

sürdürmek istiyor diyebiliriz. Ama hepsi bu değil, kendine tehdit olan ve olabilecek ülkeleri tek tek saf dışı bırakmak istiyor. Ayrıca bunları kutsalları adına yaptığı gerekçesiyle Nil'den Fırat'a vaat edilmiş toprakları dolaylı ya da doğrudan ele geçirmek istiyor ve bunu yapabilecek güce kavuşabilmek için de yine bu coğrafyanın suyunu, madenlerini ve enerji kaynaklarını da ele geçirmek niyetinde. İsrail yürüdüğü bu yolda yalnız değil, ABD silahlı güçleri destek veriyor, İngiltere yanı başında, AB ülkeleri de onunla birlikte, yani geçmişin Haçlı orduları bu kez Yahudilere karşı değil, onunla birlikte. Güç büyük, ama İsrail'in konduğu toprak bu güçleri barındıracak yeterlikte büyük değil, o halde yayılması gerek. Peki, nasıl bir strateji izleyecek de bu İsrail, sayılanların tümünü gerçekleştirebilecek? Önce savaştı, ama olmadı, o halde İsrail şimdi savaş dışı bir strateji ile karşımıza çıkacak demektir bu.

Peki, ya Türkiye İsrail'in açıkça ortada olan ve Türkiye'yi de hedef alan bu plan ve programları karşısında ne yaptı ve bundan sonra ne yapacaktır derseniz, izleyiniz, hepsinin cevaplarını bulacaksınız...

Kutsal Krallık'ın Yıkılışı

Büyük İsrail Kralı Süleyman, krallığının son dönemlerinde Tanrı'nın buyruğuna karşı gelerek yabancı kadınlarla evlenmiş ve Tanrı gözünde kötü olanı yapmıştı. Ve Tanrı Süleyman'a öfkelenmiş, krallığını elinden alacağını, görevlilerinden birine vereceğini duyurmuştu. Gelişen bu yeni durum çerçevesinde, Efrayim oymağından Seredalı Yarovam Kral Süleyman'a karşı ayaklanmış, ancak başaramayınca Mısır'a kaçmış ve Süleyman'ın yerine oğlu Rehavam Büyük İsrail Kralı olmuş ve İsrail halkını yönetmeye başlamıştı. Ama halk yeni kralı henüz kutsamamıştı...

İsrail Halkı yeni kralı ilan etmek için Şekem'de toplandılar ve Rehavam'ı çağırdılar. Yeni kralın ilan edileceğini duyan Yarovam da Şekem'deydi. Hepsi bir oldular, krallığın halk üzerine koyduğu ağır yükümlülüklerin kaldırılması halinde, İsrail Kralı olarak Rehavam'ı ilan edeceklerini yüzüne karşı ve huzurda söylediler:

> "Baban üzerimize ağır bir boyunduruk koydu. Ama babanın üzerimize yüklediği ağır yükü ve boyunduruğu hafifletirsen sana kul köle oluruz."

Süleyman oğlu Rehavam'a Tanrı bilgelik vermemişti. Tanrı zaten hak yolundan ayrılan Süleyman'a kızmış, oğlu döneminde bu soyu cezalandıracağını söylemişti. Bilgelik ve yönetim gücü olmayan Rehavam halkın bu talebi karşısında ne yapacağını şaşırdı ve oyalamak ve zaman kazanmak için, onlara

'bugün gidip üç gün sora gelmelerini' söyledi ve halkı huzurundan gönderdi. Ardından babasının danışmanlarına koştu, ne yapması gerektiğini sordu, onlar da hep bir ağızdan; *'Bugün bu halka hizmet eder, olumlu yanıt verirsen, sana her zaman kul köle olurlar'* diye cevap verdiler. Rehavam yalnız biriydi, kendine güveni yoktu ve kime güveneceğini de bilmiyordu, Tanrı da artık onunla değildi. Danışmanların sözünü dinlemedi, gitti yeniyetme gençleri, birlikte büyümüş olduğu arkadaşlarını yanına çağırdı ve ne yapması gerektiğini bir de onlara sordu. Devlet yönetimi nedir, kutsallık nedir, Tanrı gücü nedir, bilmeyen bu gençler tecrübesizlik ve bilgisizliklerinden dolayı Rehavam'ı yanlış yola sevk ettiler ve halkın yükünü azaltmak yerine, daha da ağırlaştırmasını istediler:

> "Sana 'Babanın üzerimize koyduğu boyunduruğu hafiflet' diyen halka de ki, 'Benim küçük parmağım babamın belinden daha kalındır. Babam size ağır bir boyunduruk yüklediyse, ben boyunduruğunuzu daha da ağırlaştıracağım. Babam sizi kırbaçla yola getirdiyse, ben sizi akreplerle yola getireceğim."

Bilgelikten yoksun Rehavam arkadaşlarının yolundan gitmeye karar verdi. Üç gün sonra gelin dediği halkı huzuruna çağırarak kararını sert bir şekilde açıkladı. İsrail halkı şaşırmıştı. Kendi kralları kendi halkına hizmet etmiyor, üstelik hayatı neredeyse onlara zehir edeceğini söylüyordu, bu kabul edilemezdi. Hemen toplandılar, aralarında konuşup tartıştılar. Rehavam'la yola gidilemeyeceğini, ondan iyi bir kral olamayacağına karar verdiler ve *'İşay oğlu Davut'la ne ilgimiz, ne de payımız var! Ey İsrail halkı, haydi evimize dönelim! Davut'un soyu başının çaresine baksın'* diyerek onu kral ilan etmediler. Aslında olayı bu noktaya getiren Tanrı'nın bizzat kendisiydi. Peygamber Ahiya aracılığıyla Nevat oğlu Yarovam'a verdiği sözü yerine getirmek için bu olayı düzenlemişti...

Rehavam'a öfkelenen İsrail halkı Şekem'i terk edip Samiriye bölgesindeki evlerine döndüler. Kralın temsilcisi olan angaryacı başı Adoram'ı taşa tutup öldürdüler, bunu gören Rehavam bir savaş arabasına atlayarak Yerüşalim'e kaçtı. İsrail halkı bu olaydan sonra Davut soyundan gelen herkese başkaldırdı, onları önder olarak tanımadı, bu da büyük krallığın sonu oldu. Çünkü Büyük İsrail Krallığı iki küçük krallığın birleşmesinden meydana gelmişti; Yahuda ve İsrail. Rehavam'ın kral olarak seçilmemesi demek, Büyük Krallığın da bir anlamda çöküşü demekti. Ardından İsrail halkı Davut'a başkaldırmış olan Yarovam'a haber gönderip onunla bir toplantı yaptı ve sonunda, Yarovam'ı Yeni İsrail Kralı olarak ilan ettiler. Yahuda oymağından başka hiç kimse Davut soyunu izlemediği için, Büyük İsrail Krallığı ikiye ayrıldı; Yahuda ve İsrail. Yahuda Kralı Rehavam, İsrail Kralı ise Yarovam oldu, yıl milattan önce 930'tur...

İsrail Kralı Yarovam hemen işe koyuldu, önce Efrayim'in dağlık bölgesindeki Şekem Kenti'ni onardı ve orada yaşamaya başladı. Daha sonra oradan ayrılıp Penuel Kenti'ne gitti, kenti baştan aşağıya yeniledi ve orada kaldı. Ama Tanrı ona da bilgelik vermemişti, krallığı ve halkı nasıl yöneteceğini bilmiyordu. Ayrıca Davut'un soyundan çok korkuyordu, çünkü büyük ve güçlü bir soydu bunlar, iki büyük ve ünlü kral çıkarmışlardı; Davut ve Süleyman. En büyük korkusu ise İsrail halkının Tanrı'ya tapınmak için Kudüs'e gittiğinde oradaki muhteşem gücü görüp yeniden Davut soyuna dönmesi ve Rehavam'a bağlanmasıydı. Kral Yarovam buna bir çare bulması gerekiyordu ama nasıl? Danışmanlarını topladı, ne yapması gerektiği sordu ve halkın Kudüs'e gitmesinin önüne geçmek için bir yol buldular ve altın buzağı gibi yeni ilahlar yapmaya karar verdiler, bunu da halka açıkladılar:

- Tapınmak için artık Yeruşalim'e gitmenize gerek yok. Ey İsrail halkı, işte sizi Mısır'dan çıkaran ilahlarınız!

Altın Buzağı Figürü, temsili.

Oysaki bu Altın Buzağı meselesi, Yahudi tarihinde İsrailoğulları'nın ilk büyük günahını sembol etmiş bir meseleydi. Mısır'dan çıkıp Sina Dağı'na geldiklerinde Tanrı ile bir anlaşma yapmışlar, ama Musa biraz gecikince hemen Tanrı yolundan dönüp ilahlara tapmaya başlamışlardı, ilk yaptıkları ilah da altın buzağıydı. Bu yüzden Tanrı onlara öfkelenmiş ve çoğunu öldürmüştü. Şimdi ise Yahudi tarihi tekerrür ediyor ve altın buzağı yine ortaya çıkıyordu...

Yarovam hemen işe koyuldu ve iki altın buzağı yaptırıp Beytel ve Dan kentine yerleştirdi. Bununla da yetinmeyip yeni tapınma yerleri yaptırdı, oralara kahinler atadı ve kendisi de Beytel'deki tapmağa gitmeye başladı. Ülkede bir bayram havası estirdiler; törenler yaptılar, kurban sundular, nasıl ki Sina'da Tanrı yolundan dönmüşlerse, aynı şekilde yine hak yolunu bıraktılar, Tanrı'ya değil putlara tapmaya başladılar[117]. Tanrı'nın yaptığı ikazları dinlemediler, uyarılarına kulak asmadılar. Aksine isteyen herkesi kahin yaptılar, kahinler yoldan saptı, halk Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaptı ve gün geldi, Yarovam öldü ve yerine oğlu Nadan İsrail Kralı oldu[118].

117 Tanah/ I. Krallar, Bölüm 12.
118 I. Krallar, Bölüm 13.

Tanrı Yarovam soyunu lanetlemişti ve bu laneti de ona Peygamber Ahiya aracılığıyla bildirmişti:

" Git Yarovam'a de ki, 'Tanrı İsrail halkını cezalandıracak. İsrail halkı suda sallanan bir kamışa dönecek. Tanrı onları atalarına vermiş olduğu bu iyi topraklardan söküp Fırat Irmağı'nın ötelerine dağıtacak. Çünkü Aşera putlarını dikerek Tanrı'yı öfkelendirdiler. Yarovam'ın işlediği ve İsrail halkını sürüklediği günahlar yüzünden Tanrı İsrail'i terk edecek[119]."

Yahuda Kralı Rehavam'a gelince, kırk bir yaşında kral oldu ve Tanrı'nın adını yerleştirmek için bütün İsrail oymaklarının yaşadığı kentler arasından seçtiği Yeruşalim'de on yedi yıl krallık yaptı. Annesi Ammonlu Naama'dır. Tıpkı İsrail halkı gibi Yahudalılar da Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaptılar ve işledikleri günahlarla Tanrı'yı atalarından daha çok öfkelendirdiler. Rehavam döneminde ahlak bozuldu, inançlar bozuldu, Tanrı ile yapılmış olan tüm anlaşmalar bozuldu. Tanrı yolundan ayrılıp her yüksek tepenin üstüne ve bol yapraklı her ağacın altına tapınma yerleri, dikili taşlar ve Aşera putları yaptılar. Putperest törenlerine fuhuş yapan kadın ve erkekler getirdiler...

Rehavam'ın krallığının beşinci yılında Mısır Kralı Şişak Yeruşalim'e saldırdı. Süleyman'ın yaptırmış olduğu altın kalkanlar dahil Tanrı'nın Tapınağı'nın ve sarayın bütün hazinelerini boşaltıp götürdü[120]. Sonra Aviyam Yahuda Kralı oldu ve Yeruşalim'de üç yıl krallık yaptı. Annesi Avşalom'un kızı Maaka'dır. Aviyam babasının kendisinden önce işlemiş olduğu bütün günahlara katıldı. Bütün yüreğini Tanrı'ya adayan atası Davut gibi değildi. Çünkü Tanrı'nın gözünde doğru olanı yapan Davut, Hititli Uriya olayı dışında, yaşamı boyunca buyruklarının hiçbirinden sapmamıştı. Aviyam'ın yaptığı tüm kötülüklere karşın Tanrı, Davut'un hatırına kendisinden sonra

119 1. Krallar, Bölüm 14: 4-16.

120 1. Krallar, Bölüm 14: 21-30.

oğlunu kral atayarak ona bir ışık verdi. Rehavam'la Yarovam arasındaki savaş ise Aviyam'ın yaşamı boyunca sürüp gitti. Aviyam'ın krallığı dönemindeki öteki olaylar ve bütün yaptıkları Yahuda krallarının tarihinde yazılıdır. İsrailoğulları çöküyordu...

Aviyam ölüp atalarına kavuşunca, Davut Kenti'nde gömüldü, yerine oğlu Asa kral oldu. Yeruşalim'de kırk bir yıl krallık yaptı. Tanrı ona doğru yolu göstermişti ve onun yolundan ayrılmadı, kendinden öncekilerin yaptığını yapmadı. Atası Davut gibi Tanrı'nın gözünde doğru olanı yaptı ve putperest törenlerinde fuhuş yapan kadın ve erkekleri ülkeden kovdu. Yaşamı boyunca yüreğini Tanrı'ya adadı. Asa'yla İsrail Kralı Baaşa arasındaki savaş yaşamları boyunca sürüp gitti ta ki son Kral Hoşea dönemindeki Asur işgaline kadar...

Asur Hakimiyeti ve İlk Yahudi Sürgünü

Yahuda Kralı Ahaz'ın krallığının on ikinci yılında Hoşea Samiriye'de İsrail Kralı olur ve dokuz yıl krallık yapar. O da öncekiler gibi Tanrı'nın yolundan sapar. Onun döneminde Asur Kralı Şalmaneser Hoşea'ya savaş açar, onu yener ve İsrail'i haraca bağlar, ardından İsrail topraklarına saldırır. Samiriye'yi kuşatır, kuşatma üç yıl sürer, Asur Kralı Samiriye'yi ele geçirir ve İsrail halkını Asur'a sürer. Onları Halah'a, Habur Irmağı kıyısındaki Gozan'a ve Med kentlerine yerleştirir. Artık Samiriye merkezli İsrail Krallığı yıkılmıştır, Kral Hoşea ise hapse atılmıştır, yıl milattan öncesi 722'dir...

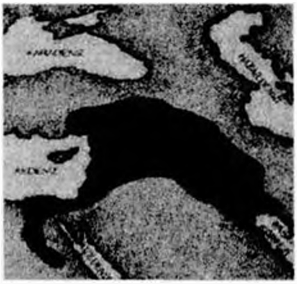

Asur Krallığı

Asur Kralı İsrailliler'in yerine Babil, Kuta, Avva, Hama ve Sefarvayim'den insanlar getirtip Samiriye kentlerine yerleştirdi ve onlar da Samiriye'yi mülk edinip oradaki kentlerde yaşamaya başladılar. Ama Tanrı'ya tapınmadılar ve bu yüzden Tanrı aslanlar göndererek bazılarını öldürttü. Başlarına

ne geldiğini anlayamayan halk da Asur Kralı'na haber gönderip yardım istediler:

> "Sürdüğün ve Samiriye kentlerine yerleştirdiğin uluslar Samiriye ilahının yasasını bilmiyorlar. O da üzerlerine aslanlar gönderiyor. Bu yüzden aslanlara yem oluyorlar. Çünkü ülke ilahının yasasından haberleri yok."

Bunun üzerine Asur Kralı *'Samiriye'den sürülen kâhinlerden birini geri gönderin, gidip orada yaşasın ve ülke ilahının yasasını onlara öğretsin'* diyerek kâhinlerden birini Beytel'e gönderdi. Ama işler alak bullak oldu; Tanrı'ya tapan İsrailoğulları ile puta tapan Asurlular birbirine karıştı, her ulus kendi ilahını yaptı ve kutsal tapınaklara koydu: Babil halkı Sukkot-Benot'u, Kuta halkı Nergal'i, Hama halkı Aşima'yı, Avva halkı ise Nivhaz ve Tartak'ı ilah olarak seçtiler. Sefarvayim halkı ise oğullarını Adrammelek ve Anammelek'e ilahlarına kurban ettiler. Bir yandan Tanrı'ya tapındılar, öte yandan aralarında rasgele kâhinler seçtiler. Böylece hem Tanrı'ya, hem de aralarından geldikleri ulusların törelerine göre kendi ilahlarına kulluk ettiler. Oysaki Tanrı İsrailoğulları'yla antlaşma yapmış ve onları putlara ve başka ilahlara tapmamaları konusunda uyarmıştı:

> *"Başka ilahlara tapmayacak, önlerinde eğilmeyecek, onlara kulluk etmeyecek, kurban kesmeyeceksiniz. yalnızca ulu gücüyle her yere erişen eliyle sizleri Mısır'dan çıkaran RAB'be tapınacaksınız. O'nun önünde eğilip O'na kurban keseceksiniz. Sizler için yazmış olduğu kuralları, ilkeleri, yasaları, buyrukları her zaman yerine getirmeye özen gösterecek ve başka ilahlara tapmayacaksınız. Sizinle yaptığım antlaşmayı unutmayacak ve başka ilahlara tapmayacaksınız. Yalnız Tanrınız RAB'be tapacaksınız. O sizi bütün düşmanlarınızın elinden kurtaracak.*[121]"

---

121 2. Krallar, Bölüm 17.

İsrail Kralı Hoşea'nın krallığının üçüncü yılında Hizkiya yirmi beş yaşında Yahuda Kralı oldu ve Yeruşalim'de yirmi dokuz yıl krallık yaptı. Annesi Zekeriya'nın kızı Aviya'dır. Atası Davut gibi Tanrı'nın gözünde doğru olanı yaptı; alışılagelen tapınma yerlerini kaldırdı, dikili taşları, Aşera putlarını parçaladı. Musa'nın yapmış olduğu Nehuştan adındaki tunç yılanı da parçaladı ve Tanrı'nın Musa'ya vermiş olduğu buyrukları yerine getirdi. Tanrı onunla birlikteydi, yaptığı her işte başarılı oldu. Kral Hizkiya Asur Kralı'na karşı ayaklandı ve ona kulluk etmedi. Gazze ve çevresine, gözcü kulelerinden surlu kentlere kadar her yerde Filistliler'i bozguna uğrattı. Hizkiya'nın ayaklandığı dönemde, Asur Kralı Şalmaneser Samiriye'ye yürüyerek kenti kuşatmıştı. Kuşatma üç yıl sürmüş ve sonunda Samiriye'yi ele geçirmişti. Asur Kralı İsrailliler'i Asur'a sürmüş ve onları Habur Irmağı kıyısındaki Gozan'a ve Med kentlerine yerleştirmişti. Böylesi bir dönemde Hizkiya'nın ayaklaması üzerine Asur Kralı Sanherib karşı saldırıya geçti ve Yahuda'nın surlu kentlerinin hepsini ele geçirdi. Bunun üzerine Yahuda Kralı Hizkiya, Asur Kralı'na şu haberi gönderip ülkesinden çekilmesini, buna karşılık ne isterse vereceğini söyledi.

Asur Kralı üç yüz talant gümüş ve otuz talant altın isteyince Hizkiya, Tanrı'nın Tapınağı'nda ve kral sarayının hazinelerinde bulunan bütün gümüşü ona verdi. Daha önce yaptırmış olduğu Tanrı'nın Tapınağı'nın kapılarıyla kapı pervazlarının üzerindeki altın kaplamaları da söküp ona gönderdi. Ama Asur Kralı sözünde durmadı ve büyük bir orduyla Lakiş'ten Yeruşalim'in üzerine yürüdü. Yeruşalim'e varan ordu Çırpıcı Tarlası yolunda, Yukarı Havuz'un kenarında durdu. Saray sorumlusu Elyakim, Yazman Şevna ve devlet tarihçisi Yoah Asurlular'ı karşılamaya çıktı. Ve Komutan onlara seslenerek meydan okudu:

"Hizkiya'ya söyleyin. Büyük kral, Asur Kralı diyor ki: Güvendiğin şey ne, neye güveniyorsun? Savaş tasarıların ve gücün olduğunu söylüyorsun, ama bunlar boş sözler. Kime güveniyorsun da bana karşı ayaklanıyorsun?.. Yoksa bana, Tanrımız'a güveniyoruz mu diyeceksiniz? Hizkiya'nın Yahuda ve Yeruşalim halkına, yalnız Yeruşalim'de, bu sunağın önünde tapınacaksınız diyerek tapınma yerlerini, sunaklarını ortadan kaldırdığı Tanrı değil mi bu?"

Elyakim, Şevna ve Yoah hep bir ağızdan cevap verdiler:

"Lütfen biz kullarınla Aramice konuş. Çünkü biz bu dili anlarız. Yahudi dilinde konuşma. Surların üzerindeki halk bizi dinliyor."

Komutan ayağa kalkıp Yahudi dilinde bağırdı:

"Büyük kralın, Asur Kralı'nın söylediklerini dinleyin! Kral diyor ki, 'Hizkiya sizi aldatmasın, o sizi benim elimden kurtaramaz... Asur Kralı diyor ki, 'Teslim olun, bana gelin. Böylece ben gelip sizi zeytinyağı ve bal ülkesi olan kendi ülkeniz gibi bir götürene kadar herkes kendi asmasından, kendi incir ağacından yiyecek, kendi sarnıcından içecek. Yaşamı seçin, ölümü değil... Ulusların ilahları ülkelerini Asur Kralı'nın elinden kurtarabildi mi? Hani nerede Hama'nın, Arpat'ın ilahları? Sefarvayim'in, Hena ve İvva'nın ilahları nerede? Samiriye'yi elimden kurtarabildiler mi? "

Bu sözler üzerine halk sustu, komutana tek bir sözle bile karşılık veren olmadı. Sonra saray sorumlusu Elyakim, Yazman Şevna ve devlet tarihçisi Yoah üzüntülerinden giysilerini yırttılar ve gidip Hizkiya'ya olan biteni anlattılar[122]. Kral Hizkiya da olanları duyunca üzüntüsünden kendini paraladı, giysilerini

122 2. Rallar, Bölüm 18.

yırttı ve çul kuşanıp Tanrı'nın Tapınağı'na girdi. İleri gelenleri seçip Peygamber Yeşaya'ya gönderdi ve ondan 'Tanrı'nın kendilerini kurtarması için' dua etmesini istedi:

> "Hizkiya diyor ki, Bugün sıkıntı, azar ve utanç günü. Çünkü çocukların doğum vakti geldi, ama doğuracak güç yok. Yaşayan Tanrı'yı aşağılamak için efendisi Asur Kralı'nın gönderdiği komutanın söylediklerini belki Tanrı duyar da duyduğu sözlerden ötürü onları cezalandırır. Bu nedenle sağ kalanlarımız için dua et."

Peygamber Yeşaya çok soğukkanlı bir adamdı. Tanrı'ya inancı tamdı. İsrailoğullarını, ne kadar kızsa da, öfkelense de, cezalandırmış olsa da, Tanrı'nın terk etmeyeceğini biliyordu. Hemen krala cevap verdi:

> "Tanrı diyor ki, Asur Kralı'nın adamlarından benimle ilgili duyduğunuz küfürlerden korkma. Onun içine öyle bir ruh koyacağım ki, bir haber üzerine kendi ülkesine dönecek. Orada onu kılıçla öldürteceğim."

Bu arada Asur Kralı, Hizkiya'ya yine ulaklar gönderdi ve tehditlerini sıraladı, açıkça Tanrı'ya ve Tanrı'nın halkına meydan okuyorlardı. Hizkiya bu yeni haberi aldıktan sonra yine Tanrı'nın Tapınağı'na çıktı ve Tanrı'nın önünde dua etmeye başladı:

> "Ey Keruvlar arasında taht kuran İsrail'in Tanrısı bütün dünya krallıklarının tek Tanrısı sensin. Yeri, göğü sen yarattın. Kulak ver de işit, gözlerini aç da gör, Sanherib'in söylediklerini, yaşayan Tanrı'yı nasıl aşağıladığını duy... Ya RAB Tanrımız, şimdi bizi Sanherib'in elinden kurtar ki, bütün dünya krallıkları senin tek Tanrı olduğunu anlasın."

Tanrı olan biteni görüyor ve izliyordu; Asur Kralı'nın tehditlerini ve Hizkiya'nın yakarışlarını duymuştu. Peygamber Yeşaya aracılığıyla cevabını Hizkiya'ya iletti, aslında bu cevabı kendisine meydan okuyan Asurlulara vermişti:

İsrail'in Tanrısı şöyle diyor: 'Ey Asur Kralı, Erden kız Siyon seni hor görüyor, alay ediyor seninle... Sen kimi aşağıladın, kime küfrettin? Kime sesini yükselttin?.. Yahudalılar'ın kurtulup sağ kalanları yine aşağıya doğru kök salacak, yukarıya doğru meyve verecek. Çünkü sağ kalanlar Yeruşalim'den, kurtulanlar Siyon Dağı'ndan çıkacak. Tanrı'nın gayretiyle olacak bu. Bundan dolayı Tanrı Asur Kralı'na ilişkin şöyle diyor: 'Bu kente girmeyecek, ok atmayacak. Kente kalkanla yaklaşmayacak, karşısında rampa kurmayacak. Geldiği yoldan dönecek ve kente girmeyecek' diyor Tanrı. 'Kendim için ve kulum Davut'un hatırı için bu kenti savunup kurtaracağım' diyor.'

O gece Tanrı'nın Meleği gidip Asur ordugahında yüz seksen beş bin kişiyi öldürdü. Ertesi sabah uyananlar bu cesetlerle karşılaştılar. İsrailoğullarının yakarışını duyan Tanrı bir melek göndermiş ve Asur Kralı'nın ordugahındaki bütün yiğit savaşçıları, önderleri, komutanları yok etmişti. Asur Kralı utanç içinde ülkesine döndü. Bir gün ilahı Nisrok'un tapınağında tapınırken, oğullarından Adrammelek'le Şareser, onu kılıçla öldürüp Ararat ülkesine kaçtı. Yerine oğlu Esarhaddon kral oldu[123].

Böylece Tanrı Hizkiya'yla Yeruşalim'de yaşayanları Asur Kralı Sanherib'in ve öbür düşmanlarının elinden kurtarır ve her yanda güvenlik içinde yaşamalarını sağlar. Yeruşalim'e gelen birçok kişi Tanrı'ya sunular, Yahuda Kralı Hizkiya'ya da değerli armağanlar getirir. O günden sonra Hizkiya bütün

123 Tanah/ 2. Krallar, Bölüm 19.

uluslar arasında saygınlık kazanır[124]. Hizkiya'nın krallığı dönemindeki öteki olaylar, bütün başarıları, bir havuz ve tünel yaparak suyu kente nasıl getirdiği, Yahuda krallarının tarihinde yazılıdır. Hizkiya ölüp atalarına kavuşunca, yerine oğlu Manaşşe kral olur[125]...

Manaşşe on iki yaşında Yahuda Kralı oldu ve Yeruşalim'de elli beş yıl krallık yaptı. Annesinin adı Hefsivah'tı. Tanrı'nın İsrail halkının önünden kovmuş olduğu ulusların iğrenç törelerine uyarak Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaptı. Babası Hizkiya'nın yok ettiği puta tapılan yerleri yeniden yaptırdı. İsrail Kralı Ahav gibi, Baal için sunaklar kurdu, Aşera putu yaptı. Gök cisimlerine taparak onlara kulluk etti. Tanrı'nın, 'Yeruşalim'de bulunacağım' dediği Tanrı'nın Tapınağı'nda sunaklar kurdu. Tapınağın iki avlusunda gök cisimlerine tapmak için yeni sunaklar yaptırdı. Oğlunu ateşte kurban etti, falcılık ve büyücülük yaptı, medyumlara, ruh çağıranlara danıştı. Üstelik Manaşşe yaptırdığı Aşera putunu gidip Tanrı'nın Tapınağı'na yerleştirdi. Oysaki Tanrı tapınağa ilişkin Davut'la oğlu Süleyman'a şöyle demişti:

> *"Bu tapınakta ve İsrail oymaklarının yaşadığı kentler arasından seçtiğim Yeruşalim'de adım sonsuza dek anılacak. Buyruklarımı dikkatle yerine getirir ve kulum Musa'nın kendilerine verdiği Kutsal Yasa'yı tam uygularlarsa, İsrail halkının ayağını bir daha atalarına vermiş olduğum ülkenin dışına çıkarmayacağım."*

Manaşşe Yahuda halkını öylesine yoldan çıkardı ki, Tanrı'nın İsrailoğulları'nın önünde yok etmiş olduğu uluslardan daha

124 Tanah 2. Tarihler, Bölüm 32: 20-23.
125 Tanah 2. Krallar, Bölüm 20: 20-21.

çok kötülük yaptılar. Ve Tanrı, kulları peygamberler aracılığıyla Yerüşalim/Kudüs'ü cezalandırmaya karar verdi:

"İsrail'in Tanrısı diyor ki, 'Yeruşalim'in ve Yahuda'nın başına öyle bir felaket getireceğim ki, duyanların hepsi şaşkına dönecek' diyor. Samiriye'yi ve Ahav'ın soyunu nasıl cezalandırdımsa, Yeruşalim'i cezalandırırken de aynı ölçü ipini, aynı çekülü kullanacağım. Bir adam tabağını nasıl temizler, silip yüzüstü kapatırsa, Yeruşalim'i de öyle silip süpüreceğim. Halkımdan sağ kalanları terk edeceğim ve düşmanlarının eline teslim edeceğim. Yeruşalim halkı yağmalanıp ganimet olarak götürülecek. Çünkü gözümde kötü olanı yaptılar. Atalarının Mısır'dan çıktığı günden bugüne kadar beni öfkelendirdiler."

Manaşşe Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaparak Yahudalılar'ı günaha sürüklemekle kalmadı, Yeruşalim'i bir uçtan öbür uca dolduracak kadar çok sayıda suçsuzun kanını döktü. Ölüp atalarına kavuşunca, sarayının Uzza adındaki bahçesine gömüldü[126]...

Bütün bunlar kendilerini Mısır Firavunu'nun boyunduruğundan kurtarıp Mısır'dan çıkaran Tanrı'ya karşı günah işledikleri için İsrailliler'in başına geldi. Çünkü başka ilahlara tapmışlar, Tanrı'nın İsrail halkının önünden kovmuş olduğu ulusların törelerine ve İsrail krallarının koyduğu kurallara göre yaşamışlardı. Yaptıkları kötülüklerle Tanrı'yı öfkelendirdiler. Tanrı'nın, 'Bunu yapmayacaksınız' demiş olmasına karşın putlara taptılar. Tanrı'nın kurallarını, uyarılarını ve atalarıyla yaptığı antlaşmayı hiçe sayarak değersiz putların ardınca gittiler, böylece kendi değerlerini de yitirdiler. Tapınmak için kendilerine iki dökme buzağı ve Aşera putu yaptırdılar. Gök

126 Tanah/ 2. Krallar, Bölüm 21: 1-18.

cisimlerine taptılar. Baal'a kulluk ettiler. Oğullarını, kızlarını ateşte kurban ettiler. Falcılıkla, büyücülükle uğraştılar.

Tanrı İsrailliler'e çok kızdı, Yahuda oymağı dışında hepsini huzurundan kovdu. Sonradan Yahudalılar bile Tanrı'nın buyruklarına uymadılar. İsrailliler'in benimsediği törelere göre yaşadılar. Bundan dolayı Tanrı İsrail soyundan olan herkesi reddetti. Çapulcuların eline teslim ederek onları cezalardırdı ve sonunda kendi topraklarından Asur'a sürüldüler. Bugün de orada yaşıyorlar...

Babil İşgali, Birinci Tapınak'ın Yıkılması ve İkinci Sürgün

Yoşiya sekiz yaşında Yahuda kralı oldu ve Yeruşalim'de otuz bir yıl krallık yaptı. Annesi, Boskatlı Adaya'nın kızı Yedida'ydı. Tanrı'nın gözünde doğru olanı yaptı ve sağa sola sapmadan atası Davut'un bütün yollarını izledi. Kral Yoşiya, Yazman Şafan'ı Tanrı'nın Tapınağı'na gönderdi ve tapınağın kutsallığına yaraşır bir biçimde onarılmasını istedi:

> "Başkâhin Hilkiya'nın yanına çık. Kapı nöbetçilerinin halktan toplayıp Tanrı'nın Tapınağı'na getirdikleri paraları saysın. Tanrı'nın Tapınağı'ndaki işlerin başında bulunan denetçilere versin. Onlar da paraları Tanrı'nın Tapınağı'ndaki çatlakları onaranlara, marangozlara, yapıcılara, duvarcılara ödesinler. Tapınağın onarımı için gerekli keresteyi, yontma taşı da bu parayla alsınlar. Onlara verilen paranın hesabı sorulmasın, çünkü dürüstçe çalışıyorlar."

Tapınak onarıldı. Onarım esnasında bulunan Yasa Kitabı krala getirildi. Eski Yasaları okuyan kral, İsrailoğullarının nasıl yoldan çıkmış olduğunu gördü ve üzüntüsünden giysilerini parçaladı. Tanrı'nın öfkesi büyüktü, halkı Tanrı yolundan sapmış ve eski yasaları, Tanrı ile yaptığı anlaşmaları hepten unutmuştu. Kral Yoşiya, Başkâhin Hilkiya'yı çağırarak Tanrı'ya danışmasını ve bu günahlardan kurtulabilmek için ne yapması gerektiğini Tanrı'ya sormasını istedi. Başkâhin doğruca

Peygamber Hulda'nın yanına gitti, kralın isteğini ona anlattı ve Hulda, Tanrı'nın buyruklarını bildirdi:

> "Tanrı diyor ki: 'Beni terk ettikleri, elleriyle yaptıkları başka ilahlara buhur yakıp beni kızdırdıkları için buraya karşı öfkem alevlenecek ve sönmeyecek.' Tanrı yine diyor ki: 'Ama madem yıkılıp lanetle anılacak olan burası ve burada yaşayanlarla ilgili sözlerimi duyunca yüreğin yumuşadı, önümde kendini alçalttın, giysilerini yırtıp huzurumda ağladın, ben de yalvarışını işittim. Seni atalarına kavuşturacağım, esenlik içinde mezarına gömüleceksin. Buraya getireceğim büyük felaketi görmeyeceksin."[127]

Yoşiya'nın krallığı sırasında Mısır firavunu Neko, Asur kralına yardım etmek üzere Fırat'a doğru yola çıktı. Bunu gören Yoşiya da Neko'nun üzerine yürüdü, Megiddo'da karşılaştılar. Çıkan savaşta Yoşiya hayatını kaybetti. Görevlileri onun cesedini savaş arabasıyla Megiddo'dan Yeruşalim'e getirip mezarına gömdüler.[128]

Aradan zaman çok zaman geçti ve bir gün Ortadoğu coğrafyasında büyük bir güç haline gelen Babil kralı Nebukadnessar, kutsal topraklardaki Yahuda Krallığı'nın üzerine bir ordu göndererek Yeruşalim'i kuşattı. Yapılan savaş sonunda yenilen Yahuda kralı Yehoyakin; annesi, görevlileri, yöneticileri ve hadımlarıyla birlikte teslim oldu. Tanrı'nın sözü uyarınca, Babil kralı Tanrı'nın Tapınağı'nın ve kral sarayının bütün hazinelerini yağmaladı ve tapınağın kutsal altın eşyalarının tümünü parçaladı. Ardından bütün Yeruşalim halkını, komutanları, yiğit savaşçıları, zanaatçıları, demircileri, toplam on bin kişiyi Babil'e sürgün etti, Kudüs'te yoksul halk kesimi dışında kimse kalmadı. Babil kralı Yehoyakin'i tutsak aldı ve onunla birlikte

127 Tanah/ 2. Krallar: Bölüm 22.

128 Tanah/ 2. Krallar:, Bölüm 23: 29-30.

annesini, eşlerini ve ülkenin ileri gelenlerini, ayrıca yedi bin deneyimli yiğit savaşçıyı ve bin zanaatçıyla demirciyi de Babil'e sürgün etti, yıl MÖ 586'dır.

Babil (Babylon) Uygarlığı

Babil sürgünleri hiç önemini kaybetmemiş, günümüze kadar gelip İsrail'in resmi kaynaklarına konu olmuştur:

"... MÖ 930'da Süleyman'ın ölümünden sonra çıkan isyan neticesinde, kuzeydeki 10 kabile krallıktan ayrıldı ve ülke, İsrail adında bir kuzey krallığı ve Yahuda adlı, Yahuda ve Bünyamin kabilelerinin arazisi üzerinde bir güney krallığı şeklinde ikiye bölündü. Asur ve Babil imparatorluklarının genişlemesi sonucunda ilk olarak İsrail ve daha sonra Yahuda dış hâkimiyet altına girdi. İÖ 722 yılında İsrail krallığı Asurlular tarafından ezildi ve onun halkı sürgüne ve unutulmaya sürüklendi. İÖ 586'daysa Yahuda krallığını fetheden Babil uygarlığı halkın çoğunu sürgün etti, Kudüs'ü ve tapınağı tahrip etti. Babil istilasıyla İlk Tapınak dönemi sona erdi, fakat Yahudi halkının İsrail toprağıyla bağlantısını kesmedi. Babil nehirleri kenarında oturarak Yahudiler vatanlarını hatırlamaya yemin ettiler: *'Ey Kudüs, seni unutursam, sağ elim işlemez olsun. Seni hatırlamazsam seni en yüksek sevincimin üstünde tutmaz isem, dilim damağıma yapışsın...'*"[129]

129 Tanah/ Mezmurlar: Bölüm 137:5-6.

İÖ 586'da ilk Tapınak'ın yıkılmasından sonra olan Babil'e sürgün ediliş Yahudi diasporasının başlangıcını teşkil etti. Orada, Yahudilik anavatanın dışında bir dini çerçeve ve hayat tarzı geliştirmeye başladı, böylece halkın milli devamlılığı ve manevi kimliği temin edildi, bir millet olarak onun geleceğini korumak için yeterli hayatiyet kazandırıldı."[130]

Babil kralı Nebukadnessar (temsili)

Babil tutsağı Yahuda kralı Yehoyakin'in yerine amcası Mattanya geçti ve adını değiştirip Sidkiya koydu. Sidkiya, Babil kralına karşı ayaklandı.[131] Buna karşılık Babil kralı Nebukadnessar bütün ordusuyla Yeruşalim önlerine gelip ordugâh kurarak kentin çevresine rampa yaparak kenti kuşattı. Uzun süre kuşatma altında kalan kentte kıtlık oldu ve zaman geldi, kıtlık öyle şiddetlendi ki halk bir lokma ekmek bulamaz hale düştü. Kuşatmadan kurtulmak isteyen Kral Sidkiya ve adamları gizlice surların arasında bir gedik açarak Eriha ovalarına doğru kaçmaya başladı, ama Babil ordusu yetişerek onları yakaladı, savaşın sonunda Yahuda yenildi ve Sidkiya esir edildi, orduysa dağıldı. Önce Kral Sidkiya'nın gözü önünde oğulları öldürüldü, kendisinin de gözleri oyularak Babil'e sürgüne gönderildi.

Daha sonra Babil kralı Nebukadnessar Yahuda'da kalan halkın üzerine Ahikam oğlu Gedalya'yı vali olarak atadı. Gedalya, Babil işgaline karşı halkın direnmemesini, onların yönetiminde yaşamalarını isteyince kral soyundan Netanya oğlu İsmail on adamıyla birlikte Mispa'ya gidip Gedalya'yı öldürdü.

130 İsrail Hakkında Gerçekler, 11-13..

131 Tanah, 2. Krallar: Bölüm 24.

Ayrıca onu destekleyen Yahudileri ve Kildanileri de kılıçtan geçirdi. Bunun üzerine Babil'in öfkesinden korkan Yahuda halkı Mısır'a kaçtı. Bir zaman sonra Babil'e Evil-Merodak kral olunca sürgündeki Yahudilere karşı tutumları değişti ve önce Yahuda kralı Yehoyakin cezaevinden çıkarıldı, ardından kendisine eski onuru verilerek Babil kralının sofrasında yer açıldı, yaşamı boyunca kral tarafından günlük yiyeceği sürekli karşılandı.

Yahudi kaynaklarında Babil işgali ve tapınağın yıkılması olayı geniş yer tutmaktadır. Bu kaynaklara göre: "Asara Be Tevet" adı verilen oruç gününde bu acı günleri anmak için Yahudiler yas tutarlar. Tevet ayının onuncu günü (23 Aralık) Yahudi tarihinde, karanlık ve acı dolu dönemlerin anısına tutulan dört oruç gününden biridir. Oruç tutulan diğer günler Yeruşalayim'de her iki tapınağın yıkıldığı güne istinaden "Tişa Beav," "Tamuz ayının 17'si, MS 70'de Yeruşalayim'de savunma duvarının Titus ve Romalı ordular tarafından yıkıldığı gün ve "Tişri ayının üçüncü günü, Tsom Gedelya olarak bilinen ve Babil'in atadığı Gedelya ben Ahikam adlı valinin öldürülmesinin anıldığı gündür ki bu tarih, Yeruşalayim'in Babil kralı Nabukadnezar tarafından kuşatılmasını ve sonunda kentin ve tapınağın yıkılmasına neden olan ve Yahudileri 70 yıl boyunca Babil sürgününe gönderen savaşın başlangıcını belirler. Bu tarih, Babil'de sürgünde olan peygamber Yezekiel tarafından kaydedilmiştir.

Ama İsrailoğullarının başına gelecek felaketler bununla sınırlı kalmayacaktı. Çok daha zor günler, çok daha ağır işgaller ve yıkımlar peş peşe İsraioğullarını vuracaktı. Çünkü yaşamını üzerine inşa ettiği kutsalların yolundan ayrılmış, kötü yola sapmıştı.

Pers İşgali, Sürgünden Dönüş ve İkinci Tapınak'ın Yapımı

Yıl MÖ 532'dir. Gün gelmiş, zaman geçmiş ve bu kez Babil düşmüş ve Persler tüm bu coğrafyaya hâkim olmuşlardı. Tanrı, Yeremya aracılığıyla İsrailoğullarına söz vermişti; *"Yetmiş yıl Babil'de kölelik ve sürgün, sonra kurtuluş."*[132] Tanrı bu sözüyle Pers kralı Koreş'i harekete geçirdi ve Koreş, yönetimi altındaki bütün halklara şu yazılı bildiriyi duyurdu:

> "Pers kralı Koreş şöyle diyor: 'Göklerin Tanrı'sı RAB yeryüzünün bütün krallıklarını bana verdi. Beni Yahuda'daki Yeruşalim kentinde kendisi için bir tapınak yapmakla görevlendirdi. Aranızda O'nun halkından kim varsa Tanrı'sı onunla olsun. Yahuda'daki Yeruşalim kentine gidip İsrail'in Tanrı'sının, Yeruşalim'deki tapınağını yeniden yapsınlar. Krallığımda yaşayan yerliler, sürgün oldukları yerlerde sağ kalmış olanlara altın, gümüş, mal ve hayvanlar sağlamakla birlikte Yeruşalim'deki Tanrı'nın Tapınağı'na gönülden sunular sunsun."

Böylece Yahuda ve Benyamin oymaklarının boybaşları, kâhinler, Levililer ve ruhları Tanrı tarafından harekete geçirilen herkes Tanrı'nın Yeruşalim'deki tapınağını yeniden yapmak için gidiş hazırlıklarına giriştiler. Komşuları gönülden verdikleri armağanların yanı sıra, altın, gümüş kaplar, mal, hayvan ve değerli armağanlarla onları desteklediler. Pers kralı Koreş de Nebukadnessar'ın Yeruşalim'deki kutsal tapınaktan

132 Tanah/ Yeremya: 25:8-14.

alıp kendi ilahının tapınağına koymuş olduğu kapları çıkardı. Bunları hazine görevlisi Mitredat'a getirterek sayımını yaptırdı ve Yahuda önderi Şeşbassar'a verdi. Babil kralının ganimet olarak Babil'e götürdüğü tapınak malları şunlardı: "30 altın leğen, 1.000 gümüş leğen, 29 tas, 30 altın tas ve birbirinin benzeri 410 gümüş tas, 1.000 parça değişik kap."

Toplam 5.400 parça olan altın ve gümüş eşyalar, sürgünler tarafından Kudüs'e geri getirildi. Sürgünden dönen İsraillilerin toplam sayısı 42.360'tı ve ayrıca 7.337 erkek ve kadın köle, kadınlı erkekli 200 ezgici, 736 at, 245 katır, 435 deve, 6.720 eşek vardı. Hepsi eski yaşadığı Yeruşalim'le Yahuda'daki kendi kentine geri döndü. Bazı aile başları Yeruşalim'deki Tanrı'nın Tapınağı'na varınca, tapınağın bulunduğu yerde yeniden kurulması için gönülden armağanlar verdiler. Her biri gücü oranında hazineye bu iş için toplam 61.000 darik altın, 5.000 mina gümüş, 100 kâhin mintanı bağışladı. Kâhinler, Levililer, halktan bazı kişiler de kendi kentlerine yerleştiler. Böylece bütün İsrailliler, tıpkı eskiden olduğu gibi, kentlerinde yaşamaya başladılar.

İsrailliler kendi kentlerine yerleştikten sonra Yeruşalim'de tek vücut halinde toplandılar. Yeşu ve kâhin olan kardeşleri, Zerubbabil'le kardeşleri İsrail'in Tanrı'sının sunağını yeniden eski temeli üzerine kurdular. Sonra yazılanlara uygun biçimde Çardak Bayramı'nı kutladılar. Yapıcılar temeli atınca, İsrail kralı Davut'tan süregelen kural uyarınca kâhinler, Tanrı'yı övmek için tören giysilerini giymiş olarak ellerinde borazanlarla, Levili Asafoğulları da zillerle yerlerini aldılar. Tanrı'ya övgüler, şükranlar sunarak ezgi okudular: "Tanrı iyidir; İsrail'e sevgisi sonsuzdur..."

Eski tapınağı görmüş birçok yaşlı kâhin, Levili ve oymakbaşı tapınağın temelinin atıldığını görünce hıçkıra hıçkıra ağladı. Birçokları da sevinç çığlıkları attı. Sevinç çığlıkları ağlama sesinden ayırt edilemiyordu. Çünkü halk avaz avaz bağırıyordu,

sesleri çok uzak yerlerden bile duyuluyordu. Ama Yahudalılarla Benyaminlilerin düşmanları, sürgünden dönenlerin Tanrı için bir tapınak yaptığını duyunca Zerubbabil'le boybaşlarının yanına vararak bir istekte bulundular:

> "Tapınağı sizinle birlikte kuralım. Çünkü biz de sizin gibi Tanrı'nıza tapıyoruz; bizi buraya getiren Asur kralı Esarhaddon'un döneminden bu yana sizin Tanrı'nıza kurban sunuyoruz."

Ne var ki Yeşu ve İsrail'in öteki boybaşları bu teklifi kabul etmeyince, Yahudalıları tapınağın yapımından caydırmak için çevre halkı korkutmaya, cesaretlerini kırmaya giriştiler. Tasarılarına engel olmak için Pers kralı Koreş'in döneminden Darius'un krallığına dek rüşvetle danışmanlar tuttular, Yahuda ve Yeruşalim'de yaşayanları suçlayan bir belge düzenlediler. Sonra Pers kralı Artahşasta'ya bir mektup yazarak şikâyette bulundular:

> "Kral Artahşasta'ya; Yönetimindeki öbür bölgelerden çıkıp bize gelen Yahudiler Yeruşalim'e yerleşerek o asi ve kötü kenti yeniden kurmaya başladılar. Bunu bilgine sunuyoruz. Temelini pekiştiriyor, surlarını tamamlıyorlar. Ey kral, bilmelisin ki bu kent yeniden kurulur, surları tamamlanırsa, Yahudiler yine vergi ödemeyecek; krallığının geliri de azalacak. Biz sarayının ekmeğini yedik. Sana zarar gelmesine izin veremeyiz. Bunun için, haberin olsun diye bu mektubu gönderiyoruz. Atalarının belgeleri araştırılsın. Kayıtlarda bu kentin asi, krallara, valilere zarar veren bir kent olduğunu göreceksin. Bu kent öteden beri başkaldıran bir kenttir. Yerle bir edilmesinin nedeni de budur. Bu yüzden, ey kral, sana bildiriyoruz: Bu kent yeniden kurulur, surları tamamlanırsa, Fırat'ın batı yakasındaki bölgede hiçbir payın kalmayacak."

Gerçeği bilmeyen Kral Artahşasta hemen bir bildiri yayınlayarak bu işe el konulmasını isteyince İsrailoğullarının bütün çabaları boşa gitti ve tapınağın yapımı durduruldu. Tanrı'nın Yeruşalim'deki tapınağının yapımı Pers kralı Darius'un krallığının ikinci yılına dek askıda kaldı.[133] Darius kral olunca, işlerin değişeceğini uman Zerubbabil ve Yeşu yeniden çalışmaya koyuldular ve kendilerine güvenen halkı toplayıp yeniden tapınağı inşa etmeye giriştiler. Ama düşmanları da boş durmadı, onları yine engellemek için bu kez de Darius'a şikâyet ettiler. Darius akıllı bir kraldı, kendinden önceki dönemlerde Kudüs ve tapınak için yapılmış olanları tek tek araştırdı. Arşivlerde saklanmış kayıtlar çıkarıldı, incelendi ve nihayetinde Darius, tapınağın yeniden yapılmasına izin verdi.

Peygamber Hagay ile Zekeriya'nın sayesinde Yahudi ileri gelenleri yapım işlerini başarıyla ilerlettiler ve kısa sürede tapınağın yapımını bitirdiler. İsrailoğulları tapınağın adanmasını sevinçle kutladı; adak olarak yüz boğa, iki yüz koç, dört yüz kuzu kurban ettiler. Oymakların sayısına göre, bütün İsrailliler için günah sunusu olarak da on iki teke sundular. Sürgünden dönenler Fısıh Bayramı'nı kutladılar. Kâhinlerle Levililer hep birlikte kendilerini arındırdılar ve fısıh kurbanını kesip yedi gün sevinçle bayramı kutladılar. Çünkü Tanrı onları sevindirmiş, Asur kralının onlara iyi davranmasını ve Tanrı'nın Tapınağı'nın yapım işlerinde onlara yardım etmesini sağlamıştı.

Bu olaylardan sonra yine Pers kralı Artahşasta'nın krallığı döneminde Başkâhin Harun soyundan Ezra adında biri Babil'den geldi. Ezra, Tanrı'nın Musa'ya verdiği yasayı iyi bilen bir bilgindi, kendini bu yasayı inceleyip uygulamaya ve İsrail'de kuralları, ilkeleri öğretmeye adamıştı. Tanrı'nın yardımıyla kral ona her istediğini verdi, ayrıca bölgedeki yetkililere de Ezra'ya yardım edilmesi için emir gönderdi:

133 Ezra: Bölüm 4.

"Ben, Kral Artahşasta, Fırat'ın batı yakasındaki bölgenin bütün hazine görevlilerine buyruk veriyorum: Gökler Tanrı'sının Yasası'nın bilgini Kâhin Ezra'nın sizden her istediğini özenle yerine getirin... Sana gelince, Ezra, sendeki Tanrı bilgeliği uyarınca yargıçlar ata. Bunlar Fırat'ın batı yakasındaki bölgede yaşayan bütün halka, Tanrı'nın yasalarını bilenlerin hepsine adalet sağlasınlar. Yasayı bilmeyenlere de siz öğreteceksiniz. Tanrı'nın Yasası'na ve kralın buyruklarına uymayanlar ya ölümle ya sürgünle ya mallarına el konarak ya da hapsedilerek cezalandırılsın.[134]

Artahşasta'nın krallığı döneminde Ezra'yla birlikte Babil'den başta Moab boyları olmak üzere çok sayıda İsrail oymağından insanlar Yerüşalim'e dönmüştü. Her şey sayılmış, tartılmış ve tümü anında kayıtlara geçirilmişti. İsrail resmi kaynakları bu süreçte yaşananları tarihe not düştüler: "... İÖ 538'de Babil İmparatorluğu'nu fetheden Pers kralı Keyhüsrev'in emriyle 50.000 kadar Yahudi, Davut'un soyundan gelen Zerubbabil öncülüğünde, İsrail toprağına ilk geri dönüş için yola çıktılar. Bir asırdan daha kısa bir zaman sonra, Yazıcı Ezra öncülüğünde ikinci geri dönüş yapıldı. Bundan sonraki dört asır boyunca, Yahudiler İÖ 538-333 yılları arasında Pers hâkimiyeti ve İÖ 332-142 arasında ise Helenistik hâkimiyeti altında farklı derecelerde özyönetime sahip oldular. Ezra'nın öncülüğünde Yahudilerin vatana geri dönmesi, İlk Tapınak'ın yerinin üzerine İkinci Tapınak'ın inşa edilmesi, Kudüs duvarlarının yeniden tahkim edilmesi ve Yahudi halkının yüksek dini ve adli makamı olarak Knesset Hagedolah'ın (Büyük Meclis) kurulması İkinci Tapınak döneminin başlangıcını teşkil etti."[135]

Süleyman Mabedi yeniden yapılmıştı, ama İsrailoğullarını bekleyen Tanrı'nın gazabı henüz bitmemişti...

---

134 Ezra: Bölüm 7.

135 İsrail Hakkındaki Gerçekler, 11-15.

Helen ve Roma İşgali, İkinci Tapınak'ın Yıkılışı ve Büyük Göç

Pers hâkimiyetinden sonra kutsal topraklar Helen hâkimiyetine girer. Makedon kralı İskender (Alexander) kısa sürede Pers İmparatorluğu'nu yenerek krallık topraklarını genişletir. Önce Anadolu, ardından Mısır ve Hindistan'a kadar geniş bir coğrafyada hüküm süren büyük bir imparatorluk kurar ve kutsal toprakları da ele geçirir, yıl MÖ 332'dir. Kudüs'ün Yunan hâkimiyetine girmesiyle Yahudi halkı üzerinde bir "Helenleştirme" faaliyeti başlar. Yeni doğan Yahudi çocuklarına artık Alexander ismi verilmektedir. Yunanlı koloniciler Batı Asya'ya giderek her yerde evler inşa ederler ve yaşam tarzlarıyla varlıklarına ortak olmak isteyen yerliler de onlara katılır. Suriye ile Filistin, Yunanlıların yoğun olduğu yerleşim alanlarıdır ve sakinleri çok kısa bir zamanda Helenizmi benimsemiştir ve böylece bütün kıyı şeridi Helenleşir...

Yunanlı yöneticiler Tyre, Sidon, Gaza, Straton's Tower, Byblos ve Tripoli gibi "polis" stilindeki kentlere cömertçe özgürlük ve ayrıcalıklar dağıtırlar: Yararlananlar da karşılık olarak içeride uydu kentler inşa etmişlerdir. Bir tanesi Şekem'dedir, bir diğeri güneyde Marissa'da, diğerleri de Philadelphia (Amman) ve Ürdün'ün karşısındaki Gamal'dadır. Çok kısa bir zamanda Yunan ve yarı Yunanlı olanlarla dolup taşan bu tür şehirler dağlık, köylü ve geri kalmış olarak değerlendirilen Yahudi Samaria'sının ve Judah'ın (Yahuda) etrafını kuşatırlar.

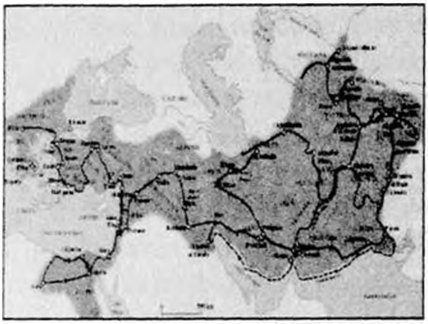

Helen İmparatorluğu

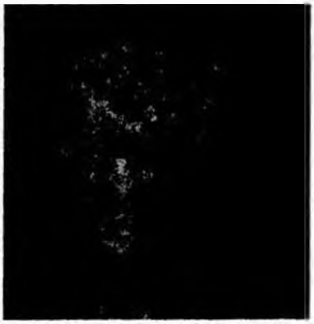

Büyük İskender (Alexander)

Helenleştirme sadece bir yaşam biçimi, kentleşme, ticari ve idari alanlarda kurumsallaşma olarak değil, aynı zamanda dini açıdan da etkisini gösterir. İsrailoğulları böylece Tanrı'dan yine uzaklaşmaya başlarlar ki bu dönem Yahudi kaynaklarına şöyle geçer: "... İskender'in ölümü ile Yeruşalayim (Kudüs) Mısırlılar ve Helenler arasında birkaç kez el değiştirir. Bundan en çok etkilenen de yerli halk olur. Her şeye rağmen Süleyman Tapınağı, dini ve sosyal yaşamın merkezi olmaya devam eder. Din adamları Kohenlerin oluşturduğu sosyal sınıfın yanı sıra, yeni sosyal sınıflar gelişir. Ama Helen kralı Antiyohus'un tahta geçmesi, Yahudilerin yaşamını derinden sarsar. Antiyohus, Kudüs'ün içişlerine karışarak büyük Kohen IV Onias'ı görevinden uzaklaştırır ve Helenist eğilimleri olduğu bilinen Yehoşua'yı atar. Yehoşua, Kudüs'ü 'Antiyoh' adını vereceği bir Helen kenti haline getirmek üzere geniş çapta değişikliklere girişir. Kentte bir Gimnasium kurar ve bu kurum kısa bir süre sonra, sosyal ve kültürel faaliyetlerin merkezi olarak Kutsal Tapınak'ın önemini gölgede bırakır."

"Daha sonra tapınak yağma edilir, içine Helenistik Paganist unsurlar yerleştirilir. Bütün bu gelişmeler, Kudüs'ün Yahudi karakterini geriletmeye başlar; Mitzvaların, yani dinsel yönergelerin uygulanması yasaklanır, Şabat'a uyanların, oğullarını Brit-Milah

(sünnet) ettirenlerin ölümle cezalandırılacakları ilan edilir. Yahudiler çoktanrılı Paganist dine geçmeye zorlanırlar ve nihayet tapınağın kutsallığı ihlal edilir ve adı Zeus Tapınağı olarak değiştirilir. Antiyohus'un beklentilerinin aksine, Yahudi ulusunun büyük bir bölümü inançlarına, ölüm pahasına da olsa sadık kalır. Tarihte ilk kez bu dönemde, din ve inanç uğruna kitle halinde ölüme gitme olgusu gerçekleşir..."[136]

Yunanlıların Yahudileri Helenleştirme çabalarına toplumda büyük bir öfke doğar. Bu öfke Asur ve sonrasındaki Babil işgalinde dahi ortaya çıkmamıştır. Çünkü bu öfke bir toprak kaybından doğan öfke değil, gerçek bir "din elden gidiyor" tepkisidir ve kısa sürede topyekûn bir isyana dönüşür: "... İsyan, Yunanlı garnizona saldırmakla değil, rejimi destekleyen bir yerlinin öldürülmesi ile başladı. Lydda'nın doğusundaki Judah tepelerinin civarındaki Modin kentinde, onaylanmış yeni töreni yöneten reformcu bir Yahudi, Matthias Hasmon tarafından öldürüldü. Makabe Judas, diğer adıyla Hammer önderliğinde yaşlı adamın beş oğlu Seleucid, garnizonuna ve destekleyen Yahudilere karşı bir gerilla kampanyası düzenlediler. MÖ 166-164 yıllarında Kudüs çevresinde bulunan bütün Yunanlıları kovdular. Reformcu ve Seleucidleri kentte Acra'da hapsettiler. Ve mabedi günah unsurlarından arındırdılar ve MÖ 164 yılının aralık ayında büyük bir dini törenle mabedi tekrar Yahweh'e[137] ithaf ettiler. Bu olay, Yahudiler tarafından hâlâ kutlanmaktadır: Hanuka Bayramı, diğer adı ile Arındırma..."[138]

---

136 Sevinon, kavramlar ve semboller, Bet-Amikdaş.

137 Yahweh: Tanrı

138 Paul Johnson,132.

Roma İmparatorluğu

İmparator Sezar

Ve zaman içinde Makedon İmparatorluğu yıkıldı, yerini bu kez Roma İmparatorluğu aldı ve Kutsal Topraklar da Romalılar tarafından ele geçirildi. MÖ 63'te Romalı general Pompey'le anlaşma yapan İsrailoğulları Romalı bir yanaşma-devlet haline dönüştü. Yahudiler yeni rejime karşısında tıpkı Helen'e olduğu gibi, hasmane bir tavır içindeydi ve bunu izleyen yıllarda sık sık ayaklandılar. Mattathias Antigonus tarafından Hasmon sülalesinin eski şanını geri getirmek için son bir teşebbüs yapıldı. Fakat onun yenilmesi ve öldürülmesiyle Hasmon idaresi de son buldu (İÖ 40) ve İsrail toprağı Roma İmparatorluğu'nun bir eyaleti haline geldi. İÖ 37 yılında, II. Hyrcanus'un damadı olan Herod, Romalılar tarafından Yahudiye kralı tayin edildi. Ülkenin içişlerinde kendisine hemen hemen sınırsız bir yetki verilmiş olan Herod, imparatorluğun doğu kısmındaki en güçlü monarklardan biri oldu. Yunan-Roma kültürünün büyük bir hayranı olan Herod çok kapsamlı bir inşaat programı başlattı. Bu programın kapsamında Kayseriye ve Sebaste kentleri ve Herodium ile Masada kaleleri bulunuyordu. Aynı zamanda tapınağı kendi çağının en görkemli yapılarından biri olarak yeniden tasarladı...

Kral Herod'un Yahudi tarihinde önemli bir yeri vardır. Roma'nın desteklediği krallığı döneminde Yahuda ve İsrail topraklarında sayısız eserler ortaya konmuştur. Babil hâkimiyeti

esnasında yıkılmış olan Büyük Süleyman Tapınağı'nı yeniden inşa ettiren de Herod'dur...

Kral Herod Mabedi'nin tasarımı, İsrail Müzesi

Kral Herod figürü

MÖ 40'da rakibi Antigonus, Kudüs'ü ele geçirince Herod, Roma'ya giderek yardım istemiş ve Roma senatosunca "Rex socıus et amicus populi Romani," yani "müttefik kral ve Roma halkının dostu" ünvanı ile yeniden kral olarak atanmıştı. Roma desteği sağlanan otuz bin piyade ve altı bin atlının teşkil ettiği ordunun başına geçerek Kudüs'ü tekrar ele geçirdi: Herod, Atina'ya, Likya'ya, Bergama'ya ve Isparta'ya kamusal ve kültürel amaçlarda harcanmak üzere büyük mali yardım gönderdi. O zamanlar yakın doğusunun en büyük kenti olan Antakya'ya kaldırımlar yaptırdı. İsrail devletinin başkenti Samaria'yı yeniden inşa etti ve yeni kente Sebaste adı verildi. Kıyı şeridinde Caesarea adında bir kent kurdu, büyük bir liman yaptırıp Sezar'ın heykelini dikti. Ortaya koyduğu eserler içerisinde en önemlisi Süleyman Mabedi'nin yeniden inşasıdır. Önce Kudüs'te üç büyük kale inşa ettirdi; Davut Kalesi olarak bilinen Phasael ile Hippicus ve Mariamne. Ardından mabedin yeniden inşası başladı ve 18 ay sürdü, yıl MÖ 60'lı yıllardır: "... Süleyman mabedinin yerine yeni tapınak inşa eden ve Herod'un mabedi olarak anılan mabedin muhtelif tarifleri Josephus'un çeşitli Talmud bildirilerinde yer almaktadır. Çağdaş arkeoloji bunlara bazı ilaveler yapmıştır. Arzu

ettiği ihtişamlı görüntünün tam olması için Herod, mabedin olduğu tepenin alanına sağlam istinat duvarları inşa ettirerek çukurları moloz ile doldurttu. Bu şekilde oluşturulan ön avlunun etrafına revaklar dikerek hepsini köprülerle üst kente bağladı. Platformun bir ucunda yer alan kutsal bölüm, Süleyman'ınkinden daha yüksek ve daha genişti. Kutsalların kutsalı altınla kaplı olmasına rağmen boştu. Bunun yerine dışarısı için büyük harcamalar yapıldı; giriş kapıları, donanım ve süslemeler altın ve gümüş kaplıydı. Josephus'a göre; 'taş olağanüstü beyazdı ve taşla altının parıltısı güneşte kilometrelerce öteden görüldüğünden, mabedi ilk defa uzaktan görenler şaşırıyordu.' Mabedin varlığı inanılmaz düzeye ulaştı; yabancı krallarla İmparator Augustus'un devlet adamları, hazine odalarında korunan büyük miktarda altın kaplar hediye etti. Sürgün sonrası bütün Yahudiler, şimdi İsrail'e katkıda bulundukları gibi, para akıttılar. Mabet, Yahudi refahının genel hazinesi olmuştu...[139]

İkinci Tapınak döneminde Kudüs modeline göre yapılmış Herod Tapınağı[140]

Büyük İsyan başlamadan önce Yeruşalayim'in nüfusu 100.000 ile 150.000 arasındaydı. Şehir güçlü surlarla çevriliydi. Büyük yiyecek depoları da vardı. Su tedariki iyiydi. Romalılar ise çok daha kötü durumda gibiydi, çünkü eski dünyanın

139 Paul Johnson, 148.

140 İsrail Hakkındaki Gerçekler, 18.

gayet iyi korunmuş, bol miktarda yiyeceği, suyu ve ölmekten korkmayan çok sayıda insanı bulunan en büyük şehirlerinden birini kuşatmaya çalışmaktaydı. MS 70 yılının yazında Romalılar Yeruşalayim'e gelip şehri kuşattı. Romalılar şehri dışarıdan kuşatırken içeride Yahudiler arasındaysa iç savaş hüküm sürmekteydi.

Yahudilerin MS 67 yılındaki isyanına karşı Roma, dört lejyonun başına imparatorluğun en deneyimli kumandanı Vespasianus'u göndermişti. Bu çok büyük bir kuvvetti. Her lejyonda altı bin savaşçı, artı eşit sayıda yardımcı, yani toplamda yaklaşık eli bin Roma askeri bulunuyordu. Romalıların hedefi: Roma'ya karşı ayaklanmaya cüret eden ve bunu inanılmaz bir şekilde başaran Yahudileri yok etmekti. Bu arada Vespasianus artık imparator olduğu için Roma'ya dönmek zorundaydı. Kuşatmayı oğlu Titus'a devredip işi bitirmesini söyledi. Titus MS 70 yılında Pesach'tan hemen sonra saldırarak halkın üzerine taş, demir ve ateş yağdıran mancınıklarla şehri dövmeye başladı. Yeruşalayim'i savunanlar artık açıktan, belki açlıktan da çok iç savaştan zayıf düşmüştü. Buna rağmen Titus, şehrin surlarını iki ay sürecek şiddetli çarpışmalar sonunda ancak yarmayı başardı ve Kudüs düştü. Bu olay İbrani ayı Tamuz'un 17'sinde gerçekleşir. Yahudiler o günden beri 17 Tamuz'da bu acı olayı anmak için oruç tutar. Romalı tarihçi Deo Cassius olayları şöyle aktarır: *"Surda makineler yardımıyla bir yarık açıldığı halde şehir hemen ardından ele geçirilemedi. Aksine savunucular gedikten girmeye çalışan çok sayıda Romalıyı öldürdü, yakınlardaki binaları ateşe vererek Romalıların ilerlemesini durdurmaya çalıştı. Askerler batıl inançları yüzünden hemen içeri dalmadı, ama sonunda Titus'un zorlamasıyla şehre girdi. O zaman Yahudiler kendilerini öncekinden çok daha canhıraşça savundu; Bet-Amikdaş'ın yakınında çarpışmak ve savunması uğruna can vermek ender bir şansmışçasına."*

Kutsal Tapınak'ın yıkılışı (temsili resim)

Romalılar şehri adeta evleri birer birer alarak ele geçirirken korkunç bir kıyım gerçekleştirdiler. Saldırıyı başlattıktan dört ay sonra Titus ikinci Bet-Amikdaş'ın yerle bir edilmesini emretti. Yine Deo Cassius'a göre görünen durum şudur: "... *Halk aşağıda avluda, bilgeler merdivenlerde, koen'lerse Bet-Amikdaş'ın içinde toplanmıştı. Çok daha kuvvetli bir güce karşı dövüşen bir avuç insan oldukları halde Bet-Amikdaş'ın bir kısmı ateşe verilinceye kadar ele geçirilemediler. Ölümü isteyerek karşılıyor, kendilerini Romalıların kılıçlarının üzerine atıyor, bazıları birbirlerini öldürüyor, bazıları kendi hayatlarına son veriyor, bazılarıysa alevlere atlıyordu. Herkese bu, özellikle de Bet-Amikdaş'la birlikte can verenlere yıkım gibi değil, zafer ve kurtuluş gibi görünüyordu...*"

Çevrede kuşatmadan sonra ayakta kalan ne kadar ağaç varsa kesildi ve Bet-Amikdaş yapılarını tamamıyla yakmak için dev bir ateş yakıldı ve muhteşem tapınak bir gün içinde moloz yığını haline geldi. Romalılar ateşe vermeden önce değerli ne varsa aldılar ve paha biçilmeyen sanat eserlerini Roma'ya götürmek için bir grup Yahudi tutsağını koşum takımlarına bağladılar. Roma'ya varışları Forum'un yakınında bulunan ve günümüzde hâlâ ayakta duran Titus Takı'nın üzerindeki oymalarda resmedilmiştir. Yahudilerin asla bu takın altından geçmemesi, Roma Yahudi cemaatinin geleneği haline geldi. 14 Mayıs 1948 akşamı İsrail devletinin kuruluşu ilan edildiğinde Roma Yahudileri görkemli bir geçit yaparak takın altından

yürüyecek ve mesajları: "Roma gitti, biz hâlâ buradayız. Zafer bizimdir," olacaktı.

Roma İmparatorluğu'nun parçalanıp Doğu'da Bizans Krallığı'nın kurulmasından sonra kutsal topraklar bu kez Bizans hâkimiyetine girdi. Bizans idaresi, İmparator Konstantin tarafından Hıristiyanlığın kabul edilmesi ve Bizans İmparatorluğu'nun kurulmasının ardından İsrail toprağı esas itibariyle bir Hıristiyan ülkesi haline geldi. Kudüs, Bethlehem ve Celile'deki kutsal Hıristiyan alanlarında kiliseler inşa edildi, ülkenin birçok yerinde manastırlar kuruldu. Yahudiler, eskiden sahip oldukları nispi muhtariyetten ve resmi makamlarda bulunma hakkından mahrum edildi ve tapınağın matemini tutmak için yılın bir günü hariç Kudüs'e girmeleri yasaklandı. 614 yılındaki Pers istilasına Yahudiler kurtuluş ümidiyle destek oldular. Buna karşılık olarak kendilerine Kudüs'ün idaresi verildi. Bu ara dönem üç yıl kadar devam etti.

MS 629'da şehri tekrar ele geçiren Bizans ordusu Yahudi cemaatini yine dışarıya attı. İsrail toprağının Araplarca fethi ise Muhammed'in ölümünden (MS 632) dört yıl sonra gerçekleşmişti. Başlangıçta Yahudilerin Kudüs'e yerleşmesi için yeni düzenlemeler yapıldı. Yahudi cemaatine mutat olarak zimmi (korunan gayri Müslim) statüsü verildi. Bu statü, kişi başına ve toprak üzerinden alınan özel vergiler karşılığında, onların canlarını, mallarını ve ibadet hürriyetini teminata bağlamaktaydı. Daha sonra gayri Müslimlere karşı yürürlüğe konulan kısıtlamalar Yahudilerin kamu hayatını, dini ayinlerini ve hukuki statülerini etkiledi. Tarım arazisi üzerine ağır vergiler konulması birçok Yahudiyi kırsal alanlardan şehirlere göç etmeye zorladı. Orada durumları pek iyileşmediği gibi, artan sosyal ve ekonomik ayrımcılık nedeniyle kimileri de ülkeyi terk etmek zorunda kaldı.

On birinci asrın sonuna gelindiğinde, İsrail toprağındaki Yahudi cemaati önemli derecede azalmış, teşkilatlanma ve dini açılardan bir arada durma yeteneğini kısmen kaybetmişti. Avrupa'dan gelen Haçlılar (1099-1291) Papa II. Urban'ın çağrısına uyarak bundan sonraki 200 yıl boyunca ülkeye hâkim oldular. Temmuz 1099'da, beş hafta süren bir kuşatmadan sonra, İlk Haçlı Seferi'nin şövalyeleri Kudüs'ü zapt etti ve Hıristiyan olmayan halkın çoğunu kıyımdan geçirdi. Sinagoglarında barikat kuran Yahudiler kendi mahallelerini müdafaa ettiler, ama güçleri yetmedi, sonunda yakılarak öldürüldü veya köle olarak satıldılar. Bundan sonraki on yıllar boyunca Haçlılar kısmen anlaşma ve sözleşmeler yoluyla, fakat genellikle kanlı askeri zaferler yoluyla iktidarlarını ülkenin geri kalanına yaydılar. Avrupa'dan ulaşım güzergâhları açılınca, Kutsal Toprak'a hac ziyaretleri yaygın hale geldi ve aynı zamanda sayıları gitgide artan birçok Yahudi kendi vatanına dönmeye çalıştı. Bu döneme ait belgelere göre, Fransa ve İngiltere'den 300 haham bir grup halinde gelmiş, bunlardan kimileri Akra (Akko), kimileri de Kudüs'e yerleşmişti.[141]

Selahattin Eyyubi'nin Kudüs'ü fethi (temsili resim)

1187'de Haçlıların Selahattin komutasında bir Müslüman ordusu tarafından mağlup edilmesinden sonra, Yahudiler tekrar bir ölçüde hürriyete kavuştular; buna Kudüs'te yaşama hakkı da dahildi. Selahattin'in ölümünden (1193) sonra Haçlılar

141 İsrail Hakkında Gerçekler.

ülkede tekrar bir mevzi kazanmış olsalar da onların varlığı tahkim edilmiş bir kaleler şebekesiyle sınırlı kaldı. Memluklar tarafından kesin bir yenilgiye uğratılan (1291) Haçlıların ülkedeki hâkimiyeti sona erdi. Memlukların idaresi (1291–1516) altındaki ülke Şam'dan yönetilen durgun bir eyalet haline gelirken, yeni haçlı seferleri korkusuyla Akra, Yafa ve başka limanlar tahrip edildi, hem deniz hem de kara ticareti kesintiye uğradı. Ortaçağların sonuna gelindiğinde ülkenin şehirleri neredeyse harabe halindeydi, Kudüs'ün çoğu terk edilmiş, küçük Yahudi cemaati fakirlik içine düşmüştü. Memluk idaresinin gerileme döneminde siyasi ve iktisadi buhranlar, veba salgınları, çekirgeler ve tahrip edici depremler yüzünden durum iyice kötüleşmişti.

Yavuz Sultan Selim

1517'deki fetihten sonra Osmanlı idaresinde toprak dört bölgeye ayrıldı; bunlar idari bakımdan Şam eyaletine bağlandı ve merkez İstanbul'dan yönetildi. Osmanlı döneminin başında, esas olarak Kudüs, Nablus (Şeçem), El Halil, Gazze, Safed (Tzfat) şehirlerinde ve Celile köylerinde olmak üzere ülkede 1.000 kadar Yahudi aile yaşamaktaydı. Bunlar önceki Yahudilerin soyundan gelenlerle Kuzey Afrika ile Avrupa'dan göç etmiş Yahudilerden oluşmaktaydı. Kanuni Sultan Süleyman'ın ölümüne (1566) kadar düzgün hükümet idaresiyle iyileşmeler

yaşandı ve Yahudi göçünü teşvik etti. Yeni gelenlerden bazıları Kudüs'e yerleşti, fakat çoğunluk Safed şehrine gitti.

16. asrın ortasına gelindiğinde, Yahudi nüfus 10.000 civarına kadar yükselmiş ve şehir canlı bir tekstil merkezi ve yoğun entelektüel faaliyetlerin odağı haline gelmişti. Bu dönemde Kabala araştırmaları gelişti ve Şulhan Arukh'ta derlenmiş olduğu şekliyle Yahudi hukukunun çağdaş açıklamaları Safed'deki araştırma evlerinden bütün diasporaya yayıldı. Osmanlı idaresinin niteliğinde tedricen bir gerileme olmasıyla ülke yaygın şekilde ihmale uğrasa da toprağın büyük kısmı 18. asrın sonuna gelindiğinde, uzakta oturan toprak ağalarının mülkiyetinde ve yoksullaşmış kiracı çiftçiler tarafından işletilmekteydi.

Kutsal toprakların Osmanlı İmparatorluğu'nca yönetimi altındayken Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim hakkında şöyle bir rivayet hâlâ anlatılmaktadır: "... Yeruşalayim Yavuz Sultan Selim tarafından alındığı zaman Bet-Amikdaş artık yerinde değildir, sadece Batı Duvarı dimdik ayakta kalabilmiştir. Osmanlılar Yeruşalayim'e girdikleri zaman, Batı Duvarı tonlarca çöplük altında görünmez bir haldedir. Sultan Selim, mabedin yerini araştırmakta ve bulunmasını istemektedir. Oğlu Kanuni Sultan Süleyman ile şehirde gezerken kan ter içinde kalmış, başında koca bir sepet bulunan yaşlı bir Hıristiyan kadınla karşılaşmıştır. Sultan sepette ne olduğunu sorunca, sepetin içinde hayvan gübresi ve çöp bulunduğunu öğrenerek çok şaşırmış ve sebebini sormuştur. Kadın şöyle cevap verir: '*Beth-Lehem'den geldim. İki gündür yoldayım. Bu pislikleri eskiden Yahudilerin kutsal mabedinin bulunduğu yere dökeceğim. Çünkü bu bize Hıristiyan din adamları tarafından emredildi. Çünkü onlar, yüzyıllardır 30 günde bir bu yere hayvan pislikleri ve çöplerinin dökülmesiyle buranın yok edilmesine ve izlerinin tamamen örtülmesine karar verdiler."*

"Sultan soruşturmuş ve kadının dediklerinin doğru olduğunu anlayınca, emirler verip altın gümüş sikkelerle dolu birçok kesecik hazırlatarak çöplük yığının değişik yerlerine gömdürmüştür. 'Altını bulan alsın,' diyerek fakir halka kova ve kürekler dağıtmış ve böylece pislik dağının boşaltılmasını sağlamıştır. Ayrıca kendi de eline kazma kürek alıp taşlaşmış çöpleri boşaltırken, şöyle bir ferman okutmuştur; '*Her kim padişah sever de onu memnun etmek isterse, yaptıklarına baksın ve onun gibi yapsın!*' Sonuç olarak on bini aşkın insan, otuz gün süreyle hiç durmadan çalışarak o koskoca pislik dolu tepeyi dümdüz etmiş ve "Kotel Ha Maaravi" (Bet-Hamikdaş'ın batı duvarı) bugünkü haliyle dimdik meydana çıkmıştır. Bunu gören Yavuz Sultan Selim çok mutlu olmuş ve tapınağın eski yerinin güzelce temizlenmesini, duvarının da gülsuyuyla yıkanmasını emretmiştir."[142]

Tanrı'nın Tapınağı olarak bilinen "Süleyman Mabedi" iki kez yakılıp yıkıldı; biri Babil döneminde, diğeri ise Roma. Yahudiler pek çok kez sürgüne gönderildi; Mısır esareti, Asur sürgünü, Babil sürgünü ve Roma sürgünü. Roma'nın Kutsal Mabedi yakıp yıkmasından sonra, Yahudiler dünyanın dört bir yanına dağıldılar, ta ki İsrail devleti yeniden kurulup geri dönünceye kadar. Şimdiki umutları ise Nil'den Fırat'a vaat edilmiş toprakları ele geçirdikten sonra, Süleyman Mabedi'ni üçüncü kez inşa etmek...

142 Sevinon.

Ester: İran Kralının Yahudi Kraliçesi

Kutsal topraklara gelen ve Tanrı vaadi bu toprakları ele geçirmek için yüzyıl süren savaşlar yapan İsrailoğulları başlangıçta Tanrısal bir güçle başarır ve başta Filistin toprakları olmak üzere Nil'den Fırat'a kadar olan bölgeyi ele geçirir. Yine başlangıçta güçlü krallıklar kurar; Samiriye merkezli İsrail Krallığı ile Yerüşalim merkezli Yahuda Krallığı. İsrailoğullarının en güçlü kralı olan Davut zamanında bu krallıklar birleştirilerek Kudüs merkezli Büyük İsrail Krallığı kurulur. Ardından gelen Süleyman bu krallığı güçlendirir ve Musa ile Sina Dağı'nda kurulan Buluşma Çadırı yerine, Kudüs'te Tanrı Tapınağı inşa edilir. Ama sonradan İsrailoğulları Tanrı yolundan ayrılır ve putlara tapmaya başlar. *Tevrat* bu olayları tanıklık eder:

> "... Yahudalılar Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaparak işledikleri günahlarla Tanrı'yı atalarından daha çok öfkelendirdiler. Ayrıca kendilerine her yüksek tepenin üstüne ve bol yapraklı her ağacın altına tapınma yerleri, dikili taşlar ve Aşera putları yaptılar. Ülkedeki putperest törenlerinde fuhuş yapan kadın ve erkekler bile vardır..."[143]

Yerüşalim düşmüş, tapınak soyulmuştur, ama felaketler bunlarla sınırlı kalmaz. Bölge coğrafyasında güçlenen Asur krallığı İsrail krallığını yıkar. Ardından gelen Babil krallığı İsrail topraklarını ele geçirir, Yerüşalim tekrar düşer ve Tanrı Tapınağı kutsal mabet yok edilir. İsrailliler Babil'e sürgüne

143 1. Krallar, Bölüm 14.

gönderilir. Tarihsel süreç içerisinde Babil krallığı da zayıflar ve bu kez Pers krallığı bölgede hâkim olur ve sürgündeki İsrailoğullarının ülkelerine dönmelerine izin verilir, ama bir kişi hariç: Ester, Yahudi kızı güzel Ester...

Ester'in temsili resmi

Pers kralı Ahaşveroş Hoddu'dan Kûş'a uzanan bölgedeki yüz yirmi yedi ilin kralıydı. O sırada ülkeyi Sus Kalesi'ndeki tahtından yönetiyordu. Pers ve Med ordu komutanları, ileri gelenler ve il valileri de oradaydı. Ahaşveroş tam yüz seksen gün süren şenliklerle krallığının sonsuz zenginliğini, büyüklüğünün görkemini ve yüceliğini gösterdi. Ardından sarayının avlusunda küçük büyük ayırmadan Sus Kalesi'nde bulunan bütün halka yedi gün süren bir şölen verdi. Mermer sütunlar üzerindeki gümüş çemberlere mor ve beyaz renkli iplikten yapılmış sicimlerle bağlanmış beyaz ve lacivert kumaşlar asılmıştı. Somaki, mermer, sedef ve pahalı taşlar döşenmiş, avluya altın ve gümüş sedirler yerleştirilmişti. Sarayın en iyi şarabı kralın cömertliğine yaraşır biçimde bol bol ve her biri değişik altın kupalar içinde sunuluyordu. O sırada Kraliçe Vaşti de Kral Ahaşveroş'un sarayındaki kadınlara bir şölen veriyordu. Yedinci gün, şarabın etkisiyle keyiflenen Kral Ahaşveroş, hizmetindeki yedi haremağasına Kraliçe Vaşti'yi başında tacıyla huzuruna getirmelerini buyurdu. Kraliçe Vaşti güzeldi. Kral halka ve önderlere onun ne kadar güzel olduğunu göstermek istiyordu. Ama Kraliçe Vaşti haremağalarının kraldan

getirdiği buyruğu reddedip gitmedi. Buna kral çok kızdı, öfkesinden küplere bindi, yasaları bilen bilge kişilerle görüştü ve onlara danıştı: "Kralın haremağaları aracılığıyla gönderdiği buyruğa uymayan Kraliçe Vaşti'ye yasaya göre ne yapmalı?"

Bilgeler düşündü, taşındı, karar verdi ve krala cevaplarını söyledi: "Bugün kraliçenin davranışını öğrenen Pers ve Medli soylu kadınlar da kralın soylu adamlarına aynı biçimde davranacak. Bu da alabildiğine kadınların küçümsemesine, erkeklerin de öfkelenmesine yol açacak. Kral uygun görüyorsa ferman çıkarsın; bu ferman Perslerle Medlerin değişmeyen yasalarına eklensin. Buna göre Vaşti bir daha kralın huzuruna çıkmasın ve kral ondan daha iyi birini kraliçeliğe seçsin. Kralın fermanı büyük krallığının dört bir yanına ulaşınca, ister soylu ister halktan olsun bütün kadınlar kocalarına saygı gösterecektir."

Bu sözler kral ve önderlerin hoşuna gitti. Kral, bu öneriye uyarak krallığın bütün illerine yazılı buyruklar gönderdi. Her ile kendi işaretleriyle ve her halka kendi diliyle yazıldı ve erkeğin kendi evinin egemeni olduğu her dilde vurgulandı.[144] Aradan zaman geçti ve kralın özel hizmetkârları bir öneri getirdiler, yeni bir kraliçe seçmek için:

> "Kral için genç, güzel, el değmemiş kızlar aransın. Kral, egemen olduğu bütün illerde görevliler atasın. Bu görevliler bütün genç, güzel, el değmemiş kızları toplayıp Sus Kalesi'ndeki hareme getirsinler, kralın kızlardan sorumlu haremağası Hegay'a teslim etsinler. Güzelleşmeleri için ne gerekiyorsa verilsin. Sonunda kralın hoşuna giden kız, Vaşti'nin yerine kraliçe olsun."

Kral bu öneriyi de beğenerek söyleneni yaptı. Bu sırada Sus Kalesi'nde Mordekay adında bir Yahudi vardı. Dedesi Kiş, Babil kralı Nebukadnessar'ın Yahuda kralı Yehoyakin ile birlikte Kudüs'ten sürgün ettiği kişilerden biriydi ve Hadassa adında

144 Esre. Bölüm 1.

bir amca kızı vardı. Öksüz olan Hadassa'yı evlat edinip büyütmüştü. Hadassa'nın öbür adı Ester'di; endamı ve yüzü güzeldi. Kralın buyruğu ve fermanı yayınlandıktan sonra, çok sayıda genç kız Sus Kalesi'ne getirilip harem sorumlusu Hegay'a teslim edildi, aralarında Ester de vardı. Haremağası Hegay, Ester'i beğendi ve ona ayrıcalık tanıdı. En iyi biçimde beslenip güzelleşmesi için ne gerekiyorsa yaptı, ayrıca saraydan seçilen yedi hizmetçiyi de buyruğuna verdi ve onu haremin en güzel bölümüne yerleştirdi. Ester, Yahudi olduğunu kimseye söylememişti.

Ester (temsili resim)

Her genç kız sırası geldiğinde kralın huzuruna çıkacaktı. Sırası gelen genç kızlar, haremden her istediğini alıp birlikte saraya götürülürdü; akşam kralın yanına giren kız, ertesi sabah ikinci hareme dönerdi. Yalnız kralın beğendiği, adıyla çağırdığı kız yeniden onun yanına girebilirdi. Sıra Ester'e gelince haremden bir şey istemedi ve tek başına saraya gitti. Kendisini gören herkesin beğenisini kazandı ve kral onu çok sevdi, en çok ondan hoşlandı, en çok da ona ayrıcalık tanıdı. Kraliçelik tacını giydirip Vaşti'nin yerine kraliçe yaptı ve ardından Ester'in onuruna büyük bir şölen verdi. Bu şölende bütün önderler ve görevliler hazır bulundu. Kral bütün illerde bayram ilan etti ve krallara yaraşır cömertlikle armağanlar dağıttı.

Mordekay, kralın kapı görevlilerinden biri olmuştu. Görevi sırasında, kapı nöbetçilerinden ikisi olan Bigtan ve Tereş

krala öfkelendiler; onu öldürmek için fırsat kollamaya başladılar. Durumu öğrenen Mordekay bunu Kraliçe Ester'e iletti, o da krala bildirdi. Durum araştırıldı; doğru olduğu anlaşılınca da iki adam darağacına asıldı ve olay tarih kayıtlarına geçirildi.[145] Bu olaydan sonra kral, Hammedata'nın oğlu Haman'ı yüksek bir göreve atayıp onurlandırdı ve onu bütün önderlerden daha yetkili kıldı. Herkes Haman'ın önünde eğildi, ama Mordekay ne eğildi ne de yere kapandı. Haman buna çok kızdı; onu öldürmeyi düşünmekle kalmadı, Yahudi olduğunu bildiği için bütün halkını, bütün Yahudileri ortadan kaldırmaya karar verdi. Bu işe en uygun ayı ve günü belirlemek için de Haman'ın önünde "pur," yani kura çekildi. Kura, on ikinci ay olan Adar ayına düştü ve Haman, kralın huzuruna çıkarak niyetini açıkladı:

> "Krallığının bütün illerinde, öbür halkların arasına dağılmış, onlardan ayrı yaşayan bir halk var. Yasaları bütün öbür halklarınkinden farklı; kendileri de kralın yasalarına uymazlar. Onları kendi hallerine bırakmak kralın çıkarlarına uygun düşmez. Kral uygun görüyorsa, yok edilmeleri için yazılı bir buyruk verilsin. Ben de hazineye ödenmek üzere kralın memurlarına on bin talant gümüş vereceğim."

Bunun üzerine kral çok güvendiği Haman'a mühür yüzüğünü çıkarıp verdi ve ona "Para sende kalsın, o halka da ne istersen yap," dedi. Yazmanları çağrıldı, bütün illere ulaklar aracılığıyla mektuplar gönderildi; genç, yaşlı, kadın, çocuk bütün Yahudilerin bir günde öldürülüp yok edilmesi ve kökünün kurutulup mal mülklerinin de yağmalanması buyuruldu. Ferman Sus Kalesi'nde de duyuruldu. Sus halkı şaşkınlık içindeyken, bu sırada kral ile Haman oturmuş, içki içiyorlardı.

---

145 Ester, Bölüm 2.

Bu haberi duyan Mordekay üzüntüsünden kendini paraladı, giysilerini yırttı, bir çula sarınıp başından aşağı kül döktü, yüksek sesle ve acıyla feryat ederek kent merkezine doğru koşmaya başladı. Sarayın kapısına geldi ve orada durdu, hiç ayrılmadı. Bu sırada kralın fermanını duyan bütün Yahudiler yasa büründüler, ağlayıp feryat ettiler, oruç tuttular. Kraliçe Ester'in tün bu olup bitenlerden haberi yoktu. Hizmetçileri gelip Mordekay'ın halini anlatınca çok üzüldü, çok sarsıldı ve bir hizmetkârını gönderip olayın ne olduğunu anlamaya çalıştı. Mordekay tek tek olan biteni anlattı ve Ester'den gidip krala yalvarmasını ve bu katliamı durdurmasını istedi. Tehlikenin farkına ancak varan Ester gidip durumu krala anlatmaya karar verdi...[146]

Kraliçe Ester (temsili resim)

Üç gün boyunca Ester, kraliçe giysilerini kuşanıp sarayın iç avlusunda, taht odasının tam karşısında kralın kendisini görmesi ve çağırması için bekledi. Kral, avluda bekleyen Kraliçe Ester'i görünce, elindeki altın asayı ona doğru uzattı ve yanına çağırdı. Ester yaklaşıp asanın ucuna dokundu. Kral ona sordu: "Ne istiyorsun Kraliçe Ester, dileğin ne? Krallığın yarısını bile istesen sana verilecektir."

"Kral uygun görüyorsa, bugün kendisi için vereceğim şölene Haman'la birlikte gelsin."

146 Ester, Bölüm 4.

Böylece kralla Haman, Ester'in verdiği şölene gittiler. Şarap içerlerken kral yine Ester'e sordu: "Söyle, ne istiyorsun? Ne istersen verilecek. Dileğin nedir? Krallığın yarısını bile istesen sana bağışlanacak."

"İsteğim ve dileğim şudur; kral benden hoşnutsa, istediğimi vermek, dileğimi yerine getirmek istiyorsa, kral ve Haman yarın kendileri için vereceğim şölene gelsinler, o zaman kralın sorusunu yanıtlarım."[147]

O gece kralın uykusu kaçtı ve oyalanmak için tarih kayıtlarının getirilip kendisine okunmasını istedi. Kayıtlar Kral Ahaşveroş'u öldürmeyi tasarlamış olan iki görevliden söz ediyordu. Kapı nöbetçisi olarak görev yapmış olan Bigtan ve Tereş adındaki bu iki adamı Mordekay ele vermişti. Kral sordu:

"Bu yaptıklarından dolayı Mordekay nasıl onurlandırıldı, ona ne ödül verildi?"

Hizmetkârlar, "Onun için hiçbir şey yapılmadı," diye cevap verdiler. Bu sırada Haman da çıkarılan ferman gereği Mordekay'ın asılmasını istemek için saraya doğru geliyordu. Haman içeri girdi ve kral ona sordu: "Kralın onurlandırmak istediği biri için ne yapılmalı?"

"Kral benden başka kimi onurlandırmak isteyebilir ki?" diye düşünen Haman sevinçle cevap verdi: "Kral onurlandırmak istediği kişi için kendi giydiği bir kral giysisini ve üzerine bindiği sorguçlu atı getirtir, giysiyi ve atı en üst yöneticilerinden birine verir; o da kralın onurlandırmak istediği kişiyi giydirip atın üstünde kent meydanında gezdirir. Önden giderek, 'Kralın onurlandırmak istediği kişiye böyle davranılır,' diye bağırır."

147 Ester, Bölüm 5.

Kral, "Öyleyse hemen git, Mordekay'ı ödüllendir," deyince Haman istemeye istemeye giysiyi ve atı aldı, Mordekay'ı giydirip atın üstünde kent meydanında gezdirmeye başladı. Önden giderek, "Kralın onurlandırmak istediği kişiye böyle davranılır," diye bağırıyordu. Sonra Mordekay saray kapısına döndü, Haman ise utanç içinde başını örterek çabucak evine gitti. Başına gelenleri karısı Zereş'e ve bütün dostlarına anlattı. Onlar daha konuşurken, kralın haremağaları gelip Haman'ı apar topar Ester'in vereceği şölene götürdüler.[148] Şölende şarap içerken kral, Ester'e yine sordu: "İsteğin nedir, Kraliçe Ester? Ne istersen verilecek. Dileğin nedir? Krallığın yarısını bile istesen sana bağışlanacak."

"Ey kralım, eğer benden hoşnutsan ve uygun görüyorsan, isteğim canımı bağışlaman, dileğim de halkımı esirgemendir. Çünkü ben ve halkım öldürülüp yok edilmek, yeryüzünden silinmek üzere satıldık. Eğer köle ve cariye olarak satılmış olsaydık sesimi çıkartmazdım; böyle bir sorun için kralı rahatsız etmek uygun olmazdı."

"Söyle bana kraliçe, böyle bir şeyi yapmaya cüret eden kimdir, nerede bu adam?"

"Ey kralım, düşmanımız, hasmımız, işte bu kötü Haman'dır!"

Kral öfkeyle içki masasından kalkıp sarayın bahçesine çıktı. Bu konuşmayı duyan Haman ise dehşete kapıldı, başına kötü şeylerin geleceğini hissetmişti, Kraliçe Ester'den canını bağışlamasını istemek için yanından ayrılmadı. Kralın öfkesi hâlâ geçmemişti. Bahçeden dönüp de salona girdiğinde Haman'ı Ester'in uzandığı sedire kapanmış olarak gördü, küplere bindi ve *"Bu adam sarayda, gözümün önünde kraliçeye bile el uzatmaya*

148 Ester, Bölüm 6.

mı kalkıyor?" diye haykırmaya başladı, yüzü öfkesinden kıpkırmızıydı. Muhafızlar, hizmetkârlar koşuştu ve kral, "Hemen bu adamı asın," diye ferman buyurdu. Böylece Haman Mordekay için hazırlattığı darağacında asıldı ve kralın da öfkesi yatıştı.[149] O gün Kral Ahaşveroş Yahudi düşmanı Haman'ın malını mülkünü Kraliçe Ester'e verdi. Mordekay'ı da huzurunda kabul edip Haman'dan geri almış olduğu mühür yüzüğünü ona verdi. Ester de onu Haman'ın malını mülkünü yönetmesi için görevlendirdi.

Haman ölmüştü, ama kralın fermanı hâlâ fermandı ve engel olunmaz ise bütün Yahudiler kırılıp geçirilecekti. Ester yine kralla görüştü; ağlayarak onun ayaklarına kapandı, bu fermanı kaldırması için yalvardı. Kral altın asasını Ester'e doğru uzatınca Ester ayağa kalkıp kralın önünde durdu ve dileğini açıkladı: "Kral benden hoşnutsa ve uygun görüyorsa, benden hoşlanıyorsa ve dileğimi uygun buluyorsa, Agaklı Hammedata oğlu Haman'ın krallığın bütün illerinde yaşayan Yahudilerin yok edilmesini buyurmak için yazdırdığı mektupları yazılı olarak geçersiz kılsın. Halkımın felakete uğradığını görmeye nasıl dayanırım? Soydaşlarımın öldürülmesine tanık olmaya nasıl dayanırım?"

"Ey kraliçe, bakın. Haman'ın malını mülkünü size verdim ve Yahudileri yok etmeyi tasarladığı için onu astırdım, ama kral adına yazılmış ve onun yüzüğüyle mühürlenmiş yazıyı kimse geçersiz kılamaz. Bunun için uygun gördüğünüz biçimde kral adına Yahudi sorunu konusunda şimdi siz yazın ve kralın yüzüğüyle mühürleyin."

---

149 Ester, Bölüm 7.

Purim Festivali

Bunun üzerine kralın yazmanları çağrıldı. Yeni bir ferman hazırlandı, mühürlendi ve tüm ülkeye gönderildi. Kral bu yeni fermanında Yahudilere bütün kentlerde toplanma ve kendilerini koruma hakkını veriyordu. Ayrıca kendilerine, çocuklarına ve kadınlarına saldırabilecek silahlı güçlere karşı koymalarına, mallarını yağmalamaya ve hatta onları öldürmelerine izin ve yetki veriyordu. Bu izin Kral Ahaşveroş'un bütün illerinde tek bir gün –on ikinci ayın, yani Adar ayının on üçüncü günü– geçerli olacaktı. Kralın buyruğu ve fermanı ulaştığı her ille kentte Yahudiler arasında sevinç ve mutluluğa yol açtı. Ferman Sus Kalesi'nde de okundu. Sus kenti sevinç çığlıklarıyla yankılandı. Şölenler düzenlendi, bir bayram havası doğdu. Ülkedeki halklardan çok sayıda kişi de Yahudi oldu; çünkü Yahudi korkusu hepsini sarmıştı.[150]

Yahudiler, kendilerini yok etmeyi tasarlayanlara saldırmak üzere bütün kentlerde bir araya geldiler. Kimse onlara karşı koyamadı. İl önderleri, satraplar, valiler ve kralın memurları Mordekay'dan korktukları için Yahudileri desteklediler. Yahudiler bütün düşmanlarını kılıçtan geçirdiler, öldürdüler, yok ettiler. Kendilerinden nefret edenlere

150 Ester, Bölüm 8.

dilediklerini yaptılar. Yahudi düşmanı Haman'ın on oğlunu öldürdüler, ama yağmaya girişmediler. Sus Kalesi'nde öldürülenlerin sayısı aynı gün krala bildirildi, beş yüz kişi. Kral, kraliçe Ester'e sordu: "Yahudiler Sus Kalesi'nde Haman'ın on oğlu dahil beş yüz kişiyi öldürüp yok etmişler. Kim bilir, öbür illerimde neler yapmışlardır? İstediğin nedir, sana vereyim; başka dileğin var mı, yerine getirilecektir."

"Ey kralım, eğer uygun görüyorsanız, Sus'taki Yahudiler bugünkü fermanını yarın da uygulasınlar. Haman'ın on oğlunun cesetleri de darağacına asılsın."

Kral bu isteklerin yerine getirilmesini buyurdu. Sus'ta ferman çıkarıldı ve Haman'ın on oğlu asıldı. Krallığın illerinde yaşayan öbür Yahudilerin yaptığı eylemlerle öldürülen insan sayısı yetmiş beş bini aşmıştı. Mordekay bu olayları kayda geçirdi. Ardından uzak yakın bütün Yahudilere mektuplar gönderdi. Her yıl Adar ayının on dördüncü ve on beşinci günlerini kutlamalarını buyurdu. Çünkü o günler, Yahudilerin düşmanlarından kurtulduğu günlerdi. O ay kederlerinin sevince, yaslarının mutluluğa dönüştüğü aydı. Mordekay o günlerde şölenler düzenleyip eğlenmelerini, birbirlerine yemek sunmalarını, yoksullara armağanlar vermelerini buyurdu. Böylece Yahudiler, Mordekay'ın buyruğunu kabul ederek başlattıkları kutlamaları sürdürdüler.

Purim Bayramı

Pur sözcüğünden ötürü bugüne "Purim" adı verildi. Böylece Yahudiler, Mordekay'ın mektubunda yazılı olanlardan, görüp geçirdiklerinden ve başlarına gelenlerden ötürü bu iki günü, buyrulduğu biçim ve günlerde her yıl kutlamayı kabul ettiler. Bu gelenek kendileri için, soylarından olanlar ve onlara katılan herkes için geçerli olacaktı. Böylece bugünler her ilde, her kentte ve her ailede kuşaktan kuşağa anımsanacak ve kutlanacaktı. Purim günleri Yahudiler için son bulmayacak ve bugünlerin anısı kuşaklar boyu sürecekti. Purim'e ilişkin bu düzenlemeler Ester'in buyruğuyla onaylandı ve kayda geçirildi.[151] Günümüzde de Purim kutlamaları aynı şekilde gerçekleşmektedir: Bu olayların anlatıldığı "Megila Ester"in okunması; ziyafet; Yahudilerin birbirlerine yiyecek hediyeleri göndermesi; ihtiyaç sahibi kişilere maddi hediyeler verilmesi gibi...[152]

Pers kraliçesi Yahudi Ester'in hikâyesi işte budur ve hâlâ anlatılır. Ancak Ester'in hikâyesi Yahudi halkına ne mesaj vermektedir, bu da okurlara bırakılmıştır...

151 Tanah/ Ester, Bölüm 9.

152 Sevinon: Türk Musevileri resmi sitesi, www.sevinon.com.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SİYONİZM VE İŞBİRLİKÇİLERİ

İçimizdeki İsrailoğulları

İsrailoğullarının son 4.000 yıllık tarihine bakıldığında, Nil'den Fırat'a kadar uzanan coğrafyada yayılmış olduğu açık olarak görülmektedir. En başta İbrahim ve babası Terah, Aşağı Mezopotamya'da yaşamış, ardından Harran'a gidip yerleşmiştir. Bir süre sonra oradan ayrılarak El Halil'e gelmiş ve kalan ömrünü orada geçirmiştir. İbrahim'in oğlu İshak Harran'dan evlenmiş, oğlu Yakup uzun süre Harran'da yaşamış, orada dört evlilik yaparak on iki erkek ve bir kız çocuğu babası olmuştur ki bunlar İsrailoğullarıdır. Yakup'un oğlu Yusuf'tan itibaren Mısır'a göç etmişler ve orada dört yüz otuz yıl kalmışlardır. Tekrar Filistin topraklarına dönüşleri ile başta Helen sürgünü, ardından Pers, Babil ve Roma sürgünleri dikkate alındığında İsrailoğulları 4.000 yıl Nil-Fırat eksenindeki coğrafyada, hatta bunu da aşarak Roma-Selanik hattında kök salmışlardır. Dolayısıyla Kahire'den Bağdat'a, Tahran'dan İstanbul ve Roma'ya kadar nereye gitsek İsrailoğullarıyla karşılacağımız bir gerçektir, çünkü tarih budur.

İsrail'in yeni yol haritasına bu tespitlerin ışığında bakıldığında; büyük bir özenle hazırlandığı, ulaşılacak hedef ve bu hedefe giden yolların dikkatle seçildiği ve her hedefin sadece kendi içinde değil, çevresindeki hedeflerle de ilişkilendirilerek analiz edilmiş olduğu görülecektir. En başta olması gerekenin ötesinde çok detaylar içermektedir; her ülkenin siyasi, sosyal,

ekonomik ve askeri analizleri çok ince çizgilere kadar açıklanmıştır. Bununla da kalmayıp her ülkenin diğer ülkelerle olan ilişkileri tarihsel bir perspektiften ele alınmış ve buradan sonuçlar çıkarılmıştır. Belki de en önemlisi, bu planda İsrail'in Nil-Fırat coğrafyasında yer alan her ülkenin, neredeyse kılcal damarlarının haritası çıkarılmış ve röntgen çekilerek ameliyat masasına yatırılmış bir hasta gibi, etnik-dinsel açıdan ayrıştırılarak bir operasyona hazır hale getirilmiştir.

Bu durum kuşku vericidir, çünkü böylesi bir planı birkaç uzmanın bir araya gelerek günler ya da haftalar süren yoğun bir çalışmayla ortaya koyabilmesi mümkün değildir; en başta uzun yıllar ister, hedef ülkede seçilmiş bilgi kaynakları ister, onları yönetmek ve yönlendirmek için gizli çalışmalar ister. Ayrıca seçilmiş kaynakların eğitimli ve yetenekli olmasını ister ve en önemlisi de o ülkeyi baştan aşağı dolaşıp insanı yerinde görmek, olası sorularla özeline inmek ister. Peki, bu durumda İsrail bu araştırmayı nasıl yapabilmiştir? Nasıl bu ülkelerin evlerinin içine kadar girip insanların özeline, inanç ve etnisite açısından çok özeline nasıl ulaşabilmiştir? Böylesine örgütlü ve gizli bir çalışma ancak istihbarat örgütleriyle yapılabilir, bu konuda ünlü stratejist Sun Tzu bakınız ne diyor: "Bilge hükümdarla iyi bir komutanın normal askerlere göre kolaylıkla savaş kazanıp zafere ulaşması ancak istihbaratla mümkündür. Bu istihbarat ruh çağırmakla gelmez. Tecrübe ya da hesaplamayla da üretilemez. Düşman durumu ancak başka insanlardan öğrenilebilir. Uyanık ol! Her iş için casus kullan!"[153]

Eğer ki İsrail'in Nil'den Fırat'a kutsal saydığı coğrafyanın Müslüman ülkelerinin yöneticileri zaman bulup İsrail'in bu yeni yol haritasına bakabilirse, yapılmış olan tespitlerden yola

153 Sun Tzu, Savaş Sanatı (Kastaş Yayınları, 2012): 85-86.

çıkarak kendi ülkelerinde ne kadar Yahudi casusunun bulunduğunu görebileceklerdir. Bu pencereden öyle bir bakılmalı ki İsrail'in etnik ve dinsel amaçlı istihbaratına bilgi sağlayacak şekilde ve amacının ötesinde bir derinlikte yapılmış olan yerel akademik çalışmaların da bir casusluk faaliyeti sayılabileceği görülebilmelidir. *Sivil Örümceğin Ağında* adlı bir kitap bu konuda bize bazı ipuçları vermektedir: "Amerikan Haberalma Servisi CIA, yüzden fazla Amerikan üniversitesi ve kolejinde, çok sayıda profesör ve yöneticiyle işbirliği yapmıştır. CIA'ye rapor hazırlamaktan, eleman kazandırmaya dek geniş bir alanı kapsar bu etkinlik. Projelerde çalışan öğrencilerin -doğrudan ajanlaştırılmış olanlar dışında- bu ilişkilerden haberi yoktur."[154]

Hele ki bir CIA ajanın bu konuda yapmış olduğu açıklamalara bir bakarsanız, istihbaratla sivil örgütler arasındaki sıkı ilişkiler açıkça görülebilir. Açıklamayı yapan CIA emekli görevlisi, bir dönem ABD'nin Kıbrıs arabulucusu, şimdilerde NDI[155] Avrasya sorumlusu Charles Nelson Ledsky, birçok derin açıklamalarının yanı sıra Türkiye işlerinden söz ederken yerli "sivil" örgütlerle ilişkilerini de açıkça belirtmektedir: "Farklı zamanlarda farklı projelerle ilgili çeşitli kuruluşlarla çalışıyoruz. İstanbul'da TESEV, TÜSES, TÜSİAD, Ankara'da Ka-Der, Türk Parlementer Birliği, TESAV, Türk Demokrasi Vakfı... Bazı meclis komisyonuyla da ciddi temaslarımız oldu. İlki Muğla'da MUMİKOM adıyla başlayan Parlemento İzleme Komiteleri'yle çalıştık."[156]

ABD ile sivil toplum örgütleri ve akademisyenler arasındaki ilişkileri göstermesi açısından Venezuelalı savcı Anderson'ın

154 Mustafa Yıldırım, *Sivil Örümceğin Ağında* (Ulus Dağı Yayınları, 2005): 375.
155 NDI: ABD, National Democracy Instıtues.
156 A.g.e., 57.

başına gelenler de bir örnek olarak verilebilir. Chavez yönetimine karşı bir darbeyi soruşturan bu savcı, ABD ile sivil örgütler arasında oluşturulan parasal bağları ve CIA ilişkilerini ortaya çıkarmıştı. Darbe için ABD'den para aldığı kanıtlanan subaylar, Amerikan devletinin hazinesinden beslenen NED'in parayla ve elemanla desteklediği dernek, vakıf, moda adıyla sivil toplum örgütleri, Amerikan güdümlü sendikalar, Venezuela'da serbest pazar idealine ve Amerikan şirketlerine bağlı işadamları, işadamlarının medyasının da katılmış olduğu ortaya çıkarılmıştı. Ama Savcı Anderson önce silahlı saldırıya uğradı, bundan kurtulması üzerine arabasına konulan uzaktan kumandalı bir bomba ile suikast yapılarak öldürüldü, tıpkı Uğur Mumcu'nun öldürülmüş olduğu gibi. "[157]

NED 1983 sonlarında ABD Kongresi onanıyla kuruldu, "National Endowment for Democracy," Türkçesiyle Ulusal Demokrasi Fonu. CIA emeklisi bir başka ajan da NED'i şöyle anlatmaktadır: "CIA'in ülkelerin karıştırılması operasyonlarında kullanılan birçok işlevinin NED'e transfer edilmesiyle Demokrasi için Ulusal Fon'un kullanımına gidildi. CIA'in örtülü eylemlerine ek olarak Uluslararası Kalkınma Ajansı (AID) ve Birleşik Devletler İstihbarat Ajansı (USIA) da 'demokrasiyi yayma' operasyonlarında yer aldı."[158]

Son günlerdeki bazı gelişmeler karşısında akılların karışmaması mümkün değildir; Gülen cemaati tarafından bir ABD askeri hava üssünde okul açılması ve bu okul eliyle Arizona eyaleti Tucson kentinde bulunan (Davis Monthan Air Force Base) hava üssünde Sonoran Science Academy adlı okulda

---

157 A. g. e., 6
158 A.g.e,.26..

ortaokul ve lise eğitimi verilmesi gibi,[159] Amerikan İstihbarat Örgütü FBI'ın birlikte çalıştığı kurumlar içerisinde The Gulen Institute adıyla Gülen'e ait bir okulu da sayıp resmi web sayfasında yayınlamış olması gibi,[160] Soros'un Türkiye'deki bazı sivil toplum örgütlerine yaptığı karşılıksız mali yardımlar gibi...[161]

Bu konuya ayrıca, ekranlara çıkarılan ve adı uzman olan bazı kişilerin o ülke halkını etnik ve dinsel temelde ayrıştırmak kastıyla yapmış oldukları açıklamalar, o ülkeyi yönetenlerin bu amacı gerçekleştirmek kastıyla almış olduğu siyasi kararlar da kolaylıkla eklenebilir. Bakınız kendi ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı bir uygulamaya: "Milli Eğitim Bakanlığı, 2009-2010 eğitim öğretim yılına 'ilk ders' genelgesiyle başladı. Azınlıklara yönelik ayrımcılığı ortadan kaldırmayı amaçlayan ve hoşgörüyü etkin kılmak isteyen bakanlıktan önce Amerikan Robert Koleji'nin, geçtiğimiz yıl 'Barış Dersi' adı altında hazırlık sınıflarında verilen derslerle "demokratik açılıma" adım attığı ortaya çıktı. Çocuklar bu derslerde üzerlerinde 'Kürt,' 'Türk,' 'Ermeni', 'Rum' ve 'Yahudi' gibi etnik ve dinsel kimlikler yazan etiketleri alınlarına yapıştırıyor."[162]

Birinci Dünya Harbi'nin son yıllarında Osmanlı'nın güney cephesinde az sayıda da olsa Yahudi techiri yapıldı, Ermenilere yapılmış olduğu gibi. Ama techirlerin bir sebebi de Yahudi casuslarının faaliyetlerine engel olmaktı, çünkü Yahudi casuslarının Osmanlı ordusu hakkında verdiği bilgiler Türk askerinin ölümüne yol açıyordu: "Techirlerin bir sebebi de Yahudi Filistin'in bir casus yuvası olması idi. Hama devesi ile çöl

159 Oda Tv, 11.04.2012, Yurt Gazetesi köşe yazarı Yılmaz Polat'a ait haber.
160 Oda Tv, 09.07.2012, belge ekli, Cemaat-FBI ortaklığı FBI sitesinde adlı haber.
161 Mustafa Yıldırım, 929. Türkiye'de yabancının resmi parasından destek alan siviller ve görevleri.
162 Habertürk, Hilal Öztürk röportajı, 24 Eylül 2009.

üstünden Bağdat karargâhına istatistik yetiştirmek, şüphesiz Filistin kıyısından sandalla İngiliz torpidosuna haber yollamak kadar kolay olmadı..."[163]

Karşımızda hedef gördüğü her ülkeyi etnik ve dinsel temel olarak ayrıştırıp çatıştırmak siyaseti güden ve bu siyasetini de cüretkâr bir biçimde kamuoyuna duyuran bir İsrail varken, kendi ülkemizde bu siyaset ve stratejiye hizmet etmek anlamına gelen her uygulama ve çalışma mutlaka kuşku ile karşılanmalıdır. Kaldı ki Türkiye de bu hedeflerden biriyse eğer, bu kuşku oldukça derin olmalıdır. Yahudi casusların Birinci Dünya Harbi'nde Filistin cephesindeki faaliyetlerinin ne olduğu ve ne gibi olumsuz sonuçlara yol açmış olduğu da Feridun Kandemir'in *Medine Müdaafası* adlı kitabından okunabilir.

Müslüman coğrafyanın tam ortasında yaşayan bir Yahudi devletinin elbette var olabilmek ve varlığını sürdürebilmek için yeni stratejiler geliştirmesi doğaldır. Çünkü bu bir yaşam savaşıdır; "var olmak ya da yok olmak" sonuçlarından birini doğuracak olan bir yaşam savaşı. Dolayısıyla İsrail bu konuda ciddidir. Gerek stratejisini, gerekse söylem ve eylemlerini dikkate almamak büyük bir yanılgı olur. Buradaki mesele, İsrail'in ne yaptığı ve ne yapmak istediği olduğu kadar, bölgedeki ülkelerin buna karşı ne gibi stratejiler geliştirdiğidir. Her ülke kendi ulusal çıkarı doğrultusunda bu sorgulamayı yapmalıdır. İsrail düşünülenin üzerinde ciddidir. Yeni stratejik yol haritasını hazırlayabilmek için uzun yıllar gerektiren araştırmalar yapmıştır; her ülkeyi siyasi, ekonomik, sosyal ve askeri yönden mercek altına almış ve buradan çıkardığı sonuçları dikkate alarak bir yol haritası çizmiştir. Günümüz İsrail'i, çevresindeki her ülkeyi Türkiye dahil en az kendisi kadar bilmektedir.

163 Falih Rıfkı Atay, 71.

Bunca özen niye diye sorulduğunda Sun Tzu'nun *Savaş Sanatı* adlı kitabında yer alan bir strateji karşımıza çıkmaktadır: "... Mükemmellik her savaşta çarpışarak kazanmak değildir. En iyi strateji savaşmadan kazanmaktır... Eğer kendini ve düşmanı biliyorsan bütün savaşları kazanırsın; eğer kendini biliyorsan düşmanı bilmiyorsan birini kazanır, diğerini kaybedersin; eğer kendini ve düşmanı bilmiyorsan, bütün savaşları kaybedersin."[164]

Nil-Fırat ekseni

İsrail'in yeni yol haritası incelendiğinde, bizim evlerimizi en az kendi evi kadar bildiğini görmek oldukça trajiktir: "... Arap Müslüman dünyası, her gün büyüyen askeri gücü ile İsrail için ana tehdit unsuru olmasına rağmen, 1980'lerde karşı karşıya kalacağımız en büyük stratejik problem olmayacaktır. Lübnan'da, Arap olmayan İran'da ve bugünlerde Suriye'de dahi inanılmaz derecede kendi kendilerine zarar veren etnik azınlıkları, fraksiyonları ve iç krizleri ile bu dünya temel problemleri ile başarılı bir şekilde başa çıkmakta başarısızdır. Dolayısıyla uzun vadede İsrail devletine bir tehdit oluşturmamaktadır, sadece kısa vadede büyük askeri gücü çok önemlidir. Uzun vadede bu dünya, etrafımızdaki bölgelerde gerçek büyük değişimler uygulanmaz ise, var olamayacaktır. Müslüman Arap dünyası yabancılar tarafından ve sakinlerinin istek ve talepleri göz önüne alınmadan, yapılmış geçici bir kâğıttan kule gibidir. Gelişigüzel bir şekilde hepsi azınlıkların ve birbirine düşman

164 Sun Tzu, 38.

olan etnik grupların kombinasyonundan oluşan 19 bölgeye bölünmüştür. Bu sayede günümüzde tüm Arap Müslüman devletler etnik sosyal çöküş içerisindedir ve bir kısmında şimdiden iç savaş başlamıştır..."

1982'de açıklanan bu strateji, Birinci Dünya Savaşı galipleri İngiltere ile Fransa'nın, Osmanlı sonrası bölge coğrafyasında nasıl devletler kurmuş olduğunu çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Osmanlı eyaletlerini, gelecekte karmaşa doğuracak şekilde İngiltere ve Fransa'nın nasıl bir araya getirmiş olduğu, yine dikkat çekici bir benzetme ile açıklanmıştır: Kâğıttan kule. Peki, bu kâğıttan kule nasıl yıkılacaktır? İşte bu noktada, İsrail'in topyekûn imhayı çağrıştıran "Hıttin korkusu" öne çıkarıldığında, ilk hedefinin kendine karşı yapılması olası bir cihadı engellemek ve bunu yapabilecek güçte olan Müslüman ülkeleri de kendi içinde zayıflatmak için bir siyaset izleyeceği açıktır. Böylece İsrail bölgesel iç savaşların dışında da kalabilecektir. Yeni yol haritası buna da bir çözüm getirmekte ve bölge ülkelerinin etnik ve dinsel temelde ayrıştırılıp çatıştırılmasını öngörmektedir. Bu tespitimiz de bize, önümüzdeki süreçte, bölge ülkelerinin etnik-dinsel temelli ayrışma ve çatışmalara sahne olabileceğini işaret etmektedir.

Bugün için Libya, Mısır, Suriye ve Irak'ta çatışan gruplara yakından bakıldığında, farklı etnik ve dinsel grupların başı çektiği meydandadır; Alevi, Sünni, Dürzi, Nusayri, Kürt, Arap, Hıristiyan, Müslüman gibi. İsrail'in 1980'lerde, diye başlayarak geliştirdiği bu stratejinin temel taşları hep bu yönde ilerlemektedir: "... Mısır dışında, tüm Mağrip devletler Araplar ve Arap olmayan Berberilerin karışımından oluşmaktadır. Cezayir'de Kabile Dağları'nda şu anda bile ülkedeki iki ulus arasında iç savaş devam etmektedir. Fas ve Cezayir kendi içlerinde yaşadıkları kargaşanın dışında, İspanyol Sahrası için birbirleri ile savaş halindedir. Militan İslam Tunus'un bütünlüğünü tehdit

etmektedir ve Kaddafi, seyrek nüfusa sahip ve güçlü bir ulusu olamayacak bir ülkeden Arap bakış açısına göre yıkıcı olan savaşlar organize etmektedir. Bu sebeple daha hakiki olan Mısır ve Suriye gibi ülkelerle geçmişte birleşmeye çalışmıştır. Bugün Arap Müslüman dünyasındaki en parçalanmış ülke olan Sudan birbirine düşman olan dört gruptan oluşmaktadır: Arap olmayan Afrikalı, putperestler ve Hıristiyanlardan oluşan çoğunluğu yöneten Araplar, Müslüman Sünni azınlık. Mısır'da Sünni Müslüman çoğunluk, yukarı Mısır'da baskın olan sayıları 7 milyona yakın olan büyük bir Hıristiyan azınlıkla karşı karşıyadır. Sedat 8 Mayıs tarihinde yaptığı konuşmada, bunların Mısır'da 'ikinci' bir Hıristiyan Lübnan'a benzer bir devlet kuracaklarından endişe ettiğini söylemiştir..."

Ortadoğu Projesi

Yahudi diplomat İsrael Shahak'ın, yeni İsrail stratejisinde "etnik-dinsel" ayrıştırma için yaptığı açıklamada, "Bu planın yüzü oldukça eskidir," derken, işte bu durum anlaşılmalıdır; silahla yenemediğini etnik ve dinsel temelde ayrıştır-çatıştır-parçala ve yönet. İsrail'in bu yeni planı da baştan sona bu eski stratejiye göre kurgulanmıştır. Ancak yapılan kurgu hayali değil, gerçekçidir, çünkü gerçekten de Ortadoğu coğrafyası, etnik ve dinsel farklılıkların en yoğun şekilde yaşandığı bölgedir. Bu nedenle İsrail'i savaş dışında tutacak, ama bölgede iç savaşları geliştirecek oyunlar, bu yeni stratejiye yol açmaktadır: "...İsrail'in doğusundaki tüm Arap devletleri Mağrip'teki devletlerden bile daha fazla iç çatışmalar yüzünden parçalanmaktadır. Suriye temelde Lübnan'dan çok farklı değildir sadece

güçlü bir askeri rejim tarafından idare ediliyor olması farkını taşır. Ancak bugünlerde Sünni çoğunluk ve yönetimdeki Şii Alevi azınlık (nüfusun sadece % 12'si) arasında yaşanan gerçek iç savaş içerdeki problemlerin göstergesidir. Irak, bir kere daha çoğunluğun Şii ve yönetimdeki azınlığın Sünni olmasına rağmen özünde komşularından hiç farklı değildir. Nüfusun % 65'i politik konularda söz sahibi değildir, % 20'lik elit bir zümre tüm gücü elinde tutmaktadır."

"Buna ek olarak kuzeyde büyük bir Kürt azınlık vardır ve yönetimdeki rejimin kuvveti, ordu ve petrol gelirleri olmasa idi, Irak'ın gelecekteki durumu, Lübnan'ın geçmişteki ve Suriye'nin bugünkü durumundan hiç de farklı olmazdı. İç çatışmanın tohumları ve iç savaş, özellikle Irak'ta Şiilerin doğal liderleri olarak kabul edilen Humeyni'nin İran'da başa geçmesinden sonra, daha bugünden kendini belli etmektedir. Körfez ve Suudi Arabistan'daki dengeler, içinde sadece petrol olan bir kumdan ev üstüne inşa edilmiştir. Kuveyt'te, Kuveytliler nüfusun sadece % 25'ini oluşturmaktadır. Bahreyn'de Şiiler çoğunluktadır, ancak güç onlarda değildir. Birleşik Arap Emirlikleri'nde Şiiler yine çoğunlukta olmasına rağmen Sünniler yönetimdedir. Amman ve Kuzey Yemen için de aynı şey geçerlidir. Marksist Güney Yemen'de bile önemli bir miktarda Şii azınlık bulunmaktadır. Suudi Arabistan'da nüfusun yarısı yabancıdır, Mısır ve Yemenlidir, ama Suudi bir azınlık gücü elinde tutmaktadır..."

Ürdün, İsrail'e en yakın ülkedir, komşusudur ve el altındadır. Bugün Ürdün'de olay çıkmıyorsa eğer, henüz sıra ona gelmediği içindir, başka nedenden değil. Kaldı ki İsrail'in gelecekte Filistin ile barış için masaya koyacağı plan açıktır; çoğunluğu Filistinli olan Ürdün'de krallığı devirip iktidarı Filistinlilere vermek ve orayı Filistin vatanı yapmak ve böylece bütün Akdeniz sahilini de ele geçirmek. Plana dikkatlice bakıldığında günümüz Suriye'si, günümüz Türkiye'si ve İran için

hazırlanan yeni stratejilerin de dayanakları kendini açığa vurmaktadır; Türk-Kürt-Arap etnik kimliği ile Alevi-Sünni dinsel kimlikleri üzerinden yola çıkmak: "...Ürdün aslında Trans-Ürdünlü Bedevi bir azınlık tarafından yönetilen Filistinlidir, ancak ordunun çoğunluğu ve kuşkusuz bürokrasi şu anda Filistinlidir. Aslında Amman en az Nablus kadar Filistinlidir. Bütün bu ülkelerin göreceli olarak güçlü orduları vardır. Fakat aslında bu durum da bir problem yaratmaktadır. Suriye ordusu bugün çoğunlukla Sünnidir, ancak subaylar Alevidir. Irak ordusu Sünni kumandanlara sahip Şii bir ordudur. Bu uzun vadede çok önemlidir ve bu sebeple uzun süre ordunun sadakatini korumak mümkün olamayacaktır. Sadece tek ortak payda olan İsrail'e olan düşmanlıkları konusunda anlaşabilirler ve bugünlerde bu bile yeterli değildir."

"Araplar gibi bölünmüş olsalar da diğer Müslüman devletler de benzer bir durumla karşı karşıyadırlar. İran nüfusunun yarısı Farsça konuşan bir gruptan oluşur ve diğer yarısı da etnik olarak Türk bir gruptur. Türkiye'nin nüfusu Türk Sünni Müslüman bir çoğunluk (% 50 civarı) ve iki büyük azınlıktan oluşur, 12 milyon Şii Alevi ve 6 milyon Sünni Kürt. Afganistan'da 5 milyon Şii nüfusun üçte birini oluşturur. Sünni Pakistan'da 15 milyon Şii devletin varlığını tehdit etmektedir. Fas'tan Hindistan'a ve Somali'den Türkiye'ye uzanan ulusal etnik azınlık resmi, istikrarın yokluğuna ve tüm bölgenin hızlı bir şekilde dejenere olmasına işaret eder. Bu tablo ekonomik tabloya eklendiğinde tüm bölgenin nasıl ciddi problemlere karşı koyamayacak kâğıttan bir kule şeklinde inşa edildiğini görebiliriz..."

Bakınız İsrail'in yapmış olduğu açıklamalara, hedefteki ülkelerin ekonomik, sosyal, siyasi ve askeri durumları ele alınmış ve bu verilerin ışığında ayrıştırılarak parçalama yoluna gidilmiş olduğu görülecektir: "... Bu dev bölünmüş dünyada birkaç varlıklı grup ve büyük çoğunlukta fakir insan vardır. Arapların çoğunun ortalama yıllık geliri 300 dolardır. Mısır'da

da durum aynıdır, Libya hariç Mağrip ülkelerinin çoğunda ve Irak'ta da. Lübnan parçalanmıştır ve ekonomisi de parçalanmaktadır. Devlette merkezi bir güç yoktur, sadece beş fiili egemen otorite vardır: Kuzeyde Suriye tarafından desteklenen ve Franjieh aşireti tarafından yönetilen Hıristiyan bölge, doğuda Suriye tarafından işgal edilmiş bölge, merkezde Phalangistler tarafından kontrol edilen Hıristiyan kuşatma bölgesi, güneyde ve Litani Irmağı'na kadar Filistin Kurtuluş Örgütü tarafından kontrol edilen Filistin bölgesi ve Binbaşı Haddad'a ait Hıristiyan bölge ve yarım milyon Şii. Suriye çok daha vahim bir durumdadır ve ileride Libya ile birleşmesinden sonra alacağı yardım bile varoluşun basit problemleri ile başa çıkması ve büyük bir ordunun idamesi için yeterli olamayacaktır."

"Mısır en kötü durumda olan ülkedir; milyonlar açlık sınırındadır, işgücünün yarısı işsizdir ve dünyanın en kalabalık nüfusuna sahip bu bölgede konut çok seyrektir. Ordu dışında verimli olarak çalışan bir bölüm yoktur ve devlet sürekli iflas halindedir ve barıştan bu yana verilen Amerikan yardımına muhtaçtır. Körfez devletlerinde, Suudi Arabistan, Libya ve Mısır'da paranın ve petrolün birikimi çok fazladır, ama bundan faydalanan küçük elit bir zümredir. Bu zümre geniş tabanlı bir destek ve kendine güvene sahip değildir ve bunlar hiçbir ordu tarafından garanti edilemez. Bütün ekipmanları ile Suudi ordusu, rejimi içte veya dıştaki gerçek tehlikelerden koruyamaz ve Mekke'de 1980'de yaşananlar bunun küçük bir örneğidir. İsrail'i çevreleyen üzüntülü ve fırtınalı bir durum mevcuttur ve bu İsrail için problemler oluşturmaktadır. Problemler ve riskler vardır, ama aynı zamanda 1967'den bu yana ilk defa çok büyük fırsatlar oluşmuştur. İhtimaldir ki 1967'de kaçırılan fırsatlar 1980'lerde bugün dahi tahayyül edemeyeceğimiz boyutlarda yakalanabilir..."

Arap-İsrail savaşlarından elbet herkes gerekli dersini almıştır. İsrail'in bu savaşlardan çıkardığı sonuçlar ise çok farklıdır; bu savaşlardan barış için bir ders çıkarmak yerine, İsrail yeni

savaşlar çıkarmanın peşinde koşmaktadır. En başta İsrail bir zamanlar işgal etmiş olduğu Sina Yarımadası'ndan Camp David anlaşması ile çekildiği için pişmandır. Çünkü Sina, zengin doğalgaz ve petrol yataklarına sahiptir ve İsrail'in de tıpkı diğer küresel ülkeler gibi, en fazla ihtiyaç duyduğu enerji kaynaklarıdır bunlar. Pişmandır, ama iyi ilişkiler geliştirmediği için değil, zamanında işgal etmiş olduğu topraklardan geri çekilmiş olduğu için. İsrail Fransızlarla birlikte işgal etmiş olduğu Süveyş Kanalı'ndan çekildiği için de pişmandır, çünkü Süveyş okyanus ötesi ulaşım sağlayan stratejik bir bölgedir, elinde tutmuş olsaydı, Mısır'ı tehdit olmaktan çıkarmış olacaktı, ama ABD'nin baskısı buna izin vermedi. Ve İsrail, Arap savaşlarında elde etmiş olduğu üstünlükten yararlanarak Ürdün kralını devirip yerine Filistin devleti kurmadığı için de pişmandır. Ürdün'ü yeni Filistin yapmış olsaydı, Akdeniz sahilindeki tüm Filistinlilere bu bölgeye göçe zorlamak için büyük avantaj sağlamış olacaktı. En azından Filistin sorunu böylesi güçlü bir mevziyi, uluslararası kamuoyunda elde etmiş olamayacaktı.

İsrail'in bu pişmanlıkları doğal olarak yeni stratejilerinin de temel taşları olmuştur. Gelecekte olası bir iç savaşla İsrail'in Ürdün kralını devirmesi tıpkı Suriye'de yapmaya çalıştığı gibi, Ürdün'de bir Filistin devleti kurması, Sina Yarımadası'nı yeniden işgal etmesi ve hatta bir yolunu bulup Süveyş'in kontrolünü ele geçirmek için yeni oyunlara girişmesi strateji uzmanları için pek de şaşırtıcı olmayacaktır. Bakınız İsrail stratejisinin satır başlarına: "...1967'den bu yana tüm İsrail hükümetleri bir taraftan ulusal hedeflerimizi dar politik ihtiyaçlara doğru daraltmışlar diğer taraftan ise anavatandaki yıkıcı fikirler hem içeride hem dışarıdaki kapasitelerimizi nötralize etmiştir. Girmek zorunda bırakıldığımız bir savaş esnasında elde edilen yeni bölgelerdeki Arap nüfusuna yönelik adımlar atılmasındaki başarısızlık, İsrail tarafından 6 gün savaşından sonraki

sabahta yapılmış en önemli stratejik hatadır. O tarihten bu yana yaşanan tüm acı ve tehlikeli ihtilaflardan, Ürdün ırmağının batısında yaşayan Filistinlilere Ürdün'ü vermiş olsaydık, kendimizi kurtarabilirdik. Bunu yapsaydık bugünlerde yaşadığımız Filistin problemini nötralize etmiş olurduk. Bu probleme yönelik bulduğumuz bölgesel özveriler veya aslında aynı kapıya çıkan otonomi gibi çözümler aslında çözüm değildirler."

"Günümüzde durumu tamamen başka bir hale dönüştürmek için önümüzde büyük fırsatlar vardır ve bunu önümüzdeki 10 yılda gerçekleştirmeliyiz, aksi takdirde bir devlet olarak hayatta kalmamız mümkün olmayacaktır. 1980'lerde İsrail devleti bu yeniçağın getireceği küresel ve bölgesel zorluklara karşı koyabilmek için içerde politik ve ekonomik rejimde ve aynı zamanda uluslararası politikasında da radikal değişiklikler yapmak zorunda kalacaktır. Süveyş Kanalı petrol bölgelerinin kaybedilmesi, Sina Yarımadası'nda bulunan ve jeomorfolojik olarak bölgenin zengin petrol üretici ülkeleri ile eş olan petrol, gaz ve diğer doğal kaynakların muazzam potansiyeli, yakın gelecekte bir enerji kaybına yol açacak ve ekonomimizi tahrip edecektir; şu anki gayrisafi milli hasılamızın dörtte biri ve bütçemizin üçte biri petrol alımında kullanılmaktadır. Negev'de ve sahil bölgesinde hammadde arayışları yakın gelecekte bu durumda bir değişiklik yaratabilecek gibi görünmemektedir..."

İsrail İçin Strateji başlıklı planın fikir babası İsrael Shahak'tır. Kudüs'te bulunan Hebrew Üniversitesi'nde kimya profesörü olarak çalışmıştır. İsrail'in yeni stratejileri üzerine basılmış birçok kitabı vardır ve nasıl bir savaş oyunu oynamaya çalışıldığını göstermek açısından, bu planın önsözünü de yazan İsrael Shakak'ın açıklamaları dikkatle incelenmelidir: "... İsrail stratejik düşüncesinde, tüm Arap devletlerinin daha küçük parçalara bölünmesi hep tekrar tekrar görülen bir kavramdır. Örnek vermek gerekirse Ze'ev Schiff, Ha'aretz'in askeri muhabiri (ve muhtemelen bu konuda İsrail'de en çok bilgiye sahip kişi) bir

yazısında Irak'ta İsrail için olabilecek en iyi şeyin 'Irak'ın Şii ve Sünni devletler ve Kürt tarafının ayrılması' (Ha'aretz 6/2/1982) olacağını yazmıştır. Aslında planın bu yüzü oldukça eskidir..."

"Bu planın yüzü oldukça eskidir," demekle Shakak ne demek istemiştir?

Sevr haritası

Bu soruya cevap bulmak için hafızalarımızı yoklayıp biraz geriye gitmemiz gerekmektedir, Osmanlı'nın son yıllarına... Günümüz Haçlı Ordusu'nu teşkil eden İngiltere, Fransa, İtalya, Amerika gibi ülkeler dağılmakta olan Osmanlı topraklarını ele geçirmek ve paylaşmak için silahlı yolu denediler, ama bir noktaya kadar ilerleyebildiler ve sonra durdular. Çünkü silahla Anadolu'yu ele geçirmeye ve Türk varlığını yok etmeye güçleri yetmedi. Bu kez yeni bir strateji geliştirdiler; Osmanlı'yı etnik ve dinsel temelde içeriden ayrıştırmak, çatıştırıp parçalamak ve yok etmek. Bu amaçla misyonerler gönderdiler. Önce Osmanlı içindeki Hıristiyan unsurları, ardından da Müslüman unsurları etnik-dinsel farklılıklar üzerinde gruplaştırdılar, ayrıştırdılar ve çatıştırdılar; Kürt, Ermeni, Nasturi gibi. Sonrasında sözü ünlü bir tarih araştırmacısına bırakalım, Bilal Şimşir'e: "... ABD'den yola çıkan Nesturileri nasıl keşfetmiş olduğunu bir hatırlayalım

"Türkiye'ye önce Katolik misyonerler geldi. Bunları Protestan misyonerler izledi. Dışa dönük Amerikan Protestan misyoner örgütü (American Board of Commissionners for Foreign Missions) 1810 yılında Boston'da kuruldu. 1819'da Türkiye'yi

de programına aldı. Ülkemize gönderilen ilk Amerikan misyonerler Levi Parsons ve Pliny Fisk 14 Ocak 1820'de İzmir'e çıktı. Atatürk'ün *Nutuk*'ta, Türk gençliğine hatırlattığı 'Büyük Suikast'ın, Türk milleti aleyhine asırlardan beri hazırlanmış 'Büyük Suikast'ın aktörlerinden ikisi işte bu misyonerlerdir. Levi Parson, İzmir'e çıktıktan az sonra, etrafına bakınıp Tanrı'nın yardımıyla bu kudretli günah imparatorluğunu tamamen yıkmak için bir sistem kurmaya ant içiyor. Kudretli günah imparatorluğu dediği, Osmanlı Türk Devleti'ydi; bu devlet yıkılmalıydı, yıkılacaktı..."

"Anlaşılan o dur ki Batılılar Türkiye'nin bir zamanlar Hıristiyan toprağı olduğunu hep hatırlamış, hiç unutmamışlardı... Evet, *İncil* toprağıdır. Hıristiyanlık, Avrupa'dan önce bu topraklarda yayılmış, kök salmıştır. Batı bunu unutmaz, papalık bunu unutmaz, unutamaz. Sonra Müslüman Türkler gelip bu *İncil* topraklarının üzerine oturmuştur. Papalık bunu içine sindiremez. Dünyanın en düzenli ve gizli arşivleri Vatikan'da imiş. Vatikan'ın hafızası çok eskilere uzanır, iki bin yıl önceki tarih dün gibi hatırlanıp yaşanır ve belki bin yıl sonrası da düşünülür. Ama biz Türkler bin yıldır bu topraklarda oturuyoruz. Olsun, Müslüman Afrikalılar da İspanya'da sekiz yüzyıl oturmadılar mı? Bugün o Endülüs devletinden İspanya'da bir tek Müslüman kalmış mıdır? *İncil* toprakları unutulmaz, unutturulmaz ve bugün Avrupa'da, Amerika'da '*İncil* topraklarının bugünü' diye haritalar, kitaplar basılır durur. Bunlarda Türkiye'nin yerleşim yerleri, dağı taşı, akarsuları, gölleri de *İncil*'deki adlarıyla, havariler dönemindeki adlarıyla anılır ve öyle hatırlanır. Bu haritalara Ermenistan ve Kürdistan adlarını koymayı da unutmazlar... Misyonerler, gezginler ve yabancı konsoloslar, özellikle Tazminat sürecinde Türkiye'ye üşüştüler. Amaçları belliydi; Türkiye içeriden karıştırılacak ve parçalanacaktı..."

Günümüzde misyonerlikle casusluk geçmiş yıllarda olduğu gibi atbaşı gitmemektedir. Etkinlikleri önemli olsa da onlardan daha önemli istihbarat yöntemleri ve istihbarat ajanları

kullanılmaktadır. MÖ 500'lü yıllarda yaşamış olan ünlü filozof ve savaşçı Sun Tzu der ki: "*Olabildiğince gizlen, görünmez ol. Olabildiğince gizemli ol, öyle ki sesin bile işitilmesin, o zaman düşmanın kaderi senin elindedir.*" Sun Tzu'nun yaşamış olduğu dönem Ortadoğu'da Pers, Babil ve Helen'in hâkimiyet kurduğu dönemlere rastlar. Belki de bu uygarlıklar, çağdaşları olan Sun Tzu'dan etkilenmiş ve İsrailoğullarının hâkimiyetindeki kutsal toprakları bu metotları kullanarak ele geçirmiştir. İster o çağlarda, ister günümüzde en önemli istihbarat ajanları devşirme casuslardır. Bu tespit de Sun Tzu'ya aittir, bakınız ne diyor onlar için: "Beş tür casus vardır; yöresel, iç, hükümlü, hayatta kalan ve devşirme casuslar. Bunların hepsinin bir arada kullanımına 'İplerin Kutsal Kullanımı' denir ve bu gizli istihbarat sistemini kimse ele geçiremez. Düşmanın aramıza gönderdiği casuslar tespit edilip rüşvetle kandırılmalı, ele geçirilip rahat edecekleri yerlerde tutulmalıdır. Böylece onları kendi saflarımıza çekip devşirme casus yaparak kendi hizmetimizde kullanabiliriz."[165]

Sun Tzu'dan günümüze yaklaşık 2.500 yıl geçmiş, amaca ulaşmak için kullanılan yol ve yöntemler modernize edilmiş, yeni casus modelleri çıkmıştır. Çağımızdaki en büyük casusluk, İsrail'in bu yeni haritasından da anlaşıldığı gibi, aslını gizleyerek, aslı devşirilmişse eğer yeni oluşturulan kimliğini gizleyerek İsrail'in hedefindeki ülkerin yönetimlerinde yer almak ve bu yolla o ülkenin gücünü İsrail'in hizmetine aktarmak yoluyla yapılan casusluktur ve en sinsi ve tehlikesi de budur. İran kraliçesi Ester'in hikâyesinde de bu gerçeği görmek mümkündür; Ester önce Yahudi kimliğini saklamış, ama kraliçe olduğu zaman konumunun sağladığı bütün gücü Yahudiler için kullanmıştır.

---

165 Sun Tzu, 85-87.

İsrail stratejisi ABD'nin BOP'undan çok daha detaylı olmakla birlikte, her iki planın ana gidişatı aynıdır. Ortadoğu için plan ve stratejiler gücü yeten her ülke tarafından yapılabilir, ancak unutulmamalıdır ki bu planları uygulamak için atılacak her adım Ortadoğu'da yeni bir savaşın kapılarını sonuna kadar aralayacaktır. Savaş başlatmak kolaydır, ama bu savaşın nereye kadar uzanabileceğini önceden kestirmek oldukça zordur, hatta mümkün bile olamaz...

İsrail'in Siyon'u ve Zeytindağı

İsrailoğulları Nil'den Fırat'a süren uzun bir yolculuk yaptılar. Önderleri Musa aracılığıyla Tanrı ile görüştüler ve anlaştılar. Tanrı vaadi kutsal toprakları aralarında kura ile paylaştılar ve Tanrısal güçle Ortadoğu'nun kadim halklarına saldırdılar. Bu saldırılardan en fazla zarar gören de Filistinliler oldu, çünkü ilk hedef onlardı. İsrailoğulları kutsal adına ve kutsalla birlikte savaştılar, yendiler ve vaat edilmiş topraklarda hâkimiyet kurdular. Bu hâkimiyet Davut ve Süleyman zamanında en yüksek zirvesine ulaştı; Kudüs merkezli Birleşik İsrail Krallığı'nı kurdular ve Kutsal Tapınağı inşa ettiler. Sonra Tanrı yolundan uzaklaştılar ve hak yolundan saptılar. Tanrı'yı öfkelendirdiler ve gazabını üzerilerine çektiler. Derken önce Asur'un ve hemen peşinden Babil'in işgaline uğradılar. Önce krallıkları parçalandı, sonra Kutsal Tapınak yakılıp yıkıldı, çünkü Tanrı İsrailoğullarını lanetlemişti. Sonra Helenli İskender geldi, bir darbe de o vurdu ve Yahudileri Helenleştirdi. Ve ardından Roma, bu kez o yakıp yıktı kutsal toprakları, kutsal mabedi. Sonra Bizans'ın işgali üzerine İsrailoğulları için bin yıllar sürecek bir sürgün ve göç hayatı başladı.

Yahudiler dünyaya yayıldılar, gittikleri toplumlarla görünüşte de olsa kaynaştılar, zenginleştiler, siyasi ve idari makamlar elde ettiler ve zaman içinde yeni bir güç olarak ortaya çıktılar. İçlerindeki dindar Yahudilerle kutsalı emperyal güç olarak kullanmak isteyenler hiçbir zaman kutsal topraklarla bağlarını kesmediler. Davut zamanında fethedilen Siyon'a bağlılıklarını sürdürdüler. Bir yanda Kudüs şarkıları söylediler: "Ey

Kudüs, seni unutursam, sağ elim işlemez olsun. Seni hatırlamazsam, seni en yüksek sevincimin üstünde tutmaz isem, dilim damağıma yapışsın."[166]

Ve öte yanda Siyon'a bağlılık yemini ettiler: "Babil ırmakları kıyısında oturup Siyon'u andıkça ağladık; Çevredeki kavaklara lirlerimizi astık. Çünkü orada bizi tutsak edenler bizden ezgiler, bize zulmedenler bizden şenlik istiyor, 'Siyon ezgilerinden birini okuyun bize!' diyorlardı. Nasıl okuyabiliriz Tanrı'nın ezgisini el toprağında?"[167]

Siyon, Yerüşalim'e (Kudüs) hâkim olan bir tepenin adıdır ve bu ad Kudüs ile özdeş olarak kullanılır. Antik çağlardaki Filistin aşiretlerinden Siyon'u ilk fetheden ve kendi adıyla kent kuran İsrailoğlu Davut'tur:

> "... Bir gün Kral Davut'la adamları Yeruşalim'de yaşayan Yevuslular'a saldırmak için yola çıkar. Yevuslular Davut'a, '*Sen buraya giremezsin, körlerle topallar bile seni geri püskürtebilir,*' derler ve '*Davut buraya giremez,*' diye düşünürler. Ne var ki Davut, Siyon Kalesi'ni ele geçirir ve bu kaleye 'Davut Kenti' adını verir. Bundan sonra 'Davut Kenti' adını verdiği kalede oturmaya başlar."[168]

Zeytindağı'ndan Kudüs görünümü

166 Tanah Mezmurlar, Bölüm 137: 5-6.
167 Mezmurlar, Bölüm 137: 1-4.
168 Tanah 2. Samuel, Bölüm 5: 6-10.

Siyon'un Kudüs ile özdeşleşen anlamı dışında bir adı daha vardır: Zeytindağı. Her ikisi de Kudüs'tedir, kutsaldır ve birbirine çok yakındır. Zeytindağı aynı zamanda Falih Rıfkı Atay'ın bir kitabının adıdır ve kitapta Osmanlı'nın son yıllarındaki Kudüs anlatılır.[169] Birinci Dünya Savaşı'nda yedek subay olarak orduya katılan Atay, Mısır'da kanal muharebelerine, Filistin'de Kudüs ve Gazze muharebelerine katılmış olup Osmanlı İmparatorluğu'nun güney cephesinde yaşananların birebir tanığıdır. *Zeytindağı*, bu coğrafyada yaşananları anlatan Falih Rıfkı Atay'ın başyapıtlarından biridir. Kitabımıza konu olmasının nedeni de budur: Kudüs, Siyon ve Zeytindağı: "... Acaba buna 'Hacılar Hanı' diyebilir miyiz? Zeytindağı üstünde ve geniş bir çamlığın ortasında idi. Banyolu odalarına bakarsanız bir Alman oteline, kiliseli parçasına yaklaşırsanız bir manastıra, başörtülü ve hastalarından haber götürür giabi dolaşan şivesterleri[170] ile bir kliniğe de benzer. Birinci Dünya Harbi'nde Dördüncü Ordu Karargâhı idi... Ölberg, Zeytindağı'nın Almancası! Cebelizzeytun Arapçası, Zeytindağı sadece kitabımın adı. Bir Türk Kudüs'ü yoktu. Bir Arap Kudüs'ü var mıydı? Hayır. Ne Katolik, ne Ortodoks ne de Yahudi Kudüs'ü! Kudüs Haçlı alemli,[171] Davut mühürlü sancaklar altında göze görünmez orduların sessizce alıp verdikleri bir yer. Bu defa şehrin bu yakasında Süleyman'ın olduğu kadar Yahudi olan Kudüs'ü görüyorum..."

Falih Rıfkı Atay'ın o yıllarda gördüğü ve tespit ettiği husus doğrudur. Doğrudur çünkü bu topraklarda önce 1948 yılında İsrail devleti kurulmuş ve 1980 yılında çıkarılan bir kanunla da Kudüs İsrail'in başkenti ilan edilmiştir, yani günümüzde de Türk Kudüs değil, Yahudi Kudüs vardır artık. Zeytindağı Kudüs'e hâkim bir noktadır, hemen yanında Siyon Tepesi yer

169 Falih Rıfkı Atay..

170 *Şivester*: Hemşire anlamında Almanca kökenli bir sözcük..

171 Alem: Bayrak.

alır. Zeytindağı; bu coğrafyanın hâkimi Osmanlı'nın çöküş yıllarını ve Kudüs'teki Müslüman otoritesinin yok oluşunu, Siyon ise Yahudilerin Kudüs'teki hâkimiyetini ifade eder. Siyon'a geçmeden önce Zeytindağı'na çıkalım, bakalım buradan ne görülüyor: "... Zeytindağı'nın tepesindeyim. Lut Denizi'ne ve Grek dağlarına bakıyordum. Daha ötede, Kızıldeniz'in bütün sol kıyısı, Hicaz ve Yemen var. Başımı çevirdiğim zaman Kamame'nin kubbesi gözüme çarpıyor. Burası Filistin'dir. Daha aşağıda Lübnan var: Suriye var; bir yanda Süveyş Kanalı'na, öbür yandan Basra Körfezi'ne kadar çöller, şehirler ve hepsinin üstünde bizim bayrağımız! Ben bu büyük imparatorluğun çocuğuyum. Çıplak İsa, Nasıra'da marangoz çırağı idi; Zeytindağı'nın üstünden geçtiği zaman, altında, kendi malı bir eşeği vardı. Biz Kudüs'te kirada oturuyoruz. Halep'ten bu tarafa geçmeyen şey yalnız Türk kâğıdı değil, ne Türkçe ne de Türk geçiyor. Floransa ne kadar bizden değilse, Kudüs de o kadar bizim değildi. Sokaklarda turistler gibi dolaşıyoruz. Kamame Kilisesi'nin Hıristiyan milletler arasında bölünmüş olduğunu bilirsiniz. İçerisinin her parçası ve kilisenin her hizmeti bir başka cemaatindir. Bu cemaatler yalnızca anahtarı pay edememişlerdir. Anahtar bir hocada durur. Bütün bu kıtalarda biz işte bu hocanın görevini yapıyoruz. Ticaret, kültür, çiftlik, endüstri, binalar, her şey Arapların veya diğer başka devletlerin... Yalnızca jandarma bizim idi; jandarma bile değil, jandarmanın esvabı...

Siyon Tepesi ve Zeytindağı

"Osmanlı saltanatı son bürokratken, bürokrasi bile tam Arap yahut yarı Araptır. Türkleşmiş hiçbir Arap görmedikten başka Araplaşmamış Türke az rasgeliyordum. Arap milliyetçiliği güden Şamlı Azimzadeler Konya'dan gelme Kemik Hüseyin torunları idi. Haleb'in esas familyalarının asılları Türklerdi. Osman İmparatorluğu'nda itibar azınlığın imtiyazı olduğu için ve Türk unsuru imtiyazsız olduğu için herhangi bir Müslüman azınlığın çocuğu olmak, Türk olmaktan daha faydalı idi. Bir Kürt zaptiye çavuşunun kütüğünden gelen Abdurrahman Paşa, dedesi ve babası vergi çaldığı için, zengin, Araplaşmış olduğu için de ayan azası idi. Bu Abdurrahman Paşa, kendi toprağının tamamını ancak harita üstünde görmüştür. Birinci Millet Meclisi'nde Şer'iye vekilliği etmiş, Eskişehirli bir Türk hocasının Türkler gibi 've' demek yerine Araplar gibi 'vua' dediğini henüz unutmamış olanlar vardır. Suriye, Filistin ve Hicaz'da, 'Türk müsünüz?' sorusunun birçok defalar cevabı: 'Estağfurullah!' idi. Bu kıtaları ne sömürgeleştirmiş ne de vatanlaştırmıştık. Osmanlı İmparatorluğu buralarda, ücretsiz tarla ve sokak bekçisi idi. Eğer medrese ve şuursuzluk devam etmiş olsaydı, Araplığın Anadolu yukarılarına kadar gireceğine şüphe yoktu. Bizim emperyalizm, Osmanlı emperyalizmi, şu ana fikir üstünde kurulmuş bir hayal idi: Türk milleti kendi başına devlet yapamaz! Kudüs'ün en güzel yapısı Almanların, ikinci güzel yapısı yine onların, bütün öteki binalar İngilizlerin, Fransızların, hep başka milletlerin idi. Gür sakalları baharat kokan Dürziler, saçları örgülü Yahudiler, elleri meşinleşmiş Urban ve entarili Araplar, hepsi Türk ordusu kanala doğru giderken, dar ve Suriye ve Filistin kıtasında ikiye ayrışmış, 'Geç yiğidim geç!' diyordu."

"Fakat bir avuç Türk bütün kıtayı tuttu. Koskoca çölü yapı ve bahçelerle donattık. Geç kalmıştık. Artık ne Suriye ne de Filistin bizim idi. Rumeli'yi kaybetmiştik. Bir realite hissi

ile değil, bir tarih hissi ile kendimizi zorluyorduk. Anadolu baştan başa yapılmak, şehirler köyler ev ve tarla zengin olmak, Türkler tamamıyla Batılaşmak ve sonra da Halep'ten Kızıldeniz'e doğru nüfus, teknik ve sermaye ile taşmak lazımdı. Biz ise Anadolu'yu aşıp Halep kapısını vurduğumuz zaman bayındırlık ve kalabalık görmeye başlıyorduk. Halep büyük bir şehir, Şam büyük bir şehir, Beyrut büyük bir şehir, Kudüs büyük bir şehir ve hepsi yabancı idi. Fakat her yere; bizim, diyorduk. Şam evimiz kadar bizim. Lübnan bahçemiz kadar bizim... Bu tasarruf ve hüküm hissinin bize damarlarımızdaki kandan geldiğine şüphe yoktu. Ve kendimizi otelciye, lokantacıya, hatta posta memuruna anlatmak için yavaş yavaş Arapça öğreniyorduk."

"Şam'dan kalkan tren Medine'ye üç gün üç gecede gider. Mediye'yi bile bırakmıyorduk. Medine'siz Türkiye? Bu emperyalizmin intiharı demekti. Ne Medine'si? Bir gün aşağı geçecek bir kıtayı selamlamaya inmiştik. Tren varken Adana'dan beri yayan yürümekte idiler. Üç bin kadar zayıf, soluk ve üstü başı yıpranmış Türk çocuğu, yorgun argın önümüzden geçtiler.Biliyor musunuz nereye gidiyorlardı, Aden'e!.. İmparatorlukların sanatı sömürge ve milliyet işlemektir. Osmanlı İmparatorluğu, Trakya'dan Erzurum'a doğru, koca gövdesini yan yatırmış, memelerini sömürge ve milliyetlerin ağzına teslim etmiş, artık sütü kanı ile karışık bir sağmal idi..."[172]

Yahudi inancına göre dağların da kutsalı vardır, tıpkı Sina Dağı gibi.[173] Çünkü Tanrı orada Musa'ya görünmüş ve On Emir vererek İsrailoğullarıyla anlaşma yapmıştır. Süleyman Mabedi'nin yapıldığı Moryah Tepesi kutsaldır ve kutsalın kutsalı Siyon Tepesi vardır ki Tanrı'nın "Benim Dağım"

---

172 Falih Rıfkı Atay, 41..

173 Doç. Dr. Hikmet Tanyu, *Dinler Tarihi Araştırmaları*, (Ankara Üni. İlahiyat Fak. Yayınları, No: 120): 5-9.

dediği rivayet olunur ve kutsal kitap *Tanah*'ın "Zekeriya" bölümünde yer alır:

> "Tanrı bana yine seslendi: Tanrı, 'Siyon için büyük kıskançlık duyuyorum,' diyor, 'Evet, onu şiddetle kıskanıyorum. Siyon'a dönecek ve Yeruşalim'de oturacağım. Yeruşalim'e Sadık Kent, Tanrı'nın dağına Kutsal Dağ denecek...'"[174]

Siyon Dağı'nın Tanrı Dağı olarak kabul edilmiş olmasının bir diğer kaynağı da *Tanah*'tır, yani Yahudilerin kutsal kitabı. Büyük peygamber Yeşaya Siyon (Kudüs) için şu öngörüde bulunmuş:

> "... Tanrı'nın Tapınağı'nın kurulduğu dağ, son günlerde dağların en yücesi, tepelerin en yükseği olacak. Oraya akın edecek ulusların hepsi. Birçok halk gelecek, 'Haydi, Tanrı'nın Dağı'na, Yakup'un Tanrı'sının Tapınağı'na çıkalım,' diyecekler, 'O bize kendi yolunu öğretsin, biz de O'nun yolundan gidelim.' Çünkü yasa Siyon'dan, Tanrı'nın sözü Yeruşalim'den çıkacak."[175]

Peygamber Yeşaya'nın Kudüs, yani Siyon'un geleceği üzerine de öngörüleri vardır:

> "Siyon'da, yani Yeruşalim'de sağ kalanlara, 'Yeruşalim'de yaşıyor,' diye kaydedilenlere 'Kutsal' denilecek. Tanrı, Siyon kızlarını pisliklerinden arındıracak. Yeruşalim'de dökülen kanı adil ve ateşten bir ruhla temizleyecek. Sonra Tanrı, Siyon Dağı'nın her yanını, orada toplananların üzerini gündüz bulutla, gece dumanla ve parlak alevle örtecek."[176]

---

174 Tanah/ Zekeriya, Bölüm 8: 1-3.

175 Tanah/ Eski Ahit, Yeşaya Bölüm 2:2-3.

176 Tanah/ Eski Ahit, YeşayaBölüm 4:1-6.

Kudüs ve Kubbetü-s-Sahra.

Zeytindağı, üzerinden Hz. İsa'nın göğe yükseldiği ve nihayet geriye ineceğine inanıldığı tepedir. Üzerinde Rus ve Alman kiliseleri İsa'nın ineceğini ümit ettikleri kulelerini inşa etmişlerdir. Almanların kulesi, Augusta Victoria Hastanesi kompleksi içindedir ve bu hastane Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı'nın Dördüncü Ordusu'nun karargâhı olmuş, Cemal Paşa ve Falih Rıfkı Atay'ın üç yılı bu komplekste geçmiştir. Yahudiler de Mesih'in bu dağa ineceğine inandıklarından dağın Kudüs'e bakan yüzüne büyük bir mezarlık inşa etmişlerdir. Yahudi geleneğinde Mesih geldiğinde mezarlarından ilk kalkacak Yahudilerin bu mezarlıkta yatanlar olacağı anlatılır.[177] Siyon İsrailoğullarının yeniden Kudüs'e (Siyon) dönerek İsrail devletini kurma arzularını yansıtan bir kavramdır. Bu amaçla toplanıp bir araya gelmiş olanlar da bu arzuya gönülden bağlı olan âşıklar'dır, yani Siyon âşıkları...

177 Aktuel Dergisi. Kutsallar Arasında Kudüs'e Yolculuk haber(8718-34), makale.

Siyon Âşıkları ve Siyonizm

Tevrat'ı ve *Tanah*'ı hatmetmiş bir Yahudi için Tanrı vaadi toprakların merkezi Kudüs, çevresi ise başta Filistin olmak üzere Nil'den Fırat'a kadar uzanan topraklardır. Bu kutsal buyruk bizzat Tanrı tarafından verilmiş, önce Hazreti İbrahim, sonra Hazreti Yakup ve Hazreti Musa, nihayetinde Hazreti Yuşa (Yeşeya) tarafından İsrailoğullarına iletilmiştir. Tanrı vaadi topraklara yolculuğun anlaşmaya dayalı ilk buyruğu da Tanrı Dağı'nda (Sina Dağı) verilmiştir. Bu dağda yapılmış olan Tanrı Çadırı Yerüşalim'e (Kudüs) götürülmüş ve Siyon Dağı'nda Hazreti Süleyman tarafından Tanrı Tapınağı yapılarak kutsal emanetler burada muhafaza edilmeye başlanmıştır. Ancak bundan sonraki tarihsel süreç İsrailoğulları için *Tevrat*'ta belirtildiği üzere devam etmemiş, önce Babil, ardından Romalılar tarafından Siyon'daki Tanrı Tapınağı yıkılarak Yahudiler göçe zorlanmıştır.

İki bin yıldan fazla bir zamandır göçte yaşayan Yahudiler için Siyon'a geri dönmek, Tanrı Tapınağı'nı yeniden inşa etmek, bir zamanların Büyük İsrail Krallığı'nı yeni İsrail devleti olarak Tanrı vaadi topraklarda kurmak bir hayal değil, gerçekleştirilmesi için çaba gösterilen bir inançtır. Bu anlamda Siyonizm belki de kelimenin en sade anlamı ile Siyon'a yerleşmek ve güç olmak demektir. Günümüzün çağdaş siyasi tarihi içerisindeki anlamı ile Siyonizm; Filistin topraklarında, Kudüs merkezli bir Yahudi devleti kurmak ve sonsuza dek yaşatmak anlamına gelmektedir. *Tevrat*'la ilgili inançların günümüz

tercümesi de budur. Yahudi tarihi üzerinde yapılmış olan çalışmalar da bu sonucu bize göstermektedir. Siyonizm ve Filistin üzerine yapmış olduğu çalışmalarla dikkat çeken M. Kemal Öke, Siyonizmi şöyle tanımlamaktadır: *"... Siyonizm teriminin kökünü oluşturan Siyon sözcüğü Musevi tarihinin ilkçağlarından beri Kudüs ile eşanlamlı olarak kullanılagelmiştir. Bu kelimeye Filistin'deki birinci Musevi tapınağının Babilliler tarafından yıkılmasından sonra özel bir anlam verilmiş ve 'Siyon,' yurtlarından kovulmuş Yahudi halkının Filistin'e dönme arzu ve özlemini benliğinde toplayan bir duygu hazinesi olmuştur. Nitekim Siyon adı ilahilerde sık sık geçer. Eski Ahit, 'Babil nehrinin kıyısında oturup da ağladık/Siyon'u hatırladıkça,' der..."*

Bir siyasal düşünce akımı olarak Siyonizm kavramı ilk kez 19. yüzyılın sonunda bir Rus Yahudisi olan Nathan Birnbaum tarafından kullanılmıştır. Birnbaum, kendisinin çıkardığı *Kendi Kendine Kurtuluş- Selbstemanzipation* adlı derginin 01 Nisan tarihli sayısında, Siyonizmi; Musevileri Filistin'e yerleştirmek amacını güden ve üyelerinin Yahudilerden oluştuğu bir siyasi parti örgütü olarak anladığını ifade etmiştir. Bu siyasal akımın taraftarları ise "Siyonist" olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlamaları günümüze taşıdığımızda ise Siyonizm; Yahudilerin Filistin'de bağımsız bir devlet şeklinde yerleşmesi ve orada Yahudiliğin tüm kurumları ile dirilmesini amaçlayan evrensel bir hareket olarak ortaya çıkmaktadır.[178] Binlerce yıllık göç hayatında Yahudi kimliği ve inancını korumuş olan İsrailoğulları için, Siyonizm idealinin yaşatılmış olması ve 20. yüzyılın ikinci yarısında da bu inancı bir siyasi varlığa dönüştürülmüş olması *Tevrat-Tanah'*ı iyi analiz etmiş araştırmacılar için hiç de şaşırtıcı değildir. Peki, bu topraklardaki Filistinliler ne olacak, diye soracak olursanız, bu soruya cevabı bir dönemin

178 M Kemal Öke. Siyonizm ve Filistin Sorunu (İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları. 2012): 27-29.

İsrail başbakanı Golda Meir, 1969 yılında açıkça vermiştir: "Bir Filistin halkı yoktur... Bizler gelip de onları kapıya koyduğumuz ve ülkelerini ellerinden aldığımız için değil. Onlar mevcut değildir."[179]

Siyonizmin gerçekleştirilmesi amacıyla ilk olarak 1876'da "Siyon Aşıkları" adı verilen bir teşkilat kurulur. Ardından Rusya'ya yaşayan Yahudilere siyasi baskıların artması üzerine Amerika ve Avrupa'ya doğru Yahudi göçleri artar. Bu dönemde Odessa'da "Siyon'u Sevenler Derneği" açılır ve bu derneğin katkılarıyla 1882'de Filistin'de ilk Yahudi yerleşiminin temelleri atılır. Bu tarihte Kudüs sancağında 25.000 Museviye karşılık 457.592 Arap yaşamaktadır. Filistin'e yerleşen ilk Yahudi gurupları Yafa yakınlarında küçük tarımsal sömürgeler kurar. Buna "Siyon'da İlkler" anlamına gelen "Rişon Lesson" adı verilir. Siyon Aşıkları Derneği kısa sürede önemli aşamalar kaydeder ve 1882-1883'te 12 cemiyetken, 1890'da 138 cemiyete ulaşır. 1885 yılı itibariyle üye sayısı 14 bindir. Yıllık geliri ise beş bin dolar civarındadır.

Siyon için Filistin'e büyük göç dalgası başlamadan önce, Musevilerin Eski "Yishuv" dedikleri bir Musevi yerleşimi Filistin'de vardı. Eski Yishuv, çoğunlukla 1492'deki İspanya engizisyonundan kaçmış ve o zamandan beri Osmanlı uyruğunda bulunan "Seferadim" Yahudilerinden oluşuyordu. Osmanlı millet sistemi içerisinde padişahın diğer uyrukları gibi yaşıyorlardı. Bu dindar gruplar "Haluka" denilen ve Avrupa'da toplanıp Filistin'de dağıtılan sadakalarla yaşamlarını sürdürmekteydi. Zaten iki bin yıllık dünya göçleri içinde Yahudilerin Filistin'le bağlarını kesmiş olduğu düşünülemez, çünkü *Tevrat* ve *Tanah* var ise Filistin'de her zaman Yahudi toplumu da olacaktır; Tanrı vaadi topraklardır, kutsal yerdir, kutsal hacın yapıldığı yerdir.

---

179 Hikmet Erdoğdu, 171.

Siyon devletinin kurulmasında Rothschild'in maddi yardımlarının önemi büyüktür. Siyon derneklerinin toplamda Yishuv'a yardımı 87.000 sterlini aşmazken, Yahudi milyarder Rothschild'in aynı süreçteki yardımının 1.5 milyon sterlin olduğu dikkate alındığında, Siyon hareketinin gerçekleşmesindeki Rothschild faktörünün önemi ortaya çıkmaktadır. Siyonistler, 1836 gibi erken bir tarihte, Rothschild'lere, zamanın Filistin ve Mısır valisi olan Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan Kudüs'ün satın alınması için bir girişimde bulunmalarını rica ederler. Rothschild'lerin Siyonizm anlamında cevabı açık ve nettir: "Ben sizin yardımınıza, perişanlığınızdan ve fukaralığınızdan gelmedim. Dünyanın başka yörelerinde de benzeri felaket vakaları vardır. Bu işi yaptım, çünkü sizi, hepimiz için son derece kutsal olan bir idealin, İsrailoğullarının eski yurduna dönme rüyasını ve bir Yahudi rönesansını gerçekleştirecek kapasitede gördüm..."[180]

Baron Rothschild

Ünlü Yahudi milyarderi Rothschild'lerin Yahudileri Filistin'de koloni haline getirme çabalarının ötesinde, Siyonizme doğru bugünkü İsrail'in temel taşlarını ören hiç kuşku yok ki Theodor Herzl'dir. Herzl, 1860 yılında Budapeşte'de orta halli bir konfeksiyoncunun oğlu olarak dünyaya gelir. Dindar bir ailesi olan Herzl geleneksel bir ortaöğretimden sonra Viyana Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girer. Roma hukuku üzerine uzmanlaşır

180 A.g.e., 61.

ve 1884'te doktorasını alır. Edebiyat ve güzel sanatlara da meraklı olan Herzl, bir süre avukatlık yapar. Yahudi sorunu ile tanışması Viyana yıllarına dayanır. Ancak Fransa'da yaşanılan Dreyfus davası onu bu sorunun içine çekmek için yeterli olur.[181]

Siyonizm hayali Herzl'in *Yahudi Devlet*[182] adlı kitabı ile hayat bulacaktır. Herzl'in *Yahudi Devlet* adlı kitabı üzerinde durulması gereken önemli bir yapıttır. Bugünkü İsrail devletinin ne şekilde kurulması gerektiğine ilişkin önemli ipuçları vermektedir. Herzl'in Yahudi toplulukların dikkatini çekmek için vurguladığı kavramlar önemlidir: "Biz bir ulusuz, tek bir ulus!"[183]

Herzl, sözlerini hep ulus kavramı üzerinde yoğunlaştırmıştır: "Baskı ve zulüm bizi yok edemeyecektir. Yeryüzünde hiçbir ulus, bizim yaşadığımız acılarla ve zulümlerle karşılaşsaydı varlığını sürdüremezdi, hayatta kalamazdı... Biz bir ulusuz, tek bir ulus!"[184]

Herzl'in ulus kavramı üzerinde vurgu yapmış olması boşa değildi; çünkü bir ulus var ise elbet onun toprağı, vatanı, elbet onun bir bayrağı ve elbette onun bir devleti olması gerekiyordu. Geçmişteki Yahudi aleyhtarlığını (antisemitizm) Yahudilerin Musevi oluşlarına bağlayan Herzl, günümüzde ise bu karşıtlığın siyasi ve ekonomik sebeplerinin olduğuna işaret etmekteydi. Siyasi nedenleri güçlü Yahudi lobilerine, ekonomik nedenleri ise parayı işleterek zengin olan Yahudi gruplarına bağlıyordu. Özellikle Avrupa'da ortaya çıkan Yahudi aleyhtarlığının, bir ölçüde Yahudi ulusuna ve Siyon devletinin kurulmasına hizmet etmiş olduğunu da belirtiyordu: "Bu sadece bizim soy ağacımıza sarılmamıza yardımcı oluyor ve bizi daha

181 Dreyfus Davası: 1894 yılında, casuslukla itham edilen Yahudi Yüzbaşı Alfred Dreyfus'un yargılanması olayıdır. Başlangıçta mahkum edilen Dreyfus, yıllar süren bir yargılama sonucu beraat eder ve eski haklarına kavuşur.

182 Theodor Herzl, *Yahudi Devleti* (Ataç Yayınları, 2012)..

183 A.g.e., 21.

184 A.g.e.,.22

öncesine göre daha yabancılaştıran nefreti kapsıyor. Böylece hoşumuza gitse de gitmese de biz varız ve ortak özelliğimizle tarihi bir topluluk olarak bundan sonra kalıcı olacağız. Biz bir ulusuz!.. Düşmanlarımız, tarihte de tekrar tekrar olduğu gibi, bizim rızamız olmadan bizi tek tek birey yaptılar. Üzüntümüz bizi birbirimize bağladı ve böylece aniden gücümüzü keşfediverdik. Evet, biz bir Devlet oluşturacak kadar, gerçekten örnek bir Devlet oluşturabilecek kadar kuvvetliyiz. Ülkümüz için gerekli olan bütün insani güce ve kaynağa sahibiz."[185]

Herzl, bir Yahudi devleti için yapılması gerekli ön hazırlıkların iki temel kurum tarafından yapılmasını savunmaktadır: Biri Yahudi derneği, diğeri ise Yahudi şirketidir. Dernek siyasal örgütlenmeyi yapacak, şirket ise yeni Yahudi vatanına göç edecek insanların ekonomik altyapılarını düzenleyecektir. Buna gerekçe olarak Herzl'in ortaya koyduğu örnek oldukça çarpıcı ve akıllardan çıkmayacak kadar da ürkütücüdür: "... Farz edelim, mesela, bir ülkeyi yırtıcı hayvanlardan temizlememiz gerekiyor. Kolları sıvayıp beşinci yüzyıldaki Avrupalıların yaptığı gibi işe başlamamalıyız. Oku, mızrağı kuşanıp tek başımıza ayı avına çıkmamalıyız. Büyük ve etkin bir av partisi düzenleyip hayvanları toplu bir şekilde kovalamalıyız ve parçalayıcılığıyla gününde olan bombamızı tam ortalarına atmalıyız."[186]

Herzl'in bu vahşi ve acımasız örnek hareket tarzına paralel olarak, Tevrat'ta geçen şu sözleri hatırlamamak da mümkün değil. *Tevrat*'taki ifadesiyle yaklaşık dört yüzyıl süren Mısır'daki kölelik döneminden sonra İsraoğulları Musa'nın önderliğinde Tanrı'nın vaat ettiği topraklara doğru yola çıkar. Kurtuluşun coşkusuyla Tanrı'ya şükran türküleri söyler:

> "Öncülük edeceksin sevginle kurtardığın halka, kutsal konutunun yolunu göstereceksin gücünle onlara. Uluslar

185 Theodor Herzl, 38.

186 Theodor Herzl, 40.

duyup titreyecekler, Filist halkını dehşet saracak. Edom beyleri korkuya kapılacak, Moab önderlerini titreme alacak, Kenan'da yaşayanların tümü korkudan eriyecek. Korku ve dehşet düşecek üzerlerine, senin halkın geçinceye dek, ya RAB, sahip olduğun bu halk geçinceye dek, bileğinin gücü karşısında taş kesilecekler."[187]

"Filistin halkını dehşet saracak!" sözleriyle süren bu ezgiden sonra Musa, İsraillileri toplayarak kutsal topraklara varıldığında ne yapacaklarını anlatır. Musa'nın sözleri İsrail mutluluk şarkısındaki sözlerle örtüşmekte ve gelecekteki kutsal bir savaşın, İsrail-Filistin, İsrail-Arap savaşının işaretlerini açıkça vermektedir:

"Tanrı mülk edinmek üzere gideceğiniz ülkeye sizi götürdüğünde, önünüzden birçok sizden daha büyük ve daha güçlü yedi ulusu kovacak. Tanrı bu ulusları elinize teslim ettiğinde, onları bozguna uğrattığınızda, tümünü yok etmelisiniz. Bu uluslarla anlaşma yapmayacaksınız, onlara acımayacaksınız. Kız alıp vermeyeceksiniz. Kızlarınızı oğullarına vermeyeceksiniz; oğullarınıza da onlardan kız almayacaksınız."

Herzl

II. Abdulhamit

Herzl, kitabında Siyon devleti için çizdiği plana uygun olarak, 1897 yılında İsviçre'nin Basel kentinde üç gün süren bir

187 Tora/Tevrat,i Çıkış, Bölüm 15: 1/21.

Birinci Siyonist Kongresi'ni topladı. Siyonist bayrağı olarak "altı köşeli Davut Yıldızı" seçildi. Kongre bittiğinde Herzl günlüğüne şunları yazdı: "Basel'de Yahudi Devleti'ni kurdum. Eğer bugün bunu açıklarsam, herkes beni alaya alır. Oysa belki beş, fakat hiç şüphesiz ki elli yıl içinde herkes bu gerçeği görecektir. Yahudi devletinin varlığı manevi temellere oturtulmuştur, bu devlet Yahudi halkının istek ve azmi ile kurulmuştur..."[188]

Bu sözler 1897'de söylenmiştir. Bu kongreden tam elli bir yıl sonra, yani 1948'de Filistin toprakları işgal edilecek, Yahudi devleti İsrail kurulacak ve ulusal bayrağında da Davut Yıldızı yer alacaktır. Başlangıçta yani Herzl'in Yahudi devleti kurma planları içerisinde yurt olarak seçilmiş iki yer vardı: Arjantin ve Filistin. Herzl, bu iki yerden birinin seçilmesi gerektiğini, ancak buna Yahudi halkının karar vereceğini açıklıyordu: "... Filistin mi, yoksa Arjantin'i mi seçmeliyiz? Biz bize verileni ve Yahudi halkının seçtiğini seçmeliyiz. Dernek her iki noktayı da göz önünde bulundurmalı. Arjantin geniş arazileri olan, seyrek nüfusun yaşadığı, ılıman iklime sahip, yaşamak için en elverişli ülke. Arjantin Cumhuriyeti arazisinin bir kısmını bize bırakırsa saygın bir kazanç elde eder. Ancak kesinlikle Yahudilerin bu bölgeye sızması bazı hoşnutsuzluklar doğurur ve bizim yeni hareketimizin farklı özü hakkında Arjantin Cumhuriyeti'nin bilgilendirilmesi gerekebilir."

"Filistin, bizim her zaman hatırlayacağımız tarihi evimiz. Filistin ismi halkımıza olağanüstü bir kuvvetle çekici görünebilir. Eğer Sultan Hazretleri (Sultan Abdulhamit) bize Filistin'i verseydi, biz Türkiye'nin maliyesini yeni baştan düzenleme görevini üstlenebilirdik. Biz Türkiye'de Asya'dan gelen barbarlığa karşı koyan bir sınır karakolu, bir kale oluşturabilirdik. Biz varlığımızın garantisini verebilecek bütün bir Avrupa'yla ilişki halinde olacak tarafsız bir devlet olarak kalmalıyız. Hıristiyanlığın

188 Siyonizm ve Filistin Sorunu, s. 42.

kutsalları, uluslar yasası diye çok bilinen bir statü gibi onlara özel topraklar statü verilmesiyle korunabilir. Bu kutsalların onurunun korunmasını düzenlemeliyiz; varlığımızla bu görevin yerine getirilmesi için sorumluluk almalıyız..."[189]

Basel'de toplanan Siyonist Kongre'de "Siyonizm; Yahudi halkı için Filistin'de kamu hukukunun güvencesi altında bir yurt (Heimstatte) kurulmasının amaçlanması" şeklinde açıklanır ve şu kararlar alınır:

- Filistin'e Yahudi çiftçi, esnaf ve tüccarının anlamlı bir şekilde yerleştirilmesi,
- Her ülkenin yöresel yasalarına uygun bir biçimde Musevilerin birleştirilmesi ve örgütlenmesi,
- Yahudi ulusal duygularının ve bilincinin kuvvetlendirilmesi,
- Siyonizmin amacına erişebilmek yolunda ilgili hükümetlerin onayını almak için hazırlık çabalarına girişilmesi...[190]

Siyonist sembolü

Belki de bu çabaların en yoğunu Osmanlı üzerinde ve padişah Sultan II. Abdulhamit'e yapılır. Herzl ile II. Abdulhamid arasında arabulucuk eden Polonyalı soylu Kont Philippe de Newlinski'dir. Kont aynı zamanda II. Abdulhamid'in Avrupa hafiyesidir. Yapılan araştırmalarda kontun Siyonizm ve

189 Theodor Herzl,.43..
190 Siyonizm ve Filistin Sorunu, s. 44.

Herzl hareketinden padişahı haberdar ettiği anlaşılmıştır. 23 Mart 1897 tarihli raporunda, *"Osmanlı Hükümeti'nin maliyesinin ancak Museviler tarafından ıslah edilebileceğini, bunun karşılığında Filistin'in bir kısmının da Yahudilere verilebileceğini,"* yazmaktadır. Rapor tehditkâr bir üslupta son bulmaktadır: *"Aksi halde Yahudiler maksatlarına başka yoldan, başka vasıtalar ile nail olacaklardır."*[191] Kont Newlinski, Herzl ile birlikte İstanbul'a gelir. Padişahın huzuruna çıkar ve Herzl'in 20 milyon sterlin vaat ettiğini söyler. Padişah II. Abdulhamid'in cevabı açıktır: "Eğer Bay Herzl senin, benim arkadaşım olduğun gibi arkadaşın ise, ona söyle, bu meselede ikinci bir adım atmasın. Ben bir karış dahi olsa toprak satmam, zira bu vatan bana değil, milletimize aittir. Milletim bu vatanı kanlarıyla mahsuldar kılmışlardır. O bizden ayrılıp uzaklaşmadan tekrar kanlarımızla örteriz. Benim Suriye ve Filistin alaylarımızın efradı birer birer Plevne'de şehit düşmüşlerdir. Bir tanesi dahi geri dönmemek üzere muharebe meydanlarında kalmışlardır. Türk İmparatorluğu bana ait değildir. Türk Milleti'nindir. Ben onun bir parçasını vermem. Bırakalım, Museviler milyonlarını saklasınlar, benim imparatorluğum parçalandığı zaman onlar Filistin'i hiç karşılıksız ele geçirebilirler. Fakat yalnız bizim cesetlerimiz taksim edilebilir. Ben canlı bir beden üzerinde ameliyat yapılmasına müsaade edemem..."[192]

Herzl, padişahın bu ret cevabına rağmen Siyonizm hedefinden asla vazgeçmedi. Osmanlı Devleti'nin mali ve ekonomik bir çıkmaz içerisinde olduğunu biliyordu. Avrupa para piyasasını elinde tutan Musevi bankerlerin desteği ile kaynak sağlanabilir ve Osmanlı'nın içine düştüğü darboğaz aşılabilirdi. Herzl'in bu yeni düşüncesi, yaptığı ilk teklife nazaran daha kapsamlı bir

---

191 Aynı eser, s. 49.

192 Siyonizm ve Filistin Sorunu, s. 50.

proje gibi görünüyordu; 20 milyon sterlin vermek yerine Osmanlı maliyesini borçlarından arındırıp düzlüğe çıkarmak. Bu amaçla Osmanlı padişahı ile yüz yüze görüşebilmek için çareler aranmaya başladı. Musevi asıllı Türkolog Prof. Arminius Vambery ile temas kuruldu. Ve Vambery, Osmanlı padişahı II. Abdulhamid ile Herzl'i bir araya getirmeyi başardı.

19 Mayıs 1901'de Herzl bir cuma namazından sonra Yıldız Sarayı selamlığında padişahın huzuruna alındı. Batı ülkelerinde ırkdaşlarının uğradığı haksızlıkları ve çektikleri zulümleri anlatan Herzl, Musevi uyruklarına göstermiş olduğu iyilik ve adaletten dolayı padişaha, dünya Yahudiliğinin şükranlarını iletti. Ardından Mezopotamya'da bulunan petrol yatakları, altın ve gümüş madenlerinin ileri düzeydeki ekonomik potansiyelini, İsrailoğullarının bilgi, yetenek ve imkânlarıyla bu potansiyelin değerlendirilebileceğini ve maliyenin düzlüğe çıkarılabileceğini anlattı. Padişahın bir plan hazırlamasını buyurması üzerine, bu görüşmeden bir ay sonra Herzl hazırladığı planı anlatan bir mektup yazdı ve Musevi bankerler eliyle tüm Osmanlı borçlarının tek elde toplanabileceğini açıkladı. Bu amaçla Osmanlı-Musevi şirketi kurulmasını önerdi. Ama padişah bu teklifi de kabul etmedi.

5 Şubat 1902'de bu kez Herzl saray tarafından İstanbul'a çağrıldı. Kendisine II. Abdulhamid'in imparatorluğunun kapılarını Musevilere açmaya hazır olduğu bildirildi. Ancak bu gelenler Osmanlı uyruğuna geçmeyi daha başlangıçta kabul edeceklerdi. Bu takdirde Musevilere Filistin dışında her yerde kolonizasyon izni verilecekti. Bunun karşılığında ise Siyonistler bir sendika kurmak suretiyle Osmanlı borçlarını konsolide edecek ve halen var olan ve bundan sonra da bulunacak olan tüm madenlerin işletmesini üzerlerine alacaklardı. Bu kez de Herzl, teklifi kabul etmedi, Filistin'siz bir imtiyazın olamayacağını söyleyerek İstanbul'dan ayrıldı.

Aynı yılın temmuz ayında Osmanlı sarayından bir çağrı daha aldı. Kendisine Osmanlı borçlarının tasfiyesi için Fransızlarla bir anlaşma yapılmakta olduğu, ancak Museviler daha iyi koşullar önerirse bu projeyi Musevilere havale edileceği söylendi. Buna karşılık padişah da eski geleneği doğrultusunda Yahudilerden adalet ve himayesini esirgemeyecekti. Herzl, ayrıntılı bir plan hazırladı. Buna göre; Osmanlı borçlarının birikmiş faizi olan 1.5 milyon sterlini Yahudi bankerlerce karşılanacaktı. Ayrıca Osmanlı borç tahvillerinin borsadan toplanması için yine Yahudi bankerler 30 milyon sterlin temin edecekti. Buna karşılık Osmanlı'dan talep edilen; Hayfa da dahil olmak üzere, Akka Sancağı'nın Siyonistlere verilmesiydi.[193] Ancak bu teklif de kabul görmedi, padişah Fransızlarla anlaştı ve Siyonizmin gerçek temelinin atılması Birinci Dünya Savaşı'na, Siyon devletinin kurulması ise İkinci Dünya Savaşı'na kaldı.

Bir ara İngilizler 1903 yılında İlk Siyonistler'e Uganda'da bir Yahudi vatanı önermiş, ama onlar bu öneriyi geri çevirmişlerdir. Siyonistler Filistin'e dönme konusunda ısrarcı oldular. Bir gün İsrail cumhurbaşkanı Şimon Peres'e bir soru sorulur: "Soykırımdan canını kurtarabilmiş birkaç Yahudi, kuşkusuz bir Yahudi devleti olsun da neresi olursa olsun gitmeye hazırdı. Bu, bugünkü Sovyetler Birliği'nden kaçan Yahudiler için de geçerlidir. Sizce Uganda'da bir Yahudi devleti yaşayabilir miydi?"

Peres:

"Hayır. Yahudi inancının kaynaklarına dönmelidir. Ben Gurion, Yahudiliğin bir din değil, bir inanç olduğunu vurgulardı. Aradaki fark, bir din bir örgüttür; Tanrı'sıyla, papasıyla, tüm bir yapısıyla, buna karşılık Yahudiler ile Tanrı arasında, bildiğimiz kadarıyla bir aracı yoktur ki ben de Ben Gurion'un bu görüşünü tamamen benimsiyorum. Yahudililik eksiksiz

193 Aynı eser, s. 53.

ve bütünleşmiş bir sistemdir, üstlenilebilir bir yükümlülükler bütünü olarak çıkar karşımıza, bölünemez tek bir Tanrı'ya inanmak gibi. Sonra da belirli bir dile, yani İbranice'ye inanmak gibi, bir vatana İsrail'e kendini adamak gibi. Ulus kavramı, din devleti kavramı veya coğrafya, din, tarih açısından bir yere bağlı olmak kavramı arasında hiçbir ayrım yoktur. Gerçekte söz konusu olan evrensel bir yükümlülüğe girmektir."[194]

Peres bu açıklamasında Yahudiliği din, tarih ve coğrafyanın birlikteliği olarak görmektedir. Siyonizm eğer ki coğrafya, din ve tarih olarak bir ulus yaratmak ise karşımıza Kudüs merkezli, başlangıçta Filistin topraklarında, ancak sonradan Nil'den Fırat'a kadar uzanan coğrafyada Büyük Siyon Devleti bir gün mutlaka çıkacaktır...

194 Büyük İsrail Stratejisi, s. 68-69.

Siyon Casusları: Simi Simon ve Raşel

Herzl, sınırları kuzeyde güney Anadolu dağlarından, güneyde Süveyş Kanalı'na kadar uzanan, yani *Tevrat*'ta geçtiği üzere Nil'den Fırat'a kadar uzanan kutsal topraklar üzerinde bir Siyon (Yahudi) devleti kurmaya dursun, bu arada Rusya'da bir Yahudi aleyhtarlığı ortaya çıkmış ve Yahudiler kitleler halinde Rusya'yı terk etmek durumunda kalmıştır. Özellikle en büyük göçler, Çar III. Alexander (1881-1894) ve Çar II. Nikola (1894-1917) zamanındaki saldırıların etkisiyle gerçekleşmiştir. Rusya'da 1881'de Çar III. Alexander'ın öldürülmesinden sonra başlayan ve "aliyah" adı verilen kitle halindeki (1881-1891) ilk göç dalgasında, 134.000 Yahudi ABD'ye, 5.000 Yahudi Filistin'e ve 10.000 Yahudi de başka ülkelere göç etmiştir. Rusya'dan gördükleri baskı sonucu ikinci ve daha büyük bir göç dalgası ise 1892'de yaşanmış ve yaklaşık 500.000 Yahudi başta ABD olmak üzere başka ülkelere göçe zorlanmıştır. Şüphesiz bunlar zamanla Amerikan iç ve dış politikasında çok etkili bir konuma gelerek bir anlamda ileride ortaya çıkacak Yahudi devletinin temellerini burada atacaklardır.[195]

Aslında ilk Yahudi aleyhtarlığı, ilkçağlarda Roma ve Bizans'ta çıkmıştır. Ardından ortaçağlarda bütün Avrupa'ya yayılmıştır. 1290'da Fransa, 1392'de İngiltere, 1492'de İspanya ve 1497'de Portekiz'de çıkan Yahudi aleyhtarlığı sonucu Yahudiler bu

195 Ortadoğu, araştırma, s. 112-113. Prof. Dr. Tayyar Arı, 2004, Alfa Yayınları.

ülkelerden sürülmüş ve göçe zorlanmıştır. 1392'de Yahudileri ülkesinden kovan İngiltere, 1917'de İngiliz çıkarları gereği, bu kez Yahudilere sahip çıkmış ve bir Yahudi devleti kurulacağının müjdesini, kurulmasından 50 yıl önce vermiştir. Göç eden Yahudilere kapılarını açan ve Filistin'e yerleşmelerine engel olmayan Osmanlılardır. Ama bugün geldiğimiz noktada Yahudiler, ister kutsal topraklar diyerek Siyonizm adı altında, ister Müslüman Arap coğrafyasında yaşayabilmek için geliştirdiği bir beka stratejisiyle, isterse Karadeniz'e açılmak için geliştirdiği politikalar sonucu, Türkiye ile karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır. Bugün için karşı saflarda oldukları görülmese dahi, Kutsal Nil-Fırat stratejisinden dolayı bir gün mutlaka rakip saflarda yer alacaklardır.

93 Harbi'nde Ruslara yenilen Osmanlı, İngiltere'nin arabulucu olup Balkanlar'da kaybettiği toprakların bir kısmını alabilmek için, Kıbrıs'ı İngiltere'ye kiralamıştır. 1878'de İngiltere hemen asker göndererek Kıbrıs'a yerleşti. Ardından Fransa 1881'de Tunus'u topraklarına kattı. 1882'de İngiltere, Mısır'ı kontrolü altına aldı. 1897'de Girit Yunanlılara geçti. Fransa'nın Tunus'u işgali, ardından da İngiltere'nin Mısır'ı ele geçirmesinden sonra İtalya, Kuzey Afrika'da kalan son Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'la (Libya) ilgilenmeye başladı ve Libya'yı ele geçirmek için 1911'de Osmanlı'ya savaş ilan etti. Bu savaşa, aralarında ittifak kuran Bulgar-Sırp-Yunan ve Karadağ da katıldı.

Sürekli güç kaybeden Osmanlı için, Balkan Savaşları'nda yenilgi kaçınılmaz oldu ve bu yenilgi sonrasında Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti (28 Kasım 1912). Bulgarlar ise Edirne'yi ele geçirerek Çatalca'ya kadar ilerledi (19 Kasım 1912). Londra Anlaşması'yla da Gelibolu Yarımadası hariç Trakya Bulgaristan'a verildi. Makedonya'nın büyük bir kısmı Yunanistan ve Sırbistan

arasında paylaşıldı. Bu arada, Osmanlı topraklarını paylaşamayıp birbirine düşmelerinden istifade ile Osmanlı ordusu Kırklareli ve Edirne'yi geri aldı. Balkan Savaşları, Balkanlar'daki Türk varlığının büyük bir kıyıma uğramasına sebep oldu ve yüz binlerce Türk, savaşlar sırasında ve sonrasında açlık ve yokluk içinde buradan göç etti...[196]

Şerif Hüseyin

Osmanlı güç ve otorite kaybetmiş olup dağılmaktadır. Yaklaşan Birinci Dünya Harbi; her nedenin ötesinde, bin yıllık Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan, Kuzey Afrika, Arabistan, Anadolu ve Kafkaslar'daki topraklarının paylaşım savaşı olacaktır. Osmanlı topraklarına saldıranların hepsi Hıristiyan kutsallarıdır; İngiltere, Fransa, Rusya... Bu kutsallar dini mezhep farklılıklarını bir kenara atmış ve söz konusu Osmanlı olunca, hepsi bir olup saldırmışlardır; ister Protestan, ister Katolik ve ister Ortodoks. Bu tespitin tek istisnası vardır; o da Mekke Şerifi Hüseyin'dir, Müslüman'dır, Arap'tır, ancak o da İngilizlerle bir olup Osmanlı askerine saldırmıştır.

Birinci Dünya Harbi düşünüldüğünde, Hıristiyan kutsallarının Trakya'da bir olup işbirliği yapacağı kendi kutsalı olan kim vardır; Bulgar, Sırp, Yunan. Hepsi ile işbirliği yapılmıştır. Peki ya Doğu'da kim vardır; Rusya, Ermeni ve Gürcüler.

196 Çarçella, tarih-araştırma, Erdal Sarızeybek, Pozitif Yayınları, 2010.

Onlarla da Osmanlı'ya karşı işbirliği yapılmıştır. Peki Kuzey Afrika, Fas, Tunus ve Cezayir? Orada Hıristiyan kutsalları işbirlikçi güç bulamadıkları için tüm güçlerini Tanrı vaadi kutsal topraklara kaydırarak Mısır üzerinden Filistin ve Kudüs'e saldırmışlardır. Bu yörede bu kutsallara destek veren tek Arap Müslüman Mekke Şerifi Hüseyin'dir, diğer Arap ülkeleri ise Osmanlı yanında yer almıştır. Ve bir de Filistin'de yaşayan Yahudiler vardır; Mekke, Medine, Mısır, Gazze ve Filistin'in kaybında bu işbirlikçilerin rolü büyüktür. Bu işbirlikçileri cesaretlendirmek için İngilizler iki yola başvurmuştur; biri Balfour Deklarasyonu ile Siyon devleti sözü verilerek Yahudilerin İngilizlerin yanına çekilmesi, diğeri ise Casus Lawrence aracılığıyla Mekke Şerifi Hüseyin'e Birleşik Arap Krallığı'nın kurulacağının sözü verilerek Osmanlı'ya karşı içeriden destek sağlanmasıdır. Şerif Hüseyin'in bu savaştaki rolü *Çarçella*[197] kitabımda anlatılmıştır. O halde Siyon işbirlikçileri üzerinde biraz durulmalı...

Fahreddin Paşa

Medine savunmasını ünlü komutanı Fahredin Paşa'yı en yakından tanımış olanlardan biri de şüphe yok ki Feridun Kandemir'dir. Kandemir, Birinci Dünya Harbi yıllarında

197 Çarçella, Anadolu'da Ateşle Oynamak, tarih, Erdal Sarızeybek, Pozitif Yayınları, 2010.

Medine'dedir, Medine savunmasının en yakın tanığıdır. Savaş sonrasında Kızılay heyeti ile birlikte orada kalmıştır. Anılarını *Fahreddin Paşa'nın Medine Müdaafası-Peygamberimizin Gölgesinde Son Türkler* adlı kitapta toplamıştır. Bu anılar günümüz Türk-Arap ilişkilerine ve hatta Türk-Yahudi ilişkilerine dahi ışık tutan eşsiz bir tarihi vesikadır. Kandemir, 1937'de Hatay davasının gündemde olduğu bir zamanda, gazeteci olarak Halep'e gider. Baron Oteli'ne yerleşir. Savaş yıllarında da bu otelde konaklamıştır. Ali Fuad Paşa, Cemal Paşa, Halide Edip Adıvar ve Mustafa Kemal Paşa da bu otelin müşterileri arasındadır. Şam'a gitmek üzere otelden ayrılacağı sırada otelin yıllanmış sahibi Baron yaklaşır ve "Şam bugünlerde pek kalabalık, yer bulmak zor olabilir, isterseniz yer ayırtalım. Hangi otelde kalacaksınız?" diye sorar. Kandemir cevap verir: "Damasküs Palas." Baron Efendi şaşırır ve bu otelin artık çok eski olduğunu, yeni yapılan otellerde kalmanın uygun olacağını söyler. Tam bu esnada, Kandemir'in yine savaş yıllarından tanıdığı Halepli bir dostu araya girer ve şu teklifte bulunur: "Asıl Domasküs'e gidilir ve orada kalınır, öyle değil mi Feridun Bey, oraya gidilir ve 17 numaralı odada kalınır... hâlâ Sisi Simon'un hatırası, hâlâ o dilberin cazibesi çekiyor insanı, hepimizi..."

Kandemir şaşırmıştır, çünkü 17 no.'lu oda hikâyesini bilmemektedir ve Sisi Simon'u da tanımamaktadır. Anlatması için Halepli dostuna ısrar eder: "Çabuk söyleyiniz, kimdir bu Sisi Simon? Şam'a gideceğim ve kapıda şoför bekliyor, lütfen acele ediniz."

Bunun üzerine Halepli dostu anlatmaya başlar: "Anlatması uzun sürer. Allah vere de Damasküs Palas'da 17 no.'lu odayı sana vereler ve inşallah boştur da verirler, sen de onun

yuvasında dinlersin bu hikâyeyi... Heyhat, o kuş çoktan bu dünyadan uçtu, göçtü, gitti. Hem de nereye gömüldü, bilir misin, Konya'ya. Ama belki mezarı bile belli değildir. Fakat Şam'da onu görmüş, onunla yaşamış ve onun bütün hayatını adım adım takip etmiş insanlar bulacaksın. Ve onlardan bak, ne esrarengiz şeyler, ne akıllara hayret veren bir hikâye dinleyeceksin..."

Kandemir otelden ayrılır, ayrılmadan önce de Şam'da bu hikâyeyi anlatabilecek eski tanıdıklarının adresini alır. Onlardan biri de Şam'da Cemal Paşa zamanında karargâhta hesap memuruyken emekliye ayrılmış ve oraya yerleşmiş Akkalı Zeynel Abidin Bey'dir ve onu tanıştıran da Falih Rıfkı Atay'dır.[198]

Savaş yıllarında Şam'da yaşayan Simi Simon isminde Yahudi bir kız vardı. İngilizler hesabına casusluk yapmaktaydı. Son derece güzel ve akıllı idi. Şam'daki Kolordu'nun Erkan-ı Harp[199] binbaşısı Sadullah Bey'le tanışmanın yollarını aradı, buldu, tanıştı ve sık sık birlikte olmaya başladılar. Buluşma yerleri Şam'daki Damasküs Oteli, 17 no.'lu odaydı. Simi Simon, Filistin'deki Casusluk Merkezi emrinde bir casustu. Sadullah Bey'den elde ettiği bilgileri bu merkeze aktarıyordu. Savaş yıllarında kendini belli etmeksizin casusluk faaliyetlerini sürdürdü.

Feridun Kandemir Şam'a varır, Akkalı Zeynel Abidin Bey'i bulur ve Simi Simon hakkındaki tüm bilgileri ondan alır: "... Şam'a varınca evvela onu buldum. Yaşlanmış fakat uçarılığı ile şen şakraklığından bir şey kaybetmemişti. Arapça kadar iyi konuştuğu Türkçesi ile 'Evvel de Şam, ahır da Şam' diyerek

---

198 Fahrettin Paşa'nın Medine Müdaafası, anı, s.328, Feridun Kandemir, Yağmur Yayınları, 2010.

199 Erkan-ı Harp: Kurmay subay.

buranın bütün Arabistan'ca meşhur zevk ve sefalı havasından ayrılamadığını anlattı. Asıl memleketi Akka'ya neden gidemediğini anlatırken, 'Sonra birader, bizim Akka artık Akka'lıktan çıktı. Yahudi istilasına uğradı. Tanınmaz hale geldi. Gittikçe de daha berbat oluyor. Nerede o senin bildiğin Akka... Git de şimdiki halini gör,' deyince hemen lafı ağzından alıp ve sordum: 'Yani Simi Simonların diyarı... Dilberle şehri oluyor, fena mı?'"

"Ne dilberleri yahu. Koca sakalları göbeğinde Müslümanlara yan bakan Yahudilerin dilberlikle ne ilgileri var? Hem kimmiş o, Simi Simon dediğin?"

"Amma yaptın aşıkçığım. Hele bir düşün. Sen bilmez misin onu?"

"Düşündü, adını tekrar ede de düşündü ve 'Ha bildim, bildim, şu mel'un aşifte mi? Sahiden pek de şekerdi. Neydi o güzellik... Hay Allah belasını versin, nerden de hatırladın!'"

"Tamam Zeynel, Şam'a gelip de onu hatırlamamak olur mu? Hem bak, burada bunca büyük oteller dururken ben onun havasını almak için Damasküs'te kalıyorum."

"Aşık Zeynel bir kahkaha attı:

"Yahu sen akıllı bir adamdın. Hava alıp da ne yapacaksın? Bir de bana aşık dersiniz. Asıl (Simi Simon'u kastederek) kendisini vakit ve zamanında doya doya koynuna alabildin mi, sen onu söyle."

"Peki, sen alabildin mi?"

"Ne gezer... Sade ben mi? O zamanlar o gülü koklayabilen bizlerden kim vardı? Mel'un karı kendini öyle bir satardı ki yanına yaklaşabilene aşk olsun."

"Hiç yaklaşabilen olmadı mı, şu koca Şam'da?"

"Şu koca Şam'da... şu koca Şam'da... dur bakayım, bunca peşinden koşanlar arasında... Hatırladım, bir Sadullah Bey bu işi başarabilmiş, Simi Simon'u metres edinerek koklaya koklaya bitirememişti."

"Hangi Sadullah Bey?"

"Galiba Şam'daki Kolordunun Erkanıharbi Binbaşısı..."[200]

Kandemir'e göre bütün Yahudi casuslar, merkezi Kudüs'te olan Aranson Teşkilatı'na mensuptur. Bu teşkilatın başkanı ise Cauna köyünde bulunan ve ünlü Yahudi milyarderi Rothschild'in umumi vekili ve yakın dostu Gerşman'dır. Elinde Bedeviler arasında kolaylıkla dolaşmasını sağlayan, Şam Menzil Müfettişliği'nce verilmiş "buğday müteahhitliği" belgesi vardır. Bu belge Gerşman'ın arkadaşlarıyla birlikte Filistin'in her tarafında ve bilhassa Amman dolaylarında serbestçe dolaşmasını sağlamaktadır. Daha sonra Amman Menzil Müfettişi Albay Zeki Bey bu belgenin sahte olduğunu tespit etmiş ve bu casusların yakalanmasında önemli görevler icra etmiştir. Safed'de bulunan ünlü Yahudi casusu Raşel de Zeki Bey'in operasyonu sonucu yakalanmıştır.

Filistin Casusluk Merkezi'ne gelince, Yahudi köyü Zımmarin'dedir. Bu merkeze bağlı olarak Jozef Tobin ve Naman Belknet de çalışmaktadır, ancak merkez sorumlusu Sara adında genç ve güzel bir bayandır. Bunlar İngilizlerden sağladıkları çeşitli iletişim araç ve vasıtaları ile başta Şam'daki Simi Simon olmak üzere, Beyrut'taki Surşon ve diğer Yahudi casuslarından aldıkları bilgileri her akşam belli bir saatte İngilizlere ulaştırmaktadır. Bu şekilde gizli çalışmalar aylarca sürmüş ve bu suretle Filistin'deki İngiliz orduları, başkomutanları

200 Aynı eser, s. 330.

General Allenby'nin de sonraları açıkça itiraf ettiği üzere Türklerin bütün sırlarına vakıf olmuş ve savaşı kazanmışlardır. Simi Simon ise, 1918 yılında bir ihbar üzerine yakalanmış, Konya'ya sürgüne gönderilmiş ve orada ölmüştür. Mezarı bilinmemektedir.

Feridun Kandemir'in kitabı

Olayların devamını Kandemir şöyle anlatmaktadır: "...Nasılsa içimizdeki bu yılanların varlığı fark edilince, derhal harekete geçilmiş, bir yandan casusluklarından şüphe edilen Yahudiler yakalanırken, öte yandan cephedekilerden başka Şam'da da Yarbay Fahreddin Bey başkanlığında bir Divan-ı Harp[201] kurulmuştu. Bu esnada, yakalananlardan örgüt başkanı madam Sara muhafaza altında Şam'a getirilirken gece yarısı trenden atlayarak intihar etmişti. Gazze cephesinin hemen gerisindeki Yahudi köyünden Suzi Liberman ismindeki yine güzel olan kız da Alay Yaveri Adnan Bey'i elde edip birçok sırlarını öğrendikten sonra öldürdüğü için suç ortaklarıyla birlikte kurşuna dizilmişti. Yine bu esnada, Kudüs ile Remle arasında Caura isimli Yahudi köyünde, ünlü Yahudi milyarderi Roçild'in[202] temsilcisi ile birçoklarının casusluk ettikleri anlaşılınca, yakalanan Yahudilerden 23'ü Divan-ı Harp kararıyla aynı cezaya uğratılarak kurşuna dizilmişti..."[203]

---

201 Divan-Harp: Savaş Mahkemesi.
202 Roçild: Yahudi milyarderi Rotschild.
203 Aynı eser, s. 332.

Simi Simon ve Sara dışında casusluk işlerine bulaşan pek fazla Yahudi kadını ortaya çıkarılamaz. Aslında pek çokları vardır, ama gizlidir, deşifre edilmemiştir. Osmanlı orduları Filistin'den çekildikten sonra ortaya çıkan Raşel adındaki Yahudi kızı bu tespitin tipik bir örneğidir, çünkü sonradan, yaptığı hizmetler için Yahudilerce baş tacı edilmiştir. Şam'daki Divan-ı Harp'e gelince, bu tür casusluk ilişkilerini yargılayan bir mahkemeye dönüşür. Hayfa ve dolaylarında casusluk iddiasıyla yakalanan binlerce Yahudi buraya getirilir ve sorgulanır. Yargılama sonucunda 333 Yahudi casusu idam edilir, iki yüzü aşkın casus farklı cezalara çarptırılır, diğerleri de belli süre için Şam'daki Berameke kışlasında alıkonulur. Ancak General Allenby'nin ifadesiyle Filistin ve Şam bölgelerinde Yahudi casusların sayısı üç dört bini bulmaktadır. Kandemir anılarında, Çanakkale Savaşı'nda Türklere karşı savaşan Yahudi taburlarından da bahseder:

"... Hele, Çanakkale'de İngilizlere yardımcı olarak Mısır'dan gelip bizimle aylarca savaşan o mel'un gönüllü Yahudi taburlarından hiç biri, esir olarak elimize geçememiştir. Vurulup da kıkırdayıp gidenler varsa, cehennemin dibini boylamışlar demektir. İngilizler, işgal ettikleri Filistin'e ilk umumi vali olarak Yahudi asıllı Arenson'u göndermişlerdir. Bu adam, idareyi eline alıp işe başlayınca, harp esnasında İngilizlere casuslukla hizmet etmiş belli başlı Yahudileri tespit ederken karşısına, 'Ben de yaptım, ben de hizmet ettim,' diyen binlerce Yahudi çıkmıştır. Hatta bu arada bazı Yahudi büyüklerinin, Türkler tarafından yok edilen fedai Yahudiler için bir anıt dikilmesi isteklerini görünce kayıt defterini kapatmıştır. Verdiği cevap ise şudur:

"Yaptığınız hizmetin karşılığını almadınız mı? İngilizler hiç kimseyi bedava çalıştırmazlar. Herkesin hakkını verirler, daha ne istiyorsunuz!"

Simi Simon Yahudi casusları için sadece bir örnektir. O günkü savaş koşullarında bu casusların çalışma şekilleri, günümüzdeki casusluk iletişim araçları dikkate alındığında oldukça ilginçtir: "... Savaş sahası gerisinde, düşman (İngilizler) tarafından görülebilecek bir yerde üç küme halinde bulunmak; sağdaki küme bizim sağ kanadımızı, soldaki sol kanadımızı, ortadaki de merkezimizi gösterir. Sağdaki tepede on kişinin ayakta durması, ötekinin yere yatması; Türklerin sağ kanadının ilerlediğini, her ikisinin de yatması ise Türk sağ kanadının taarruza geçtiğini gösterir. Merkezde üç casus vardır. Birinin ayakta durması, Türk kuvvetleri merkezinde hafif bir ileri hareket olduğunu, iki kişinin ayakta durması, merkez kıtalarımızın taarruza geçtiğini, üçünün birden ayağa kalkması ise takviye kıtalarımızın ve ihtiyatlarımızın cepheye sokulduğunu gösterir. Soldaki tepede bulunanların işaretleri, yukarıda saydıklarımızın aynıdır. Yalnız bunlar Türk sol kanadını gösterir. Her üç tepede kimse görülmez ise bu, cephemizde bir hareket olmadığına işarettir. Her üç tepede bir kişinin çömelerek oturması ise ordumuzun geri çekildiğine işarettir. Bunlar casusların, düşman/İngilizlerin batarya dürbünüyle görebilecekleri noktalardan verdikleri parolaların esaslı noktalarıdır. Ordu hareketlerinin en ufak tafsilatına kadar bilinmesi için daha birçok işaretler vardır..."[204]

İngilizler hesabına casusluk yapan Yahudi kızlarından biri de Raşel Rabinoviç'tir. Safed'de oturmaktadır. Evine girişte, kapının sağ tarafından Arap işi bir su testisi bulundurmaktadır.

204 Aynı eser, s. 342.

Bu destesinin beyaz örtüsü üzerinde "R.R." markası işlenmiştir. Bu işaret, Raşel'e gelecek aracı casuslar için bir tanıtma işaretidir ve gelinen adresi doğrular. Ayrıca bununla da yetinilmez, bir de parola belirlenir: Aracı casus kendini tanıtmak için Raşel'e, "kuru üzüm tüccarıyım," diyecek ve "nereden geliyorsunuz" sorusuna da "AR, AR'dan geliyorum" diye cevap verecektir. İngilizlere karşı girişilen "karşı casusluk" faaliyetleri sonucunda Raşel'in varlığı tespit edilir. Cezayir kahramanı Emir Abdül oğlu Emir Said'in fedaisi Kaid Zeki görevlendirilir. Zeki, Raşel'in evine gider, kapıyı Raşel'in ablası Ester açar ve ne istediğini sorar:

"Madam Raşel Rabinoviç'i görmek istiyorum. Bir ticaret işi için, bir iki dakika görüşeceğim."

"Ne iş yaparsınız?"

"Kuru üzüm tüccarı."

"Nerden geliyorsunuz?"

"Ar Ar'dan... "

Parola alınmış ve güven sağlanmıştır. Kaid Zeki içeri girer ve Raşel ona sorar:

"Ne haberleriniz var?"

"Türkler bir İngiliz taarruzu beklemektedir ve ona göre hazırlanmaktadır..."

"Türkler... Türkler buralara geldiklerine bin defa pişman olacakları günü yakında görecekler... Türkler artık ölüme mahkûmdur. Karşılarındaki İngilizlerin ne kadar kuvvetli olduğunu anlayacak halleri bile yok..."

Türkler hakkında ileri geri konuşan bu Yahudi casusu yapılan bir operasyonla yakalanır ve yargılanmak üzere Salt'a

gönderilir. Mahkemeye girerken ilk söylediği söz şu olur: "Padişahım çok yaşa!"

Hatırlar mısınız, PKK adı ile ülkemizde otuz yıldır terör estiren ve binlerce canımızın şehit düşmesine yol açan Abdullah Öcalan da yakalanıp Türkiye'ye getirilirken ne demişti: "Ben Türkleri severim. Benin anam da Türk'tür!"

Feridun Kandemir Yahudi casuslarının bu ikiyüzlülüğü karşısında Türk milletini uyarmayı da ihmal etmez: "... Madam Raşel'in ele verdiği hain casuslardan büyük bir kısmı, Filistin'in elden çıkması üzerine cezasız kalmıştır. Bunların aksi bir tesadüfle hak ettikleri cezadan kurtulup canlarını kurtarmış olmaları, elbette Türk milletinin varlığı ve geleceği için önemli bir şey sayılmaz. Ancak hepimizin aramızda rahat ve huzur içinde yaşattığımız birtakım insanların, fırsat bulunca nasıl birer yılan kesilerek kanımızı emmek düşüncesinde olduğunu iyice bilip daima ihtiyatlı ve uyanık bulunmamız gerekmektedir. Bu 'unutmamak' lüzumu yalnız bizim için değil, bütün İslam âlemi için böyledir. Bu âlem, bunu unuttuğu içindir ki bugün Filistin'deki içinden çıkılmaz durum karşısında kalmış değil midir? Evet, unutulmamış olsaydı, Filistin bir Yahudi yurdu haline gelebilir miydi?"[205]

Cevat Rıfat, Feridun Kandemir'in yakın dostudur. Şam dönüşünde, Cevat Rıfat ile görüşmüş ve Yahudi casusluğu üzerine bildiklerini anlatmasını istemiştir. Cevat Rıfat Türk aleyhtarı yazı ve kitap kaleme alan tüm yerli ve yabancı yazarlara karşı, bu olayın iç yüzünü belgeleriyle ortaya koyar. Gerçeği anlatmak için çaba sarfeden Cevat Rıfat, Feridun Kandemir'in tanıklığında, şu sözlerle konuya girer: "Yahudi yazarlarının Türkler aleyhindeki bütün yazıları bir iftiradır. Lut kavminin

205 Aynı eser. s. 349.

yerin dibine geçirdiği yabani ve esrarlı Filistin topraklarında cereyan etmiş nankörlük, namertlik ve kahpelik dolu faziabın aslı, yine Yahudiler tarafından yapılmıştır. Gözlerimin önünde olup biten faciayı, hiçbir mübalağaya kaçmadan, zerre kadar garez hissine kapılmadan, tarihe olayları tevdi etmek için olaylar içinde benim gibi yaşamış olan erlerden generale kadar herkesin isimlerini ve mevkilerini açıkça anlatmak isterim..."

Ve devam eder: "... Tarih, Yıl 28 Ocak 1918'dir. Medine'ye erzak götüren tren Şam'dan Katrana istasyonuna doğru yaklaşmaktadır. İçerisinde erzaktan başka, yine Medine'ye giden bazı erat ve zabitan da bulunmaktadır. Bir anda İngilizlerin hava taarruzu başlar, treninin yanı sıra Katrana istasyonu ile orada bulunan Türk askeri karargâhı da bombalanır. Çok sayıda şehit ve yaralı vardır, bir kısmı da çocuktur. Yapılan araştırma ve soruşturma sonucunda bu treni hedef gösterenlerin Yahudi casusları olduğu anlaşılmıştır. Bu kanlı olaydan bir gün sonra, aralarında oldukça aydın sayılan kişilerin de bulunduğu bir Ermeni grubu karargâha getirilir. Bunlar da yine o sırada Tafile denilen mevkide askerimize silah kullanmış olan başka bir guruptur. Hepsi Kolordu Komutanı Ali Fuad Paşa'nın huzuruna çıkarılır. Kolordu komutanı ölüm fermanı yerine bunları affeder:

"Kanunların sizin gibiler için tayin ettiği en büyük cezadan hepinizi affediyorum. Hatta hepinizin Şam'a gitmesine izin veriyorum. Orada daha normal ve sakin bir yaşayış içinde kendi vicdanınızla baş başa kalarak duyacağınız azabı ben size yeter buluyorum..."

Kandemir anılarını şu sözlerle sonlandırır: "Fakat bunları niçin anlatıyorum. Biz Filistin cephesinde işte bu suçüstü yakalanan Ermenilere olduğu gibi Yahudilere de aynı alicenaplığı

göstererek onların işledikleri suçun vicdan azabını duymalarını kafi buluyorduk. Fakat nankör olarak dünyaya gelmiş mel'un, daima, son nefesine kadar nankördür. Hem de nasıl göreceksiniz..."[206]

Kandemir'in tespitlerini Prof. Dr. Yalçın Küçük'ün şu tespitleriyle yan yana getirdiğimiz zaman, karşı karşıya kaldığımız tehditlerin ne denli ağır olduğu açıkça görülecektir: "... Ermenilere yapılanların çoğunu biz Türkler yapmadık. Bunlar içimizdeki İbrani asıllıların yaptıkları bir iştir. Daha detaylı olarak söyleyecek olursak Ermenilere karşı yapılan eylemlerin faili içimizdeki Sabetayistlerdir. Bu genel olarak son 150 yıldır Türkiye'de bir Hıristiyan, Yahudi savaşları olduğunu, biz Türklerin de bu savaşlarda sadece figüran olduğunu söylüyorum... İbrani asıllılar bu olaylar yaşanırken çok önemli mevkilerdeydi. Bu tatsız olayları bunlar yaptılar. Bu söylediklerim Erivan'da kabul görüyor. Erivan'ın resmi görüşüne göre de bu işleri Türkler değil, içerideki İbrani asıllılar yaptı. Söylediklerim çok yankı yarattı. Buna seviniyorum. Şimdilerde benim çalışmalarımda adı geçen Ahmet İnsel, Baskın Oran ve Murat Belge bir özür kampanyası başlatmışlar. Söylediklerine göre bu kampanya sadece kendi aralarında olacak. Şimdi burada benim kendilerine söyleyeceğim şudur: 'Tebrik ederim. Çok iyi.' Çünkü bunların üçü de İbrani asıllıdır..."[207]

---

206 Aynı eser, s. 336.
207 ODA TV, makale, Yalçın Küçük, 16.12.2008.

İngilizlerin Siyon Çıkarması

Günümüzden elli yıl önce "Yahudi Devleti kurdum," diyen Theodor Herzl 3 Temmuz 1904'te ölür. 14 Ağustos 1907'de, Lahey'de Sekizinci Siyonist Kongresi açılır. Siyonizmin kurucularından Siyon âşıkları ile Herzl taraftarları arasında kurulacak Yahudi devleti üzerinde görüş ayrılıkları ortaya çıkar. Siyon âşıklarına göre, "Filistin'de kolonizasyon çalışmalarına öncelik verilmeli, yerleşim merkezleri bir an önce açılmalı ve buna dayanılarak Osmanlı Devleti'nden özerklik istenmelidir." Herzl taraftarları ise diplomasi ve örgütlenme yoluyla bu hedeflere ulaşılması gerektiğini düşünmektedirler. Hedef aynıdır, ancak izlenecek yol farklıdır.

Chaim Weizmann'ın ortaya attığı "Sentetik Siyonizm" yoluyla bu farklılık da giderilir. Weizmann bu sentezi açıklarken; "İmtiyaz koparmaya çalışmalıyız, fakat bu arzumuz ancak İsrail'deki pratik çalışmalarımızın sonucu olarak gerçekleşecektir," diyerek siyaset ile pratiği birleştirir. Weizmann, Siyonist projede en az Herzl kadar etkili olmuştur. Çünkü 1917 tarihli ünlü Balfour Deklarasyonu'nun[208] ortaya çıkmasında kilit isim Weizman'dır. Bu bildirgeyi hazırlayan ve uygulamaya koyan da Arthur Balfour adlı bir İngiliz diplomattır. Weizmann ile yakın ilişkileri vardır. Alan R. Taylor, *İsrail'in Doğuşu, 1897/1947 Siyonist Diplomasinin Analizi* adlı kitabında, henüz İngiliz kabinesinde olmayan Balfour için şunları yazmaktadır: "Rusyalı Ya-

208 Balfour Deklarasyonu: 1917, Yahudilere Filistin'de devlet vaat eden İngiliz resmi açıklaması.

hudi bir kimyager olan Chaim Weizmann 1904'te İngiltere'ye gitti ve kendisine, Siyonist hareketin yeni lideri olmak nasip oldu. O, bu ülkeye İngilizlerin Siyonizmin en ümit verici potansiyel sempatizanları olduğu inancıyla gelmişti. Ve 1906 yılında, Arthur Balfour daha sonraları, bu görüşme münasebetiyle Weizmann'ı 'beni Siyonist yapan adam' diye tanımlayacaktır..."[209]

Arthur Balfour

Sonradan İngiliz Kabinesi'ne giren ve dışişleri bakanı olan Balfour, 2 Kasım 1917'de İngiltere Siyonist Dernekleri Başkanı Lord Rothschild'e, daha sonra Balfour Deklarasyonu adını alacak olan bir mektup yazar: "Majestelerinin Hükümeti, Filistin'de Yahudi halkı için bir milli yurt oluşturulmasını uygun karşılamaktadır. Ve bunun gerçekleşmesi için her türlü çabayı harcayacaktır."

Bu bildirinin yayınlandığı Kasım 1917'de, Osmanlı kuvvetleri İngiliz ordusuna Filistin'de yenilmiş ve başta Kudüs olmak üzere bütün Filistin toprakları İngiliz işgali altına girmiştir. Balfour Deklarasyonu'nun yayınlandığı 1917 yılı itibariyle Osmanlı'nın güney cephesi olan Filistin topraklarındaki durumu şudur: "... Mısır kaybedilmiştir; 1915 ve 1916 yıllarında iki kez karşı taarruza geçilerek Mısır'ın İngilizlerden geri alınabilmesi için yapılan Kanal Harekâtı başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Osmanlı kuvvetleri Filistin ve Kudüs hattına doğru geri çekilmektedir. İngilizlerle işbirliği yapan Mekke Şerifi Hüseyin'in oğlu Şerif Faysal kuvvetleri, Kızıldeniz'deki

209 Büyük İsrail Stratejisi, s. 72.

İngiliz donanmasının desteğiyle, önce Elvecih Limanı'nı ele geçirir. Elvecih'ten sonra, Ziba ve Moblih iskeleleri boşaltılır. Buralardaki Osmanlı kuvvetleri demiryolu boyunca dizilmiş olan diğer kuvvetlere katılır. Bu arada Şerif Hüseyin boş durmaz, isyana katılmamış Arapları yanına çekmek için, her tarafa duyurular gönderir, Osmanlı askerini kötüler ve halkı Osmanlı'ya karşı isyana çağırır. İşte kutsal dinimizin siyasete alet edilerek yapılmış olan bir Şerif Hüseyin İlanı, 'Fatih Cami'ni Türk Ordusu Bombalayacaktı' manşeti atıp soruşturanlar için ibret alınacak bir vesikadır:

"... İttihadçılar, yaptıklarıyla yetinmeyerek Allah'ın kitabını da tahrif etmeye kalkıştılar. Yaptıklarını kafi görmeyen İttihadçılar, İslamın beş şartından biri olan oruç tutmayı da ortadan kaldırmak istediler. Mekke'de, Medine'de ve Şam'da bulunan askerlere Ramazan ayında oruç tutmamaları emredildi. ... Kabe'ye top ateşi açıldı. Kutsal Hacer-i Esved'in bir ve üç metre ilerisine iki mermi düştü. Kabe'nin örtüsü, bu mermiler yüzünden alev aldı. Vaziyeti gören halk ateşi söndürmek için Kabe'nin üzerine tırmanmaya çalıştığı sırada askerler topları yeniden ateşlediler ve masum halktan birçok kişi şehit oldu. Halk günler boyu Harem-i Şerif'e giremedi ve Kabe'de namaz kılınamadı. Hicaz halkı işte bu gibi sebeplerle ve İslamın geleceğini böyle kişilerin ellerine bırakmamak düşüncesiyle artık bağımsızlığını ilan etmeye karar vermiştir. 26 Haziran 1916"[210]

Ardından Akabe düşer. İngiliz güçleri karşısında dayanamayan Osmanlı Sina'dan çekilir. Medine, isyancı Araplar tarafından kuşatılır. 26 Mart 1917'de, tüm güçleriyle ilerleyen düşman birlikleri Gazze'deki Türk kuvvetlerine taarruza geçer, ama başarılı olamaz ve geri çekilirler.[211] İngilizler 19 Nisan 1917'de ikinci kez taarruza geçer. Bu taarruz, İngiliz harp

210 "Din birleştirici unsursa Osmanlı İmparatorluğu neden battı?", Hürriyet Gazetesi, makale, Murat Bardakçı, 11 Aralık 2005.

211 www.tayyereci.com, Ercan Çetinerler, Emekli Havacı, Havacılık Tarihi bölümü editörü.

gemilerinden açılan topçu ateşi ile desteklenir. Kanlı ve çetin muharebelerden sonra yaklaşık olarak yedi bin kişi kayıp veren İngilizler, yine geri çekilmek zorunda kalır. İngilizler yüksek komuta kademesinde değişiklik yaparak General Allenby'yi komutanlığa getirir. Gazze'de uğradıkları yenilginin acısını çıkarmak için 31 Ekim 1917 sabahı gündoğumuyla beraber, bütün cephede taarruza geçer. Önce Birüssebi kuzeydoğusundaki Tellülsebi düşer. Ardından Birüssebi düşman eline geçer. 6/7 Kasım gecesi Gazze boşaltılır ve burası da İngilizlerin elindedir artık. Türk birliklerinin geri çekilmesi üzerine İngilizler Yafa'ya girer. 9 Aralık 1917'de, Kudüs düşer. Bu tarihi olaylar ışığında Balfour bildirisine bakıldığında, Yahudilere Siyon devleti sözü verildiği tarihte, Kudüs İngilizlerin elindedir. Filistin topraklarında yaşayan Yahudilerin Osmanlı'ya karşı desteği alınmış, bir de buna Mekke Şerifi Hüseyin'in ihaneti eklendiğinde, hem Osmanlı yenilmiş hem de Yahudilerin Siyon'a yolculuğu İngilizler tarafından hızlandırılmıştır.

Gazze'de Osmanlı askeri

İngiltere'nin Siyon devleti sözü veren Balfour mektubu, tarihte karşılaştığımız casus Lawrence gibi, İngiliz oyunlarının bir başka örneğidir. Çünkü İngiltere bu mektupla; bir yandan güçlü Yahudi lobisi olan ABD'yi kendi yanına çekmek, diğer yandan Filistin'deki Yahudilerden Osmanlı'ya karşı yararlanmak, bir başka açıdan da Osmanlı'nın Yahudilere ödün vermesini sağlamak gibi birçok farklı amacı gütmektedir. Mektubun içeriği şudur:

Sevgili Lord Rotschild,

Yahudi Siyonist beklentilere uyum gösteren aşağıdaki bildirinin Majeste'nin hükümeti tarafından bakanlar kuruluna sunulduğunu ve kabul edildiğini bildirmekten zevk duyarım. Majestelerinin hükümeti Filistin'de Yahudi halk için ulusal bir yurt kurulmasının lehindedir ve bu amaca ulaşılabilmesi için gerekenleri elinden geldiğince yapacaktır. Filistin'de bulunan Yahudi olmayan toplumların medeni ve dinselk haklarına yönelik tarafgirliğe ve herhangi bir ülkedeki Yahudilerin sahip olduğu haklara ve siyasal konuma halel getirilmesine meydan verilmeyeceğinin bilinmesi gerekir. Bu bildiriyi Siyonist Federasyon'a iletirseniz size müteşekkir olurum. Saygılarımla.

Arthur James Balfour

Yahudi yazar Arthur Koestler'in bu bildiri hakkındaki görüşü şudur: "Bir ulusun, bir ulusun toprağını başka bir ulusa vermek için söz vermesidir."

Balfour Bildirisi Araplar arasında tepkiyle karşılanmıştır, ancak yine İngiliz siyasetiyle bu tepki Mekke Şerif Hüseyin'in oğlu Emir Faysal ile yapılan bir anlaşma ile işbirliğine dönüştürülmüştür. Dünya Siyonist Örgütü lideri Chaim Weizmann ile Hicaz Arap Devleti adına Emir Faysal arasında, 30 Ocak 1919'da Londra'da bir anlaşma yapılmış ve Filistin'in tamamen Yahudi toprağı olduğu ve Filistin adına muhatabın da Chaim Weizmann olduğu kabul edilmiştir. Emir Faysal artık Siyonistlerin içindedir ve bu işbirliğini şu sözleriyle yansıtır: "... Yahudi hareketi milli bir harekettir ve emperyalist değildir. Bizim hareketimiz de millidir ve emperyalist değildir. Suriye'de her ikimize de yer vardır. İki hareketten hiçbiri, diğeri olmadan gerçek bir başarıya ulaşamaz.[212]

212 Büyük İsrail Stratejisi, s.77.

Balfour bildirisi ve Faysalların bu işbirliğini, Haziran 1919'da imzalanan Milletler Cemiyeti Sözleşmesi izlemiştir. Buna göre; savaşta yenik düşen Osmanlı Devleti'nin eski Arap vilayetlerine İngiliz mandası çerçevesinde geçici bağımsızlık verilecektir. Tanrı'nın Yahudilere vaadi olan kutsal topraklar artık İngilizlerin elindedir ve İngilizlerin bir yanında Faysal, öte yanında ise Yahudiler vardır. Aradan bir yüzyıl geçecek ve Suudi kralı Faysal Irak, Mısır, Libya, Suriye ve İran'a karşı İsrail'in yanında yer alacaktır. İsrail ise kendi ulusal çıkarlarını ABD ve İngiltere çıkarlarıyla örtüştürecektir.

Birinci Dünya Harbi sonrası Filistin'e yerleşen İngilizlerin ilk işi, buraya yapılan Yahudi göçünün devamını sağlamak oldu. 1920 Eylül'ünde 16.500 kişilik bir Yahudi grubun Filistin'e göç etmesi kararı alındı. Bunu izleyen dönemde Filistin'de çok sayıda yeni Yahudi yerleşim merkezleri kuruldu. Yahudi nüfusu hızla artmaya başladı. İbranice, Arapça ve İngilizcenin yanında resmi dil olarak tanındı. Filistin'deki Siyonist ordu "Haganah" kuruldu. 1918'de Filistin topraklarında yaşayan halkın % 93'ü Filistinli Araplarken, bu oran Yahudiler lehine bozulmaya başladı.

Birinci Dünya Savaşı sonunda 60-80 bin arasındaki Yahudi nüfusu savaş sonrasında, 1929'da 170 bine çıkmıştı ki bu da toplam nüfusun % 17'sini teşkil etmekteydi. 1920-1936 arasında 290 bin Yahudi Filistin'e göç etti. Mevcut kayıtlar 1918-1948 arasında 580 bin, 1948-1985 arasında da bir milyon 757 bin Yahudi göçmen ilave olunduğunu göstermektedir. 1987 nüfus sayımı ise Yahudi nüfusun üç milyon 349 bin 997'ye yükseldiğini ve toplam nüfusun % 82.97'sini oluşturduğunu göstermektedir.[213] Bu; iki dünya savaşı sonunda Filistin'deki Yahudi nüfusu % 13'ten % 82.97'ye çıkmış demektir ki bu da İngiliz eliyle Filistin "Yahudileştiriliyor" anlamındadır...

213 Büyük İsrail Stratejisi, s.81.

Günümüzde yaşanan Ortadoğu olaylarına, tarihin bu penceresinden bakıldığı zaman, Irak'taki Saddam ve Suriye'deki Esad rejimlerin devrilmesi için çaba gösteren ülkelerin başında neden Mekke Şerifi Hüseyin'in torunları olan Faysal Ailesi ile Suudi Arabistan geldiği açıkça görülmektedir. Bu Faysallar; Irak'ın İngilizler tarafından kurulmasından sona başa getirdiği eski Irak kralı ve aynı şekilde Fransızlar Suriye devletini kurmadan önceki Suriye kralı ve nihayetinde İngilizler Ürdün'ü kurduklarında başa getirdiği Ürdün kralıdır. Bu durum ile Faysalların 1919 yılında Siyonistlerle yaptığı anlaşma yan yana getirildiğinde, bugün Ortadoğu'da yaşanılan savaşların perde arkasında kimlerin olduğu da ortaya çıkmaktadır...

Amerika'nın Siyon Devleti: İsrail

Birinci Dünya Savaşı sonunda, İtalya'nın San Remo kentinde iki önemli toplantı yapıldı. Toplantının konusu, Osmanlı Devleti'nden ayrılan güney topraklarının nasıl paylaştırılacağına ilişkindi. Bu topraklar günümüzdeki adıyla Filistin, Ürdün, Irak, Suriye ve Lübnan'ı sınırlayan topraklardır, yani bir ölçüde Tanrı tarafından İsrailoğullarına vaad edilmiş topraklar. Toplantıya ABD adına; ABD'nin Roma Büyükelçisi Robert Underwood Johnson katılır. İngiltere adına; Başbakan Lloyd George ile Dışişleri Bakanı Curzon, Fransa adına; Başbakan Millerand, İtalya adına; Başbakan Nitti ve Japonya adına Matsui katılır. Tarih; 1920, 25 Nisan, Cumartesi'dir. Günlerdir süren tartışmalar sonunda, mandat rejimi uygulanacak yerler belirlenir, mandater ülkeler tespit edilir ve tutanaklara karar olarak geçer: "... Tutanaklara, Filistin'deki Yahudi olmayan toplumların bugüne kadar yararlanageldikleri haklardan vazgeçilmesi anlamına gelmeyeceği, mandater Devletçe yükümlenilmiş olduğuna ilişkin bir kayıt düşülmek koşuluyla, Filistin hakkındaki aşağıdaki mandat maddesi hükümlerinin kabul edilmesi; bu yükümlenmenin, dün öğleden sonra, Fransız Hükümetince, korumanlığın sona ermesinin kabul edildiğine ilişkin olarak verilmiş olan sözle çözülmüş olan Fransa'nın dinsel korumanlığı konusuna değinmeyeceği; ve, Mandat'lara ilişkin maddenin aşağıdaki biçimde yazılması, kararlaştırıldı:

"Bağıtlı yüksek taraflar, kendi başlarına yaşayacak duruma gelinceye kadar, bir Mandater'in öğütleri ve yardımı yönetimlerine yön verme koşuluyla Suriye ile Mezopotamya'nın bağımsız Devletler olarak geçici tanınmaları konusunda karara varmışlardır. Adı geçen Devletlerin sınırları ile Mandater'in seçimi, başlıca Müttefik Devletler'ce saptanacaktır."

"Bağıtlı yüksek taraflar, başlıca Müttefik Devletler'ce saptanacak sınırlar içinde Filistin yönetimini, sözü edilen Devletlerce seçilecek bir Mandater'e vermeyi kararlaştırmışlardır. Mandater, Yahudi halkı için Filistin'de bir ulusal yurt kurulmasından yana İngiliz Hükümeti'nce daha önce 2 Kasım 1917'de açıklanan ve öteki Müttefik Devletler'ce kabul edilen bildirinin uygulanmasından sorumlu olacaktır.[214] Şu kadar ki Filistin'deki Yahudi olmayan toplumların yurttaşlık haklarıyla dinsel haklarına ve başka herhangi bir ülkedeki Yahudilerin yararlandıkları haklara ve siyasal statüye zarar verecek hiçbir şey yapılmayacaktır. Mandater Devlet, çeşitli dinsel toplumlara ilişkin tüm sorunları ve istemleri incelemek ve bunların çözümünü sağlamak için en kısa sürede bir Komisyon kurmak ve bunun çalışmaları kurallarını saptamak yükümlülüğünü kabul eder."

"Bu komisyonun kuruluşunda ilgili dinsel çıkarlar göz önünde tutulacaktır. Komisyon Başkanı, Milletler Cemiyeti Konseyince atanacaktır. Yukarda sözü edilen topraklara ilişkin mandat koşulları Başlıca Müttefik Devletler'ce saptanacak ve onaylanmak üzere Milletler Cemiyeti Konseyi'ne sunulacaktır. Türkiye bu konuda alınabilecek her türlü kararı ... madde hükümlerine uygun olarak, kabul etmeyi şimdiden yükümlenir."

214 2 Kasım 1917 Bildirisi: Yahudilere Filistin'de bir devlet vaad eden Balfour Deklarasyonu.

"Başlıca Müttefik Devletler'ce seçilen mandaterler: Suriye için Fransa, Mezopotamya ve Filistin için de Büyük Britanya-dır. Yukarıdaki karara ilişkin olarak Yüce Kurul, İtalyan temsilci Heyetinin aşağıdaki çekincesini kaydetmiştir: 'İtalyan Temsilci Heyeti, İtalya'nın sadece Akdenizli bir Devlet olma niteliği ile Küçük Asya'da sahip olduğu büyük ekonomik çıkar ilgisi nedeniyle, Asya Türkiyesindeki İtalyan çıkarlarının çözüme kavuşmasına değin, işbu kararın kabulüne çekince koymaktadır."[215]

İtalya'nın çekingesi ise 1920 Sevr Anlaşması'yla kendisine verileceği umduğu Antalya'dan Konya'ya kadar olan Anadolu toprakları üzerindeki isteklerinin korunmasıdır. Osmanlı'nın Birinci Dünya Harbi'nde yenik düşmesi ve bugünkü Filistin, Ürdün, Irak, Suriye ve Lübnan'daki topraklarından çekilmesi üzerine, Suriye ve Lübnan Fransızlarca, Ürdün, Filistin ve Irak İngilizlerce işgal edilir. Yıl 1918'tir. İki yıl süren işgal günlerinde hazırlanan ve 1920 San Remo konferansında kabul edilen kararlara uygun olarak bölgede İngiliz ve Fransız manda rejimleri tesis edilir. Önceden Osmanlı Sancakları olan Basra, Musul ve Bağdat eyaletleri, İngilizler tarafından birleştirilerek "Irak" adında bir devlete dönüştürülür. Ve başına İngiliz işbirlikçisi Şerif Hüseyin'in oğlu Emir Faysal getirilir. Ardından İngilizler Filistin'deki Şeria nehrinin doğusunda kalan toprakları 'Ürdün' adı ile ayrı bir devlet yapar ve bu devletin başına da yine Şerif Hüseyin'in bir başka oğlu Emir Abdullah getirilir.

İngilizlerin bu cetvelle çizilmiş yapay devletler çalışmasına Fransızlar da katılır, onlar da işgal ettikleri Osmanlı eyalet sistemlerini değiştirerek, önce Lübnan Dağı olarak bilinen

215 Sevres Anlaşmasına Doğru, s.566, Osman Olcay, Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 455, Ankara, 1981.

bölgeye, Akdeniz'de kıyısı bulunan Tarblus (Tripoli), Sayda (Sidon), Sur (Tyre) ve Beyrut'u ve Bekaa (Biqa) Vadisi'ni de ekleyerek "Lübnan" adına ayrı bir devlet kurar. Bununla da kalmaz, Halep (Aleppo), Şam (Damascus), Lazkiye (Cebel Ansariya) ve Cebel-i Dürzi'yi önce dört ayrı eyalete, ardından da "Suriye" adında bir devlete dönüştürür.[216]

Öncesinde yerel meclisler tarafından kurulmuş olan Büyük Suriye Krallığı yıkılır ve başında bulunan Şerif Hüseyin oğlu Emir Faysal indirilir ve aynı Faysal, İngilizler tarafından kurulmuş olan Irak devletinin başına getirilir. Savaş sonrası Ortadoğu'da sınırları İngiltere ve Fransa tarafından çizilmiş olan dört ayrı devlet ortaya çıkar; Suriye, Lübnan, Ürdün ve Irak. Bugünkü Suudi Arabistan sınırlarını teşkil eden Hicaz Krallığı başında eski Mekke Şerifi Hüseyin bulunmaktadır. Oğullarından biri olan Emir Abdullah ise Ürdün devleti başına getirilmiştir. Suriye ve Lübnan'ın başlarında ise Fransız hâkimiyetiyle birlikte yerel ulusal meclislerin seçtikler kişiler bulunmaktadır.

Bugün yaşanılan Suriye ve Lübnan sorunu, işte bu yeni sınırlar içerisine alınan etnik ve dinsel gurupların farklılığından kaynaklanmaktadır. Zira, Suriye'de çoğunluğu oluşturan Sünni Müslümanların yanına Aleviler ile Dürziler gurupların dahil edilmesiyle homojen yapı bozulmuştur. Benzer şekilde Lübnan'da, çoğunluk olan Hıristiyan Marunilerin içerisine Müslüman gurupların dahil edilmesiyle birbirinden farklı etnik ve dinsel yapılar bir araya getirilmiş, günümüz iç karışıklıklarının da temelleri böylece atılmıştır.

Yeni sınırları içerisinde Irak da bu farklı gurupların bir araya getirilmesi stratejisinden payına düşeni almış ve Şii ve

216 **Geçmişten Günümüze Ortadoğu**, tarih, s.163, Tayyar Arı, Alfa Yayınları, 2007.

Sünni Müslümanlar ile Kürtler, Türkmenler, Hıristiyan Asuriler ve Yahudilerden oluşan farklı gurupların oluşturduğu bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. Ortadoğu; sonradan "etnik ve dinsel temelli ayrıştırma, çatıştırma ve parçalama" stratejilere hedef olacak şekilde yapay sınırlarla birleştirilmiş ve ardından Suriye; Suriye ve Lübnan, Mezopotamya ise; Irak ve Ürdün adında toplam dört parçaya ayrılmıştır.

Filistin'e gelince, 1920 San Remo konferansında alınan kararlar açıktır: "*Başlıca Müttefik Devletler'ce saptanacak sınırlar içinde Filistin yönetimini, sözü edilen Devletlerce seçilecek bir Mandater'e vermeyi kararlaştırmışlardır. Mandater, Yahudi halkı için Filistin'de bir ulusal yurt kurulmasından yana İngiliz Hükümeti'nce daha önce 2 Kasım 1917'de açıklanan ve öteki Müttefik Devletler'ce kabul edilen bildirinin uygulanmasından sorumlu olacaktır... Başlıca Müttefik Devletler'ce seçilen mandaterler: Suriye için Fransa, Mezopotamya ve Filistin için de Büyük Britanya'dır...*"

Ortadoğu coğrafyasında kurulan bir Yahudi (Siyon) devleti varlığını, belki de iki dünya savaşına ve bu savaşların öncesi ve sonrasında gelişen olaylara borçludur. Birinci Dünya Harbi (1914-1918) sonrasında bugünkü adı Irak ve Filistin olan Osmanlı eyaletleri İngiltere'nin manda rejimi yönetimine bırakılmıştı. İkinci Dünya Harbi (1939-1945) sonrasında ise İngilizler Filistin'den çekilerek, 2 Nisan 1947'de, Filistin'in kaderini Birleşmiş Milletler'in insafına terk etti. Meseleyi ele alan Genelkurul, iki haftalık müzakerelerden sonra, Filistin meselesine bir çözüm bulması için bir özel komisyon kurdu. BM Filistin Komisyonu, 16 Haziran-24 Temmuz tarihleri arasında Filistin'de yaptığı incelemelerinden sonra, Ağustos ayında raporunu yayınladı. Bu raporda komisyon oybirliği ile Filistin'in bağımsızlığını teklif ediyordu. Lakin bu bağımsızlık nasıl olacaktı?

Bu noktada komisyon ikiye ayrıldı. Kanada, Çekoslovakya, Guatemala, Hollanda, Peru, İsveç ve Uruguay'ın desteklediği çoğunluk teklifine göre, Filistin Araplarla Yahudiler arasında taksim edilmeli ve iki ayrı bağımsız devlet kurulmalıydı. Kudüs şehri ise milletlerarası statüye sahip olmalıydı. Hindistan, Yugoslavya ve İran tarafından desteklenen azınlık teklifine de göre de Filistin; Yahudi ve Arap devletlerinden meydana gelen "federal" bir devlet olmalıydı. Yahudiler çoğunluk planını, Araplar ise azınlık planını desteklediler. Çünkü Araplara göre azınlık planı ya da teklifi, Filistin'in toprak bütünlüğünü korumaktaydı.

Komisyonun bu teklifleri Genel Kurul'un 27 Kasım 1947 toplantısında tartışıldı. Neticede Genel Kurul, Filistin Komisyonu'nun çoğunluk teklifini benimsedi ve 13 aleyhe ve 10 çekimsere karşı 33 oyla Filistin'in Araplarla Yahudiler arasında taksimine karar verildi. Fakat karara göre, Filistin'de kurulacak Yahudi ve Arap devletleri arasında bir ekonomik birlik kurulacak ve Kutsal Kudüs Şehri de milletlerarası statüye sahip olacaktı. Büyük devletlerden Birleşik Amerika, Sovyet Rusya ve Fransa taksim lehinde, İngiltere ise çekimser oy vermiştir. Türkiye Arap ülkeleri ile beraber taksimin aleyhinde oy kullanmıştır.[217]

İsrail(Beyaz alan)'in öncesi ve hemen sonrası.

217 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, s. 484-485, Prof. Dr. Fahir Armaoğlu, Alkım Yayınevi.

BM'in taksim kararı bütün Arap dünyasında tepki ile karşılandı. Arap ülkeleri 17 Aralık 1947'de, Kahire'de yaptıkları toplantıda, Filistin'in taksimi kararını önlemek için savaşa gitme kararı aldılar. İşin daha ilginç tarafı da Arapların tepkisini gören Amerika'nın taksim kararına oy verdiği halde, şimdi fikir değiştirip, Filistin'in BM'in vesayeti altına verilmesini teklif etmesiydi. Bu teklif ise hem Yahudilerin ve hem de Arapların tepkisine yol açtı. BM'in taksim kararı üzerine İngiltere yaptığı bir açıklamada, 15 Mayıs 1948'den itibaren Filistin'deki bütün kuvvetlerini çekeceğini ilan etti ve Nisan 1948'den itibaren kuvvetlerini çekmeye başladı. Bu çekme işinin tamamlanmasından bir gün önce de David Ben Gurion başkanlığında, 14 Mayıs 1948 günü, Tel Aviv'de toplanan Yahudi Milli Konseyi, İsrail Devleti'nin kurulduğunu ilan etti.[218]

14 Mayıs gece yarısı, İngiliz Manda Yönetimi yüksek komiseri Sir Allan Cuningham, Hayfa'dan bir muhribe binerek İsrail'in karasularının dışına çıktıktan sonra, Filistin üzerindeki manda rejiminin fiilen sona erdiğini duyurdu. Aynı gün saat 16.00'da, ilan edilen Yahudi devletinin cumhurbaşkanlığına Haim Weizman, başbakanlığa da David Ben Gurion getirildi. Aynı gece Amerika, İsrail devletinin kurulmasından tam on bir dakika sonra, Başkan Truman'ın İsrail'i tanıdığını açıklıyordu.

Birkaç gün sonra İsrail, başta Rusya olmak üzere, bir ay içinde beşi doğu dördü batı bloğundan olmak üzere dokuz devlet tarafında da resmen tanındı. İsrail'in bağımsızlığını ilan etmesinden kısa bir süre sonra, 30 Haziran 1948'de Türkiye ile İsrail arasında bir posta anlaşması imzalandı. 12 Aralık 1948'de BM bünyesinde sadece ABD, Fransa ve Türkiye'nin temsilcilerinden oluşan bir Filistin Uzlaştırma Komisyonu kurulması kararlaştırıldı. Arap devletleri ise böyle bir komisyona karşı

218 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, s. 486.

çıktıklarını açıkladılar. Komisyon çalışmalarının sürdüğü sırada 28 Mart 1949'da Türkiye İsrail'i resmen tanıyan, nüfusunun çok büyük bir kısmı Müslüman olan, ilk ülke oldu. Esasen Türkiye ile İsrail arasında ABD'nin telkinleriyle istihbarat paylaşımı, Türkiye İsrail'i devlet düzeyinde tanımadan önce başlamış bulunmaktaydı.[219] Araplar ise İsrail'in kuruluş günü olan 15 Mayıs'ı "El Nakba," yani "Felaket Günü" ilan ettiler.[220]

İsrail Başbakanı David Ben Gurion

İsrail bayrağı

Birleşmiş Milletler'in Filistin'in bölünmesi kararında iki yeni varlığın kurulması için verdiği resmi tarih 15 Mayıs 1948'dir. 14 Mayıs Britanya Mandası'nın son günüdür. Britanyalılar saat 16:00'da bayraklarını indirir ve hemen arkasından Yahudiler kendi bayraklarını asar. Bu bayrak, İlk Siyonist Kongre tarafından 1897 yılında tasarlanmış olan bayraktır. Rengi beyazdır (yenilik ve saflığın rengi) ve Yahudi geleneğinin aktarımını simgeleyen Tallet'inki gibi iki mavi (gökyüzünün rengi) çizgisi vardır. Ortasında Davut'un Yıldızı yer almaktadır. Böylece 14 Mayıs 1948, saat 16:00'da, İbrani takvimine göre Hay İyar, 5 İyar günü Yisrael kendini devlet ilan etti. 2.000 yıl sonra Yisrael toprağı bir daha Yahudilerin elindeydi. İsrail Devleti'nin kuruluşu, David Ben Gurion tarafından okunan Bağımsızlık Bildirisi ile duyuruldu: "Yisrael toprağı Yahudi halkının doğduğu yerdi. Tinsel, dini ve ulusal kimlik burada oluşmuştu.

219 Stratejik Düşünce Enstitüsü, Türkiye-İsrail İlişkileri, s.7, Ekim 2011

220 Büyük İsrail Stratejisi, s.93, Hikmet Erdoğdu, 2005, IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Burada bağımsızlığa kavuştular ve ulusal ve evrensel öneme sahip bir kültür oluşturdular. Tora'yı yazdılar ve dünyaya verdiler... Filistin'den sürgün edildiğinde Yahudi halkı dağıldığı tüm ülkelerde buraya sadık kaldı, geri dönmek ve ulusal özgürlüğünü yeniden kazanmak için dua ve umut etmeyi hiç bırakmadı. Böylece biz, Ulusal Konsey üyeleri bugün toplanarak, Yahudi halkının doğal ve tarihi hakkı uyarınca ve Birleşmiş Milletler'in kararının desteği ile Filistin'de İsrail adlı bir Yahudi devletinin kurulduğunu ilan ediyoruz... Tüm komşu ülkelere ve haklarına barış ve dostluk sunuyor, herkesin iyiliği için bağımsız Yahudi ulusuyla işbirliği yapmaya davet ediyoruz... Yisrael'in Kayası'na güvenerek, Geçici Devlet Konseyi'nin bu oturumunda, Tel Aviv Şehri'nde Şabat akşamı 5 İyar 5708, 14 Mayıs 1948 tarihinde bu bildiriyi yapıyoruz..."[221]

Belki de bu ilan, bir yanda İsrail'in kuruluşu ama öte yanda bu kuruluşun bir felaket olduğu duyuran Araplar ve Arap ülkeleri tarafından alınan savaş kararı Ortadoğu'yu hiç bitmeyecek olan bir savaşa sürüklemiştir. Bu savaşlar, bu kan dökmeler dün için bir Arap-İsrail savaşları olarak ortaya çıkmış ise de bugün için bir Müslüman-Yahudi savaşına kapı aralamış ve İsrail'in Müslüman tehdidine karşı yeni stratejiler geliştirmesine yol açmıştır. İsrail tarafından geliştiren stratejiler, hep, Ortadoğu coğrafyasında kendine tehdit olacak Müslüman ülkelerin etnik ve dinsel temelde ayrıştırılması, ayrışan gurupların çatıştırılması ve çatışma sonrası bu ülkelerin parçalanması olarak parçalanması yönünde olmuştur. Müslüman coğrafya için asıl tehdit de işte budur; iç savaşla kendi kanını dökmek, kendi kendini kırmak...

221 Sevinon, tarih, İsrail Devleti kuruluşu.

İsrail'in Araplarla Savaşları

BM Genel Kurulu'nun 29 Kasım 1947 tarihli kararına göre İngiltere aralık ayından itibaren Filistin'deki kuvvetlerini çekmeye başladı. Bunun üzerine Yahudiler İngiltere'nin çekildiği toprakları ele geçirmek; Araplar da buna engel olmak için harekete geçtiler. Bu olay Arap-İsrail savaşlarını başlatan önemli bir faktör oldu. Bu olaydan sonra İsrail'in Filistin'deki Araplara karşı saldırıları nerdeyse bir katliam derecesine ulaştı ve bu noktada ilk kıyım da Deir Yasin'de yaşandı. 9 Nisan 1948 günü Siyonist Faşist İrgun ve Stern teröristleri üç ayrı yönden Deir Yasin köyünü kuşattılar. İrgun'un makinelileri, Stern'in bombaları İsrail ordusunun temelini oluşturan Haganah'tan geliyordu. Deir Yasin halkı önce saldıya direndi. Ancak Siyonist teröristler silah üstünlükleri sayesinde duruma hâkim oldular.[222] Bu saldırıda yüzden fazla Filistinli öldürüldü. Bu katliam Filistin topraklarındaki Arapların göç etmesine yol açtı.

Gerek diplomatik sahada gerekse mevzi çatışmalarla, günümüze kadar süre gelen İsrail-Arap savaşları 1948, 1956, 1967 ve 1973 olmak üzere dört ayrı aşamada seyretmiştir. Lübnan savaşları bu aşamalardan ayrıdır. İlk olarak, İsrail'e karşı savaş kararı alan Arap ülkeleri, başta Mısır olmak üzere, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak birlikleri, 14 Mayıs 1948'te, İsrail sınırını geçerek Tel Aviv çevresini bombalamış ve kara kuvvetleri de süratle ilerleyerek Tel Aviv'in 39 kilometre kadar yakınına gelmişlerdir. Ancak Amerika ve İngiltere savaş çıkar çıkmaz

222 Büyük İsrail Stratejisi, s.108.

Filistin kıyılarını ablukaya almış ve Filistin'e yapılacak silah sevkiyatlarına ambargo koymuştur. Rusya ise, kurduğu hava köprüsü ile Çekoslovakya'dan Yahudilere hafif toplar ve otomatik silahlar sevk etmiştir.[223]

Bundan sonra savaş Arapların aleyhine dönmüş, daha iyi silahlarla donanmış, daha iyi sevk ve idare edilen savaşı kaybetmenin ne anlama geleceğini ve bir vatana sahip olmanın bilinci içinde bulunan İsrailliler önce Arapların ileri kuvvetlerini yenmiştir. Savaşın üçüncü gününde Akka İsrail kuvvetlerinin eline geçti. Üçüncü haftasında ise, Rusya desteği ile hava üstünlüğü de ele geçiren İsrail, Kudüs'ün güneyindeki Beersheba'yı Mısır'dan aldı.

İsrail kuvvetlerinin Gazze'ye kadar ilerlemesi üzerine, BM Güvenlik Konseyi, 19 Ekim'de, tarafları ateşkese uymaya çağıran bir karar aldı. Karşılıklı olarak ateşkesin kabul edildiği bildirilmiş olmasına karşın İsrail kuvvetleri Birüssebi'den hareketle, Mısır cephesinin sağ kanadını arkadan çevirdi ve 26 Aralık'tan itibaren de Mısır kuvvetlerinin yığınak merkezleri olan Gazze, Han Yunus ve Rafa'yı birbirinden ayırarak Sina Yarımadası'ndan içeri girdi. Bu sırada İsrail kuvvetlerinin bir bölümü güneye inerek, Vadi Aaruba'dan Akabe Körfezi'ne ulaştı. Bu şekilde Güney Filistin'in tamamı İsrail'in kontrolüne girdi.

Birleşmiş Milletler'in müdahalesi ile ateşkes yapıldı ancak bu savaşta Araplar başta Filistin olmak üzere kaybetti, İsrail ise kazançlı çıktı. 1946-2000 İsrail-Filistin toprak kayıp-kazançları bu durumu açıkça göstermektedir:[224]

---

223 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, s. 486.

224 Stratejik Düşünce Enstitüsü, Türkiye İsrail İlişkileri, s.53, harita 3. Ekim 2011.

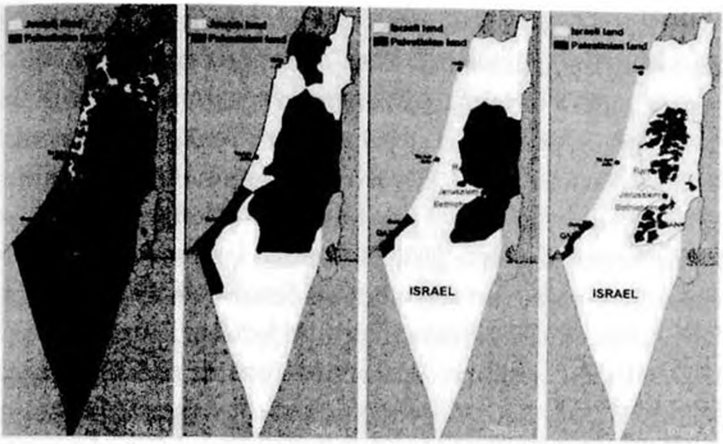

1946 İsrail (Beyaz alan) 1947 İsrail 1967 İsrail 2000 İsrail

1948-1949 Arap-İsrail Savaşı Ortadoğu'nun yapısını değiştiren önemli sonuçlara yol açmıştır. Savaş sonrası Filistin'den diğer Arap ülkelerine doğru büyük bir mülteci sorunu yaşanırken, İsrail'e doğru ise önemli bir Yahudi göçü yaşanmıştır. 1914'te Filistin'deki Yahudi nüfusu 85 bin iken, 1949 savaşı sonrası bu rakam 758 bine ulaşmıştır. Savaşın galibi olan İsrail topraklarını genişletmiştir. İsrail ilk taksim anlaşmasının aksine, savaş sonrası Filistin topraklarının yüzde 77'sini ele geçirmiştir. Mısır anlaşma gereği Gazze şeridinde yönetimi üstlenirken, Batı Şeria ve Kudüs'ün doğusu Ürdün'ün, batı Kudüs İsrail'in denetimine girmiştir. Filistin-Lübnan sınırı, savaş sonrası İsrail-Lübnan sınırı olarak değiştirilmiştir. İsrail'in gizli müttefiki olarak savaşa katılan Ürdün, Batı Şeria bölgesini İsrail'e bırakmıştır. Lübnan ile yapılan anlaşmaya benzer şekilde Suriye ile de anlaşma yapan İsrail, Filistin-Suriye sınırını değiştirerek İsrail-Suriye sınırı haline getirmiştir. Savaş sonunda İsrail, 11 Mayıs 1949'da, BM'e üye olarak kabul edilmiştir.[225]

225 Büyük İsrail Stratejisi, s.113.

49 savaşından sonra, Arap ülkeleri içinde en kuvvetli orduya sahip olduğu sanılan Mısır'ın, savaşta en ağır yenilgiye uğrayanlardan bir olması, Mısır'da monarşinin yani Kral Faruk rejiminin devrilmesine yol açmıştır. Yenilgide devlet idaresindeki bozuklukların büyük rolü olduğunu gören bir kısım Mısırlı genç subay, Yarbay Abdulnasır'ın liderliğinde Hür Subaylar Komitesi adı ile gizli bir teşkilat kurdular ve 23 Temmuz 1952'de yaptıkları darbe ile Kral Faruk'u devirip ülkelerinden çıkardılar. 18 Haziran 1953 günü de Mısır Cumhuriyeti'ni ilan ettiler. Bu olay, Mısır'ın tarihinde yeni bir dönemi başlattığı gibi, Ortadoğu'da da yeni bir dönem açmıştır. Zira Başkan Nasır'ın bundan sonraki bütün çabası gerici dediği Arap monarşilerini yıkmak ve bunların yerine sosyalist-cumhuriyetçi rejimler kurmaya yönelik olacaktır. Bu ise bölgede yeni gelişmelere ve yeni mücadelelere yol açacaktır.

Yine 49 savaşında, bir avuç denilebilecek, İsrail ordusu karşısında beş Arap devletinin askeri gücünün yenik duruma düşmesi, Arap dünyasında bir milliyetçilik duygusunu tahrik etmiş ve bir Arap milliyetçiliği hareketi başlamıştır. Keza Arap milliyetçiliği de Nasır'ın eseridir. Bu milliyetçiliği tahrik eden ve Araplara bir milli şahsiyet vermek için çaba harcayan bilhassa Nasır olmuştur. Nasır, bütün Arapları birleştirip milli ve büyük bir Arap dünyası kurmak ve onun başına geçmek istemiştir.[226] Nasır'ın liderliğinde Suveyş Kanalı'nın millileştirilmesi, Rusya ve Çin ile yeni ilişkiler geliştirmesi Mısır'ın bölge ülkeleri içinde itibarını yükseltmiştir. Ancak İngiltere ve Fransa'nın bölgedeki çıkarları zedelenmiştir.

1956 savaşına gelince, İsrail-Arap gerginliğinin yaşandığı bu süreçte, mevcut durumu kendi lehlerine çevirmek isteyen İngiltere ve Fransa İsrail ile müttefik olmuş ve İsrail'in Mısır'a saldırmasını teşvik etmiştir. 29 Ekim 1956 günü savaşın başlamasıyla

226 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, s.488.

birlikte İsrail birlikleri iki gün içinde Sina Yarımadası'nın işgalini tamamlamış ve Süveyş kanalının doğu yakasına ulaşmış ve Gazze şeridini işgal etmiştir. İngiltere ve Fransa, önceden planlandığı üzere, önce ateşkes teklifinde bulunmuş ve kabul edilmeyince de Kasım 1956'da kanal bölgesine asker çıkarmışlardır. Rusya'nın tehditleri ve Amerika'nın iki müttefikine müdahalesi sonucu, savaşan taraflar BM'in ateşkes kararına uymuştur. İsrail, Tiran boğazının açılması ve İsrail gemilerinin Akabe Körfezine girmeleri karşılığında işgal ettiği Mısır topraklarından geri çekilmeyi kabul etmiştir.[227] 56 İsrail-Mısır savaşı, bir yandan Nasır'ı bölgede güçlendirirken, öte yanda Amerika ve Rusya'yı Ortadoğu'ya yakınlaştırmıştır. 56 Savaşı sonrasında Ortadoğu'da hayal edilen barış bir türlü gelmemiş, aksine savaş hazırlıkları daha da artmıştır.

Tarihe altı gün savaşları olarak geçen 1967 Savaşı öncesinde Mısır, Süveyş kanalından geçen İsrail gemilerine karşı sıkı bir denetim uygulamaya başladı. Ardından Filistinli komandolar İsrail'e yönelik saldırı ve sabotajlarını arttırdılar. Nihayetinde Nasır, 56 savaşı sonunda uygulamaya konulan Tiran körfezindeki BM kuvvetlerinin çekilmesini istemesiyle, çatışmanın ilk işaretleri de gelmeye başlamış oldu. Nasır Akabe körfezini İsrail gemilerine kapattı, buna karşılık İsrail Milli Birlik Kabinesi'ni kurdu. Derken Nasır olağanüstü hal ilan etti, buna karşılık İsrail de 20 Mayıs 1967'de kısmi seferberlik ilan etti.

Savaş 5 Haziran günü İsrail saldırısı ile başladı. İsrail hava kuvvetleri baskın tarzındaki bir taarruzla Mısır hava gücünü daha yerde iken imha etmeyi başardı. Sina cephesinde başlattığı zırhlı birlik harekâtı ile beş gün içinde Port Said Limanı-İsmailiye ve Süveyş hattına ulaştı ve tüm Sina yarımadasını işgal etti. Mısır ordusunun imha edilmesini müteakip Ürdün ve Suriye cephesinde taarruza geçen İsrail birlikleri, Ürdün

227 Büyük İsrail Stratejisi, s.122.

cephesinde Şeria nehrine kadar olan topraklar ile Suriye cephesinde Golan Tepeleri bölgesini ele geçirdiler. 28 Haziran'da ise tüm Kudüs'ü işgalini resmileştirerek, Kudüs'ün tek yönetim altında birleştirildiğini ilan ettiler. Daha sonra Kudüs'ün ilhakını reddeden BM Güvenlik Konseyi, 242 sayılı kararı ile İsrail'in 67 Savaşı öncesi sınırlarına çekilmesini istemiştir.

67 Savaşı sonunda İsrail, Sina yarımadasını, Batı Şeria'yı ve Golan tepelerini ele geçirmiş ve topraklarını daha da genişletmiştir. Savaş sonrası, işgal ettiği Arap topraklarının ekonomik kaynakları sayesinde petrol ve su ihtiyacını büyük ölçüde karşılamıştır. Sina yarımadasındaki Abu Rudeis petrol kuyuları İsrail'e ihtiyacının yasından fazla petrol sağlamış, Golan tepelerinin kontrolü ise İsrail hükümetine Ürdün nehrinin sularını Galiel Gölüne aktarmasını sağlamış ve bu sayede Chula vadisinde 12 bin hektarlık yeni bir tarım alanı kazanmıştır. Savaş sonrası İsrail'e Yahudi göçleri büyük bir hızla devam etmiş, 48'deki İsrail toprakları dört kat fazlasına ulaşmıştır. Ancak bu savaş sonrası ortaya çıkan çatışma ortamı olayı Arap-İsrail arasındaki bir savaştan çıkarıp, Şimon Peres'in ifadesiyle, dünyadaki 15 milyon Yahudi ile bir milyar kadar olan Müslüman savaşı haline dönüştürmüştür...[228]

67 Savaşı'ndaki İsrail işgali hiç bir ülke tarafından tanınmadı, aksine başta üçüncü dünya ülkeleri olmak üzere çok sayıda devlet İsrail'i açıkça kınadı ve onunla diplomatik ilişkilerini kesti. BM Güvenlik Konseyi 242 sayılı kararı ile İsrail'i işgal ettiği topraklardan geri çekilmeye çağırdı. Dahası, İsrail'in her zaman için dost olarak kabul ettiği Avrupa ülkeleri bile Tel Aviv'e tavır koydular. Koydular ama bu dorum Ortadoğu'daki durumu değiştirmedi. 67 Savaşı sonrası ümitlerini BM toplantılarına ve ABD-Rusya görüşmelerine bağlayan Araplar, sorunun sürüncemede kaldığını anlayarak, işgal edilen Arap

228 Büyük İsrail Stratejisi, s. 133.

topraklarının kurtulması için tek yolun topyekûn mücadele olduğu görüşünde birleştiler. Başta Mısır, Suriye ve Ürdün askeri hazırlıklarını hızlandırdılar. Sovyet desteğini alan bu ülkeler ordularını yeniden donattılar ve teşkilatlandırdılar. İsrail ise, 67 Savaşı sonunda işgal ettiği topraklarda yeni Yahudi yerleşim yerleri kurmaya devam etti. Aynı dönemde İsrail, ABD ve Fransa'dan aldığı modern silah ve teçhizat yanında bunları üretmeye başladı.

Ortadoğu'da çatışmalar hız kesmeden sürmektedir. 73 savaşı öncesinde Başkan Nasır, Süveyş kanalının doğu yakasını tutan İsrail kuvvetlerine karşı yıpratma savaşına girişir. İsrail de buna karşılık, Mısır derinliklerinde ve Kahire'ye yakın hava hedeflerini vurur. Aynı zamanda işgal ettiği topraklarda Yahudi yerleşimine ağırlık verir. İsrail-Mısır gerginliği ABD'nin araya girmesiyle ateşkes yapılır: Bu arada Nasır ölür ve yerine Enver Sedat geçer. 70'lere gelindiğinde İsrail'i yok etmek olan Arap hedefi, işgal edilmiş toprakları İsrail'den kurtarmak siyasetine dönüşür. 73 savaşı, Mısır ve Suriye ordularının iki cephede taarruzu ile başlar.

6 Ekim günü İsrail için Yom Kippur kutsal günüdür ve o gün Yahudiler oruç tutar ve günahlarından arınmak için Tanrı'ya dua ettikleri gündür. Mısır ordusu kanalı geçip İsrail kontrolü altındaki Sina'ya girerek 1967 Savaşından sonra oluşturulmuş olan ve geçilemez sayılan Bar-Lev hattını yarmaya başlar. Suriye ise Gola Tepelerinde ciddi bir ilerleme kaydeder. İsrail ordusu savaşın üçüncü gününde Arap ilerleyişini durdurur. 15 Ekim'de İsrail karşı taarruza geçer, kanala ulaşır ve kanalın batısına geçer ve Mısır ordusunu kuşatır. Mısır'ın uçaksavar birliklerini yok eder. Suriye'yi de Golan'da durdurur. 26 Ekim günü savaş fiilen sona erer. Savaşta 2.500 İsrail askeri ölür. 17 Eylül 1978 günlü Camp David anlaşmasıyla İsrail

Sina'dan çekilmiştir. Ancak günümüzde İsrail-Arap gerginliği sürmektedir.

Tarihin ortaya çıkardığı bu gerçeklerin ışığında Ortadoğu'ya bakıldığında büyük bir savaşın ayak sesleri duyulmaktadır. Allah korusun, böyle bir savaş çıkarsa eğer, ABD emperyalizminin kirli yüzünün İsrailoğullarının kutsallarıyla maskelenmiş olarak karşımıza çıkabileceği şimdiden düşünülmelidir...

ABD'nin Ortadoğu'ya Bakışı

MS 70'teki Roma'nın işgali, savaşlar ve İkinci Tapınak'ın yıkılması üzerine Yahudiler göç etmişlerdir, hemen hemen her ülkeye. 1948'te İsrail'in kurulmasından sonra Yahudilerin Filistin topraklarına dönüşünün temel itici gücü de kutsalları olmuştur, yani Tanah/Tevrat, yani Musevilik ve inançlar. Çünkü 4.000 yıllık Yahudi tarihi ve Musevi inancı orada başlamış, bütün kutsalları o topraklarda doğmuştur. Din ve tarih, dünya Yahudileri'nin geri dönüşü için bir ölçüde zorlayıcı neden olmuş ve İsrail Nil-Fırat coğrafyasında yaşayan tek Yahudi devlet olarak ortaya çıkmıştır. Bu devlet küresel güç dediğimiz İngiltere ve ABD'nin bu coğrafyadaki çıkarlarını koruyan bir ileri karakoldur. Karakoldur çünkü Ortadoğu coğrafyasındaki ülkelerin, Türkiye hariç, Birinci Dünya Harbi sonrasında sınırlarını çizen İngiltere, Fransa ve ABD'dir. İkinci Dünya Harbi sonrasında aynı coğrafyada İsrail'i kuran da İngiltere ve ABD'dir.

Günümüzde tüm ülkelerin en büyük ihtiyaç duyduğu kaynak enerjidir ve bu enerji başta Nil-Fırat coğrafyasında, ardından Afrika ve Hazar kıyısında bulunan Türk devletlerinde fazlasıyla bulunmaktadır. Bu nedenle küresel güçlerin dikkati hep bu coğrafyadadır ve bunun doğal sonucu olarak, ileri karakolları durumundaki İsrail'i koruyup kollayacaklar, bölge üzerindeki stratejilerini İsrail eliyle gerçekleştirmeye çalışacaklardır. Özellikle de İsrailoğullarının kutsalları bölgedeki savaş oyunları için bir ölçüde perdeleme vazifesi için kullanılacaktır, asıl

niyet ve emellerini kutsal kavram ve sembollerin görüntüsü altında perdeleme...

Bölgedeki ülkelerin sınırlarını çizenlerin başında gelen ABD-İngiltere'nin şimdi yeniden ortaya çıkıp aynı ülkelerin sınırlarını yeniden değiştirmeye çalışmasının altında yatan nedir? Aslında bu sorunun cevabı açık kaynaklarda yayınlanmıştır, ama ülkemizde bu yayınları gündeme taşıyan pek az olduğu için kamuoyunun dikkatinden uzak kalmıştır. Bu yayınların temeli, 1982 yılında, *Dünya Siyonist Dergisi*'nde yayınlanmış olan "1980'lerde İsrail İçin Strateji" adlı makaleye dayanmaktadır. Bu makalede açıklanan stratejiye paralel olarak, 2006 yılında, *ABD Silahlı Kuvvetler Dergisi*'nde Ralph Peter's imzalı ve "Blood Borders" adlı bir makale daha yayınlanmıştır.[229] Bu makale Türk kamuoyunun tanıdığı ismiyle BOP, Büyük Ortadoğu Projesi'dir. Bu iki temel kaynak ele alınarak Nil-Fırat'a bakıldığında Ortadoğu'da hüküm süren karanlığın aydınlatılacağı şüphesizdir. Bu noktadan sonra size anlatacaklarımızda bu iki kaynağı referans göstereceğiz ve Ralph Peter's'in Ortadoğu Planı için BOP, Oded Yınon'un stratejik analizleri için de BİP(Büyük İsrail Projesi) kısaltmalarını kullanacağız.

İsrail ve ABD menşeili her iki planın da ortak noktaları çoktur, Afganistan ve Pakistan için öngörüler hariç, ana fikirde aynıdır. Her ikisi de Ortadoğu coğrafyasındaki sınırların yapay olduğuna dikkati çekmekte ve her ikisi de bu sınırların değişmesi gerektiğini vurgulamaktadır. İsrailoğulları bu konuda gözlerini Mısır, Libya, Ürdün, Suriye, Filistin ve Arabistan'a çevirirken, sanki rol paylaşımı varmış gibi, Ralph Peters gibi ABD'li analistler de bakışlarını Türkiye, İran, Pakistan ve Afganistan'a çevirmiş durumdadır. Ama en önemli

229 Orijinal metin için bakınız: http://www.armedforcesjournal.com/ 2006/06/ 1833899/

vurgu sınırların değişmesi gerekliliği üzerinedir, işte ABD planın satır başları:[230]

"... Uluslararası sınırlar hiç bir zaman tamamen adil değildir. Fakat sınırların birbirlerine zorladığı veya ayırdığı tarafları maruz bıraktığı adaletsizliğin derecesi çok önemli bir fark yaratır-bu fark çoğu zaman özgürlük veya baskı, hoşgörü veya mezalim, kanunun veya terörizmin hüküm sürmesi hatta barış veya savaş arasındaki farktır. Dünyadaki en gelişigüzel ve tahrif edilmiş sınırlar Afrika ve Ortadoğu'dadır. Kendi çıkarlarını düşünen Avrupa'lılar tarafından çizilmiş olan Afrika'nın sınırları milyonlarca yerli sakinin ölümünü provoke etmeye devam etmektedir. Ancak Ortadoğu'daki adaletsiz sınırlar yerel olarak tüketilebilecek miktardan daha fazla sorun üretir. Ortadoğu'nun işlevsiz sınırlardan çok daha fazla problemlere sahip olmasına karşın bölgenin toplu başarısızlığını anlama çabasındaki en büyük tabu İslam değil, kendi diplomatlarımız tarafından tapınılan çirkin ancak kutsal uluslararası sınırlardır..."

Bu coğrafyada sınırların değiştirilmesi demek, büyük devletlerin küçük küçük parçaçıklara ayrılması demektir. Bu aynı zamanda, parçalanması planlanan ülkeler arasında yüzyıllar boyu sürecek savaş tohumlarının ekilmesiyle de eş anlamlıdır. Üstelik günümüzde iç savaş şeklinde ortaya çıkan çatışma ortamları, yakın gelecekte ülkeler arası savaşlara dönüşme riskini ağır bir şekilde taşımaktadır. Bakınız Irak'a; 1991 ABD müdahalesinden sonra Büyük Irak, üç küçük Irak'a bölünmüştür. Ayrıca müdahaleden bu yana onca yıl geçmiş olmasına karşın hâlâ iç savaş sürmektedir. Bakınız Ortadoğu'nun günümüzdeki haline; Irak kuzeyindeki Barzani yönetimi eliyle Suriye'ye, İsrail Lübnan'a ve İran'a, İran Suriye'ye ve Türkiye'ye, Türkiye Suriye'ye, ABD ise gücü yetse eğer hepsine birden müdahale

230 BOP.

için hazırda beklemektedir. Büyük bir savaşın ayak sesleri değil midir bunlar?

Yirmi iki ülkenin sınırlarını değiştiren harita (ABD)

Bu açıdan bakıldığında Nil'den Fırat'a kadar uzanan coğrafyadaki sınırların değiştirilmesiyle büyük bir savaşın, kutsal ya da değil, temellerinin hazırlanmakta olduğu açıkça görülmektedir. ABD'nın bölgede sınırları değiştirmek stratejisi İstanbul Boğazı'ndan İndus Nehri'ne kadar uzanmaktadır yani Türkiye'den Pakistan'a. Farklı etnik ve dini gurupların aynı sınırlar içerisinde yaşamasından kin ve nefret doğduğu iddiasında bulunan bu plan sahipleri, bu temeldeki en büyük farklılıkların Amerika'da yaşanmakta olduğunun farkında değilmiş gibi görünmektedir. Müttefik görümündeki ABD'nin bu plan eliyle Ermeni meselesini kaşıması ve sorunun çözümü olarak büyük sınır değişikliğine gidilmesini göstermesi kabul edilebilir bir müttefiklik anlayışı değildir. Hele ki savaş olmadan sınır değişikliğinin olmayacağı iddiasını ileri sürmeleri de yakın gelecekteki tehdit ve tehlikelerin ağırlığını fazlasıyla göstermektedir. ABD'nin gerekçe olarak ortaya koyduğu hususlar, bu sayılanların da ötesinde bir içerik taşımaktadır:[231]

"... Tabi ki ne kadar katı olursa olsun, hiç bir sınır değişikliği Ortadoğu'daki tüm azınlıkları aynı anda mutlu edemez. Bazı durumlarda, etnik ve dini gruplar bir arada yaşamakta, birbirleri ile evlenmekte ve birbirlerine karışmaktadır. Başka yerlerde kan bağı veya inanç bağı temelli birleşmeler

---

231 BOP.

günümüzdeki taraftarlarının beklediği kadar mutluluk verici olmayabilir. Bu makale ile birlikte verilen haritalarda öngörülen sınırlar, Kürtler, Beluclar, Şii Araplar gibi en kayda değer 'kandırılmış' nüfus gruplarının maruz kaldığı yanlışları düzeltmeye çalışmakla birlikte Ortadoğu Hıristiyanları, Bahailer, İsmaililer, Nakşibendiler ve diğer bir çok sayısal olarak küçük olan azınlıkları yeteri derecede temsil etmez."

"Ve unutulması güç bir yanlış, bölge ile ödüllendirmekle asla düzeltilemez: Ölmekte olan Osmanlı İmparatorluğu tarafından Ermenilere uygulanan soykırım gibi. Ancak burada yeniden tasavvur edilen sınırların düzeltemediği tüm haksızlıklara rağmen, bu derece büyük hudut revizyonları olmadan, daha barış içinde bir Ortadoğu asla göremeyiz. Sınırlar ile oynanmasına şiddetle karşı çıkan kişiler bile, mükemmel olmasa dahi, İstanbul Boğazı ve İndus ırmağı arasındaki ulusal sınırların daha adil bir şekilde değiştirilmesine yönelik bir çalışma ile iştigal etmekten fayda göreceklerdir...Düzeltilene kadar nefret ve şiddet üretmeye devam edecek insan yapısı muazzam deformasyonlarla karşı karşıyayız. 'Düşünülemez' olanı düşünmeyi reddeden ve sınırların değişmemesi gerektiğini söyleyenlerin yüzyıllar boyunca sınırların sürekli değiştiğini hatırlamalarında fayda vardır. Sınırlar hiç bir zaman statik olmadılar ve Kongo'dan, Kosova ve Kafkaslara kadar olan sınırlar günümüzde dahi hâlâ değişiyorlar..."

Her ülke kendi varlığını korumak ve geliştirmek için plan yapabilir, doğaldır. Kendi halkını rahat ve huzur içinde güvenli şekilde yaşatabilmek için yeni stratejiler de geliştirmesi doğaldır. Ancak yapılan bu planlar insanı bilerek ve kasten öldürme üzerine kurgulu ise, bu kabul edilemez. Etnik ve dinsel farklılıklar üzerinden yola çıkarak sınırları değiştirmeyi planlayanlar, bu planlarını gerçekleştirebilmek için bu temelde bir "kıyım" yapmayı tasarlamışlarsa, bu asla kabul edilmez, bu bir insanlık suçudur. İşte bu nedenle ister 'BOP' adıyla ister 'İsrail İçin

Strateji' adıyla ortaya çıkmış olan bu iki plan, temelde Müslüman coğrafyasında bir 'kıyım' yapmayı tasarladığı için kabul edilemez. Küresel güçlerin güce dayalı olarak tasarladıkları bu planlara hizmet edenler de bu insanlık suçundan paylarına düşeni alacaklardır ve göreceksiniz tarih bizi yanıltmayacaktır. BOP'ta yer alan geçen etnik temizlik, Nil-Fırat coğrafyasındaki Müslümanların etnik kimliklerini çatıştırarak yok etme emelinin açık göstergesidir. BOP içeriğinde açıkça yer alan bu kıyım Müslüman ülkelerin etnik-dini temelde ayrıştırılması ve çatıştırılması esasına dayandırılmaktadır:[232]

"... 5,000 yıllık tarihten bir diğer kirli sır da şudur: Etnik temizlik işe yarar. Amerikalı okuyucular için en hassas olan sınır konusu ile başlayalım: İsrail'in komşuları ile makul bir seviyede barış içerisinde yaşamak için herhangi bir ümide sahip olması için, 1967 yılından önceki sınırlarına -meşru güvenlik kaygıları için gerekli yerel ayarlamalar yapılarak - geri dönmesi gereklidir. Fakat binlerce yıllık kan ile lekelenmiş bir şehir olan Kudüs'ü çevreleyen bölgelerin durumu bizim ömrümüz süresince çözümsüz kalabilir. Tüm tarafların tanrılarını birer emlak kodamanı haline getirdiği bir konuda toprak için, yapılan savaşlar en az petrol zenginliği veya etnik çatışmalar için yapılan savaşlar kadar açgözlülük barındırır..."

"Her durumda yapılan bu sınırların teorik olarak yeniden çizilişi, etnik yakınlık veya dini eyaletçiliği yansıtır- bazı durumlarda ikisini birden yansıtır. Tabi ki eğer sihirli bir değnek sallayarak konuştuğumuz sınırları değiştirebilecek olsak, bu değişikliği seçiçi ve titiz olarak yapmayı arzu ederiz. Ancak değiştirilmiş haritayı incelediğimiz ve bugünkü sınırları gösteren harita ile karşılaştırdığımızda, 20. yüzyılda İngiliz ve Fransızlar'ın çizdiği sınırların, 19. yüzyıldaki büyük utanç ve yenilgilerden çıkmaya çalışan bölgede sebep olduğu büyük yanlışlıklar hakkında bir fikir sahibi olmamız mümkündür..."

232 BOP.

İşin ironik tarafı ise, önceden de vurgulandığı üzere, şudur; Birinci Dünya Harbi sonunda İngiliz ve Fransızlar tarafından çizilen Suriye-Irak-Filistin-Ürdün ve Lübnan sınırları ABD'nin gözcülüğünde çizilmiştir. Bu konuda alınmış kararların altında, 1920 San Remo Konferansı gibi, ABD'nin imzası vardır. Yüzyıl önce müşterek çizdikleri bu sınırları, şimdi yapay gösterip değiştirmeye çalışan da yine aynı ülkelerdir; ABD, İngiltere, Fransa ve İsrail. Şimdi ise kalkıp mevcut sınırları yok sayarak kan ve inanç bağı temelinde yeni sınırlardan bahsetmek, hepimizin bildiği 'amaca ulaşmak için her yol mübah' söylemini hatırlatmaktadır. Aslında bunların hedefi Ortadoğu'ya barış ve istikrar getirmek değil, demokrasi ve insan haklarını hâkim kılmak değil, bu coğrafyadaki ülkelerin enerji kaynaklarını ele geçirmek ve bu ülkeleri İsraoğulları'na bir tehdit olmaktan çıkarmaktır, üstelik bu plan sahipleri, ürkütücü bu emellerini gizlemeye dahi gerek görmemektedir. ABD stratejisinde sıkça kullanılan 'kaçınılmaz savaş, kendi içinde savaş, enerji için savaş, Babil, kutsallar' gibi kavramlar Fas'tan Pakistan'a kadar uzanan Müslüman coğrafyayı nasıl bir tehdidin beklediğini açıkça göstermektedir:[233]

"... İnsanların isteklerini yansıtan bir şekilde sınırların düzeltilmesi imkânsız olabilir. Şimdilik. Ancak zamanla - ve kaçınılmaz sonucu olarak kan döküldüğünde- yeni ve doğal sınırlar ortaya çıkacaktır. Babil birçok kere düşmüştür. Bu esnada üniforma giyen erkek ve kadınlarımız terörizme karşı güvenliğimiz, demokrasi umudu ve kendiyle savaşması kaderi olan bir bölgedeki petrol kaynaklarına erişim için savaşmaya devam edecekler. Ankara ve Karaçi arasındaki bölgedeki mevcut insani bölünmeler ve zoraki ittifaklar, bölgenin kendine verdiği acılar ile birleştiğinde aşırı dincilik, suçlama kültürü ve teröristlerin istihdamı için mümkün olabilecek en uygun

233 BOP.

zemini sunmaktadır. Erkekler ve kadınlar sınırlarına pişmanlık ile baktıkça, düşmanlar için de hevesli bir şekilde bakarlar."

"Dünyanın ihtiyaç fazlası teröristleri ve kısıtlı enerji kaynakları ile Ortadoğu'nun mevcut deformasyonları, düzelecek değil aksine kötüleşek bir durum vadetmektedir. Ulusalcılığın sadece en kötü yönlerinin tutunduğu ve dinin en bayağı yönlerinin, hayal kırıklığına uğramış bir inanca hükmetmekle tehdit ettiği bir bölgede, Amerika Birleşik Devletleri, müttefikleri ve hepsinden önemlisi, silahlı kuvvetlerimiz sonu gelmeyen krizleri bekleyebilirler. Irak, ümit ile ilgili karşıt bir örnek teşkil ediyor olsa bile - eğer gereğinden önce topraklarını terk etmez isek- bu büyük bölgenin geri kalan kısımları hemen hemen her cephede daha kötüye giden problemler sunmaktadır. Eğer büyük Ortadoğu'nun sınırları, kan bağı ve inanç bağının doğal bağlantılarını yansıtacak şekilde değiştirilemez ise, bölgede dökülen kanın bir bölümünün bizim kanımız olmaya devam edeceği hususunu dini bir inanç hususu gibi kabul etmemiz gerekecektir..."

Çarpıcı olan bir başka husus ise şudur: ABD Türkiye'nin, kağıt üzerinde de olsa, müttefikidir. Başbakan Erdoğan, çok yakın bir dostunun ifadesiyle tam 33 kez, bu BOP kod adlı projenin uygulayıcı eş başkanı olduğu açıklamıştır. Ancak Türkiye'de dile getirilmeyen şudur: Bu BOP planında kimin kazanıp kimin kaybedeceği de açıklanmıştır ve Türkiye kaybeden ülkeler arasındadır, tıpkı İran, Irak, Suriye gibi. Bu noktada sorumuz açıktır: Nasıl olur da bir ülkenin Başbakanı, kendi ülkesinin kaybedeceği önceden tasarlanmış olan bir planın yürütme kurulunda yer alabilir? Hukuken kanıtlanırsa eğer bu durum, yargılama konusu olacaktır ve iddia edilen suç da görevi kötüye kullanmak değil, vatana ihanet olacaktır, çünkü Türkiye'nin hukuki mevzuatı bu yöndedir. İşte Ortadoğu için yeni sınırlar hazırlayanların kazananlar ve kaybedenler listesi:[234]

234 BOP.

"... Kazananlar: Afganistan, Arap Şii Devleti, Ermenistan, Azerbaycan, Özgür Belucistan, Özgür Kürdistan, İran, İslami Kutsal Devlet, Ürdün, Lübnan, Yemen. Kaybedenler: Afganistan, İran, Irak, Kuveyt, Pakistan, Katar, Suudi Arabistan, Suriye, Türkiye, Birleşik Arap Emirlikleri, Batı Şeria."

Küresel güçlerin güçleri yeterse eğer bölgemiz coğrafyasının sınırlarını değiştireceği gerçeği ortadadır ve bu değiştirme planı dört aşamalıdır; birincisi, hükümetleri al aşağı etmek ve ABD-İsrail yörüngesinde hareket edecek hükümetleri iş başına getirmek ya darbe ile, ya doğrudan güç kullanımı ile ya da iç savaş ile. Nil-Fırat eksenine bu pencereden bakıldığında Türkiye darbesini 12 Eylül 1980'de yapmış ve küresel yörüngedeki Özal hükümetini iş başına getirmiştir. Bugünkü Erdoğan siyaseti de aldığı kararlar ve yaptığı uygulamalar ışığında, Özal ve Çiller siyasetlerinin bir devamıdır. Libya, Mısır, Suriye ve Irak daha bu aşamadadır. Bu ülkeler, ABD Başkanı Obama'nın Ankara'da ifade ettiği gibi, model ülke olarak Türkiye'ye yakından bakabilse, kendi geleceklerini açıkça görebileceklerdir ama bakmak başka görmek başka olduğu için, bölgesel akıntı hepsini birden sürükleyip götürmektedir. Sonuçta BOP'un birinci aşamasını model ülke olarak başarıyla tamamlamıştır.

İkinci aşama, özelleştirme ve yabancı sermaye yoluyla sahip olunan kaynakların küresel güçlere teslimidir ki Türkiye, Özal'la başlayıp Erdoğan'la devam eden süreçte, bu aşamayı da küresel isteklerin yörüngesinde tamamlamıştır. Bu süreç, hedef ülkeler konumundaki Mısır, Libya ve Irak için hâlâ devam etmektedir. Üçüncü aşama demokrasi ve insan hakları ve de özgürlükler denilerek insanların ayrıştırılması, sonradan da ayrışan gurupların güçlendirilmesi aşamasıdır. Her gün ekranların Türk- Kürt, Alevi-Sünni diye bağırdığı Türkiye'de bu süreç hâlâ devam etmekte olup sona yaklaşıldığı düşünülmektedir. Son aşama ise ayrıştırılan ve güçlendirilen gurupların,

ileri demokrasi adıyla ve anayasa ile bölünmesi, bu olmaz ise doğrudan iç savaşa düşürülerek parçalanması aşamasıdır ki Türkiye'de bu süreç de Erdoğan siyaseti eliyle işletilmektedir; ya anayasa değişikliği ile bölünme, anayasa olmaz ise PKK eliyle başkaldırı...

Bugünkü ABD-AB-İsrail plan ve programlarına baktığımız zaman, enerji kaynakları bir yana, Ortadoğu'da yaşayan halkları birbirine kırdırmak suretiyle parçlamayı hedeflemiş bir siyaset ve stratejiyi görmekteyiz. Oysaki Türk tarihini Ortadoğu coğrafyası ile yan yana getirdiğimiz zaman, Ortadoğu'yu koruyan, Falih Rıfkı'nın deyişiyle, hatta bekçilik yapan bir Osmanlı ile karşılaşmaktayız, yüzbinlerce Anadolu evladının canı pahasına: "... Müslüman Araplar arasında bir Arap halifeliği hükümeti peşinde olanlar vardı. Hıristiyanlar ise, daha fazla Türk düşmanı iken, en iyi idare Osmanlı idaresi olduğu fikrinde idiler. Çünkü kendilerini imtiyazlandıran Osmanlı İdaresi kalkarsa, Müslüman Arapların baskısı tehlikesi vardır. Sonra yabancı bir idare iktisat, ticaret, memleketin bütün kaynaklarına musallat olur. Türkler ise piyasa ve pazarlarda yerlilerin rakipleri değildirler. İşte bir Fransız vesikası: 'Maruni Patriği de bilir ki eğer Fransızlar gelecek olurlarsa, haksız imtiyazları elinden alınacaktır. Patriğin arzusu Fransız himayesinde ama Osmanlı idaresinde yaşamaktır'. Suriye'de Hıristiyanlık, Müslümanlık, Filistin'de Araplık, Yahudilik, Hicaz'da şeriflik, Vehabilik meseleleri bizzat Türk-Arap meselesinden daha azılı idi. Nitekim biz çıktık, nifak, bütün Akdeniz, Kızıldeniz ve çöller boyunca yanıp durmaktadır... Filistin için tehcir (göç ettirme), Suriye için tethiş (zor kullanma) ve Hicaz için ordu kullandık. Yafa kıyılarında Balfur'un beyannamesini bekleşen

hesaplı Yahudiler, bu uğurda kafa değil, bir portakal bile feda etmediler. Hicaz ayaklandı,[235] Suriye ise sustu..."[236]

Tarihin bu penceresi önümüzde açık dururken, ABD-İsrail'in peşine takılıp Ortadoğu coğrafyasında kardeşi kardeşi kırdıracak bir siyaseti izlemek, hele ki Suriye'ye müdahaleyi düşünmek, aklın alabileceği bir yol değildir. Çünkü bu küresel güçler bölgede iç savaş çıkartarak emellerine ulaşmayı düşünmektedirler, eğer ki Türkiye bu iç işlere bulaşacak olursa, kendini bu çatışmaların ortasında görmekten kurtulamayacaktır. Bu tespiti yapan biz değil, Ortadoğu coğrafyasının İsrailoğullarıyla kayda geçmiş bilinen tarihidir. Peki, Türkiye bu küresel güçlerin küresel planlarının akıntısına kapılıp sürüklenecek kadar güçsüz müdür?

235 Hicaz ayaklanması; Mekke Şerifi Hüseyin'in Osmanlı'ya karşı ayaklanması ifade ediliyor.

236 Zeytindağı, s. 45-46.

BEŞİNCİ BÖLÜM

NİL'DEN FIRAT'A DEVLET OYUNLARI

Büyük Peygamber Yeşaya'nın Kehanetleri

İsrailoğullarının antik tarihinde önemli mihenk taşları vardır, bunların başında da Mısır yer alır. Bu tarihi bilenler için pek de şaşırtıcı değildir, çünkü dört yüzyıldan fazla bir süre Mısır egemenliği altında sözde köle gibi yaşamışlardır, yani esaret altında. Sonra Musa çıkmış ve Tanrı'nın güç ve yardımıyla İsrailoğullarını kurtarmıştır. Bilinen budur, ancak doğru değildir, çünkü İbrahim Mısır'a fakir olarak gitmiş ama zengin olarak dönmüştür:

> "... İbrahim Mısır'a varır. Karısı Sara'yı gören firavunun adamları, güzelliğini firavuna överler. Kadın saraya alınır ve onun hatırı için firavun İbrahim'e iyi davranır. Ona davar, sığır, erkek ve dişi eşek, erkek ve kadın köle, deve verir. Bunu gören Tanrı İbrahim'ın karısı Sara'ya yapılanlar yüzünden firavunla ev halkının başına korkunç felaketler getirir. Firavun durumu anlar ve İbrahim'i çağırtarak, sorar ve 'Nedir bana bu yaptığın? Neden Sara'nın karın olduğunu söylemedin? Niçin 'Sara kızkardeşimdir' diyerek onunla evlenmeme izin verdin? Al karını, git!' der. Böylece İbrahim'le karısını sahip olduğu her şeyle birlikte gönderir. İbrahim, Mısır'dan ayrılıp yeniden Negev'e gelir, artık çok zengindir; sürüleri, altınları, gümüşleri vardır."[237]

Öte yandan Yusuf Mısır'a satılmış ancak orada köle değil yönetici olmuştur. Kaldı ki İsrailoğulları Mısır'dan ayrılırken,

237 Tanah/Tevrat, Tekvin, Bölüm 12.

Mısırlıların altın, gümüş gibi yükse hafif pahada ağır, neyi var neyi yoksa alıp gitmişlerdir. Sözlerimiz İsrailoğullarına bir iftira değil, kutsal kitap *Tevrat*'ın ayetleridir:

> "... Aynı gece firavun Musa'yla Harun'u çağırttı ve 'Kalkın!' dedi, 'Siz ve İsrailliler halkımın arasından çıkıp gidin, istediğiniz gibi Tanrı'ya tapın. Dediğiniz gibi davarlarınızı, sığırlarınızı da alın götürün. Beni de kutsayın!' İsraillilerin ülkeyi hemen terk etmesi için Mısırlılar diretti. 'Yoksa hepimiz öleceğiz!' diyorlardı. Böylece halk mayası henüz katılmamış hamurunu aldı, giysilere sarılı hamur teknelerini omuzlarında taşıdı. İsrailliler Musa'nın dediğini yapmış, Mısırlılar'dan altın, gümüş eşya ve giysi istemişlerdi. Tanrı İsraillilerin Mısırlıların gözünde lütuf bulmasını sağladı. Mısırlılar onlara istediklerini verdiler. Böylece İsrailliler onları soydular. İsrailliler kadın ve çocukların dışında altı yüz bin kadar erkekle yaya olarak Ramses'ten Sukkot'a doğru yola çıktılar. Daha pek çok kişi de onlarla birlikte gitti. Yanlarında çok sayıda davar ve sığır vardı. Mısır'dan getirdikleri hamurla mayasız pide pişirdiler. Çünkü Mısır'dan kovulmuşlar, kendilerine azık hazırlayacak zaman bulamamışlardı. İsrailliler Mısır'da dört yüz otuz yıl yaşadı. Dört yüz otuz yılın sonuncu günü Tanrı'nın halkı ordular halinde Mısır'ı terk etti..."[238]

Burada diyeceğimiz odur ki İsrailoğulları Mısır'da, belki de dört yüzyıl yaşamıştır, ama çoğu yönetici olarak yaşamıştır, fakir gelmiş ama zengin olarak çıkmışlardır. Buna karşın büyük Büyük Peygamber Yeşaya'nın Mısır üzerine bir kehaneti vardır ki hiç de hayırlı değildir Mısır için:

> " İşte Tanrı hızla yol alan buluta binmiş Mısır'a geliyor! Mısır putları O'nun önünde titriyor, Mısırlıların yüreği

238 Tanah/Tevrat, Çıkış, Bölüm 12: 31-41.

hopluyor. Tanrı diyor ki Mısırlıları Mısırlılar'a karşı ayaklandıracağım; kardeş kardeşe, komşu komşuya, kent kente, ülke ülkeye karşı savaşacak. Mısırlıların cesareti tükenecek, tasarılarını boşa çıkaracağım. Yardım için putlara, ölülerin ruhlarına, Medyumlarla ruh çağıranlara danışacaklar. Mısırlıları acımasız bir efendiye teslim edeceğim, katı yürekli bir kral onlara egemen olacak."[239]

Yeşaya'nın kehanetinde Mısırlıların kendini içten vurması olayı vardır ki bugünkü Mısır'ın kendi kendini içten vurduğu ve kardeşin kardeşi öldürdüğü akla geldiğinde, insan ister istemez "acaba" diyor. Hatırlayınız, Kaddafi'yi düşürmek için iç savaş çıkardılar, akraba aşiretleri birbirlerine düşürdüler, savaştırdılar, öldürdüler ve hâlâ huzur bulmuş değiller. Yeşaya'nın Mısır için kehaneti bu kadarla da kalmıyor; bu öngörüsüyle Mısır'ın aslında bir başka İsrail kutsalı olacağını haber veriyor:

"... O gün Mısırlılar kadın gibi olacaklar; Tanrı'nın kendilerine karşı kalkan elinin önünde titreyip dehşete kapılacaklar. Yahuda Mısır'ı dehşete düşürecek. Yahuda dendi mi, Tanrı'nın Mısır'a karşı tasarladıklarını anımsayan herkes dehşete kapılacak. O gün Mısır'da Kenan dilini konuşan beş kent olacak. Bu kentler Tanrı'ya bağlılık andı içecekler; içlerinden biri 'Yıkım Kenti' diye adlandırılacak. O gün Mısır'ın ortasında Tanrı için bir sunak, sınırında da bir sütun dikilecek. Mısır'da bir belirti ve tanık olacak bu. Halk kendine baskı yapanlardan ötürü yakarınca, Tanrı onları savunacak bir kurtarıcı gönderip özgür kılacak. Tanrı kendini Mısırlılar'a tanıtacak, onlar da o gün Tanrı'yı tanıyacak, kurbanlarla, sunularla O'na tapınacaklar, adak adayacak ve adaklarını yerine getirecekler. O gün Mısır'la Asur arasında bir yol olacak. Asurlu Mısır'a, Mısırlı Asur'a gidip gelecek.

239 Tanah/Yeşaya, Bölüm 19:1-15.

Mısırlılar'la Asurlular birlikte tapınacaklar. O gün Mısır ve Asur'un yanı sıra İsrail üçüncü ülke olacak. Dünya bu üçü sayesinde kutsanacak. Tanrı, 'Halkım Mısır, ellerimin işi Asur ve mirasım İsrail kutsansın' diyerek dünyayı kutsayacak..."[240]

Peygamber Yeşaya bu öngörüsüyle aslında İsrail'in merkezde olduğu, sağında Irak, solunda Mısır'ın yer aldığı büyük bir kutsal devletin tanımı yapılmaktadır. Öyle ya bakınız Nil-Fırat coğrafyasına, İsrail ortada, batısında Mısır, kuzey doğusunda da Irak vardır. Irak ve Mısır bir İsrailoğlu kutsalına dönüştürülecek olursa, doğal olarak İsrail merkezli büyük bir devlet ortaya çıkmış olacaktır. Bu kehanet, Nil'den Fırat'a düşüncesine de bir kutsallık kazandırmaktır, hem de Tanrı'nın sözleriyle. Bu öngörüden yola çıkarak, Mısır'da yeni bir yönetimin iş başına getirileceği ve bunun da İsrail yanlısı bir yönetim olacağını şimdiden söylemiş olmak, sanırım, bizim bir kehanetimiz olmayacaktır. Çünkü gidişat, tıpkı İsrail'in yeni stratejik planlarında olduğu gibi, bu yöndedir, yaşananlar bu istikameti işaret etmektedir. Ama Yeşaya'nın kehanetlerinde en çarpıcı olanı, Tanrı'nın da bu kutsal savaşta yer alacağı öngörüsüdür:

"... Avının başında homurdanan aslan, bir araya çağrılan çobanlar topluluğunun bağırıp çağırmasından yılmadığı, gürültüsüne aldırmadığı gibi, Tanrı da Siyon Dağı'nın doruğuna inip savaşacak. Kanat açmış kuşlar gibi koruyacak Yeruşalim'i. Koruyup özgür kılacak, esirgeyip kurtaracak onu. Ey İsrailoğulları, Siyon'da ateşi, Yeruşalim'de ocağı bulunan Tanrı söylüyor bunları."[241]

240 Tanah/ Yeşaya, Bölüm 19:16-25
241 Tanh/ Yeşaya, Bölüm 31: 2-6.

İsrailoğullarının Mısır'a bu öfkesinin altında, kendi ifadelerine göre dört yüzyıllık kölelik ya da esaretin bulunduğu açıktır. Bu kutsal öfke kehanete dönüştürülerek, İsrailoğulları sanki tarihi tersine çevirmeye çalışmaktadır. Peygamber Yeşaya, öngörü de olsa, Mısır'dan vazgeçmemekte ve günün birinde Mısır'ı mutlaka İsrailoğullarının yöneteceğini, orayı İkinci bir İsrail yapacaklarını söylemektedir. Ayrıca, *'O gün Mısır'la Asur arasında bir yol olacak. Asurlu Mısır'a, Mısırlı Asur'a gidip gelecek. Mısırlılar'la Asurlular birlikte tapınacaklar. O gün Mısır ve Asur'un yanı sıra İsrail üçüncü ülke olacak. Dünya bu üçü sayesinde kutsanacak',* kehanetinden de Büyük İsrail hayalinin ancak Bağdat'tan Nil'e bir köprü kurulduğu ve bu köprünün de başında İsrail yer aldığı zaman gerçekleşeceği anlaşılmaktadır, yani Nil'den Fırat'a kutsal krallık kurulduğu zaman. Bugün için, ABD güçleriyle bu kehanetin belki de yarısı gerçekleşmiş durumdadır, Mısır'da ve Irak'da yönetimler değiştirilmiş, şu an her iki ülke de bu doğrultuda şekillendirilmektedir.

Asur olarak geçen Irak'a gelince, Irak yani Babil, kelimenin gerçek anlamıyla günümüzde yok olmuştur. Kehanette geçen İsrail yönetimi aşağı yukarı tamamlanmıştır; Irak kuzeyinde (Yahudi) Barzani yönetimi kurulmuş ve Babil'in enerji kaynaklarının yarısı alınmıştır, kalan yarısı için de savaşlar sürmektedir. İsrailoğullarının Irak'a (Babil) öfkesi büyüktür, bu öfke de Yahudi tarihinde yer alan Babil işgali ve sürgününden kaynaklandığı açıktır. O süreçte Kudüs işgal edilmiş, Yahuda Krallığı yıkılmış, Süleyman Mabedi yok edilmiş ve en on bin Yahudi asilzadesi ile sekiz bin kişi Babil'e sürgün edilmiştir.[242] Anlaşılan o ki İsrailoğullarının tarihin bu sayfasına duyduğu öfke, Büyük Yahudi Peygamberi Peygamber Yeşaya'nın kehanetlerine de yansımıştır:

242 Tanah/ 2.Krallar, Bölüm 24: 14-16.

"... Amots oğlu Yeşaya'nın Babil'le ilgili bildirisi: Çıplak dağın tepesine sancak dikin!"

"Dağlardaki kalabalığın gürültüsünü dinleyin!.. Tanrı bir orduyu savaşa hazırlıyor. Öfkesinin araçlarıyla uzak bir ülkeden, dünyanın öbür ucundan bütün ülkeyi yerle bir etmek üzere geliyor. Feryat edin! Tanrı diyor ki Kötülüğünden ötürü dünyayı, suçlarından ötürü kötüleri cezalandıracağım. Kibirlilerin küstahlığını sona erdirecek, zalimlerin gururunu kıracağım. İnsanı saf altından, ofir altınından daha ender kılacağım. Gazaba geldiğim, öfkemin alevlendiği gün gökleri titreteceğim, yer yerinden oynayacak. Herkes kovalanan ceylan gibi, çobansız koyunlar gibi halkına dönecek, ülkesine kaçacak. Yakalananın bedeni delik deşik edilecek, ele geçen kılıçtan geçirilecek. Yavruları gözleri önünde parçalanacak, evleri yağmalanacak, kadınlarının ırzına geçilecek... Gümüşe değer vermeyen, altını sevmeyen Medleri onlara karşı harekete geçireceğim. Oklarıyla gençleri parçalayacak, bebeklere acımayacak, çocukları esirgemeyecekler."[243]

Kehanette geçen "*Tanrı bir orduyu savaşa hazırlıyor. Öfkesinin araçlarıyla uzak bir ülkeden, dünyanın öbür ucundan bütün ülkeyi yerle bir etmek üzere geliyor,*" ifadesi de adeta okyanus ötesinden gelen ABD'nin nasıl Irak'ı (Babil) nasıl parça parça etmiş olduğunu düşündürmektedir. Hele ki "*Yakalananın bedeni delik deşik edilecek, ele geçen kılıçtan geçirilecek. Yavruları gözleri önünde parçalanacak, evleri yağmalanacak, kadınlarının ırzına geçilecek*" ifadesiyle ABD'li askerlerin Iraklıları, sanki atari oyunu oynar gibi, üstün harp ve silah araçlarıyla vurması, çocukların öldürülmesi ve de kadınların ırzına geçilmesi olayları yan yana getirildiğinde, nasıl bir kurgu ile karşı kaldığımız apaçık görülmektedir: ABD İsrailoğullarının kutsallarını oynamaktadır.

243 Tanah: Yeşaya, Bölüm 13: 1-16.

İsrailoğullarının Babil'e öfkesinin nedeni anlamak kolaydır, çünkü Babil Süleyman Mabedi'ni ilk yıkan güçtür. Yıkmakla kalmamış Kudüs'ü el geçirmiş ve Yahudileri Babil'e sürgüne göndermiştir. İlk sürgündür bu Yahudiler için.

Yakın tarihimizin son elli yılına bakıldığında, ya bu kehanetlerin doğru olduğu ya da küresel bir gücün bu kehanetleri dikkate alarak Ortadoğu'da savaş planları yaptığı ve uyguladığı düşünülebilir. Çünkü kehanette geçen, *'Gümüşe değer vermeyen, altını sevmeyen Medler'i onlara karşı harekete geçireceğim. Oklarıyla gençleri parçalayacak, bebeklere acımayacak, çocukları esirgemeyecekler'* ifadesine baktığımızda, 1980-90 arası süren Irak-İran savaşı bu çerçevede masaya yatırılabilir. Irak; Asur-Babil'in devamı, İran; Med-Pers'in devamıdır. ABD ve İsrail, kimi Irak'ı kimi İran'ı destekleyerek, İran-Irak savaşını başlatmıştır. On yıl süren bu savaş sonuçsuz kalmış ancak her iki ülke de kaynaklarını tüketmiştir, hem insan hem ekonomi açısından. Büyük Peygamber Yeşaya'nın Babil için kehaneti bugün yaşadıklarımızla yan yana getirildiğinde, "ya kehanet doğru ya da ABD kutsalı oynuyor" demek geliyor insanın içinden:

> *"Ben Tanrı, Sodom ve Gomora'yı nasıl yerle bir ettimse, Kildanilerin yüce gururu, krallıkların en güzeli olan Babil'i de yerle bir edeceğim. Orada bir daha kimse yaşamayacak, kuşaklar boyu kimse oturmayacak, Bedeviler çadır kurmayacak, çobanlar sürülerini dinlendirmeyecek. Evler çakallarla dolacak, baykuşlar yuva yapacak, tekeler oynaşacak orada. Kalelerinde sırtlanlar, görkemli saraylarında çakallar uluyacak. Babil'in sonu yaklaştı, günleri uzatılmayacak. Babil'i baykuş yuvasına, bataklığa çevirecek, yıkım süpürgesiyle süpüreceğim."*[244]

244 Tanah/ Büyük Peygamber Yeşaya, Bölüm 13: 19-22.

Bununla beraber Babil'e duyulan öfke, diğerlerinden çok farklıdır. Babil, bu kehanette bir kıza benzetilerek cinselliği ile alay edilmekte ve aşağılanmaktadır:

> "... Ey Babil, erden kız, in aşağı, toprağa otur. Ey Kildani kızı, tahtın yok artık, yere otur. Bundan böyle, 'Nazik, narin' demeyecekler sana. Bir çift değirmen taşı al da un öğüt, çıkar peçeni, kaldır eteğini. Baldırını aç, ırmaklardan geç. Çıplaklığın sergilenecek, mahrem yerlerin görünecek. Öç alacağım, kimseyi esirgemeyeceğim. Bizim kurtarıcımız İsrail'in Kutsalı'dır. Tanrı diyor ki Ey Kildani kızı, Karanlığa çekilip sessizce otur. Çünkü bundan böyle 'Ülkeler kraliçesi' demeyecekler sana. Halkıma öfkelenmiş, mirasım olduğu halde onu bayağılaştırıp eline teslim etmiştim. Ama sen onlara acımadın, yaşlılara bile çok ağır bir boyunduruk yükledin... Ne var ki felakete uğrayacaksın. Onu durduracak büyü yok elinde, başına gelecek belayı önleyemeyeceksin. Üzerine ansızın hiç beklemediğin bir yıkım gelecek... Gençliğinden beri alışveriş ettiğin herkes kendi yoluna gidecek, seni kurtaran olmayacak."[245]

Ne yazık ki tıpkı Peygamber Yeşaya'nın öngördüğü gibi, Babil/ Irak vuruldu, kimse yardımına gitmedi, kimse de kurtarmadı, aksine Türkiye bu savaşta İsrailoğulları yanında yer aldı, tıpkı Libya ve Suriye savaşlarında yer almış olduğu gibi. Bu tavrıyla Türkiye, Yahudi Peygamber Yeşaya'ın kehanetinin doğrulanmasına da bir ölçüde yardım etmiş oldu. İncil'de de Babil'e duyulan öfke dile getirilmektedir. Ancak İncil, İsrailoğullarının bir adım daha ötesine geçerek Babil'i "fahişe, fuhuş, hatta dünya fahişelerinin kraliçesi" gibi tanımlamalarla yan yana getirerek Yeşaya'nın çok ötesinde yerden yere vurmaktadır:

245 Tanah/ Yeşaya, Bölüm 47: 1-15

"... Yedi tası alan yedi melekten biri gelip benimle konuştu: 'Gel!' dedi, 'Sana engin suların kenarında oturan büyük fahişenin çarptırılacağı cezayı göstereyim.' Dünya kralları onunla fuhuş yaptılar. Yeryüzünde yaşayanlar onun fuhşunun şarabıyla sarhoş oldular. Bundan sonra melek beni Ruh'un yönetiminde çöle götürdü. Orada yedi başlı, on boynuzlu, üzeri küfür niteliğinde adlarla kaplı kırmızı bir canavarın üstüne oturmuş bir kadın gördüm. Kadın, mor ve kırmızı giysilere bürünmüş, altınlar, değerli taşlar, incilerle süslenmişti. Elinde iğrenç şeylerle, fuhşunun çirkeflikleriyle dolu altın bir kâse vardı. Alnına şu gizemli ad yazılmıştı: 'Büyük Babil, Dünya Fahişelerinin Ve İğrençliklerinin Anası...' Bundan sonra melek bana, 'Şu gördüğün sular -fahişenin kenarında oturduğu sular- halklar, toplumlar, uluslar ve dillerdir,' dedi. Gördüğün canavarla on boynuz fahişeden nefret edecek, onu perişan edip çıplak bırakacaklar. Etini yiyip kendisini ateşte yakacaklar. Çünkü Tanrı, amacını gerçekleştirme isteğini onların yüreğine koymuştur. Öyle ki Tanrı'nın sözleri yerine gelinceye dek krallıklarını canavara devretmekte sözbirliği edecekler."[246]

İsraioğullarının üçüncü büyük öfkesi Şam üzerinedir yani Suriye. Kehanete göre Şam'ın Babil ve Mısır'dan öte kalır yanı olmayacaktır; yıkılacaktır, onuru kırılacaktır, çok insan öldürülecektir, nerdeyse taş üstünde taş kalmayacaktır. Bunu biz değil, Büyük Yahudi Peygamberi Yeşaya söylemektedir:

"... Şam'la ilgili bildiri: İşte Şam kent olmaktan çıkacak, Enkaz yığınına dönecek. Aroer kentleri terk edilecek, hayvan sürüleri orada yatacak, onları ürküten olmayacak. Efrayim'de surlu kent kalmayacak, Şam'ın egemenliği yok olacak. Sağ kalan Aramlılar'ın onuru İsrail'in onuru gibi kırılacak... Eyvah, çok sayıda ulus kükrüyor, azgın

246 İncil/ Vahiy Bölüm 17.

deniz gibi gürlüyorlar. Halklar güçlü sular gibi çağlıyor. Halklar kabaran sular gibi çağlayabilir, ama Tanrı onları azarlayınca uzaklara kaçacaklar. Rüzgârın önünde dağdaki saman ufağı gibi, kasırganın önünde diken yumağı gibi savrulacaklar. Akşam dehşet saçıyorlardı, sabah olmadan yok olup gittiler. Bizi yağmalayanların, bizi soyanların sonu budur."[247]

Bugün 31 Temmuz 2012, Suriye'nin Halep kenti yanıyor, ülke iç savaşta, kardeş kardeşi öldürüyor. Bugün 15 Ağustos 2012, Suriye yanıyor, Halep yanıyor, yüzyıllardır birlikte yaşamış olan insanlar birbirlerini öldürüyor. Ne yazık ki Suriye'nin düşürüldüğü bu duruma en fazla katkı sağlayan, muhalif unsurları kışkırtıp doğrudan destek veren tek Müslüman ülke de Türkiye oluyor, tıpkı Libya ve Mısır'da, tıpkı Irak'ta yaptığı gibi. Yine bugün, Türkiye bu yanlışlarından dönmek yerine, Suriye'ye bir askeri müdahaleyi gündeme taşıyarak 'güvenli bölge kurmak'tan bahsediyor. Bu duyunca aklımıza 1991'de Irak'ta kurulan güvenli bölge geliyor, bu güvenli bölgede kurulan bir Kürt devleti geliyor ve yine bu bölgede silahlı güce dönüştürülen PKK geliyor, elinde olmadan insan soruyor; ülkemize yönetenler kime hizmet ediyor? Ancak unutulmamalıdır ki böylesi bir siyasetinin yanlışlığı Türkiye'ye gelecekte ağır bedellere yol açacaktır ve yine, ne yazık ki bu bedelleri çocuklarımız ödemek zorunda kalacaktır. Gönül ister ki tarih bizi yanıltsın!

247 Tanah/ Yeşaya, Bölüm 17.

İsrail'in Yeni Savaş Oyunları

İşin gerçeğinde ABD'nin BOP'u bir İsrailoğulları projesidir. Amacı; etnik ve dinsel temelde Ortadoğu'daki Müslüman ülkeleri parçalamak ve bu parçalar içerisinden İsrail'e müttefik devletler kurarak yeni İsrailoğulları yaratmaktır. Bu plan eliyle bir yanda İsrailoğulları güçlendirilirken Müslüman ülkeler zayıflatılmakta, öte yanda enerji kaynakları Batı'ya servis yapılmakta ama en önemlisi, gerçekleşirse eğer, Anadolu'daki Türk varlığı yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmaktadır. Plan açıktır, Peygamber Yeşaya'nın kehanetlerini hatırlatmaktadır, işte Mısır için tasarlananlar:[248]

"Mısır mevcut ve potansiyel kaynakları sebebiyle Sina Yarımadası'nın geri alınması, bu sebeple politik bir önceliğimizdir ancak bu önceliğimiz Camp David ve barış anlaşmaları tarafından engellenmektedir... Sina'nın geri verilmesinden sonra Mısır'lılar barış anlaşmasını sürdürmek zorunda olmayacaklar ve destek ve askeri yardım almak için Arap dünyası ve SSCB tarafına geçmek için ellerinden geleni yapacaklardır. Amerikan yardımı barış koşulları gereği sadece kısa bir süre için garanti edilmiştir ve Amerika'nın hem içte hem dışta zayıflaması yapılan yardımda azalma getirecektir. Petrol ve ona bağlı gelir olmadan mevcut muazzam masraflarla 1982'yi bitirmemiz mümkün değildir ve durumu Sina yarımadasında Sedat'ın ziyaretinden ve Mart 1979'da kendisi ile imzalanan

248 BİP.

hatalı barış anlaşmasından önceki statükoya döndürmek için bir girişimde bulunmamız gerekecektir..."

İsrail Mısır'a bu önemi, Sina Yarımadası'nda bulunan enerji kaynakları nedeniyle vermektedir. Bu coğrafyadaki bu enerji kaynakları İsrail için hayati öneme haizdir, öyle önemlidir ki gerekirse yeni bir savaşı göze alacak kadar. Ancak savaşı, sözde ikinci planda tutan bu yeni İsrail stratejisi, Mısır'ı kendi içindeki farklı unsurların çatıştırılmasıyla parçalanmasını ve bu parçaların İsrail tarafından kontrolüyle Mısır'da yönetimin ele geçirilmesinin sağlanmasını daha uygun bir strateji olarak görmektedir. Ayrıca böylesi bir girişime ya da işgale kamuoyu desteği sağlayabilmek için kolayca meseleyi yayılmacılıktan çıkarıp kutsala taşıyabilecektir. Çünkü İsrailoğullarının Tanrı ile anlaşma yaptıkları ve Tanrı'nın bir ateş içinde inerek Musa'ya göründüğü yer Sina'dır; Tanrı Dağı ya da Sina Dağı. İsrail stratejik düşüncesi, körleri oynayanların duyması için aşağıya çıkarılmıştır: "... İsrail bu sonuca ulaşmak için iki ana yola sahiptir, biri direk bir yoldur diğeri ise endirek. Direk seçenek; rejimin doğası ve İsrail hükümeti sebebi ile olduğu kadar, 1973 savaşının dışında, başa geldiği günden bu yana en büyük başarısı olan Sina'dan geri çekilişi elde eden Sedat'ın zekâsı sebebiyle, daha az gerçekçi olan seçenektir. İsrail ekonomik ve politik olarak çok baskı altında kalmadığı ve Mısır, kısa tarihimizde dördüncü kez İsrail'e Sina'yı geri alması için ihtiyacı olan mazereti vermediği sürece, ne bugün ne de 1982'de, tek taraflı olarak anlaşmayı bozmayacaktır. O halde geriye kalan endirek seçenektir. Mısır'daki ekonomik durum, rejimin doğası ve Pan-Arap politikası Nisan 1982 sonrası İsrail'in direk veya dolaylı olarak Sina'nın uzun dönemde stratejik, ekonomik ve enerji kaynağı olarak önemi sebebi ile geri alınması konusunda harekete geçmesi gerekecektir..."

Mısır'ın İsrail stratejisi ile parçalanmasından ilk beklenen, kuzeyde bir Hıristiyan Kıpti devletinin kurulmasına yol açılmasıdır. İkincisi ise, farklı etnik-dinsel guruplarla birkaç devlet daha kurularak Mısır'ın bütünlüğüyle elde ettiği gücü yok etmektir. Bu şekilde parçalanan bir Mısır'ın artık İsrail'e tehdit olamayacağı, aksine parçalanmış Mısır'da İsrail yanlısı yönetimlerin kolayca kurulabileceği hesaplanmaktadır. Bir başka hedef de parçalı bir Mısır'ın diğer ülkelere örnek gösterilerek, onların da direnme güçlerinin kırılmasının bir ölçüde sağlanmasıdır. Ortadoğu'da yaşananlara bu pencereden bakıldığında, gelişen olayların bir Arap Baharı değil, Peygamber Yeşaya'nın onlar için öngördüğü bir kaosun olduğu görülecektir: "... Mısır iç çatışmaları sebebi ile askeri stratejik bir problem oluşturmamaktadır ve 1967 sonrası savaş durumuna geri sokulması için bir günlük süre bile yeterlidir. Mısır'ın Arap dünyasının güçlü lideri olduğuna dair efsane 1956 yılında yıkılmış ve 1967 yılını atlatamamıştır, ancak Sina'nın geri verilmesinde olduğu gibi sürdürülen politikamız bu efsaneyi bir 'gerçek' haline getirmiştir. Ama gerçekte 1967'den bu yana tek başına İsrail ve geri kalan Arap dünyasına oranla Mısır'ın gücü % 50'ye yakın bir oranda düşmüştür. Mısır artık Arap dünyasında önde gelen politik güç değildir ve ekonomik olarak bir krizin eşiğindedir. Dış yardım olmadan kriz yarın gelecektir. Kısa dönemde Sina'nın geri verilmesi sebebi ile, Mısır sayemizde bir çok avantaj yakalayacaktır, ancak bu sadece 1982'ye kadar olan kısa dönemde olacaktır ve bu güç dengesini kendi lehlerine değiştirmeyecek ve sonunda yıkılışına sebep olacaktır. Mısır günümüzdeki politik görünüşe göre ve artan Müslüman-Hıristiyan ayrışması dikkate alındığında zaten halihazırda bir cesettir. Mısırı coğrafi olarak farklı bölgelere bölmek İsrail'in Batı cephesindeki politik hedefidir. Mısır birçok otorite merkezine bölünmüş ve parçalanmıştır. Eğer Mısır parçalanırsa,

Libya, Sudan ve hatta daha uzaktaki devletler mevcut şekilleri ile varlıklarını sürdüremez ve Mısır'ın çözülmesi ile birlikte onlar da çöküşe katılır. Mısır'ın yukarı bölümünde Hıristiyan Kıpti bir devlet ile birlikte merkezi bir hükümet olmadan bölgesel güçleri ile birkaç zayıf devlet düşüncesi tarihi gelişimin anahtarıdır ve barış anlaşması ile sekteye uğramış olsa bile uzun vadede kaçınılmazdır..."

Mısır

İsrail'in Lübnan'a ilgisi öteden beri sürmektedir. İsrail için, Arap ülkelerini istikrarsızlığa itebilmek için Arap olmayan ya da Müslüman olmayan azınlıklarla ilişki kurmak hep hedefi olmuştur. Lübnan nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan Hıristiyan Maruniler, bu özelliklerin her ikisine sahip bir topluluk olarak Yahudi devlet için doğal bir müttefik konumundadır. Bu uygunluğun bir kanıtı olarak, Marunilerle ittifak yapma düşüncesinin, henüz İsrail kurulmadan önce, 1920'lerde Siyonist kaynaklarda belirtilmiş olması gösterilebilir. Sağ kanat Siyonizm'in öncüsü Vladimir Jabotinsky, o yıllarda Siyonizm'le ittifak içinde olan Hıristiyan bir Lübnan kurulması düşünmektedir. Sol kanat Siyonizm'in lideri olan David Ben Gurion'un 24 Mayıs 1924 tarihli günlüğünde, Lübnan'da güney sınırı Litani Irmağı olan bir Hıristiyan devletinden söz edilmektedir. Gurion'un 11 Haziran 1948 tarihli günlüğünde

ise, Lübnan'da bir Hıristiyan isyanı çıkarmanın İsrail'in savaş hedeflerine dahil olduğu yazılmıştır.

İsrail'in yakın komşusu Lübnan, 1950'lerden sonra yoğun olarak İsrail müdahalesine maruz kalmıştır. Sonuçta bir parçalanma süreci yaşamış ve İsrail tarafından her an işgal edilmeye elverişli bir konuma getirilmiştir. İsrail, Lübnan üzerindeki hedeflerine ulaşmak amacıyla, Ortadoğu ülkeleri için uyguladığı klasik 'böl-yönet' metodunu kullanmış ve Lübnan'da yaşayan toplumun Ortodokslar, Katolikler, Maruniler, Şiiler, Sünniler, Dürziler gibi farklı etnik ve dini kimliklerden oluşması da bu plan için son derece uygun bir zemin hazırlamıştır.[249]

Suriye.

İsrail'in bu yeni stratejisi, açıklanan bu temelde ayrıştırma ve parçalama esasına dayanmaktadır. Suriye de İsrail'in hedefindedir. Lübnan'ın beş parçaya, Suriye'nin de beşten az olmamak üzere parçacıklara ayrılması tasarlanmıştır. Planda yer alan hususlar bu tespitlerimizi tartışmasız bir şekilde kanıtlamaktadır:[250]

"... Batı cephesi yüzeyde daha problematik gözükse de aslında manşet olan olayların çoğunun son zamanlarda meydana

249 Büyük İsrail Stratejisi, araştırma, s. 158-159. Hikmet Erdoğdu, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2005.
250 BİP.

geldiği Doğu cephesinden daha az karmaşıktır. Lübnan'ın beş bölgeye bölünmesi Mısır, Suriye ve Irak da dahil olmak üzere tüm Arap dünyası için bir başlangıçtır ve aslında Arap yarımadası şimdiden bu yolda ilerlemektedir. Suriye ve daha sonra Irak'ın feshi ve Lübnan'da olduğu gibi etnik ve dini bölgelere ayrılması İsrail'in uzun vadede Doğu cephesindeki bir numaralı hedefidir ve bunun için kısa vadede bu devletlerin askeri gücünün feshi ana hedeftir. Suriye etnik ve dini yapısına istinaden tıpkı bugün Lübnan'da olduğu gibi birkaç eyalete bölünecek ve kıyıda Şii-Alevi bir eyalet, Halep bölgesinde Sünni bir eyalet, Şam'da Kuzey komşusuna düşman olan bir diğer Sünni eyalet olacak ve Dürziler de belki bize ait olan Golan'da, mutlaka Havran'da Kuzey Ürdün'de başka eyaletler kuracaklardır. Bu gelişmeler uzun vadede barış ve güvenlik için garantör olacaktır ve bu hedef bugün bile erişebileceğimiz bir noktadadır."

İşin altında asıl olarak Mısır, Irak ve Suriye vardır. Peygamber Yeşaya'nın özellikle bu üç ülke hakkında kehanetlere bulunmuş olması da İsrail'in, kendi ve dünya kamuoyu açısından, bu savaşlara bir kutsallık görünümü vermesini kolaylaştırmaktadır. Ürdün, Lübnan gibi ülkeler ana planının ayrıntılarıdır. Özellikle Irak, ister BOP(Büyük Ortadoğu Projesi), ister BİP (Büyük İsrail Projesi) olsun, her iki planın ana stratejik noktasıdır. Irak'taki dağılma, tıpkı bir Tsunami gibi bölge ülkelerine yayılacak ve karşısına çıkan her şeyi ezip geçecektir. ABD'li uzman Ralph Peter's'in bu konudaki analizleri İsrail ve ABD stratejilerindeki bu gizemleri ortadan kaldırmaktadır:[251]

251 BOP.

"... Balkanlar ve Himalayalar arasındaki adaletsizliği ile ünlü topraklardaki en göz alıcı haksızlık bağımsız bir Kürt devletinin yokluğudur. Ortadoğu'da bitişik bölgelerde yaşayan 27 ile 36 milyon arasında Kürt vardır (bu rakamlar muğlaktır zira hiç bir devlet dürüst bir nüfus sayımı yapılmasına müsaade etmemiştir). Günümüz Irak nüfusundan daha büyük olan bu grup, düşük nüfus tahminini bile göz önünde bulundurduğumuzda Kürtleri dünyanın kendine ait bir devleti olmayan en büyük etnik grubu yapmaktadır. Daha kötüsü, Kürtler, Ksenofon'un zamanından beri yaşadıkları tepe ve dağların bulunduğu bölgeyi kontrol eden her devlet tarafından ezilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri ve koalisyon ortakları Bağdat'ın düşmesinden sonra bu haksızlığı düzeltmek için ellerine geçen muhteşem fırsatı görememişlerdir. Uyumsuz parçaların birbirlerine Frankenştayn canavarını andıran şekillerde dikilmesinden oluşan bir devlet olan Irak, o anda üç küçük devlete bölünmeliydi. Korkaklık ve vizyon eksikliğinden bunu başaramadık ve Iraklı Kürtleri yeni Irak hükümetini desteklemeleri konusunda zorladık..."

Kendinden başka kimseyi sevmediği ve insan yerine koymadığı düşünülen bu ABD'yi, elde etmeye ve korumaya çalıştığı ulusal çıkarları öyle bir noktaya taşımıştır ki neredeyse "Kürt ve Kürdistan" için bir âşık, bir insan hakları savunucusu kesilmiştir. Türkiye'deki Kürt kökenli kardeşlerimiz Guantanemo'yu unutmamalı, orada ve ona benzer başka yerlerde kimlerin, ne işkenceler altında öldürülmüş olduğunu da araştırmalıdır. Hele ki Irak'ın demokrasi vaadiyle başına gelenler herkes için ibret olmalıdır; Irak'ı işgal eden ABD, son on yılda 1,5 milyona yakın insanın ölümüne, üç milyona yakın insanın da göç ederek

sefalete düşmesine yol açmıştır. Ve bugün Irak, ABD ve İsrail menşeli oyunlarla iç savaşın tam ortasındadır.

İsrailoğullarının Kürdistanı.

ABD'nin ortaya attığı bu yeni "Kürt Kartı"nda, BOP haritasında görülen Büyük Kürdistan projesinin de ötesinde, İran'dan gelip Irak ve Türkiye üzerinden genişleyen ve Suriye ile birleşerek Akdeniz kıyılarına ulaşmayı hedefleyen bir "Büyük Yahudi Kürdistan" hayali de yer almaktadır. Araştırmacı yazar Hakan Yılmaz Çebi'nin tespitleri de bu yöndedir:

"... ABD Dışişleri Bakanı James Baker, Körfez Savaşı'nın hemen öncesinde, 13 Ocak günü Çankaya'ya Bush'un Üç İsrail Planı'nı getirdi. Kuşkusuz Baker, Özal'a bu planın ana çizgilerini anlatırken, Türkiye'yi ikinci İsrail haline getirmek istediklerini söylemek gibi bir nezaketsizlikte bulunmadı. Ama her şey açıktı. ABD savaş sonrası Ortadoğu'sunda, Türkiye'ye ve onun himayesinde kurulacak Kürdistan'a ikinci, üçüncü İsrail rollerini veriyordu. James Baker'in Özal ile yaptığı görüşmenin üstünden çok geçmemişti ki bir uluslararası ilişkiler uzmanı tarafından çarpıcı bir iddia ortaya atıldı."

"1996 yılında başarısız bir CIA operasyonu sonrasında, Saddam tarafından Kuzey Irak'ta sıkıştırılan ve Amerika tarafından alınarak önce Guam'a, sonra ABD'ye götürülen

insanların çoğu Yahudiydi. Güçlü bir istihbarat çalışması ile bölgede yaşayan tüm Yahudiler önceden tespit edilmiş ve vakti geldiğinde de daha sonra bölgeye yönelik planlarda kullanılmak üzere Amerika'ya götürülmüştü. Halbuki o dönemde kamuoyu, bu insanların bölgede çalışan NGO'ların Batılı elemanları ya da onlara yardım eden peşmergeler olduğunu düşünmüştü. Gerek ABD'nin Körfez Savaşı öncesi planları, gerekse sonraki yıllarda bir istihbaratçının ortaya attığı iddia, Kuzey Irak'ın erişilmez dağlarında binlerce yıldan beri yaşamakta olan Yahudi Kürtlerin, Kuzey Irak senaryolarındaki yerini ve önemini göstermesi açısından oldukça dikkat çekiciydi. Resmi istatistiklere göre Kuzey Irak'ın erişilmez dağlarında 1947 yılı itibariyle 19.767 Yahudi Kürt'ün yaşadığı tespit edilmiştir, ancak bugün ne kadar olduklarını söyleyebilmek mümkün değildir. Sayıları az da olsa içlerinden IKDP lideri Mesud Barzani gibi birini çıkarmış olmaları ve onun sağ kolu İsrail pasaportlu Evair Barzani'nin desteğiyle, Yahudi Kürtlerin Kuzey Irak'ın geleceğinde söz sahibi olacaklarını söylememiz yanlış olmaz..."[252]

İsrail için de ABD için de ilk hedef Kürdistan'ı kurmak ve bu yolda dört ülkeyi parçalamaktır, planları, programları bunu öngörmektedir: "... Ancak özgür bir halk oylaması gerçekleştirilecek olsaydı, hiç şüpheniz olmasın ki Irak Kürtlerinin neredeyse % 100'ü bağımsız olmak için oy verirlerdi. Şiddetli askeri baskılara maruz kalan ve on yıllar boyunca 'dağ Türkü' olarak nitelendirilmek suretiyle kimlikleri yok edilmek istenen Türkiye Kürtleri de aynı şekilde oy verirlerdi. Ankara'nın önünde bulunan Kürt sorunu son on yıl içerisinde bir miktar kolaylaşmış olmasına rağmen, baskı

252 İsrail'in Şifresi, araştırma, s.112, Hakan Yılmaz Çebi, Pegasus Yayınları, 2009.

yakın tarihlerde tekrar yoğunlaşmıştır ve Türkiye'nin doğusundaki beşte birlik bölümü işgal edilmiş bir bölge olarak görülmelidir. Suriye ve İran Kürtleri de mümkün olsa bağımsız bir Kürdistan'a katılmak isterlerdi. Dünyanın meşru demokrasilerinin Kürt bağımsızlığını muzaffer kılmayı reddetmeleri, medyamızı sık sık heyecanlandıran beceriksizce yapılan hafif günahlardan çok daha kötü bir insan hakları ihmalidir."

Ayrıca Diyarbakır'dan Tebriz'e kadar uzanan bağımsız bir Kürdistan, Bulgaristan ve Japonya arasında en Batı yanlısı devlet olacaktır. Bölgede yapılacak adil bir düzenleme Irak'taki üç Sünni ağırlıklı bölgeyi budanmış bir devlet haline getirecektir ve bu bölgeler zaman içerisinde Akdeniz'e yönelmiş bir Büyük Lübnan'a, kıyılarını kaybetmiş olan Suriye ile birleşmeye karar verebilir ki bu durumda Fenike yeniden doğmuş olur. Eski Irak'ın Şii güneyi, Basra Körfezinin çoğunu çevreleyecek bir Arap Şii Devletinin temelini oluşturur. Ürdün mevcut bölgesini koruyacak ve güneye doğru Suudi'lerden alacağı bir bölge ile genişleyecektir. Doğal olmayan Suudi devleti Pakistan kadar büyük bir parçalanma görecektir..."

İsrail'in stratejisinde Suriye için, "Sünni Kürt, Şii Arap, Sünni Arap, Hıristiyan ve Müslüman devletçikler gibi" bir ayrışma ve parçalanma öngörülmüştü. ABD'li uzman Ralph Peter's'in hazırlamış olduğu BOP'un stratejisi de aynı temelde hareket etmekte ve Irak'ın "Sünni Kürt, Sünni Arap ve Şii Arap" gibi etnik-dinsel temelde üç ayrılmasını düşünmektedir. Merkez olarak Bağdat, Basra ve Musul ön plana çıkmaktadır. Ancak Barzani'nin petrol sevgisi dikkate alınarak bu merkezlere Kerkük de ilave olunabilecektir.

İsrailoğullarının Irak'ı.

Bu noktada İsrailoğulları tıpkı ABD gibi ya da ABD tıpkı İsrailoğulları gibi düşünmektedir diyebiliriz. Çünkü İsrail de Irak'ın üç parçalanmasının iyi bir hal tarzı olduğunu ileri sürmektedir:[253]

"... Bir taraftan petrol zengini olan ancak diğer taraftan parçalanmış bir ülke olan Irak'ın İsrail'in hedeflerine aday olması garantidir. Bizim için Irak'ın feshi, Suriye'nin feshinden bile daha önemlidir. Irak Suriye'den daha güçlüdür. Kısa vadede İsrail'in en büyük tehdidi Irak'ın gücüdür. Bir Irak-İran savaşı Irak'ı parçalayacak ve bize karşı geniş bir cephede çatışma organize etmesine imkân vermeden çökmesine sebep olacaktır. Araplar arasındaki her türlü çatışma kısa vadede bize yardımcı olur ve Suriye ve Lübnan'da olduğu gibi önemli bir hedef olan Irak'ın parçalanması için yolu kısaltır. Osmanlı döneminde Suriye'de olduğu gibi Irak'ta da etnik/dini bazda bölgelere bölünme mümkündür. Üç büyük şehir etrafında üç (veya daha fazla) eyalet var olacaktır: Basra, Bağdat ve Musul ve güneydeki Şii bölgeler Sünni ve Kürt kuzeyden ayrılacaktır. Mevcut İran-Irak çatışmasının kutuplaşmayı derinleştirmesi olasıdır..."

"Bazen insanoğlu sahip olduğu şeylerin kıymetini kaybettikten sonra anlıyor," diye bir inanış yaygındır ülkemizde. Belki de doğrudur, doğrudur çünkü yüzyıl öncesi Osmanlı'ya

253 BOP.

ihanetiyle ortaya çıkmış olan Mekke Şerifi Hüseyin oğulları, önce Osmanoğullarının parçalanmasını desteklediler, şimdi de aynı topraklarda kurulmuş Irak ve Suriye'nin parçalanması için ABD'ye ve İsrail'e destek verdiler, hâlâ da veriyorlar. Akılları başlarına ellerindeki kaybettikleri zaman gelecek ve iş işten geçmiş olacak, tıpkı 1920'de geçtiği gibi.

Suudi Arabistan

Sanıyorlar ki sıra onlara gelmeyecek, tıpkı Birinci Dünya Harbi sonunda İngiliz sözüne güvenip Birleşip Arap Krallığı'nı kurabileceklerini sandıkları gibi. Ama kazın ayağı hiç de öyle değil, çünkü BOP'da Arabistan için de tasarılar var. Ve bu tasarıların başında Suudi Arabistan, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi sessiz sedasız işlerini yürüten petrol zengini kraliyet aileleri yer almaktadır ve bu saltanat sahipleri dünyanın en gerici ve yobaz rejimleri olarak gösterilmektedir:

"... Müslüman dünyasındaki geniş tıkanıklığın temel sebeplerinden biri Suudi kraliyet ailesinin Mekke ve Medine'ye kendi hükümranlıkları gibi muamele etmeleridir. İslam'ın en kutsal ibadet yerlerinin, dünyanın en yobaz ve baskıcı rejimlerinden birinin -hak edilmemiş muazzam petrol zenginliğini yöneten bir rejim- polis/devlet kontrolü altında olması sayesinde Suudiler, disiplinci ve toleranssız inançlarına ait Vahabi vizyonlarını kendi sınırlarından çok ötesine yansıtma imkânını bulmuşlardır. Suudilerin zenginliğe ve bu sayede nüfuza sahip olmaları peygamberin zamanından bu yana Müslüman dünyasının ve

Osmanlı işgalinden (Moğol işgali değildiyse) bu yana Arapların başına gelen en kötü şey olmuştur. İslam'ın kutsal şehirlerinin yönetiminde bir değişikliğe gidilmesine Müslüman olmayanların bir etkisi olamayacak olmasına rağmen, Mekke ve Medine'nin İslami Kutsal bir Devlet - Müslüman Vatikan'ı gibi bir oluşum- içinde dünyanın en önemli Müslüman okulları ve hareketlerinin temsilcilerinden oluşan dönüşümlü bir konsey tarafından yönetiliyor olması ve bu sayede muazzam bir inancın geleceği hakkında fetva verilmesi değil, tartışılabilmesine imkân tanındığını hayal edin."

"Gerçek adalet ki hoşumuza gitmeyebilir, Suudi Arabistan'ın kıyısal petrol sahalarını bu bölgede nüfusu yoğunluğu bulunan Şii Araplara ve güney doğu çeyreğini ise Yemen'e verir. Riyad çevresindeki bakiye Suudi Bağımsız bölgesine sıkışan Suudiler, İslam'a ve dünyaya çok daha az zarar verebilme imkânına sahip olacaktır. Birleşik Arap Emirlikleri'nin şehir devletlerinin karışık bir kaderi olacaktır-gerçekte de muhtemelen olacağı gibi. Bir kısmı Arap Şii Devletine katılarak Basra Körfezinin çoğunu çevreleyebilir (Pers İran'ına müttefikten ziyade karşı denge olarak gelişmesi ihtimali olan bir devlet). Tüm katı kuralcı kültürler ikiyüzlü olduğu için, Dubai'nin de ihtiyaçtan zengin ahlaksızlar için oyun bahçesi statüsü korunacaktır. Kuveyt mevcut sınırları içerisinde kalacaktır, Umman gibi..."

İsrail'e gelince, kutsalları oynayan bir İsrail'in Müslümanlarca kutsal sayılan yerlerle ilgili bir planının olmaması düşünülemez. O da plan ve stratejisini hazırlanmış ve kaçınılmaz olarak parçalanma sırasının Arabistan'a geleceğini, o da açıkça ortaya koymuştur:[254]

"... Arap Yarımadası'nın tamamı iç ve dış baskılar sebebiyle çözülmeye adaydır ve özellikle Suudi Arabistan'da bu sonuç kaçınılmazdır. Petrole dayalı ekonomik gücünün baki kalması veya uzun vadede azalmasından bağımsız olarak, iç

254 BİP.

ayrışmalar ve kırılmalar mevcut politik yapının doğal ve açık bir sonucu olarak ortaya çıkacaktır..."

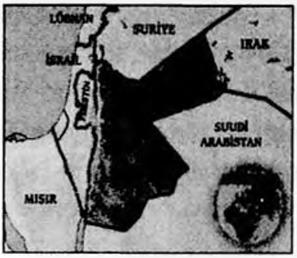

Ürdün

Aslında bu Ürdünlüler, yani Şerif-i Hüseyin oğulları, şu İsrailoğullarını yakından bir tanıyabilmiş olsa, kendisine kurulmuş olan tuzakları görecek ama göremiyor. Bakınız İsrailoğullarına, Mısır çıkışı geldikleri ilk yerler Şeria'nın doğusu ve batısı yani bugünkü Ürdün'ün yerli kabilelerinin yaşadıkları yerler. İsrailoğullarının en kanlı savaşları yaptıkları aşiretler işte bunlar. Ama şimdi koyun koyun yaşıyorlar ve sırada olduklarını ya görmek istemiyorlar ya da onlar da bu planın bir parçası. İsrailoğulları Filistin sorununun çözümünde Ürdün'ü kilit ülke olarak görmektedir:

"... Ürdün kısa vadede stratejik bir hedeftir, uzun vadede ise değildir, zira feshinden ve Kral Hüseyin uzun hükümranlığının bitmesi ve kısa vadede yönetimin Filistinlilere geçmesinden sonra gerçek bir tehdit. Mevcut yapısı ile Ürdün'ün uzun süre var olması ihtimal dahilinde değildir ve İsrail'in hem barışta hem savaşta sürdüreceği politika mevcut rejim esnasında Ürdün'ün tasfiyesi ve yönetimin Filistinli çoğunluğa devri yönünde olmalıdır. Irmağın doğusundaki rejimi değiştirmek aynı zamanda Ürdün'ün batısında yoğun bir Arap nüfusu olan bölgelerdeki problemin de hallolmasına sebep olacaktır. Savaşta ya da barış koşulları altında, bölgelerden

dışarıya göç verilmesi ve ekonomik demografik durgunluk ırmağın iki yakasındaki gelecek olan değişimin garantisi olacaktır ve yakın gelecekte bu sürecin hızlanması için aktif olarak çalışmalıyız. Otonomi planı ve bölgesel taviz ve bölünmeler de reddedilmelidir zira Filistin Kurtuluş Örgütü ve İsrail Araplarının kendi planları olan 1980 yılındaki Shefa'amr planı göz önünde bulundurulduğunda, mevcut durumda iki ulusu ayırmadan, Arapları Ürdün'e ve Yahudi'leri ırmağın batısındaki bölgelere ayırmadan bu ülkede yaşamaya devam etmek mümkün değildir. Bölgede gerçek manada bir arada varoluş ve barış, ancak Araplar, Ürdün'le deniz arasındaki bölge Yahudi'ler tarafından yönetilmediği sürece var olamayacaklarını ve güvence altında olamayacaklarını anladıklarında gerçekleşecektir. Kendilerine ait bir ulus ve güvenlik sadece Ürdün'de onların olacaktır."

İsrail'in stratejik düşüncesinde, İsrailoğullarının bekası için yayılmacı bir siyaset izlemek esastır. Yayılma bölgeleri de bellidir; kuzeyde Lübnan ve Suriye, doğuda Ürdün, Batı'da Sina yarımadası yani Nil'den Fırat'a uzanan coğrafya. Bu yayılmacı siyaset zaten İsrail'in kuruluş bildirgesinde açıklanmış ve tüm dünya Yahudileri'nin İsrail'e yerleşmek üzere gelmeleri için çağrı yapılmıştı. Yayılmak için, belki de ilk hedefleri hemen yanı başlarındaki Ürdün'dür. Çünkü stratejik düşüncelerinde bu da var, Şeria Nehri'nin doğusu ve batısında var olmayı, olmazsa olmaz bir şart olarak değerlendiriyor:[255]

"... İsrail içinde 67 yılındaki alanlar ve gerisindeki bölgeler ve 48 yılındaki durumları arasındaki fark Araplar için hep manasız olmuştur ve bugünlerde bizim için de bir önemi yoktur. Problem 67'den sonra başka bölünme

255 BİP.

gözönüne alınmadan bir bütün olarak ele alınmalıdır. Gelecekteki tüm politik durumlar ve askeri birleşmelerde de açıkça bilinmelidir ki yerli Arapların sorununun çözümü ancak İsrail'in Ürdün nehrine ve ötesine kadar olan bölgede var olması halinde gelecektir. Bu içinde bulunduğumuz çağda ve içine yakında girecek olduğumuz nükleer çağda var olmak için ihtiyacımızdır. Artık Yahudi nüfusunun dörtte üçünün nükleer bir dönemde büyük bir tehlike yaratan ve yoğun bir şekilde yerleşilmiş olan kıyı şeridinde yaşaması mümkün değildir..."

İsrai'in yeni stratejik yol haritasında İran yok. İran, Pakistan ve Afganistan İsrail'in ilgi sahasından uzak gibi görünüyor ama doğru değil. Başta İran, sahip olduğu nükleer potansiyelle İsrail'in birinci hedefidir. Afganistan ve Pakistan ise hedef olmasa da buralarda ABD etkisiyle yaşanacak gelişmeler doğrudan İsrail'in bu yeni stratejisi etkileyecektir. Dolayısıyla ABD'nin BOP'u içinde yer alan bu iki ülke için kurulan tuzaklar ne ölçüde başarıya ulaşırsa, İsrail de o ölçüde kendi stratejilerini geliştirmek ve tamamlamak avantajını elde edecektir. Azerbaycan'ın bu BOP kapsamında değerlendirilmiş olması da dikkat çekicidir. ABD, İran batısında yaşayan Azerileri bugünkü Azerbaycan sınırları içerisine dahil etmek düşüncesinden hareketle, bir yanda Türkiye ile İran'ı karşı karşıya getirmeyi, öte yanda Büyük Kürdistan ve Büyük Ermenistan planıyla, Anadolu'daki biz Türklerin Asya'da ve Kafkaslar'da yaşayan Türk dünyası ile bağını kesmeyi hedeflemektir. Son günlerde İran'la bozdurulan ilişkiler bu hedefe doğru ilerlendiğinin bir işareti olarak kabul görmelidir.

ABD'nin İran'ı

ABD'nin BOP'unda hedef ülke konumunda yer alan İran, Pakistan ve Afganistan için öngörüler açıktır; parçalanma:

"... Ele avuca sığmayan sınırları ile İran, topraklarının büyük bir bölümünü Birleşmiş Azerbaycan, Özgür Kürdistan, Arap Şii Devleti ve Özgür Belucistan'a kaybedecek, ancak günümüz Afganistan'ında bulunan Herat bölgesini kazanacaktır, bu bölge tarihsel ve dilbilimsel açıdan Pers İmparatorluğuna eğilimlidir. İran aslında tekrar etnik bir Pers devleti haline gelecektir ve cevaplanması gereken en zor soru Bandar Abbas limanını tutması mı yoksa Arap Şii Devleti'ne mi terk etmesi gerektiği olacaktır. Afganistan, Batı'da Pers'e kaybedecegi bölgeyi Pakistan'ın kuzey batı cephesindeki kabilelerin Afgan kardeşleri ile birleşmesi neticesinde doğuda kazanacaktır. Doğal olmayan bir başka devlet olan Pakistan, Beluc bölgesini Özgür Belucistan'a kaybedecektir. Geriye kalan 'doğal' Pakistan, Karaçi yakınlarında batıya doğru bir bölge haricinde tamamiyle İndüs'un doğusunda kalacaktır..."

Aslında İsrailoğullarının Pers'e (İran) karşı bir sempatisi olması gerek, öyle ya, en başta Yahudilerin Babil sürgününden geriye dönüşü sağlayan Perstir, Süleyman Mabedi'nin yeniden yapılmasını sağlayan Pers'tir ve üstelik Pers'in bir de Yahudi kraliçesi vardır; Kraliçe Ester. Ama devran değişti ve döndü; İran nükleer yolda ve Siyonizm karşıtı bir siyaseti

izlemeye başlayınca, İsrailoğullarının bir numaralı hedefi haline geldi. Demek ki bazen tarihte yaşanmış olan olayların geleceğe pek faydası olmuyor, tıpkı Almanya yanında savaşa giren Türkiye'nin bugün Türk karşıtı bir Alman siyasetiyle karşı karşıya kalması gibi...

Ortadoğu'da Yeni İsrailoğulları

Bugün karşımızda, üç bin yıl öncesi Mısır'dan çıkıp Tanrı vaadi topraklarda savaşan ve galip gelip ülke fetheden bir İsrail yoktur. Bugün karşımızda ABD destekli Birleşmiş Milletler oyunuyla Filistin topraklarını işgal etmiş bir İsrail vardır, yani İsrailoğulları binlerce yıl öncesi kan dökerek aldıkları topraklara bugün masa başı oyunlarıyla sahip olmuştur. İsrail bu toprakları nasıl sahiplendiğini iyi bilmektedir, dolayısıyla kendini bekleyen tehlikelerin de farkındadır; cihat anlayışıyla birleşen bir Müslüman saldırısı ile karşı karşıya kalmak gibi. İsrailoğulları kendilerini bekleyen tehlikenin çok yakın farkındadır; nükleer silah kullanımı ile yok edilme riskiyle karşı karşıya kalmak gibi. İlk tehdide karşı hazırlanmış olan İsrail planı açıktır; cihat çağrısıyla tehdit olabilecek Müslüman ülkeleri etnik-dinsel temelde parçalamak ve bu parçalardan Yahudi İsrailler kurup yeni müttefikler yaratmak gibi. İkinci tehdide karşı da İsrail planı açıktır; nükleer silah potansiyeline sahip ülke ya da ülkeleri vurmak ve tehdidi yok etmek, tıpkı İran'a askeri operasyon seçeneğinin her an masa üstünde hazır tutulması gibi.

Peki, parçalamayı düşündüğü Müslüman ülkeler hangisidir? Elbet başta Mısır, Irak, Suriye, Lübnan, Ürdün, Arabistan, diye liste uzayıp gitmektedir. Peki, tüm bunları yapabilecek bir İsrail nasıl bir İsrail olmalıdır? Bu sorunun cevabı da hazırlanmış ve stratejik bir plana dönüştürülmüştür. Yeni İsrail'in stratejisi, ilk önce mevcut Yahudi nüfusunu Nil-Fırat

coğrafyası içine dağıtarak yaymayı ve yerleşik hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu şekilde hedef ülkelerin ortalarında yeni güç odakları yaratabilecektir. İkinci olarak, kendi coğrafyası içinde olmasa bile, bölgesel su kaynaklarını ele geçirmeyi tasarlamaktadır, Suriye'ye ait Golan tepelerindeki su kaynaklarını ve araziyi ele geçirmiş olduğu gibi. Yayılmacı ve saldırgan bir İsrail stratejisi için, belki de en fazla ihtiyaç duyulacak olan husus; bir yanda silahlanma, ama öte yanda halkının refah düzeyini yükseltebilmek için ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesidir.

Buna karşılık, bu stratejiyi etkisiz hale getirebilmek için, hedefteki ülkelerin ne yapmakta olduğuna bakıldığında hiçbir şey görülmemektedir. Evet, hiçbir şey görülmemektedir çünkü bu küresel projeler bu ülkelerde tıkır tıkır işlemektedir. Hedefteki Libya, Mısır, Lübnan, Suriye, Ürdün ve Irak'ta yaşananlar açıktır, demek ki ya karşı bir stratejileri yoktur ya da karşı atağa geçebilecek güçte yönetimleri yoktur, olsaydı zaten bu duruma düşmezlerdi. Hatırlayınız Oded Yinon'un sözlerini, *'bu Müslümanlar İsrail'in ne yapmak istediğinin farkında bile değil, daha İsrail bayrağındaki iki çizginin, daha Nil-Fırat'ın bile ne anlama geldiğini bilmiyorlar'* anlamındaki sözlerini. İçlerindeki İsrailoğullarının yoğun faaliyetlerini de bu pencereye eklerseniz, bu ülkelerin düştükleri trajedi çok açıktır. Türkiye'ye gelince, Türkiye de sürüklenmektedir bu küresel akıntıya, ama bu tehlikeli sürükleniş özelleştirme, dinler arası diyalog, yabancı sermaye, ileri demokrasi gibi laflarla süslendiği için takılmış olduğu girdap görülmemekte ve bu şekilde model bir ülke olarak vitrine konulmaktadır. Kısacası, Türkiye izlemiş olduğu siyasetle bire bir İsrail'e hizmet etmiş olduğu için iç çatışmaya çekilmemekte, çünkü olası bir çatışmadan beklenen amaçlar zaten hükümetler eliyle gerçekleştirilmektedir, onun

için modeldir Türkiye. İsrail siyasetinin yayılmacı bir yol izlemekte olduğu açıktır:[256]

"... Dolayısıyla nüfusun dağıtılması mümkün olan en yüksek mertebedeki milli hedefimizdir, aksi taktirde hangi sınır içerisinde olursak olalım varoluşumuzu sürdüremeyiz. Judea, Samarya ve Galile ulusal varlığımız için tek garantidir ve bu dağlık bölgede hâkim çoğunluk haline gelmez isek ülkeyi yönetemeyiz ve zaten kendilerinin olmayan, birer yabancı oldukları bu ülkeyi kaybeden Haçlılar gibi oluruz. Demografik, stratejik ve ekonomik olarak ülkeyi tekrardan dengelemek bugünün en önemli hedefidir. Beersheba'dan yukarı Galile'ye kadar olan su havzasını ele geçirmek için şu anda Yahudi'lerin bulunmadığı dağlık araziye yerleşmek çök mühim bir stratejik düşüncedir. Doğu cephesinde hedeflerimizin gerçekleşmesi öncelikle yukarıda belirtilen iç stratejik hedefin gerçekleşmesine bağlıdır. Bu stratejik hedeflerin gerçekleşmesi için ekonomik ve politik yapının değiştirilmesi tüm değişimin gerçekleşmesinin anahtarıdır."

"Hükümetin çok derinden etkilediği merkezi bir ekonomiden açık ve özgür bir pazara geçmemiz ve Amerikan vergi mükelleflerine bağımlılıktan kendi ellerimizle geliştireceğimiz gerçek bir verimli ekonomik altyapıya geçmemiz gerekmektedir. Bu değişimi gönüllü ve özgür bir şekilde yapmaz isek özellikle ekonomi, enerji, politika konusunda dünyadaki gelişmeler ve artan izolasyonumuz neticesinde yapmak zorunda bırakılacağız. Askeri ve stratejik bir bakış açısı ile, Amerika'nın önderliğindeki Batı SSCB'nin dünyadaki global baskısına karşı koyamamaktadır ve İsrail bu sebeple 80'li yıllarda askeri ve ekonomik dış yardım olmadan tek başına ayakta kalmak zorunda bırakılacaktır ve bugün İsrail hiç bir taviz vermeden bunu yapabilecek güçtedir. Dünyada yaşanacak hızlı

256 BİP.

değişimler dünya Yahudiliğinde de değişikliklere sebep olacaktır ve bu durumda İsrail sadece son çare değil tek varoluş imkânı olacaktır. Amerika Yahudilerinin ve Avrupa ve Latin Amerika'daki cemaatlerin bugünkü halleri ile gelecekte var olacaklarını varsayamayız. Bu ülkede varoluşumuz mutlaktır ve bizi buradan güç kullanarak veya hıyanetle atabilecek (Sedat'ın metodu) hiç bir güç yoktur. Hatalı 'barış' politikasının zorluklarına rağmen ve İsrail Arapları ve bölgeler ile ilgili problemlere rağmen, önümüzdeki dönemde bunlarla başarılı bir şekilde başa çıkabiliriz..."

İsrail devletinin hedefi Siyon'dur, Siyon demek; Nil'den Fırat'a uzanan coğrafyayı, buna Ermeni işbirliğiyle Karadeniz'de eklenebilir, yönetmek demektir, ister işgal ister işbirlikçi hükümetler aracılığıyla. Bu çerçevede askeri güç kullanımı her zaman açık bir seçenektir, zaten İsrail Savunma Kuvvetleri'nin doktrini 'taktik saldırı' esasına dayanmaktadır. Bununla birlikte küçük İsrail'in 'Büyük Nil-Fırat coğrafyasını' yönetebilmesi için daha çok silahlı güce ihtiyaç duyacağı da açıktır. Yeni İsrail'in stratejesinde bu ihtiyacın, mobil askeri garnizonların yanı sıra, sivil köy birlikleri yani silahlı milis güçler kurularak karşılanması öngörülmektedir. Ekonomik alanda faaliyet için kurulmuş olan Kibuztların, yeni bir organizasyonla silahlı sivil güçlere dönüştürülmesi İsrail için hiç de zor olmayacaktır:

"... İsrail askeri güçlerinin ve tüm kollarının yukarıda açıklandığı kadar geniş bir bölgeyi işgal etmek işi için yetersiz olduğu düşünülmektedir. Hatta Batı Şeria'da yoğun Filistin 'huzursuzlukları' yaşandığı zamanlarda bile İsrail ordusunun güçleri çok zorlanmaktadır. Bu konuda çözüm 'Haddad güçleri' ile yönetmek veya 'Köy Birlikleri' kurmaktır (aynı zamanda 'Köy Ligleri' olarak da bilinir): Liderlerin kontrolü altında olan feodal veya parti yapısına sahip olmayan (mesela Falanjistlerde olduğu gibi) ve halktan tamamen ayrı yerel birlikler. Ayrıca

buna ek olarak İsrail askeri üstünlüğü böyle bir durumda şu anda olduğundan çok daha büyük olacaktır ve bu sayede herhangi bir isyan hareketi, ya Batı Şeria ve Gazze şeridinde olduğu gibi toplu bir küçük düşürme ile, ya şehirlerin şu anda Lübnan'da olduğu gibi bombalanması ve yıkılması ile, ya da her ikisi ile birlikte 'cezalandırılacaktır'. Bunu sağlamak için, *'plan'* sözlü anlatıldığı üzere küçük eyaletler arasındaki odak noktalarda, gerekli mobil yıkıcı güçlerle donatılmış, İsrail garnizonlarının kurulmasını gerektirir. Hatta Haddadistan'ta benzer bir şey görmüş bulunuyoruz ve büyük bir ihtimalle bu sistemin ilk çalışan örneğini Güney Lübnan'da veya Lübnan'ın tamamında göreceğiz."

İsrail için bu yeni stratejinin başarısı için İsrailoğullarının bu yeni durumdan haberdar edilmesini öngörülmektedir: Plan hazır, organizasyon hazır, kullanılacak güçler hazır olduğuna göre, artık bu durumun halka bildirilmesi aşamasına gelinmiştir. Bu aşamaya kamuoyu hazırlama aşaması da denilebilir, hem fikri yönden hem de teşkilatlanma yönünden:

"... Plan İsrail'de yayınlamalıdır. Yayınlama sebebi İsrail-Yahudi halkının çift taraflı doğasıdır: Özellikle Yahudiler için çok büyük ölçekte özgürlük ve demokrasi ile birlikte yayılmacılık ve ırk ayrımcılığı. Böyle bir durumda İsrail-Yahudi seçkinleri (TV'yi ve Begin'in konuşmalarını takip eden topluluk) *ikna edilmelidir.* İkna için ilk aşamalar yukarıda belirtildiği gibi sözel olacaktır ancak bir zaman gelecektir ki bu artık zahmetli olacaktır. Daha saf olan 'ikna ediciler' ve 'açıklayıcılar' için yazılı materyal hazırlanması gerekecektir (mesela orta rütbeli subaylar ki bunlar genel olarak ciddi oranda saftırlar). Bunlar hazırlandıktan sonra bu grup 'öğrenecektir' ve diğerlerine anlatacaktır. Bu noktada not edilmelidir ki İsrail ve hatta yirmili yıllardaki Yishuvlar (İsrail devleti kurulmadan önce kutsal topraklarda yaşayan Yahudiler) bile her zaman bu şekilde

hareket etmişlerdir. Ben şahsen (önceden karşıt olmama rağmen) bana ve diğerlerine savaşın gerekliliğinin 1956 savaşından bir yıl önce ve 'geri kalan Batı Filistin'in fırsatımız olduğunda' işgal etmemizin neden gerekli olduğunun 1965-1967 yılları arasında nasıl açıklandığını çok iyi hatırlıyorum..."

Bu plan, Müslüman ülkelerin İsrail denildiğinde aklına sadece 'Nil'den Fırat'a' kavramının geldiğini, ama aslında İsrail'in ne yapmak istediğinin farkında olmadıklarını ileri sürmektedir. Bu iddia bir cephesiyle doğrudur; gerçek İsrail hedeflerinin farkında olan İran, Irak, Suriye ve Türkiye'deki yöneticilerin ilk atacakları adımın 'İsrail'e karşı bölgesel ittifak kurmak' olması gerektiği halde, bu dört ülkenin neredeyse birbirine düşmüş olduğu dikkate alındığında bu iddianın bir yönüyle doğru olduğunu göstermektedir. Ama başta Türkiye olmak üzere, İsrail'in hedefindeki Müslüman ülke yöneticilerin bir ölçüde saf ya da aptal olduğu iddiası yanlıştır. Yanlıştır çünkü kapasite ve alt yapı yetersizliğinden dolayı stratejiyi kavramayan ve geleceği isabetle öngeremeyen yönecilerin varlığı inkâr edilmese de bunun aksi olarak, çok zeki oldukları için, aslında İsrail'e hizmet ettiklerinin kamuoyu tarafından anlaşılmasın için saf ve aptal görünmeye çalışan yöneticilerin de varlığı inkâr edilemez. Bunun üzerine bir de 'aydın ihaneti' kavramıyla Türk literatürüne geçmiş olan gerçeği yani aydınların gerçeği bilmesine rağmen halktan gizleme olayını da eklediğinizde, karşımıza saf ve aptal bir kadro değil, zeki ve işbirlikçi bir kadronun çıkacağı açıktır. Zaten bu kadroların gayretleri sonucu değil midir ki halkın gerçeği görmesi engellenmekte, bir yanda İsrail karşıtı söylemlerle oy alıp iktidar olunurken, öte yanda İsrail'e hizmet kesintisiz sürdürülmektedir.

Bu konuda gerçeği ortaya çıkarabilmek için, herkes samimi ise eğer, ciddi bir araştırma yapılmalı, hedef ülkelerdeki siyasi, askeri ve adli kadrolar tek tek mercek altına alınmalı ve bu

kadroların yaptıkları resmi işler analiz edilerek kimin kime hizmet ettiği ortaya çıkarılmalıdır. Ancak o zaman İsrail'in bu planında yer alan 'Müslüman ülke yöneticileri saf ve aptal' iddiasının doğru olup olmadığı, saf mı yoksa işbirlikçi mi oldukları aydınlığa çıkarılabilecektir. Çünkü İsrail'in bu iddiası bölgesel siyasi liderler için oldukça aşağılayıcıdır, bunu sineye çekmek demek, işbirlikçi olmakla aynı anlamdadır:

"Bu planın yayınlanması bir risk doğurmaz. Bu tarz riskler İsrail içindeki karşıtlar zayıf olduğu sürece iki kaynaktan gelebilir; Filistinliler dahil Arap dünyası ve Amerika Birleşik Devletleri. Arap dünyası şu ana kadar İsrail-Yahudi cemaatinin detaylı ve mantıklı bir analizini yapmak konusunda yetersiz kalmıştır ve Filistinliler de ortalamada diğerlerinden daha iyi durumda değildir. Böyle bir durumda İsrail'in yayılmacı politikasının tehlikeleri konusunda ki bunlar gerçektir, uyaranlar bile bunu somut ve detaylı bilgilere dayanarak değil, bir efsaneye olan inançlarından yapmaktadırlar. Buna iyi bir örnek bir kanıta dayanmayan ancak varlığına ısrarla inanılan Knesset'in duvarında Nil ve Fırat'a dair İncil'deki bir ayetin yazılı olduğudur. Bir diğer örnek ise tamamıyla yanlış olmasına rağmen ısrarla en önemli Arap liderlerinin bulunduğu bir grup tarafından dile getirilen ve İsrail bayrağındaki iki mavi şeridin Nil ve Fırat'ı sembolize ettiğidir, aslında bu iki şerit Yahudilerin dua ettiği şalı (Talit) sembolize eder. İsrail uzmanları Arapların gelecek ile ilgili ciddi tartışmalara hiç ilgi duymayacağını varsaymaktadırlar ve bu varsayım Lübnan savaşı sayesinde bir kere daha doğru çıkmıştır. Dolayısıyla eskiden olduğu gibi diğer İsraillileri ikna etmeye çalışmaları için bir sebep yoktur."

Bu İsrail planın bir yüzüdür. Öteki yüzüne, yani bu plana karşı ABD'nin tepkisi ne olur, meselesine gelince, İsrail ABD'yi çantada keklik görmektedir, güçlü İsrail lobileri sayesinde ABD,

ne bugün, ne geçmişte ne de gelecekte, İsrail için bir sorun olmayacaktır. İsrail stratejisi de zaten bu yöndedir:[257]

"... Amerika'da da çok benzer bir durum mevcuttur, en azından şimdilik. Diğerlerine oranla daha ciddi olan yorumcular İsrail ile ilgili haberlerini ve onunla ilgili fikirlerinin çoğunu iki kaynaktan almaktadır. Bunlardan ilki Amerikan basınındaki 'liberal' kesimin yazdığı makalelerdir ki bu yazarlar İsrail'in Yahudi hayranlarıdır ve İsrail devletinin bazı yönlerini eleştirmekle birlikte Stalin'in tabiri ile 'yapıcı eleştiri' yolunu izlemektedirler. Aslında bunların arasında kendilerini "anti-stalinist" olarak tanımlayan yazarlar da vardır ancak bu yazarlar Stalin'den bile daha Stalinist'tirler ve bunların henüz onların inancını boşa çıkarmamış Tanrı'sı İsrail'dir. Böyle kritik bir tapınma çerçevesinde İsrail'in her zaman 'iyi niyetli' olduğu ve sadece zaman zaman 'hata yaptığı' ve dolayısıyla böyle bir planın tartışılmasının dahi gereksiz olduğu varsayılmaktadır. Tıpki Yahudi'ler tarafından gerçekleştirilen İncil'e ilişkin soykırımların konu edilmediği gibi. İkinci haber ve bilgi kaynağı ise Jerusalem Post adlı gazetedir ve bu gazetenin de benzer tutumları bulunmaktadır. İsrail *dünyanın geri kalan bölümüne* kapalı bir halk durumunda kaldığı sürece *ve dünya gözünü kapalı tutmak istediği için,* böyle bir planın yayınlanması ve gerçekleştirilmesine başlanması gerçekçi ve olasıdır..."[258]

İsrail için Yeni stratejinin fikir babası Shahak'ın plan hakkında düşünceleri, gerçeği yansıtması açısından önemlidir. Shahak bu planı gerçekçi ve uygulanabilir olduğunu düşünmektedir.

257 BİP.

258 1980'lerde İsrail için bir strateji, yazan Oded Yinon. Bu eser orijinal olarak İbranice KIVUNIM(Yönler).'de yayınlanmıştır. This essay originally appeared in Hebrew in KIVUNIM (Directions). Musevilik ve Siyonizm için bir dergi; Sayı No. 14--Kış. 5742. Şubat 1982. Editör: Yoram Beck. Yazar komitesi: Eli Eyal. Yoram Beck. Amnon Hadari. Yohanan Manor. Elieser Schweid. Tanıtım bölümü / Dünya Siyonist Organizasyonu. Kudüs tarafından yayınlanmıştır.

Müslüman ülkelerin etnik ve dinsel temelde parçalanmasını uygun görmekte ve bunun çok eski bir İsrail stratejisi olduğunu ileri sürmektedir. Ayrıca Shahak, İsrail'in emperyalist bir devlet olma yolunda ilerlemekte olduğunu açıkça ifade etmekle, yeni İsrail'in yayılma politikalarını doğrulamaktadır. Ve Shahak son söz olarak, İsrail'e bu planı uygulmasını tavsiye etmektedir:

"... Bu yazı, benim fikrime göre, şu anki Siyonist rejimin (Sharon ve Eitan'ın) Ortadoğu için doğru ve detaylı planını temsil eder, bu plan tüm bölgenin küçük eyaletlere/bölgelere bölünmesi ve mevcut tüm Arap bölgelerinin yok edilmesidir. Sonuç bölümündeki notta bu planın askeri yönü hakkında yorum yapacağım. Şu anki bölümde okuyucuların dikkatini bazı çok önemli noktalara çekmek isterim:

➢ İsrail stratejik düşüncesinde, tüm Arap devletlerinin daha küçük parçalara bölünmesi hep tekrar tekrar görülen bir kavramdır. Örnek vermek gerekirse, Ze'ev Schiff, Ha'aretz'in askeri muhabiri (ve muhtemelen bu konuda İsrail'de en çok bilgiye sahip kişi), bir yazısında Irak'ta İsrail için olabilecek en iyi şeyin: "Irak'ın Şii ve Sünni devletler ve Kürt tarafının ayrılması" (Ha'aretz 6/2/1982) olacağını yazmıştır. Aslında planın bu yüzü oldukça eskidir.

➢ Amerika'daki neokonservatif düşünce ile olan kuvvetli bağ çok ön plandadır, bu özellikle yazarın notlarında kendini belli eder. Ancak Sovyet güçlerinden 'batının korunması' konusunda sahte bir bağlılık gösterilse de yazarın ve şu anki İsrail devletinin gerçek amacı açıktır: Emperyal İsrail'i bir dünya gücü haline getirmek. Başka bir deyişle, Sharon'un hedefi tüm dünyayı aldattıktan sonra Amerikanlıları da aldatmaktır.

- Notlarda ve bu yazıda bulunan ilgili bilgileri karışık veya atlanmış olması açıktır, Amerika'nın İsrail'e olan finansal yardımı da bu şekildedir. Çoğu tam bir fantezidir. Ancak plan etkisiz olduğu veya kısa süre içerisinde gerçekleşmesi mümkün olmadığı gerekçesi ile göz ardı edilmemelidir. Bu plan, 1890-1933 yılları arasında Almanya'da uygulanan ve Hitler ve Nazi hareketi tarafından yutulan ve Doğu Avrupa ile ilgili hedeflerini belirleyen jeopolitik fikirleri sadık bir şekilde takip eder. Bu hedefler, ve özellikle mevcut devletlerin bölünmesi, 1939-1941 yılları arasında uygulanmıştır ve sadece küresel bir ölçekte bir müttefiklik birliği bir süreliğine birleşmelerini engelleyebilmiştir. Bu yazıda, karışıklığı engellemek için, ben kendime ait notlar eklemedim, ancak bunların özünü bu ön yazıya koydum. Ancak bu yazının bazı bölümlerini de önemle vurguladım. Israel Shahak, 13 Haziran 1982."

Türkiye Birinci Dünya Harbi yıllarında, bu küresel güçlerle Ortadoğu'da karşı karşıya gelmiştir. Bu karşılaşmada İngilizler'in ne tür ayak oyunları oynamış olduğunu da açıkça görmüştür; Mekke Şerifi Hüseyin'in kışkırtılması, İngiliz casusu Lavrens'in karanlık işleri, Anadolu'da çıkartılan iç isyanlar gibi. Sonuçta bu karşılaşmadan galip ayrılmış ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kurmuştur ancak bu uğurda kaybetmiş olduklarımızın pahası da akıllardan çıkmamalıdır. Savaş bitmiş ve Mısır kaybedilmiş, Hicaz, Filistin, Kudüs ve Şam, Musul ve Kerkük, tümü kaybedilmiş, savaşın tanıkları trenle İstanbul'a dönmektedir:

"... Tren giderken iki tarafımızda Suriye ve Lübnan'ı sanki safra gibi boşaltıyoruz. Yarın kendimizi Anadolu köylerinin

arasında Kudüs'süz, Şam'sız, Lübnan'sız, Beyrut'suz ve Halep'siz, öz can ve öz ocak kaygusuna boğulmuş, öyle perişan bulacağız... İstasyonda bir kadın durmuş, gelen geçene: 'Benim Ahmed'i gördünüz mü?' diyor. Hangi Ahmed'i? Yüz bin Ahmed'in hangisini? Yırtık basmasının altından kolunu çıkararak, trenin gideceği yolun, İstanbul yolunun aksini gösteriyor: 'Bu tarafa gitmişti' diyor. O tarafa? Aden'e mi, Medine'ye mi, Kanal'a mı, Sarıkamış'a mı, Bağdat'a mı? Ahmed'ini buz mu, kum mu, su mu, skorpit yarası mı, tifüs biti mi yedi? Eğer hepsinden kurtulmuşsa, Ahmed'ini görsen, ona da soracaksın: 'Ahmed'imi gördün mü?'"

"Hayır... Hiçbirimiz Ahmed'ini görmedik. Fakat Ahmed'in her şeyi gördü. Allah'ın Muhammed'e bile anlatamadığı cehennemi gördü. Şimdi Anadolu'ya batıdan, doğudan, sağdan, soldan bütün rüzgârlar bozgun haykırışarak esiyor. Anadolu, demiryoluna, şoseye, han ve çeşme başlarına inip çömelmiş, oğlunu arıyor. Vagonlar, arabalar, kamyonlar, hepsi, ondan, Anadolu'dan utanır gibi, hepsi İstanbul'a doğru, perdelerini kapamış, gizli ve çabuk geçiyor. Anadolu Ahmed'ini soruyor. Ahmed, o daha dün bir kurşun istifinden daha ucuzlaşan Ahmed, şimdi onun pahasını, kanadını kısmış, tırnaklarını büzmüş, bize dimdik bakan ana kartalın gözlerinde okuyoruz. Ahmed'i ne için harcadığımızı bir söyleyebilsek, onunla ne kazandığımızı bir anaya anlatabilsek, onu övündürecek bir haber verebilsek... Fakat biz Ahmed'i kumarda kaybettik!"[259]

Yüzyıl önce Ahmed'i kaybettik, en azından şimdi gururla anasına söyleyebileceğimiz bir vatan var. Ahmed'i kaybettik, Anadolu'yu en azından kurtardık, vatan yaptık, şimdi vatan sağ olsun diyen bir anamız var. Ama şimdi İsrailoğullarının kutsal savaş oyunları bizi hem içimizde, hem de dört

259 Zeytindağı, s. 108-109.

yüzyıl hükmettiğimiz Ortadoğu'da bir savaşa sürüklemek istiyor. Arap aynı Arap, Yahudi aynı Yahudi, İngiliz aynı İngiliz, coğrafya aynı coğrafya, tek fark; Ahmed'in pahasına kurulmuş olan Türk yurdu, Türk Cumhuriyeti ve Türk devleti, Anadolu. Eğer ki geçmişten tanıdığımız bu küresel güçlerin bu oyununa gelir isek, eğer ki onların peşine takılıp gidersek, her zaman bu vatan uğruna canını feda edecek bir Ahmed'imiz bulunur, o Ahmed'i doğuran analarımız hiç eksik olmaz bu Anadolu'da, ama bir zamanlar Ortadoğu'nun kaybı pahasına Anadolu'yu kurtarmıştık, şimdi elimizde bir tek o var. Bu siyaset yüzünden yine bu oyunu kaybedersek, korkarım bu kez kurtaracak bir Anadolu da kalmayacaktır, çünkü dışarıda savaşırız, kimseden korkumuz yoktur ama içimizde bir savaş, Ortadoğu'nun iç savaşlarına bulaşmış bir Türkiye bizi yok edebilir, başkası değil...

Sizlerle uzun bir yolculuk yaptık tarihin eskimiş sayfaları içinde; İsrailoğullarının doğuşundan başladık, kutsallarını, kutsal ve kavram sembollerinin ne anlama geldiğini ortaya koyduk, ta İbrahim'den Nuh'tan. 4.000 yıl olduğu ileri sürülen Yahudi tarihinde adım adım yolculuk yaptık ve belki de en önemlisi, kimseye iftira atmadan, özellikle de kutsalların kutsal sözlerini hiç değiştirmeden sizlere aktardık, bu da kutsala olan saygımızdandır. Amaç, karşımızda var olan bir tehdidi etkisiz hale getirebilmek için, artık yeni stratejiler geliştirmemiz ve vakit kaybetmeksizin bu yeni yolda bir adım ileri atmamız gerektiğini size duyurabilmektir.

Sonuç: Türkiye Ne Yapabilir?

Bu kitapta size sunmuş olduğumuz kaynakların temeli İsrailoğullarının kutsal kitap, kutsal kavram ve sembollerine esas itibariyle dayanmaktadır. Dünyadaki tüm tarihçilerin ve tarih konusunda araştırma yapanların da Yahudi tarihi deyince başvurdukları ilk kaynak otuz dokuz kitaptan oluşan *Tanah* ve bunun ilk beş bölümü olan *Tevrat*'tır. Dolasıyla size göstermiş olduğumuz kaynaklarda herhangi bir sorun ve bir şüphe yoktur. Yine size kaynak olarak sunmuş olduğumuz Oded Yinon imzalı "İsrail İçin Strateji" ile Ralph Peter's imzalı "BOP" olarak bilinen stratejik makale ve ekindeki haritası açık kaynaklardır, her ikisi de ilgili yerlerde yayınını sürdürmektedir. *BOP Amerikan Silahlı Kuvvetler Dergisi*'nde, BİP ise *Dünya Siyonist Dergisi*'nde yayımlanmıştır ve yayımlanmaya da devam etmektedir. Ne yazık ki Türkiye'yi hedef alan bu yayınların kaldırılması için de bir çaba görünürde yoktur.

Bizim İsrailoğullarıyla bir sorunumuz olamaz; herkesin ülkesi kendine, yeter ki bizim toprağımıza kimse göz koymasın. Ülkemizdeki İsrailoğullarıyla da bir sorunumuz olamaz; vatan hepimizin, kaynakları hepimizin, yeter ki yönetenler ve onları destekleyenler sahip olduğumuz gücü bize karşı kullanmasın ya da ülkemizin gücünü İsrail'in hizmetine kimse vermesin. Bu düşüncemiz ABD için de geçerlidir, AB için de kimseyle

savaşmak gibi bir düşüncemiz yoktur, ama İsrailoğullarına hizmet adına varlığımız ve bekamız tehlikeye düşürülürse eğer, savaşı da göze almaktan da bu ülkede kimse kaçınmaz.

Amerika'nın Ortadoğu'daki plan ve tasarıları açıktır; yeniden vurgulamak gerekirse eğer, bölge ülkelerini parçalayıp küçük ve zayıf devletçiklere dönüştürmek yoluyla küresel emperyalizme karşı çıkma güçlerini yok ederek yeraltı ve üstü kaynaklarına el koymaktır. Bu temel amaç çerçevesinde, bu coğrafyadaki ileri karakolu olan İsrail'e tehdit olabilecek Müslüman ülkeleri parçalayarak içlerinden yeni İsrailoğulları yaratmak suretiyle müttefik devletler bloğu oluşturmaktır. Yine bu temel amaçtan ayrılmadan, ABD-AB-İsrail üçlemesiyle, başta Rusya ve Çin olmak üzere doğu bloğunda yer alan emperyal devletlere karşı dünyaya hâkim olacak yeni bir güç yaratmaktır.

Bu amaçlar içinde İsrailoğulları ve kutsalları sadece bir araçtır. Çünkü böylesi bir gizli ya da açık savaş kamuoyu desteğini alınmadan yapılamaz. Nasıl ki Türk kamuoyu Suriye'ye müdahaleye destek vermediği için Erdoğan siyaseti askeri müdahalede bulunamadıysa, benzer şekilde Avrupa ve Amerika kamuoyu da böylesi bir küresel plana ve operasyona (BOP-BİP) destek vermezse gerçekleştirilmesi mümkün olmayacaktır. Bu nedenle ortaya İsrailoğullarının kutsalları atılmıştır; Tanrı Krallığı, Siyon, Mesih gibi kutsallar oynanarak önce evanjelizm çıkarılmış ve Kıtab-ı Mukaddes adıyla *Tanah/Tevrat* ile *İncil* birleştirilmiştir. Amaçları, Yahudi ve Hıristiyan toplumları din kutsalları etrafında birleştirerek Ortadoğu'daki emperyalizmin kirli yüzünü kutsal bir maskeyle gizleyip kamuoyu desteği sağlamaktır. Kime karşı: Elbet ve ne yazık ki Müslüman ülkelere karşı, çünkü coğrafyaları tehdit altında olan bu ülkelerdir. Bu aynı zamanda ve yakın gelecekte Nil'den Fırat'a

uzanan coğrafyada olası büyük ve kutsal bir savaşı da işaret etmektedir. Çünkü Nil-Fırat ekseni öylesine gerilmiştir ki İsrailoğullarının Tanrı Tapınağı'nı yeniden inşa gerekçesiyle Müslümanların kutsalı olan sadece Mescid-i Aksa'ya karşı girişeceği bir kışkırtma, bir anda ortalığı karıştırabilecek ve bölge coğrafyasını büyük bir savaşa sürükleyecektir.

Türkiye kutsalların bu savaş oyunlarında şu ana kadar nerede durmuştur?

Türkiye 12 Eylül darbesiyle Özal siyasetini iktidara taşıyarak zaten bu oyundaki yerini az veya çok belli etmiştir. Burada nirengi noktası ABD'nin BOP ve İsrail'in yeni savaş stratejileri içindeki Kürdistan projesidir. Çünkü bu proje bölgenin en güçlü ülkeleri Türkiye ve İran'ı, yanında da Irak ve Suriye'yi hedef almıştır. Eğer oyun kurgulandığı gibi yürütülebilirse, 22 ülkenin sınırlarını değiştirmek emelinde olan ABD ve onun bu oyundaki müttefiki İsrail'in yeni hamleler geliştirmesine olanak sağlanacaktır. Bu nedenle "Kürdistan" projesi büyük oyunun temel taşıdır. Türkiye bu resmin neresindedir diye sorulduğunda, izlenmiş olan siyasetin son otuz yıllık geçmişine bir göz atmak şarttır: Özal dönemine, 1991 ABD-Irak Savaşı'na. Çünkü bu proje önceden hazırlamış olsa da 1991 ABD-Irak savaşıyla fiilen yürürlüğe konulmuştur. Türkiye'nin bu savaştaki ve sonrasındaki izlediği siyaset bize açıkça Türkiye'nin resmin neresinde durduğunu gösterecektir.

Kürdistan projesinin iki ana figüranı vardır; biri PKK'sıyla Öcalan, diğeri de peşmergesiyle Barzani'dir. 1991'de Özal'ın izlediği siyaset sonucu, Irak kuzeyinde peşmerge olan Barzani "Özerk Kürdistan Bölgesel Yönetim Lideri" yapılmıştır. Savaş öncesinde sayıları birkaç yüzü geçmeyen PKK ise, savaş sonrasında sayıları on binleri aşkın silahlı bir güç haline getirilmiştir. Yani Özal siyaseti ABD-İsrail yörüngesinde hareket ederek

bu küresel oyunda bu küresel güçlerin yanında yer almış ve projeyi işletmiştir. Bu tespitimiz, ABD-Irak birinci savaşının ortaya koyduğu kesin sonuçlara dayanmaktadır ve Genelkurmay tarafından da doğrulanmıştır. Kaynak olarak *İhaneti Gördüm*[260] kitabı incelenebilir.

Gelelim İkinci ABD-Irak Savaşı'na; yıl 2003, Kürdistan projesi figüranı Barzani, Erdoğan siyasetinin izlediği yol sonucunda özerklikten federe yönetime geçmiş ve Barzani "Kürdistan Federe Devleti Başkanı" yapılmıştır. İkinci figüran PKK ise silahlı güçten siyasi güce kavuşturulmuştur; Habur yoluyla halk desteği verilmiş ve bugün Özerk Kürdistan çığlıkları Doğu'nun dağlarında yankılanmakta ve yankılanmaya da devam etmektedir. Bu durum bize açıkça göstermektedir ki Türkiye Özal'dan günümüze, Ecevit'in üçlü koalisyonu hariç, izlediği siyaset ile doğrudan ABD-AB-İsrail'in küresel oyununa destek vermiş ve bu güçlerin yanında hareket etmiştir. Kürdistan projesi de bu destek sayesinde işlemesini sürdürmüştür. Bu tespitlerimizin kaynağı olarak da *Kurt Kapanı* kitabı incelenebilir.[261]

Gazeteci yazar Arslan Bulut'un tespitleri de bu çerçevede dikkatle izlenmelidir: "Irak'taki Kürt yönetiminin ekonomik altyapısını Türkiye kurmuştur. Irak ordusunun subaylarını, Doğan Güreş'in Genelkurmay Başkanlığı döneminde verilen emirle Türk subayları eğitmiştir. Yani çekirdek devlete de Türkiye'yi o dönemde yönetenler ebelik yapmıştır. Şimdi, Suriye'yi de parçalayıp Akdeniz'de limanı olan bir Büyük Kürdistan tasarlıyorlar. Evet, Büyük Kürdistan'ın ebeliğini de Suriye'yi karıştırmak görevi verdikleri AKP iktidarı üzerinden Türkiye'ye

260 İhaneti Gördüm, araştırma, Erdal Sarızeybek, Pozitif Yayınları, 2007.
261 Kurt Kapanı, araştırma, Erdal Sarızeybek, Pozitif Yayınları, 2009.

yaptırıyorlar. Türkiye'yi Netanyahu yönetseydi, bu kadar ileri gidemezdi..."[262]

Peki, ne pahasına? Kendi ulusal çıkarlarını yok saymak ve kendi ulusal bütünlüğünü parçalama tehlikesiyle karşı karşıya bırakmak pahasına. Bu siyaset Türk milleti ve devletinin izleyebileceği bir siyaset olabilir mi? Asla! İşin özünde bu siyaset sahiplerinin vatana ihanet suçundan yargılanması gerekir, çünkü bilerek ve kasten, anayasa ile teminat altına alınmış olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü fiilen tehlikeye düşürmüşlerdir. Umarız tarih bizi yanıltmayacak ve anayasa ile korunan Türk milli menfaatlerini yok sayanlar yaptıklarının hesabını bir gün mutlaka adalet önünde vereceklerdir.

Kısacası Türkiye'de Özal'dan başlayıp Çiller ve Erdoğan'la süre gelen siyasetler hem küresel Kürdistan projesinde hem BİP ve BOP projelerinde aktif olarak rol almış ve bunların gerçekleşmesi için de kendi ulusal çıkarlarımız yok sayılmıştır. Peki, niye yaptılar bunu derseniz, ülkemizi yönetenlerin kime hizmet ettiğine iyi bakmalı deriz, İsrail'e mi yoksa Türkiye'ye mi? Yine de "neden İsrail'e hizmet ediyorlar," diye sorarsanız, bu durumda biz de Mustafa Kemal'in şu özdeyişi ile bir cevap verebiliriz:

"Muhterem milletime tavsiyem odur ki sinesinde yetiştirerek başının üstüne kadar çıkaracağı adamların kanındaki ve vicdanındaki cevher-i asliyi cok iyi tahlil etmek dikkatinden bir an vazgeçmesin!.."

Hal ve şartlar ne olursa olsun, şu husus açıkça bilinmelidir ki Türkiye çaresiz değildir. Türkiye küresel güçlerin akıntısına kapılıp gidecek kadar zayıf ve güçsüz bir ülke de değildir. Her

262 Yeniçağ Gazetesi, yazar Arslan Bulut'un 'Büyük Kürdistan'ın ebeliğini kim yapıyor' başlıklı köşe yazısı.19.06.2012.

şeyden önce Türkiye'nin insan ve ekonomik kaynakları vardır; genç ve dinamik bir nüfusa sahiptir. Türkiye'nin zengin kaynakları vardır; sular, madenler ve diğer enerji kaynakları. Aksini düşünenlerimizin mutlaka dünya tarihine ve özellikle Ortadoğu tarihine iyi bakması gerekmektedir. Çünkü yeryüzünde ilk insan uygarlıkları bu coğrafyada doğmuştur: Etiler, Hititler, Lidya, Frigya, Med, Pers, Babil, Asur, Roma, Bizans ve biz Türkler. Öyle ya, bir insan yaşamı için gerekli olan her şey burada olmasaydı, dünyanın en zengin kaynakları burada olmasaydı insan uygarlığı burada doğmuş olabilir miydi, mesele bu kadar açıktır. Bakınız binlerce yıl öncesi Nuh Tufanı'na, *Tanah/Tevrat*'a göre nerede çıkmıştır, bu coğrafyada. Nuh'un gemisi nerede karaya oturmuştur; Ağrı Dağı'nda, bizim coğrafyamızda. İsrailoğulları hangi coğrafyada yolculuk etmiştir; Nil'den Fırat'a, yine bu coğrafyada. Bu konuda hiç şüphe yok ki Türkiye'nin küresel güçlerin uydusu olmayacak kadar zengin kaynakları vardır.

Bölge coğrafyasının önemini ortaya koyan bir diğer husus ise insanlık uygarlığı ile birlikte dinlerin de bu coğrafyada doğmuş olmasıdır; Yahudilik, Musevilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlık. Nil-Fırat ekseni ve eksendeki Türkiye dünyanın merkezidir. Eski kıta olarak adlandırılan Asya, Afrika ve Avrupa'nın tam ortasındadır. Her üç kıtanın geçiş yolları üzerinde bir köprüdür. Asya'dan gelen enerjinin en kısa yoldan nakli Türkiye üzerinden yapılmaktadır. Türkiye'nin üç denizde kıyısı vardır ve bu yolla Ege, Akdeniz ve Karadeniz'i kontrol etmektedir. İstanbul Boğazı başlı başına bir güçtür. Bu coğrafi durum Türkiye'ye stratejik güç kazandırmaktadır; ticaret, enerji, nakil alanlarındaki iletişimle ulaşımın kontrol ve geçiş noktası olarak. Dolayısıyla sahip olduğu genç ve

dinamik nüfus, coğrafyasından aldığı stratejik güç ve yine sahip olduğu kaynakları ile Türkiye, yönetilen değil, yöneten bir güç durumundadır.

Ayrıca Türk tarihi mevcut güçlerimize ayrı bir anlam kazandırmaktadır. Adı sömürgeciler olarak bilinen İngiltere, Fransa, İtalya, Rusya gibi Birinci Dünya Savaşı'nın süper güçlerine karşı girişilen savaştan Türk milleti galip çıkmıştır. Ve dünyada yapılmış savaşlar içinde, bütün Hıristiyan ülkelerin birleşip İtalyan, Yunan, Bulgar, Sırp, İngiliz, Fransız, Rus, Gürcü, Ermeni ve hatta Yahudilerin bir olup müştereken saldırdıkları tek ülke Türkiye'dir, buna karşın yedi düveli aşan bu büyük güce karşı muhteşem bir Kurtuluş Savaşı vererek kazanan tek millet de Türk milletidir. Söylediklerimizin eksiği var, fazlası yoktur; bu konuda Türk tarihi bir kez daha incelenebilir, Turgut Özakman'ın *Şu Çılgın Türkler* kitabı bir kez daha okunabilir. Çanakkale Savaşları ve Büyük Taarruz'a bakılabilir. İşte bu görkemli Türk tarihi Türkiye'ye ayrı bir güç kazandırmaktadır. Biz Türk milleti olarak yalnız bu cografyanın değil, bizden önce bu coğrafyada yaşamış olan tüm uygarlıkların da sahibi olarak yaşayan son uygarlığız. Roma, Bizans neredededir; Anadolu Medeniyetler Müzesi'nde, ama biz Türkler hayattayız ve ülkemizin hem bugün hem de geçmişiyle sahibiyiz, bizim gücümüz işte budur.

Türkiye'nin, geçmişteki yanlış siyasetinin bir sonucu olarak gelmiş olduğu bu noktada iki seçeneği vardır: ABD-AB-İsrail'in bir uydusu olarak yola devam etmek ya da sahip olduğu güçleri siyasi ve diplomatik alanlarda kullanarak bu küresel oyuna karşı çıkmak. Türkiye'nin bu iki seçenek dışında bir ara seçeneği ise yoktur. Peki, ne yapılabilir? Önce Türkiye, eğer ABD-AB-İsrail'in küresel siyasetine hizmet etmeyi sürdürürse olacakları sıralayalım: Er ya da geç, Türkiye'nin anayasa

ile teminat altına alınmış olan "ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" parçalanacaktır, çünkü projenin hedefi budur zaten. Özelleştirmeler yoluyla sahip olduğu yeraltı ve üstü tüm kaynakları bu küresel güçlerin yönetimine geçecek ve Türkiye kendi kaynaklarını yönetemediği için asla öz ekonomik bir kalkınma gerçekleştiremeyecektir. Bu da halkımızın yoksul ve küresel güçlerin elinde güdülen bir sürü haline getirilmesi sonuçlarını doğuracaktır.

Fakir devlet, yoksul halk denkleminde genç beyinlerimiz yine bu güçler tarafından sınav usulü tek tek seçilecek ve bir zamanlar Osmanlı'nın yaptığı gibi devşirilerek Türke yabancılaştırılacaktır. Dinlerarası diyalog yoluyla Müslümanlık yozlaştırılacak ve Ruhban Okulu ve Fener Rum Patriği eliyle halkımız içinde bir Hıristiyanlaştırma furyası başlayacaktır. Öyle ya, Anadolu'da bütün kiliseleri ayine açarsanız, bu kiliselerin cemaati kim olacaktır? Eğer ki Türkiye ABD-AB-İsrail'in peşinden gitmeye ve tüm kaynaklarını bu güçlerin hizmetine vermeye devam ederse, yakın ya da uzak gelecekte Anadolu'daki Türk ve Türk tarihi silinecek, Müslümanlığın yerini Hıristiyanlık alarak yeni Bizans kurulacaktır ki bu da "biz Türkler için yok olmak" demektir. Bu bir kehanet değil, yaşadıklarımızdan çıkarılan sonuçlardır.

Türkiye'nin ikinci seçeneğine, yani Türkiye'nin sahip olduğu güçleri siyasi ve diplomasi alanında kullanarak bu küresel güçlerin oyununu bozma meselesine gelince, düşmanımın düşmanı dostumdur deyişinden hareketle ABD ve İsrail'in hedefinde hangi ülkeler varsa Türkiye bu ülkelerle bir işbirliğine gitmek durumundadır; Türkiye ve Hazar kıyısındaki Türk devletleri, İran, Irak, Suriye, Ürdün, S. Arabistan, Pakistan, Afganistan, Libya, Fas, Tunus, Cezayir... Ayrıca Türkiye bu küresel güçlere rakip güçlerle işbirliğini geliştirmek durumundadır;

Rusya, Çin, Hindistan gibi. Türkiye asla çaresiz değildir; ilk yapılacak iş yakın çevremizdeki hedef ülkelerle ittifak kurarak bir blog oluşturmak ve ardından da Hazar kıyısındaki Özbekistan, Türkmenistan, Kazakistan, Tacikistan, Kırgızistan ve Azerbaycan ile bölgesel ittifaklara girerek ikinci bir blog meydana getirmektir. Bunun kısaca ifadesi şu olur: Türkiye AB ile girdiği Gümrük Birliği Anlaşması'nı masaya yatırır ve kâr/zarar durumunu dikkate alarak bu anlaşmayı gözden geçireceğini ilan eder. Ardından Avrupa Birliği üyelik sürecini yine gözden geçirmek gerekçesiyle askıya alır. Elbet bu arada yeni pazar alternatifleri de ortaya çıkarılmış olur. Bu noktada Türkiye'nin çözmesi gereken en kritik konu, belki de ABD ile olan ilişkileridir. Çünkü askeri silah tedariki büyük oranda bu ülkeyle yapılmaktadır. Peki, nasıl bir ilişki?

Türkiye'nin izlemesi gereken yeni siyasetinde ABD karşıtı olmak, AB ve İsrail karşıtı olmak gerekmemektedir ya da bu ülkelere karşı savaş ilanına da gerek yoktur. Bütün mesele ilişkileri karşılıklı ulusal çıkarların korunması temeline oturtabilmektir, bunu yaparken de devletin devlet olma özelliğine yaraşır onurlu bir siyaset izlemektir. Bugün ABD bir devlettir, biz de devletiz. Türkiye çıkarlarının çatıştığı her noktada her zaman kırmızı bir çizgisinin olduğunu ve bunu korumak için savaşı göze alacağını herkese göstermek zorundadır. Ne yazık ki bu konuda iyi bir sınav verilememiştir; Barzani'nin Kerkük'ü işgali ile PKK'nın silahlı güce kavuşması savaş nedeni sayıldığı halde, Erdoğan siyaseti bu kırmızı çizgilerin çiğnenmesi karşısında tek bir adım dahi atmamıştır. Bu Türkiye'nin güç kaybına yol açmış olup düzeltilmesi şarttır. PKK'nın Irak kuzeyindeki varlığı Türkiye'nin bu kararlılığını göstermesi için kaçırılmaması gereken bir fırsattır, çünkü uluslarası hukukun müdahale hakkı tanıdığı bu konuda, ABD'ye rağmen Irak'a

yapılacak bir askeri harekât Türkiye'ye kaybettiği gücünü geri kazandırabilecektir.

Öncesinde açıklandığı gibi Türkiye, ABD ile masaya bir devlet gibi oturmalı ve kendi çıkarlarını koruyacak ilişkiler kurmalıdır. Bu konuda Türkiye'nin kullanabileceği çok önemli kozları vardır; İncirlik ve Malatya gibi ABD üslerinin kapatılması, NATO'nun askeri kanadından geri çekilmesi, Türk hava sahasının ABD uçaklarına kapatılması, Habur Gümrük Kapısı'nın kapatılması gibi. Bu kozları oynamak demek, karşılıklı tüm anlaşmaları iptal etmek demek de değildir, önemli olan kozu kullanabilmektir. Kaldı ki bunlar temel kozlarımızdır, bunların gerisinde yabancı sermaye, özelleştirme, bankacılık, ithalat ve ihracat rejimlerinde yapaılacak olası düzenlemeler bugün ABD-AB-İsrail için avantajlı gibi görünen birçok konuyu bir anda olumsuz bir duruma dönüştürebilecek ekonomik kartlarımızdır. ABD'nin, Türkiye'nin böylesi bir tavrına karşılık kullanacağı tek silah belki de ambargodur, olabilir, Kıbrıs Harekâtı'nda aynı kozu oynamış, ama sonuç alamamıştır. Demek ki ABD'ye rağmen politikaları Türkiye uygulayabilmektedir. AB ilişkilerinde ise başlangıç için AB'ye üyeliğin askıya alınması ile Gümrük Birliği Anlaşması'nın feshedilmesi, Avrupa'yı izlemekte olduğu "efendi" siyasetini değiştirmeye zorlayıcı bir faktör olarak ortaya çıkacaktır.

Peki ya İsrail? İsrail'in başta Filistin olmak üzere diğer Arap ülkelerine karşı izlediği çatışma siyasetini Türkiye'nin desteklemesi mümkün görülmemektedir. Kaldı ki Türkiye halen İsrail'e verdiği desteği çekmesi halinde İsrail'in parçalama stratejilerinin başarıya ulaşma şansı da yoktur. Dolayısıyla burada eli güçlü olan İsrail değil, Türkiye'dir. Türkiye İsrail'i işgal ettiği topraklardan geri çekilmeye ve Filistin'in toprak bütünlüğünü sağlamış bir devlet olarak tanımaya zorlayacak bir

siyaset geliştirmek durumundadır. Ancak bunlar "van minüt (one minute)" gibi lafla değil, bizzat uygulanacak siyasetle gerçekleştirilmelidir. Türkiye'nin böylesi bir tavrı ittifak kuracağı çevre ülkelerinden de destek görecektir. İsrail, Filistin topraklarında bir işgalcidir ve BM'nin almış olduğu kararlar da bunu teyit etmektedir. Kaldı ki İsrailoğullarının dört bin yıl öncesinden beri Filistinlilere karşı girişmiş olduğu katliamlar kutsal kitapları *Tanah/Tevrat* tarafından dahi teyit edilmektedir. Türkiye uluslararası hukukun desteğini yanına alarak açıklanan bu siyaseti izlemekte zorlanmayacaktır.

Günümüzde Türkiye'yi bir açmaza sürükleyen Doğu ya da Kürt meselesine gelince, bu mesele bir ikinci sınıf vatandaşlık meselesi değildir. Bu mesele beş yüzyıldır izlenen Osmanlı siyasetinin bir sonucudur. 1514 Çaldıran Savaşı'yla Sultan Yavuz Selim Doğu'daki aşiret reislerine babadan oğula geçen bir ağalık ya da bir muhtariyet vermiş, halk ise ağaların yanaşması durumuna düşürülmüştür. 1846 Bedirhan isyanı üzerine ağaların otoritesi kırılmış, buna karşılık feodal din ağaları ortaya çıkarılmıştır. Osmanlı'nın çöküş yıllarında, bağımsız toprak isteyen bu feodal ağalar İngilizlerle işbirliği yaparak önce Osmanlı, sonra da genç Cumhuriyet'e isyan etmiştir. Çok partili hayata geçtikten sonra, ülkemizi yöneten siyasetçiler ağalar ile işbirliği yaparak kolay yönetim yolunu seçmiş ve feodal ağaların pençesine düşmüş halkımızı unutmuşlardır. Şimdi de İsrail'in kurulmasıyla birlikte ortaya atılan Kürdistan projesinde, bu isyancı feodal ağalar İsrail ile, dolayısıyla ABD ile işbirliğine giderek küresel güçlerin yörüngesinde hareket etmeye başlamıştır.

Böylesi bir yönetim anlayışı ile Doğu'da yaşayan halkımız demokrasinin sağladığı hak ve eşitliklerden yeterince yararlanamamış, yönetimin bu affedilmez yanlışı şimdi de karşımıza

Kürt sorunu olarak çıkarılmıştır. Bir de buna ABD ve İsrail'in BOP ve BİP'ini ve bunların içine Kürdistan projesini koyduğunuzda, Türkiye'deki işbirlikçilerini de eklediğinizde nasıl bir sorunla karşı karşıya kaldığımız açıkça görülmektedir. Burada Atatürk Cumhuriyeti'nin bir suçu yoktur, cumhuriyet rejiminin de bir suçu yoktur, çünkü cumhuriyet demek fazilet demektir, insanın insanca ve özgür bir birey olarak yaşaması ve kendini geliştirmesi demektir. Bir suçlu aranıyorsa eğer, 1514'ten günümüze kadar Doğu'daki halkımızın kanını bir yarasa gibi emen ağaları, beyleri, şeyhleri ve şıhları ortaya çıkarabiliriz; bakın bakalım kaç ağa var, ne kadar malı mülkü var, çocukları hangi ülkelerde okumuş ve bu ağalar bakın bakalım kaç kişinin emeğini çalmıştır, bir bakın. Bunu görmek için bakın bakalım bu feodal ağaların ne kadar toprak mülkiyeti var ve bu mülk sınırları içerisinde yaşayan ne kadar insanımız var, rakamlar size gerçeği gösterecektir. Bir ipucu olması için bir başka örnek de verebiliriz; adı PKK olan bu küresel şebekenin başlarından biri de Ahmet Türk'tür ve Mardin'in ağasıdır, orada şatosu vardır, tıpkı ortaçağ derebeyleri gibi. Bu konuda kaynak için Çarçella[263] kitabı incelenebilir. Meselenin özü budur.

Demokrasiyi ve insan haklarını geliştirecek bir Türkiye, Doğu'daki feodal düzen yerine gerçek bir demokratik düzen kuracak bir Türkiye bu meselenin sonsuza dek üstesinden gelmesini de bilecektir. Toprak reformu ve okullaşma bunların başında gelir, öyle ya, bir insanın demokratik hak ve özgürlüklerden yararlanabilmesi için, önce bunun ne olduğunu bilmesi gerekir, dolayısıyla öğretilmesi gerekir. Bu amaçla Türkiye kimlik tartışmalarına son vermeli, "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranlar

263 Çarçella. Anadolu'da Ateşle Oynamak. tarih. Erdal Sarızeybek, Pozitif Yayınları. 2010.

Türk milletidir" şeklindeki Atatürk'ün özdeyişinden hareketle milli birliğini sağlamlaştırmalıdır.

Aynı şekilde Türkiye, İsrail planında öngörüldüğü gibi, Alevi-Sünni üzerinden dinsel ayrıştırmaya son vermeli, herkesin inanç özgürlüğünü sağlayacak, ama bunun siyasi bir baskı aracı olarak kullanılmasına yol açmayacak düzenlemeler yapmalıdır. Bunu yaparken de dinlerarası diyalog denilerek Hıristiyan azınlık faaliyetlerinin bir misyonerlik çalışmasına, bir Hıristiyanlaştırma aracı haline gelmesine, Fener Rum Patrikhanesi'nin de devlet içinde devlet olabilacek bir yapıya koşmasına izin verilmemelidir. Özellikle yabancı sermaye ya da özelleştirme adı altında Türkiye'nin sahip olduğu kaynakların yönetimi yabancılara asla bırakılmamalıdır, aksi halde kapitülasyonlardan ne farkı kalır! Aynı bakıştan hareketle özel okul, vakıf okulu, cemaat okulu gibi milli eğitimi ayrıştıran ve çocuklarımızın devşirilmesine kapı aralayan düzenlemeler kaldırılmalı ve eğitim ve öğretim devletin yönetiminde milli olmalıdır.

Türkiye tüm bu sayılanları yapamaz mı, elbet yapar, çünkü önümüzde bir Kurtuluş Savaşı ve savaş sonrası izlenmiş ve başarıya ulaşmış olan politiklarımız vardır. Çöken Osmanlı'nın borçlarını ödeyen kim, ülkemizin ekonomik kaynaklarını millileştiren kim? Fakir ve çaresiz haldeyken 1926'da Türk Kuşu uçağını yapan kim, bunu ihraç eden kim? 1960'da devrim otomobilini yapan kim? Bakınız Falih Rıfkı Atay'a nasıl cevap veriyor:

"Sakarya'ya yaklaşıyoruz. Bir millet olarak kalmak için harbetmek ve muzaffer olmak lazımdır. Tam o zaman da maliye durmuştur. İlim, ihtisas ve tecrübe Mustafa Kemal'e hükmünü söylüyor: 'Hazine'de para kalmamıştır, bulmak ihtimali de yoktur.' İlim, ihtisas, tecrübe... Büyük kelimeler, büyük ve korkunç! Verdiği karar da şu: 'Türk milleti istiklalini ödeyemez!' Aylık vermek için harbi bırakmak lazımdı. Mustafa Kemal'in

kararı bu değildi. Vatan ve istiklali idi. Ve en iyi kanunu arayıp buldu:[264] 'Milletin nesi var, nesi yoksa yüzde kırkını vatan savunması için verecektir.' Sakarya, Dumlupınar, İzmir ve Lozan... hepsini böyle ödedik. Mustafa Kemal, Büyük Harbe girmek aleyhinde idi: Kafa ve sanat adamı olduğu için! Mustafa Kemal Kurtuluş Harbi'ni bırakmak fikrinde asla bulunmadı: Vatan adamı olduğu için! İşte size bütün kitabın özü: İlim ve vatan adamı olunuz. Hiçbiri yalnız başına ne sizi ne de milletini kurtarabilir..."[265]

Mustafa Kemal Atatürk'ün izlemiş olduğu dış politika, ekonomi ve siyasetin güncelleştirilerek uygulanması halinde, Türkiye uzun zamandır aramakta olduğu çıkış yolunu kolayca bulabilecektir, bu açıktır, Türk tarihine haksızlık edilmemeli ve bizi bugünlere taşımış olan şehitlerimiz asla unutulmamalıdır...

Şimdi İsrailoğullarına yeniden bir dönüş yapacak olursak, ortaya koymuş olduğu strateji ile İsrail'in kısa vadede mevzi zaferler kazanmış olsa dahi, uzun vadede başarıya ulaşma şansı yoktur. Çünkü Oded Yinon "Müslüman ülkeler İsrail'in ne yapmaya çalıştığının farkında değil," dese de artık hepimiz, bölgemizde Arap Baharı adıyla yaşanan trajedinin perde arkasında İsrail olduğunu biliyoruz. Ve bu strateji ve trajedi ardında sadece kan ve gözyaşı bırakmıştır; parçalanmış sınırlar, ülkeler, halklar, aşiretler, kabileler, akrabalar ve aileler. Her geçen gün artan bu kan ve acılar, uzun vadede nefrete dönüşecek ve belki de İsrail'in hedef seçtiği Nil'den Fırat'a kadar uzanan coğrafyada yaşama şansı bile kalmayacaktır. Dolayısıyla İsrail'in gittiği yol, yol değildir. Çünkü olası bölgesel savaşların

264 Detay için bakınız: Tekalifi Milliye Kararnamesi; Sakarya savaşı öncesinde halkın sahip olduğu yiyecek ve giyeceğin %40'na el konulmasını isteyen düzenleme. .

265 Zeytindağı, s. 110.

okyanus ötesindeki ABD'ye etkisi, en az bu bölgeye olan uzaklığı kadar uzak olacaktır. Ama bu coğrafyada yaşayan İsrail, er ya da geç, ekmekte olduğu savaş, intikam, kin ve nefret tohumlarından gün gelecek nasibini almak durumunda kalacaktır. Dolayısıyla İsrail, bu stratejisiyle yüzyıllar boyu sürecek intikam duygularını beslemek yerine, Birleşmiş Milletler kararlarına uyarak eski sınırlarına çekilmeli ve herkesin kutsallarına saygı duyarak birlikte barış içinde yaşama fırsatlarını kaçırmamalıdır. İsrail, Tanrı'nın öfkesinden artık korkmalıdır, Büyük Peygamber Yeremya'nın sözlerine kulak vermelidir:[266]

"Kral Yoşiya döneminde Tanrı bana, 'Dönek İsrail'in yaptığını gördün mü?' dedi, 'Her yüksek tepenin üzerine, her bol yapraklı ağacın altına gidip fahişelik etti. Bütün bunları yaptıktan sonra bana geri döneceğini düşündüm, ama dönmedi. Hain kız kardeşi Yahuda da gördü bunları. Fahişeliği yüzünden dönek İsrail'i boşayıp ona boşanma belgesini verdiğim halde, kız kardeşi hain Yahuda'nın hiç korkmadığını, gidip fahişelik ettiğini gördüm. Hiç umursamadan fahişeliğiyle ülkeyi kirletti; taşla, ağaçla zina etti. Bütün bunlara karşın, hain kız kardeşi Yahuda içtenlikle değil, göstermelik olarak bana döndü.' Böyle diyor Tanrı. Tanrı bana, 'Dönek İsrail hain Yahuda'dan daha doğru olduğunu gösterdi,' dedi, 'Git, bu sözleri kuzeye duyur.' De ki 'Ey dönek İsrail, geri dön,' diyor Tanrı. 'Size artık öfkeyle bakmayacağım, çünkü ben sevecenim,' diyor Tanrı. 'Öfkemi sonsuza dek sürdürmem. Ancak suçunu kabul et: Tanrı'n RAB'be başkaldırdın... Beni dinlemedin.'"

İsrailoğullarının kutsallarını oynayarak savaşa dayalı ekonomisini geliştirmek isteyen ABD de savaş alanlarına uzak oluşunu bir avantaj olarak düşünmemeli, uzun vadede Ortadoğu ülkelerinin oluşturacağı yeni blokların ortaya koyacağı

266 Tanah/ Yeremya, Bölüm 3: 6-13.

ekonomik ilişkiler sonucunda, şimdi sahip olduğu enerji kaynaklarından da yoksun kalabileceğini hesaba katmalıdır. Savaş savaştır, insan hayatını yok eden bir savaşın kutsalı olmaz, Tanrı Sina Dağı'nda İsrailoğullarına verdiği On Emir'de ne buyurmuştu, hatırlayınız; öldürmeyeceksin!

Günümüzde ABD İsrailoğullarının kutsallarına bürünerek Tanrı rolüne soyunmaktadır - Peygamber Yeşa'nın kehanetleri ile ABD'nin bölgedeki savaşlarını hatırlayınız– ve tıpkı binlerce yıl öncesinde İsrailoğullarının Nil-Fırat ekseninde yaptığı katliamları tekrarlamaktadır. Bu yanlıştır, Tanrı'ya şirk koşulmaz,[267] aynı yanlışı yapan İsrail kralı Manaşşe'ye karşı Tanrı'nın öfkesini hatırlayınız:

> "Tanrı şöyle diyor: 'Ölüm için ayrılanlar ölüme, kılıç için ayrılanlar kılıca, kıtlık için ayrılanlar kıtlığa, sürgün için ayrılanlar sürgüne, Yahuda kralı Hizkiya oğlu Manaşşe'nin Yeruşalim'de yaptıkları yüzünden bütün yeryüzü krallıklarını dehşete düşüreceğim.' Kim acıyacak sana, ey Yeruşalim? Kim yas tutacak senin için? Hal hatır sormak için kim yolundan dönüp sana gelecek? 'Sen beni reddettin,' diyor Tanrı, 'Gerisingeri gidiyorsun. Ben de elimi sana karşı kaldıracak, seni yok edeceğim; merhamet ede ede yoruldum. Ülkenin kapılarında, halkımı yabayla savuracak, çocuksuz bırakacak, yok edeceğim; çünkü yollarından dönmediler."

Eğer ki İsrail, Nil'den Fırat'a Tanrı vaadini günümüze taşıyıp bölgeyi ele geçirmeyi ve yönetmeyi planlıyorsa ve bu amaçla bu coğrafyayı kana bulmaktan da çekinmiyorsa, tüm bu mezalimi de İsrailoğullarının kutsalları adına yapıyorsa, o

267 Kur'an-ı Ker'im/ Nisa suresi, 48.ayet.

zaman Büyük Yahudi Peygamber Yeremya'nın bu kehanetini de unutmamalıdır:[268]

> "Ey sizler, Yahuda halkı ve Yeruşalim'de yaşayanlar, kendinizi RAB'be adayın, bunu engelleyen her şeyi yüreğinizden uzaklaştırın. Yoksa yaptığınız kötülüklerden ötürü öfkem ateş gibi yağacak, her şeyi yiyip bitirecek ve söndüren olmayacak. Yahuda'da duyurun, Yeruşalim'de ilan edin, 'Ülkede boru çalın!' deyin, 'Toplanın' diye haykırın, 'Surlu kentlere kaçalım!' Siyon'a giden yolu gösteren bir işaret koyun! Güvenliğiniz için kaçın! Durmayın! Üzerinize kuzeyden felaket, büyük yıkım getirmek üzereyim."

Dört bin yıl önce İsrailoğullarına kuzeyden pek çok saldırı geldi, pek çok insan öldü, savaşlarla işgaller, sürgünler yaşandı. O dönemler kuzeyden gelen felaketin adı Asur, Babil, Pers, Roma ve Bizans idi. Gün geldi, devran döndü, zaman geçti, İsrailoğulları göçtü gitti, yerine İsrail geldi. Roma-Bizans yıkıldı, yerine Türkler geldi ve Türkiye kuruldu. Eğer ki bu İsrail Nil'den Fırat'a kutsal savaş oyunlarıyla Türk devletini, Türk varlığını ve Türk yurdunu yok etmeyi tasarlıyorsa, Büyük Peygamber Yeremya'nın kehaneti gerçek olacak ve kuzeyden Tanrı adıyla gelecek gücün adı da Türk ve Türkiye olacaktır. Yeter ki Türkiye bu gücüne inansın ve bu yolda bir adım ileri atsın...

268 Tanah/ Yeremya, Bölüm 4: 4-6.

EK: TÜRKİYE - İSRAİL İLİŞKİLERİ KRONOLOJİSİ[269]

Türkiye-İsrail İlişkileri

29 Kasım 1947 - ABD ve SSCB'nin Filistin'in taksimi tezini savunmaları sebebiyle oluşturulmuş olan *Ad hoc* komitelerin üzerinde çalışarak revizyondan geçirdiği Çoğunluk Planı, BM Genel Kurulu'nun 181(II)A sayılı kararı olarak 13 ret, 10 çekimser oya karşılık 33 oyla kabul edildi. Plan BM'nin Filistin topraklarını Araplar ve Yahudiler arasında bölüştürülmesine karar vermiş oluyordu. Türkiye; Afganistan, Küba, Mısır, Yunanistan, Hindistan, İran, Irak, Lübnan, Pakistan, S. Arabistan, Suriye ve Yemen'le birlikte plana ret oyu kullandı. Karar gereği İngiltere aralık ayı itibariyle askerlerini Filistin'den çekmeye başladı.

14 Mayıs 1948 - İngiltere'nin manda yönetiminin sona ermesine birkaç saat kala Tel Aviv'de toplanan Yahudi Milli Konseyi (Vaad Leumi) yayınladığı bir deklarasyonla Yahudi devletinin kurulduğunu ilan etti. Bağımsızlığın ilanı ile Ben-Gurion başkanlığında 13 kişilik geçici İsrail Hükümeti kuruldu. ABD Başkanı Truman, İsrail devletinin bağımsızlığının ilan edileceği daha evvelden kendisine bildirildiği için basın sekreteri vasıtasıyla bağımsızlığın ilanından on bir dakika sonra İsrail hükümetin tanındığını, de facto açıkladı.

269 Stratejik Düşünce Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Koordinatörlüğü Raporu, Türkiye İsrail İlişkileri, s. 31-45, Ekim 2011.

14-15 Mayıs 1948 - İsrail'in bağımsızlık ilanından birkaç saat sonra Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak kuvvetleri üç koldan Filistin'e girmeye başladılar. Birinci Arap-İsrail Savaşı resmen başladı. BM Güvenlik Konseyi'nin çatışmalar durmaz ve taraflar ateşkes ilan etmezse BM Anlaşması'nın 39.maddesini yürürlüğe sokacağını açıklaması üzerine 18 Temmuz'da taraflar ateşkes ilanını kabul ettiler.

14 Ekim 1948 - Ateşkes bozuldu. Mısır ordusunun lojistik destek üstleri olan Gazze, Han Yunis ve Rafa'nın birbirleriyle bağlantısını kesen İsrail ordusu Sina Yarımadası'na girdi. İsrail kuvvetleri Vâdi Arabâ'dan Kızıldeniz'in Akabe Körfezi'ne ulaşarak güney Filistin'i kontrol altına aldılar. İsrail ile Mısır arasında mütareke 24 Şubat 1949'da, İsrail ile Lübnan arasında mütareke 23 Mart 1949'da, İsrail ile Ürdün arasında mütareke 3 Nisan 1949'da, İsrail ile Suriye arasında mütareke 20 Temmuz 1949'da imzalandı.

11 Aralık 1948 - BM Genel Kurulu toplantısında 194(III) no.'lu BM kararı alındı. 15 maddeden oluşan bu karar temel olarak üç unsuru içermektedir: Birincisi üç üyeli bir "Filistin Uzlaştırma Komisyonu" kurulmuştur. Komisyona Türkiye, ABD ve Fransa seçilmiştir. Türkiye'yi komisyonda *Ulus* gazetesi başyazarı Hüseyin Cahit Yalçın temsil etmiştir. İkincisi Kudüs şehri, sınırları güneyde Beytüllahim, kuzeyde Nasıriye olacak şekilde BM gözetimine bırakılıyordu. Üçüncü unsur Filistinli mültecilerle ilgiliydi. Buna göre komşularıyla barış içerisinde yaşayacak olan Filistinlilerin evlerine dönmeleri sağlanacak, dönmek istemeyenlerin zararları karşılanacaktı.

28 Mart 1949 - Türkiye İsrail'i resmen tanıdı. Türkiye İsrail'i tanıyan halkı Müslüman ilk ülke oldu.

23 Ocak 1950 - İsrail Parlamentosu Kudüs'te toplanarak Kudüs'ü İsrail'in baş şehri ilan etti.

2-9 Mart 1950 - Türkiye ve İsrail'de ilk maslahatgüzarlar göreve başladı.

4 Temmuz 1950 - Türkiye ile İsrail arasında "Ticaret ve Ödeme Anlaşması" imzalandı. Türkiye ile İsrail arasında siyasi ilişkilerin ilk somut adımı atılmış oldu. Bu anlaşmadan sonra özellikle ticari ilişkilerde gelişme gözlendi.

5 Şubat 1951 - Türkiye ile İsrail arasında "Hava Ulaştırma Anlaşması" imzalandı.

Eylül 1952 - Dünya Yahudi Kongresi başkanı Dr. Perlzweig Türkiye'yi ziyaret etti. Perlzweig ziyaretinde Dışişleri Bakanı Fuad Köprülü ile de görüştü.

Mayıs 1953 - İsrail'de bazı üniversitelerde "Türklerin İstanbul'u Fethinin 500. Yılı" başlıklı konferanslar tertip edildi. Etkinliklerin daha çok kutlama havasında geçmesi Ankara'da memnuniyet yarattı.

19 Ekim 1954 - Türkiye ile Irak arasında yapılan ikili görüşmelerin ardından yapılan açıklamalar İsrail'de huzursuzluk yarattı. ABD Dışişleri Bakanı Dulles'ın "Çevreleme Politikası" stratejisi çerçevesinde SSCB'nin Ortadoğu'ya girişini jeopolitik

olarak engellemek üzere, bu ülkeler arasında bir pakt teşkil ettirilmesi düşünülüyordu. Yapılan görüşmeyle kurulması düşünülen paktın temelleri atıldı. İsrail kurulan paktta Türkiye'nin aldığı rolün, Arap-İsrail uyuşmazlığında Araplardan yana tavır alındığının bir göstergesi olduğunu açıkladı.

24 Şubat 1955 - Türkiye ile Irak arasında "Bağdat Paktı" adı verilen bir ittifak anlaşması imzalandı. İttifaka 4 Nisan 1955'te İngiltere de katıldı. Türkiye ve Irak, Bağdat Paktı'na diğer Ortadoğu ülkelerinin de katılacağını umuyordu, ama bölgenin siyasi atmosferi buna müsait değildi. Mısır, S. Arabistan ve Suriye, Bağdat Paktı'nı Batı'nın İsrail'i korumak üzere yeniden bölgeye gelişi olarak yorumlarken; İsrail, paktın İsrail'i tehdit ettiğini, paktın İsrail'e karşı Arap saldırganlığını artıracağını açıkladı. Bağdat Paktı, Nasır'ın Batı'dan tamamen uzaklaşmasını ve SSCB'nin Ortadoğu politikasına yeniden angaje olmasının yolunu açtı.

26 Şubat 1955 - Bağdat Paktı'nı yorumlayan Irak başbakanı, İsrail'in bu pakta hiçbir zaman üye olamayacağını söyledi.

Mart 1955 - İsrail hükümeti Türkiye'ye bir nota verdi. Notada Türkiye'nin İsrail'e yönelik geçmişte yaptığı olumlu açıklamaların altı çizilerek Türkiye'nin politikasında bir değişiklik olup olmadığının açıklığa kavuşturulması istendi. İsrail'in Bağdat Paktı'na yönelik eleştirel tavrı Türk tarafında rahatsızlık yarattı. Türkiye İsrail Büyükelçisi'nin randevu taleplerine karşılık vermeyerek İsrail'in Türkiye misyonunu bir gözlem misyonu haline dönüştürdü.

19 Ocak 1956 - Türkiye, İsrail'in Suriye ve Mısırlılara yönelik şiddet eylemlerinin tartışıldığı BM Güvenlik konseyi toplantısında ABD, İngiltere, Fransa, SSCB, Belçika ve Yeni Zelanda ile birlikte İsrail'i kınadı. BM Güvenlik Konseyi aynı gün aldığı kararla İsrail'in Güvenlik Konseyi kararlarını uygulamamasından ötürü İsrail'i kınadı.

26 Temmuz 1956 - Mısır Devlet Başkanı General Cemal Abdülnasır Süveyş Kanalı'nın millileştirildiğini duyurdu. Nasır'ın kararı üzerine durumu gözden geçiren ABD, İngiltere ve Fransa 1888 İstanbul Sözleşmesi'ne taraf olan devletlerin katılacağı bir konferans çağrısı yapmaya karar verdiler.

16 Ağustos 1956 - 1888 İstanbul Sözleşmesi'ne taraf olan 22 devletin katılımıyla Londra Konferansı başladı. Türkiye de 1888 İstanbul Sözleşmesi'ne Osmanlı Devleti de taraf olduğu için Londra Konferansı'na katıldı.

23 Eylül 1956 - Fransa, Süveyş Kanalı'nın millileştirilmesi meselesini BM Güvenlik Konseyi'nin gündemine getirdi. Güvenlik Konseyi'nde soruna ilişkin görüşmeler devam ederken Fransa İsrail'le birlikte bir takım askerî planlar üzerinde çalışmaya başladı. Plana göre İngiltere ve Fransa'nın saldırgan gözükmemesi için İsrail Mısır'a saldıracak; Fransa ve İngiltere saldırıyı bahane ederek Kanal bölgesine asker çıkaracaktı.

29 Ekim 1956 - İsrail kuvvetleri Mısır'a saldırdı. İngiltere ve Fransa'nın taraflara gönderdiği ültimatom İsrail tarafından kabul edildi ancak Mısır ültimatomu reddetti. İngiltere ve Fransa kanal bölgesine asker çıkardı. Asker çıkarma kararı uluslararası kamuoyundan büyük tepki aldı. Fatin Rüştü Zorlu yaptığı

açıklamada "İngiltere ve Fransa'nın Mısır'a karşı silah kullanmasından üzüntü duyduklarını, nedeni ne olursa olsun bu tür hareketleri uluslararası hukukun bir ihlali olarak değerlendirmek gerektiğini" söyledi.

Kasım 1956 - Bağdat Paktı'nın İngiltere hariç dört üyesi Tahran'da toplanarak İsrail'i kınama kararı aldı.

26 Kasım 1956 - Türkiye Süveyş Krizi sebebiyle oluşan ulusal ve uluslar arası havanın etkisiyle İsrail Büyükelçisi Şevkati İstinyeli'yi merkeze çağırdı.

3 Aralık 1956 - İngiltere ve Fransa oluşan baskıyı azaltmak için Kanal bölgesindeki askerlerini çekeceklerini açıkladılar.

19 Aralık 1956 - İsrail'in Ankara'daki Büyükelçisi Tel-Aviv'e geri çağrıldı.

10 Ekim 1957 - Türkiye, Suriye sınırına asker yığmaya başladı. Suriye 6 Ağustos'ta SSCB ile "Ekonomik ve Teknik Yardım Anlaşması" imzalamıştı. Bu durum Türkiye'de ciddi rahatsızlık meydana getirmişti.

21 Ekim 1957 - Türkiye ile Suriye arasında baş gösteren bunalımın sona ermesi için Kral Suud arabuluculuk teklif etti. Kral Suud'un teklifi iki tarafça da kabul edildi.

1 Şubat 1958 - Suriye ve Mısır birleşerek Birleşik Arap Cumhuriyeti'ni kurdular. 11 Mart 1958'de Türkiye BAC'ı tanıdı.

Nisan 1958 - İsrail Başbakanı Ben-Gurion Araplara karşı bölgenin Arap olmayan unsurlarıyla bir "Çevresel Pakt" planı üzerinde çalışıyordu. Bu çerçevede İran ve Etiyopya ile müzakerelerde bulunmuştu. ABD Dışişleri Bakanı Dulles tarafından bu plandan haberdar edilen Türkiye ile İsrail arasında Çevresel Pakt için görüşmeler başladı. Türkiye'nin İsrail'le tekrar görüşmeye başlamasında Suriye ve Mısır'ın birleşme kararı etkili olmuştur.

28 Ağustos 1958 - İsrail Başbakan'ı Ben-Gurion, Dışişleri Bakanı Golda Meir, Dışişleri Müsteşarı Şimon Peres, Genel Kurmay Başkanı Zvi Zur Ankara'da Başbakan Adnan Menderes ile görüştü. İsrail heyetini taşıyan uçağın Ankara'ya iniş sebebi uçağın motorunda meydana gelen ufak çaplı bir arıza sebebiyle zorunlu bir iniş olarak duyuruldu.

29 Ağustos 1958 - Ortadoğu'da radikalliğe ve Sovyet nüfuzuna karşı Türkiye - İsrail Gizli İşbirliği Anlaşması imzalandı.

18 Mart 1960 - Türkiye ile İsrail arasında ticaret anlaşması imzalandı.

27 Mayıs 1960 - Türkiye'de ordu yönetime el koydu. Yeni yönetim Ortadoğu ülkeleri ile ilişkileri ilerletme stratejisi izledi. Bu durum ilerleyen yıllarda Türkiye - İsrail ilişkilerinin düşük yoğunlukta devam etmesi ile neticelendi.

14 Mayıs 1967 - Mısır silahlı kuvvetleri alarm durumuna geçirildi, Sina Yarımadası'na asker sevkiyatı başladı. Ürdün'de de seferberlik ilan edildi. BM Genel Sekreteri Sithu U Thant durumu "çok vahim" diye niteledi.

18 Mayıs 1967 - Mısır devlet Başkanı General Cemal Abdülnasır BM Genel Sekreteri'ne bir telgraf göndererek Mısır ve İsrail arasında bulunan ve Mısır'ın isteği üzerine yerleştirilmiş olan BM Barış Gücü birliklerinin çekilmesini istedi.

22 Mayıs 1967 - Mısır devlet Başkanı Nasır yaptığı açıklamada İsrail'in Akabe Körfezi'nden Kızıldeniz'e çıkışını sağlayan Tiran Boğazı'nı kapadığını ilan etti.

28 Mayıs 1967 - Ortadoğu'da artan gerilim üzerine Türkiye bölgede görev yapan Büyükelçilerini Ankara'da topladı. Toplantı sonrası yapılan açıklamada "Hükümetin komşularıyla iyi dostluk münasebetleri çerçevesinde Türkiye ile Arap memleketleri arasındaki mevcut yakın ilişkileri de göz önünde bulundurduğu" ifade edildi.

5 Haziran 1967 - İsrail Mısır Havaalanlarını vurdu. Bu olay tarihe "Altı Gün Savaşları" diye geçen Arap - İsrail Savaşı'nı başlattı.

6 Haziran 1967 - Savaşın başlaması üzerine bir açıklama yapan Türkiye Dışişleri Bakanı Zafer Sabri Çağlayangil "Türkiye'nin topraklarındaki üslerin Araplara karşı bir oldubittiyle kullanılmasının söz konusu olamayacağını" söyledi.

10 Haziran 1967 - Akşam saatlerinde Suriye ile İsrail arasında yapılan bir ateşkesin yürürlüğe girmesi ile savaş sona erdi. İsrail Mısır ve Suriye topraklarında ilerleyip, Suriye topraklarında stratejik öneme sahip Golan tepelerini ele geçirdi. Ayrıca Kudüs'ün tamamı da İsrail kontrolüne geçti. Türkiye

savaş devam ederken ve savaştan sonra Arap ülkelerine yaklaşık 600 bin dolarlık yardımda bulundu.

21 Ağustos 1969 - Müslümanlarca kutsal kabul edilen el-Aksâ Camii Denis Michael Rohan adlı birisi tarafından kundaklandı. Camide çıkan yangın Müslüman dünyasında büyük bir infiale yol açtı.

22 Ağustos 1969 - Başbakan Süleyman Demirel bir açıklama yaparak Türkiye'nin Mescid-i Aksâ yangın felaketi karşısında bütün Müslüman ülkelerin yanında yer aldığını açıkladı.

22 Eylül 1969 - Mescid'ü-l Aksa'nın yakılması üzerine 25 İslam ülkesi devlet ve hükümet başkanları Rabat'ta toplanarak bir İslam Konferansı Örgütü kurulması çalışmalarını başlattılar. Toplantıya Türkiye adına Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil katıldı. Çağlayangil sonuç bildirisinde Türkiye BM kararları çerçevesinde Filistin meselesinin çözümünden taraf olduğu ve Filistin meselesinin ulusal haklar bağlamında değil insan hakları çerçevesinde ele alınması gerektiği ibaresini ekletmiştir. Konferansta Arap ülkeleri İsrail'i tanımış olan Türkiye, İran, Mali, Senegal, Nijer gibi ülkelerin İsrail'le diplomatik ilişkileri sonlandırması çağrısında bulunmuş ancak çağrı İsrail'i tanıyan ülkeler tarafından kabul görmemiştir.

12 Mart 1971 - Türk Silahlı Kuvvetleri hükümete muhtıra verdi. Görevdeki Süleyman Demirel hükümeti istifa etti.

6 Ekim 1973 - Mısır ve Suriye askerî kuvvetleri İsrail'e sürpriz bir saldırı gerçekleştirdiler. Saldırı Yahudilerin Yom Kippur Bayramı'na rastladığı için Yom Kippur Savaşı da denilmiştir.

Savaşın başlaması üzerine Türkiye tarafsızlığını ilan etti. Ancak Türkiye'nin tarafsızlığı Araplar lehine bir tarafsızlık olmuştur. Örneğin SSCB uçakları Türk hava sahasını kullanarak Araplara silah taşımış ve Türkiye buna müsaade etmiştir. Ancak ABD, Türkiye'deki NATO üslerini kullanarak İsrail'e yardım etmek istemiş, Türkiye buna müsaade etmemiştir.

27 Ekim 1973 - Yom Kippur Savaşı sağlanan ateşkesle birlikte sona erdi.

26 - 28 Kasım 1973 - OAPEC (Organization of Arab Petroleum Exporting Countries) üyesi ülkeler Cezayir'de bir araya geldi. Toplantıda alınan en önemli karar İsrail'i destekleyen tüm ülkelere petrol ambargosunun uygulanmasının kararlaştırılmasıydı. Türkiye hem OAPEC'in aldığı bu karar sebebiyle hem de 1967 Savaşından beri İsrail'e karşı sürdürdüğü politika sebebiyle İsrail'le ilişkileri en alt seviyede tutmaya özen gösterdi. Öyle ki Mart 1974'te OAPEC ülkeleri ambargo kararını kaldırdıklarında bile Türkiye İsrail'le ilişkileri ilerletmek için bir arayış içerisinde olmadı.

Ocak 1975 - Türkiye FKÖ'yü (Filistin Kurtuluş Örgütü) tanıdığını açıkladı. FKÖ 1974 yılında Arap Birliği ve İslam Konferansı Örgütü tarafından Filistin halkının tek meşru temsilcisi olarak tanınmıştı. BM Genel Kurulu'nda 22 Kasım 1974 yılında yapılan oylama ile alınan bir kararla FKÖ'nün BM organlarının toplantılarına gözlemci olarak katılması kabul edilmişti.

10 Kasım 1975 - Türkiye, BM Genel Kurulu'nda görüşülen "Siyonizmin bir tür ırkçılık olduğu" yönündeki karar tasarısına kabul oyu verdi. Bu karar 1991 yılına kadar yürürlükte kaldı.

17 Eylül 1978 - Mısır ile İsrail arasında Camp David Anlaşması imzalandı. Türkiye adına açıklama yapan Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün henüz bir değerlendirme yapmak için erken olduğunu, fakat İsrail'in 1967 sınırlarına çekilmemesi ve FKÖ'nün sürecin dışında bırakılması halinde soruna adil bir çözüm bulunmasının çok zor olduğunu söyledi.

30 Temmuz 1980 - İsrail Parlamentosu kabul ettiği bir yasayla Kudüs'ü İsrail'in daimi başkenti ilan etti. Türkiye yasayı kınadığını açıkladı.

28 Ağustos 1980 - Türkiye, kamuoyundan gelen tepkiler sebebiyle Kudüs Konsolosluğu'nun kapatıldığını açıkladı.

12 Eylül 1980 - Türkiye'de ordu yönetime el koydu.

26 Kasım 1980 - Türkiye - İsrail ilişkileri, diplomatik ilişkilerdeki en alt seviye olan ikinci kâtiplik düzeyine indirildi.

2 Aralık 1980 - Bülent Ulusu Hükümeti aldığı bir kararla İsrail'le olan diplomatik ilişkileri sekreterlik seviyesine indirdi, İsrail'in de bu kararı takip etmesi çağrısında bulunuldu.

Ocak 1981 - 61 Amerikalı senatör Türkiye'nin Amerikan Büyükelçiliğine gönderdiği bir mektupla Türkiye'nin İsrail'le ilgili izlediği politikaların Türk - Amerikan ilişkilerine olumsuz yansıyacağı uyarısında bulundu.

8 Haziran 1981 - İsrail, Irak'ta inşa edilmekte olan Osirak nükleer reaktörünü bir hava saldırısıyla imha etti. Türkiye, BM

Genel Kurulu'nda İsrail'in saldırısının gündemde olduğu oylamada alınan İsrail'in saldırısının kınanmasını isteyen ülkelerle birlikte hareket etti.

Aralık 1981 - İsrail, Golan Tepeleri'ni ilhak ettiğini açıkladı.

Şubat 1982 - BM Güvenlik Konseyi'nin 497 sayılı kararına (İsrail'in Golan Tepeleri'ni ilhakının uluslararası hukuk açısından hükümsüz olduğuna yönelik karar) istinaden BM Genel Kurulu'nda İsrail'in kınanması için yapılan oylamada Türkiye çekimser kaldı.

14 Şubat 1982 - Kenan Evren Yahudi cemaati lideri David Asseo ile görüştü.

5 Haziran 1982 - İsrail Lübnan'ı işgal ederek Filistinlilere karşı temizleme harekâtı başlattı. Özellikle Lübnanlı Falanjistlerin Sabra ve Şatilla Kamplarına saldırarak 1000 kadar Filistinliyi öldürmesi Türkiye'de halk arasında tepkiye sebep oldu. Ancak Lübnan'ın işgali Türk - İsrail ilişkilerinde bir yumuşama evresinin de başlangıcı oldu. İsrail, Lübnan'a başlattığı saldırılarda Ermeni terör örgütleri ASALA ve JCGA kamplarına da girileceğini Ankara'ya ileterek Türk görevlilerini de operasyonlara katılmaya davet etmişti. Türkiye bu çağrıya olumlu yanıt verdi ve Türk görevlilerin yer aldığı operasyonlarda JCGA ve ASALA kampları tamamen tahrip edilirken, JCGA lideri Agop Ahcıyan'ın öldürüldü.

27 Mart 1985 - Turgut Özal Amerika gezisinde Yahudi lobisi ile temas kurdu.

Aralık 1987 - FKÖ lideri Yaser Arafat'ın çağrısıyla Batı Şeria ve Gazze'de "Birinci İntifada" başladı.

15 Kasım 1988 - Filistin Ulusal Konseyi Cezayir'deki toplantısında Filistin devletinin kurulduğunu ilan etti. Türkiye aynı gün Filistin Devleti'ni tanıdığını açıkladı.

Eylül 1989 - BM Genel Kurulu'nun açılışı sırasında İsrail'in toplantıya alınıp alınmaması kararının tartışıldığı toplantıda Türkiye red oyu verdi.

30 Ekim 1991 - Madrid Konferansı toplandı. Ortadoğu Barış Süreci başlamış oldu.

31 Aralık 1991 - Madrid Konferansı'nın olumlu havası içerisinde Türkiye Ankara'daki İsrail ve Filistin temsilciliklerinin Büyükelçilik düzeyine yükseltildiğini duyurdu.

Haziran 1992 - Turizm Bakanı Abdülkadir Ateş İsrail'i ziyaret etti. Bu ziyaret Türkiye'den İsrail'e ilk üst düzey ziyarettir.

Kasım 1992 - Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin İsrail'i ziyaret etti. Bu ziyaret esnasında "Karşılıklı Anlayış ve İşbirliğinin İlkeleri Muhtırası" imzalandı.

1992 - Oslo Barış Süreci başlatıldı. Türkiye İsrail'le diplomatik ilişkilerini yeniden büyükelçilik düzeyine yükseltti.

13 Ekim 1993 - Oslo Barış Süreci'ne konu olan anlaşma Beyaz Saray'da imzalanıp yürürlüğe girdi.

21 Nisan 1993 - Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın cenaze töreni için Ankara'ya gelen İsrail Dışişleri Bakanı Şimon Peres, Türk hükümetinden yetkililerle görüştü.

25 Ocak 1994 - İsrail Cumhurbaşkanı Ezer Weizmann Türkiye'yi ziyaret eden ilk İsrail Cumhurbaşkanı oldu. Görüşmelerde masada su alımı, turizm ve askeri işbirliği konuları vardı.

27 Şubat 1994 - İsrail Savunma Bakanlığı Müsteşarı Ivni Nehum Ankara'yı ziyaret etti. İsrail'in F-4 ve F-5 uçaklarının modernizasyonunu yapmak istediği ve ilişkilerin geliştirileceği açıklandı.

31 Mart 1994 - İki ülke arasında Güvenlik Anlaşması imzalandı.

10 Nisan 1994 - Ankara'ya gelen Dışişleri Bakanı Şimon Peres, Türkiye'nin Ortadoğu Barış Süreci'nde daha aktif rol alması gerektiğini açıkladı.

3 Kasım 1994 - Başbakan Tansu Çiller ve beraberindeki 56 kişilik heyet İsrail'e gitti.

14 Ağustos 1995 - Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na ait 54 adet F-4 uçağının modernizasyonunun İsrail'den sağlanacak devlet kredisi ile İsrail IAI kuruluşuna yaptırılması için Milli Savunma Bakanlığı ile İsrail IAI kuruluşu arasında 600 Milyon Dolar baz fiyatla sözleşme imzalandı.

23 Şubat 1996 - Askerî Alanda Eğitim ve İşbirliği Anlaşması imzalandı.

11 Mart 1996 - Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel İsrail'e gitti.

14 Mart 1996 - Dışişleri Bakanı Emre Gönensay ve İsrail Dışişleri Bakanı Ehud Barak tarafından imzalanan ve iki ülke arasındaki ilişkileri hızlandıracak Serbest Ticaret Alanı Anlaşması imzalandı. Anlaşma kapsamında 1 Ocak 2000 tarihine kadar iki ülke arasındaki gümrüklerin sıfırlanması öngörülüyordu. Anlaşma 24 Mayıs 1998'de Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

11 Nisan 1996 - İsrail, Lübnan topraklarına "Gazap Üzümleri" adlı bir askeri harekât düzenledi.

28 Haziran 1996 - Türkiye'de Necmeddin Erbakan başkanlığında Refah- Yol hükümeti kuruldu. İsrail Cumhurbaşkanı Weizmann bu gelişme üzerine "Türk ordusunun bir kenarda bekleyeceğini sanmıyorum" açıklamasını yaptı.

Ağustos 1996 - Türk Hava Kuvvetleri ve İsrail Hava Kuvvetleri ortak bir tatbikat gerçekleştirdiler.

28 Ağustos 1996 - Türkiye ile İsrail arasında "Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması" imzalandı.

27 - 28 Kasım 1996 - İsrail Savunma Bakanlığı Genel Direktörü David Ivry Türkiye'ye geldi. İki ülke arasındaki askeri

anlaşmaların devamı olarak 1997 yılı için bir eylem planı kararlaştırıldı.

23 Aralık 1996 - Türkiye ile İsrail arasında Serbest Ticaret Anlaşması imzalandı.

Şubat 1997 - Türkiye Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı İsrail'i ziyaret etti.

28 Şubat 1997 - Gerçekleştirilen Milli Güvenlik Kurulu toplantısının ardından alınan kararlar Türk siyaset tarihine "28 Şubat" diye geçecek süreci somutlaştırdı. İlerleyen dönemde Refah - Yol iktidarı devrildi.

Ekim 1997- İsrail Genelkurmay Başkanı Şakak Türkiye'yi ziyaret etti. Ziyaretler esnasında askerî işbirliğinin kalıcı hâle getirilmesi amacıyla Savunma Sanayii Çalışma Grubu ve Politik-Askerî Çalışma Grubu adıyla iki ortak çalışma grubu oluşturuldu.

Ocak - Şubat 1998 - Türkiye, İsrail ve ABD donanmasından savaş gemilerinin katılımıyla Akdeniz'de "Güvenilir Denizkızı" adı verilen ortak bir tatbikat düzenlendi.

Şubat 1998 - Kara Kuvvetleri Komutanı Hüseyin Kıvrıkoğlu İsrail'i ziyaret etti.

Eylül 1998 - Türkiye Başbakanı Mesut Yılmaz İsrail'i ziyaret etti. Ziyaret sırasında Türkiye ve İsrail arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalandı.

25 Ekim 1999 - 17 Ağustos 1999'da gerçekleşen "Marmara Depremi" mağdurları için İsrail tarafından yaptırılan 320 prefabrik konutlu "İsrail Köyü"nün açılışı için İsrail Başbakanı Ehud Barak Türkiye'ye geldi. Ayrıca İsrail'in Kanal 1 televizyonu da Türkiyeli depremzedeler için 1.340.000 dolar tutarında bir yardım topladı. Bu durum Türk tarafında memnuniyet doğurdu.

Nisan 2000 - İsrail Eğitim Bakanı Knesset'te yaptığı konuşmada ders kitaplarına "Ermeni Soykırımı"na ilişkin bilgilerin ekleneceğini söyledi. Bu durum Türkiye'de rahatsızlığa sebep oldu. Dışişleri Bakanlığı diğer bakanlıklara birer genelge göndererek 10 Mayıs 2000'deki İsrail Milli Günü resepsiyonuna temsilci gönderilmemesini istedi.

11 - 24 Temmuz 2000 - Camp David Zirvesi gerçekleşti. ABD Başkanı Bill Clinton, İsrail Başbakanı Ehud Barak ve Filistin otoritesi lideri Yaser Arafat Barış Süreci'nde nihai çözümü şekillendirmek için bir araya geldi ancak görüşmeler başarısızlıkla sonuçlandı.

28 Eylül 2000 - 1982'de Lübnan'da girişilen katliamların baş sorumlusu olarak gösterilen Likud Partisi lideri Ariel Şaron'un Mescid-i Aksâ'ya provokatif bir ziyaret gerçekleştirmesi Filistinlileri rahatsız etti. Bu olay 2. İntifada'nın başlaması ile neticelendi.

17 Ekim 2000 - Filistin'deki olayların sona erdirilmesi için Mısır'ın Şarm-el Şeyh kentinde bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantıda BM bünyesinde faaliyet gösterecek bir Araştırma Komisyonu kurulması kararlaştırıldı. Oluşturulan komisyonda

Türkiye Cumhuriyeti eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel de yer aldı.

6 Şubat 2001 - İsrail'de Likud iktidara geldi. Ariel Şaron Başbakan oldu. Şaron'un Filistinliler üzerindeki sertlik yanlısı politikaları Ankara'yı huzursuz etmeye başladı.

8 Ağustos 2001 - Ariel Şaron Başbakan sıfatıyla Ankara'yı ziyaret etti. Türkiye İsrail'den Ortadoğu Barış Süreci'ni yeniden başlatacak adımların atılmasını isterken, İsrail Türkiye'den Filistinlileri silah bırakmaya ikna etmesini istedi.

Şubat 2002 - Suudi Prensi Abdullah, İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesi karşılığında Arap devletlerinin İsrail'i tanımaları garantisi öngören bir plan teklif etti. Arap Birliği'nin Mart 2002'de gerçekleştirdiği zirvede prens Abdullah'ın önerisi kabul edildi.

30 Mart 2002 – TSK'ya ait 170 M-60 tankının modernizasyon projesi bir İsrail firmasına verildi.

24 Haziran 2002 - İsrail Batı Şeria'yı işgal etmeye başladı.

3 Kasım 2002 - AK Parti gerçekleştirilen genel seçimler sonunda iktidara geldi.

28 Ocak 2003 - İsrail'de gerçekleştirilen seçimleri Ariel Şaron büyük farkla kazanarak yeniden Başbakan oldu.

16 Mart 2003 - Refah'ta bir mültecinin evinin yıkılmasını önlemeye çalışan Uluslararası Dayanışma Hareketi üyesi ABD vatandaşı Rachel Corrie bir İsrail buldozeri tarafından ezilerek öldürüldü. Olay uluslararası kamuoyunda rahatsızlığa sebep oldu.

Eylül 2003 - Dışişleri Bakanı Abdullah Gül AK Parti grup toplantısında "Aralarında İsrail'in de bulunduğu bölge ülkeleri Kuzey Irak'tan toprak alıyorlar" açıklamasında bulundu.

25 Şubat 2004 - Başbakan Erdoğan'ın resmi davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Almanya Başbakanı Gerhard Schröder, İsrail'in tüm uyarılara rağmen Batı Şeria'da yapımını sürdürdüğü Güvenlik Duvarı'nın sorunların çözümüne yardımcı olmayacağını ifade etti. İsrail Başbakanı Ariel Şaron, Güvenlik Duvarı'nın Uluslararası Adalet Divanı'nın 24 Şubat 2004 tarihli toplantısında ele alınmasından sonra yaptığı açıklamada Mahkeme'yi sirke benzeterek duvarın yapımını her ne pahasına olursa olsun tamamlayacaklarını söyledi.

4 Mart 2004 - Türkiye ile İsrail arasında yıllardır gündemde olan Manavgat Nehri'nden İsrail'e su satışına ilişkin anlaşma imzalandı. Anlaşma, Manavgat Nehri üzerindeki su arıtma ve dolum tesislerinden yılda 50 milyon metreküp arıtılmış suyun İsrail'e satışı hükme bağlandı. Anlaşmanın ayrıntılarının ve satışın ne zaman başlayacağının daha sonra yapılacak bir anlaşma ile belirleneceği açıklandı.

18 Mart 2004 - İsrail, HAMAS'ın liderlerinden Abdülaziz el-Rantisi'yi vurdu. Başta AB olmak üzere Türkiye, Fransa, Rusya, Mısır, Çin, Pakistan, İran ve İspanya saldırıyı kanunsuz

ve kışkırtıcı olarak niteledi. BM Genel Sekreteri Kofi Annan İsrail'i kınayarak uluslararası hukukla bağdaşmayan yargısız infazlarını sonlandırması çağrısında bulundu.

15 Nisan 2004 - ABD Başkanı George W. Bush ve İsrail Başbakanı Ariel Şaron Washington'da bir araya geldiler. İsrail'in Gazze'den ve Batı Şeria'nın bir bölümünden çekilme kararını "tarihî ve cesur bir adım" diye niteleyen Bush, İsrail'in Batı Şeria'nın bir bölümünün ilhakı anlamına gelen politikasını onaylaması Arap kamuoyunda büyük tepki doğurdu.

9 Temmuz 2004 - Uluslararası Adalet Divanı İsrail'in ördüğü Güvenlik Duvarı'nın hukuka aykırı olduğuna karar verdi.

11 Kasım 2004 - Filistin Ulusal Yönetimi Devlet Başkanı Yaser Arafat Fransa'da öldü.

16 Aralık 2004 - İsrail Refah ve Han Yunus Mülteci Kampları'na "Demir Portakal" adını verdiği askeri bir operasyon başlattı. Operasyonun başlatılması üzerine Türkiye Başbakanı R. Tayyip Erdoğan "Ortadoğu'daki bu gelişmeler (...) her şeyden önce insan hakları açısından, insanlık açısından gidişin ne derece bir fecaat olduğunu ortaya koymaktadır. (...) Bunun her şeyden önce affedilir, bağışlanır bir yanı yok. Ben (...) bütün sorumluluk sahibi devlet başkanlarını ortak dayanışmaya davet ediyorum ve bu konuda tavır almaya davet ediyorum" dedi. Dışişleri Bakanı Abdullah Gül ise İsrail'in son günlerdeki hareketlerinin tedirgin edici olduğunu açıkladı. Türk tarafından yapılan açıklamalar kendisine sorulan İsrail Dışişleri Bakanı Silvan Shalom yapılan açıklamaların Türk - İsrail

ilişkilerinin doğasını etkileyebileceğini, bunun olmaması için ellerinden geleni yapacaklarını açıkladı.

Ocak 2005 - Dışişleri Bakanı Abdullah Gül İsrail'i ziyaret etti.

11 Mart 2005 - Uluslararası Terör ve Güvenlik Zirvesi için Madrid'e giden Başbakan Erdoğan burada İsrail Başbakan Yardımcısı Şimon Peres ile görüştü. Peres bu görüşmede Başbakan Erdoğan'a Gazze Şeridi'nin Türk firmalarının işbirliği ile geliştirilip bir turizm merkezi haline getirilmesi önerisinde bulundu.

27 - 28 Nisan 2005 - TOBB, Filistin Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu ile İsrail İmalatçılar Birliği heyetleri Ankara'da bir araya gelerek Ankara Forumu'nu kurdular. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu Ankara Forumu başkanlığına seçildi. TOBB'un Eretz Sanayi Bölgesi'nde bir kalkınma projesi hazırlaması kararlaştırıldı. 29 Haziran'da TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nu arayan İsrail Başbakan Yardımcısı Şimon Peres projeden duyduğu memnuniyeti ve desteğini ifade etti.

2 - 3 Mayıs 2005 - Başbakan Erdoğan Filistin ve İsrail'i ziyaret etti.

4 Ocak 2006 - Dışişleri Bakanı Abdullah Gül Eretz Sanayi Bölgesi'nin geliştirilmesi projesi kapsamında bölgenin TOBB tarafından kurulacak bir şirkete 49 yıllığına kiralanmasına ilişkin mutabakat zabtını Ramallah'ta imzaladı.

5 Ocak 2006 - Türkiye Dışişleri Bakanı ile İsrail Dışişleri Bakanı arasında Eretz sanayi Bölgesi'ne TOBB tarafından

kurulacak şirkete kolaylık gösterilmesine ilişkin ortak bir açıklama imzalandı.

Ocak 2006 - HAMAS Filistin seçimlerinden zaferle ayrıldı. HAMAS Siyasi Büro Şefi Halit Meşal Türkiye'yi ziyaret ederek AK Parti yetkilileriyle görüştü. Bu durum İsrail'de huzursuzluk yarattı. İsrail Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Ra'anan Gissin "Biz Abdullah Öcalan ile görüşseydik ne hissederdiniz?" diyerek İsrail'in tepkisini dile getirmiş oldu.

12 Temmuz - 14 Ağustos 2006 - İsrail ağır silahlarla ve hava araçlarıyla Lübnan'a girdi. 12 Temmuz 2006 tarihinde Lübnan'da üslenmiş olan Hizbullah'ın 2 İsrail askerini kaçırması ve İsrail'e Katyuşa Füzeleri fırlatması İsrail tarafından bir "savaş sebebi" olarak yorumlanmıştır. İsrail'in Lübnan müdahalesi BM Güvenlik Konseyi'nin 14 Ağustos 2006 tarihinde aldığı 1701 sayılı karar uyarınca durdurulmuştur. Saldırı esnasında 1000'den fazla sivil hayatını kaybetmiş çok sayıda insan yaralanmıştır. Türkiye Lübnan saldırısına çok sert tepki vermiştir.

Mart 2007 - Türkiye'nin İsrail ile Suriye arasındaki görüşmelerde kolaylaştırıcı rolü İsrail tarafından kabul edildi.

22 Aralık 2008 - İsrail Başbakanı Ehud Olmert Türkiye'ye bir çalışma ziyaretinde bulundu. Medya organları Olmert'in Başbakan Erdoğan'la Suriye ile yapılacak görüşmeler hakkında fikir alışverişinde bulunmak üzere geldiğini yazdı.

27 Aralık 2008 - İsrail, Gazze Şeridi'ne yönelik "Dökme Kurşun" operasyonunu başlattı. Türkiye saldırıya her düzeyde çok sert tepki verdi.

29 Ocak 2009 - Davos Dünya Ekonomik Forumu'nda "Gazze: Ortadoğu'da Barış Modeli" başlıklı panelde Türkiye Başbakanı R. Tayyip Erdoğan İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres'e sert çıktı. Başbakan Erdoğan'la Şimon Peres arasındaki tartışma siyasi tarihe "one minute çıkışı" olarak geçti.

14 Şubat 2009 - İsrail Kara Kuvvetleri Komutanı Avi Mizrahi'nin Başbakan Erdoğan'ın Gazze'deki tepkisine karşılık söylediği "Erdoğan önce aynaya baksın" sözleri için Türkiye İsrail'e nota verdi.

15 Ekim 2009 - TRT'de yayınlanan Ayrılık dizisinde İsrail düşmanlığı yapıldığı gerekçesiyle İsrail Türkiye'ye nota verdi. Dışişleri Bakanlığı'na çağrılan Türk Büyükelçisi ile İsrail Dışişleri Bakan Yardımcısı arasında yaşanan ve daha sonra "alçak koltuk krizi" diye adlandırılacak diyalog yaşandı.

Mart 2010 - İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH), İsrail'in Gazze'ye uyguladığı ambargoyu delmek ve Gazze halkının temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla biri üç bin tonluk yük gemisi, diğeri de 1000 kişilik yolcu gemisi satın aldı. İHH İnsani Yardım Vakfı başkanı Fehmi Bülent Yıldırım, Mayıs ayında Gazze'ye doğru yola çıkacaklarını açıkladı.

27 Mayıs 2010 - 27 Mayıs 2010 günü yolcuların gümrükteki işlemlerinin tamamlanmasının ardından *Mavi Marmara* gemisi yardım gönüllüsü 560 kişi ile birlikte yola çıktı.

31 Mayıs 2010 -Yardım gemileri İsrail silahlı kuvvetlerince durduruldu. İsrail askerlerinin gemiye çıkması esnasında aktivistlerin mukavemet etmesi üzerine, İsrail güçleri

sivillere ateş açtı. Açılan ateş sonucunda biri ABD vatandaşı olmak üzere 9 aktivist öldü, 23'ü ağır 54 kişi yaralandı. Gemiler İsrail'in Aşdod Limanı'na çekildi. Aktivistler gözaltına alındı. Türkiye Başbakanı R. Tayyip Erdoğan Dışişleri Bakanı ile birlikte Latin Amerika ziyaretinde bulunuyordu. Haber alınır alınmaz program iptal edildi. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu BM Güvenlik Konseyi'ni acil toplantıya çağırmak üzere New York'a geçti.

1 Haziran 2010 - BM Güvenlik Konseyi İsrail'in Mavi Marmara gemisine yaptığı silahlı saldırıyı görüşmek üzere acil toplandı. Toplantı neticesinde İsrail Devletinin yaptığı operasyon esnasındaki ölümlere yol açan davranışları kınayan ve özellikle Gazze'ye uygulanan abluka'nın kaldırılmasıyla ilgili 1850 ve 1860 nolu konsey kararlarına uyması gerektiğini belirten bir bildiri yayınlandı. Türkiye İsrail'den öncelikli olarak yardım malzemesinin Gazze'ye ulaştırılması, tutukluların derhal serbest bırakılması, gemilerin serbest bırakılması, özür, mağdurlara ve ailelerine tazminat taleplerinde bulundu.

1 Haziran 2010 - Türkiye NATO Kuzey Atlantik Konseyi'nin acil koduyla toplanmasını istedi. Açıklama yapan NATO Genel Sekreteri Anders Fogh Rasmussen İsrail'den "sivilleri ve gemileri derhal bırakmasını" istedi.

2 Haziran 2010 - İsrail'in Mavi Marmara gemisine yaptığı saldırı Türkiye'de büyük bir infial meydana getirdi. Ankara'daki İsrail Büyükelçiliği'ne çıkan yollar ölçüsüz gösteriler olabilir endişesiyle kapatıldı. İstanbul'daki İsrail Başkonsolosluğu önünde de yoğun gösteriler oldu.

2 Haziran 2010 - Başbakan Erdoğan AK Parti grubunu topladı. "İsrail'in Gazze'ye insani yardım götüren gemilere yaptığı kanlı katliamın her türlü laneti hak etmiş bir katliam" olduğunu söyleyen Erdoğan "zorbalar, haydutlar, korsanlar bile belli ahlâk kurallarına uyarlar. Hiçbir hassasiyete uymayanlara bu sıfatı yakıştırmak bile iltifat olur" cümleleriyle açıkça İsrail'i hedef aldı.

2 Haziran 2010 - İsrail adına açıklama yapan İsrail Dışişleri Bakanı Avigdor Lieberman "Askerlerimize el kaldıran herkes, yasaların gerektirdiği şekilde cezalandırılacak" dedi. Lieberman ayrıca Tayland, Afganistan, Pakistan, Irak ve Hindistan gibi ülkelerde son bir ay içinde 500'den fazla kişinin öldüğünü hatırlatarak uluslararası toplumun buralardaki ölümler karşısında sessiz ve pasif kalmasına rağmen sadece İsrail'i, "hem de savunma eyleminden dolayı kınadığını" savundu ve uluslararası toplumu iki yüzlülükle suçladı.

2 Haziran 2010 - Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek'in emriyle Refah Sınır Kapısı açıldı. Gazze'ye uygulanan ambargo hafifletilmeye çalışıldı.

1 Temmuz 2010 - Mavi Marmara Saldırısı sonrası taraflar arasındaki ilk temas Brüksel'de gerçekleşti. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile İsrail hükümetinin güvercin kanadından Sanayi Bakanı Eliazer Brüksel'de gizlice görüştü.

2 Ağustos 2010 - BM Genel Sekreteri Ban-ki Moon tarafından BM bünyesinde faaliyet gösterecek olan ve Mavi Marmara saldırısını uluslar arası hukuk açısından inceleyip BM'yi bilgilendirmeyi amaçlayan bir komisyon kuruldu. Komisyonda

Türkiye'yi emekli Büyükelçi Özdem Sanberk Temsil etti. Komisyonun başkanlığını ise Yeni Zelanda eski Başbakanı Sir Geoffrey Palmer üstlendi.

27 Eylül 2010 - BM İnsan Hakları Komisyonu İsrail'in Mavi Marmara saldırısı ile ilgili raporunu yayınladı. Raporda İsrail suçlu bulundu, uluslar arası hukuku ihlal ettiği ifade edildi. Komisyonun hazırladığı rapora göre 8 Türk vatandaşı ile Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı Furkan Doğan İsrail Komandoları tarafından "infaz" yöntemiyle öldürüldü. Raporda, 19 yaşındaki Furkan Doğan'ın elindeki küçük kamera ile çekim yaparken 2 kere kafasından olmak üzere defalarca vurulduğu ifade edildi. Adli tıp raporundan yola çıkarak Furkan Doğan'ın güvertede bilinci açık ya da yarı bilinç kaybıyla bir zaman yattığı ve daha sonra yüzünden vurulduğu tespit edildi. Bu tespitler üzerine İnsani Yardım Vakfı temsilcileri, aktivistler ve Filoda bulunan bütün Türkleri temsil eden 3 avukattan oluşan bir heyet 14 Ekim 2010 tarihinde Lahey'de bulunan Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne başvuruda bulundu.

3 Aralık 2010 - Haifa yakınlarında Karmel Dağı'nda yangın çıktı. İsrail yangını söndürmede yetersiz kalınca Türkiye, Başbakan Erdoğan'ın talimatıyla yangın söndürme uçakları gönderdi. Bu gelişme sonrası İsrail Başbakanı Netanyahu Başbakan Erdoğan'ı arayarak teşekkür etti.

17 Aralık 2010 - İsrail ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Münhasır Ekonomik Bölge Sınırlandırma Anlaşması imzaladı. Ankara anlaşmaya sert tepki gösterdi.

Eylül 2011 - Palmer Raporu henüz açıklanmamışken bazı uluslararası yayın organlarına sızdırıldı. İsrail'in Gazze ablukasını meşru gören rapor Türkiye tarafından kabul edilmedi. İsrail ise raporu kabul ettiğini açıkladı. Türkiye Palmer Raporu'nun sonucu doğrultusunda İsrail'le ilişkilerin düzeltilmesi için beş ana başlık altında toplanabilecek bir yaptırım kararı açıkladı. Karara göre;

1- Türk İsrail diplomatik ilişkileri ikinci kâtip düzeyine indirilecektir. İkinci katip düzeyi üzerindeki tüm görevliler, başta büyükelçi olmak üzere üç gün içinde ülkelerine geri döneceklerdir.

2- Türkiye ile İsrail arasındaki askeri anlaşmaların tümü askıya alınmıştır.

3- Doğu Akdeniz'de en uzun kıyısı bulunan sahildar devlet olarak Türkiye, Doğu Akdeniz'de seyrü-sefer serbestîsi için gerekli gördüğü her türlü önlemi alacaktır.

4- Türkiye İsrail'in Gazze'ye uyguladığı ablukayı tanımamaktadır. İsrail'in 31 Mayıs 2010 tarihi itibariyle Gazze'ye yönelik uyguladığı ambargonun Uluslararası Adalet Divanı'nda incelenmesini sağlayacaktır. Bu doğrultuda BM Genel Kurulu'nu harekete geçirmek için girişimlere başlanacaktır.

5- İsrail saldırısının Türk ve yabancı tüm mağdurlarının mahkemelerdeki hak arama girişimlerine gereken her türlü destek verilecektir.

19 Eylül 2011 - İsrail basını İsrail ortaklı Amerikan şirketi Noble'in Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile Doğu Akdeniz'de petrol ve doğal gaz arama çalışmalarına başladığını yazdı.

20 Eylül 2011 - Türkiye ile KKTC arasında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu tarafından New York'ta Kıta Sahanlığı Sınırlama Anlaşması imzalandı. Bu çerçevede KKTC Bakanlar Kurulu bir karar alarak Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan teknik destek talebinde bulundu. 9 Eylül Üniversitesi'ne ait olan Piri Reis Sismik Araştırma Gemisi mürettebatıyla birlikte 23 Eylül günü denize açıldı.

ERDAL SARIZEYBEK

"Sınır Ötesi Harekat Senaryoları"

HESAPLAŞMA

TERÖR, KAÇAKÇILIK, HUDUT ve BİZ

ERDAL SARIZEYBEK

İHANETİ GÖRDÜM

ERDAL SARIZEYBEK

ERGENEKON GÖLGESİNDE

İHANETİ YAŞAMAK

9. BASKI

pozi+if

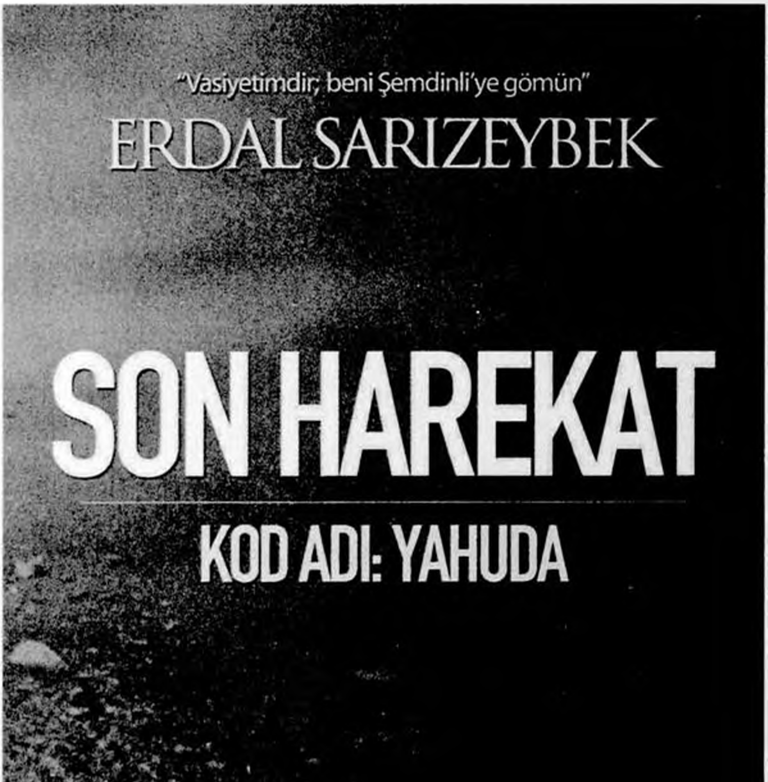
"Vasiyetimdir; beni Şemdinli'ye gömün"
ERDAL SARIZEYBEK
SON HAREKAT
KOD ADI: YAHUDA
GENİŞLETİLMİŞ
11. BASKI
pozi if

S-17122
26 м.

Ş-17122

ERDAL SARIZEYBEK

NİL'den FIRAT'a
DEVLET OYUNLARI

İsrail-Filistin arasında binlerce yıldır süren savaşların ardındaki gerçek nedir? ABD ve İsrail Ortadoğu'da kutsalları kullanarak bizi savaşa mı sürükleyecek?

İsrailoğulları kimdir? Büyük Peygamber Yeşeya'nın (Hazreti Yûşa) kehaneti nedir ve Nil'den Fırat'a uzanan vaat edilmiş topraklar neresidir?

Kudüs'ü başkent ilan eden İsrail, Hazreti İbrahim'in türbesinin bulunduğu El Halil'i (Hebron) işgal ederek ne yapmak istiyor? **Sıra Mescid-i Aksa'da mı?**

Bölgemizde neler oluyor? Irak, Libya, Mısır, Lübnan, Suriye ve sırada İran... Terör ve PKK bu oyunun bir parçası mı? Türkiye bu tablonun neresinde?

Erdal Sarızeybek, *Nil'den Fırat'a Devlet Oyunları*'nda Ortadoğu ve Türkiye'de yaşanan güncel olayların perde arkasını açıklıyor. Okuyacaklarınız sizi şaşırtabilir, belki endişeye de sürükleyebilir ama sonunda mutlaka bir çıkış yolu görecek ve geleceğe güvenle bakacaksınız...

pozitif

0636770
BAY

ISBN 978-605-5514-95-2
9 786055 514952